

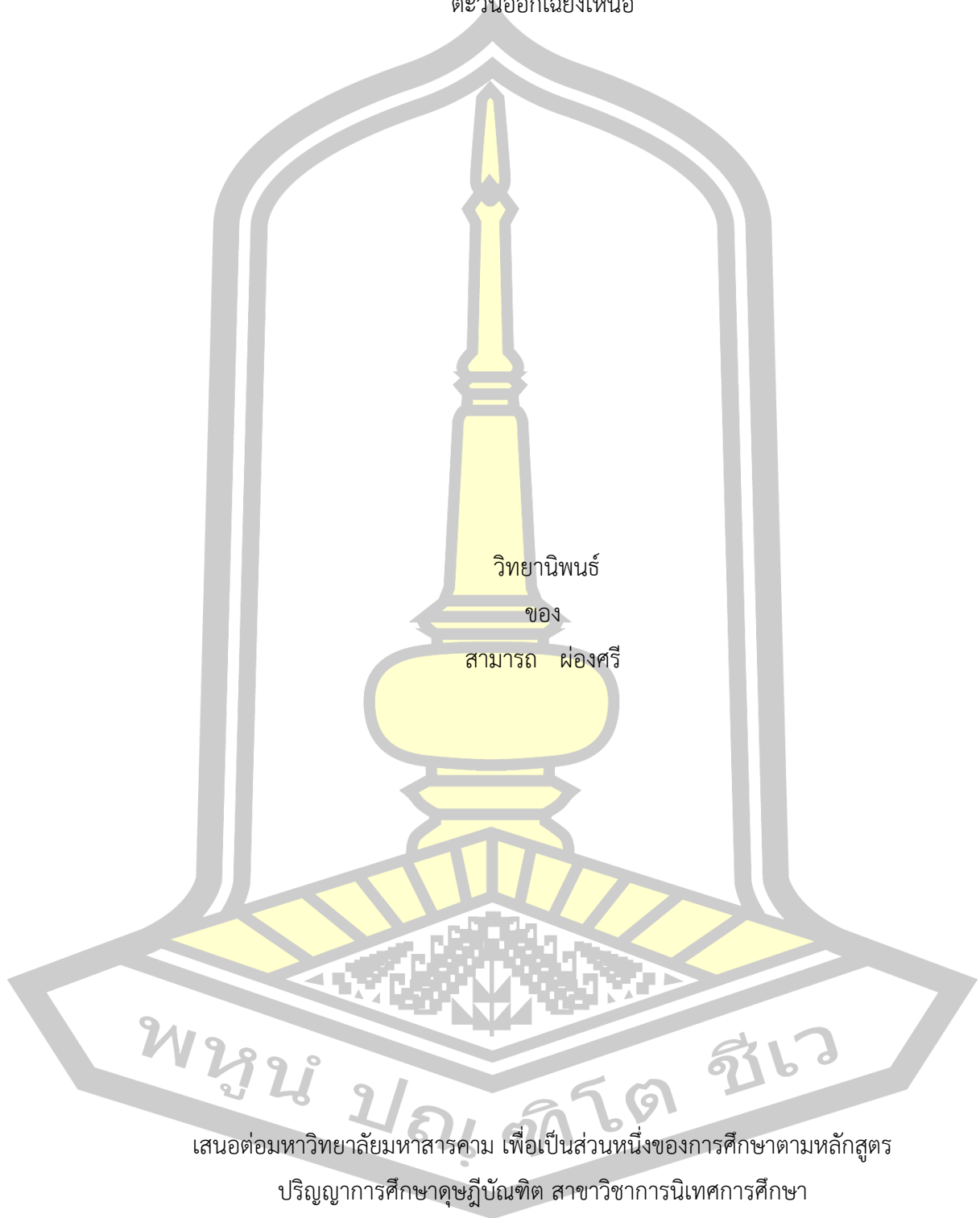
รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ

วิทยานิพนธ์
ของ
สามารถ ผ่องศรี

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา
มกราคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ

วิทยานิพนธ์

ของ

สามารถ ผ่องศรี

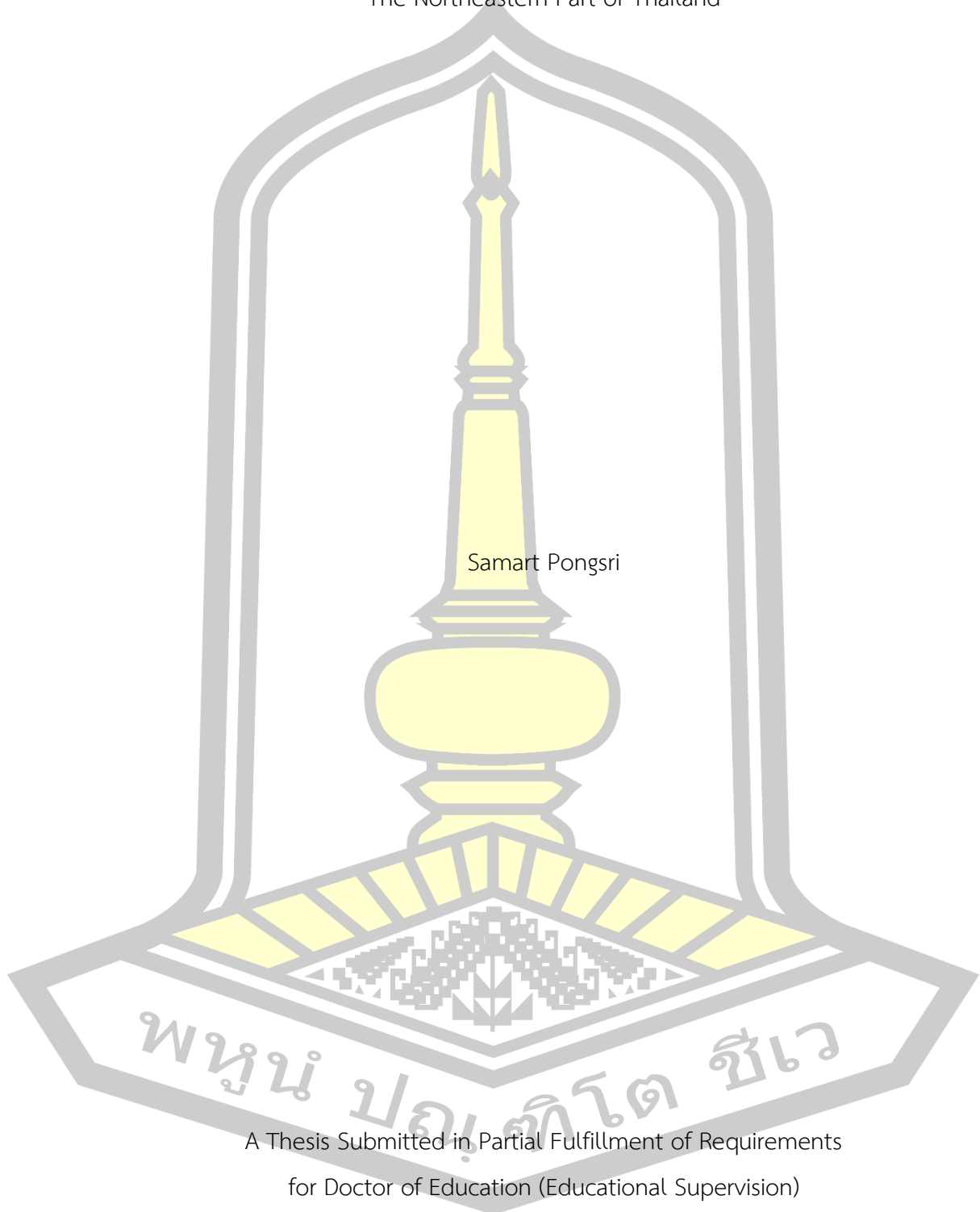
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา

มกราคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Effectiveness Supervision Model in Thai Instruction of Private Primary School in
The Northeastern Part of Thailand

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Doctor of Education (Educational Supervision)

January 2020

Copyright of Maharakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายสามารถ ผ่องศรี
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาดุष्ฎีบัณฑิต สาขาวิชา
การนิเทศการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผศ. ดร. กาญจน์ เรืองมนตรี)

.....กรรมการ

(รศ. ดร. ธรินธร นามวรรณ)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(ศ. ดร. ชีระ รุญเจริญ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษาดุष्ฎีบัณฑิต สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		
ผู้วิจัย	สามารถ ผ่องศรี		
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กาญจน์ เรืองมนตรี		
ปริญญา	การศึกษาดุษฎีบัณฑิต	สาขาวิชา	การนิเทศการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของ
การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของ
โรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) เพื่อประเมินผลโดยการใช้รูปแบบการ
นิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ (1) ศึกษาความสามารถในการนิเทศการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล (2)
ศึกษาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล (3) ศึกษาความคิดเห็นหรือทัศนคติ
ของครูที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการ
วิจัยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนภาษาไทยโรงเรียนประถมศึกษา
เอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 จังหวัด ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ
(Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเปรียบเทียบจาก
ตารางกำหนดขนาด ตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan จำนวน 132 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 264 คน
กลุ่มที่ 2 ผู้บริหารและครูผู้สอนภาษาไทยที่นำรูปแบบการนิเทศไปใช้ในชั้นเรียน 8 คน และนักเรียน
189 คน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ 1) แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการ
เกี่ยวกับวิธีการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบประเมินร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้
ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 4) แบบ
ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ 5) แบบประเมินสมรรถนะการนิเทศการจัดการเรียนรู้ 6) แบบประเมิน
สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ 7) แบบประเมินความพึงพอใจ 8) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม 9) เครื่อง
บันทึกเสียง สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ และการวิเคราะห์ค่าดัชนีความ
ต้องการจำเป็น Modified Priority Need Index (PNI_{modified})

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีองค์ประกอบหลัก 5 ประการ คือ 1. หลักการของรูปแบบ 2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3. กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล มี 6 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน (Survey = S) 2) การจัดการให้ความรู้ (Educate = E) 3) การวางแผนการนิเทศ (Plan = P) 4) การปฏิบัติการนิเทศ (Implement = I) 5) การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflect = R) และ 6) การประเมินผล (Evaluation = E) 4. การประเมินรูปแบบ และ 5. เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้

3. ผลการประเมินการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า 1) ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจของในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลสูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น 2) ครูผู้รับการนิเทศมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลสูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น 3) ครูผู้นิเทศมีความสามารถในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลอยู่ในระดับดี 4) ครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในระดับมากที่สุด 5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นในระดับมากที่สุด และ 6) ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบการนิเทศที่มีประสิทธิผล, การจัดการเรียนรู้, การสอนภาษาไทย

TITLE The Effectiveness Supervision Model in Thai Instruction of Private Primary School in The Northeastern Part of Thailand

AUTHOR Samart Pongsri

ADVISORS Assistant Professor Karn Ruangmontri , Ph.D.

DEGREE Doctor of Education **MAJOR** Educational Supervision

UNIVERSITY Mahasarakham **YEAR** 2020
University

ABSTRACT

The research of the effectiveness Supervision Model in Thai instruction of Private Primary School in The Northeastern Part of Thailand was purposed 1) to study current and desirable conditions of the effectiveness Supervision Model in Thai instruction of Private Primary School in The Northeastern Part of Thailand Supervision ; 2 to develop the effectiveness Supervision Model in Thai instruction of Private Primary School in The Northeastern Part of Thailand 3) to do an assessment of the effectiveness Supervision Model in Thai instruction of Private Primary School in The Northeastern Part of Thailand.

The findings ;

1. The finding of the study of current and desirable conditions of The effectiveness Supervision Model in Thai instruction of Private Primary School in The Northeastern Part of Thailand showed that the current condition of the teacher in practice, on the whole, was in the middle level. In addition, desirable condition of supervision to enhance teachers competency in English instruction of private school teachers, on the whole, was in the highest level.

2. The result of the development of There were 3 big problems in supervision of school, personal, supervision planning, Supervision organizing and supervision model. which passed the quality inspection of supervision model from the experts, consisting of 5 major elements as following; element 1 principle of

model; element 2 purpose of model; element 3 supervision process consisting of Survey 2) Educate 3) Plan 4) Implement 5) Reflect and 6) Evaluation element 4 Reflect ,element 5 model assessment, and element 6 success condition of model application.

3. The result of the development of the supervision model for teacher competency improvement on English learning instruction of teachers in private schools which passed the quality inspection of supervision model from the experts, consisting of 6 major elements as following; element 1 principle of model; element 2 purpose of model; element 3 supervision content; element 4 supervision process consisting of Planning : P, Supervision Organizing :O, Reflecting :R and Evaluating : E, element 5 model assessment, and element 6 success condition of model application.

4. The assessment result on the effectiveness Supervision Model in Thai instruction of Private Primary School in The Northeastern Part of Thailand found that 1) knowledge and understanding test result of the teachers who were provided the supervision was higher than before; 2) the teachers who are provided the supervision's assessment result of instructional capability after receiving the supervision was higher than before, and their instructional capability was good 3) the result of teachers' satisfaction towards The effectiveness Supervision Model in Thai instruction of Private Primary School in The Northeastern Part of Thailand, on the whole, was in the highest level; 4) the result of the students' opinions towards Thai language learning was overall in the highest level; and 5) the result of The effectiveness Supervision Model in Thai instruction of Private Primary School in The Northeastern Part of Thailand was overall in the highest level.

Keyword : Effectiveness Supervision Model, Learning Management, Thai Instruction

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาความช่วยเหลือ และการสนับสนุนอย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ ประธานกรรมการสอบ รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ กรรมการสอบ และศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ พร้อมทั้งได้ให้ข้อคิดและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ช่วยให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จันทรมบัติ รองศาสตราจารย์วิภา วิสเพ็ญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนระการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา จุลสุวรรณ และ อาจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ กุหลาบขาว รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา จุลสุวรรณ อาจารย์ ดร.ธนาศักดิ์ ศิริปัญญนันท์ อาจารย์ ดร.สมหวัง พันธะลี อาจารย์ ดร.ปิยะ อิศรวิริยะกุล และอาจารย์ ดร.สัมภาษณ์ คำผุย ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจสอบองค์ประกอบและตัวชี้วัด และตรวจสอบรูปแบบ

ขอขอบคุณผู้บริหารโรงเรียนและคณะครูโรงเรียนเอกปัญญา โรงเรียนอนุบาลน้องหญิง โรงเรียนมีสุข โรงเรียนศรีธรรมวิทยา โรงเรียนสันติธรรมวิทยาคม โรงเรียนสาธิตอนุบาลพรเพชร โรงเรียนโยธินวิทยา โรงเรียนอนุบาลบ้านเด็กยศวดี ที่ให้ความร่วมมือในการทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ รวมทั้ง ผู้บริหารโรงเรียน และคณะครูภาษาไทย ระดับประถมศึกษาโรงเรียนสันติธรรมวิทยาคมทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมการใช้รูปแบบการนิเทศฯ ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา รุ่นที่ 3 ทุกคนที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจเสมอมา ขอขอบคุณนางเพียงพิศ ผ่องศรี และนายกิตติ ผ่องศรี ภรรยาและบุตรที่คอยเป็นกำลังใจมาโดยตลอดจนทำให้สำเร็จการศึกษาในครั้งนี้

คุณค่าทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาคุษภูบัณฑิตเล่มนี้ ผู้วิจัยน้อมรำลึกและบูชาพระคุณแต่บุพการี และบูรพาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ ประสาทความรู้อันเป็นรากฐานการศึกษาให้กับผู้วิจัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

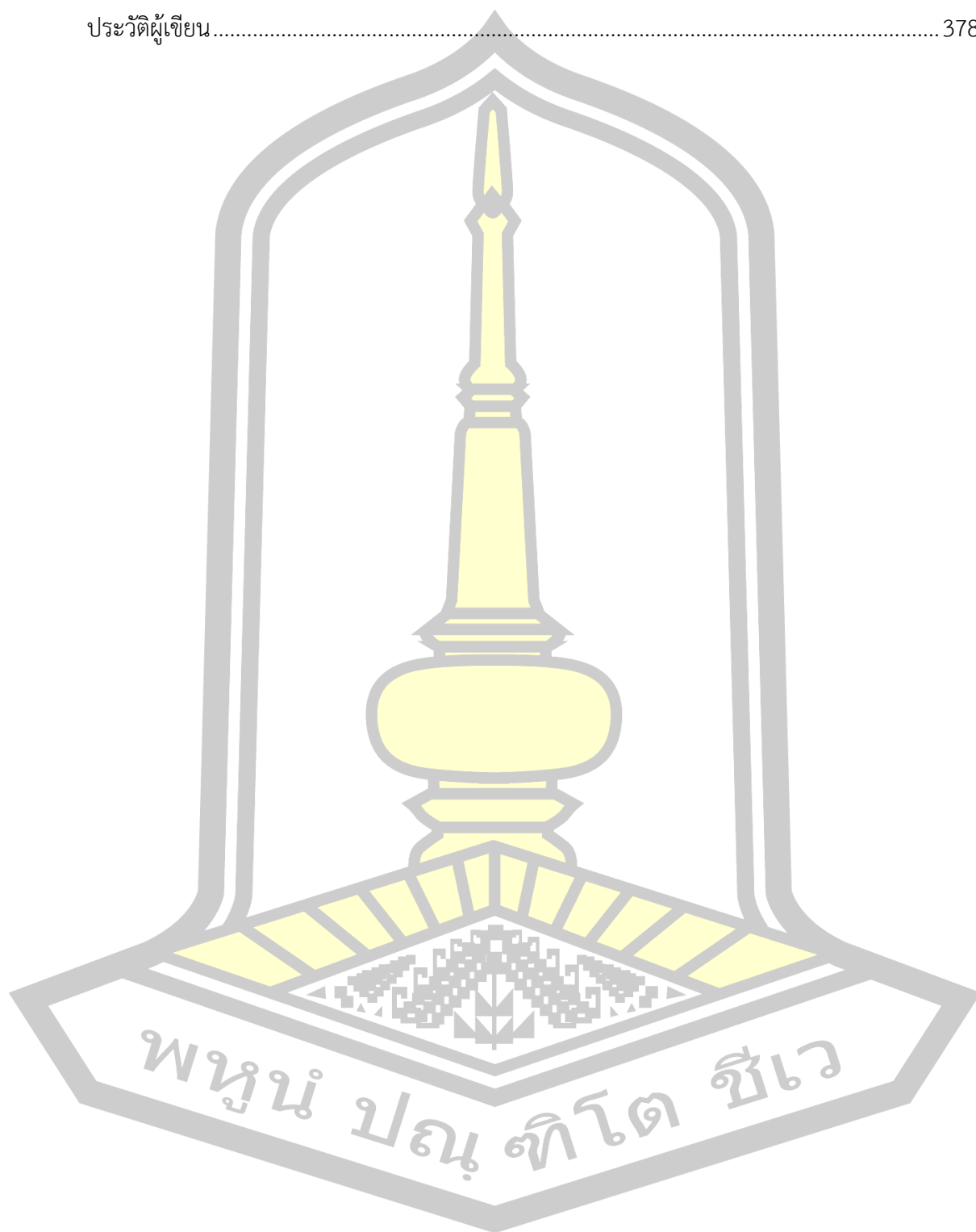
สามารถ ผ่องศรี

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามในการวิจัย.....	7
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	7
ความสำคัญของการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	10
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	13
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา.....	17
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้.....	93
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.....	113
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ.....	121
บริบทโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน.....	138
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	148

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ	148
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้	162
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	171
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการของการนิเทศการจัดการ เรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	175
ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	183
ระยะที่ 3 การประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของ โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	191
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	196
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	196
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	196
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	197
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	274
ความมุ่งหมายของการวิจัย	274
สรุปผล	274
อภิปรายผล	275
ข้อเสนอแนะ	283
บรรณานุกรม	285
ภาคผนวก	301
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ	302
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	305
ภาคผนวก ค การหาคุณภาพเครื่องมือ	342
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์	351

ภาคผนวก จ ตัวอย่างภาพกิจกรรมการดำเนินงาน..... 373
ประวัติผู้เขียน..... 378

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 แสดงรูปแบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาของนักคิดและนักการศึกษาในศาสตร์การ นิเทศทั้งในประเทศและต่างประเทศ.....	68
ตาราง 2 ข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของกระบวนการนิเทศ.....	71
ตาราง 3 สังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้.....	100
ตาราง 4 การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบ	130
ตาราง 5 แสดงข้อมูลจำนวนโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร.....	147
ตาราง 6 จำนวนโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา ประเภทสามัญ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2560.....	176
ตาราง 7 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	178
ตาราง 8 แสดงความถี่ และค่าร้อยละ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	197
ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและเป็นราย ด้าน.....	199
ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายด้านและเป็นรายข้อ	200
ตาราง 11 แสดงค่า $PNI_{modified}$ และลำดับความต้องการจำเป็นในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและ เป็นรายด้าน	212
ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายด้านและ เป็นรายข้อ	213

ตาราง 13 แนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา เอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	231
ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ	255
ตาราง 15 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคู่มือการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่ มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (N = 10)	256
ตาราง 16 ผลการทดสอบรายบุคคลก่อนและหลังการพัฒนาด้วยรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	258
ตาราง 17 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของ ของผู้ร่วมวิจัยก่อนและหลังการพัฒนา.....	259
ตาราง 18 ผลการประเมินความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ระหว่างการใช้รูปแบบการ นิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลที่พัฒนาขึ้นของครูผู้สอนภาษาไทย คนที่ 1	260
ตาราง 19 ผลการประเมินความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ระหว่างการใช้รูปแบบการ นิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลที่พัฒนาขึ้นของครูผู้สอนภาษาไทย คนที่ 2	261
ตาราง 20 ผลการประเมินความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ระหว่างการใช้รูปแบบการ นิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลที่พัฒนาขึ้นของครูผู้สอนภาษาไทย คนที่ 3	262
ตาราง 21 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้รับการนิเทศระหว่างการใช้ รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลที่พัฒนาขึ้นของครูผู้สอนภาษาไทย คนที่ 1	263
ตาราง 22 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้รับการนิเทศระหว่างการใช้ รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลที่พัฒนาขึ้นของครูผู้สอนภาษาไทย คนที่ 2	264
ตาราง 23 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้รับการนิเทศระหว่างการใช้ รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลที่พัฒนาขึ้นของครูผู้สอนภาษาไทย คนที่ 3	265

ตาราง 24 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้รับการนิเทศหลังได้รับการนิเทศ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	266
ตาราง 25 ผลการประเมินสมรรถภาพการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มี ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	268
ตาราง 26 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อรูปแบบการนิเทศการจัดการ เรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	270
ตาราง 27 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	271
ตาราง 28 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึง ประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนใน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	343
ตาราง 29 การหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นของ แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	346
ตาราง 30 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการ นิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	348
ตาราง 31 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ	350

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	12
ภาพประกอบ 2 ระบบการจัดการเรียนรู้ของ ทิศนา แฉมมณี	98
ภาพประกอบ 3 ระบบการจัดการเรียนรู้ของ พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์	99
ภาพประกอบ 4 รูปแบบเชิงระบบและสถานการณ์ (Systems/Contingency Model) ของ Brown และ Moberg	128
ภาพประกอบ 5 ขั้นตอนการสร้างรูปแบบของ บุญส่ง หาญพานิช	132
ภาพประกอบ 6 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	174
ภาพประกอบ 7 ร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	243
ภาพประกอบ 8 วิธีการดำเนินงานตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล	251
ภาพประกอบ 9 รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	253

พจนัน ปณฺ ทิโต ชีเว

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยมีความเป็นเอกภาพและเอกลักษณ์ประจำชาติ ที่เสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทยและเป็นสมบัติทางวัฒนธรรม เป็นเครื่องมือสื่อสารในชีวิตประจำวัน และการประกอบอาชีพ เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์และใช้ศึกษาความเจริญก้าวหน้าของศาสตร์ต่าง ๆ ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก ถ่ายทอดวัฒนธรรม และช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกันของคนในชาติ นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษ ด้านวัฒนธรรม ประเพณี วิชาทัศน์ โลกทัศน์ และสุนทรียภาพโดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดีและวรรณกรรมอันล้ำค่า ดังนั้นภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป การพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาไทยของเยาวชนไทยเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เนื่องจากสังคมโลกต้องมีการสื่อสาร เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิจาร์ณ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ให้มีความมั่นคงทางสังคม และเศรษฐกิจและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพและพัฒนาบุคลิกภาพให้กับตนเองและสังคมการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

กระทรวงศึกษาธิการกำหนดนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยกำหนดจุดเน้นการพัฒนาด้านทักษะความสามารถระดับขั้น ประถมศึกษาให้อ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น มีทักษะ การคิดขั้นพื้นฐาน ทักษะชีวิต ทักษะ การสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ตามช่วงวัย และให้มีการพัฒนาคุณภาพครูให้เป็นครูยุคใหม่ ให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เอื้ออำนวยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีนิสัยรักการอ่าน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหาได้ เพื่อให้เป็นคนไทยที่มีคุณภาพในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับความมุ่งหมายและหลักการของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด ให้คิดเป็น รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องและใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับทักษะของคนในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น และมีทักษะการคิดวิเคราะห์ (วิจารณ์ พานิช, 2555) ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดให้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความสำคัญ และเป็นพื้นฐาน

ในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ ความสำคัญของภาษาไทยไว้ว่า ภาษาไทยเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสาร การแสวงหาความรู้ เพื่อนำไปพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องฝึกฝนทักษะการอ่าน เพื่อใช้กระบวนการอ่านในการสร้างความรู้ความคิด เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตให้ได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

จากสภาวะการณ์ด้านการจัดการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบัน พบว่า คุณภาพการศึกษา ทั้งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดอันดับคุณภาพการศึกษาของไทยกับนานาชาติและกระบวนการที่เป็นองค์ประกอบทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาล้วนมีแนวโน้มตกต่ำ เห็นได้จากการจัดอันดับในการประเมินผลทักษะการเรียนรู้ของนักเรียนนานาชาติ โครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติ หรือ PISA (Programme for International Student Assessment) ประจำปี 2015 ใน 70 ประเทศ ในส่วนของประเทศไทย คะแนนวิชาการอ่านอยู่ที่อันดับ 57 คะแนนเฉลี่ยการอ่านของนักเรียนไทยต่ำกว่าค่าเฉลี่ย OECD มากกว่าหนึ่งระดับ และแนวโน้มคะแนนการอ่านของนักเรียนไทยโดยรวมลดต่ำลง (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2560) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐานของสำนักทดสอบทางการศึกษา (สทศ.) ผลคะแนน O-NET กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ปีการศึกษา 2558-2560 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศต่ำกว่าร้อยละ 50 เมื่อพิจารณาผลการทดสอบในระดับจังหวัดของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในจังหวัดยโสธร พบว่า มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ปีการศึกษา 2558-2560 มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ และค่าเฉลี่ยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร, 2560) ซึ่งสาเหตุสำคัญของการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยของโรงเรียนที่ผ่านมายังไม่ประสบผลสำเร็จ มักจะเกิดจากประเด็นปัญหาที่มาจากครูและนักเรียน กล่าวคือ ครูขาดเทคนิคการสอน ไม่ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย การไม่ปรับเปลี่ยนวิธีการจัดการเรียนรู้ของครู ทั้งที่ครูควรจะเป็นจักรกลสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา (Reimer, 2003) นักเรียนเห็นว่าภาษาไทยซับซ้อนมีเนื้อหาหนัก ยากแก่การจดจำและนำไปใช้ จึงไม่สนใจไม่ชอบการค้นคว้า ขาดการสืบเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รอรับการบอกความรู้จากผู้สอนเพียงฝ่ายเดียว ขาดการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การร่วมมือ การสรุปองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งไม่สอดคล้องกับหลักการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นักเรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น กระบวนการสร้างองค์ความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการฝึกปฏิบัติ กระบวนการวิจัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552) ด้วยเหตุนี้ ครูจะต้องพัฒนาศักยภาพด้านการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้กระบวนการทางการศึกษามีประสิทธิภาพก็คือ ครูซึ่งเป็นผู้มีบทบาทและสำคัญยิ่งในฐานะผู้ให้การศึกษา ครูเป็นผู้นำหลักสูตรสู่การปฏิบัติจริง ในชั้นเรียน และการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และเทคนิควิธีการของครูแต่ละคน การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 (2555–2562) จึงมุ่งไปที่ การส่งเสริมและยกระดับมาตรฐานวิชาชีพ คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างยั่งยืน ให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่าเพื่อให้เป้าหมายการจัดการศึกษาหลัก 3 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย สร้างโอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ และส่งเสริม การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา (ธีระ รุญเจริญ, 2553) การปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 คือ การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งครูทุกคนต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการ เรียนการสอนจากระบบเก่าที่ยึดตัวครูเป็นหลัก คือ ครูมีบทบาทให้ความรู้แก่ศิษย์มาเป็นการเรียน การสอนที่ยึดตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูจะทำหน้าที่ในการเตรียมการ แนะนำ ให้คำปรึกษา และสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้ ได้ปฏิบัติจริงด้วยตนเอง ให้โอกาสผู้เรียนเรียนรู้อย่างอิสระ และเต็มศักยภาพ ซึ่งเป็นที่น่าเชื่อมั่นว่าหากจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างมี ประสิทธิภาพดังกล่าวแล้ว ย่อมส่งผลต่อคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้ดีขึ้นได้ (กรองทอง จินเดชากุล, 2550) แต่จากรายงานสรุปผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โครงการติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนนาร่อง และโรงเรียนเครือข่าย พบว่า ครูบางส่วนยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ โดยยังคงปฏิบัติเหมือนเช่นเดิม (กรมวิชาการ, 2545) ครูจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะและ ประสบการณ์ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ ปรับบทบาท ตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ถ้าต้องการให้ผู้เรียนมีศักยภาพทางการเรียนสูง ครูที่อยู่ในระบบการศึกษาต้องมีคุณภาพที่สูงด้วย (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2554) ครูที่มีความเชี่ยวชาญ Expert Teacher เท่านั้นที่จะสามารถจึงจะสามารถสร้างผู้เรียนที่เป็น Expert Learner ได้ (วัชรรา เล่าเรียนดี, 2556) การพัฒนาวิชาชีพหรือการพัฒนาบุคลากรให้เป็นมืออาชีพ เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุดเรื่องหนึ่งในวงการศึกษายุคศตวรรษที่ 21 การพัฒนาวิชาชีพคือการเรียนรู้ หรือการพัฒนาวิชาชีพ คือ การปรับปรุงคุณภาพโรงเรียนหรือการพัฒนาวิชาชีพ คือ การพัฒนาการ เรียนรู้และผลการเรียนรู้ของผู้เรียน (Zepeda, 2008) ทั้งนี้ครูยุคใหม่ที่มีความเป็นครูมืออาชีพ

การพัฒนาพฤติกรรมจัดการเรียนรู้ของครูนั้นอาจทำได้หลายวิธี แต่วิธีหนึ่งที่น่าจะส่งผล โดยตรงทำให้ครูสามารถปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ กระบวนการนิเทศ ดังที่ วัชรรา เล่าเรียนดี (2553) กล่าวว่า กระบวนการนิเทศเป็นกระบวนการหนึ่งของการจัดการศึกษา ที่มุ่งปรับปรุงกระบวนการสอน กระบวนการเรียนรู้ในชั้นเรียน และส่งเสริมพัฒนาความเจริญก้าวหน้า

ในวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง ที่ส่งผลโดยตรงต่อผลการเรียนรู้ของผู้เรียนในการพัฒนาพฤติกรรม การจัดการเรียนการสอน ต้องอาศัยวิธีการหลากหลายวิธี และวิธีการหนึ่งที่จะช่วยเหลือครูให้สามารถ ปรับปรุงและพัฒนาตนเอง พัฒนางานการจัดการเรียนการสอนในวิชาชีพของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง และเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน และเป็นส่วนหนึ่งกระบวนการที่ใช้ในการหาคุณภาพการจัดการ เรียนรู้ของครู เพราะการนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อปรับปรุงการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียน การสอนและการประเมินผล การนิเทศและการประเมินผล ซึ่งมีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการเพิ่ม ประสิทธิภาพให้กับโรงเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูที่เป็นผู้สอนหลักในระบบโรงเรียน การนิเทศ การศึกษามีการเปลี่ยนแปลงและมีจุดเน้นที่แตกต่างกันออกไปตามยุคสมัย แต่มีเป้าหมายที่เหมือนกัน คือ ต้องการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น การนิเทศ มีความสำคัญอย่างมากต่อการเพิ่มประสิทธิภาพให้กับครูและโรงเรียน การที่จะทำให้ผู้เรียนมีศักยภาพ ทางการเรียนรู้สูงขึ้น ครูที่อยู่ในระบบการศึกษาจะต้องมีคุณภาพที่สูงขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) และสมรรถนะในการสอนมีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการนิเทศ ถ้า สมรรถนะการนิเทศสูง ย่อมจะทำให้สมรรถนะในการสอนของครูพัฒนาสูงขึ้น เช่นเดียวกับครูที่มี ความเชี่ยวชาญ (Expert Teacher) เท่านั้น จึงจะสามารถสร้างผู้เรียนที่เป็น Expert Learner (วิชรา เล่าเรียนดี, 2556) สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของครูโดยใช้เทคนิควิธีการนิเทศ ที่หลากหลาย เน้นความร่วมมือกันระหว่างบุคลากรในโรงเรียน ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยการช่วยเหลือแนะนำให้ครูสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่อง มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อช่วยครู ให้สามารถปรับปรุงและพัฒนางานในวิชาชีพของตนเองได้อย่างต่อเนื่องและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ต่อผู้เรียน และในการพัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุ เป้าหมายของหลักสูตร นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้กระบวนการนิเทศอย่างเป็นระบบและตอบสนองตามศักยภาพของครูแต่ละคน ซึ่งสอดคล้อง กับแนวคิดของกลีคแมน, กอร์ดอน และรอสกอร์ดอน (Glickman, Gordon and Ross-Gordon, 2004)

การนิเทศการศึกษาจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญในการแนะนำช่วยเหลือครูให้สามารถจัด กิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนิเทศการศึกษาจัดขึ้นเพื่อปรับปรุงการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้นนั้นจะขึ้นอยู่กับทักษะและความสามารถของศึกษานิเทศก์ผู้ทำงานร่วมกับครู ตลอดจนเทคนิคและวิธีการต่าง ๆ ที่ศึกษานิเทศก์นำมาใช้ในการนิเทศการศึกษา โดยให้ครูมีโอกาส ค้นคว้างานที่จะต้องทำด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดความงอกงามขึ้น เมื่อได้เรียนรู้และมีความเจริญงอกงาม แล้ว ย่อมจะได้อำนาจปรับปรุงงานด้านการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และปัจจัยที่ สำคัญของการนิเทศการศึกษา คือ การที่ปัจจุบันการศึกษาไทยได้เปลี่ยนเป็นการศึกษา 4.0

ที่สังคมเราก้าวเข้าสู่สังคมแห่งเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สังคมดิจิทัลเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ดังนั้น การนิเทศการศึกษาจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อวิชาชีพครู เพราะครูเราจะสอนเด็กได้ดีครูจำเป็นต้องมีองค์ความรู้ ซึ่งได้จากที่ตนเองได้ศึกษาและพัฒนาตนเอง และจากการได้รับคำแนะนำ การนิเทศการศึกษาของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้นำในการขับเคลื่อนนโยบายการศึกษาสู่การปฏิบัติจริงในสถานศึกษา เพราะการนิเทศเป็นหน้าที่ของผู้บริหารร่วมกับครูในการพัฒนาการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันให้การนิเทศภายในบรรลุผล และเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ (ขารี มณีศรี, 2542) รวมทั้งภารกิจ การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้ครูปรับปรุงพฤติกรรมการเรียนการสอน และส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน (นิเวศน์ คิทยา, 2542) เป็นปัจจัยขับเคลื่อนสำคัญที่ส่งเสริมให้การบริหารจัดการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น (ภิญจิรา สุปการ, 2558) การนิเทศการศึกษาจึงมีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้นิเทศจึงต้องมีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้โรงเรียนประสบผลสำเร็จในภารกิจการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาจะมุ่งเน้นที่การนิเทศการศึกษาในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ สามารถ ผ่องศรี (2548) ที่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์อยู่ในระดับมาก ในด้านการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดและการประเมินผลการศึกษา การส่งเสริมและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การนิเทศติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา การส่งเสริมและพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศ การศึกษา

การศึกษาของประเทศไทยนั้น โรงเรียนเอกชนถือว่ามียุทธศาสตร์สำคัญในการให้บริการ การศึกษาเพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลมาตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่รัฐไม่สามารถจัดได้ หรือจัดได้ไม่เพียงพอ เพราะการจัดการศึกษาเอกชนช่วยตอบสนองความต้องการเฉพาะกลุ่ม มีลักษณะการบริหารจัดการที่ยืดหยุ่น ผลผลิตจากโรงเรียนเอกชนจำนวนมากที่ออกไปประกอบ อาชีพต่าง ๆ ได้ประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดี (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2541) แต่เนื่องจากประชากรเพิ่มอย่างรวดเร็วทำให้ทรัพยากรด้านการศึกษาไม่เพียงพอ การปรับปรุงระบบ การศึกษาให้ดีขึ้นและทั่วถึงเป็นเรื่องที่ยาก เป็นกระหนาบต่อการพัฒนาด้านอื่น ๆ (วรวิทย์ วศิณสรการ, 2554) อันเนื่องมาจากข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรของรัฐ ครูโรงเรียนเอกชนจึงเป็นบุคลากรหลัก ในการจัดการศึกษา เพื่อความพอเพียงสอดคล้องกับความต้องการของภาครัฐ แต่ภาคการศึกษาเอกชน

ก็ต้องเผชิญกับปัญหา เนื่องมาจากอาชีพครูของภาครัฐมีความมั่นคงกว่าครูโรงเรียนเอกชน จึงทำให้โรงเรียนเอกชนมีปัญหาขาดแคลนครู ครูที่มาสัครใหม่ก็ไม่มีใบประกอบวิชาชีพครู ขาดทักษะความชำนาญในด้านการสอน (อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์, 2548) การพัฒนาครูโรงเรียนเอกชนที่ผ่านมา ยังไม่มีระบบการพัฒนาครูที่ชัดเจน การอบรมส่วนใหญ่มาจากโครงการพัฒนาครูจากส่วนกลาง คือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการอบรมที่แยกเป็นภูมิภาค ที่มีผู้เข้ารับการอบรมจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะดำเนินการอบรมในช่วงปิดภาคเรียน เพราะเกรงจะกระทบต่อการจัดการเรียนการสอน มีการอบรมพัฒนาครูร่วมกับเขตพื้นที่การศึกษาบ้างเป็นบางครั้ง ในช่วงปีงบประมาณ 2554-2556 สำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชนมีโครงการให้แต่ละจังหวัด จัดอบรมครูตามสมรรถนะที่ส่วนกลางกำหนด แต่ก็ยังขาดการประเมินติดตามผลของการพัฒนา มีการอบรมครูที่โรงเรียนเอกชนในแต่ละเขตพื้นที่ รวมตัวกันจัดกิจกรรมการอบรมพัฒนาครูประมาณ 1-2 วัน ส่วนโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่และมีงบประมาณและความพร้อมจะจัดกิจกรรมพัฒนาครู โดยการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้โดยการอบรมเป็นส่วนใหญ่ จึงเห็นว่า การพัฒนาครูของโรงเรียนเอกชนนั้นยังขาดระบบหรือรูปแบบที่ชัดเจน ทำให้การพัฒนาครูของโรงเรียนเอกชนขาดความต่อเนื่อง ส่งผลให้ครูโรงเรียนเอกชนขาดการพัฒนาความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

จากการศึกษาสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น การนิเทศจึงมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการศึกษา เพราะการนิเทศเป็นปัจจัยขับเคลื่อนที่ส่งเสริมให้การบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนให้สามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น และเนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีรูปแบบการนิเทศการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชน เพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพงานด้านการจัดการศึกษา ตลอดจนทั้งพัฒนากระบวนการการบริหารงานนิเทศการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนให้มีความหลากหลายในการปฏิบัติงานให้เกิดความคล่องตัว และมีอิสระในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล อีกทั้งยังเป็นการสร้างรากฐานสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษาให้สามารถบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพได้มาตรฐานของการจัดการศึกษาต่อไป

คำถามในการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นอย่างไร
2. รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร
3. ผลการประเมินโดยการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้นไปใช้เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบการนิเทศไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน
2. ได้แนวทางในการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปใช้เป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป
3. ได้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาให้เกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งจะทำให้มีการจัดการเรียนการสอนที่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย เพื่อหาแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไว้ ดังนี้

1. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.1 ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ จำนวน 5 คน

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 20 จังหวัด รวมโรงเรียน 435 โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 435 คน ครูจำนวน 6,006 คน (ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร ปีการศึกษา 2560)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2560 ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเปรียบเทียบจากตารางกำหนดขนาด ตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) จำนวน 264 คน

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1 กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) ในการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูผู้สอนภาษาไทยจากโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 6 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2.2 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการวิพากษ์และตรวจสอบและประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 คน

ระยะที่ 3 การประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มเป้าหมายในการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร จำนวน 1 โรงเรียน ใช้วิธีการสมัครใจ เข้าร่วม ประกอบด้วย

1. ผู้บริหารหรือรองผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน
 2. หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หรือ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 1 คน
 3. ครูผู้สอนภาษาไทย จำนวน 3 คน
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา
- 2.1 องค์ประกอบของรูปแบบรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย
 - 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) กระบวนการนิเทศ 4) การประเมินผลรูปแบบ และ 5) ปัจจัยความสำเร็จ
 - 2.2 การพัฒนารูปแบบ มีการดำเนินการ 3 ระยะ ประกอบด้วย 1) การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ 2) การพัฒนารูปแบบการนิเทศ และ 3) การประเมินผลการใช้รูปแบบ
 - 2.3 กระบวนการนิเทศ ประกอบด้วย 1) การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น (Survey = S) 2) การจัดการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Educate = E) 3) การวางแผนการนิเทศ (Plan = P) 4) การปฏิบัติการนิเทศ (Implement = I) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 4.1) การประชุมก่อนการสังเกตการสอน 4.2) การสังเกตการสอน และ 4.3) การประชุมหลังการสังเกตการสอน 5) การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflect = R) และ 6) การประเมินผลการนิเทศ (Evaluation = E)
 - 2.4 กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้ และ 5) การวัดและการประเมินผล
3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
- 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่

3.2.1 สมรรถภาพการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของครูผู้ทำหน้าที่นิเทศ

3.2.2 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของครู
ภาษาไทยผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้

3.2.3 ความพึงพอใจของครูผู้ทำหน้าที่นิเทศและครูภาษาไทยผู้ทำหน้าที่จัดการ
เรียนรู้ที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา
เอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.2.5 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทย
ผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของ
โรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดไว้ดังนี้

1. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ
การพัฒนารูปแบบของ Joyce and Weil (1986), Brown and Moberg (1980) สมาน อัครภูมิ
(2545), ชีระ รุญเจริญ (2550), สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์ (2551), วไลพร เมฆไตรรัตน์ (2555)
และวิภาดา ศรีจอมขวัญ (2556) ผู้วิจัยได้สรุปเป็นองค์ประกอบของรูปแบบองค์ประกอบของรูปแบบ
รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) จุดมุ่งหมาย 3) กระบวนการนิเทศ
4) การประเมินผลรูปแบบ และ 5) ปัจจัยความสำเร็จ

2. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล
ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่
เกี่ยวข้องกับกระบวนการ การนิเทศของ การนิเทศการศึกษา Allen (1996), Mosher and Purpel
(1972), Cogan (1973), Bellon and Huffman (1976), Boyan and Copeland (1978),
Goldhammer and others (1980), Glatthorn (1984), Harris (1985), Glickman (1995),
Acheson and Gall (2003), สัจจ อูทรานันท์ (2530), สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษา
แห่งชาติ (2533), สุนน อมรวิวัฒน์ (2546) และวัชรา เล่าเรียนดี (2553) สรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศ
มี 6 ชั้น ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ชั้นการศึกษา และการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Survey = S)

ขั้นตอนที่ 2 ชั้นจัดการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Educated = E)

ขั้นตอนที่ 3 ชั้นการวางแผนการนิเทศ (Plan = P)

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการปฏิบัติการนิเทศ (Implement = I) ประกอบด้วย

1. ขั้นเตรียมการก่อนการนิเทศและการสังเกตการสอน (Pre-observation Conference)
2. ขั้นสังเกตการสอนการสอนในชั้นเรียน (Classroom Observation)
3. ขั้นประชุมปรึกษาหลังการสังเกตการสอน (Post-observation Conference)

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการสะท้อนผลการนิเทศ (Reflect = R)

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นการประเมินผลการนิเทศ (Evaluate = E)

3. กรอบแนวคิดการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553), ทิศนา แจมมณี (2555) และพิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ (2551) ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ของครู ประกอบด้วย 1) การกำหนดวัตถุประสงค์ 2) การศึกษาผู้เรียน 3) การกำหนดเนื้อหา 4) การกำหนดยุทธวิธีในการสอน 5) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6) การวัดและประเมินผล และ 7) การใช้ข้อมูลป้อนกลับ

จากการสังเคราะห์แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ปรากฏดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการนิเทศ หมายถึง แบบแผนการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ส่งผลให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีองค์ประกอบหลัก 5 ประการ คือ หลักการของรูปแบบวัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการนิเทศ การประเมินรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จ

2. รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ หมายถึง แบบแผนการดำเนินงานการนิเทศการศึกษาในการให้ความช่วยเหลือ การให้คำแนะนำและการปรับปรุงเพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 การศึกษา และการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Survey = S) เป็นขั้นที่ผู้บริหารครูภาษาไทย ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศดำเนินการศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็น และได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และผลการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ประเด็นที่ต้องการได้รับการพัฒนาหรือแก้ปัญหา และจัดลำดับการพัฒนาหรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนสอนภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การจัดการให้ความรู้ก่อนการนิเทศในขั้นตอนต่อไป

ขั้นที่ 2 การจัดการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Educated = E) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการอย่างชัดเจนว่า จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้างจะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมามีคุณภาพขั้นนี้จำเป็นทุกครั้งสำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ และจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังเป็นไปอย่างไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจ ซึ่งจำเป็นต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 การวางแผนการนิเทศ (Plan = P) ครูภาษาไทยร่วมกันวางแผนการนิเทศ กำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศ การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน กำหนดวิธีการนิเทศ การวางแผนการดำเนินงาน การกำหนดปฏิทินการดำเนินงาน เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ โดยระบุขั้นตอนของการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นไว้อย่างชัดเจนว่าจะทำอะไรและทำอย่างไร

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศ (Implement = I) เป็นกระบวนการในการดำเนินการในการนิเทศการสอนร่วมกัน ระหว่างผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ตามรูปแบบการนิเทศในลักษณะ “กระบวนการ” โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ให้การสนับสนุนในเรื่อง สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล ประกอบด้วย 1) ขั้นเตรียมการก่อนการนิเทศและการสังเกตการสอน (Pre-observation Conference) 2) ขั้นสังเกตการสอนการสอนในชั้นเรียน (Classroom Observation) 3) ขั้นประชุมปรึกษาหลังการสังเกตการสอน (Post-observation Conference)

ขั้นที่ 5 การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflect = R) เป็นกระบวนการดำเนินการในสะท้อนผลจากการนิเทศการสอนระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 6 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluate = E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินการที่ผ่านมาแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศหากพบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลก็สมควรจะต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจทำได้โดยการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำใหม่อีกครั้งหนึ่ง สำหรับกรณีที่ผลงานออกมายังไม่ถึงขั้นที่พอใจและหากประเมินผล พบว่า ประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ก็มีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

3. การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ของครูผู้สอนภาษาไทยตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้นักเรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ดีขึ้นและบรรลุวัตถุประสงค์หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังที่ครูตั้งไว้ ประกอบคือ การกำหนดวัตถุประสงค์ การศึกษาผู้เรียน การกำหนดเนื้อหา การกำหนดยุทธวิธีในการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการใช้ข้อมูลป้อนกลับ ดังนี้

3.1 การกำหนดวัตถุประสงค์ เป็นการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ในด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.2 การศึกษาผู้เรียน เป็นการวิเคราะห์ผู้เรียนในลักษณะวิธีการเรียนรู้ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีที่สุด

3.3 การกำหนดเนื้อหา เป็นการกำหนดสาระสำคัญในเรื่องที่จัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องไปกับวัตถุประสงค์ เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตร

3.4 การกำหนดยุทธวิธีในการสอน เป็นการกำหนดว่าต้องการใช้หรือเน้นในหลักการ แนวคิดหรือทฤษฎีการเรียนรู้ใด ที่เหมาะสมกับเนื้อหา เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับความสามารถและตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

3.5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนเลือกใช้รูปแบบ เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

3.6 การวัดและประเมินผล เป็นการตรวจสอบเข้าใจและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของเนื้อหา และระดับพัฒนาการของผู้เรียน

3.7 การใช้ข้อมูลป้อนกลับ เป็นการวิเคราะห์ผลการประเมินผลการสอน ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของผู้เรียนและครูผู้สอน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการช่วยเหลือ ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนในด้านการเรียนรู้ และเพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูต่อไป

4. ครูผู้นิเทศ หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียนหรือข้าราชการครูที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ ดำเนินการให้ความช่วยเหลือ แนะนำแก่ผู้อื่นเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชา ภาษาไทย ภายใต้องค์ประกอบการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนให้ดีขึ้น

5. ครูผู้รับการนิเทศ หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนวิชาภาษาไทยใน โรงเรียนเอกชน ซึ่งเป็นบุคคลซึ่งได้รับความช่วยเหลือ แนะนำ ในการปฏิบัติงานเพื่อให้สามารถ ปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ภายใต้องค์ประกอบการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชา ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาในโรงเรียนให้ดีขึ้น

6. สมรรถภาพการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครูผู้ทำหน้าที่นิเทศ หมายถึง พฤติกรรมที่เกิด จากความสามารถของครูที่ทำหน้าที่ผู้นิเทศ ที่ทำให้บุคคลปฏิบัติงานได้สำเร็จและบรรลุผลอย่างมี ประสิทธิภาพ ซึ่งมีคะแนนความรู้และคะแนนทักษะการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

6.1 สมรรถภาพการนิเทศการจัดการเรียนรู้ก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการ เรียนรู้คือ 1) ผลรวมของคะแนนความรู้ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ได้มาจากการทดสอบ ก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และ 2) คะแนน ทักษะการนิเทศการจัดการเรียนรู้ได้มาจากการประเมินทักษะการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ขณะฝึกอบรม ซึ่งประเมินโดยผู้วิจัย และครูผู้ทำหน้าที่นิเทศประเมินตนเองด้วย แบบประเมิน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

6.2 สมรรถภาพการนิเทศการจัดการเรียนรู้หลังการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการ เรียนรู้คือ 1) ผลรวมของคะแนนความรู้ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ได้มาจากการทดสอบด้วย แบบทดสอบฉบับเดียวกันกับการทดสอบ ก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ และ 2) คะแนนทักษะการนิเทศการจัดการเรียนรู้ได้มาจากการประเมินทักษะการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ครั้งสุดท้าย ซึ่งประเมินโดยผู้วิจัย และครูผู้ทำหน้าที่นิเทศ ประเมินตนเองด้วยแบบ ประเมินที่ผู้วิจัย สร้างขึ้น

7. สมรรถภาพครูในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้รับการนิเทศ หมายถึง ความสามารถของครู ผู้รับการนิเทศในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ซึ่งเกิดจากการใช้รูปแบบการนิเทศที่ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ดังนี้

7.1 สมรรถภาพการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ คือ 1) คะแนนความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้มาจากการทดสอบก่อนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และ 2) คะแนนทักษะการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้มาจากการประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ขณะฝึกอบรม ซึ่งประเมินโดยผู้วิจัย และครูผู้รับการนิเทศ ประเมิน ตนเองด้วยแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

7.2 สมรรถภาพการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ คือ 1) คะแนนความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้มาจากการทดสอบด้วยแบบทดสอบฉบับเดียวกันกับการทดสอบก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน และ 2) คะแนนทักษะการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ได้มาจากการประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ครั้งสุดท้ายซึ่งประเมินโดยผู้วิจัย และครูผู้รับการนิเทศประเมินตนเอง ด้วยแบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

8. ความพึงพอใจของผู้ทำหน้าที่นิเทศและครูผู้รับการนิเทศ หมายถึง การแสดง ความรู้สึกของผู้ทำหน้าที่นิเทศและครูผู้รับการนิเทศที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้มาจากการสอบถาม 5 ด้าน คือ 1) ด้านกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ 2) ด้านการสังเกตการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านบรรยากาศการนิเทศ 4) ด้านผู้เกี่ยวข้องกับกาการนิเทศการจัดการเรียนรู้ และ 5) ด้านผลจากการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ทำหน้าที่นิเทศและครูผู้รับการนิเทศ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

9. ความพึงพอใจของนักเรียน หมายถึง การแสดงความรู้สึกของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ของครูผู้รับการนิเทศ ได้มาจากการสอบถาม 4 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ความเข้าใจ 2) ด้านการฝึกทักษะปฏิบัติ 3) ด้านการปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน และ 4) ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ด้วยแบบสอบถามความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

10. ประสิทธิภาพ (Effective) หมายถึง ผลสำเร็จของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่เป็นไปตามความมุ่งหวัง (Purpose) ที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ (Objective) ในด้านความถูกต้อง ความถูกต้องเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน
ประถมศึกษาเอกชน ผู้รายงานได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้
3. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
4. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนา รูปแบบ
5. บริบทโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน
6. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศ
 - 6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้

แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษา เป็นเรื่องสำคัญที่ผู้นิเทศควรจะได้ศึกษาและทำความเข้าใจในหลักการ
กระบวนการ และวิธีการของการนิเทศการศึกษา เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนต่อไป
เพื่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องของการนิเทศการศึกษาดีขึ้น จากการศึกษาเอกสาร แนวคิดทฤษฎี
ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลดังนี้

1. ความหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษามีความหมายแตกต่างกันตามแนวคิด ความเชื่อ จุดมุ่งหมาย
และแนวทางการจัดการศึกษาที่ได้เปลี่ยนแปลงไปแต่ละยุคแต่ละสมัย ดังนั้นความหมายของการนิเทศ
การศึกษาจึงมีลักษณะต่าง ๆ กันทั้งตามความหมายของรูปศัพท์และตามความหมายตามแนวทางของ
การบริหาร กล่าวคือ ความหมายตามรูปศัพท์ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช
2525 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546) ได้ให้ความหมายของ “การนิเทศ” ว่า หมายถึง การชี้แจง
การแสดง การจำแนก

ความหมายของการนิเทศการศึกษา ได้มีนักการศึกษาและนักวิชาการหลายคน
ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

กรองทอง จิระเดชากุล (2550) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติงานตามภารกิจหลัก ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน หรือการเสริมสร้างพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนทุกด้าน ให้เต็มตามวัยและศักยภาพ

กาญจน์ เรืองมนตรี (2554) ได้ให้ความหมายของการนิเทศการศึกษาว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการชี้แนะ แนะนำและให้ความร่วมมือต่อกิจกรรมของครู ในการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้ได้ผลตามจุดหมายที่วางไว้ การนิเทศการศึกษายังจัดว่าเป็น วิทยาศาสตร์ด้วย เพราะเป็นเรื่องราวความจริงที่พิสูจน์ได้

วิชรา เล่าเรียนดี (2556) ได้อธิบายความหมายไว้ว่า การนิเทศ หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานร่วมกัน ด้วยการช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมกันและกันระหว่างผู้ให้การนิเทศ หรือผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ หรือระหว่างเพื่อนครูเพื่อที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครูเพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้ให้ความหมายของการนิเทศว่าเป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศในสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูวิชาการ และครู-อาจารย์ที่ผู้บริหารมอบหมายดำเนินการ โดยใช้ภาวะผู้นำให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ประสานงานและใช้ศักยภาพการทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนางานของสถานศึกษานั้น ๆ โดยส่วนรวมให้เป็นไปตามหลักสูตรมาตรฐานการศึกษา

Goldhammer, Anderson and Krajewski (1980) ได้สรุปคำจำกัดความการนิเทศไว้ว่า เป็นลักษณะงานที่มอบหมายให้ครูหรือผู้นิเทศที่จะกระตุ้นให้ครูหรือครูแนะแนว ในโรงเรียนให้มีการพัฒนาในการที่จะนำวิธีสอน สื่อการเรียนการสอนมาใช้ โดยเน้นถึงทักษะในการติดต่อสื่อสาร ในการนิเทศ ปัจจุบันการนิเทศได้พยายามที่จะช่วยเหลือครูแก้ปัญหา ช่วยเหลือครู ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสร้างบรรยากาศที่ดีระหว่างครูและนักเรียน

Glickman, Gordon and Ross-Gordon (2010) ให้ความหมายของการนิเทศไว้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง หน้าที่ของทางโรงเรียนที่จะต้องปรับปรุงการสอน รวมทั้ง การให้ความช่วยเหลือโดยตรงกับครู (Direct Assistance to Teachers) การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) การให้บริการเสริมวิชาการ (In Service Training) การพัฒนากลุ่ม (Group Development) และการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

Burton and Brueckner (1995) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ การปรับปรุง การเรียนการสอน โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกฝ่ายให้เกิด ความเจริญงอกงามและทำให้เด็กได้มีการพัฒนา

จากความหมายดังกล่าวจึงสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา คือ กระบวนการทำงานร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งครู ผู้บริหาร และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนที่ตรงกับความต้องการ ทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาในทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพ

2. ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

จากการศึกษาความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ผู้รายงานพบว่ามีนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิ ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายการนิเทศการศึกษา ดังนี้

กรองทอง จิระเดชากุล (2550) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศว่ามีจุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้ 1) จุดมุ่งหมายทั่วไปกล่าวคือ เพื่อให้ผู้บริหารและคณะกรรมการการนิเทศของสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการนิเทศได้ เพื่อพัฒนาความสามารถของครู เพื่อช่วยเหลือและจัดสรรเครื่องมือ สื่อการเรียนรู้ ตลอดจนช่วยเหลือและปรับปรุงวิธีจัดการเรียนรู้และเพื่อให้ครูเกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพ 2) จุดมุ่งหมายเฉพาะเพื่อให้ผู้รับการนิเทศสามารถพัฒนาพฤติกรรมการปฏิบัติงานในเรื่องต่าง ๆ กล่าวคือ เพื่อให้สถานศึกษา มีแผนการนิเทศ เพื่อเน้นให้มีการวิเคราะห์ ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาและในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้ครูจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการเน้นทักษะกระบวนการคิด ฯลฯ เพื่อปรับปรุงและพัฒนากระบวนการ/วิธีจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อให้มีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อพัฒนาการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ และเพื่อให้มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงและปรับปรุงกระบวนการวัดและประเมินผลให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

สงัด อูรานันท์ (2530) ได้ให้ความมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาคน การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการทำงานร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูและบุคลากรทางการศึกษาไปในทางที่ดีขึ้น
2. เพื่อพัฒนางาน เป้าหมายสุดท้ายของการนิเทศการศึกษาอยู่ที่นักเรียน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการสอนของครูและบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้นการนิเทศจึงมีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาการสอนให้ดีขึ้น
3. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ การนิเทศการศึกษา เป็นการช่วยเหลือไม่ใช่ตรวจตราหรือจับผิด แต่เป็นการร่วมมือกันรับผิดชอบ ร่วมกันทำงาน เป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

4. เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ การนิเทศการศึกษามุ่งส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกิดขวัญกำลังใจในการทำงาน เพราะขวัญกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้คนตั้งใจทำงาน

ยุพิน ยืนยง (2553) สรุปว่า จุดมุ่งหมายของการนิเทศ คือ การนิเทศการสอน มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การช่วยเหลือ แนะนำ และสนับสนุนให้ครูได้รับการพัฒนางานในวิชาชีพของตนเองให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล อันจะส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

วีชรา เล่าเรียนดี (2556) สรุปจุดมุ่งหมายของการนิเทศก็คือ การปรับปรุงกระบวนการสอนและกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพครูที่ส่งผลโดยตรงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยอาศัยการนิเทศช่วยเหลือ แนะนำ ให้ความรู้และการฝึกปฏิบัติด้านการพัฒนาหลักสูตร เทคนิควิธีการเรียนการสอนใหม่ ๆ การใช้และการสร้างสื่อนวัตกรรมด้านการสอน และการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อให้ครูสามารถปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน หรืองานในวิชาชีพของตนเองอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดตามเป้าหมาย

รัชภูมิ สมสมัย (2557) ได้สรุปการนิเทศการศึกษาไว้ว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาคน พัฒนาครู ช่วยเหลือครูให้มีรู้ความสามารถในการพัฒนางานด้านหลักสูตรการเรียนการสอน การศึกษาช่วยประสานงานและความร่วมมือให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ยังจะสร้างความมั่นคงในอาชีพครู สร้างสรรค์กำลังใจให้แก่ครู เพื่อจะได้ร่วมมือกันพัฒนานักเรียนให้เกิดพัฒนาการตามความมุ่งหมายของการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศไว้ ดังนี้

1. เพื่อให้สถานศึกษามีศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานหลักสูตรและให้เป็นไปตามแนวทางของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

2. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหาร และจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีคุณภาพ

3. เพื่อพัฒนาหลักสูตรและการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน สังคม ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทุกด้าน

4. เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน ตลอดจนความต้องการในวิชาชีพ

5. เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาปฏิบัติระบบบริหาร โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบชื่นชมในผลงาน

Briggs and Justman (1982) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษาที่มีความมุ่งหมายสำคัญ 4 ข้อ คือ 1) การส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางอาชีพ ได้แก่ การประชุมต่าง ๆ การจัดอบรมแบบ Work Shop สัมมนาปัญหาต่าง ๆ การไปเยี่ยมชมศูนย์ทดลองต่าง ๆ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้ครูได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์ในด้านวิชาการ การทำการวิจัยทดลองหลักสูตร หนังสือเรียน วิธีสอน และส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการศึกษา 2) การส่งเสริมความเจริญงอกงามของครู ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูได้มีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่เสมอ การส่งเสริมการทดลองกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูสนใจอยากจะทำ การเปิดโอกาสให้ครูได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของสมาคมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับอาชีพ (Professional Association) การส่งเสริมครูที่มีความสามารถพิเศษในทางใดทางหนึ่ง โดยเฉพาะการส่งเสริมให้ครูได้ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ในการศึกษาหาความรู้ ทำความเข้าใจงานที่เขาสนใจ และการส่งเสริมให้ครูสนใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมอาชีพครูภายในประเทศ และของนานาชาติ 3) การปรับปรุงการสอนของครู ได้แก่ การพิจารณาคัดเลือกครูที่มีความสามารถและมีประสิทธิภาพเข้ามาทำ การสอน การจัดงานและมอบหมายงานที่ถูกต้องและตรงกับความสามารถของครู การให้มีโอกาสได้สังเกตการสอน การเปิดประชุม อบรม เพื่อศึกษาปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการสอน การทำการสาธิตการสอนที่ดีให้แก่ครู และการส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนครู และการสังเกตการสอนระหว่างโรงเรียนต่าง ๆ 4) การส่งเสริมแนะนำครูและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและประชาคม ได้แก่ การส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน และผู้ปกครองประชาชนในประชาคมของตน การส่งเสริมให้ครูมีโอกาสร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาคม การส่งเสริมให้มีสมาคมครูผู้ปกครองขึ้นในโรงเรียน การส่งเสริมให้ประชาชนสนใจในกิจกรรมของโรงเรียน การจัดทำโรงเรียนให้เป็นศูนย์ของประชาคม และการส่งเสริมให้ครูรับผิดชอบและมีส่วนในการนำในประชาคมนั้นๆ

Glickman, Gordon and Ross-Gordon (2010) ยังได้กำหนดเป้าหมายของการนิเทศการศึกษาแบบพัฒนาการ (Developmental Supervision) ว่า เพื่อการปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียน (Improve Student Learning) โดยผ่านการให้การนิเทศครูและบุคลากรทางการศึกษา ในงานสำคัญต่อไปนี้ คือ

1. การให้การช่วยเหลือครูโดยตรง (Direct Assistance)
2. การพัฒนากลุ่ม (Group Development)
3. การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)
4. การพัฒนาวิชาชีพ (Professional Development)
5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)

6. การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงที่คำนึงถึงความแตกต่างในด้านต่าง ๆ (Building Community, Facilitating Change and Addressing Diversity)

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายพัฒนาครูให้มีความเข้าใจในเป้าหมายการจัดการศึกษาในภาพรวม และในแต่ละเรื่องเฉพาะกิจ ด้วยการจูงใจสร้างความตระหนักรู้ร่วมพัฒนาครูให้จัดการเรียนรู้เพื่อนักเรียนเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ โดยระหว่างการทำงานร่วมกันต้องมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ มีการสร้างขวัญกำลังใจให้ครูอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้ครูได้พัฒนาความรู้ความสามารถของตนเอง ใช้ความสามารถในการทำงานอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด และส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3. ความจำเป็นในการนิเทศการศึกษา

ปัจจุบันเกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านสภาพสังคม และเศรษฐกิจอยู่ตลอดเวลา จึงส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านการจัดการศึกษา การนิเทศการศึกษามีความสำคัญ และสอดคล้องกับการเรียนการสอนกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นกวีวิชาการให้ความสำคัญ ดังนี้

กรองทอง จิระเดชากุล (2550) ได้กล่าวถึงความจำเป็นของการนิเทศการศึกษามีดังนี้ 1) เพื่อปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน 2) ปริมาณศึกษานิเทศก์มีไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและสถานศึกษา 3) บุคลากรภายในสถานศึกษามีความรู้ความสามารถมีความคุ้นเคยและใกล้ชิดปัญหามากที่สุด และ 4) บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเองและสามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่างต่อเนื่อง

กาญจน์ เรืองมนตรี (2554) ให้ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. สภาพสังคมเปลี่ยนไปทุกขณะ การศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย การนิเทศการศึกษาจะช่วยทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในองค์การที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2. ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มขึ้นโดยไม่หยุดยั้ง แม้แนวคิดในเรื่องการจัดการกระบวนการเรียนรู้ก็เกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา การนิเทศการศึกษาก็จะช่วยทำให้ครูมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

3. การแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้พัฒนาขึ้น จำเป็นต้องได้รับการชี้แนะหรือการนิเทศการศึกษาจากผู้อำนวยการ โดยเฉพาะจึงจะทำให้แก้ไขปัญหาได้สำเร็จลุล่วง

4. การนิเทศของประเทศเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ จะต้องมีการควบคุมดูแลด้วยระบบการนิเทศการศึกษา

5. การศึกษาเป็นกิจกรรมที่ซับซ้อน จำเป็นที่จะต้องมีการนิเทศ เพื่อเป็นการให้บริการแก่ครูที่มีความสามารถต่าง ๆ กัน

6. การนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตาม แต่ครูก็ต้องปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ ทำขณะที่ทำงานในสถานการณืจริง

7. การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นต่อการช่วยเหลือครูในการเตรียมการจัดกิจกรรม

8. การนิเทศการศึกษามีความจำเป็นต่อการทำให้ครูเป็นบุคคลที่ทันสมัยอยู่เสมอ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มีอยู่เสมอ

กรมวิชาการ (2543) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศการศึกษา มีความจำเป็นดังนี้

1. สังคมมีการเปลี่ยนแปลงทุก ๆ ด้านตลอดเวลา
2. การพัฒนาคุณภาพครูประจำการมีความซับซ้อนต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบ

และวิธีการนิเทศ

3. การพัฒนาสถานศึกษา ครู และผู้เกี่ยวข้องสู่มาตรฐานการศึกษา

4. การประสานงานทำให้เกิดการปฏิบัติที่มีคุณภาพในสถานศึกษา

เก็จกนก เอื้อวงศ์ (2555) การนิเทศมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเนื่องจากกระบวนการนิเทศเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้เกิดการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญ เพิ่มพูนศักยภาพในการปฏิบัติงานในด้านการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องบริบททางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลง การดำเนินการดังกล่าวจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

ชนิดา ยินดีเขต (2550) กล่าวถึง ความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา ดังนี้

1. ความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในด้านต่าง ๆ ของโลกยุคโลกาภิวัตน์ ทำให้มีผลกระทบโดยตรงต่อการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน

2. สภาพแวดล้อมทางสังคมและต้นทุนทางวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลง ทำให้การช่วยเหลือแผ้วในระดัต่างองค์กร และภายในองค์กรเดียวกันลดลง แต่กลับผลักดันสู่เศรษฐกิจการศึกษา ซึ่งโรงเรียนส่วนมากในประเทศไทยยังขาดความพร้อมในการแข่งขัน

3. การเปลี่ยนแปลง ปรัชญา หลักการ เป้าหมาย กระบวนการ และการประเมินผลการจัดการศึกษา ทำให้เกิดการแตกต่างจากการรับรู้และการเรียนรู้เดิมของผู้บริหารและครูในการปรับเปลี่ยนมาเป็นแผนการจัดการเรียนรู้และกระบวนการจัดการเรียนการสอน จึงจำเป็นต้องมีผู้นิเทศเข้าไปช่วยเหลือ

4. ครูในโรงเรียนส่วนใหญ่ยังต้องรับผิดชอบงานอื่น ๆ ที่ไม่ใช่งานการเรียนการสอนโดยตรง ทำให้เกิดความยุ่งยากและซับซ้อนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการบริหารการศึกษา เพื่อสนองการปฏิรูปการศึกษาทำให้เกิดการยุบเลิก ยุบรวม และขยายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา จำเป็นต้องสร้างเครือข่ายติดต่อสื่อสารเครือข่ายพัฒนาใหม่ โดยเฉพาะเครือข่ายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และคุณภาพการเรียนการสอน

Hoy and Miskel (2001) กล่าวว่า สังคมชุมชนเป็นสิ่งแวดล้อมของสถาบันการศึกษาที่มีความสำคัญมากเพราะจะส่งผลกระทบต่อตั้งแต่ปัจจัยการสอน (คืองบประมาณ ครู นักเรียนรวมทั้งนโยบายการบริหาร) โครงสร้าง และกระบวนการบริหารในโรงเรียน (พฤติกรรม บริหารการจัดการเรียนการสอน) และผลผลิต (คุณภาพของนักเรียน) โดยเฉพาะครูผู้สอน อาจเกิดปัญหาทั้งด้านความคิดและความสามารถตามความคาดหวังของสังคม การนิเทศจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องช่วยเหลือให้บุคลากรทางการศึกษา เปลี่ยนแปลงตนเองให้สอดคล้องกับความคาดหวังของสังคมกล่าว คือ

1. สภาพเศรษฐกิจโลก มีการแข่งขันกันรุนแรงในด้านมาตรฐานสินค้า ซึ่งเน้นคุณภาพกระบวนการผลิต บุคลากรทางการผลิต ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและอื่น ๆ การศึกษาจำเป็นต้องสนองตอบในด้านสาระการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการผลิต การบริการและการแข่งขันให้เท่าเทียมหรือดีกว่าประเทศต่างๆ

2. สภาพสังคมและวัฒนธรรมของประเทศเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมธุรกิจอุตสาหกรรม วิถีชีวิตของประชาชนที่เคยสงบอยู่ท่ามกลางธรรมชาติก็จะเปลี่ยนเป็นวิถีของการแข่งขันรับแรงกดดันของธุรกิจอุตสาหกรรม วัฒนธรรมประเพณี ค่านิยมเปลี่ยนแปลงจากจิตนิยมซึ่งรักษาความดีงาม ความประณีต ความเอื้ออาทรมาเป็นวัตถุนิยม ซึ่งเน้นการแข่งขันทางวัตถุความทันสมัย ความมีประสิทธิภาพและความได้เปรียบ การศึกษาต้องตอบสนองในด้านความคิดในการเลือกวัฒนธรรมที่เหมาะสมกับการดำรงชีวิต ที่สำคัญคือ อนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี ค่านิยมที่ดีงามของชาติเพื่อดำรงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย

3. สภาพการเมืองการปกครองของประเทศ ซึ่งเป็นแบบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีการปรับเปลี่ยนในรายละเอียดการปฏิบัติ เช่น การกระจายอำนาจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น สิทธิมนุษยชนและอื่น ๆ รวมทั้งปรับกลไกการบริหารภาครัฐให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก การศึกษาจำเป็นต้องตอบสนองในด้านการสร้างความตระหนักรู้ถึงสิทธิหน้าที่ของตนเอง และสิทธิที่พึงมีต่อรัฐรวมถึงการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

4. สภาพเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว การศึกษาจำเป็นต้องตอบสนองในด้านความรู้และทักษะการใช้เทคโนโลยีเหล่านี้ตามความต้องการของผู้เรียน

5. ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เพิ่มพูนขึ้นอย่างรวดเร็วและต่อเนื่องเกิดการศึกษาย่างเจาะลึกในศาสตร์สาขาต่าง ๆ ความรู้เหล่านี้จำเป็นต้องถ่ายทอดสู่ผู้เรียนให้ทันและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์สอดคล้องกับการแข่งขัน

6. การพัฒนาศาสตร์ด้านการเรียนการสอน ซึ่งมีการพัฒนารุดหน้าควบคู่กับเทคโนโลยีและความรู้สาขาวิชาต่าง ๆ ก่อให้เกิดความรู้หลักการและทฤษฎีต่าง ๆ มากมาย

7. มาตรฐานคุณภาพการศึกษาระดับสากล จากการแข่งขันเชิงธุรกิจและอุตสาหกรรมก่อให้เกิดการพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษา มาตรฐานคุณภาพของหน่วยงานธุรกิจ อุตสาหกรรมหลาย ๆ ระบบได้ส่งอิทธิพลมายังหน่วยงานและสถานศึกษา ทำให้เกิดปรากฏการณ์ในสถานศึกษาที่มีการแข่งขันกันเพื่อให้ได้มาซึ่งมาตรฐาน

สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการศึกษาเป็นเครื่องมือแนวทางที่จะพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้ทันต่อสภาพสังคมปัจจุบัน ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง สำหรับการให้คำแนะนำปรับปรุงช่วยส่งเสริมครู ซึ่งผลที่เกิดขึ้นจะทำให้นักเรียนเกิดคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

4. หลักการนิเทศการศึกษา

จากการศึกษาหลักการนิเทศการศึกษา ผู้รายงานพบว่ามีนักวิชาการและผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้หลักการนิเทศการศึกษา ดังนี้

สังต์ อุทรานันท์ (2530) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการนิเทศการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย 3 หลักการใหญ่ ดังนี้

หลักการที่ 1 การนิเทศการศึกษาคือกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ โดยการดำเนินการนิเทศต้องมีการทำงานเป็นขั้นตอน (Steps) มีความต่อเนื่อง (Continuity) ไม่หยุดนิ่ง (Dynamic) และมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ (Interaction) ในหมู่ผู้ปฏิบัติงาน

หลักการที่ 2 การนิเทศการศึกษามีเป้าหมายอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน แต่การดำเนินงานนั้นต้องผ่านตัวกลางคือครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่ใช่การดำเนินการกับนักเรียนโดยตรง แต่การนิเทศการศึกษาเป็นการทำงานโดยผ่านตัวครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นการทำงานร่วมกันกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อพัฒนาให้บุคคลเหล่านี้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการที่ 3 การนิเทศการศึกษานับบรรยากาศแห่งความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งไม่ได้หมายถึงเฉพาะบรรยากาศแห่งการทำงานร่วมกันเท่านั้น และจะหมายรวมถึงการยอมรับ

ซึ่งกันและกัน การเปลี่ยนแปลงบทบาทในฐานะผู้นำและผู้ตาม ตลอดจนการยอมรับผิดชอบต่อผลงาน ร่วมกันด้วย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) กล่าวถึง หลักการนิเทศการศึกษาไว้ ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาควรมีการบริหารอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เป็นการดำเนินงานเป็นโครงการ
2. การนิเทศการศึกษาถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงาน คือ ความเป็นประชาธิปไตย เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นความร่วมมือร่วมใจกัน

3. การดำเนินงานและใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานนั้นไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ

4. การนิเทศการศึกษาจะให้ได้ผลดีควรใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ ในการแก้ไขปัญหา และช่วยให้ผู้ร่วมงานได้ศึกษาปัญหาตลอดจนรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐานเสียก่อน

อัญชลี ธรรมะวิสิกุล (2552) การนิเทศภายในโรงเรียน อาจแบ่งออกตามวิธีปฏิบัติงานเป็น 4 แบบ คือ

1. การนิเทศเพื่อการแก้ไข (Correction) เป็นการนิเทศที่เกิดจากการพบข้อมูลที่ผิดพลาดและบกพร่องก็ให้หาทางช่วยแก้ไขด้วยวิธีการต่าง ๆ
2. การนิเทศเพื่อป้องกัน (Prevention) เป็นการนิเทศที่พยายามหาวิธีการต่าง ๆ มาจัดดำเนินงานเพื่อป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น
3. การนิเทศเพื่อเสริมสร้าง (Construction) เป็นการนิเทศที่เกิดจากความพยายามที่จะกระทำในทางที่เหมาะสมเพื่อความเจริญเติบโตในอนาคต
4. การนิเทศเพื่อการสร้างสรรค์ (Creation) เป็นการนิเทศที่พยายามจะคิดสร้างสรรค์ในสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษา

กรมวิชาการ (2545) ได้เสนอหลักการนิเทศการศึกษาไว้ว่า เพื่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ประสานงานและใช้ศักยภาพการทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการศึกษาโดยรวม ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา การนิเทศการศึกษาจึงใช้หลักการดังต่อไปนี้

1. หลักการปฏิบัติงานตามวิธีวิทยาศาสตร์ ดำเนินอย่างมีระบบระเบียบ ซึ่งครอบคลุมถึงวิธีการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาความต้องการ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ ซึ่งควรจะมาจากการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และสรุปอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่เชื่อถือได้

2. หลักการปฏิบัติงานตามวิถีประชาธิปไตย เคารพในความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้เกียรติซึ่งกันและกัน เปิดใจกว้าง ยอมรับผลการประเมินตนเอง ยอมรับในเหตุผลและปฏิบัติตามข้อตกลง ตลอดจนใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานนั้นบรรลุเป้าหมาย

3. หลักการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาสร้างสรรค์ โดยการแสวงหาความสามารถพิเศษของครูแต่ละบุคคล เปิดโอกาสให้แสดงออกและสนับสนุนส่งเสริมความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่

4. หลักการปฏิบัติตามกระบวนการกลุ่มและการมีส่วนร่วม เน้นความร่วมมือร่วมใจ ในการดำเนินงาน โดยยึดวัตถุประสงค์ในการทำงานร่วมกัน การช่วยเหลือแบ่งปัน ประสพการณ์ซึ่งกันและกันร่วมคิด ร่วมพัฒนาทั้งนี้เพื่อความสำเร็จของงานโดยส่วนรวม

5. หลักการปฏิบัติงานเพื่อประสิทธิภาพ เน้นการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ มีการควบคุมติดตามผลการดำเนินงานและผลผลิตอย่างใกล้ชิด เพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามมาตรฐานการศึกษา

6. หลักการปฏิบัติงานโดยยึดวัตถุประสงค์ การดำเนินงานทุกครั้ง มีการกำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน ออกแบบการดำเนินงานอย่างเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545) ได้เสนอหลักการนิเทศเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียน มีหลักการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการนิเทศ ดังนี้

1. เข้าใจและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. มีความเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลเปลี่ยนแปลงได้ ถ้าได้รับการจูงใจที่เหมาะสม
3. จะต้องเป็นการนิเทศเพื่อพัฒนา
4. มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ
5. บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับต้องทำงานเป็นทีมและร้อยรัดกัน ทั้งการสอนและการนิเทศการศึกษา
6. สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาของโรงเรียนและระดับการพัฒนาของโรงเรียน
7. เป็นการช่วยกระตุ้น ส่งเสริม หรือสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถสร้างระบบการนิเทศภายในโรงเรียน ที่ส่งผลให้ครูสามารถปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเองให้ดียิ่งขึ้นเสมอ และตรงตามความต้องการพัฒนาของผู้เรียนด้วยเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ชวลิต จันทร์ศรี (2556) ได้กล่าวถึงการนิเทศการศึกษาเมืองค์ประกอบที่สำคัญ อย่างน้อย 3 ประการ คือ ผู้นิเทศ กระบวนการนิเทศ และผู้รับการนิเทศ การนิเทศที่จะทำให้เกิดความร่วมมือและประสบความสำเร็จนั้นอย่างน้อยควรมี 10 ประการ ดังนี้

1. สร้างตนเองให้ผู้รับการนิเทศศรัทธาก่อนจึงดำเนินการนิเทศ
2. พัฒนาตนเองให้เชี่ยวชาญก่อนที่จะไปพัฒนาผู้อื่น
3. จงหากวิธีให้ผู้รับการนิเทศรู้จักตนเอง การยอมรับตนเอง นับถือตนเอง และนับถือผู้อื่น
4. ผู้นิเทศต้องให้เกียรติในศักดิ์ศรี และคุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้รับการนิเทศ เพราะหน้าที่หลักของผู้นิเทศ คือ การพัฒนางานของหน่วยงาน จงยอมรับผู้รับการนิเทศ ในฐานะมนุษย์เท่าเทียมกับเราเช่นกัน
5. จงกระตุ้นให้ผู้รับการนิเทศปล่อยศักยภาพของเขาออกมา เพื่อพัฒนางาน โปรดอย่าใช้วิธีกำกับและสั่งการเด็ดขาด
6. การนิเทศทุกครั้งควรปฏิบัติกันเป็นทีม แสวงหาความร่วมมือซึ่งกันและกัน ไม่มีบุคคลใดที่ประสบผลสำเร็จด้วยการทำงานแต่เพียงผู้เดียว
7. จงทำให้ผู้รับการนิเทศเป็นเพื่อนกับผู้นิเทศ มิแต่เพื่อนเท่านั้นจะให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกันด้วยความจริงใจและยอมรับคำปรึกษาหารือในการปฏิบัติงานร่วมกัน และจงเป็นเพื่อนที่แสนดีกับผู้รับการนิเทศตลอดไป
8. จงหลีกเลี่ยงการนิเทศทางตรง เพราะมีมนุษย์น้อยคนที่ชอบการเผชิญหน้า
9. การนิเทศทุกครั้งต้องมีเป้าหมายและต้องดำเนินการเป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง อย่าได้เลิกกราแต่กลางครั้น จะต้องมีความอดทน
10. หากผู้รับการนิเทศยังไม่ศรัทธาในหังการนิเทศ

Briggs and Justman (1982) ได้เสนอหลักการนิเทศสำหรับผู้บริหารไว้ ดังนี้

1. การนิเทศต้องเป็นประชาธิปไตย
2. การนิเทศต้องเป็นการส่งเสริม และสร้างสรรค์
3. การนิเทศต้องอาศัยความร่วมมือของวิทยากรหลายคนมากกว่าที่จะแบ่งผู้นิเทศออกเป็นรายบุคคล
4. การนิเทศควรตั้งอยู่บนรากฐานของการพัฒนาวิชาชีพมากกว่าจะเป็นความสัมพันธ์ส่วนบุคคล
5. การนิเทศต้องคำนึงถึงความถนัดของแต่ละบุคคล
6. จุดมุ่งหมายสูงสุดของการนิเทศ คือ หาทางช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความสามารถตามความมุ่งหมายของการศึกษา

7. การนิเทศจะต้องเกี่ยวข้องอยู่กับการส่งเสริมความรู้สึกรอบอุ้มให้แก่ครู และการสร้างมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างหมู่คณะ

8. การนิเทศควรเริ่มต้นจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่กำลังประสบอยู่

9. การนิเทศควรเป็นการส่งเสริมความก้าวหน้าและความพยายามของครู

ให้สูงขึ้น

10. การนิเทศการศึกษาควรเป็นการส่งเสริมและปรับปรุงสมรรถนะวิสัยทัศน์

คติและข้อคิดเห็นของครูให้ถูกต้อง

11. การนิเทศพยายามหลีกเลี่ยงการกระทำอย่างเป็นทางการมาก

12. การนิเทศควรใช้เครื่องมือและกลวิธีง่ายๆ

13. การนิเทศควรตั้งอยู่บนหลักการและเหตุผล

14. การนิเทศควรมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน และสามารถประเมินผลได้ด้วย

ตนเอง

Burton and Bruckner (1995) ได้สรุปหลักการนิเทศไว้ 4 ประการ คือ

1. การนิเทศควรมีความถูกต้องตามหลักวิชา การนิเทศที่ดีควรจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายที่วางไว้ ควรเป็นไปตามความจริงและกฎเกณฑ์ที่แน่นอน

2. การนิเทศควรเป็นวิทยาศาสตร์ การนิเทศควรเป็นไปอย่างมีระเบียบ มีการปรับปรุงประเมินผล การนิเทศควรมาจากการรวบรวมข้อมูลและการสรุปผลอย่างมีประสิทธิภาพเป็นที่เชื่อถือได้

3. การนิเทศควรเป็นประชาธิปไตยการนิเทศจะต้องเคารพในความแตกต่างของบุคคล เน้นความร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงาน และใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเพื่อให้งานนั้นสู่เป้าหมายที่ต้องการ

4. การนิเทศควรเป็นการสร้างสรรค์ กล่าวคือการนิเทศควรเป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของบุคคล แล้วเปิดโอกาสให้ได้แสดงออกและพัฒนาความสามารถเหล่านั้นอย่างเต็มที่ และการนิเทศควรมีส่วนในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานให้มากที่สุด

Wiles (1983) ได้เสนอแนะหลักการนิเทศไว้ ดังนี้

1. ให้ความสำคัญกับครูทุกคนและทำให้เห็นว่าผู้นิเทศต้องการความช่วยเหลือจากเขา

2. แผนงานหรือความเจริญก้าวหน้าเป็นผลจากการทำงานเป็นทีม

3. หาโอกาสพบปะสังสรรค์เป็นกันเองกับครูโดยสม่ำเสมอ

4. เปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นและส่งเสริมให้มีความคิดริเริ่ม

5. เป็นมิตรไมตรีกับบุคคลทั่วไป
 6. ปรึกษากับหมู่คณะ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงใดๆ อันจะพึงมี
 7. พิจารณาสภาพที่เป็นปัญหาของสมาชิกอาจจะซักถาม สัมภาษณ์หรือให้
 คณะครูเสนอปัญหาที่อยู่ในความสนใจร่วมกัน

วิชาการ

8. หากผู้นิเทศกระฉับกระเฉงมีชีวิต ชีวาหมู่คณะย่อมจะเป็นเช่นกัน
 9. บทบาทการนำของผู้นิเทศ คือ การประสานงานและการช่วยเหลือทาง
 10. ฟังมากกว่าพูด
 11. การปฏิบัติงานเริ่มด้วยปัญหาของสมาชิก
 12. วางแผนปฏิบัติ งานของหมู่คณะไว้
 13. ตำแหน่งหน้าที่มีได้ทำให้ผู้นิเทศต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม
 หรือความเป็นมิตรไมตรีกับหมู่คณะต้องชะงักงัน
 14. พยายามใช้ประสบการณ์ด้านความสามารถต่างๆของครูอาวุโสให้เกิด
 ประโยชน์ในการนิเทศมากที่สุด

15. ตัดสินใจแน่วแน่ทันต่อเหตุการณ์
 16. เอาใจใส่รู้งานในหน้าที่ดี
 17. สำรองและปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ
 18. สนใจในสวัสดิภาพของสมาชิก
 19. มีความรับผิดชอบปลูกฝังความรับผิดชอบให้แก่หมู่คณะ

Marks (1980) ได้ให้หลักเบื้องต้นของการนิเทศไว้ ดังนี้

1. การนิเทศต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย
 2. การนิเทศต้องถือหลักว่า เป็นการให้บริการซึ่งครูเป็นผู้ใช้บริการ
 3. การนิเทศควรสอดคล้องกับความต้องการของครู
 4. การนิเทศ ควรเป็นการสร้างสรรค์ทัศนคติ และความสัมพันธที่ดี
 ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ
 5. การนิเทศควรเน้น ให้ความสำคัญของงานวิจัย และพยายามหาทางให้
 ครูศึกษางานวิจัยแล้วนำมาปฏิบัติตามนั้น
 6. การนิเทศควรมีหลักการประเมินผลการนิเทศทั้งผู้นิเทศและผู้รับการ
 นิเทศ

สรุปได้ว่า หลักการนิเทศการศึกษา คือ การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศที่จะต้อง
 อาศัยความร่วมมือระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เน้นกระบวนการสร้างประชาธิปไตย เปิดโอกาส

ให้ทุกคนได้สร้างสรรค์ความคิดและเจตนาที่ดีต่อกัน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาผู้บริหาร การศึกษาหรือผู้นิเทศเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและผู้รับการนิเทศ เป็นผู้สร้างสรรค์ผลงาน โดยมุ่งส่งเสริมบรรยากาศแห่งความร่วมมือ การสร้างขวัญและกำลังใจของ ผู้ปฏิบัติงานในการพัฒนาอาชีพให้เจริญก้าวหน้าตลอดจนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่าง ผู้ปฏิบัติงานในการวางแผนร่วมกันเพื่อให้เกิดความสำเร็จตามเป้าหมายการนิเทศที่กำหนด

5. คุณลักษณะของผู้นิเทศการศึกษา

ผู้นิเทศเป็นผู้ให้ความรู้ แนะนำ ช่วยเหลือบุคลากรในหน่วยงานทางการศึกษาให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ ซึ่งต้องมีความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับงาน กับเรื่องที่จะทำการนิเทศเป็นอย่างดี ดังนั้นคุณลักษณะของผู้นิเทศจึงมีความสำคัญประการหนึ่ง ที่มีผลต่อความสำเร็จในชีวิต ในการนิเทศศึกษามีนักการศึกษาได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นิเทศ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติ และคุณลักษณะของผู้นิเทศไว้ดังต่อไปนี้

1. คุณสมบัติของผู้นิเทศ ได้แก่ 1) มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมาย กฎ และระเบียบเกี่ยวกับการจัดการศึกษาและข้าราชการครู ตลอดจนกฎหมาย กฎและระเบียบที่ เกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ 2) มีความรู้และทักษะในกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร และงานที่ต้องรับผิดชอบ 3) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และแผนการศึกษาปัจจุบัน 4) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันในด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งของประเทศไทย 5) มีความสามารถในการติดต่อ ประสานงาน และทำงานร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องด้วยดี 6) มีบุคลิกลักษณะและมนุษยสัมพันธ์ดี เหมาะสม ที่จะทำหน้าที่ผู้นำทางวิชาการและการบริหารการศึกษา 7) มีความประพฤติและปฏิบัติดี เป็นแบบอย่างแก่ครูได้ 8) มีความรู้ความเข้าใจ ในหลักการนิเทศการศึกษา และเจตคติที่ดีต่อการ นิเทศการศึกษา และ 9) มีความสามารถในการปฏิบัติงาน ควบคุม ตรวจสอบ ให้คำปรึกษา แนะนำและเสนอแนะวิธีแก้ไข ปรับปรุง การปฏิบัติงานที่อยู่ในความรับผิดชอบ

2. คุณลักษณะของผู้นิเทศ ได้แก่ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความมั่นใจ ในตนเองกระฉับกระเฉง ว่องไว กระตือรือร้น เปิดเผย ไม่เย่อหยิ่ง มีมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นกันเองกับครู มีสุขภาพดีทั้งทางกายและใจ มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ มีเทคนิคในการพูดและ สื่อความหมายได้ดี มีความสามารถในการสาธิตการสอน มีความสามารถทางด้านประเมินผล และวิจัยมีความสามารถในการสร้างการยอมรับและความเชื่อมั่นจากผู้อื่น มีความสามารถในการ เลือกใช้เทคนิคการนิเทศการศึกษาได้อย่างเหมาะสม เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความเป็นประชาธิปไตย มีความประพฤติดี มีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต และยุติธรรม รู้จักประมาณตน มองโลกในแง่ดี

มีอารมณ์ขัน รับฟัง เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความจริงใจ รู้จักยกย่อง ชมเชยและผู้ที่ทำดี เป็นคนตรงต่อเวลา มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ มีความตั้งใจจริงในการทำงาน อดทน เป็นนักวิจัยและรู้จักประยุกต์ผลงานวิจัย

สัจด์ อุทรานันท์ (2530) ได้กำหนดคุณลักษณะของผู้นิเทศ 4 ด้าน คือ

- 1) ด้านลักษณะส่วนตัว ผู้ทำหน้าที่นิเทศควรจะเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีความมั่นใจในตนเองมีความอดทน กระฉับกระเฉง ว่องไว เป็นคนที่เปิดเผย ไม่เยื่อหยิ่ง และมีมนุษยสัมพันธ์
- 2) ด้านความรู้ความสามารถ ผู้ที่นิเทศการศึกษาควรเป็นผู้ที่มีความรู้ในระดับปริญญาตรีขึ้นไป มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ มีเทคนิคในการพูด มีความสามารถในการสาธิตการสอน มีความสามารถด้านการประเมินผลและงานวิจัย 3) ด้านการแสดงออกทางพฤติกรรม ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศควรมีความเป็นประชาธิปไตยมองโลกในแง่ดี เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นรู้จักการยกย่องชมเชยผู้ที่ทำดี และ 4) ด้านความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ผู้นิเทศการศึกษาจะต้องเป็นคนตรงต่อเวลา มีความซื่อสัตย์ สุจริต และมีความตั้งใจจริงในการทำงาน

ชาลี มณีศรี (2542) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของผู้นิเทศที่ดี ดังนี้ 1) เป็นผู้ประสานงานที่ดี 2) มีความรู้ในหลักการนิเทศเป็นอย่างดี 3) มีความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ 4) เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีได้ 5) ตระหนักในหลักประชาธิปไตย 6) ไม่เป็นผู้ขบถ 7) ให้คำแนะนำและเป็นที่ยอมรับของครูได้เป็นอย่างดี 8) เป็นผู้รักษาความลับ เมื่อพบข้อบกพร่องของครูให้คำแนะนำแก่ครูโดยตรง 9) เป็นผู้มีความระมัดระวังในการวินิจฉัยปัญหาต่าง ๆ 10) เป็นผู้ที่คณะครูให้ความไว้วางใจ และ 11) เป็นคนที่เปิดเผยเข้าใจมนุษย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) เสนอแนะว่า ผู้นิเทศจะต้องเป็นผู้มีคุณลักษณะและพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน โดยสรุปดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำของผู้นิเทศดำเนินการวางแผนพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน และร่วมมือกับคณะผู้นิเทศเพื่อช่วยแก้ปัญหาการเรียนการสอน
2. ร่วมกับผู้รับการนิเทศในโรงเรียนสร้างบรรยากาศในการนิเทศด้วยการประชุมปรึกษา
3. ในการยอมรับผู้รับการนิเทศว่าแต่ละคนมีความแตกต่างกัน เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
4. ให้อิสระแก่ผู้รับการนิเทศได้มีความคิดสร้างสรรค์ตามความสามารถของแต่ละคน

สุทธนู ศรีไสย์ (2549) ได้ให้แนวคิดว่า ผู้นิเทศทางการศึกษาจะต้องมีลักษณะพิเศษบางประการที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและหน้าที่ที่จะต้องรับผิดชอบต่องาน การให้ความช่วยเหลือแก่ครูเพื่อปรับปรุงการสอนให้มีคุณภาพ ดังนั้นลักษณะพื้นฐานของผู้นิเทศที่ควรจะมีอยู่ในตัวอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. พื้นฐานความรู้ (Knowledge Base) ในเรื่องนี้ผู้นิเทศควรจะต้องมีความเข้าใจหน้าที่ของครูผู้สอน เข้าใจบทบาทของผู้มีส่วนร่วมในงานการนิเทศการศึกษารวมทั้งพื้นฐานของความรู้ในเรื่องของการพัฒนาคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวัยผู้ใหญ่ที่จะต้องเกี่ยวกับงานอาชีพครู

2. ทักษะปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Skills) ผู้นิเทศจะต้องทราบว่า มีพฤติกรรมของการนิเทศในลักษณะใดบ้างที่จะมีผลต่อครูผู้สอนแต่ละคนหรือเป็นกลุ่มมากที่สุด

3. ทักษะเฉพาะ (Technical Skills) ในกรณีนี้ผู้นิเทศจะต้องมีทักษะเฉพาะในด้านการสังเกต (Observing) การวางแผน (Planning) การประเมินผล (Assessing) และการประเมินผลภายหลังการปรับปรุงการสอน (Evaluating Instructional Improvement) องค์ประกอบทั้งสามประการดังกล่าวนี้ว่าเป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่ผู้นิเทศการศึกษาทุกคนควรมีสำหรับภารกิจของผู้นิเทศที่จะต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับองค์ประกอบพื้นฐานหลักทั้งสาม เพื่อช่วยพัฒนาครูเป็นดังนี้ ให้ความช่วยเหลือโดยตรงกับครู (Direct Assistance) ช่วยพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development) ให้บริการเสริมวิชาการ (In-service Education or In-service Training) ช่วยพัฒนากลุ่ม (Group Development) และสนับสนุนให้ครูทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ภารกิจทั้งหมดนี้จะเป็นส่วนสำคัญอย่างมากของงานนิเทศการศึกษาที่จะต้องสอดคล้องกับเป้าหมายขององค์การ (Organization Goals) และความต้องการของครูผู้สอน (Teacher Needs) ซึ่งผลที่ได้รับทั้งหมดจะมีอิทธิพลยิ่งใหญ่ต่อการปรับปรุงการเรียนรู้ของนักเรียน (Improving Student Learning) และจากงานการนิเทศการศึกษาทั้งหมดดังกล่าวแล้วเราอาจกล่าวได้ว่า ครูเป็นทัพหน้าของความสำเร็จทางการสอน ในขณะที่งานนิเทศการศึกษาจะเป็นทัพหลังที่จะช่วยสนับสนุนในด้านของความรู้และทักษะให้กับครูนำไปปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นตามลำดับ

สรุปได้ว่า คุณลักษณะที่สำคัญของผู้นิเทศการศึกษาควรเป็นผู้มีความรู้ และมีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ มองโลกในแง่ดี มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความสามารถในการประสานงานและทำงานร่วมกับผู้อื่น ความเป็นผู้นำ และผู้ตามที่ดี มีทักษะในการสังเกต การวางแผน และการประเมินผล เป็นต้น

6. ขอบเขตภาระงานนิเทศการศึกษา

งานที่ปฏิบัติอยู่ในโรงเรียนหรือหน่วยงานทางการศึกษามีเป้าหมายสำคัญอยู่ที่คุณภาพการเรียนการสอนหรือความเจริญงอกงามของผู้เรียน ดังนั้น ภาระงานนิเทศจึงมุ่งสู่การพัฒนาครูเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนต่อไป

สังัด อุทรานันท์ (2530) กล่าวถึงขอบเขตของงานวิชาการภายในโรงเรียนซึ่งควรได้รับการนิเทศว่ามี 2 ประเภท คือ (1) งานหลัก ได้แก่ หลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และ (2) งานสนับสนุนวิชาการ ได้แก่ งานเกี่ยวกับอาคารสถานที่ กิจกรรมนักเรียน ชุรการและการเงินและความสัมพันธ์กับชุมชน ขอบเขตงานที่กล่าวมานี้หากผู้บริหารมีความมุ่งหวังที่จะให้ได้ผลงานของบุคลากรภายใต้การควบคุมดูแล เป็นผลงานที่มีคุณภาพก็จำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรเหล่านี้ให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน จึงจะได้ผลงานที่มีคุณภาพตามความมุ่งหวังที่ตั้งไว้

1. งานหลัก เป็นงานสำคัญซึ่งถือว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนโดยตรง หากครูและบุคลากรไม่ได้เอาใจใส่ต่องานเหล่านี้ก็ถือว่าเป็นความล้มเหลวที่สุด งานหลักที่ครูและบุคลากรในโรงเรียนจะต้องปฏิบัติและถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งจะประกอบด้วย

1.1 หลักสูตร ได้แก่ การปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพของท้องถิ่น การสร้างหลักสูตรเพื่อสนองความต้องการของท้องถิ่น การจัดแผนการเรียนการสอน การจัดทำโครงการสอนการจัดตารางสอน การจัดครูเข้าสอน การจัดชั้นเรียน (จัดนักเรียนเข้าแผนการเรียน) การจัดผลิตสื่อและอุปกรณ์การสอน ฯลฯ

1.2 การเรียนการสอน ได้แก่ การพัฒนาเทคนิควิธีการสอน การพัฒนาเทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การพัฒนาเทคนิคในการใช้สื่อและอุปกรณ์การสอน ฯลฯ

1.3 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ได้แก่ การสร้างข้อทดสอบ การวัดและประเมินผล งานทะเบียนวัดผลและรายงานความก้าวหน้าของนักเรียน ฯลฯ

2. งานสนับสนุนวิชาการ เป็นงานที่จะช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุนให้งานหลักดำเนินไปอย่างมีคุณภาพ งานสนับสนุนวิชาการที่ผู้บริหารอาจจะจัดให้มีกรณีเพื่อประโยชน์ต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานหลัก ก็คือ

2.1 งานที่เกี่ยวข้องกับอาคารสถานที่ ได้แก่ การใช้ประโยชน์จากบริเวณโรงเรียนการใช้อาคารเรียน ห้องเรียน และห้องปฏิบัติการในวิชาต่าง ๆ ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ ห้องแนะแนว ฯลฯ

2.2 งานธุรการการเงิน ได้แก่ การปฏิบัติเกี่ยวกับงานธุรการ การปฏิบัติเกี่ยวกับงานการเงินและพัสดุ ฯลฯ

2.3 งานกิจการนักเรียน ได้แก่ กิจกรรมนักเรียน การบริการด้านสุขภาพ
อนามัยโครงการอาหารกลางวัน ฯลฯ

2.4 งานสัมพันธ์ชุมชน ได้แก่ การศึกษาเกี่ยวกับชุมชน การบริการชุมชน
สมาคมครูและผู้ปกครอง ฯลฯ

สุภารักษ์ กิตติรัชดานนท์ (2551) ได้สรุปจากการศึกษางานที่เกี่ยวข้องกับ
การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน พบว่า งานนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมีมากมายหลาย
ประการซึ่งผู้นิเทศภายในโรงเรียนสามารถจะนำไปปฏิบัติได้ อย่างไรก็ตามงานทุกงานก็มุ่งที่จะช่วย
พัฒนาครูให้สามารถดำเนินการเรียนการสอนไปด้วยดี โดยคำนึงถึงเป้าหมายหลัก คือ การทำให้
คุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงสุด จากการศึกษาแนวคิดของนักศึกษาของ
ประเทศไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับงานนิเทศการศึกษาแล้ว พบว่า งานนิเทศภายในโรงเรียน
ประถมศึกษาที่สอดคล้องและเหมาะสมกับการนิเทศภายใน จำแนกได้ 6 ด้าน คือ ด้านการวางแผน
การนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการจัดระบบการเรียนการสอน ด้านการพัฒนา
บุคลากรด้านการจัดอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน และด้านการประเมินผล

กรองทอง จิรเดชากุล (2550) ได้ให้ความเห็นว่าขอบข่ายของงานนิเทศภายใน
โรงเรียนประกอบด้วยงาน 4 งาน ได้แก่

1. งานด้านวิชาการ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ให้บรรลุตาม
จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา ตลอดจนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
2. งานด้านบริหารบุคคล เป็นการจัดดำเนินงาน เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษา
ได้รู้และเข้าใจหน้าที่และความรับผิดชอบของตน การติดตามดูแล ช่วยเหลือให้ปฏิบัติงานที่ได้รับ
มอบหมายให้ประสบความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างบรรยากาศในการทำงานให้ผู้ร่วมงาน
ทุกคนเกิดความสำนึกในหน้าที่ที่รับผิดชอบ สร้างความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้
บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น
3. งานด้านบริหารทั่วไป เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับระบบสำนักงาน ซึ่งมีข้อกำหนด
กฎเกณฑ์ และวิธีการที่แน่นอน

4. งานด้านงบประมาณ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงินและพัสดุ
Harris (1985) ได้แบ่งงานนิเทศการศึกษาออกเป็น 10 ประการ คือ

1. งานพัฒนาหลักสูตร (Developing Curriculum) การพิจารณาปรับปรุง
หลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ทั่วไป ซึ่งมีองค์ประกอบ เช่น คำนำหลักสูตรการนำไปใช้กับ
บุคคล ระดับไหน โดยคำนึงถึงวุฒิภาวะ (Maturity) เป็นต้น

2. งานดำเนินการเรียนการสอน (Organizing for Instruction) จัดดำเนินการ
เกี่ยวกับหลักสูตร แปลความหมายของหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม

3. การเลือกสรรบุคลากร (Staffing) จัดให้มีคณะบุคคลผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมการดำเนินการฝึกอบรม รวมทั้งการคัดเลือกบรรจุ เลือกเฟ้นการทดสอบ การเก็บรักษา ระเบียบแต่ละบุคคล

4. การจัดบริการความสะดวก (Facility) จัดให้มีเครื่องมือวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอนให้พอเพียง เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น วางแผนจัดหาวัสดุและการดูแลรักษาพัฒนา

5. การคัดเลือก การจำแนก การทดสอบ ซึ่งวัสดุ (Software) และอุปกรณ์ (Hardware) ที่จะใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน

6. จัดการฝึกอบรมประจำการ (In-Service Training) จัดฝึกอบรม เพื่อความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการแก่คณะครู เพื่อประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน การฝึกอบรม จะช่วยให้ผู้รับทันต่อเหตุการณ์

7. การปฐมนิเทศ (Orientation) เป็นการช่วยเหลือครูผู้บรรจุใหม่เพื่อให้สามารถปรับตัวได้เพื่อทราบข้อมูล สถานที่ บุคคล ระเบียบปฏิบัติการต่าง ๆ

8. งานที่เกี่ยวกับนโยบายในการปฏิบัติงาน (Special Service) ปรับขยายให้เหมาะสมกับสถานการณ์ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ

9. การติดต่อกับชุมชน (Public Relations) งานนิเทศเป็นงานที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนให้มีความเข้าใจที่ดีต่อกัน รวมทั้งกับผู้บริหารโรงเรียนในลักษณะสื่อสารสัมพันธ์ทางคมนาคม (Two-way Communication)

10. งานประเมินผล (Evaluation) จัดให้มีการประเมินผลทางการเรียนการสอน เพื่อหาข้อบกพร่อง ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ดียิ่ง

Glickman (1995) ได้กำหนดขอบข่ายภาระงานนิเทศการศึกษาไว้เป็น 5 งาน คือ

1. การให้ความช่วยเหลือแก่ครูโดยตรง (Direct Assistance)

1.1 เมื่อทราบว่าครูมีปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนควรดำเนินการแก้ไขทันที

1.2 ให้ครูรับทราบปัญหาของตน และยอมรับที่จะปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาตนเองด้วยความเต็มใจ

1.3 นิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือครูด้านการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และด้วยความเป็นมิตรไมตรีต่อกัน

2. การเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ (Staff Development)

2.1 ให้โอกาสครูได้เข้าประชุมอบรมสัมมนา ประชุมปฏิบัติการ หรือศึกษาต่อ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และเพิ่มวิทยฐานะ

2.2 ส่งเสริมให้ครูได้ปฏิบัติงานตามภารกิจหลักคือ การสอนอย่างเต็ม ศักยภาพ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Child Centered)

2.3 การจัดบริการวิชาการแก่ครูด้วยสื่อ นวัตกรรม หรือเทคนิควิธีการ ที่หลากหลาย ตรงกับความต้องการจำเป็น เช่น เอกสารตำรา คู่มือครู แผนการสอน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสารมวลชนหรือแหล่งวิทยาการอื่น ๆ

3. การพัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม (Group Development)

3.1 ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม (Teamwork)

3.2 ส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตย (คารวธรรม ปัญญาธรรม สามัคคีธรรม)

3.3 ส่งเสริมความสามารถในการติดต่อประสานงาน การสื่อสาร การพูด การเขียนอย่างสร้างสรรค์

3.4 ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความมีน้ำใจเอื้ออาทรต่อกัน

4. การพัฒนาหลักสูตร (Curriculum Development)

4.1 ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดทำหลักสูตร

4.2 ส่งเสริมให้ครู จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้ถูกต้องครบองค์ประกอบ

4.3 ส่งเสริมให้ครูได้นำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียน การสอนได้ตามกระบวนการอย่างมีประสิทธิภาพ

4.4 ส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย และสอนโดยเน้นผู้เรียน เป็นศูนย์กลาง (Child Centered)

5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน (Classroom Action Research)

5.1 ส่งเสริมให้ครูรู้จักศึกษาวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข ในการจัดการเรียนการสอน

5.2 ส่งเสริมให้ครูรู้จักใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน (วางแผน ปฏิบัติ สังเกต สะท้อนผล) มาใช้ในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน

5.3 ส่งเสริมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถเขียนรายงานการวิจัย ในชั้นเรียนได้ถูกต้องตามรูปแบบ

Gwynn (1974) ได้แบ่งงานหลักของการนิเทศไว้ ดังนี้

1. ช่วยครูและผู้บริหารโรงเรียนให้เข้าใจเด็กดีขึ้น การเข้าใจความแตกต่างของ เด็กทั้งทางร่างกายและจิตใจ จะทำให้สามารถจัดระบบการเรียนการสอนได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

2. ช่วยครูให้พัฒนาและปรับปรุงตนเองได้เหมาะสม รวมทั้งสามารถทำงาน กับคนอื่นได้และให้คนอื่นยอมรับ

3. ช่วยกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนสนใจสื่อการเรียนการสอน ผู้นิเทศจะต้องช่วยเหลือครูทั้งครูเก่าและครูใหม่ เป็นทั้งคลังวิชาการและผู้มีความชำนาญในขณะเดียวกัน

4. ช่วยครูปรับปรุงวิธีสอนให้ดีขึ้น ครูดี คือ ผู้รู้จักปรับปรุงเทคนิคการสอน อาจเรียนรู้จากคนอื่น ความสัมพันธ์ของเนื้อหาวิชากับอุปกรณ์การสอน รวมทั้งสามารถแยกแยะปัญหาอุปสรรคการเรียนการสอนได้

5. ช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญได้ช่วยเหลือครู บุคคลผู้มีความรู้เฉพาะเหล่านี้ เช่น นักแนะแนว นักจิตวิทยา ผู้จัดการร้านอาหาร ฝ่ายพยาบาล เป็นต้น

6. ช่วยครูประเมินนักเรียน การประเมินผลนักเรียนที่ถูกต้องคือ ความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการเรียน ประเมินให้รู้ว่าเด็กได้พัฒนาจากเดิม รวมทั้งรายงานผู้ปกครอง

7. กระตุ้นครูให้ประเมินแผนงาน และความก้าวหน้าของตนเอง เป็นการยากที่จะประเมินตนเองด้วยความยุติธรรม (ส่วนมากเข้าข้างตนเอง) ขึ้นอยู่กับการสร้างเครื่องมือวัดที่เที่ยงตรง หากวัดที่เป็นนามธรรมยาก อาจวัดจากรูปลักษณ์ เช่น มีผลงานทางวิชาการเพิ่มขึ้น เป็นต้น

8. ช่วยให้ครูเกิดความมั่นคง ทางด้านวิชาชีพและชุมชน สังคมที่แตกต่างกัน กิจกรรมก็ต่างกันด้วย

9. กระตุ้นให้เกิดการวางแผนปรับปรุงหลักสูตรและให้เกิดความร่วมมือกัน ในการปรับปรุงหลักสูตร รวมทั้งการจัดพิมพ์เอกสารคู่มือหลักสูตร สื่อการสอนต่างๆ

10. สร้างความคุ้นเคย ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียนและชุมชน ศึกษานิเทศก์ โดยหน้าที่มีโอกาสพบปะคุ้นเคยบุคคลหลายฝ่ายมากกว่าผู้อื่น ง่ายที่จะเสนอความคิด ข้อมูล ต่อกลุ่มต่าง ๆ

Wiles and Joseph (2004) ได้มองงานนิเทศการศึกษาเป็น 3 มิติ คือ งานด้านการบริหาร (Administration) งานด้านหลักสูตร (Curriculum) และงานด้านการเรียนการสอน (Instruction) ซึ่งสามารถจำแนกให้เห็นได้ชัดเจนดังนี้

1. งานนิเทศด้านการบริหาร (Administration) ครอบคลุมภาระงานย่อย ดังนี้
 - 1.1 การกำหนดและจัดลำดับความสำคัญของจุดมุ่งหมาย (Setting and Prioritizing Goals) โดยการช่วยครูในการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษา และจัดลำดับความสำคัญของโครงการต่าง ๆ ที่มีอยู่ในโรงเรียน
 - 1.2 การจัดทำมาตรฐานและพัฒนานโยบาย (Establishing Standards and Developing Policies) ด้วยการแปลงจุดมุ่งหมายไปสู่ระดับความคาดหวังมาตรฐาน พร้อมกับจัดให้มีกฎและระเบียบปฏิบัติเพื่อบังคับให้มีการดำเนินงาน

1.3 การจัดให้มีการวางแผนระยะยาว (Providing Long-length Planning) ด้วยการออกแบบความคาดหวังในลักษณะของการปฏิบัติและกิจกรรมที่ต้องทำให้เสร็จตามช่วงเวลาที่กำหนด

1.4 การออกแบบโครงสร้างองค์กร (Designing Organization Structures) ด้วยการจัดการเชื่อมโยงโครงสร้างระหว่างคนกับกลุ่มภายในองค์กร

1.5 การระบุและจัดหาทรัพยากร (Identifying and Securing Resources) ด้วยการระบุที่ตั้งของทรัพยากรที่มีอยู่ต่อองค์กร

1.6 การคัดเลือกบุคลากรและคณะผู้ร่วมงาน (Selecting Personnel and Staff) โดยการระบุบุคลากรที่ต้องการต่อการทำโครงการและงานที่ได้รับมอบหมายไปสู่การปฏิบัติต่อองค์กร

1.7 การจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เพียงพอ (Providing Adequate Facilities) โดยการประกบคู่สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่กับความต้องการขององค์กร การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกใหม่ ๆ ตามที่จำเป็น

1.8 การจัดหาเงินทุนที่จำเป็น (Securing Necessary Funding) ด้วยการจัดหางบประมาณที่จำเป็นต่อการให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่โครงการอย่างเพียงพอ

1.9 การจัดระบบเพื่อการสอน (Organizing for Instruction) ด้วยการมอบหมายงานให้แก่คณะผู้ร่วมงานและบุคลากรทางการสอนและสนับสนุนต่อองค์กร

1.10 การส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน (Promising School-Community Relations) ด้วยการจัดทำและธำรงไว้ซึ่งการติดต่อกันกับบุคคลผู้ให้การสนับสนุนโครงการด้านการศึกษา

2. งานนิเทศด้านหลักสูตร (Curriculum) ครอบคลุมภาระงานย่อย ดังนี้

2.1 การกำหนดจุดมุ่งหมายการจัดการเรียนการสอน (Determining Instructional Objective) ด้วยการแปลงเป้าประสงค์ให้เป็นจุดมุ่งหมายเฉพาะสำหรับการจัดการเรียนการสอน

2.2 การสำรวจความต้องการและการทำวิจัย (Surveying Needs and Conducting Research) ด้วยการประเมินสภาพปัจจุบันเพื่อกำหนดโครงการของโรงเรียนให้ตอบสนองต่อความเป็นของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 การพัฒนาโครงการและการวางแผนการเปลี่ยนแปลง (Developing Program and Planning Changes) ด้วยการจัดเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและการทบทวนโครงการที่มีอยู่เพื่อให้เกิดผลที่ดีกว่า

2.4 การเชื่อมโยงโครงการเข้ากับการบริการพิเศษต่างๆ (Relating Program to Various Special Services) ด้วยการเชื่อมโยงองค์ประกอบต่าง ๆ ด้านการจัดการเรียนการสอนเข้าด้วยกันทั้งภายในโรงเรียนและภายในชุมชน

2.5 การคัดเลือกวัสดุอุปกรณ์ และการจัดสรรทรัพยากร (Selecting Materials and Allocating Resources) ด้วยการวิเคราะห์สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ และการมอบสื่อให้กับโครงการที่เหมาะสม

2.6 การปฐมนิเทศและการฟื้นฟูครูผู้สอน (Orienting and Renewing Instructional Staff) ด้วยการแนะนำโครงการของโรงเรียนต่อครูบรรจุใหม่ และการให้ความช่วยเหลือต่อครูที่มีอยู่แล้วในการปรับปรุงทักษะของตน

2.7 การแนะนำการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (Suggesting Modifications in Facilities) ด้วยการออกแบบแผนเพื่อให้จัดโครงสร้างใหม่สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกสอดคล้องกับโครงการจัดการเรียนการสอน และเสนอแนะถึงความจำเป็นต่อสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตามที่เห็นว่าเหมาะสม

2.8 การประมาณการความต้องการด้านค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดการเรียนการสอน (Estimating Expenditure Needs for Instruction) ด้วยการพัฒนาโครงการที่ต้องประมาณการค่าใช้จ่ายและการให้การรับรองต่อการใช้เงินทุนที่มีอยู่และที่คาดว่าจะได้รับ

2.9 การเตรียมโครงการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน (Preparing for Instructional Program) ด้วยการกำหนดรูปแบบหน่วยการสอนต่าง ๆ และคณะกรรมการต่าง ๆ และการจัดให้มีโอกาสในการพัฒนาการเรียนการสอนในระหว่างประจำการ

2.10 การพัฒนาและเผยแพร่คำบรรยายลักษณะของโครงการโรงเรียน (Developing and Disseminating Description of School Programs) ด้วยการเขียนบรรยายอย่างถูกต้องเกี่ยวกับโครงการของโรงเรียน และด้วยการแจ้งแก่สาธารณชนเกี่ยวกับกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จ

3. งานนิเทศด้านการสอน (Instruction) ครอบคลุมภาระงานย่อยดังต่อไปนี้

3.1 การพัฒนาแผนการจัดการเรียนการสอน (Developing Instructional Plans) ด้วยการทำงานกับครูในการจัดทำเค้าโครงและการทำงานแผนการจัดการเรียนการสอนไปสู่การปฏิบัติ

3.2 การประเมินโครงการ (Evaluating Programs) ด้วยการทดสอบและการดำเนินการในรูปแบบอื่นของการประเมินผล

3.3 การริเริ่มโครงการใหม่ (Initiating New Programs) ด้วยการสาธิตเทคนิคใหม่และมีเช่นนั้นก็สร้างพื้นฐานสำหรับโครงการใหม่

3.4 การออกแบบองค์กรการเรียนการสอนใหม่ (Redesigning Instructional Organization) ด้วยการทบทวนองค์กรการเรียนการสอนที่มีอยู่แล้วว่ามีประสิทธิผลเพียงใด และดำเนินการเปลี่ยนแปลงตามที่เห็นว่าเหมาะสม

3.5 การนำส่งสื่อการเรียนการสอน (Delivering Instructional Resources) ด้วยการสร้างความมั่นใจว่า ครูมีสื่อการเรียนการสอนที่จำเป็นและคาดคะเนเกี่ยวกับความต้องการ สื่อสารการเรียนการสอนในอนาคต

3.6 การให้คำปรึกษาและความช่วยเหลือแก่ครู (Advising and Assisting Teachers) ด้วยการให้ครูเข้าหาได้ในบทบาทของการให้คำปรึกษาและให้ความช่วยเหลือ

3.7 การประเมินสิ่งอำนวยความสะดวก และตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงแก้ไข (Evaluating Facilities and Overseeing Modification) ด้วยการประเมินสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา เพื่อความเหมาะสมทางการสอน และด้วยการเยี่ยมชมสถานที่ปฏิบัติงานเพื่อสร้างความมั่นใจว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นไปตามที่ได้วางไว้

3.8 การจ่ายและการใช้เงิน (Disbursing and Applying Funds) ด้วยการติดตามเงินเพื่อทำให้เกิดความมั่นใจว่าการใช้เงินดังกล่าวเป็นไปตามเจตนารมณ์ของโครงการ

3.9 การดำเนินการและประสานงานโครงการประจำการ (Conducting and Coordinating In-service Programs) ด้วยการชี้แจงโครงการประจำการ เพื่อว่าโครงการเหล่านั้นถูกนำไปใช้ตามความต้องการในด้านการเรียนการสอน

3.10 การตอบสนองต่อความต้องการและความสงสัยของชุมชน (Reacting to Community Needs and Inquiries) ด้วยการรับข้อมูลย้อนกลับของชุมชนเกี่ยวกับโครงการของโรงเรียน และด้วยการส่งข้อมูลข่าวสารไปยังผู้ปกครองนักเรียนตามความเหมาะสม

จากภาระงานนิเทศทั้งหมดที่กล่าวมา สามารถสรุปได้ว่าภาระงานนิเทศนั้น เป็นการมุ่งสู่การพัฒนาครู เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพนักเรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการศึกษา ภาระงานนิเทศจึงเน้นหนักอยู่ที่การทำให้ครูเกิดความรู้ ความมั่นใจ และสามารถยกระดับคุณภาพของผู้เรียนได้ในที่สุด โดยจำแนกออกเป็นภารกิจหลัก อันได้แก่ ภารกิจที่เกี่ยวข้องกับ หลักสูตร การเรียนการสอน และการวัดและประเมินผลการเรียน การสอน และภารกิจรองซึ่งเป็นการสนับสนุนภารกิจหลักให้แข็งแกร่ง อันได้แก่ภารกิจที่เกี่ยวข้อง อาคารสถานที่ อุปกรณ์และการเงิน กิจการนักเรียน และความสัมพันธ์กับชุมชน เป็นต้น

7. ทักษะการนิเทศการศึกษา

ในการนิเทศการการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและปรับปรุงคุณภาพ การเรียนการสอนให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์นั้น นักการศึกษาได้กล่าวถึงทักษะที่จำเป็น ในการนิเทศ ดังนี้

วิชา เล่าเรียนดี (2553) ได้กล่าวถึง ทักษะที่จำเป็นในการนิเทศไว้สอดคล้องกัน คือ ทักษะด้านเทคนิค ด้านมนุษยสัมพันธ์ และด้านการจัดการรายละเอียดแต่ละด้าน มีดังนี้

1. ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) เป็นความสามารถในการใช้ความรู้ วิธีการและเทคนิคที่จำเป็นและที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ ซึ่งในการนิเทศแต่ละครั้งผู้นิเทศหรือผู้ทำหน้าที่นิเทศจะต้องมีความรู้ความสามารถเฉพาะอย่าง ต้องมีความรู้และความเข้าใจเทคนิควิธี และสามารถใช้เทคนิควิธีเหล่านั้นได้ เช่น เทคนิคการนิเทศแบบพัฒนาการ เทคนิคการนิเทศแบบคลินิก เทคนิคการสังเกตการสอนและการจัดประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ รวมทั้งต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิควิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่สำคัญ และสามารถสาธิตแนะนำให้กับครูได้

2. ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation Skills) เป็นความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลภายในกลุ่ม และสามารถสร้างความร่วมมือให้เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม รวมถึงความสามารถในการจูงใจและการมีอิทธิพลเหนือคนอื่น การได้รับความร่วมมืออย่างจริงจัง สามารถพัฒนาทีมงานให้มีประสิทธิภาพและสร้างการยอมรับในการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น

3. ทักษะด้านการจัดการ (Managerial Skills) เป็นความสามารถในการที่จะจัดให้และคงไว้ซึ่งสภาพเงื่อนไขที่จะเป็นการสนับสนุนการทำงานหน่วยงาน หรือกลไกในการรักษาไว้ และทำให้องค์กรมีประสิทธิภาพขึ้น ประกอบด้วยทักษะในการจัดการต่อไปนี้

3.1 ความสามารถในการรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคลกับหน่วยงาน

3.2 ความสามารถในการที่จะมองเห็นความสัมพันธ์ของปัจจัยต่าง ๆ ที่สำคัญที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานในองค์กรหรือโรงเรียน

3.3 ความสามารถในการที่จะสร้างองค์กรที่มีคุณภาพ

3.4 ความสามารถในการสร้างและคงไว้ซึ่งสมรรถภาพขององค์กร

ส่วนทักษะในการนิเทศที่มีความแตกต่างกัน คือ ทักษะในการเป็นผู้นำและทักษะในการประเมินผล

จากทักษะการนิเทศการสอนดังกล่าว สรุปได้ว่า ทักษะที่จำเป็นในการนิเทศที่สำคัญก็คือ 1) ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) และ 3) ทักษะด้านการจัดการ (Managerial Skills) ซึ่งทักษะทั้งสามด้านจะต้องผสมผสานกันในการนำไปใช้ในการปฏิบัติ การนิเทศ ผู้นิเทศจำเป็นต้องมีทักษะเพื่อสร้างความเชื่อมั่นและศรัทธาให้กับผู้รับการนิเทศ

ซารี มณีศรี (2542) กล่าวถึงความรู้ 4 ประการ และทักษะ 4 ทักษะของผู้นิเทศไว้ดังนี้ ความรู้ 4 ประการ ได้แก่ ความรู้ที่หนึ่งว่าด้วยการจัดการ (Business Management)

ความรู้ที่สื่องว่าด้วยพฤติกรรมของมนุษย์ (Human Behavior) ความรู้ที่สามว่าด้วยหลักสูตร (Curriculum Development Implementation) ความรู้ที่สี่ว่าด้วยการพัฒนาองค์การ ทักษะการนิเทศการศึกษา (Organization Development) ทักษะ 4 ประการ ได้แก่ 1) ทักษะในทางเทคนิค (Technical-managerial Skill) คือทักษะในด้านการเงิน บัญชีและการจัดหา (การซื้อและการจ้าง) งานบริหารงานบุคคล ระเบียบสารบรรณ การจัดระบบงาน 2) ทักษะในการครองคน (Human Managerial Skill) คือ ทักษะในการกระตุ้นหรือจูงใจให้ทำงานตามหน้าที่และความรับผิดชอบ การติดต่อประสานงาน การแสดงสภาพผู้นำการรู้จักประนีประนอม การสร้างขวัญ 3) ทักษะในการจัดการศึกษา (Technical Educational Skills) คือทักษะในการจัดการเรียนการสอนให้เกิดผลในทางปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของหลักสูตร และของวิชา 4) ทักษะในการสร้างความคิด (Speculative-creative Skills) คือทักษะในการคาดการณ์ล่วงหน้า ในลักษณะที่สามารถให้องค์การปฏิบัติงานตามหน้าที่ และความรับผิดชอบได้อย่างสมบูรณ์ และมีบริการที่สนองความต้องการได้ ซึ่งเป็นภารกิจหน้าที่ของผู้นิเทศที่จะต้องช่วยเหลือในการจัดการศึกษาระดับต่าง ๆ ให้บรรลุจุดมุ่งหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2548) ได้เสนอแนะว่า ผู้นิเทศจะต้องเป็นผู้มีคุณลักษณะและพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการนิเทศในโรงเรียน ดังนี้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำของผู้นิเทศ ดำเนินการวางแผนพัฒนาการเรียนการสอน โดยใช้กิจกรรมการนิเทศในโรงเรียนและร่วมมือกับคณะผู้นิเทศ เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน 2) ร่วมกับผู้รับการนิเทศในโรงเรียนสร้างบรรยากาศในการนิเทศด้วยการประชุมปรึกษาหารือ 3) ให้การยอมรับผู้รับการนิเทศว่าแต่ละคนมีความแตกต่างกันเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4) ให้อิสระแก่ผู้รับการนิเทศได้มีความคิดสร้างสรรค์ตามความสามารถของแต่ละคน

Bulach Boothe and Michael (1999) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการนิเทศ ที่มีผลต่อบรรยากาศของโรงเรียน พบว่า บรรยากาศทางการศึกษาเป็นไปในทางบวกมากกว่าที่คิดไว้ แต่ยังคงมีอีกมากมายหลายเรื่องที่ต้องการปรับปรุง ผลการศึกษาที่มีค่าคะแนนต่ำสุด คือ ปัญหาความขัดแย้ง ซึ่งสะท้อนออกมาจากความคิดเห็นของครูที่เห็นว่า ผู้บริหารจงใจที่จะหลีกเลี่ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้บริหารปิดบังอำพรางที่จะตอบคำถามของผู้ใต้บังคับบัญชาพฤติกรรมความเชื่อถือเป็นไปในทางบวกมากที่สุด เพศไม่มีบทบาทต่อบรรยากาศการนิเทศ และพฤติกรรมการนิเทศที่ส่งเสริมบรรยากาศการนิเทศที่ดีมีผลมาจาก ทั้งเพศชายและเพศหญิงเหมือนกันอย่างไรก็ตามผู้บริหารหญิงได้รับการประเมินว่าเป็นผู้นำทางวิชาการที่ดีกว่าผู้บริหารชาย

Katz and Kahn (1978) ได้เสนอทักษะพื้นฐานที่จำเป็นของผู้บริหารที่ทำหน้าที่นิเทศควรมีทักษะ 3 ด้าน ดังนี้ คือ 1) ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) หมายถึง ความเข้าใจและความสามารถในการปฏิบัติงานเฉพาะอย่าง โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับวิธีการ กระบวนการดำเนินการ

หรือเทคนิคทักษะ ทางด้านเทคนิคนี้ครอบคลุมถึงความรู้ความชำนาญพิเศษ ความสามารถเชิงวิเคราะห์ในสาขาวิชานั้น ๆ และความคล่องแคล่วในการใช้ฝีมือและเทคนิควิธีการในศาสตร์เฉพาะอย่าง 2) ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation Skills) หมายถึง ความสามารถของผู้นิเทศที่จะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) ในฐานะสมาชิกภายในกลุ่ม และสามารถในการสร้างความพยายามร่วมกันให้เกิดขึ้นในกลุ่มคณะทำงาน ด้านมนุษยสัมพันธ์เป็นการทำงานกับคน (Working with People) ส่วนทักษะด้านเทคนิค เป็นการทำงานกับสิ่งของ (Working with thing) 3) ทักษะด้านคตินิยม (Conceptual Skills) หมายถึง ความสามารถในการมองเห็นภาพรวมทั้งหมดขององค์การกล่าว คือ สามารถที่จะมองเห็นว่างานต่าง ๆ ภายในองค์การนั้นขึ้นอยู่กับซึ่งกันและกันอย่างไร และการเปลี่ยนแปลงในบางส่วนจะมีผลกระทบต่อส่วนอื่นโดยทั้งหมดอย่างไร

Wiles (1967) ได้ให้พรศนะว่าผู้บริหารที่ทำหน้าที่นิเทศควรมีลักษณะดังนี้

1) ทักษะในการเป็นผู้นำ (Leadership Skills) 2) ทักษะในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ (Human Relationship Skills) 3) ทักษะในการจัดกระบวนการกลุ่ม (Groups Process Skills) 4) ทักษะการบริหารงานบุคคล (Personal Administration Skills) 5) ทักษะในการติดตามและประเมินผล (Evaluation and follow-up Skills)

จากแนวคิดของนักการศึกษาเกี่ยวกับทักษะการนิเทศการศึกษานักการศึกษานักการศึกษไทยและนักการศึกษาต่างประเทศ สรุปได้ว่า ในการนิเทศการศึกษานั้นจำเป็นที่ผู้นิเทศโดยเฉพาะผู้บริหารต้องมีทักษะ ด้านความรู้ความเข้าใจในงานที่จะนิเทศ มีทักษะในการวิเคราะห์งาน วิเคราะห์คน เก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ นำมาใช้ในการวางแผนพัฒนา เป็นผู้มีความสัมพันธ์อันดี เป็นนักประสานการทำงานเพื่อไปช่วยเหลือ พัฒนาส่งเสริมให้ผู้รับการนิเทศเกิดสมรรถนะตรงกับงานที่ปฏิบัติ อีกทั้งมีความเป็นผู้นำในการครองคนให้บุคลากรในองค์การได้ร่วมมือปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่รับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพ

8. กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

ในการดำเนินการนิเทศนั้น กิจกรรมการนิเทศจะเป็นแนวปฏิบัติหรือวิธีการที่จัดให้มีขึ้นในลักษณะต่าง ๆ ในแต่ละงานของการนิเทศเพื่อให้การดำเนินการนิเทศประสบความสำเร็จ บรรลุเป้าหมายและครอบคลุมขอบข่ายการพัฒนาครู ซึ่งการใช้กิจกรรมแต่ละกิจกรรมผู้นิเทศจะต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับขนาดของกลุ่มผู้รับการนิเทศและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการนิเทศ

Harris (1990) ได้เสนอแนะกิจกรรมการนิเทศที่เหมาะสมต่อขนาดของกลุ่มเอาไว้ โดยจำแนกขนาดของกลุ่มดังนี้ กิจกรรมที่เหมาะสมเป็นรายบุคคลกิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มขนาดเล็ก และกิจกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มขนาดใหญ่

1. กิจกรรมการนิเทศเป็นรายบุคคล หมายถึง การนิเทศที่มีผู้รับการนิเทศจำนวน 1 คน แต่ผู้นิเทศจะมี 1 คนหรือมากกว่าก็ได้ การนิเทศแบบนี้มักจะได้ผลสัมฤทธิ์ค่อนข้างสูง

แต่ก็เป็นกรณีพิเศษที่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายและเสียเวลาในการดำเนินการเป็นอย่างมาก ดังนั้น จึงนิยมใช้สำหรับการนิเทศการสอนภายในห้องเรียนหรือทำการนิเทศเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของบุคลากรคนใดคนหนึ่งมากกว่าจะใช้สำหรับการนิเทศบุคลากร โดยทั่วไปกิจกรรมสำหรับการนิเทศเป็นรายบุคคล อาจจะใช้กิจกรรมการสังเกตภายในห้องเรียน การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ และคิดคำนวณ การทดสอบ การเยี่ยมเยียน และการให้ปฏิบัติตามคำแนะนำ เป็นต้น

2. กิจกรรมการนิเทศเป็นกลุ่มขนาดเล็ก หมายถึง การนิเทศที่มีผู้รับการนิเทศจำนวนไม่มากนัก อย่างมากไม่ควรเกิน 30 คน สำหรับผู้ให้การนิเทศนั้นจะมี 1 คน หรือมากกว่าก็ได้ การนิเทศแบบนี้จะได้ผลสัมฤทธิ์สูง รองลงมาจากการนิเทศเป็นรายบุคคล เป็นการนิเทศที่คุ้มค่ากับการลงทุน ทั้งด้านเวลาและค่าใช้จ่าย กิจกรรมการนิเทศที่กระทำกับกลุ่มเล็กอาจจะใช้กิจกรรมต่อไปนี้ คือ การบรรยาย การให้ดูภาพยนตร์ การอภิปราย การระดมสมอง การใช้เครื่องมือและทดสอบ การประชุมย่อย การพาไปทัศนศึกษา บทบาทสมมุติ การเขียน และการปฏิบัติตามคำแนะนำ เป็นต้น

3. กิจกรรมการนิเทศเป็นกลุ่มใหญ่ หมายถึง การนิเทศที่มีผู้รับการนิเทศจำนวนมาก ซึ่งอาจจะถือเกณฑ์มากกว่า 30 คนขึ้นไปก็ได้ สำหรับผู้ให้การนิเทศจะมีกี่คนก็ได้ การนิเทศแบบนี้มักจะกระทำเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากกว่าการมุ่งให้เกิดทักษะในการปฏิบัติงาน การนิเทศเป็นกลุ่มใหญ่จำเป็นต้องใช้เครื่องมือชนิดต่าง ๆ ช่วยในการนิเทศเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามการนิเทศแบบนี้จะเสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินการไม่มาก เมื่อเปรียบเทียบกับการนิเทศเป็นรายบุคคลหรือการนิเทศเป็นกลุ่มเล็ก กิจกรรมการนิเทศเป็นกลุ่มใหญ่อาจจะใช้กิจกรรมต่อไปนี้ คือ การบรรยาย การให้ดูภาพยนตร์และโทรทัศน์ การจัดนิทรรศการ การสาธิต การอ่าน การใช้เครื่องมือและการทดสอบ การพาไปทัศนศึกษา บทบาทสมมุติ และการเขียน เป็นต้น

กิจกรรมการนิเทศการศึกษา เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูนั้น Harris (1990) ระบุว่า มี 23 กิจกรรม คือ

1. การบรรยาย (Lecturing) เป็นกิจกรรมที่ใช้กันแพร่หลายมานานแล้ว ใช้ได้ทั้งกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ เป็นกิจกรรมที่ทำได้ง่ายมากเพียงแต่ใช้การพูดและการฟังเท่านั้น ประสิทธิภาพที่ได้จากกิจกรรมการบรรยายจะอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น จึงไม่เหมาะสมสำหรับจุดประสงค์ในการเปลี่ยนแปลงเจตคติ ค่านิยม หรือพฤติกรรมต่าง ๆ และในทางปฏิบัติมักจะใช้การบรรยายเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมเท่านั้น

2. การบรรยายที่มีสื่อประกอบ (Visualized Lecturing) เป็นการบรรยายที่ใช้ทัศนูปกรณ์เข้ามาช่วย เช่น ใช้สไลด์ แผ่นโปร่งใส แผนภูมิ แผนภาพ ฯลฯ ประกอบการบรรยาย การที่เปิดโอกาสให้ผู้ฟังการบรรยายได้มองเห็นสิ่งต่าง ๆ ที่ผู้บรรยายเสนอจะช่วยให้ผู้ฟังมีความสนใจมากขึ้น การบรรยายโดยมีสื่อประกอบถึงแม้จะให้คุณค่าก่อให้เกิดประสบการณ์ต่ำ แต่ก็ยังดีกว่า

การบรรยายโดยไม่มีอะไรประกอบเลย ในปัจจุบันได้มีการใช้สื่อประสม (Multi-Media) คือ ใช้สื่อหลาย ๆ ประเภทประกอบการบรรยายมากขึ้น

3. การเสนอข้อมูลเป็นกลุ่ม (Panel Presenting) การเสนอข้อมูลเป็นกลุ่มจะช่วยให้การบรรยายเป็นที่น่าสนใจยิ่งขึ้นสามารถดำเนินการได้ในหลายลักษณะ เช่น การบรรยายเป็นหมู่คณะ ซึ่งประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูลหลาย ๆ คนที่ต่อเนื่องกันและอาจจะมีผู้แสดงข้อคิดเห็นเพิ่มเติมอีกก็ได้ นอกจากนี้ การเสนอข้อมูลในลักษณะของการจัดแบบซิมโพเซียม (Symposium) ซึ่งเป็นการเสนอข้อมูลเป็นกลุ่มอย่างเป็นทางการ การโต้วาทที่ก็เป็นอีกลักษณะหนึ่งของการเสนอข้อมูลเป็นกลุ่ม กิจกรรมการให้ข้อมูลเป็นกลุ่มนี้มีจุดเน้นที่การให้ข้อมูล แนวความคิดหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันและกันประสบการณ์ที่ได้จากกิจกรรมชนิดนี้สูงขึ้นกว่าการบรรยายทั้ง 2 แบบที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ตามปกติมักนิยมใช้กิจกรรมการเสนอข้อมูลเป็นกลุ่มเป็นส่วนนำ และจะตามด้วยการอภิปรายเป็นกลุ่มย่อย หรือระดมความคิดเห็น

4. การดูภาพยนตร์หรือโทรทัศน์ (Viewing Film or Television) เป็นการนำเสนอข้อมูลโดยใช้สื่อทางตา โดยการให้ดูภาพยนตร์ โทรทัศน์หรือวิดีโอเทป กิจกรรมลักษณะนี้เริ่มมีบทบาทสำคัญมากขึ้นในการฝึกอบรม การประชาสัมพันธ์ หรือการประเมินผลงานที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว

5. การฟังจากเทป วิทยุ และกระจายเสียง (Listening to Tape, Radio or Record Player) เป็นกิจกรรมที่จะช่วยถ่ายทอดแนวความคิดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่งหรือหลาย ๆ คนก็ได้ กิจกรรมนี้จะใช้ในการสร้างความรู้ความเข้าใจ หรือฝึกทักษะด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางการเรียนสำเนียงหรือเสียง นอกจากนี้ยังใช้เทปบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์ หรือบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ แล้วนำมาวิเคราะห์ในภายหลัง ประสบการณ์ที่ได้รับจากกิจกรรมประเภทนี้ยังถือว่าอยู่ในระดับต่ำเช่นเดียวกัน

6. การจัดนิทรรศการเกี่ยวกับวัสดุและเครื่องมือต่าง ๆ (Exhibiting Material and Equipment) กิจกรรมนี้จะช่วยในการฝึกอบรมหรือเป็นกิจกรรมสำหรับงานพัฒนาวัสดุต่างๆ กิจกรรมนิทรรศการจะมีคุณค่าเป็นอย่างมากเมื่อนำไปใช้ควบคู่กับกิจกรรมชนิดอื่น ซึ่งจะเพิ่มความสนใจแก่ผู้ร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี เมื่อพิจารณาถึงผลที่มีต่อประสบการณ์แล้วจัดว่าจะอยู่ในระดับปานกลางที่ค่อนข้างไปทางต่ำ

7. การสังเกตภายในห้องเรียน (Observing in Classroom) เป็นกิจกรรมที่ทำการสังเกตการทำงานในสถานการณ์จริงของบุคลากร เพื่อวิเคราะห์สภาพการปฏิบัติงานของบุคลากร เหล่านั้นการสังเกตภายในห้องเรียนจะช่วยให้ทราบจุดดีหรือจุดอ่อนของบุคลากร สามารถจะนำมาเป็นประโยชน์ในการประเมินผลการปฏิบัติงาน หรือใช้ในการพัฒนาบุคลากรก็ได้ การสังเกตจะเป็นไป

อย่างมีคุณภาพถ้าหากผู้สังเกตเป็นผู้ที่มีทักษะ มีเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีการบันทึกข้อมูลได้อย่างถูกต้อง สำหรับผลที่มีต่อประสบการณ์นั้นจะอยู่ในระดับปานกลางที่ค่อนข้างไปทางต่ำ

8. การสาธิต (Demonstrating) เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้อื่นได้เห็นการดำเนินการ คล้ายสถานการณ์จริงอย่างไรก็ตามผู้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้จากการสาธิตจะเป็นไปอย่างจำกัด ประสบการณ์ที่ได้จากการสาธิตจะอยู่ในระดับปานกลาง และมักจะมีข้อจำกัดอยู่คือ หากดำเนินการกับกลุ่มขนาดเล็กก็มักจะไม่คุ้มค่าหรือไม่ประหยัด แต่ถ้าหากจะดำเนินการกับกลุ่มใหญ่ก็มักจะไม่สามารถทราบรายละเอียดได้อย่างทั่วถึง การสาธิตจะมีคุณค่ามากขึ้นในกรณีที่มีการดำเนินการสังเกตอย่างเป็นระเบียบและมีกิจกรรมติดตามมา เช่น การอภิปราย การให้ดูวิดีโอเทปซ้ำอีก และการให้ลองปฏิบัติ เป็นต้น

9. การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interviewing) เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้ข้อมูล โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ ตามที่ต้องการ การสัมภาษณ์เป็นกิจกรรมที่จะช่วยในการเลือกคณะทำงาน การสื่อสารกับกลุ่มคน และการตรวจสอบยืนยันข้อมูลต่าง ๆ เนื่องจากการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจะถูกควบคุมโดยผู้สัมภาษณ์ ดังนั้นกิจกรรมชนิดนี้จึงมีคุณค่าน้อยต่อการเปลี่ยนแปลงเจตคติของบุคคล แต่ถ้าหากจะมองในเรื่องรายละเอียดของข้อมูลเฉพาะอย่าง เช่น การศึกษาแนวความคิด การศึกษาความคิดเห็น การศึกษาเจตคติก็ถือว่ากิจกรรมการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างจะมีคุณค่าสูงพอสมควร โดยส่วนรวมแล้วกิจกรรมชนิดนี้ถือว่ามีผลต่อประสบการณ์ในระดับปานกลาง

10. การสัมภาษณ์เฉพาะบางเรื่อง (Focused Interviewing) เป็นกิจกรรมการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยจะทำการสัมภาษณ์เฉพาะบางสิ่งบางอย่างที่ผู้ตอบมีความสามารถจะตอบได้เท่านั้น กิจกรรมนี้ถ้าหากดำเนินการอย่างเป็นระบบแล้ว ผู้สังเกตก็สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ภายในห้องเรียนได้เป็นอย่างดี สำหรับประสบการณ์ที่ได้จากกิจกรรมนี้จะอยู่ในระดับปานกลาง

11. การสัมภาษณ์ทางอ้อม (Non-directive Interviewing) เป็นการรับรู้ข้อมูลจากการอภิปรายหรือแสดงแนวความคิดของบุคคลที่เราสนทนา ในการสัมภาษณ์ทางอ้อมผู้สัมภาษณ์จะพยายามให้ผู้ให้สัมภาษณ์ระลึกถึงข้อมูลในอดีต ปัจจุบัน หรือคาดการณ์ในอนาคตเพื่อประเมินตนเองหรือตัดสินใจว่าตนเองจะทำในลักษณะใด เพื่อให้เขาได้แสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกออกมามากที่สุด และแสดงออกด้วยความจริงใจ ลักษณะของการสัมภาษณ์จะสนใจอยู่ที่ปัญหาและความสนใจของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นประการสำคัญ

เนื่องจากการสัมภาษณ์ทางอ้อมไม่มีการจัดลำดับขั้นตอนของสาระที่สนทนา ดังนั้น หากใช้เทปบันทึกเสียงประกอบกับการสัมภาษณ์ก็จะเป็นการดี ทั้งนี้เพื่อจะได้นำมาเป็นข้อมูล

ถ้าการวิเคราะห์ไม่สมบูรณ์ในส่วนใดส่วนหนึ่ง ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการสัมภาษณ์ทางอ้อม จะอยู่ในระดับปานกลางที่ค่อนข้างไปทางสูง

12. การอภิปราย (Discussing) เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับกลุ่มขนาดเล็ก ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการอภิปรายจะอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะการอภิปรายจะเกี่ยวข้องกับการปฏิสัมพันธ์ทั้งทางภาษาและท่าทาง การอภิปรายจะมีความแตกต่างจากกิจกรรมชนิดอื่น คือ จะแตกต่างจากการสัมภาษณ์ตรงที่การอภิปรายเป็นกิจกรรมกลุ่มจะแตกต่างจากการประชุมตรงที่การอภิปรายมีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นและเป็นแบบไม่เป็นทางการ การอภิปรายจะมีความใกล้เคียงกับการประชุมกลุ่มและอภิปรายกลุ่ม อย่างไรก็ตามการประชุมกลุ่มจะใช้เวลาสั้นคือ ระหว่าง 10-30 นาที แต่การอภิปรายจะใช้เวลามากกว่านั้น การอภิปรายอาจจะนำไปใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ เช่น บทบาทสมมุติ ภาพยนตร์ การอ่าน การวิจัย การเยี่ยมเยียน การสาธิตและการบรรยาย เพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่มีความสลับซับซ้อนได้

13. การอ่าน (Reading) การอ่านเป็นกิจกรรมนิเทศที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย กิจกรรมการอ่านจะมีคุณค่ามากขึ้นหากดำเนินการอย่างเป็นระบบ และมีการอภิปรายหลังจากการอ่านเสร็จสิ้นลงไปแล้ว ในปัจจุบันได้มีการใช้กิจกรรมการอ่านไปผสมผสานกับกิจกรรมชนิดอื่น สำหรับการฝึกอบรมมากขึ้น เช่น ให้อ่านขั้นตอนการทำกิจกรรมหรือการให้อ่านกรณีปัญหา เป็นต้น

14. การวิเคราะห์ข้อมูลและการคิดคำนวณ (Analyzing and Calculating) กิจกรรมชนิดนี้มีความสำคัญมากสำหรับผู้นิเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการติดตามและประเมินผลการวิจัยเชิงปฏิบัติ (Action Research) และการควบคุมประสิทธิภาพการสอน ซึ่งในการทำงานดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยความสามารถและทักษะในการวิเคราะห์เป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตามการคิดคำนวณไม่จำเป็นจะต้องเป็นเรื่องสลับซับซ้อนหรือเกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ในสภาพความเป็นจริงแล้วศึกษานิเทศก์จำเป็นต้องมีความสามารถและทักษะในการคิดคำนวณอย่างง่าย ๆ ได้แก่ การคิดคำนวณ หาค่าดัชนีต่าง ๆ การเขียนตาราง เขียนกราฟและแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของตัวเลข เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตพฤติกรรมในห้องเรียนหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการฝึก อบรมที่ได้จัดขึ้น

15. การระดมสมอง (Brainstorming) เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเสนอแนวความคิด วิธีการแก้ปัญหา หรือให้ข้อเสนอแนะต่าง ๆ การระดมสมองจัดเป็นกิจกรรมกลุ่ม ซึ่งแต่ละคนจะแสดงความคิดเห็นออกมาและจะไม่มีกรอภิปราย ไม่มีการวิเคราะห์ หรือวิพากษ์วิจารณ์แต่อย่างใด ถึงแม้การระดมสมองจะเป็นการแสดงความคิดเห็นค่อนข้างอิสระ แต่ถ้าหากมีการกำหนดปัญหา หรือวางโครงสร้างที่ชัดเจนก็ย่อมจะสามารถได้แนวความคิดต่าง ๆ มากมายภายในเวลาอันจำกัด บรรยากาศในการระดมสมองจะต้องเป็นไปในทางที่ดี ไม่มีอคติต่อแนวความคิดของบุคคลใด

ทั้งสิ้น ถึงแม้แนวความคิดที่สมาชิกเสนอมานั้นจะไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้โดยตรง แต่แนวความคิดนั้นก็จะถูกนำไปผสมผสานให้เกิดแนวความคิดอื่น หรือเกิดแนวความคิดใหม่ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้

16. การบันทึกวิดีโอเทปและถ่ายภาพ (Videotaping and Photographing)

กิจกรรมชนิดนี้มีประโยชน์ในการพัฒนาหลักสูตร การประเมินผลงาน การฝึกอบรม และการประชาสัมพันธ์ ปัจจุบันจะมีการถ่ายภาพในลักษณะของวิดีโอเทปมากขึ้น อย่างไรก็ตามการถ่ายภาพการจัดทำสไลด์หรือจัดทำเป็นภาพยนตร์ 8 มม. ก็ยังมีการใช้กันอย่างกว้างขวางอยู่ วิดีโอเทปเป็นเครื่องมือที่แสดงให้เห็นรายละเอียดทั้งภาพและเสียง สามารถดูได้ทันที สามารถลบได้ และสามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ส่วนการถ่ายภาพนั้นจะนำมาใช้ประโยชน์มากในการจัดนิทรรศการหรือจัดทำภาพประกอบในการจัดทำรายงานประเมินผลในเรื่องต่างๆ

17. การจัดทำเครื่องมือและข้อทดสอบ (Instrumenting and Testing)

กิจกรรมชนิดนี้จะเกี่ยวข้องกับการใช้แบบทดสอบ แบบสำรวจ แบบแสดงความคิดเห็น แบบประเมินเจตคติและเครื่องมืออื่น ๆ เครื่องมือเหล่านี้มักจะนำไปใช้ร่วมกับกิจกรรมอื่นอยู่บ่อย ๆ เช่น การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ การสัมภาษณ์ และการสังเกต

18. การประชุมกลุ่มย่อย (Buzz Session) กิจกรรมชนิดนี้เป็นการประชุมกลุ่ม

เพื่ออภิปรายในหัวข้อเรื่องที่จำเพาะเจาะจง โดยมีการกำหนดโครงสร้างน้อยที่สุด แต่จะมุ่งเน้นปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มมากที่สุด บรรยากาศในการประชุมนั้นจะมุ่งที่การแสดงความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องหนึ่งเรื่องใดโดยเฉพาะและเป็นบรรยากาศที่ดี เทคนิคการประชุมแบบนี้ได้เสนอโดย J. D. Phillips ในปี ค.ศ. 1948 (พ.ศ.2491) และหลังจากนั้นก็ได้มีการปรับปรุงให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ก่อนที่จะมีการประชุมกลุ่มแบบนี้สมาชิกภายในกลุ่มจะได้รับทราบเรื่องราวที่จะทำการประชุม ซึ่งอาจจะเป็นหัวข้อปัญหา คำถามหรือหัวข้อประเด็นต่าง ๆ ผู้ที่เป็นสมาชิกภายในกลุ่มจะต้องแสดงความคิดเห็นออกมาด้วยถ้อยคำสั้น ๆ และมีความชัดเจน แต่ในบางครั้งอาจจะมีการเสนอข้อมูลแบบเป็นทางการประกอบด้วยก็ได้ เช่น การบรรยาย การฉายภาพยนตร์ การเสนอข้อมูลเป็นกลุ่ม (Panel Discussion) เป็นต้น

การประชุมกลุ่มย่อยอาจดำเนินการในลักษณะของการมอบงาน

ให้แก่ละกลุ่มแตกต่างกันก็ได้ เช่น ในกลุ่ม 1 อาจจะได้รับฟังข้อมูลจากวิทยากร กลุ่มที่ 2 อาจจะมีการพิจารณาถึงแนวความคิดของวิทยากร กลุ่มที่ 3 อาจจะทำให้ นำสิ่งที่ได้จากการฟังมาเป็นประเด็นในการอภิปรายเพิ่มเติม เป็นต้นปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในขณะที่ทำการประชุมกลุ่มจะเป็นไปแบบอิสระและการแสดงความคิดเห็นก็สามารถจะทำได้อย่างเต็มที่บรรยากาศเต็มไปด้วยความมั่นใจเป็นนักกีฬา รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ผลจากการประชุมกลุ่มควรจะได้มาซึ่งการเห็นด้วยไม่เห็นด้วยหรือได้ข้อแนะนำเกี่ยวกับทางเลือกในการปฏิบัติงาน กิจกรรมการประชุมกลุ่มจะมีคุณค่า

มากขึ้นถ้าหากมีกิจกรรมอื่น ๆ ตามมา เช่น การสรุปประเด็นหรือตั้งเป็นคำถามในกรณีที่จะต้องแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติมอีก

19. การพาไปทัศนศึกษา (Field Trip) กิจกรรมชนิดนี้เป็นการเดินทางออกจากโรงเรียนไปสถานที่แห่งอื่น เพื่อศึกษาและดูงานที่สัมพันธ์กับงานที่ตนเองไปปฏิบัติอยู่ ถึงแม้ว่าการไปทัศนศึกษาจะเป็นที่สนใจและเป็นที่ยอมรับของครูและนักเรียนก็ตาม แต่ก็ไม่เป็นที่นิยมนำมาใช้ในการฝึกอบรมครูประจำการมากนัก การไปทัศนศึกษาจะได้รับประโยชน์ในเชิงเพิ่มพูนประสบการณ์แก่ผู้ร่วมกิจกรรมประสบการณ์ที่ได้จากกิจกรรมทัศนศึกษาจัดว่าอยู่ในระดับปานกลางที่ค่อนข้างไปทางสูง กิจกรรมทัศนศึกษาจะมีความแตกต่างจากกิจกรรมเยี่ยมเยียนก็ตรงที่กิจกรรมทัศนศึกษาจะไม่เกี่ยวข้องกับการสังเกตพฤติกรรมการสอนในห้องเรียนเลย

20. การเยี่ยมเยียน (Intervisiting) เป็นกิจกรรมที่บุคคลหนึ่งจะไปเยี่ยมและสังเกตการทำงานของอีกบุคคลหนึ่ง การเยี่ยมเยียนถึงแม้สามารถจะกระทำเป็นกลุ่มขนาดเล็กได้แต่ในทางปฏิบัติโดยทั่วไปมักจะดำเนินการในลักษณะของกิจกรรมรายบุคคล กิจกรรมการเยี่ยมเยียนที่ได้ผลนั้นจำเป็นต้องมีคู่มือเกี่ยวกับการสังเกตพฤติกรรมการทำงานควบคู่ไปด้วย การเยี่ยมเยียนควรจะไปเยี่ยมบุคคลที่มีความสามารถในการทำงาน และดีเพียงพอที่จะเป็นตัวอย่างได้ และจำเป็นจะต้องมีการวางแผน ในการจัดกิจกรรมเป็นอย่างดี จึงจะทำให้การเยี่ยมเยียนเกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมการเยี่ยมเยียนจัดว่าอยู่ในระดับปานกลางที่ค่อนข้างไปทางสูง

21. บทบาทสมมุติ (Role Playing) เป็นกิจกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลในวัฒนธรรมต่าง ๆ โม่รีโน (Moreno) ซึ่งเป็นบิดาหรือผู้คิดค้นกิจกรรมนี้เป็นครั้งแรกได้ใช้สำหรับการบำบัดรักษาทางจิตใจ บทบาทสมมุติที่นำมาใช้ในการศึกษามีลักษณะคล้ายกับการปฏิบัติในสภาพการณ์ที่เป็นจริง นั่นคือจะกำหนดสถานการณ์ขึ้นแล้วให้ผู้ทำกิจกรรมตอบสนองหรือปฏิบัติตนเองไปตามธรรมชาติที่ควรจะเป็น ในกรณีที่นำมาใช้ในการนิเทศนั้น ส่วนใหญ่มักจะเอาปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูมาเป็นตัวกำหนดให้ผู้ทำกิจกรรมสมมุติตัวเองว่าถ้าอยู่ในสถานการณ์นั้นเขาจะอย่างไร ในกรณีสมมุตินั้นอาจสมมุติให้เป็นตัวเขาเองหรือสมมุติเป็นบุคคลอื่นก็ได้ บทบาทที่ผู้ทำกิจกรรมแสดงออกมาจะแสดงให้เห็นความรู้สึกนึกคิดของเขาว่าเป็นอย่างไร กิจกรรมบทบาทสมมุติจะช่วยให้เข้าใจสถานการณ์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีโดยไม่ต้องอธิบายด้วยคำพูดหรืออภิปรายอย่างละเอียดล่อ หลังจากการทำกิจกรรมบทบาทสมมุติไปแล้วควรได้มีการอภิปราย เพื่อวิเคราะห์วิจารณ์เกี่ยวกับเหตุการณ์ที่สังเกตเห็นจากการทำกิจกรรมนั้น ซึ่งจะเป็นการช่วยให้เรียนรู้จากการวิเคราะห์ทางด้านอารมณ์ควบคู่ไปด้วย กิจกรรมบทบาทสมมุติมีผลต่อประสบการณ์ในระดับปานกลางที่ค่อนข้างไปทางสูง

22. การเขียน (Writings) เป็นกิจกรรมที่ใช้เป็นสื่อกลางในการนิเทศเกือบทุกเรื่อง เช่น การเขียนโครงการนิเทศ การบันทึกข้อมูล การเขียนรายงาน การเขียนบันทึก การเขียน

ใบเตือนความจำ ฯลฯ เป็นต้น จะเห็นว่าการเขียนเป็นกิจกรรมสื่อความหมายที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรม กิจกรรมการเขียนจัดเป็นกิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ในระดับสูง ทั้งนี้เพราะก่อให้เกิดการปรับปรุงความเข้าใจ ทั้งผู้เขียนและผู้อ่านทั้งสองฝ่าย

23. การปฏิบัติตามคำแนะนำ (Guided Practice) กิจกรรมชนิดนี้ใช้ได้กับรายบุคคลหรือกลุ่มขนาดเล็ก เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการปฏิบัติ กิจกรรมการปฏิบัติตามคำแนะนำเป็นที่สนใจมากขึ้นเมื่อมีการฝึกทดลองสอนหรือการฝึกสอน นอกจากนั้นในการนิเทศการสอนแบบคลินิกก็ได้มีการใช้กิจกรรมลักษณะนี้มากเช่นเดียวกัน ในบางครั้งก็อาจใช้ร่วมกับกิจกรรมการเยี่ยมเยียน และกิจกรรมการสังเกต

สังัด อุทรานันท์ (2530) ได้แบ่งกิจกรรมการนิเทศการศึกษาออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1. กิจกรรมที่ผู้นิเทศปฏิบัติ ได้แก่ การบรรยาย การสาธิต การสังเกต การสัมภาษณ์ การบันทึกข้อมูล การจัดทำเครื่องมือ และทำการทดสอบ การวิเคราะห์ การเขียนการอภิปราย

2. กิจกรรมที่ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศปฏิบัติร่วมกัน ได้แก่ การประชุม

3. กิจกรรมที่ผู้รับการนิเทศเป็นผู้ปฏิบัติ ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน การเยี่ยมเยียน การไปทัศนศึกษา การปฏิบัติตามคำแนะนำ บทบาทสมมุติ และนิทรรศการ

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิงคารวัฒน์ (2528) ได้จัดกลุ่มของประเภทกิจกรรมที่ใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน ดังต่อไปนี้

1. การเยี่ยมเยียนและสังเกตการณ์ (Visitation and Observation) โดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอน มีการเตรียมการและมีการปรึกษาหารือหลังการเยี่ยมเยียน สังเกตการณ์

2. การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลเป็นรายกลุ่ม (Individual or Group Conference) การนิเทศตามคำร้องขอ (On-call or Requested Supervision) หรือการนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision)

3. การส่งผู้รู้ผู้ชำนาญหรือผู้มีประสบการณ์สูงกว่า ในเฉพาะเรื่อง ไปพบปะแลกเปลี่ยนและร่วมในการให้คำปรึกษาหารือในการปฏิบัติ การเรียนการสอนหรือปรับปรุงการปฏิบัติการในลักษณะที่เรียกว่า Expert Visitation

4. การจัดให้มีการเยี่ยมเยียนกันเองในแวดวงงานเดียวกัน (Inter Visitation) จากผู้อื่นซึ่งปฏิบัติงานในลักษณะเดียวกัน

5. การประชุมโดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่น การประชุมปรึกษาหารือ (Conference) การประชุมอภิปราย (Discussion) การประชุมระดม

ความคิด (Brain Storming) การประชุมแบบรับฟังคำบรรยาย (Lecture) การประชุมประจำปี
ประจำปี (Convention) การสัมมนา (Seminar) การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นต้น

6. การสาธิตวิธีการปฏิบัติ (Demonstration) เฉพาะเรื่อง เฉพาะวิธี
7. การนิเทศโดยการเผยแพร่ผ่านอุปกรณ์และเครื่องมือทางเทคโนโลยีสมัยใหม่
เช่น เอกสารเผยแพร่ คู่มือ คำแนะนำเฉพาะ นิทรรศการ ป้ายนิเทศ เทปเสียง วีดิโอเทป ภาพยนตร์
บทเรียนทางโทรทัศน์หรือวิทยุ บทเรียนของมหาวิทยาลัยเปิด เป็นต้น
8. การส่งผู้ปฏิบัติไปศึกษา ฝึกอบรมหรือไปฝึกปฏิบัติในโครงการต่าง ๆ
9. การให้มีส่วนร่วมในการทำงาน (Participation) ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการ
เรียนการสอนในลักษณะผู้ร่วมงานหรือคณะทำงาน (Committee or Taskforce Member)
แล้วให้เขียนรายงานไปพร้อมกับการปฏิบัติในเรื่องนั้น ๆ ภายใต้การแนะนำของหัวหน้าคณะ
หรือผู้บริหารโรงเรียน

อารมณ์ ฉนวนจิต (2551) กล่าวว่า กิจกรรมการนิเทศภายในไว้หลายกิจกรรม ดังนี้

1. การประชุมก่อนเปิดภาคเรียน (Meeting)
2. การปฐมนิเทศ (Orientation)
3. การให้คำปรึกษาแนะนำ (Counseling and Guidance)
4. การอบรม (Training)
5. การประชุมปฏิบัติการ (Operational Training)
6. การสัมมนา (Seminar)
7. การระดมความคิด (Brain Storming)
8. การสาธิตการสอน (Demonstration)
9. การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ (Study Educational Documents)
10. การสนทนาทางวิชาการ (Academic Dialogue)
11. การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน (Classroom Visitation)
12. การศึกษาดูงาน (Educational Visit)
13. การสังเกตการสอน (Observation)
14. การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research)
15. การเขียนเอกสาร/บทความทางวิชาการ (Academic Issues/Articles)
16. การจัดนิทรรศการ (Exhibition)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้เสนอแนะกิจกรรม
นิเทศที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. การประชุมปฏิบัติการ เป็นการประชุมที่เน้นให้ผู้เข้าประชุมมีความรู้ความเข้าใจและทักษะทั้งทางด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติอย่างแท้จริง โดยสามารถนำไปพัฒนางานให้มีคุณภาพ ขั้นตอนประกอบด้วย การเตรียมการประชุมโดยการวางแผน การประชุม การจัดสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก การเตรียมเอกสาร การเตรียมบุคลากร การประชุมปฏิบัติการ ประเมินผล โดยการทดสอบความรู้ของผู้เข้าประชุมปฏิบัติการ ประเมินผลสำเร็จของการประชุมปฏิบัติการ และตรวจสอบผลการปฏิบัติงานหลังการประชุมปฏิบัติการ

2. การระดมความคิด เป็นการประชุมเพื่อรับความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหา ข้อมูลใหม่ ๆ จากสมาชิกของที่ประชุม และความคิดริเริ่มต่าง ๆ ในการพัฒนางาน ขั้นตอนประกอบด้วย ประธานหรือผู้ดำเนินการต้องสร้างบรรยากาศเป็นกันเองสมาชิกมีความรู้สึกอิสระที่จะเสนอความคิดเห็นได้เสนอประเด็นพิจารณาให้สมาชิกทราบหรือตั้งคำถามให้ช่วยกันตอบ ให้สมาชิกตอบคนละ 1 คำตอบ ต่อ 1 รอบ เมื่อตอบครบทุกคนหรือมากพอแล้ว อาจให้แต่ละคนตอบเพิ่มเติม ได้รับคำตอบครอบคลุมตามที่ต้องการรวบรวมจัดกลุ่มคำหรือข้อเสนอที่คล้ายคลึงกันเข้าด้วยกัน และตัดข้อเสนอที่ไม่จำเป็นออก สรุปเป็นประเด็นสำคัญ

3. การศึกษาเอกสารทางวิชาการ เป็นการมอบหมายเอกสารให้ผู้รับการนิเทศไปศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แล้วนำความรู้ที่นำมาถ่ายทอดให้แก่คณะครู ขั้นตอนประกอบด้วย การเตรียมรับการนิเทศจากการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา เลือกผู้รับการนิเทศจากการศึกษาข้อมูลที่เป็นปัญหาสำคัญ มอบเอกสารทางวิชาการให้ผู้รับการนิเทศไปศึกษาค้นคว้าใช้เวลา 3-5 วัน และสรุปย่อความรู้ที่ได้จากเอกสาร ถ่ายทอดความรู้ ประเมินผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูผู้รับการนิเทศหลังจากที่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่คณะครูแล้วสรุปข้อมูล ถ้าเป็นไปได้ตามวัตถุประสงค์ ควรยกย่องชมเชยผู้รับการนิเทศหลังจากที่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่คณะครูแล้ว เป็นการสร้างขวัญ กำลังใจและควรหมุนเวียน ให้ผู้อื่นได้รับกานิเทศแบบเดียวกันนี้บ้าง

4. การสนทนาทางวิชาการ เป็นการประชุมครูหรือกลุ่มสนใจในเรื่องราว ข่าวสารเดียวกัน โดยกำหนดให้มีผู้นำสนทนาคนหนึ่ง นำสนทนาในเรื่องที่กลุ่มสนใจ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจแนวทางการปฏิบัติงาน เทคนิควิธีการแก่คณะครูในสถานศึกษา ขั้นตอนประกอบด้วย การสำรวจปัญหาความต้องการในเรื่องราวข่าวสารที่สนใจร่วมกันหรือเป็นปัญหาร่วมกัน เลือกผู้นำสนทนาทางวิชาการ การปฏิบัติการณ์กำหนดการสนทนาทางวิชาการในช่วงหลังรับประทานอาหารกลางวัน หรือช่วงว่างตอนใดที่เห็นว่าเหมาะสมและทำปฏิทินไว้ให้ชัดเจน กำหนดเวลาสนทนาครั้งละ 30-45 นาที ประเมินผลจากการพัฒนาตนเองและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครู

5. การเยี่ยมนิเทศในชั้นเรียน เป็นการที่ผู้นิเทศพบและสังเกตการทำงานของคุณครูในชั้นเรียนเพื่อร่วมกันพัฒนาการทำงานให้มีคุณภาพ ขั้นตอนประกอบด้วยสร้างข้อตกลงในการเยี่ยม

นิเทศในชั้นเรียน ผู้นิเทศเข้าเยี่ยมชั้นเรียนตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกับครู วิเคราะห์และสรุปผลร่วมกับครู นำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขในการทำงาน

6. การศึกษาดูงาน เป็นการพาบุคลากรในสถานศึกษาไปศึกษา ค้นคว้า และเพิ่มพูนประสบการณ์ในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคน และพัฒนางานให้มีคุณภาพ ขั้นตอนประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ของการดูงาน ประสานงานกับหน่วยงานที่จะไปดู ควรใช้เวลาว่างให้เหมาะสม ควร หลังจากดูงานแล้วควรกลับไปสรุปแนวคิดและวางแผนปรับปรุงงานต่อไป

7. การสังเกตการสอน เป็นการจัดให้บุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง การเรียนการสอนมาสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูในขณะที่สอน เพื่อให้ครูสามารถพัฒนา หรือปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอนของผู้นิเทศ ขั้นตอนประกอบด้วย การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้นิเทศ ปรีกษาหารือและการเตรียม แผนการสอน สังเกตการสอน วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนร่วมกัน เพื่อนำมาปรับปรุงการจัดการเรียน การสอน

8. การให้คำปรึกษาแนะนำ เป็นการพบปะกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อช่วยแก้ปัญหาทั้งด้านส่วนตัวและการปฏิบัติงาน หรือช่วยแนะนำส่งเสริมให้การปฏิบัติงานประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น การให้คำปรึกษาแนะนำสามารถดำเนินการได้ทั้งเป็นรายบุคคล และเป็นรายกลุ่ม ประกอบด้วย การบอกวิธีแก้ปัญหาโดยตรง (Directive Counseling) การเสนอข้อมูลและให้โอกาส ผู้รับคำปรึกษาวิเคราะห์ปัญหาเอง (Non Directive Counseling) ให้ผู้รับคำปรึกษาเล่ารายละเอียด ของปัญหาเองได้ การให้คำปรึกษาในลักษณะประสม (Directive Non Directive Counseling) เป็นการผสมผสานกันทั้ง 2 ลักษณะ ซึ่งจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันและบางเรื่องก็ขอ คำแนะนำโดยตรงได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพและพื้นฐานที่แตกต่างกันของผู้รับคำปรึกษาหารือ

9. การอบรม เป็นการให้ครูเข้าศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในวิชาชีพ เพื่อเป็นการ กระตุ้นให้ครูมีความตื่นตัวทางวิชาการและนำความรู้ความสามารถที่ได้จากการอบรมไปใช้พัฒนา การจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมี 2 ลักษณะ คือ การจัดอบรมครูภายในสถานศึกษา โดยเชิญบุคลากรภายนอกมาเป็นวิทยากรหรือให้ครูในสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถในเฉพาะ เรื่องเป็นวิทยากรและส่งครูไปรับการอบรมทางวิชาการที่หน่วยงานหรือสถาบันการศึกษาเป็นผู้จัด ขั้นตอนประกอบด้วย การนำเสนอเรื่องที่จัดอบรม แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการอบรม เตรียมเอกสาร วัสดุ สถานที่ดำเนินการอบรมตามตารางที่กำหนด ประเมินผล วิเคราะห์ รายงานผล การอบรม

10. การสัมมนา เป็นการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่สนใจ เพื่อสรุปข้อคิดเห็นและหาแนวทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน ขั้นตอนประกอบด้วย การคัดเลือกหัวข้อสัมมนาให้ตรงกับความสนใจและความต้องการของคณะครู เชิญวิทยากร เตรียมสถานที่ วัสดุ เอกสาร สิ่งอำนวยความสะดวก ดำเนินการสัมมนา สรุปและประเมินผล ติดตามผลการปฏิบัติงาน หลังการสัมมนา

11. การสาธิตการสอน เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้ดูได้เห็นการดำเนินการคล้ายสถานการณ์จริง โดยการนำคณะครูไปชมการสาธิตการสอนในหรือนอกสถานศึกษา เพื่อให้ผู้ดูการสาธิตการสอนนำประโยชน์ที่ได้จากการไปชมการสาธิตการสอนมาปรับปรุงการเรียนการสอน และพัฒนาตนเอง ขั้นตอนประกอบด้วย การศึกษาปัญหา สำรวจความต้องการ แจ้งผู้สาธิตการสอน และดูการสาธิต การสอนทราบดีวัตถุประสงค์ร่วมกันในเรื่องการชมการสาธิตการสอน ประสานงาน เตรียมการให้พร้อม ผู้ดูการสาธิตการสอน ศึกษา สังเกต กระบวนการ ขั้นตอน เทคนิควิธีการสอน รูปแบบต่าง ๆ จัดบันทึกไว้ผู้ดูการสาธิตการสอนนำกระบวนการ เทคนิควิธีการสอนที่ได้จากการสาธิต มาสอนอภิปราย สรุปผล ประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ติดตามผลการปฏิบัติงานของครู ผู้ไปดูการสาธิตการสอน

กรองทอง จิระเดชากุล (2550) ได้เสนอว่ากิจกรรมการนิเทศมีหลากหลายวิธี ให้เลือกใช้ ให้เหมาะสมกับปัญหา ความต้องการและความจำเป็น ในการพัฒนาของบุคคล ในสถานศึกษา ดังนี้

1. การให้คำปรึกษาแนะนำ เป็นการพบปะกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ เพื่อช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานก้าวไปถึงจุดหมายปลายทางได้ เช่น ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ความสามารถที่จะรับผิดชอบงานในหน้าที่สูงขึ้น
2. การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ เป็นการมอบหมายเอกสารให้ผู้รับการนิเทศ ไปศึกษาค้นคว้าเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือตอนใดตอนหนึ่ง แล้วนำความรู้ที่นำมาถ่ายทอดให้แก่คณะครู
3. การสนทนาทางวิชาการ เป็นการประชุมครูหรือกลุ่มผู้สนใจในเรื่องราว ข่าวสารเดียวกัน โดยกำหนดให้ผู้นำเสนอคนหนึ่งนำเสนอในเรื่องที่กลุ่มสนใจ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจแนวทางปฏิบัติงาน เทคนิควิธีการแก่คณะครูในโรงเรียนและเพื่อพัฒนาบุคลากรในโรงเรียน
4. การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน เป็นการที่ผู้นิเทศไปพบและสังเกตการทำงานของครู ในชั้นเรียน เพื่อร่วมกันพัฒนาการทำงานให้มีคุณภาพโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความต้องการของครู ศึกษาปัญหาของครู ประเมินผลการสอนของครู กระตุ้นให้ครูปรับปรุงจัดการเรียนรู้ และให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครู

5. การศึกษาดูงาน เป็นการพาบุคลากรของโรงเรียนไปศึกษาค้นคว้าและเพิ่มพูนประสบการณ์ในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรได้พัฒนาคนและพัฒนางานให้มีคุณภาพ

6. การสังเกตการสอน เป็นการจัดให้บุคคลหนึ่ง (ผู้นิเทศ) ที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการเรียนรู้มาสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอนของครู (ผู้รับการนิเทศ) ในขณะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาหรือปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ โดยใช้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอนของผู้นิเทศ

7. การประชุมนิเทศ เป็นการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้รับการนิเทศเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น โดยผู้นิเทศเป็นผู้ศึกษาหาแนวทางการแก้ปัญหาแล้วนำมาแนะนำแก่ผู้รับการนิเทศหรือผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศหาข้อสรุปที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงแก้ไขปัญหานั้น ๆ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศได้แนวทางในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

8. การนิเทศแบบผู้ขายสินค้า เป็นการนิเทศโดยผู้นิเทศชี้แนะให้ผู้รับการนิเทศเห็นความสำคัญและจำเป็นต้องดำเนินการหรือแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้รับการนิเทศตระหนักและเห็นความสำคัญความจำเป็นในการดำเนินการหรือการแก้ไขปัญหาก็บรรลุตามเป้าหมายหรือตามสาเหตุแห่งปัญหานั้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2550) ได้เสนอแนะกิจกรรมการนิเทศไว้ ดังนี้

1. การนิเทศทางตรง ได้แก่ การประชุม อบรม สัมมนาทางวิชาการ การให้คำปรึกษาแนะนำ การนิเทศแบบมีส่วนร่วม เช่น แบบร่วมงานประสานใจ พาทำ กัลยาณมิตร โยนิโสมนัสสิการ เป็นต้น การเข้าค่ายวิชาการของครู การศึกษาดูงาน จัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การเรียนรู้ของครูและศึกษานิเทศก์ การนิเทศแบบการพัฒนาเครือข่ายของศูนย์แบบครูแนะนำ การปฏิรูป เป็นต้น

2. การนิเทศทางไกล เป็นการนิเทศโดยใช้สื่อต่าง ๆ คือ เอกสารวิชาการ จดหมายข่าว แผ่นพับ แผ่นปลิว แถบบันทึกเสียง วีดิทัศน์ และวิทยุโทรทัศน์

3. การนิเทศภายในโรงเรียน ครอบคลุมถึงการเยี่ยมชั้นเรียน การให้คำปรึกษาแนะนำ การสาธิตการสอน การประชุม สัมมนาทางวิชาการ การสนทนาทางวิชาการ การศึกษานอกสถานที่ การศึกษาเอกสาร การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ครู การนิเทศเป็นทีม การนำเสนอผลงาน และการสร้างเครือข่ายครูในโรงเรียน

ซารี มณีสรี (2542) กล่าวถึง กิจกรรมการนิเทศเป็นแผนปฏิบัติการนำโครงการ แต่ละโครงการสู่การปฏิบัติ คำที่ใช้มีอยู่หลายคำ เช่น กลไกการนิเทศ กลวิธีการนิเทศ กิจกรรมการนิเทศภายใน เป็นต้น การที่โรงเรียนใดจะเลือกใช้กิจกรรมการนิเทศใดขึ้นอยู่กับโรงเรียน

ที่มีความพร้อมน้อย มีความพร้อมปานกลาง และมีความพร้อมมากสอดคล้องกับจุดประสงค์การนิเทศ
กิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน อาจมีดังต่อไปนี้

1. การประชุมก่อนเปิดเรียน ประชุมปรึกษาหารือเตรียมการด้านต่าง ๆ
ก่อนเปิดภาคเรียน
2. การปฐมนิเทศแนะนำบุคลากรใหม่ให้คุ้นเคย สามารถปรับตัวเข้ากับ
สภาพแวดล้อมระเบียบข้อปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
3. การให้คำแนะนำ คำปรึกษาแนะนำใช้ในระบบการนิเทศเพราะใช้เทคนิค
พบปะพูดคุยมากกว่าการใช้อำนาจหรือออกคำสั่ง
4. การประชุมปฏิบัติการ มุ่งเน้นให้เกิดความรู้ใหม่ๆ (Knowledge) ทักษะ
(Skill) และเจตคติ (Attitude) ลงมือปฏิบัติมากกว่าการบรรยาย
5. การอบรม งานนิเทศมุ่งอบรมประจำการให้ผู้รับการนิเทศ เสริมความรู้ใหม่
ทันต่อความเปลี่ยนแปลง
6. การสัมมนา เป็นการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งที่จัดเองภายในหน่วยงาน
หรือไปร่วมซึ่งจัดโดยหน่วยงานอื่นฟังมากกว่าทำ
7. การระดมความคิด ในสังคมประชาธิปไตยการรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น
เคารพให้เกียรติศักยภาพคนอื่นเป็นสิ่งที่พึงตระหนัก การระดมความคิด (Brain Storming)
มุ่งปริมาณความคิดมากกว่าถูกผิด
8. การสาธิตการสอน เป็นกิจกรรมสำคัญที่ควรจัดให้มีในโรงเรียนการเรียนรู้
หรือเลียนแบบจากผู้เชี่ยวชาญ ประหยัดเวลา และได้รับประสบการณ์ตรง จัดหาแบบที่ดี
9. การศึกษาเอกสารวิชาการ การเพิ่มพูนความรู้คือต้องอ่านและวิชาชีพครู
ต้องอ่านมาก เพราะการอ่านจะนำไปสู่ความรู้ ความคิดใหม่ และทันสมัย
10. การสนทนาวิชาการ ในวงวิชาการนั้นควรมีหลายรูปแบบ เช่น
การเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องมาบรรยาย อาจใช้เวลาพักเที่ยงวัน ซึ่งไม่กระทบต่อการทำงาน
ทุกคนมีเวลาว่างพอที่จะเข้าร่วมกิจกรรมได้ อาจจัดเดือนละครั้ง ในหัวข้อที่สนใจร่วมกัน
11. การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน เป็นเทคนิคการนิเทศเพื่อช่วยครูปรับปรุงการสอน
ให้ดีขึ้น มีขั้นตอนที่จะต้องปฏิบัติร่วมกันของผู้ให้และผู้รับการนิเทศ บนพื้นฐานวัตถุประสงค์ร่วมกัน คือ
ทำเพื่อเด็กลดข้อบกพร่องเสริมให้ยิ่ง
12. การศึกษาดูงาน ผลตรงในการปรับปรุงงาน ดูคนอื่นย้อนดูตัวเอง ศึกษาข้อดี
ข้อบกพร่อง ข้อจำกัดเมื่อนำมาปรับปรุงความพร้อมด้านต่าง ๆ

13. การสังเกตการณ์สอน ในทางปฏิบัติอาจทำได้น้อยถือว่าทุกคนมีภาระหน้าที่ที่ต้องทำในทางปฏิบัติ หัวหน้าหมวดวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์อาจเป็นผู้รับผิดชอบร่วมกับครูผู้มีความเชี่ยวชาญ (Master Teachers)

14. การวิจัยเชิงปฏิบัติงานการเรียนการสอน หนังสือแบบเรียน สื่อการสอน หรือแม้แต่การนิเทศสามารถทำการวิจัยเชิงปฏิบัติได้ทั้งนี้ วิจัยเพื่อนำผลมาใช้หรือวิจัยเชิงพัฒนา (Research and Development : R & D)

15. การเขียนเอกสารหรือทดสอบทางวิชาการ อาจารย์หรือผู้นิเทศนอกจากต้องอ่านมาก พุดมากแล้วยังต้องเขียนมาก มิใช่เขียนกระดาษแต่เขียนผลงานวิชาการเป็นการสร้างพรมแดนความรู้ใหม่ การเขียนเป็นเทคนิคซึ่งจะต้องเรียนรู้หลักวิธี การอ่านมากเป็นพื้นฐานของการเขียนได้เป็นอย่างดีคนที่มีวิญญานครูจะทำหน้าที่นี้ได้ดี

16. การจัดนิทรรศการ การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ การนำเสนอให้เป็นที่น่าสนใจ เทคนิคการใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาช่วย มิใช่เสนอเพียงแผ่นกระดาษ คำชี้แจงซึ่งไม่น่าสนใจ เป็นได้เพียงนิทรรศการแห่ง

ชุด บุญญา (2546) ได้ระบุถึงกิจกรรมการนิเทศที่จะนำไปเป็นแนวทางในการออกแบบวิธีการนิเทศตามวัตถุประสงค์ของการนิเทศ หรือพิจารณาการกำหนดรายละเอียดในการนิเทศในการดำเนินการนิเทศในแต่ละครั้งหรือแต่ละรายการ ให้เป็นไปตามหลักการและกระบวนการนิเทศ เช่น การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ใหม่ การจัดประชุมชี้แจงเรื่องใหม่ ๆ การสาธิตการสอน โดยครูในโรงเรียนหรือจากโรงเรียนอื่น ๆ ที่เชิญมา การสัมมนาเสนอผลงานของหมวดวิชา ฝ่ายงานประจำภาคเรียนหรือประจำปี การสัมมนาสรุปผลการสอนหรือผลงานใด ๆ ของครูหรือบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน การศึกษาดูงาน ดูนิทรรศการ การจัดประกวดหรือนิทรรศการผลงานของครู การส่งครูไปฝึกงาน การสังเกตการสอนในห้องเรียน การเยี่ยมชั้นเรียน การให้คำปรึกษาแนะนำ การประชุมปฏิบัติงานในเรื่องใด ๆ ร่วมกัน และการร่วมกันวิจัยในชั้นเรียน หรือวิจัยเชิงปฏิบัติการอื่น ๆ

กล่าวโดยสรุป กิจกรรมการนิเทศการศึกษา เป็นวิธีการที่จัดให้มีขึ้นเพื่อพัฒนาครูให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันจะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียน อาจจะเป็นกิจกรรมสำหรับการนิเทศเป็นรายบุคคล หรือเป็นรายกลุ่ม เป็นกิจกรรมที่ผู้นิเทศปฏิบัติหรือผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศปฏิบัติร่วมกันหรือกิจกรรมที่ผู้รับการนิเทศปฏิบัติก็ได้ ซึ่งกิจกรรมการนิเทศที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ กิจกรรมต่าง ๆ คือ 1) การให้คำปรึกษาแนะนำ 2) การให้ศึกษาเอกสารวิชาการ 3) การสนทนาทางวิชาการ 4) การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน 5) การศึกษาดูงาน 6) การสังเกตการณ์สอนในห้องเรียน 7) การสาธิตการสอน 8) การอบรม 9) การเข้าค่ายวิชาการของครู 10) การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู 11) การประชุมชี้แจง 12) การชมนิทรรศการ 13) การจัดนิทรรศการ

14) การประชุมปฏิบัติการ 15) การวิจัยในชั้นเรียน 16) การประชุมสัมมนาทางวิชาการ
 17) การระดมสมอง 18) การส่งครูไปฝึกงาน 19) การประชุมนิเทศ 20) การจัดทำมีมูมนหนังสือ
 หรือห้องสมุดวิชาการ 21) การนิเทศแบบคลินิก

9. รูปแบบและกระบวนการนิเทศการศึกษา

กระบวนการนิเทศการสอนเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นอย่างยิ่งเพราะในการนิเทศ
 การศึกษาหรือการนิเทศการสอน เพื่อให้สำเร็จดำเนินไปได้ด้วยดี และมีประสิทธิภาพจะต้องอาศัย
 กระบวนการซึ่งเป็นการดำเนินการตามลำดับขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง

สังัด อุทรานันท์ (2530) ได้เสนอกระบวนการนิเทศการศึกษาของไทย
 ซึ่งประกอบด้วยการทำงาน 5 ขั้นตอน ซึ่งเรียกว่า PIDRE ดังนี้

1. การวางแผนการนิเทศ (Planning)

ขั้นนี้ผู้นิเทศจะประชุมปรึกษาหารือ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัญหาความต้องการ
 ความจำเป็นของสิ่งที่ต้องมีการนิเทศ รวมทั้งวางแผนถึงขั้นตอนการปฏิบัติงานเกี่ยวกับนิเทศ
 ที่จะจัดขึ้นอีกด้วย

2. การสร้างความเข้าใจและการให้ความรู้ (Information)

เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะต้องดำเนินการว่าจะต้องอาศัย
 ความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินงานอย่างไร และจะอย่างไรจึงจะทำให้
 ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ ขั้นนี้จำเป็นทุกครั้งสำหรับนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใด
 ก็ตามและมีความจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่เป็นอย่างไม่ได้ผลหรือได้ผลยังไม่ถึงขั้นเป็นที่พอใจ
 ซึ่งจำเป็นต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องอีกครั้งหนึ่ง

3. การปฏิบัติการนิเทศ (Doing)

การปฏิบัติประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือ

3.1 การปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ ขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศลงมือ
 ปฏิบัติงานตามความรู้ความสามารถที่ได้รับมาจากการดำเนินการในขั้นที่ 2

3.2 การปฏิบัติงานของผู้ให้การนิเทศ ขั้นนี้ผู้ให้การนิเทศจะทำการนิเทศ
 และควบคุมคุณภาพให้งานสำเร็จออกมาทันตามกำหนดเวลาและคุณภาพ

3.3 การปฏิบัติงานของผู้สนับสนุนการนิเทศ ผู้บริหารก็จะให้การสนับสนุน
 ในเรื่องวัสดุอุปกรณ์ตลอดจนเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล

4. การสร้างขวัญกำลังใจ (Reinforcing)

ขั้นนี้เป็นขั้นของการเสริมแรงของผู้บริหารเพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความมั่นใจ
 และบังเกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ขั้นนี้อาจดำเนินการไปพร้อมกันขณะที่ผู้รับการนิเทศ
 กำลังปฏิบัติงานหรือการปฏิบัติงานได้เสร็จสิ้นลงไปแล้วก็ได้

5. การประเมินผลการนิเทศ (Evaluating)

ผู้นิเทศจะทำการประเมินผลงานและประเมินผลการดำเนินงานที่ผ่านไปแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินการนิเทศได้พบว่ามีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้เกิดการดำเนินงานไม่ได้ผลก็สมควรจะดำเนินการปรับปรุงแก้ไข อาจแก้ไขโดยให้ความรู้ในการที่ทำมาอีกครั้งหนึ่ง ถ้าผลงานออกมาไม่ถึงขั้นที่พอใจหรือดำเนินการปรับปรุงวิธีดำเนินการทั้งหมดสำหรับกรณีที่กระบวนการดำเนินงานเป็นไปไม่ได้ผล ถ้าหากการประเมินผลและการดำเนินงานได้ผลก็สามารถดำเนินการต่อไปได้

วัชรา เล่าเรียนดี (2553) ได้เสนอกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง ดังนี้

1. วางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ (ครูหรือคณะครู)
2. เลือกประเด็นหรือเรื่องที่น่าสนใจจะปรับปรุงพัฒนา
3. นำเสนอโครงการพัฒนาและขั้นตอนการปฏิบัติให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับทราบและขออนุมัติการดำเนินการ
4. ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่าง ๆ และการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการสอนในชั้นเรียน และความรู้เกี่ยวกับวิธีสอนและนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่น่าสนใจ
5. จัดทำแผนการนิเทศ กำหนด วัน เวลา ที่จะสังเกตการสอน ประชุมปรึกษาหารือเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์
6. ดำเนินการตามแผนโดยครูและผู้นิเทศ (แผนการจัดการเรียนรู้และแผนการนิเทศ)

7. สรุปและประเมินผลการปรับปรุงและพัฒนารายงานผลสำเร็จ
พงษ์ศักดิ์ ทองไชย (2558) กระบวนการนิเทศภายในประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลักได้แก่

1. การวางแผน
2. การให้ความรู้ก่อนการนิเทศและการสร้างเสริมกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติการนิเทศ
3. การดำเนินการนิเทศ
4. การประเมินผลการนิเทศ

ไพลิน สุ่มงคลละ (2559) กระบวนการนิเทศภายใน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. วางแผนการนิเทศ (Planning)
2. การให้ความรู้ความเข้าใจในการทำงาน (Informing)
3. การลงมือปฏิบัติงาน (Doing)

4. สร้างเสริมกำลังใจ (Reinforcing)
5. ประเมินผลการนิเทศ (Evaluating)
6. การพัฒนาให้ต่อเนื่อง (Continuous)

Harris (1985) ได้เสนอรูปแบบการนิเทศเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การประเมินสภาพการทำงาน (Assessing) เป็นกระบวนการศึกษาถึงสภาพต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเพื่อเป็นตัวกำหนดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีขั้นตอนย่อยดังนี้
 - 1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจะศึกษาถึงธรรมชาติและความสัมพันธ์ของเรื่องต่าง ๆ
 - 1.2 การสังเกตเป็นการมองสิ่งรอบตัวด้วยความละเอียดถี่ถ้วน
 - 1.3 การทบทวนเป็นการตรวจสอบสิ่งรอบตัวอย่างตั้งใจ
 - 1.4 การวัดพฤติกรรมการทำงาน
 - 1.5 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงาน
2. การจัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing) เป็นกระบวนการกำหนดความสำคัญของงานตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และกิจกรรมตามลำดับ ความสำคัญซึ่งประกอบด้วยงานต่อไปนี้
 - 2.1 การกำหนดเป้าหมาย
 - 2.2 การกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ
 - 2.3 การกำหนดทางเลือก
 - 2.4 การจัดลำดับความสำคัญของงาน
3. การออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) เป็นกระบวนการวางแผนหรือกำหนดโครงการต่าง ๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยประกอบด้วยงานต่อไปนี้
 - 3.1 การจัดสายงานเป็นการจัดส่วนประกอบต่าง ๆ ของงานให้สัมพันธ์กัน
 - 3.2 การหาวิธีการนำเอาทฤษฎีหรือหลักการไปสู่การปฏิบัติ
 - 3.3 การเตรียมการต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะทำงาน
 - 3.4 การจัดระบบการทำงาน
 - 3.5 การกำหนดแผนในการทำงาน
4. การจัดสรรทรัพยากร (Allocating Resources) เป็นกระบวนการกำหนดทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงานซึ่งประกอบด้วยงานต่อไปนี้
 - 4.1 การกำหนดทรัพยากรที่ต้องใช้ความต้องการของหน่วยงานต่าง ๆ
 - 4.2 การจัดสรรทรัพยากรไปให้หน่วยงานต่าง ๆ

4.3 การกำหนดทรัพยากรที่จำเป็นจะต้องใช้สำหรับความมุ่งหมาย

เฉพาะอย่าง

4.4 การมอบหมายบุคลากรให้ทำงานในแต่ละโครงการหรือแต่ละเป้าหมาย

5. การประสานงาน (Coordination) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับงานเวลา วัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกทุก ๆ อย่าง เพื่อให้การเปลี่ยนแปลงบรรลุผล ซึ่งประกอบด้วยงานต่อไปนี้

ความราบรื่น

5.1 การประสานการปฏิบัติงานในฝ่ายต่าง ๆ ให้ดำเนินการไปด้วย

5.2 การสร้างความกลมกลืนและความพร้อมเพรียงกัน

5.3 การปรับการทำงานในส่วนต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพให้มากที่สุด

5.4 การกำหนดเวลาในการทำงานในแต่ละช่วง

5.5 การสร้างความสัมพันธ์ให้เกิดขึ้น

6. การอำนวยการ (Directing) เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดสภาพที่เหมาะสม ที่จะสามารถบรรลุผลแห่งการเปลี่ยนแปลงให้มากที่สุด ได้แก่งานต่อไปนี้

ในการทำงาน

6.1 การแต่งตั้งบุคลากร

6.2 การกำหนดแนวทางหรือกฎเกณฑ์ในการทำงาน

6.3 การกำหนดระเบียบแบบแผนเกี่ยวกับเวลาปริมาณหรืออัตราเร่ง

6.4 การแนะนำการปฏิบัติงาน

รูปแบบการนิเทศที่ Harris กำหนดขึ้นมีความเหมาะสมกับการนิเทศการสอนและเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการวางแผนการปฏิบัติงานมากกว่าการควบคุมงานเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการนิเทศ

Allen (1996) ได้กล่าวถึงกระบวนการบริหารงานไว้ 5 ประการคือ POLCA ดังนี้

1. Planning Process (P) หมายถึง การวางแผนในการปฏิบัติงานโดยคิดว่า จะทำอย่างไร กำหนดจุดมุ่งหมายของงาน พัฒนาวิธิตำเนิงาน กำหนดงานที่จะดำเนินการคาดคะเนถึงผลที่จะได้รับจากโครงการและวางโครงการ กระบวนการเกี่ยวกับการวางแผนมีดังนี้ 1) การคิด (Thinking) การคิดแผนงานที่จะทำในอนาคตตามลำดับก่อนหลัง 2) จัดทำตารางงาน (Scheduling) เพื่อให้แผนงานง่ายต่อการปฏิบัติ กำหนดวันเวลาสถานที่ให้แน่นอน 3) การทำโครงการ (Programming) เป็นขั้นนำแผนงานไปปฏิบัติ 4) แผนงานที่ดีนำไปสู่การคาดคะเน (Forecasting) การกะประมาณการอย่างดีย่อมง่ายต่อการที่จะทำนายผลการทำงานได้ และ 5) ปรับปรุงการทำงาน

แผนการให้ดีขึ้น (Developing Procedure) ตระหนักในปัญหาและอุปสรรคของแผนงานที่เกิดขึ้น
หาทางปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น

2. Organizing Process (O) หมายถึง การจัดโครงสร้างของการดำเนินงาน โดยสร้างหลักเกณฑ์ในการทำงาน สร้างความสัมพันธ์ของงาน แบ่งงานโดยกำหนดหน้าที่ในการ ปฏิบัติงานมีการประสานงาน มอบหมายอำนาจให้ตามหน้าที่ และการรวบรวมทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งคน และวัสดุอุปกรณ์ กระบวนการจัดโครงสร้างมีดังนี้ 1) จัดจำแนกหน้าที่ (Distributing Function) เพื่อมิให้งานสับสนงานซ้อนงาน ควรจำแนกลักษณะงานให้เด่นชัด 2) การประสานงาน (Coordinating) สร้างความเข้าใจในการทำงานร่วมกัน ขจัดปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนกัน 3) ชี้แหล่งข้อมูลวิชาการ (Resource Allocating) การจัดวัสดุอุปกรณ์การสอนอำนวยความสะดวก 4) จัดให้มีความสัมพันธ์ (Establishing Relationship) มีความเป็นปึกแผ่นในหน่วยงานการนิเทศ และ 5) เป็นตัวแทน (Delegating) งานของศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่เป็นตัวแทนทางการศึกษา มีบทบาทเป็นตัวแทนทั้งในด้านบริหาร ด้านวิชาการ ด้านวิทยากร และด้านการประสานงาน

3. Leading Process (L) หมายถึง บทบาทในฐานะผู้นำที่ดำเนินการ การวินิจฉัยสั่งการ การคัดเลือกตัวบุคคล การให้คำปรึกษาแนะนำ กระตุ้นให้บุคคลทำงานลงมือ ปฏิบัติงาน การสาธิตในการปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการนำมีลักษณะดังนี้ 1) นำในการ ตัดสินใจ (Decision-Making) แต่การตัดสินใจนั้นจะต้องมาจากหมู่คณะเป็นสำคัญ 2) ข้อเสนอแนะ (Suggesting) ให้คำปรึกษาแนะนำ 3) แรงจูงใจ (Motivation) การรักษาแรงจูงใจให้คงทนถาวรด้วยการตอบสนองความต้องการ การเข้าใจ การเอาใจใส่ 4) การสื่อความหมาย (Communicating) การใช้ความสามารถในด้านการติดต่อสื่อความหมาย ซึ่งขึ้นอยู่กับพื้นฐานการศึกษาของผู้นิเทศ เป็นสำคัญ 5) การคิดริเริ่ม (Initiating) บรรยากาศในการคิดริเริ่มอยู่ที่ภาวะของผู้นำ หาก ศึกษานิเทศก์เป็นผู้มีใจกว้างขวาง ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น ปัจจัยเหล่านี้จะช่วยให้อุบายจะ คิดอยากจะทำอะไรแปลก ๆ ใหม่ ๆ และ 6) การสาธิต (Demonstrating) การนำในการสาธิต คือการนำเผยแพร่ทางวิชาการ

4. Controlling Process (C) หมายถึง การควบคุมการปฏิบัติงาน ดำเนินงาน โดยการพิจารณามอบหมายงานให้ความสะดวกในด้านต่าง ๆ พิจารณาลงโทษ มีการแก้ไขทันที เมื่องานผิดพลาด การให้บุคลากรออกจากงาน การตักเตือนและการกำหนดระเบียบในการปฏิบัติงาน กระบวนการควบคุมมีลักษณะดังนี้ 1) ทำให้ถูกต้อง (Taking Corrective Action) เมื่อทราบ ข้อบกพร่องข้อผิดพลาดของครู ศึกษานิเทศก์จะใช้เทคนิคการนิเทศแก้ไขข้อบกพร่องนั้น ซึ่งเป็นไป เพราะครูมีความเชื่อถือศรัทธาในหลักการ ความร่วมมือในด้านนี้มาจากน้ำใสใจจริง มิใช่จากการใช้อำนาจบังคับ 2) ความเจริญงอกงาม (Expediting) ในกรณีที่การกระทำถูกต้องหรือการเรียนการสอน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพศึกษานิเทศก์ย่อมช่วยให้กิจการนั้นประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น

3) การกล่าวโทษเป็นลายลักษณ์อักษร (Reprimanding) การทำงานร่วมกับบุคคลหลายประเภท ควรยอมรับในความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งบุคคลบางคนยอมง่ายต่อการแนะนำแต่บางคน อาจจะต้องใช้หลักการเข้มงวดกวัดขันจึงจะยอมเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือปรับปรุงตนเอง

5. Assessing Process (A) หมายถึง การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน โดยการประเมินผลการปฏิบัติงาน วัดผลการปฏิบัติงาน วิจัยผลการปฏิบัติงาน ดังนี้ 1) พิจารณา ผลงาน (Judging Performance) ประเมินค่าผลงานว่าดี-เลวประการใด 2) วัดผล (Measuring Performance) ทำการวัดผลสัมฤทธิ์ ผลการปฏิบัติงาน

วัชรา เล่าเรียนดี (2553) กระบวนการนิเทศ 7 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 วางแผนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ (ครูหรือคณะครู)

ขั้นที่ 2 เลือกประเด็นหรือเรื่องที่น่าสนใจจะปรับปรุงและพัฒนา

ขั้นที่ 3 นำเสนอโครงการพัฒนาหรือขั้นตอนการปฏิบัติให้ผู้บริหารโรงเรียนได้รับทราบเพื่ออนุมัติการดำเนินการ

ขั้นที่ 4 ให้ความรู้หรือแสวงหาความรู้จากเอกสารต่าง ๆ และการจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับเทคนิคการสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน และความรู้เกี่ยวกับวิธีสอน และนวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สนใจ

ขั้นที่ 5 จัดทำแผนการนิเทศ กำหนดวัน เวลา ที่จะสังเกตการสอน ประชุมปรึกษาหารือเพื่อการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์

ขั้นที่ 6 ดำเนินการตามแผน โดยครูและผู้นิเทศ (ตามแผนการจัดการเรียนรู้ และแผนการนิเทศ)

ขั้นที่ 7 สรุปและประเมินผลการปรับปรุงและพัฒนารายงานผลสำเร็จ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530) ได้เสนอกระบวนการ นิเทศการศึกษา 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ เพื่อให้ทราบ สภาพที่แท้จริงของการจัดการศึกษาในด้านความรู้ความสามารถของครู พฤติกรรมการจัดการเรียน การสอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดการศึกษาว่ามีปัญหา จุดเด่น จุดด้อย และมีความจำเป็นหรือความต้องการในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาอะไรบ้าง สำหรับ เป็นข้อมูลในการวางแผนการนิเทศต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การวางแผนและการกำหนดทางเลือก เป็นการนำข้อมูลที่ได้รับจาก ขั้นตอนที่ 1 มาจัดลำดับความสำคัญและความจำเป็น อีกทั้งนำทรัพยากรที่มีอยู่มาศึกษา เพื่อประกอบการพิจารณาความเป็นไปได้ของการดำเนินงาน แล้วกำหนดทางเลือกที่มีประสิทธิภาพ

และมีความเหมาะสมที่สุด ใช้เป็นแนวทางในการนิเทศเพื่อแก้ไขปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษา แล้วกำหนดวิธีการนิเทศในแต่ละกิจกรรมต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ เป็นการดำเนินการจัดทำสื่อ และเครื่องมือสำหรับใช้ในการนิเทศแต่ละวิธีที่กำหนดในขั้นตอนที่ 2 เพื่อให้การนิเทศมีระบบที่ดี สามารถแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาได้ตรงจุด มีประสิทธิภาพ ประหยัดเวลาและสามารถตรวจสอบ วิเคราะห์ผลได้

ขั้นตอนที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศ เป็นการนำสื่อและเครื่องมือการนิเทศไปใช้ ปฏิบัติงานตามวิธีการที่กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 2

ขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลและรายงานผลการนิเทศ เป็นขั้นตอนสุดท้ายของ กระบวนการนิเทศโดยใช้รูปแบบและเครื่องมือการประเมินผลที่เหมาะสม เพื่อศึกษาสภาพ ความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานในอันที่จะใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการ ปฏิบัติการนิเทศ ซึ่งหลังจากการประเมินเสร็จสิ้นลง ต้องจัดทำรายงานเพื่อแจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ ทราบและเผยแพร่ต่อไป

สุมน อมรวิวัฒน์ (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การนิเทศการสอนแบบกัลยาณมิตร เป็นการชี้แนะและช่วยเหลือด้านการเรียนสอนในกลุ่มเพื่อนครูด้วยกันมีหลักสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. การสร้างศรัทธา ผู้นิเทศจะต้องสร้างศรัทธาเพื่อให้ครูยอมรับ และเกิดความสนใจที่จะใฝ่รู้ใฝ่ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อยู่ มีการสร้างความสัมพันธ์ แจ้งภารกิจและความมุ่งหมายจัดเวลากำหนดวิธีการทำงาน
2. การสาธิตรูปแบบการสอน ผู้ให้การนิเทศจะต้องแสดงให้เห็นที่เป็นที่ประจักษ์ชัดว่า การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นสามารถปฏิบัติและทำได้จริง และครูสามารถนำรูปแบบ ไปประยุกต์ในชั้นเรียนได้ โดยอาจจัดนิทรรศการทางวิชาการและสาธิตรูปแบบการสอน
3. การร่วมคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะต้องมีการพบปะกัน อย่างสม่ำเสมอ แลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีการร่วมคิดแก้ปัญหาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จัดบริการเอกสารทางวิชาการ วางแผนร่วมกันเพื่อศึกษา ศึกษานำเสนอให้ปฏิบัติตามสภาพจริง พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผลการปฏิบัติหาทางแก้ไข ปรับปรุง เข้าร่วมประชุมสัมมนาการฝึกอบรมตามโอกาส และนำเสนอผลงานในการประชุมปฏิบัติการ
4. การติดตามประเมินผล ตลอดกระบวนการผู้นิเทศจะต้องบันทึกการนิเทศ อย่างสม่ำเสมอ สังเกตและรับฟังข้อมูลป้อนกลับจากผู้รับการนิเทศ ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไข เพื่อสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ขึ้นใหม่อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องสืบไป

สุภาพรณ์ กิตติรัชดานนท์ (2551) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการ การเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานมีขั้นตอนสำคัญ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับคุณภาพ
2. การวางแผนการนิเทศ
3. การสร้างเครื่องมือสื่อการนิเทศ
4. การนิเทศการเรียนรู้การสอน
5. การประเมินติดตามผล
6. การขยายผลสร้างวัฒนธรรมคุณภาพโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้

ยุพิน ยืนยง (2553) ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูเขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ กระบวนการนิเทศประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 Classifying : C การคัดกรองระดับความรู้ความสามารถทักษะที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อจัดกลุ่มครู และเลือกวิธีการนิเทศที่เหมาะสมสำหรับครูแต่ละกลุ่ม ขั้นตอนที่ 2 Informing : I การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ ขั้นตอนที่ 3 Proceeding: P การดำเนินงานได้แก่การประชุมก่อนการสังเกตการสอน (Pre Conference) การสังเกตการสอน (Observation) การประชุมหลังการสังเกตการสอน (Post Conference) ขั้นตอนที่ 4 Evaluating : E การประเมินผลการนิเทศโดยมีการกำกับติดตาม (Monitoring) อย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอน

มณฑาทิพย์ ชันแก้ว (2554) ได้พัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษา 5 ขั้นตอน สรุปลงได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ.เป็นการดำเนินการ เพื่อให้ทราบและได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและผลการพัฒนาคุณภาพนักเรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นการวางแผนและกำหนดทางเลือก ผู้นิเทศร่วมกับผู้บริหารและครู โดยการประชุมปรึกษา เพื่อดำเนินการวางแผนการนิเทศให้มีความเหมาะสมกับระยะเวลา และบริบทของพื้นที่

ขั้นที่ 3 ขั้นการสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนา ผู้นิเทศดำเนินการสร้างเอกสาร เพื่อใช้ประกอบ การนิเทศ โดยเอกสารมีความเข้าใจง่ายไม่ซับซ้อน ผู้รับการนิเทศสามารถศึกษา เอกสารด้วยตนเอง หรือหาข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งอื่นได้ ส่วนเครื่องมือการนิเทศสร้างให้มีความ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การนิเทศเพื่อที่จะได้เก็บข้อมูลได้ตรง

ขั้นที่ 4 ขั้นการปฏิบัติการนิเทศ เมื่อสร้างเครื่องมือในการปฏิบัติการนิเทศแล้ว จึงนำเครื่องมือไปนิเทศเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนการปฏิบัติการนิเทศ 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นการให้ความรู้.ความเข้าใจในการทำงาน (Informing-I) เป็นขั้นตอนที่ ผู้นิเทศปฏิบัติการนิเทศโดยให้ความรู้ความเข้าใจถึงเนื้อหาตามเอกสาร

2. ขั้นลงมือปฏิบัติงาน (Doing- D) ได้กำหนดงานใน 3 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 การตรวจสอบงานของผู้รับการนิเทศ ลักษณะที่ 2 การปฏิบัติการณ์เทศ โดยใช้เครื่องมือการนิเทศ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะที่ 3 ผู้ร่วมสนับสนุนการนิเทศ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ และบุคลากรครูประจำชั้นเรียนทุกคน ได้ให้ความร่วมมือในการอำนวยความสะดวก สนับสนุน ส่งเสริม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเข้าร่วมประชุมสรุปผลการนิเทศในแต่ละครั้ง

3. ขั้นสร้างขวัญและกำลังใจ (Reinforcing-R) การปฏิบัติการณ์เทศทุกครั้ง สิ่งที่สำคัญมากที่สุด คือการสร้างขวัญและกำลังใจ เชื่อว่าบุคคลทุกคนมีความรู้ความสามารถต้องการการยอมรับ ชื่นชม เสริมแรง กระตุ้นให้กำลังใจ คอยช่วยเหลือ สนับสนุนในสิ่งที่ครูต้องการ สิ่งเหล่านี้ทำให้ครูมองเห็นความสำคัญของการปฏิบัติงานและปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 5 การประเมินผลและการรายงานผล การประเมินผลจากเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนการนิเทศ และนำเสนอผลงานในการประชุมสรุปผลการนิเทศตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

จากการศึกษาเอกสาร หลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาทั้งนักการศึกษาในประเทศและต่างประเทศ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบขั้นตอนกระบวนการนิเทศการศึกษานักการศึกษาในศาสตร์การนิเทศ ประกอบด้วย Allen (1996), Mosher and Purpel (1972), Cogan (1973), Bellon and Huffman (1976), Copeland and Boyan (1978), Goldhammer (1984), Glatthorn (1984), Harris (1985), Glickman (1995), Acheson and Gall (2003), สัจด์ อูทรานันท์ (2530), สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530), สุมณ อมรวิวัฒน์ (2546) และวัชรา เล่าเรียนดี (2553) มาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ปรากฏดังตาราง 1

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 1 แสดงรูปแบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาของนักคิดและนักการศึกษาในศาสตร์การ
นิเทศทั้งในประเทศและต่างประเทศ

Glatthorn (1984)	Glickman (1995)	Cogan (1973)	Goldhammer (1980)	Harris (1985)
1. การสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดี ระหว่างผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศ (ครู)	ขั้นที่ 1 ประชุม ก่อนการสังเกต การสอน	ขั้นที่ 1 การสร้าง ความสัมพันธ์ (Establishing the Teacher Supervision Relationship)	ขั้นที่ 1 การประชุม ปรึกษาก่อนการ สังเกตการสอน (Pre- Observation Conference)	1. การประเมิน สภาพการทำงาน (Assessing)
2. การวางแผน ปรับปรุงและ พัฒนาการเรียน การสอนร่วมกับครู	ขั้นที่ 2 สังเกต การสอน	ขั้นที่ 2 การวางแผน (Planning with the Teacher)	ขั้นที่ 2 การสังเกต การสอน (Observation)	2. การจัดลำดับ ความสำคัญของ งาน (Prioritizing)
3. วางแผนการ สังเกตการสอน	ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ผลการ สังเกตและ กำหนดยุทธวิธี	ขั้นที่ 3 การวางแผนยุทธวิธี ในการสังเกตการสอน (Planning the Strategy of Observation)	ขั้นที่ 3 การ วิเคราะห์ข้อมูลและ กำหนดวิธีการ ประชุมนิเทศ (Analysis and Strategy)	3. การออกแบบ วิธีการทำงาน (Designing)
4. สังเกตการสอน	ขั้นที่ 4 ประชุม เพื่อการนิเทศ	ขั้นที่ 4 การสังเกตการสอน (Observation Instruction)	ขั้นที่ 4 การประชุม นิเทศ (Supervision Conference)	4. การจัดสรร ทรัพยากร (Allocating Resources)
5. วิเคราะห์ กระบวนการเรียนรู้ และกระบวนการ สอน	ขั้นที่ 5 ประชุม เสนอผลการ วิเคราะห์การ สังเกตการสอน	ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ผล การสอน (Analyzing the Teaching- Learning Process)	ขั้นที่ 5 การประชุม วิเคราะห์พฤติกรรม การนิเทศ (Post- Conference Analysis)	5. การ ประสานงาน (Coordination)
6. วางแผนกำหนด ยุทธวิธีการประชุม เพื่อปรึกษาหารือ		ขั้นที่ 6 วางแผนยุทธวิธีใน การประชุมนิเทศ (Planning the Strategy of the Conference)		6. การอำนวยความสะดวก (Directing)
7. ประชุมเพื่อ ปรึกษาหารือ เกี่ยวกับเรื่อง ที่น่าสนใจจะ ปรับปรุงหรือ พัฒนา		ขั้นที่ 7 การประชุมนิเทศ (The Conference)		
8. วางแผนการ สังเกตในการ ดำเนินการสอนครั้ง ต่อไป		ขั้นที่ 8 การวางแผนการ สอนต่อเนื่อง (Renewed Planning)		

ตาราง 1 (ต่อ)

Allen (1996)	Mosher and Purple (1972)	Bellon and Huffman (1976)	Copeland and Boyan (1978)	Acheson and Gall (2003)
<p>กระบวนการ นิเทศ 5 ขั้นตอน เรียกว่า POLCA คือ</p> <p>1. กระบวนการ วางแผน (Planning Processes)</p> <p>2. กระบวนการ จัดการ (Organizing Processes)</p> <p>3. กระบวนการ นำ (Leading Processes)</p> <p>4. กระบวนการ ควบคุม (Controlling Processes)</p> <p>5. กระบวนการ ประเมินผล (Assessing Processes)</p>	<p>กระบวนการ นิเทศ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 วางแผนการ สังเกตการณ์ สอน ขั้นที่ 2 สังเกต การสอน ขั้นที่ 3 ประเมินผลหรือ วิเคราะห์การ สังเกตการณ์ สอน</p>	<p>กระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ประชุม ปรึกษาก่อนการ สังเกตการสอน (Pre-observation Conference) ขั้นที่ 2 สังเกตการ สอนการสอนในชั้น เรียน (Classroom Observation) ขั้นที่ 3 ประชุม ปรึกษาหลังการ สังเกตการสอน (Post-observation Conference) ขั้นที่ 4 วัดผล ประเมินผล พฤติกรรมการสอน (Evaluation Performance)</p>	<p>กระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ประชุม ปรึกษาก่อนการ สังเกตการสอน (Pre-observation Conference) ขั้นที่ 2 สังเกตการ สอนการสอนในชั้น เรียน (Observation) ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ ข้อมูลการสังเกตการ สอน (Analysis Results) ขั้นที่ 4 ประชุม ภายหลังการสังเกต การสอน (Post- observation Conference)</p>	<p>กระบวนการ นิเทศ 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 จัด ประชุมเพื่อ วางแผน (Planning) ขั้นที่ 2 การ สังเกตการสอน (Observation) ขั้นที่ 3 ประชุม ให้ข้อมูล ย้อนกลับ (Feedback Conference)</p>

ตาราง 1 (ต่อ)

สังกัด อุทรานันท์ (2530)	วัชรวิทย์ (2553)	สพช. (2530)	สุมน อมรวิวัฒน์ (2546)	สุภาภรณ์ กิตติรัช दानนท์ (2551)
กระบวนการนิเทศ 5 ขั้นตอนเรียกว่า PIDRE คือ 1. การวางแผน การนิเทศ (Planning) 2. การสร้างความ เข้าใจและการให้ ความรู้ (Information) 3. การปฏิบัติการ นิเทศ (Doing) 4. การสร้างขวัญ กำลังใจ (Reinforcing) 5. การประเมินผล การนิเทศ (Evaluating)	กระบวนการนิเทศ 7 ขั้นตอน ขั้นที่ 1 วางแผน ร่วมกัน ขั้นที่ 2 เลือก ประเด็นพัฒนา ขั้นที่ 3 นำเสนอ โครงการพัฒนา ขั้นที่ 4 ให้ความรู้ หรือแสวงหา ความรู้ ขั้นที่ 5 จัดทำ แผนการนิเทศ ขั้นที่ 6 ดำเนินการ ตามแผน ขั้นที่ 7 สรุปและ ประเมินผล	กระบวนการนิเทศ 5 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพ ปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ ขั้นตอนที่ 2 การ วางแผนและการ กำหนดทางเลือก ขั้นตอนที่ 3 การ สร้างสื่อและ เครื่องมือนิเทศ ขั้นตอนที่ 4 การ ปฏิบัติการนิเทศ ขั้นตอนที่ 5 การ ประเมินผลและ รายงานผลการ นิเทศ	การนิเทศการสอน แบบกัลยาณมิตร 4 ประการ 1. ให้อใจ : การ สร้างศรัทธา 2. ร่วมใจ : การ สาธิตรูปแบบการ สอน 3. ตั้งใจ : การร่วม คิดแลกเปลี่ยน เรียนรู้ 4. เปิดใจ : การ ติดตามประเมินผล	นิเทศการจัดการ เรียนการสอน 6 ขั้นตอน คือ 1. การสร้างความ ตระหนักเกี่ยวกับ คุณภาพ 2. การวางแผน การนิเทศ 3. การสร้าง เครื่องมือสื่อการ นิเทศ 4. การนิเทศการ เรียนการสอน 5. การประเมิน ติดตามผล 6. การขยายผล สร้างวัฒนธรรม คุณภาพโดยใช้ กระบวนการ จัดการความรู้

จากการศึกษากระบวนการนิเทศการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องแนวคิดนักวิชาการ และหน่วยงานทางการศึกษาที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในลักษณะการนิเทศ ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์ เพื่อให้มาซึ่งกรอบแนวคิดในการวิจัย การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ดังนี้

ตาราง 2 ข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของกระบวนการนิเทศ

กระบวนการนิเทศ	Glathorn (1984)	Glickman (1995)	Cogan (1973)	Gold hammer(1980)	Harris (1985)	Allen (1984)	Copeland and Boyan (1978)	Acheson and Gall (2003)	สังต์ อุทรานันท์ (2530)	วัชรรา เล้าเรียนดี (2553)	Mosher and Purple (1972)	Bellon and Huffman.(1976)	สพช. (2530)	สุมน อมรวิวัฒน์ (2546)	ศุภาภรณ์ กิตติรัชตานนท์ (2551)	รวม
1. การประเมินสภาพและบริบท	✓		✓		✓	✓				✓			✓			6
2. การพัฒนาความรู้						✓			✓	✓					✓	4
3. การวางแผนการนิเทศ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	14
4. การประชุมก่อนการนิเทศ	✓	✓	✓	✓			✓					✓		✓		7
5. การดำเนินการนิเทศ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓			✓		✓	12
6. การสังเกตการสอน	✓	✓	✓	✓			✓	✓			✓	✓				8
7. การวิเคราะห์ผลการนิเทศ	✓	✓	✓	✓			✓			✓						6
8. การประชุมหลังการนิเทศ	✓	✓	✓	✓			✓					✓		✓		7
9. การประเมินผลการนิเทศ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	15
10. การวางแผนดำเนินงานต่อ	✓		✓							✓					✓	3
11. การเสริมแรง									✓							1

จากตาราง 2 ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน โดยใช้ความถี่เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา โดยองค์ประกอบที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันให้จัดเป็นกลุ่มเดียวกัน เพื่อให้ได้มาซึ่งกรอบแนวคิดในการวิจัยการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ใช้ชื่อว่า “SEPIRE Model” โดยย่อมาจากคำศัพท์ต่อไปนี้ คือ ประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน คือ S = Survey : การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น E= Educated : จัดการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ P = Plan : การวางแผนการนิเทศ I = Implement : การปฏิบัติการนิเทศ R = Reflect : การสะท้อนผลการนิเทศ และ E = Evaluate : การประเมินผลการนิเทศ ประกอบด้วยกระบวนการที่มีการดำเนินงาน 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นการศึกษา และการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Survey = S) เป็นขั้นที่ผู้บริหาร ครูภาษาไทย ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะดำเนินการศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็น

และได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและผลการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ประเด็นที่ต้องการได้รับการพัฒนาหรือแก้ปัญหา และจัดลำดับการพัฒนา หรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนสอนภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ เพื่อนำไปสู่การจัดการให้ความรู้ก่อนการนิเทศในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 ขั้นจัดการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Educated = E) เป็นขั้นตอนของการให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการอย่างชัดเจนว่า จะต้องอาศัยความรู้ความสามารถอย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะทำไมจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมาอย่างมีคุณภาพ ขั้นนี้จำเป็นทุกครั้งสำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ และจำเป็นสำหรับงานนิเทศที่ยังเป็นไปอย่างไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจ ซึ่งจำเป็นต้องทำการทบทวนให้ความรู้ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นการวางแผนการนิเทศ (Plan = P) ครูภาษาไทยร่วมกันวางแผนการนิเทศกำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศ การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน กำหนดวิธีการนิเทศ การวางแผนการดำเนินงาน การกำหนดปฏิทินการดำเนินงาน เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ โดยระบุขั้นตอนของการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นไว้อย่างชัดเจนว่าจะทำอะไรและทำอย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการปฏิบัติการนิเทศ (Implement = I) เป็นกระบวนการในการดำเนินการในการนิเทศการสอนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ตามรูปแบบการนิเทศในลักษณะ “กระบวนการ” โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ให้การสนับสนุนในเรื่อง สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล ประกอบด้วย

- 1) ขั้นเตรียมการก่อนการนิเทศและการสังเกตการสอน (Pre-observation Conference)
- 2) ขั้นสังเกตการสอนการสอนในชั้นเรียน (Classroom Observation)
- 3) ขั้นประชุมปรึกษาหลังการสังเกตการสอน (Post-observation Conference)

ขั้นตอนที่ 5 ขั้นการสะท้อนผลการนิเทศ (Reflect = R) เป็นกระบวนการดำเนินการในสะท้อนผลจากการนิเทศการสอนระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 6 ขั้นการประเมินผลการนิเทศ (Evaluate = E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินการที่ผ่านมาแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศหากพบว่า มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลก็สมควรจะต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจทำได้โดยการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำใหม่อีกครั้งหนึ่ง สำหรับกรณีที่ผลงานออกมายังไม่ถึงขั้นที่พอใจ และหากประเมินผลพบว่าประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ก็มีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

10. วิธีการนิเทศการศึกษา

วิธีการนิเทศหรือแบบของการนิเทศศึกษามีหลายวิธีการ ตั้งแต่เริ่มมีการนิเทศในการศึกษาเป็นต้นมาของแต่ละวิธีที่มีการเผยแพร่ในแต่ละยุคแต่ละสมัยจะแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับจุดเน้นของการศึกษาในแต่ละยุค ซึ่งมีหลายวิธีที่น่าสนใจ โดยที่แนวคิดพื้นฐานในบางวิธีในอดีตยังคงมีให้เห็นในการนิเทศการศึกษาที่รู้จักกันแพร่หลายในปัจจุบัน เช่น วิธีนิเทศแบบมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation Supervision) วิธีนิเทศแบบสนับสนุน (Supportive Supervision) วิธีนิเทศแบบเพื่อนร่วมงาน (Collegial Supervision) วิธีนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ (Differentiated Supervision) วิธีนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision) วิธีนิเทศแบบพัฒนาการ (Developmental Supervision) โดยเฉพาะในช่วงเวลา 10 ปีที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันจะใช้คำว่า การนิเทศการสอน (Instructional Supervision) หรือการนิเทศในโรงเรียน (Supervision in School) มากกว่าคำว่า การนิเทศการศึกษา (Education Supervision) ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับการนิเทศการสอนในโรงเรียนมากยิ่งขึ้น การปฏิบัติงานด้านการบริหารหรือการนิเทศจะขึ้นอยู่กับหลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับองค์กรและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์เสมอ ดังจะเห็นได้ว่าการบริหารองค์กรการบริหารการศึกษา การนิเทศการศึกษาหรือการนิเทศการสอนจะมีหลักการและทฤษฎีเป็นพื้นฐานและแนวปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และประสบผลสำเร็จ แต่แนวทางการปฏิบัติหรือวิธีการปฏิบัติในการนิเทศนั้นมีการเปลี่ยนแปลงวิวัฒนาการมาโดยตลอด โดยอาศัยแนวปฏิบัติเดิมที่ไม่บรรลุเป้าหมายเท่าที่ควร เป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้งานที่ปฏิบัติในแต่ละยุคบรรลุเป้าหมายและประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น โดยวิธีการนิเทศในหลาย ๆ แบบจะมีการบูรณาการหลายทฤษฎีมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติ โดยปกติทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศจะประยุกต์หรือปรับใช้ทฤษฎีการบริหารจัดการเป็นสำคัญ โดยจะนำเสนอสาระสำคัญของวิธีการนิเทศแต่ละวิธี ดังนี้ (วัชรวิภา เลาเรียนดี, 2553)

การนิเทศแบบทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Supervision)

จากแนวคิดวิธีการนิเทศแบบวิทยาศาสตร์ และวิธีการนิเทศแบบมนุษยสัมพันธ์ (Scientific Supervision and Human Resource Supervision) จึงเป็นที่มาของทฤษฎีใหม่ในการนิเทศ คือ การนิเทศแบบทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Supervision) ซึ่งเป็นทฤษฎีของ McGregor (1993) จากความแตกต่างระหว่างวิธีการนิเทศแบบทรัพยากรมนุษย์กับวิธีการนิเทศแบบมนุษยสัมพันธ์ซึ่งเน้นความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เน้นความพึงพอใจในการปฏิบัติงานและบรรยากาศที่เป็นมิตรเป็นกันเอง ส่วนการนิเทศแบบทรัพยากรมนุษย์นั้นจะให้ความสำคัญต่อความต้องการของมนุษย์และความพึงพอใจต่อผลงานที่เกิดขึ้น ภาวะผู้นำที่ใช้ในการนิเทศแบบทรัพยากรมนุษย์จะไม่ใช้ทั้งการชี้นำหรือการอุปถัมภ์แต่เป็นการสนับสนุน (Supportive) มากกว่า ดังที่ McGregor กล่าวว่า การบริหารจัดการต่าง ๆ รวมทั้งการนิเทศนั้นจะอยู่บนหลักฐานการใช้ทฤษฎีหนึ่งเป็นหลักเสมอ

การนิเทศแบบทรัพยากรมนุษย์โดยยัตถุทฤษฎี Y ของ McGregor เป็นหลักและแนวทางการปฏิบัติตามหลักของทฤษฎี Y นั้นจะมีการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและกระตุ้นให้ปฏิบัติงานภายในองค์กร ให้บรรลุผลสำเร็จด้วยความเต็มใจ นอกจากนี้ยังจัดโอกาสให้ได้แสดงความคิดสร้างสรรค์ ความฉลาด และการนำตนเองเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานให้บรรลุสำเร็จตามเป้าหมาย กล่าวได้ว่ามนุษย์ย่อมต้องการที่จะรู้สึกว่าคุณค่าของตัวเองสำคัญเสมอ ลักษณะและสาระสำคัญของการนิเทศแบบทรัพยากรมนุษย์ (Human Resources Supervision) 1) มีความเชื่อว่ามนุษย์เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามีความสำคัญ และมีความหมายต่อองค์กรหรือโรงเรียน 2) สร้างความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ยอมรับตนเอง รับผิดชอบตนเอง อุทิศตนเอง ผูกพันตัวเองต่อภาระหน้าที่ 3) สร้างความรู้สึกว่าองค์กรหรือโรงเรียนที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ว่าเป็นของทุกคนและทุกคนมีส่วนรับผิดชอบ 4) ใช้การสนับสนุนส่งเสริมมากกว่า การชี้แนะ 5) มีความเชื่อว่าการนิเทศที่เน้นทรัพยากรมนุษย์ชีวิตครูจะดีขึ้นโรงเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 6) มุ่งให้ทุกคนเกิดความภูมิใจพอใจมีความสุขจากผลสำเร็จของงานที่ปฏิบัติ 7) มีความเชื่อว่าบุคคลจะรู้สึกว่าคุณค่าตนเองพัฒนาก้าวหน้าขึ้นจากผลงานที่ปฏิบัติ 8) เน้นผลงานก่อนความสุข และความพึงพอใจ 9) มีความเชื่อว่าความสุขความพึงพอใจจะเกิดขึ้นและผลสำเร็จจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อ มีงานและมีการปฏิบัติงานให้เสร็จก่อน ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคคล คือ เป้าหมายที่ต้องการเมื่อได้ทำงานนั้นและประสบผลสำเร็จความรู้สึกว่าประสบผลสำเร็จมีความสุขความพึงพอใจเกิดขึ้น ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จของโรงเรียนและครูมีเสรีภาพในการตัดสินใจในงานที่ปฏิบัติมีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของงาน

การนิเทศแบบสนับสนุน (Supportive Supervision)

การนิเทศแบบสนับสนุนเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการสอนของ Garubo and Rothstein (1988) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศแบบสนับสนุนไว้ว่า เป็นสถานการณ์การเรียนรู้อันระหว่างครูหรือผู้รับการนิเทศกับผู้นิเทศ โดยการเรียนรู้วิธีคิดและการกระทำใหม่ ๆ ซึ่งผู้นิเทศจะต้องเรียนรู้ที่จะต้องเชื่อใจครู เชื่อถือที่ครูเห็นและสิ่งที่ครูได้ยืนยันมากขึ้น ขณะเดียวกัน ครูก็ต้องเรียนรู้ที่จะเชื่อใจผู้นิเทศในเรื่องที่ว่า ผู้นิเทศจะใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาช่วยครูให้สามารถปรับปรุงและพัฒนางานของตนเอง ผลของการนิเทศแบบสนับสนุนที่เห็นได้ชัดก็คือความเป็นมิตรที่ดีต่อความสัมพันธ์อันดีเพื่อนระหว่างผู้นิเทศและครูและความเข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียนดีขึ้น การนิเทศแบบสนับสนุนก็คือ วิธีสอนบุคลากรทางการศึกษาหรือผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศให้ปฏิบัติงานด้วยความตระหนักรู้ตลอดเวลา เป้าหมายก็เพื่อมุ่งให้ครูและผู้นิเทศได้รับสาระข้อมูลที่มีความหมายลึกซึ้งครอบคลุมมากขึ้นว่าเกิดอะไรบางอย่างในการสอนและการนิเทศ ซึ่งจะช่วยให้ครูมีทางเลือกเพิ่มมากขึ้นในการจัดการเรียนการสอน เมื่อใดก็ตามที่การเป็นหุ้นส่วนกันและกันของครูและผู้นิเทศประสบผลสำเร็จ ครูจะเรียนรู้สามารถเข้าใจปัญหาและแก้ปัญหาได้ ในขณะเดียวกัน ผู้นิเทศจะเกิดความคิดที่ชัดเจนว่าเกิดอะไรขึ้นบ้างในชั้นเรียนต่าง ๆ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้นิเทศก็คือ

ผู้นิเทศจะมีโอกาสที่จะคิดพิจารณาการปฏิบัติการนิเทศของตนมากขึ้น อย่างไรก็ตามความรู้สึก อารมณ์และความสามารถปรับปรุงแผนการนิเทศ เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เป็นสิ่งที่สำคัญ

การนิเทศแบบมนุษยสัมพันธ์ (Human Relations Supervision)

การนิเทศแบบมนุษยสัมพันธ์ มีจุดเริ่มต้นจากการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลง ของการบริหารแบบประชาธิปไตยจากแนวคิดความเชื่อของ Elton Mayo นักปรัชญาสังคม และศาสตราจารย์มหาวิทยาลัยฮาร์เวซซึ่งได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งการนิเทศแบบมนุษยสัมพันธ์เมโย มีแนวคิดที่ตรงกันข้ามกับแนวคิดของ Frederick Taylor ที่เกี่ยวกับการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Traditional Scientific Management) โดยเมโยเชื่อว่า ผลผลิตหรือผลงานของผู้ปฏิบัติสามารถ จะเพิ่มขึ้นได้จากการให้ผู้ปฏิบัติงานเหล่านั้นมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ จากการศึกษาวิจัย ความเชื่อดังกล่าว ต่อมาผลสำเร็จของวิธีการนิเทศแบบมนุษยสัมพันธ์เป็นสิ่งท้าทายทฤษฎี การจัดการ แบบวิทยาศาสตร์มาก โดยเฉพาะเมื่อมีการนำไปใช้ในการจัดการศึกษาในโรงเรียนจะให้ความสำคัญ กับครูในฐานะเป็นบุคคลที่มีสิทธิมากกว่าจะถูกมองว่าเป็นชุดของพลังงานที่ต้องการ (Packages of Needed Energy) มีทักษะ มีสมรรถภาพที่จะถูกใช้โดยผู้นิเทศ จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ มนุษยสัมพันธ์ จะชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของความต้องการทางด้านสังคม (Socialization) ของครู ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ดังนั้นในการนิเทศจะต้องสร้างความพึงพอใจให้เกิดขึ้นกับครูโดยแสดง ความสนใจครูในฐานะเป็นบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญ มีสิทธิเท่าเทียมกัน โดยมีการสรุปว่า ความพึงพอใจของบุคลากรจะทำให้เขาทำงานหนักมากขึ้นและง่ายที่จะร่วมทำงานด้วย การมีส่วนร่วม (Participation) มีความสำคัญในการนิเทศแบบมนุษยสัมพันธ์ วัตถุประสงค์ของการนิเทศแบบ มนุษยสัมพันธ์ คือ การทำให้ครูรู้สึกว่ามีค่าสำคัญสำหรับโรงเรียน ความรู้สึกส่วนตัว และความสัมพันธ์ที่ดีเป็นคำที่สำคัญของการนิเทศแบบดังกล่าว

จะเห็นได้ว่า วิธีการนิเทศแบบมนุษยสัมพันธ์ยังคงมีใช้อย่างแพร่หลาย ในปัจจุบัน ถึงแม้ว่าจะไม่เป็นเรื่องที่สำคัญที่สุด เนื่องจากการติดตามผลการใช้ในระยะต่อมาพบว่า การเพิ่มผลผลิตและคุณภาพผลผลิตของการศึกษาไม่บรรลุเป้าหมายและประสบผลสำเร็จได้ ถ้าเพียงแต่มุ่งสร้างความสุขและความพอใจให้กับครูเท่านั้น ประโยชน์ของแนวคิดวิธีการการนิเทศ แบบมนุษยสัมพันธ์ที่คงใช้อยู่คือ การครองใจคนหรือครองใจเพื่อนร่วมงาน

สรุปลักษณะและสาระสำคัญและแนวดำเนินการของการนิเทศ วิธีนิเทศแบบ มนุษยสัมพันธ์ (Human Relation Supervision) ได้แก่ 1) มีความเชื่อว่าถ้าบุคคลในองค์กร มีความสุข มีความพึงพอใจเขาจะทำงานหนักมากขึ้น ง่ายต่อการร่วมทำงานด้วยและง่ายต่อการ บริหารจัดการ 2) เน้นการบริหารจัดการแบบประชาธิปไตย 3) เน้นความสำคัญของบุคคลมากกว่า ผลงาน 4) ครูมีความสำคัญมีเสรีภาพทางความคิดและการปฏิบัติ 5) ยึดทฤษฎีความต้องการของ

มนุษย์ของ Maslow และทฤษฎี Y ของ McGregor 6)ต่อต้านความคิดและทฤษฎีแบบวิทยาศาสตร์ 7) มุ่งสร้างความสุขและความพึงพอใจของครูในการปฏิบัติงาน 8) เน้นความต้องการทางด้านสังคม และความรู้สึกของบุคคลมากขึ้น 9) เน้นการสร้างความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญและมีค่าต่อองค์กร โดยการสร้างขวัญกำลังใจและความพึงพอใจให้เกิดขึ้นกับครู 10) ผู้นิเทศทำงานร่วมกับครู โดยเน้นมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในการปฏิบัติงาน

การนิเทศแบบพัฒนาการ (Developmental Supervision)

การนิเทศแบบพัฒนาการ (Developmental Supervision) หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ การนิเทศที่คำนึงถึงหลักการพัฒนาของมนุษย์เป็นหลักสำคัญ การนิเทศแบบพัฒนาการเป็นการนิเทศที่คำนึงถึงธรรมชาติของมนุษย์ ศักยภาพของมนุษย์ ตลอดจนความแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ โดยเฉพาะมนุษย์ที่เป็นผู้ใหญ่ (Adult) โดยมีความเชื่อพื้นฐานที่ว่ามนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้ มนุษย์มีความแตกต่างทางด้านความสามารถในการคิดเชิงนามธรรม (Abstract Thinking) มนุษย์มีความรู้สึกที่ผูกพันต่อภาระหน้าที่แตกต่างกัน (Commitment) มนุษย์มีความเชี่ยวชาญต่างกัน (Expertise) และมนุษย์มีแรงจูงใจและเป้าหมายที่แตกต่างกันตามวัย

การนิเทศแบบพัฒนาการเป็นแนวคิดทฤษฎีในการนิเทศการสอนของ Glickman and others (2010) ซึ่งมีการเผยแพร่และนำไปใช้ในสถานศึกษามานานจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากมีหลักการ แนวคิด วิธีดำเนินการที่ทันสมัยทันต่อเหตุการณ์ ทันต่ออนาคต เน้นที่มนุษย์คือครู และนักเรียนเป็นเป้าหมายสำคัญการนิเทศแบบพัฒนาการของ Glickman and other (2013) ยังมีการนำหลักการ ทฤษฎี แนวคิดหลาย ๆ อย่างในการนิเทศจากที่เคยใช้ในอดีต เช่น การนิเทศแบบวิทยาศาสตร์ การนิเทศที่เน้นมนุษย์สัมพันธ์ การนิเทศที่เน้นทรัพยากรมนุษย์ การนิเทศแบบมนุษยนิยม ซึ่งหลักการแนวคิดของวิธีการนิเทศแบบต่าง ๆ ดังกล่าวที่สำคัญได้มีการนำมาบูรณาการกับการนิเทศแบบพัฒนาการจนอาจกล่าวได้ว่าเป็นวิธีการนิเทศที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันมากที่สุดแบบหนึ่ง และสามารถใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถนำรูปแบบ องค์ประกอบที่สำคัญ หลักการแนวทางการปฏิบัติที่สำคัญสำหรับเป็นแนวทางการนำความรู้และเทคนิคการนิเทศแบบพัฒนาการไปใช้ต่อไป

วิธีการนิเทศสำหรับการนิเทศแบบพัฒนาการ

วิธีการนิเทศตามแนวคิดของ Glickman ผู้นิเทศหรือผู้ทำหน้าที่นิเทศจะต้องเชื่อว่าครูทุกคนสามารถจะพัฒนาในระดับสูงสุดได้ ถ้าได้รับความช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุนถูกวิธี และเหมาะสมกับลักษณะ และระดับความสามารถในการพัฒนาครูแต่ละคน เกี่ยวกับเรื่องนี้ Glickman, Gordon and Ross-Gordon (2010) กล่าวว่า ผู้นิเทศต้องพิจารณาเลือกใช้ยุทธวิธีการนิเทศแบบพัฒนาการที่เหมาะสม สำหรับการนิเทศครูในองค์ประกอบต่อไปนี้ คือ 1) ระดับพัฒนาการของครู และระดับความสามารถในการคิดเชิงนามธรรม 2) ความรู้ความเชี่ยวชาญ

3) ความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ 4) การยอมรับและผูกพันต่อภาระหน้าที่ ซึ่งยุทธวิธีการนิเทศแบบพัฒนาการมี 4 แบบ คือ

1. การนิเทศแบบชี้แนะควบคุม (Directive Control Approach)

เป็นการให้คำแนะนำชี้แนะแนวทางปฏิบัติโดยตรงเหมาะสมสำหรับครูที่มีระดับพัฒนาการที่ต่ำมาก ความรู้ ความเชี่ยวชาญและมีความผูกพันในภาระหน้าที่อยู่ในระดับต่ำมากที่สุด และมีปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เป็นปัญหาสำคัญผู้นิเทศควรพิจารณาเลือกใช้วิธีการนิเทศแบบชี้แนะควบคุมในกรณีต่อไปนี้

- 1.1 ครูมีระดับความสามารถในการปฏิบัติงานและระดับพัฒนาการต่ำมาก
- 1.2 ครูมีความรู้น้อย มีแนวโน้มที่จะปฏิบัติตามที่ผู้นิเทศแนะนำและคิดว่าเป็นสิ่งที่ควรปฏิบัติตาม
- 1.3 ในกรณีที่ผู้นิเทศมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงในการแก้ปัญหาเรื่องนั้นหรือกรณีที่ครูต้องการให้ผู้นิเทศเป็นผู้ตัดสินใจดำเนินการ
- 1.4 ในกรณีที่เป็นเรื่องเร่งด่วน ผู้นิเทศไม่มีเวลาพอที่จะมาให้การนิเทศแก่ครูโดยตรงและต่อเนื่อง

2. การนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูล (Directive Informational Approach)

เป็นการชี้แนะให้ข้อมูล ดำเนินการใช้พฤติกรรมตามลำดับเช่นเดียวกันกับการนิเทศแบบชี้แนะควบคุม เพียงแต่ไม่ชี้แนะ หรือไม่แนะนำวิธีการให้ปฏิบัติ แต่ให้ข้อมูลและวิธีการหลายวิธีให้ครูได้เลือกปฏิบัติ ผู้นิเทศควรลดพฤติกรรมการนิเทศแบบชี้แนะควบคุมให้น้อยลง และพยายามส่งเสริมครูในการตัดสินใจมากขึ้นเรื่อย ๆ จนครูสามารถที่จะร่วมคิดร่วมปฏิบัติงานได้กับบุคคลอื่น โดยไม่ต้องอาศัยผู้นิเทศช่วยแนะนำตลอดเวลาผู้นิเทศควรพิจารณาเลือกใช้วิธีการนิเทศแบบชี้แนะให้ข้อมูลในกรณีต่อไปนี้

- 2.1 ครูมีระดับพัฒนาการและความสามารถในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ
- 2.2 ครูไม่มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่เป็นปัญหาในการสอนของตนเองเท่ากับผู้นิเทศ
- 2.3 ครูมีความสัมพันธ์ ขาดประสบการณ์หลายประเด็นในขณะที่ผู้นิเทศรู้และเข้าใจดีทุกเรื่อง
- 2.4 ผู้นิเทศมีความเต็มใจที่จะร่วมรับผิดชอบในวิธีการแก้ปัญหาที่ครูเลือกใช้
- 2.5 ครูมีความเชื่อมั่นในตัวผู้นิเทศ

2.6 มีเวลาจำกัดทุกเรื่องชัดเจนแล้วและการปฏิบัติจริงจำเป็นต้อง

ดำเนินการอย่างเร่งด่วน

3. การนิเทศแบบร่วมมือ

ในการนิเทศแบบร่วมมือ ผู้นิเทศและครูจะร่วมกันตัดสินใจในวิธีการแก้ปัญหาและการปฏิบัติงานตลอดเวลา ทั้งครูและผู้นิเทศจะให้ข้อเสนอแนะแก่กันและกันเพื่อร่วมกันพิจารณาหาข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติ ซึ่งพฤติกรรมการนิเทศแบบร่วมมือมีลักษณะและการปฏิบัติ ดังนี้คือ

3.1 การสร้างความเข้าใจตรงกัน (Clarifying) ผู้นิเทศทำความเข้าใจกับปัญหาที่ครูพูดถึงเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันเกี่ยวกับปัญหาที่ครูได้นำเสนอ โดยพยายามกระตุ้นให้ครูระบุสาเหตุของปัญหา และประเด็นของปัญหาให้ชัดเจน

3.2 การฟัง (Listening) ผู้นิเทศฟังอย่างตั้งใจ เพื่อให้เกิดความเข้าใจชัดเจนมากขึ้นเกี่ยวกับปัญหาความคิดเห็นของครูที่มีต่อปัญหาการสอนของตน ก่อนที่จะพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหา

3.3 การตอบสนอง (Reflecting) เพื่อความเข้าใจมากขึ้นเกี่ยวกับปัญหา และรายละเอียดของปัญหาที่ครูนำเสนอ ผู้นิเทศต้องตอบสนองด้วยการรับรู้ปัญหาของครู เพื่อให้แน่ใจว่าเข้าใจตรงกันว่าปัญหาที่แท้จริงของครูคืออะไร

3.4 การนำเสนอ (Presenting) ผู้นิเทศเสนอทรรศนะและความคิดเห็นของตนเอง ให้ข้อมูลสนับสนุนปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นจากการแก้ปัญหาตามความคิดเห็นของครู เสนอข้อมูลที่ครูอาจมองข้ามความสำคัญการเสนอความคิดเห็นของตนเองของผู้นิเทศในขั้นที่จะช่วยให้ครูได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาเพิ่มขึ้น และมองเห็นสาเหตุและแนวทางการแก้ปัญหาที่ชัดเจนมากขึ้น

3.5 การสร้างความเข้าใจตรงกัน (Clarifying) โดยผู้นิเทศพยายามทำให้ครูเข้าใจความคิดเห็น การรับรู้ของผู้นิเทศให้ชัดเจนมากขึ้น เพื่อปรับความเข้าใจตรงกัน และมีแนวคิดในการแก้ปัญหาไปในทิศทางเดียวกัน

3.6 การแก้ปัญหา (Problem Solving) ผู้นิเทศและครูมีการแลกเปลี่ยนข้อแนะนำและทางเลือกใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหา ก่อนที่จะร่วมกันสรุปเกี่ยวกับวิธีแก้ปัญหาหรือเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เป็นไปได้และเหมาะสม

3.7 การกระตุ้นส่งเสริม (Encouraging) เป็นการกระตุ้นส่งเสริมการยอมรับข้อโต้แย้งที่อาจเกิดขึ้น เมื่อมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้นผู้นิเทศต้องยอมรับข้อขัดแย้งและหาทางประนีประนอมเพื่อหาข้อยุติกันต่อไป เพราะความขัดแย้งความเห็นไม่ตรงกันสามารถจะได้อาซึ่งวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุดและเหมาะสมที่สุด

3.8 ขั้นตอนการเจรจาตกลงร่วมมือกันเพื่อหาข้อยุติ (Negotiating)

เป็นการเจรจาเพื่อหาข้อตกลงร่วมกันเกี่ยวกับแนวทางการแก้ปัญหาที่เป็นการยอมรับของครู และผู้นิเทศเพื่อให้ทั้ง 2 ฝ่ายเห็นด้วยกับรายละเอียดของแนวทางการปฏิบัติอาจมีการอภิปราย ซึ่งแนวทางที่ได้ช่วยกันเลือก

3.9 การกำหนดมาตรฐาน (Standardizing) การกำหนดมาตรฐาน

การปฏิบัติเป็นการตกลงร่วมกันในรายละเอียดของแนวทางและแผนปฏิบัติ รวมทั้งกำหนด วัน เวลา สถานที่ที่จะดำเนินการตามแผน ใช้สื่ออะไรบ้าง มีใครบ้างเป็นผู้ร่วมงาน รายละเอียดเหล่านี้ต้องเจรจา ปรีกษาหารือกันให้ชัดเจน

3.10 การตอบสนอง (Reflecting) เป็นการสรุปแผนขั้นสุดท้าย

ผู้นิเทศต้องสรุปแนวทางและแผนปฏิบัติงาน โดยครูยอมรับเข้าใจตรงกันในทุกเรื่อง อาจจะทำให้ครู ทบทวนแผนและแนวทางการปฏิบัติอีกครั้ง และมีการจดบันทึกข้อตกลงร่วมกันในการปฏิบัติงาน เพื่อแก้ปัญหาการยอมรับนัดหมายการดำเนินการทุกขั้นตอนตามแผนก่อนนัดการประชุม

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้นิเทศในการเลือกใช้การนิเทศแบบร่วมมือ
ผู้นิเทศควรเลือกใช้วิธีการนิเทศแบบร่วมมือในกรณีต่อไปนี้

1. ในกรณีที่ครู หรือคณะครูมีระดับพัฒนาการ ความสามารถ ในการคิดเชิงนามธรรม และความเชี่ยวชาญอยู่ในระดับปานกลาง แต่อาจจะยังไม่กล้าตัดสินใจเอง โดยเด็ดขาดด้วยตัวเอง

2. ในกรณีที่ครู คณะครูและผู้นิเทศมีความรู้ความสามารถ ความสำคัญเท่าเทียมกัน หรือถ้าครูเข้าใจปัญหามากที่สุดในเรื่องหนึ่ง ผู้นิเทศรู้และเข้าใจมาก อีกเรื่องหนึ่ง การนิเทศแบบร่วมมือจะช่วยให้ได้แลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

3. ในกรณีที่ผู้นิเทศและครูต้องมีการตัดสินใจร่วมกัน และต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันในเรื่องที่จะส่งผลถึงผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้บังคับบัญชาในระดับสูง ขึ้นไป

4. ในกรณีที่ครูและผู้นิเทศยอมรับต่อการมีภาระหน้าที่ร่วมกัน ในการแก้ปัญหาเฉพาะเรื่องหรือบางเรื่องที่ต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ แต่ไม่ทำให้ครูมีส่วนร่วมอาจเกิดปัญหาขึ้นได้

4. การนิเทศแบบไม่ชี้แนะ (Non-directive Approach)

เป็นการนิเทศที่ผู้นิเทศจะใช้พฤติกรรมในการพูดคุยทำงานร่วมกับครู โดยที่ครูจะเป็นผู้ที่ตัดสินใจด้วยตัวเอง ผู้นิเทศเป็นเพียงผู้ช่วยในการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ ที่ครูร้องขอเท่านั้น ผู้นิเทศควรพิจารณาเลือกใช้วิธีการนิเทศแบบไม่ชี้แนะในกรณีต่อไปนี้

- 4.1 ในกรณีที่ครูหรือคณะครูผู้ร่วมโครงการนิเทศมีความรู้
มีความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความเชี่ยวชาญ มีระดับความคิดและระดับพัฒนาการสูงมาก
- 4.2 ในกรณีที่ครูหรือคณะครูมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่ตัดสินใจ
จะดำเนินการมาก และผู้นิเทศมีความรู้ความเชี่ยวชาญเรื่องนั้นน้อย
- 4.3 ในกรณีที่ครูหรือคณะครูต้องรับผิดชอบโดยตรงในการตัดสินใจใน
เรื่องนั้น ๆ ผู้นิเทศต้องไม่เป็นผู้ชี้แนะและควรมีส่วนร่วมน้อยที่สุด
- 4.4 ในกรณีที่ครูหรือคณะครูมีความตั้งใจและต้องการจะแก้ปัญหาใน
เรื่องนั้น ๆ ถึงแม้ว่าจะไม่ใช่ปัญหาสำคัญที่ผู้นิเทศต้องเข้าไปมีส่วนร่วม แต่ช่วยเปิดโอกาสส่งเสริม
สนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสตัดสินใจเอง และจัดดำเนินการเองโดยผู้นิเทศคอยสนับสนุนและบริการ
ตามที่ถูกร้องขอ

วิธีการนิเทศแบบไม่ชี้แนะ ผู้นิเทศอาจจะใช้พฤติกรรมในการพูดคุยทำงาน
ร่วมกับครู โดยที่ครูจะเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตัวเอง ผู้นิเทศเป็นเพียงผู้ช่วยในการสนับสนุนในเรื่องต่าง ๆ
ที่ครูร้องขอเท่านั้น ซึ่งพฤติกรรมในการนิเทศแบบไม่ชี้แนะมีลักษณะและการปฏิบัติ ดังนี้
(วีชรา เล่าเรียนดี, 2553)

1. การฟัง (Listening) ผู้นิเทศฟังครูพูด ครูนำเสนอแนวคิดความต้องการ
อย่างตั้งใจ และพยายามทำความเข้าใจกับเรื่องที่ครูพูดให้มากที่สุด
2. การตอบสนอง (Reflecting) ผู้นิเทศพูดสรุปความคิดเห็นตาม
ความต้องการของครูหรือปัญหาของครู แสดงความเห็นใจ สนใจ แต่ไม่ควรแสดงความคิดเห็นส่วนตัว
ใด ๆ พยายามจับใจความสำคัญในเรื่องที่ครูพูดให้มากที่สุด
3. การสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน (Clarifying) ผู้นิเทศต้องพยายามทำความเข้าใจกับปัญหาเรื่องราวที่ครูพูดให้ละเอียดและชัดเจนตรงกันให้มากที่สุด อาจจะให้ข้อมูลเพิ่มเติม
ที่เกี่ยวกับปัญหาหรือเรื่องราวที่ครูพูด เพื่อให้สามารถมองปัญหาหลายนมุมและเพื่อให้ครูได้แนวคิด
มุมมองมากขึ้น
4. การกระตุ้นส่งเสริม (Encouraging) ผู้นิเทศต้องแสดงออกด้วยความสนใจ
เต็มใจที่จะรับฟังเรื่องราวต่าง ๆ ของครู ในขณะที่ครูพยายามพูดแสดงความคิดเห็น ความเข้าใจ
เกี่ยวกับปัญหาหรือเรื่องราวนั้น ๆ ให้การกระตุ้นด้วยการคำพูดใช้ท่าทางประกอบ ทั้งพูดเสริมกำลังใจ
สนับสนุน ซึ่งจะช่วยให้ครูสามารถตัดสินใจได้ด้วยความมั่นใจ 79
5. การตอบสนอง (Reflecting) ผู้นิเทศต้องมีการตอบสนองต่อพฤติกรรม
ของครู เช่น ต่อการพูด ต่อการนำเสนอของครูตลอดเวลา พร้อมกับทบทวนความเข้าใจของตนเอง
เกี่ยวกับเรื่องที่ครูพูด เพื่อตรวจสอบความเข้าใจตรงกัน แต่ไม่จำเป็นต้องถอดข้อความการพูดของครู
ทุกครั้ง

6. การแก้ปัญหา (Problem Solving) ผู้นิเทศพยายามพูดกระตุ้นให้ครูพิจารณาแนวทางการปฏิบัติหรือแนวทางการแก้ปัญหาอื่น ๆ โดยให้ครูกิจหาวิธีการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง สอบถามในรายละเอียดของแนวทางการแก้ปัญหา กระตุ้นให้คิดทางเลือกให้หลากหลาย เพื่อเปรียบเทียบ และให้ได้ซึ่งวิธีที่เหมาะสมที่สุด โดยใช้เวลาในการคิดและพูดอย่างพอเพียง

7. การแก้ปัญหา (Problem Solving) หลังจากทีครูได้แนวทางแก้ปัญหาแล้ว ผู้นิเทศกระตุ้นให้ครูพูดอธิบายถึงผลที่อาจเกิดขึ้น จากการนำวิธีนั้นไปแก้ปัญหา รวมทั้งอาจจะให้อธิบายผลที่จะเกิดขึ้นจากวิธีนั้น ๆ ที่ไม่ได้เลือก เพื่อให้ครรมีโอกาสคิดเปรียบเทียบแต่ละแนวทางการแก้ปัญหาจากผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในการใช้แต่ละวิธี

8. การนำเสนอ (Presenting) ผู้นิเทศให้ครูนำเสนอปัญหาและแนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหาอีกครั้ง พยายามพูดให้ครูเต็มใจ ตั้งใจที่จะปฏิบัติและยอมรับว่าเป็นความผูกพันและภาระหน้าที่ในเรื่องที่ครูได้ตัดสินใจไปแล้ว โดยพยายามให้ครูเลือกวิธีที่ปฏิบัติได้จริงด้วยตัวเอง ภายในระยะเวลาพอควรและรับผิดชอบในการดำเนินการ

9. การกำหนดมาตรฐาน (Standardizing) ผู้นิเทศให้ครูกำหนดเกณฑ์ในการปฏิบัติงาน กำหนดเวลาแล้วเสร็จ ระบุมาตรฐานของผลงานที่ปฏิบัติงานใดควรเริ่มต้นหลัง และจะเสร็จเมื่อใด ต้องการสื่ออุปกรณ์ใดบ้างที่จำเป็น เมื่อใดที่ครูสามารถอธิบายและตอบคำถามต่างๆ เหล่านี้ให้ชัดเจนการประชุมการนิเทศใกล้จะสมบูรณ์

10. การตอบสนอง (Reflecting) เป็นการตอบสนองทบทวนเกี่ยวกับแผนการปฏิบัติงานของครูก่อนจบการประชุม ผู้นิเทศต้องให้ครูสรุปแผนการปฏิบัติรายละเอียดของวิธีดำเนินงานอีกครั้ง หลังจากนั้นครูสามารถดำเนินการตามโครงการและแผนปฏิบัติงานนั้นได้

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้นิเทศในการเลือกการนิเทศแบบไม่ชี้แนะ ในการเลือกใช้วิธีนิเทศ และพฤติกรรมการนิเทศแต่ละประเภท ต้องอาศัยข้อมูลเกี่ยวกับตัวครูหลายด้านจนเข้าใจว่าครูแต่ละคนแต่ละกลุ่มเหมาะสมกับวิธีนิเทศและพฤติกรรมการนิเทศแบบใดมากที่สุด จึงค่อยเริ่มดำเนินการสำหรับการเลือกใช้พฤติกรรมการนิเทศแบบไม่ชี้แนะควรคำนึงถึงเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. ในกรณีที่ครูหรือคณะผู้ร่วมโครงการนิเทศ มีความรู้ มีความสามารถในการปฏิบัติงาน มีความเชี่ยวชาญมีระดับความคิดเห็นและระดับพัฒนาการสูงมาก
2. ในกรณีที่ครูหรือคณะครูมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องที่ตัดสินใจจะดำเนินการมาก และผู้นิเทศมีความรู้ความเชี่ยวชาญเรื่องนั้นน้อย
3. ในกรณีที่ครูหรือคณะครูต้องรับผิดชอบโดยตรงในการตัดสินใจในเรื่องนั้น ๆ และผู้นิเทศมีส่วนร่วมน้อย

4. ในกรณีที่ครูหรือคณะครูมีความตั้งใจและต้องการจะแก้ปัญหาในเรื่องนั้น ๆ แม้ว่าจะไม่ใช่วิธีแก้ปัญหาสำคัญที่ผู้นิเทศต้องเข้าไปมีส่วนร่วม แต่ช่วยเปิดโอกาสส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้มีโอกาสตัดสินใจเอง และจัดดำเนินการเอง โดยผู้นิเทศคอยสนับสนุนและบริการตามที่ถูกร้องขอ

สรุปก็คือ ในการนิเทศแบบไม่ชี้หน้านั้นครูจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญที่สุดในการตัดสินใจด้วยตัวเอง มีอิสระในการคิดการปฏิบัติ ผู้นิเทศจะเป็นผู้ที่คอยสนับสนุน คอยให้ข้อมูลเพิ่มเติม และพยายามช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้แนวทางวิธีการปฏิบัติที่เหมาะสมที่สุด โดยที่ไม่ให้ครูรู้สึกว่าคุณด่าหา

การนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ (Differentiated Supervision)

ปัจจุบันการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งเรื่องหนึ่งที่สำคัญ อันเนื่องมาจากระบบการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยประการหนึ่ง และการประกาศใช้หลักสูตรใหม่ รวมทั้งครูภายในโรงเรียนต่าง ๆ มีประสบการณ์ มีความรู้ความสามารถที่หลากหลายแตกต่างกัน และที่สำคัญโรงเรียนและครูในโรงเรียนจะเป็นผู้รู้และเข้าใจถึงปัญหา และเรื่องสำคัญต่าง ๆ ภายในโรงเรียนที่จำเป็นต้องมีการแก้ไขปรับปรุงและพัฒนามากที่สุด การนิเทศครูอย่างถูกต้องตรงตามปัญหาความต้องการและระดับความรู้ความสามารถและแรงจูงใจ Glatthorn (1984) ได้ให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพการจัดการศึกษาของไทยในปัจจุบันที่เกี่ยวกับการใช้การนิเทศแบบหลากหลายวิธีการมีหลายประการ ดังนี้

1. การขาดแคลนบุคลากรที่จะดำเนินการนิเทศ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนโดยตรง
2. บุคลากรที่จะทำหน้าที่ช่วยเหลือครูให้สามารถปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของตนเองได้ มีความรู้ความชำนาญไม่เพียงพอ
3. การนิเทศแบบคลินิกที่รู้จักกันแพร่หลายมานาน แม้จะช่วยปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนได้แต่มีการปฏิบัติจริงได้น้อย
4. ครูมีความแตกต่างกันหลาย ๆ ด้าน เช่น ความรู้ ประสบการณ์ ความผูกพันต่อภาระหน้าที่ (Commitment) แรงจูงใจในการพัฒนา ความต้องการในการพัฒนาตนเอง และพัฒนาในวิชาชีพ ความสามารถในการพัฒนาตนเอง รวมทั้งปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกัน การใช้วิธีการนิเทศแบบเดียวกัน วิธีเดียวกับครูทุกคน ทุกกลุ่ม ย่อมไม่ได้ผลเท่าที่ควร

5. การนิเทศที่ได้ดำเนินการโดยผู้นิเทศและผู้บริหารไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพียงพอ ซึ่งปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา โดยเฉพาะงานวิจัยของ โลเวล และคณะ พบว่า การนิเทศการสอนไม่เพียงพอกับความต้องการของครู

ครูไม่ได้รับการสังเกตการสอนในชั้นเรียน และการนิเทศการสอนใช้รูปแบบและวิธีเดียวกันทั้งหมด ซึ่งปัญหาที่เกิดขึ้นถึงแม้จะเกิดขึ้นมานาน แต่สอดคล้องกับสภาพการศึกษาของประเทศไทย เนื่องจาก ผู้นิเทศหรือศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอกับจำนวนโรงเรียนที่มีจำนวนมาก ผู้นิเทศพบครูได้น้อยครั้ง ดังนั้น โรงเรียนจึงต้องมีการนิเทศภายในโรงเรียนของตนเอง โดยเลือกใช้วิธีการนิเทศที่เหมาะสมกับสภาพโรงเรียนของตนเองให้มากที่สุด

ระบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ (Differentiated Supervision System) แกลทเทอร์น (Glatthorn) ได้เสนอระบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ ไว้ 4 วิธี คือ

1. การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision)
2. การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative Professional Development)
3. การนิเทศแบบพัฒนาตนเอง (Self-directed Development)
4. การนิเทศโดยผู้บริหาร (Administrative Monitoring)

การนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision)

การนิเทศแบบคลินิก เป็นกระบวนการนิเทศการสอนเพื่อการปรับปรุง และพัฒนาการเรียนการสอนในชั้นเรียนโดยตรง โดยเริ่มด้วยการพูดคุยปรึกษาหารือกันระหว่างครูกับผู้นิเทศเกี่ยวกับแผนการสอน การสังเกตการสอน การวิเคราะห์ข้อมูลการสอน และการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครู เกี่ยวกับเรื่องหรือประเด็นที่มีการสังเกต กระบวนการนิเทศแบบคลินิกจะต้องมีการดำเนินการเป็นวัฏจักรซ้ำหลายครั้งตลอดทั้งปีและอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่วนหนึ่งของการวางแผนอย่างเป็นระบบ เพื่อการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพก็จะถูกจัดทำขึ้น โดยผู้นิเทศและครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนิเทศแบบคลินิกควรดำเนินการโดยผู้บริหารหรือผู้นิเทศที่มีความรู้ และประสบการณ์ด้านการสอน และผ่านการอบรมทางด้านเทคนิควิธีการนิเทศโดยตรง เพราะโดยหลักการแล้วการนิเทศแบบคลินิก ผู้นิเทศจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถที่จะให้คำแนะนำสาธิตวิธีการสอนต่าง ๆ ที่เหมาะสมแก่ครูได้ การนิเทศแบบคลินิก นอกจากจะใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนโดยตรงแล้ว ยังสามารถใช้เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของตนเองได้ หรือใช้เป็นระบบการประเมินการสอนของครูที่มีประสิทธิภาพก็ได้ แต่การนำมาใช้เพื่อการปรับปรุงและพัฒนานั้นควรจะมีการดำเนินการหลายครั้ง เพื่อครูจะได้มีโอกาสพัฒนา และปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะบรรลุผลตามเกณฑ์ที่พึงพอใจทั้ง 2 ฝ่ายการนิเทศแบบคลินิกเริ่มจากแนวคิดของ Goldhammer and Cogan (วิชรา เล่าเรียนดี, 2550) ได้รวบรวมแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศแบบคลินิกไว้ว่า การนิเทศแบบคลินิกเป็นทั้งความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการนิเทศ (Concept) และโครงสร้างของการดำเนินการนิเทศ (Structure) โกลด์แฮมเมอร์ และคณะ ได้เสนอลักษณะสำคัญของการนิเทศแบบคลินิกสรุปได้ดังนี้ คือ

1. การนิเทศแบบคลินิกเป็นเทคโนโลยีในการปรับปรุงการเรียนการสอน

โดยตรง

2. การนิเทศแบบคลินิกเป็นส่วนสำคัญที่แทรกอยู่ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน

3. การนิเทศแบบคลินิกเป็นกระบวนการที่มีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ชัดเจน โดยเชื่อมโยงระหว่างความต้องการของโรงเรียน และความต้องการความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพของครูในโรงเรียน

4. การนิเทศแบบคลินิกเป็นกระบวนการที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานในวิชาชีพระหว่างครูและผู้นิเทศ

5. การนิเทศแบบคลินิกเป็นกระบวนการที่จะต้องมีความเชื่อถือซึ่งกันและกัน โดยสะท้อนให้เห็นถึงความเข้าใจ สนับสนุนกันและกัน และความผูกพันในการที่จะพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้า

6. การนิเทศแบบคลินิกเป็นกระบวนการที่เป็นระบบ ถึงแม้ว่าการดำเนินการจะต้องมีความยืดหยุ่น มีการปรับเปลี่ยนวิธีการอย่างต่อเนื่อง

7. การนิเทศแบบคลินิกเป็นกระบวนการที่สร้างสรรค์เชื่อมโยงช่องว่างระหว่างความจริงกับอุดมการณ์

8. การนิเทศแบบคลินิกเป็นกระบวนการที่อยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ผู้นิเทศคือ ผู้ที่มีความรู้อย่างแท้จริงเกี่ยวกับการวิเคราะห์การสอนและการเรียนรู้ รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างเพื่อนมนุษย์

9. การนิเทศแบบคลินิกเป็นกระบวนการที่ต้องมีการให้การฝึกอบรม สำหรับผู้ที่จะทำหน้าที่นิเทศก่อนที่จะมาการนิเทศแบบคลินิกไปใช้ โดยเฉพาะในเรื่องเทคนิคการสังเกตการสอนและการดำเนินการนิเทศแบบคลินิกที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ (Cooperative Professional Development)

การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ จัดเป็นวิธีการนิเทศแบบหนึ่งของระบบการนิเทศหลากหลายวิธีการของ Glatthorn (1984) การนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพเป็นกระบวนการนิเทศที่ครูตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือรวมใจกันปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพของตนเอง โดยปกติจะมีการสังเกตการสอนกันและกันในชั้นเรียน แลกเปลี่ยนกันให้ข้อมูลย้อนกลับจากการสังเกตการสอนร่วมกัน และอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น บางครั้งอาจจะเรียกรูปแบบนี้ว่า การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน (Peer Supervision หรือ Peer Coaching) หรือการนิเทศโดยเพื่อนร่วมอาชีพ (Collegial Supervision) อย่างไรก็ตาม คำว่า การนิเทศ (Supervision) ครูส่วนใหญ่จะมีการรับรู้การนิเทศด้านลบในลักษณะที่เป็นการออกคำสั่งให้ปฏิบัติและประเมินผลการปฏิบัติงาน ผลก็คือ ครูมักจะต่อต้านการมีส่วนร่วมในโครงการนิเทศที่ต้องนิเทศกันในลักษณะดังกล่าว สำหรับการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ

(Cooperative Professional Development) สามารถดำเนินการได้หลายลักษณะ เช่น จากลักษณะที่ง่ายที่สุดคือ มีการสังเกตการสอนในชั้นเรียนกัน 2-3 ครั้ง หรือจัดดำเนินการเป็น โครงการที่ครูเข้ากลุ่มกันร่วมมือกันปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ Glatthorn ได้กล่าวถึง ลักษณะพิเศษของการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ ดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับการนิเทศกับผู้นิเทศมีความเป็นทางการ และเป็นเรื่องของสถานศึกษาระดับหนึ่ง นั่นคือ มีการดำเนินการในโรงเรียน โดยบุคลากรในโรงเรียน ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ซึ่งร่วมกับบุคลากรจากภายนอก มีกระบวนการการทำงานร่วมกัน มีการ แลกเปลี่ยนและร่วมการสังเกตการสอนในชั้นเรียนกันและกัน และมีความสัมพันธ์ฉันท์เพื่อน ที่ใกล้ชิดกัน

2. การจับคู่กันสังเกตการสอนอย่างน้อย 2 ครั้ง หรือมากกว่า 2 ครั้ง ตามความจำเป็นและมีการให้ข้อมูลย้อนกลับภายหลังการสังเกตการสอน

3. เน้นความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน ถึงแม้ว่าผู้บริหารหรือผู้นิเทศ อาจจะมีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดดำเนินการและติดตามดูแลโครงการเป็นบางครั้งหรือเข้าสังเกต การสอนในชั้นเรียนจัดประชุมกับอภิปราย โดยอาจเข้าร่วมโครงการด้วยโดยตลอดก็ได้

4. เน้นความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ไม่มีการประเมินมาเกี่ยวข้อง การนิเทศในแบบ ดังกล่าวก็เพื่อให้การชมเชยผู้ปฏิบัติ ไม่ใช่ระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานด้วยมาตรฐาน ดังนั้น ข้อมูลจากผลการสังเกตการสอนหรือจากการประชุมจึงไม่ควรนำไปใช้ในกระบวนการประเมินผลครู ของผู้บริหาร

จากกระบวนการนิเทศเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาของนักการศึกษาในประเทศไทยและนักการศึกษาต่างประเทศสรุปได้ว่า กระบวนการนิเทศเป็นกระบวนการทำงานร่วมกัน อย่างมีแบบแผน โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ปัญหาหรือศึกษาสภาพของปัญหาหรือประเมินสภาพ การทำงาน เพื่อจะได้ทราบปัญหา ระบุปัญหาที่จะต้องรีบแก้ไขปรับปรุงก่อนแล้วจึงวางแผนที่จะ ดำเนินการ โดยหาทางเลือกที่จะแก้ปัญหานั้นที่ดีที่สุด จากนั้นก็ดำเนินการตามแนวทางขั้นตอนตามลำดับ ที่กำหนดไว้ ในขั้นตอนนี้ อาจจะต้องมีการประสานงาน ส่งเสริมทรัพยากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การทำงาน จนถึงขั้นการประเมินผลการปฏิบัติงานแล้วจึงนำผลการปฏิบัติไปปรับปรุงแก้ไขต่อไป และสิ่งสำคัญของการดำเนินงานควรให้ขวัญกำลังใจทั้งในขณะปฏิบัติงานและเมื่องานสำเร็จ

การนิเทศโดยผู้บริหาร (Administrative Monitoring)

การนิเทศโดยผู้บริหาร (Administrative Monitoring) ให้ชื่อเป็นภาษาไทย ดังกล่าวด้วยเหตุผลที่ว่า เป็นการนิเทศโดยผู้บริหารโรงเรียนโดยตรงที่มุ่งช่วยครูให้มีการปรับปรุง การเรียนการสอนการนิเทศ โดยผู้บริหารจัดเป็นเทคนิควิธีการนิเทศแบบหนึ่งของระบบการนิเทศแบบ หลากหลายวิธีการของ Glatthorn (วัชรา เล่าเรียนดี, 2550) ซึ่งหมายถึง การนิเทศภายในโรงเรียน

ที่ดำเนินการนิเทศครูโดยผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหาร โดยที่มีการปฏิบัติดังนี้ 1) การเข้าสังเกต การสอนในชั้นเรียนและในเวลาสั้น ๆ (20-30 นาที) ซึ่งควรจะนัดหมายกันก่อน 2) มีการจดบันทึก พฤติกรรมการสอนอย่างย่อ ๆ ในประเด็นหรือเรื่องที่สำคัญที่ได้ตกลงกันไว้ และ 3) มีการให้ข้อมูล ย้อนกลับจากการสังเกตการสอนแต่ละครั้ง เพื่อให้มีการปรับปรุงหรือพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น การนิเทศ โดยผู้บริหารที่มุ่งเน้นการช่วยเหลือแนะนำ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนโดยตรงนั้น ทั้งผู้บริหาร และครูควรมีศักยภาพ มีประสบการณ์ในการสอนมากพอสมควร เนื่องจากผู้บริหารไม่สามารถทำการ สังเกตการสอนและร่วมประชุมปรึกษากับครูได้บ่อยครั้ง ดังนั้น จึงควรใช้การนิเทศแบบดังกล่าว นี้ร่วมกับการนิเทศการสอนแบบอื่น ๆ เช่น การนิเทศแบบพัฒนาตนเอง เป็นต้น การนิเทศ โดยผู้บริหารมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยครูในการปรับปรุงการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่ส่งผลถึง การเรียนรู้ของนักเรียนโดยตรง หรือเพื่อปรับปรุงพัฒนางานวิชาการในโรงเรียน ในขณะเดียวกัน วิลลาวัลย์ ไพโรจน์ (2541) ได้กล่าวถึง การบริหารโรงเรียนว่าหมายถึงการดำเนินงานของกลุ่มบุคคลที่ จัดกิจกรรมทางการศึกษาเพื่อสมาชิกในสังคมและประเทศชาติ ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพ สติ ปัญญา ร่างกาย จิตใจให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ อยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี และมีความสุขในชีวิตตามสมควรแก่ อัตภาพของตน ซึ่งมีความคล้ายคลึงกัน

การนิเทศแบบพัฒนาตนเอง (Self-directed Development)

การนิเทศแบบพัฒนาตนเองหรืออาจเรียกว่า การนิเทศตนเอง (Self Supervision) เป็นอีกวิธีหนึ่งของระบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ ตามแนวคิดของ แกลทเทอร์น (Glatthorn) การนิเทศแบบพัฒนาตนเองเหมาะกับครูที่มีความรู้ความสามารถ และต้องการพัฒนางานในวิชาชีพของตนเองด้วยตนเอง ไม่ต้องการการนิเทศแบบคลินิกหรือการนิเทศ การสอนแบบอื่น ๆ สาธะสำคัญของการปฏิบัติโดยทั่วไปคือ ครูจะปฏิบัติงานที่ตนเองต้องการพัฒนา โดยการนำตนเองให้พัฒนาและเจริญก้าวหน้าด้วยตนเองในที่สุด ถึงแม้ว่าวิธีการนิเทศแบบพัฒนา ตนเองจะมีการนำไปใช้ในโรงเรียนน้อยที่สุด แต่ควรให้การส่งเสริมพร้อม ๆ กับการนิเทศภายใน โรงเรียนโดยใช้รูปแบบวิธีการนิเทศแบบอื่น ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการนิเทศ และหลักการจัดการ เรียนรู้ในปัจจุบันที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และขณะเดียวกันการนิเทศภายในโรงเรียนและการนิเทศ การสอนควรเน้นที่ผู้รับการนิเทศหรือครูเป็นสำคัญด้วย โดยยึดหลักความแตกต่างกันของมนุษย์ เป็นแนวทางในการปฏิบัติความมุ่งหมายการนิเทศแบบพัฒนาตนเองมีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ครูที่มีความ พร้อมทั้งทางสติปัญญา ความสามารถ และแรงจูงใจได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถและทักษะ จากการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ โดยมีโอกาสเลือกวิธีที่จะพัฒนาตนเองและวิชาชีพทางการสอน ซึ่งช่วยให้เข้าใจตนเองและปฏิบัติงานของตนเอง และสามารถนำตนเองให้พัฒนาได้มากยิ่งขึ้นต่อไป

กล่าวโดยสรุป ผู้นิเทศการศึกษาจะต้องปฏิบัติภารกิจในการช่วยเหลือแนะนำครู เพื่อส่งเสริมคุณภาพทางวิชาการอันได้แก่การปรับปรุงการเรียนการสอน เทคนิคการนิเทศจำเป็นต้อง

ใช้ศิลปะและเทคนิควิธีนิเทศหลายอย่างหลายประการ ซึ่งเทคนิคการนิเทศที่เหมาะสมมีความสำคัญต่อการนิเทศ และเป็นตัวแปรสำคัญที่จะทำให้การนิเทศการศึกษาประสบผลสำเร็จ ดังนั้น ผู้นิเทศจะต้องมีเทคนิคและสามารถเลือกใช้เทคนิคการนิเทศที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการปฏิบัติงานนั้นด้วย

11. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อที่จะพัฒนาหรือปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของครู เพื่อให้ได้มาซึ่งประสิทธิผลในการเรียนของนักเรียน กล่าวโดยสรุปได้ว่า ในการนิเทศการสอน มีความจำเป็นอย่างมากที่จะต้องนำทฤษฎีเกี่ยวกับการนิเทศการสอนมาเป็นฐานคิดในการพัฒนาระบบของการนิเทศการสอน ทั้งนี้ เนื่องจากการนิเทศการสอนเป็นพฤติกรรมที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ และมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของมนุษย์โดยตรง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการสอน เพื่อที่จะนำพิจารณาถึงความสอดคล้องเหมาะสมในการพัฒนาครูให้ตรงกับสภาพและความต้องการในการพัฒนาเทคนิคการนิเทศการสอน จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการสอนของนักคิด นักการศึกษา และนักจิตวิทยา สามารถสรุปสาระสำคัญของทฤษฎีต่าง ๆ ได้ ดังนี้

ทฤษฎีการสื่อสาร

การติดต่อสื่อสารมีความจำเป็นและสำคัญต่อการนิเทศการสอน เพราะการนิเทศเป็นการปฏิบัติงานเพื่อช่วยครูในการสอนที่ต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน การติดต่อสื่อสารเกิดขึ้นในทุกองค์ประกอบอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เกี่ยวกับเรื่องนี้ Aristotelian ได้วิเคราะห์กระบวนการพูดเพื่อชักจูงใจว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) ผู้พูด (Speaker) 2) คำพูด (Speech) 3) ผู้ฟัง (Audience) โดยได้แสดงแบบจำลองคลาสสิก (Classical Model) ไว้ดังนี้ ผู้พูด -- - > คำพูด - - - > ผู้ฟัง ส่วน วิลเบอร์ ชแรมม์ ออสกูด (Wilber Schramm) มีจุดเน้นที่การกระทำของผู้ส่งและผู้รับ ซึ่งทำหน้าที่อย่างเดียวกันและเปลี่ยนบทบาทกันไปมาในการเข้ารหัสสาร การแปลความหมาย และการถอดรหัสสารนอกจากนั้น Lasswell ได้คิดสูตรการสื่อสารที่มีกระบวนการที่สอดคล้องกัน โดยในการสื่อสารนั้นจะต้องตอบคำถามต่อไปนี้ให้ได้คือใคร พูดอะไร โดยวิธีการ และช่องทางใดไปยังใคร ด้วยผลอะไร จากคำถามดังกล่าวพบว่า มีความคล้ายคลึงกับ Berlo ที่ได้พัฒนาทฤษฎีการสื่อสาร โดยมีประเด็นที่พิจารณาว่าผู้ส่งจะส่งสารอย่างไร และผู้รับจะรับแปลความหมาย และมีการโต้ตอบกับสารนั้นอย่างไร เรียกว่าทฤษฎี S M C R ประกอบด้วย ผู้ส่ง (Source) ข้อมูลข่าวสาร (Message) ช่องทางในการส่ง (Channel) ผู้รับ (Receiver) อันเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสื่อสาร

จากการศึกษาทฤษฎีการสื่อสารสรุปได้ว่า ในการนิเทศการสอนในโรงเรียน นั้นบรรยากาศโรงเรียนแบบเปิด วัฒนธรรมโรงเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การปฏิบัติงานร่วมกัน การยอมรับซึ่งกันและกัน มีความสำคัญต่อการนิเทศให้บรรลุผลสำเร็จ รวมทั้งการติดต่อสื่อสารต่อกันที่มี ประสิทธิภาพ ย่อมสร้างความเข้าใจตรงกันที่สำคัญที่สุดก็คือ การสื่อสารที่ดีต่อกัน

ทฤษฎีแรงจูงใจ

ทฤษฎีแรงจูงใจที่ได้รับการยอมรับและกล่าวขวัญกันคือ ทฤษฎีแรงจูงใจของ Maslow และทฤษฎีแรงจูงใจของ Herzberg โดยที่ Maslow ได้จำแนกความต้องการของมนุษย์ เรียงลำดับจากความต้องการพื้นฐานจนถึงความต้องการสุดยอด 5 ประการ คือ

1. ความต้องการด้านร่างกาย (Physiological Needs)
2. ความต้องการความมั่นคงปลอดภัยหรือสวัสดิภาพ (Safety Needs)
3. ความต้องการความรักและการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ (Safety Needs)
4. ความต้องการการยอมรับนับถือจากผู้อื่น (Self-Esteem Needs)
5. ความต้องการความเป็นตัวตนอันแท้จริงของตนเอง และต้องการที่จะ

พัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ (Self-Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสุดท้าย ซึ่งเป็นความต้องการขั้นสูงสุดของมนุษย์ ความต้องการของมนุษย์ทั้ง 5 ประเภทนี้ อาจเกิดขึ้นพร้อม ๆ กันในบางประเภท เช่น ความต้องการทางสังคมและความสำเร็จในตนเองหรือความต้องการทางกายและความต้องการทางสังคม ในทำนองเดียวกัน Herzberg (วัชรา เล่าเรียนดี, 2550) ได้เสนอทฤษฎีแรงจูงใจสององค์ประกอบ คือ องค์ประกอบด้านแรงจูงใจ (Motivation Factors) ได้แก่ โอกาสและความเป็นไปในการเจริญก้าวหน้า การได้เลื่อนระดับหรือความก้าวหน้าในหน้าที่ การงาน การได้รับการยกย่องยอมรับ การได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบและผลสำเร็จ หรือการประสบผลสำเร็จ ส่วนองค์ประกอบด้านสุขภาพศาสตร์ (Hygiene Factors) ประกอบด้วย เงินเดือน ค่าจ้าง สภาพการทำงาน ความปลอดภัยหรือสวัสดิภาพในการทำงาน ชีวิตส่วนตัวนโยบายของโรงเรียน และการบริหาร การนิเทศและเทคนิควิธีการนิเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในหน่วยงาน และฐานะหรือสถานภาพของบุคคล ส่วน McGregor (วัชรา เล่าเรียนดี, 2550) ได้เสนอข้อสมมติเกี่ยวกับมนุษย์ใน 2 ลักษณะ คือ ทฤษฎี X กล่าวคือ มนุษย์โดยทั่วไปมีนิสัยประจำตัวก็คือ ไม่อยากทำงานและพยายามจะหลีกเลี่ยงงานเท่าที่จะทำได้ ต้องมีการบังคับควบคุม ชี้แนะ และขู่เข็ญด้วยการลงโทษ รวมทั้งไม่ชอบที่จะถูกชี้แนะ ประรณนาที่จะหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ มีความทะเยอทะยานน้อย มีความต้องการความปลอดภัยมากที่สุด และทฤษฎี Y กล่าวคือ การใช้ความพยายามทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจในการทำงานเป็นเรื่องธรรมชาติ การควบคุมภายนอก และการทำให้หวาดกลัวโดยการลงโทษ ไม่ใช่เป็นวิธีการในการทำให้บรรลุจุดประสงค์ขององค์กร

การมีข้อผูกมัดกับจุดประสงค์ในการทำงานเป็นวิธีการให้รางวัลชนิดหนึ่ง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จ มนุษย์สามารถเรียนรู้ได้ภายใต้ภาวะการณ์ที่เหมาะสม ความสามารถในการใช้จินตนาการ ความจริงใจ ความคิดสร้างสรรค์ เพื่อแก้ปัญหาภายในองค์กรจะเป็นไปอย่างกว้างขวาง ไม่ใช่ภายในขอบเขตจำกัด

จากการศึกษาทฤษฎีแรงจูงใจ สรุปได้ว่า ในการนิเทศจำเป็นต้องอาศัยทฤษฎีแรงจูงใจต่าง ๆ มาประกอบกับการปฏิบัติงานนิเทศด้วย โดยมุ่งเน้นทั้งด้านงานและจิตใจ รวมทั้งการสร้างบรรยากาศในการปฏิบัติงานด้วย

ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง

การนิเทศการสอนมีเป้าหมาย เพื่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมโดยการช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้ส่งผลถึงคุณภาพของผู้เรียนและคุณภาพของการศึกษาเป็นสำคัญ ดังนั้น ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงของนักคิดนักการศึกษา และนักจิตวิทยา เพื่อเป็นพื้นฐานที่จะนำไปประกอบกับเทคนิคและทักษะในการนิเทศ อาทิเช่น เบนนิส และชิน (วัชรา เล่าเรียนดี, 2550) ได้เสนอยุทธวิธีทั่วไปของการเปลี่ยนแปลงไว้ 3 ยุทธวิธี คือ 1) ยุทธวิธีการใช้หลักเหตุผลและข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีความเชื่อว่า มนุษย์สามารถจะทำความสนใจของตนเองให้ปรากฏชัดเจนได้ การเปลี่ยนแปลงจึงเกิดขึ้นจากการที่ตัวบุคคลกลุ่มบุคคลรู้ว่าตนเองมีความประสงค์และเห็นว่ามีผลดีตามความสนใจของตนเอง 2) ยุทธวิธีทำให้การศึกษาใหม่หรือความรู้ใหม่ โดยมีความเชื่อว่ามนุษย์มีแรงจูงใจที่แตกต่างกัน ยึดความเป็นเหตุผลและความฉลาดของมนุษย์โดยที่แบบแผนการปฏิบัติใด ๆ จะได้รับการสนับสนุนหรือเป็นผลจากบรรทัดฐานของสังคมที่บุคคลนั้นยอมรับและยึดเป็นแนวปฏิบัติ และ 3) ยุทธวิธีใช้อำนาจและการควบคุม กล่าวคือ เป็นการใช้อิทธิพลของตำแหน่งหน้าที่และใช้ข้อมูลที่ไม่สามารถคัดค้านหรือปฏิเสธได้ นอกจากนั้นเคิร์ท เลวิน (Kurt Lewin) ได้กล่าวว่า กระบวนการเปลี่ยนแปลงประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นละลายความเคยชิน (Unfreezing) 2) ขั้นการเปลี่ยนแปลง (Changing) และ 3) ขั้นทำให้อยู่อย่างมั่นคง (Refreezing) และได้พัฒนาโมเดลเพื่ออธิบายการเปลี่ยนแปลงที่มาจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงซึ่งมาจากสาเหตุ 2 ประการคือ สาเหตุจากภายนอก และสาเหตุจากภายใน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่มาจากภายนอกอาจเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างช้า ๆ สะสมจนทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

จากลักษณะที่สำคัญของทฤษฎี สรุปได้ว่า ทฤษฎีการเปลี่ยนแปลงมีลักษณะของการผสมผสานกัน ดังนั้น การจะเลือกใช้ทฤษฎี หลักการในการเปลี่ยนแปลงสำหรับการนิเทศจำเป็นต้องต้องรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในทุกองค์ประกอบ ทั้งนี้ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการนิเทศให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

ทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์

นักคิดนักการศึกษาและนักจิตวิทยาได้กล่าวถึง ทฤษฎีมนุษยสัมพันธ์ของ Mayo ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมของมนุษย์ในการทำงานที่ไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ หรือการจูงใจทางการเงินเท่านั้น แต่ยังขึ้นอยู่กับความต้องการทางด้านจิตใจหรือเรื่องราวทางด้านสังคมที่ไม่ได้เกี่ยวกับการเงินโดยตรงด้วยและยังศึกษาถึง “Hawthorne Studies” ในประเด็นปัจจัยด้านประสิทธิภาพทางสังคม พฤติกรรมของคนถูกกำหนดตามสัมพันธ์ภาพในกลุ่ม และผู้นำอย่างไม่เป็นทางการ ส่วน Glickman, Gordon and Ross-Gordon (2010) มีแนวคิดที่มุ่งเน้นกระบวนการในการจูงใจ (Process Theory of Motivation) เพื่อหาคำตอบว่าจะมีวิธีการจูงใจอย่างไรที่จะทำให้คนมีพฤติกรรมตามที่เรากำลังต้องการได้ ซึ่งนำมาเป็นหลักทางด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ (Maslow’s Hierachy of Needs Theory) บนสมมติฐาน 3 ข้อ คือ 1) บุคคลคือสิ่งมีชีวิตที่มีความต้องการ 2) ความต้องการถูกเรียงลำดับตามความสำคัญจากความต้องการพื้นฐานไปจนถึงความต้องการที่ซับซ้อน และ 3) บุคคลจะก้าวสู่ความต้องการในระดับต่อไปเมื่อความต้องการระดับต่ำลงมาได้รับการตอบสนองแล้ว

ทฤษฎีภาวะผู้นำ

ในการนิเทศการสอน ผู้นิเทศจะต้องใช้ภาวะผู้นำในการนิเทศอย่างเหมาะสม เพื่อให้การนิเทศประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมาย ดังนั้น ผู้นิเทศจะต้องรู้และเข้าใจเกี่ยวกับภาวะผู้นำประเภทผู้นำและการใช้ภาวะผู้นำในการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการปฏิบัติงานของครูให้ส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียนให้มากที่สุด เกี่ยวกับเรื่องนี้ Mc Gregor ได้กล่าวถึงลักษณะผู้นำตามแนวทฤษฎี X และทฤษฎี Y และได้เสนอข้อสมมติเกี่ยวกับมนุษย์ใน 2 ลักษณะ คือ ทฤษฎี X กล่าวคือ มนุษย์โดยทั่วไปไม่มีนิสัยประจำตัวก็คือไม่ชอบทำงานและพยายามจะหลีกเลี่ยงงานเท่าที่จะทำได้ ต้องมีการบังคับควบคุม ชี้แนะ และขู่เชิญด้วยการลงโทษ รวมทั้งไม่ชอบที่จะถูกชี้แนะ บรรณาธิที่จะหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ มีความทะเยอทะยานน้อย มีความต้องการความปลอดภัยมากที่สุด และทฤษฎี Y กล่าวคือ การใช้ความพยายามทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจในการทำงานเป็นเรื่องธรรมชาติ การควบคุมภายนอกและการทำให้หวาดกลัว โดยการลงโทษไม่ใช่เป็นวิธีการในการทำให้บรรลุจุดประสงค์ขององค์กร การมีข้อผูกมัดกับจุดประสงค์ในการทำงานเป็นวิธีการให้รางวัลชนิดหนึ่ง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับความสำเร็จมนุษย์สามารถเรียนรู้ได้ภายใต้ภาวะการณ์ที่เหมาะสม ความสามารถในการใช้จินตนาการ ความจริงใจ ความคิดสร้างสรรค์เพื่อแก้ปัญหาภายในองค์กรจะเป็นไปอย่างกว้างขวาง ไม่ใช่ภายในขอบเขตจำกัด นอกจากนี้ Mouton and Blake ได้กล่าวถึงทฤษฎีภาวะผู้นำไว้ 5 แบบที่แตกต่างกัน โดยที่ Mouton and Blake เสนอทฤษฎีภาวะผู้นำไว้ 5 แบบ (Leadership Style) ซึ่งนำเสนอเป็นแผนภูมิตะแกรงการจัดการ (Managerial Grid) แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของการจัดการที่เน้นงานและการจัดการที่เน้นบุคคล ซึ่งทำให้เกิดภาวะผู้นำในการบริหาร 5 แบบ ได้แก่

1) การบริหารจัดการแบบ 1,1 มีลักษณะเน้นงานต่ำและเน้นที่ตัวบุคคลต่ำ 2) การบริหารจัดการแบบ 1,9 มีลักษณะเน้นบุคคลสูงแต่งานต่ำ 3) การบริหารจัดการแบบ 9,1 มีลักษณะเน้นงานสูงและเน้นที่ตัวบุคคลต่ำ 4) การบริหารจัดการแบบ 9,9 มีลักษณะเน้นงานและบุคคลสูง 5) การบริหารจัดการแบบ 5,5 มีลักษณะเน้นงานและบุคคลระดับปานกลางเท่าเทียม ส่วน Hersey and Blanchard ได้นำเสนอรูปแบบภาวะผู้นำ 4 แบบเน้นพฤติกรรมการทำงาน และพฤติกรรมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล คือ 1) ให้ความสำคัญกับงานสูงและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่ำจัดเป็นการใช้ภาวะผู้นำแบบเผด็จการ 2) ให้ความสำคัญกับงานและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสูง จัดเป็นการใช้ภาวะผู้นำแบบประชาธิปไตย 3) ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสูงและให้ความสำคัญกับงานต่ำ และ 4) ให้ความสำคัญกับงานและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่ำจัดเป็นการใช้ภาวะผู้นำแบบปล่อยปละละเลย (วัชรา เล่าเรียนดี, 2550)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความสำเร็จของการนิเทศย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถ และรูปแบบของความเป็นผู้นำ โดยการรู้จักในสิ่งจูงใจเป็นเครื่องกระตุ้นในการปฏิบัติงานการให้ความร่วมมือ ดังนั้นภาวะผู้นำจึงเป็นเทคนิคหนึ่งที่สำคัญของผู้นำและผู้นิเทศจะต้องเลือกใช้ทั้งรูปแบบภาวะผู้นำให้เหมาะสมกับคนและกลุ่มคน

การเรียนรู้ของผู้ใหญ่

พัฒนาการของผู้ใหญ่ในด้านการเรียนรู้และความเจริญก้าวหน้า นั้นเป็นไปตามลำดับขั้น โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของผู้ใหญ่จำเป็นต้องคำนึงถึงกระบวนการเปลี่ยนแปลงลักษณะความรู้ความสามารถและความสัมพันธ์ของผู้ใหญ่กับสภาพแวดล้อมด้วย และผู้ใหญ่แต่ละคนจะมีระดับความคิดรวบยอดที่แตกต่างกันตามลำดับ เกี่ยวกับเรื่องนี้ วัชรา เล่าเรียนดี (2550) ได้ให้แนวคิดในการพัฒนาความคิดรวบยอดของผู้ใหญ่ไว้ดังนี้ คือ

- 1) ความคิดรวบยอดระดับต่ำ เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการคิดที่เป็นรูปธรรม เช่น สามารถประเมินสิ่งต่าง ๆ ด้วยเกณฑ์ธรรมดาง่าย ๆ ไม่สามารถนิยามปัญหาได้ จำเป็นต้องแสดงวิธีทำให้ดูหรือแสดงวิธีแก้ปัญหาก็เป็นตัวอย่าง 2) ความคิดรวบยอดระดับปานกลาง เป็นบุคคลที่มีความสามารถในการคิดเชิงนามธรรมได้มากขึ้น ได้แก่ อธิบายหรือนิยามปัญหาได้และคิดวิธีแก้ปัญหาก็เหมาะสมได้ในจำนวนที่จำกัด แต่ยังไม่มีการวางแผนแก้ปัญหาคัดเจน 3) ความคิดรวบยอดระดับสูง เป็นบุคคลที่มีลักษณะเป็นนักคิดที่ละเอียดลออ สามารถคิดเชิงนามธรรมระดับสูงเป็นตัวของตัวเอง เชื่อมั่นในตัวเอง มีความรู้ มีความยืดหยุ่น และมีความสามารถในการบูรณาการเรื่องต่าง ๆ เข้าด้วยกันได้

กล่าวโดยสรุป ผู้ใหญ่ที่มีความคิดรวบยอดระดับสูงจะมีลักษณะการเรียนรู้ที่แตกต่างจากผู้ใหญ่ที่มีความคิดรวบยอดระดับต่ำ โดยเฉพาะในประเด็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ และเทคนิควิธีการที่ใช้ในการจัดเรียนรู้ นอกจากนั้นการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ยังมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ

การนิเทศและผู้นิเทศโดยตรง ดังนั้น หากผู้นิเทศที่มีความรู้เกี่ยวกับผู้ใหญ่ พัฒนาการของผู้ใหญ่ และแนวทางการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ก็จะช่วยทำให้การนิเทศการสอนของครูเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนให้มีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการนิเทศแบบพัฒนาการของ Glickman Gordon and Ross-Gordon ที่ให้ความสำคัญกับครูและการเลือกใช้วิธีการนิเทศที่เหมาะสมกับครูแต่ละแบบ

การส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่

ในการนิเทศการสอนความรู้เกี่ยวกับผู้ใหญ่ พัฒนาการของผู้ใหญ่ และแนวทางการพัฒนาผู้ใหญ่ หากผู้นิเทศมีความรู้เกี่ยวกับผู้ที่ จะทำการช่วยเหลือแนะนำ หรือร่วมปฏิบัติงานก็จะช่วยทำให้การดำเนินการนิเทศเป็นไปได้ง่ายและมีแนวโน้มจะประสบผลสำเร็จมากกว่าการไม่มีความรู้เกี่ยวกับผู้ใหญ่หรือครูเลย นอกจากนั้นยังเป็นการส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้า มีพัฒนาการและส่งผลถึงผลการเรียนรู้ของนักเรียน วัชรา เล่าเรียนดี (2550) ได้สรุปหลักการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ไว้สอดคล้องกันสรุปได้ ดังนี้

1. ต้องคำนึงถึงความต้องการที่จะรู้หรือความต้องการเรียนรู้ของผู้ใหญ่แต่ละบุคคลเป็นหลัก
2. การเรียนรู้ของผู้ใหญ่อาศัยความรู้เดิมและประสบการณ์ที่ได้สั่งสมมาเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้
3. สภาพแวดล้อมและความพร้อมในการเรียนรู้ ผู้ใหญ่ต้องการความสะดวกสบาย เหมาะสม ตลอดจนได้รับความไว้วางใจและการให้เกียรติผู้เรียน
4. ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับตนเอง ผู้ใหญ่มองตนเองว่าเป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อชีวิตของตนเอง
5. เป้าหมายการเรียนรู้ ผู้ใหญ่จะมีแนวโน้มจะมุ่งเป้าหมายการเรียนรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตเพื่อการแก้ปัญหา
6. การเรียนรู้ในการเรียนรู้ของผู้ใหญ่เกิดจากแรงจูงใจภายในมากกว่าแรงจูงใจภายนอกนอกจากนั้นยังมีประเด็นที่แตกต่างกัน คือ การจัดการเรียนรู้ให้ผู้ใหญ่ควรเป็นแบบเพื่อนร่วมเรียน บรรยากาศในการเรียนรู้ไม่เคร่งเครียด ผ่อนคลายให้เกิดความรู้สึกละเอียดเป็นกันเอง และการดำเนินการสอนต้องเป็นไปอย่างช้า ๆ ให้โอกาสในการฝึกภาคปฏิบัติจนเกิดผลดีหรือการนำความรู้ไปประยุกต์ได้

จากหลักการส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ สรุปได้ว่า ผู้ใหญ่มีลำดับของการเรียนรู้จากรูปลักษณ์ไปสู่นามธรรม ดังนั้นในการนิเทศการสอนจึงต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเรียนรู้ของผู้ใหญ่และการพัฒนาการของผู้ใหญ่ควบคู่ไปกับการให้ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นการตั้งใจกระทำให้เกิดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่ดีย่อมทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ผู้สอนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ผู้สอนที่สอนอย่างมีหลักการมีความรู้และมีทักษะ จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความหมายและมีคุณค่าโดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันนี้กระบวนการเรียนรู้มีได้จำกัดว่าจะต้องเกิดขึ้นเฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น ดังนั้นการจัดการเรียนรู้หรือที่เรียกกันว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องเรียนรู้ให้เข้าใจและนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องและสัมฤทธิ์ผล

1. ความหมายของการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ ไม่ใช่เป็นเพียงการถ่ายทอดเนื้อหาวิชา โดยใช้วิธีการบอกให้จดจำ และนำไปท่องจำเพื่อการสอบเท่านั้น แต่การจัดการเรียนรู้เป็นศาสตร์อย่างหนึ่งซึ่งมีความหมายที่ลึกซึ้งกว่านั้น กล่าวคือ วิธีการใดก็ตามที่ผู้สอนนำมาใช้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เรียกได้ว่าเป็นการจัดการเรียนรู้ นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ในทัศนะต่าง ๆ ดังนี้

ธีระ รุญเจริญ และคณะ (2554) สรุปว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์และการฝึกอบรมที่แต่ละบุคคลได้รับมา

ทิตินา แคมมณี (2555) สรุปว่า การเรียนรู้ที่แท้จริง หมายถึง ผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจเป็นความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ คุณลักษณะ ฯลฯ จากกระบวนการที่บุคคลรับรู้และจัดกระทำต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ เพื่อสร้างความหมายของสิ่งเร้า (สิ่งที่เรียนรู้) นั้นเชื่อมโยงกับความรู้อธิบายตามความเข้าใจของตนเอง จนเกิดเป็นความหมายที่ตนเข้าใจอย่างแท้จริงและสามารถอธิบายตามความเข้าใจของตนได้

มารุต พัฒผล (2557) สรุปว่า การเรียนรู้คือกระบวนการการรู้คิด (Cognitive Process) ที่เกิดขึ้นในสมองของบุคคล เพื่อสร้างความหมายของข้อมูลสารสนเทศและสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่รับเข้ามาทางประสาทสัมผัส เกิดเป็นความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ความรู้สึก และพฤติกรรมต่าง ๆ การเรียนรู้ยุคใหม่ผู้เรียนสำคัญที่สุดคือ การเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการความสามารถ ความสนใจและวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างมีความรับผิดชอบ ผู้เรียนตั้งคำถาม (Questioning) และแสวงหาความรู้ (Inquiry)

พัชรี ศรีสังข์ (2551) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการจัดการใช้ทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้มาจัดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์หรือได้ฝึกหัดหรือได้กระทำโดยได้รับการเสริมแรงอย่างมี

ประสิทธิภาพ สัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่องและประสานกัน เพื่อให้เกิดประสิทธิผลมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นอย่างถาวรกับผู้เรียนตามขีดความสามารถที่มีได้บรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ครูผู้สอนต้องวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ในการจัดการเรียนรู้จากกลุ่มสาระการเรียนรู้และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยมีหลักการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนาการทางสมอง และการจัดการเรียนรู้ที่เน้นคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาอาจเพิ่มเติมขึ้นได้ ส่วนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้สอนต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง และ กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย เป็นต้น ทั้งต้องให้ความสำคัญกับการใช้สื่อ การพัฒนาสื่อ การใช้แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการวัดผลประเมินผลหลากหลายเพื่อให้เกิดการพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง

Hough and Duncan (1970) อธิบายความหมายของการจัดการเรียนรู้ว่า หมายถึง กิจกรรมของบุคคลซึ่งมีหลักและเหตุผลเป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ใช้ความรู้ของตนเองอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้และความผาสุก ดังนั้นการจัดการเรียนรู้จึงเป็นกิจกรรมในแง่มุมต่าง ๆ 4 ด้าน คือ

1. ด้านหลักสูตร (Curriculum) หมายถึง การศึกษาจุดมุ่งหมายของการศึกษาความเข้าใจในจุดประสงค์รายวิชาและการตั้งจุดประสงค์การจัดการเรียนรู้ที่ชัดเจนตลอดจนการเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น
2. ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instruction) หมายถึง การเลือกวิธีสอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้
3. ด้านการวัดผล (Measuring) หมายถึง การเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ผลได้
4. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (Evaluating) หมายถึง ความสามารถในการประเมินผลของการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้

Hills (1982) ให้คำจำกัดความของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการให้การศึกษแก่ผู้เรียนซึ่งต้องอาศัยปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

Moore (1992) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้คือ พฤติกรรมของบุคคลหนึ่งที่ยพยายามช่วยให้บุคคลอื่นได้เกิดการพัฒนาตนในทุกด้านอย่างเต็มศักยภาพ

จากทัศนะของนักการศึกษาดังกล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้นี้หมายถึง กระบวนการในการสร้างความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม เจตคติ คุณธรรม จริยธรรมให้เกิดกับผู้เรียนผ่านกิจกรรมที่ครูจัดไว้ให้เหมาะสมกับบริบทและทรัพยากรที่มีอยู่

2. ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้

มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ (2553) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียน ตั้งใจเรียนและเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ ความสำเร็จในชีวิตหรือไม่เพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับ การจัดการเรียนรู้ที่ดีของผู้สอนหรือผู้สอนด้วยเช่นกัน หากผู้สอนรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดี และเหมาะสมแล้ว ย่อมจะมีผลดีต่อการเรียนของผู้เรียนดังนี้ คือ

1. มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรมที่เรียนรู้
2. เกิดทักษะหรือมีความชำนาญใน เนื้อหาวิชาหรือกิจกรรมที่เรียนรู้
3. เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน
4. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
5. สามารถนำความรู้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปอีกได้

ทิตินา แคมมณี (2547) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่ดี จึงจำเป็นต้องมีการจัดการบรรยากาศ จัดกิจกรรม จัดสื่อจัดสถานการณ์ ฯลฯ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ได้เต็มตามศักยภาพ ผู้สอนจึงมีความจำเป็นที่จะต้องรู้จักผู้เรียนให้ครอบคลุมอย่างรอบด้าน และสามารถวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำไปเป็นพื้นฐานการออกแบบหรือวางแผนการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับผู้เรียน สำหรับในการจัดกิจกรรมหรือออกแบบการเรียนรู้อาจทำได้หลายวิธีการและหลายเทคนิค แต่มีข้อควรคำนึงว่า ในการจัดการเรียนรู้แต่ละครั้ง แต่ละเรื่อง ได้เปิดโอกาสให้กับผู้เรียนในเรื่องต่อไปนี้หรือไม่

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้เลือกหรือตัดสินใจในเนื้อหาสาระที่สนใจ เป็นประโยชน์ต่อตัวผู้เรียนหรือไม่
2. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยได้คิดได้รวบรวมความรู้และลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเองหรือไม่ ได้นำเสนอแนวคิดในการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม และสามารถนำไปใช้เป็นแนวปฏิบัติได้

วิชย ต้นศิริ (2550) กล่าวว่า การเรียนรู้เป็นความจำเป็นของชีวิต ไม่ต่างจากความจำเป็นด้านปัจจัย 4 การเรียนรู้เป็นการแก้ไขปัญหาของชีวิต มนุษย์จะอยู่รอดได้ต้องเรียนรู้ตั้งแต่วันเกิดจนวันตาย ต้องเรียนรู้ไขว่คว้าให้ชีวิตอยู่รอด

ชนาธิป พรกุล (2551) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้มีความสำคัญกับผู้เรียนเนื่องจาก

1. ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทำให้ได้รับทั้งความรู้ และกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ ผู้เรียนสามารถใช้กระบวนการเรียนรู้ แสวงหาความรู้อื่น ๆ ได้ด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนมีโอกาสค้นพบวิธีเรียนที่เหมาะสมกับตนเอง และเลือกกิจกรรมที่ตนเองถนัดเพื่อแสดงความรู้หรือผลงาน
3. ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข
4. ผู้เรียนมีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่แก่ผู้เรียนตนเองและวิชาชีพ
5. ผู้สอนมีความสุขที่เห็นผู้เรียนมีความสุข

จากที่กล่าวมานี้ สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญในการให้การศึกษาแก่ผู้เรียนเป็นอย่างมาก เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ส่งผลให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. องค์ประกอบด้านการจัดการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) เสนอถึงบทบาทครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งสามารถสรุปได้เป็นองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ว่า ประกอบด้วย

1. การสำรวจประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ครูผู้สอนควรคำนึงว่าผู้เรียนแต่ละคนมีวิธีการเรียนรู้ (Learning Styles) แตกต่างกันไป ดังนั้นครูผู้สอนจะต้องให้เวลาในการเรียนรู้ และให้โอกาสกับผู้เรียนได้ค้นพบวิธีการเรียนรู้ของตนเอง จึงจะเป็นสิ่งที่มีคุณค่าและทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนควรดำเนินการดังนี้

- 1.1 ศึกษา วิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน โดยคำนึงถึงลักษณะการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนที่มีภูมิหลัง สติปัญญา ความสามารถ ความถนัด รูปแบบการเรียนรู้ความสนใจ และความต้องการที่แตกต่างกันและจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน ลักษณะของผู้เรียน และสนองความต้องการของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีพัฒนาการที่เป็นไปตามความสามารถและเต็มตามศักยภาพของแต่ละคน

- 1.2 กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการ ที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

2. การบูรณาการและการถ่ายโยงความรู้ ครูผู้สอนควรได้บูรณาการสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน นำไปประยุกต์ใช้อย่างสร้างสรรค์ และสามารถแก้ปัญหาในชีวิตจริงได้ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูผู้สอนควรดำเนินการ ดังนี้

2.1 ออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมองและเน้นคุณธรรม จริยธรรม เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตร

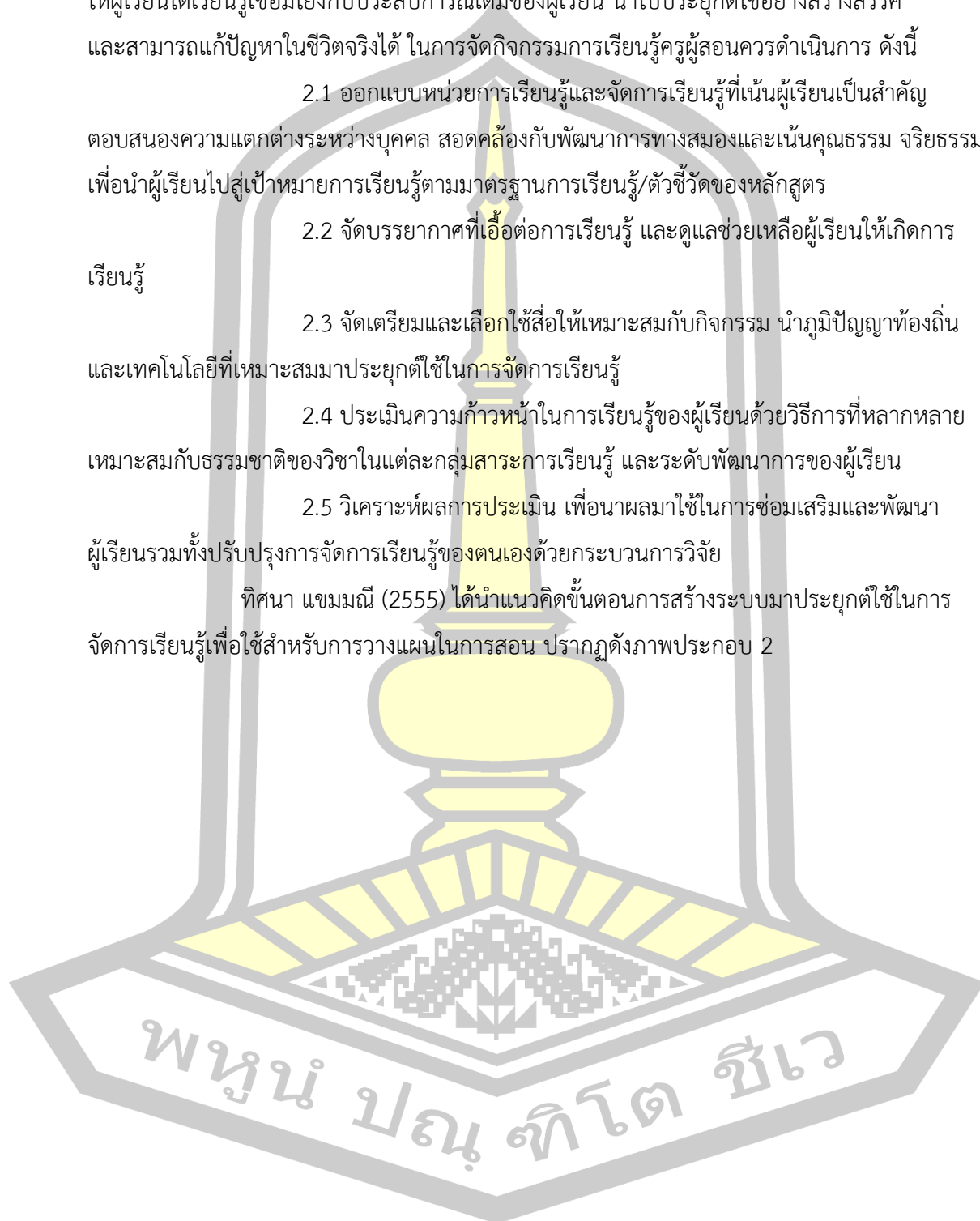
2.2 จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

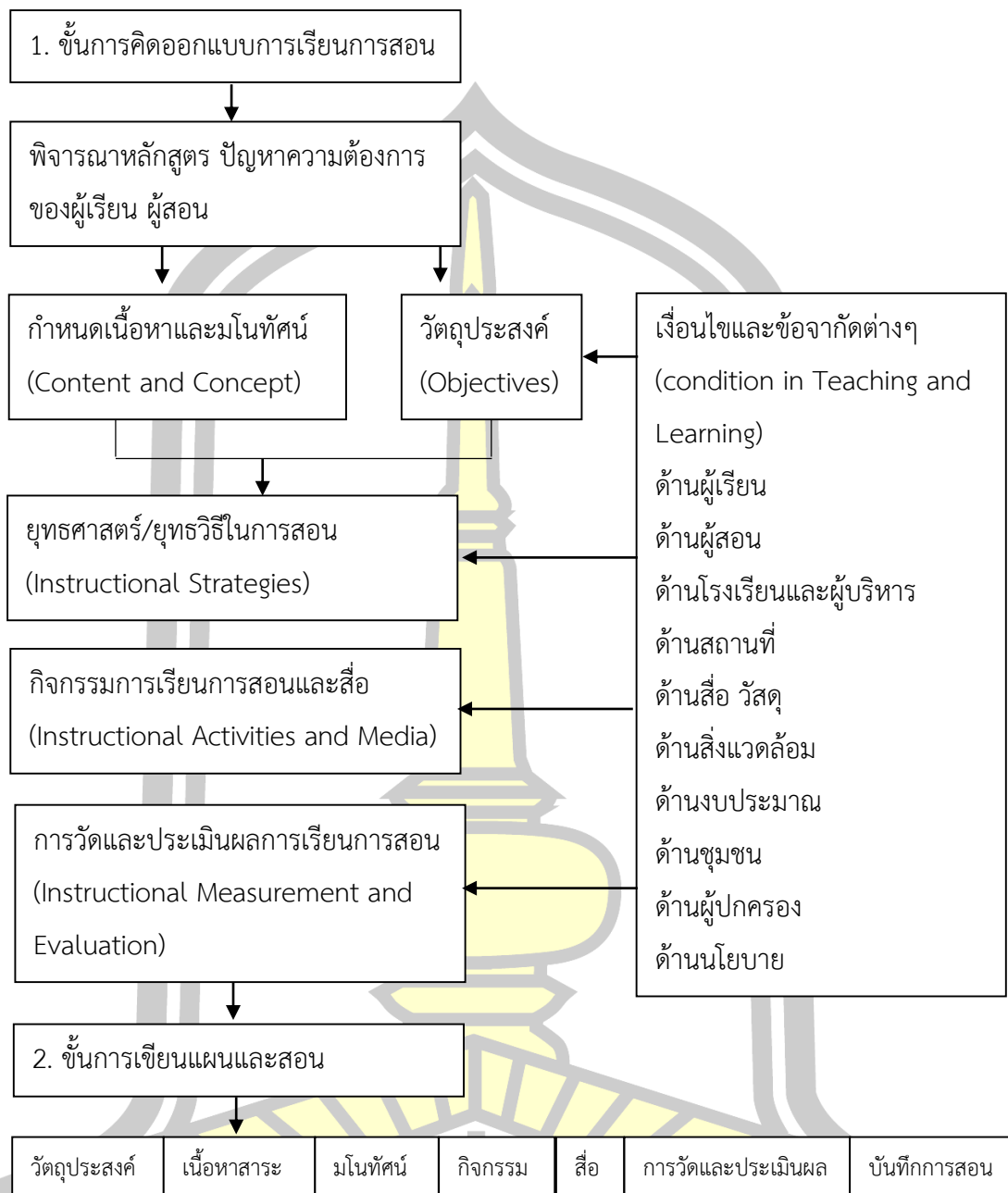
2.3 จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่นและเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้

2.4 ประเมินความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และระดับพัฒนาการของผู้เรียน

2.5 วิเคราะห์ผลการประเมิน เพื่อนำผลมาใช้ในการซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียนรวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของตนเองด้วยกระบวนการวิจัย

ทิศนา ขัมมณี (2555) ได้นำแนวคิดขั้นตอนการสร้างระบบมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้สำหรับการวางแผนในการสอน ปรากฏดังภาพประกอบ 2

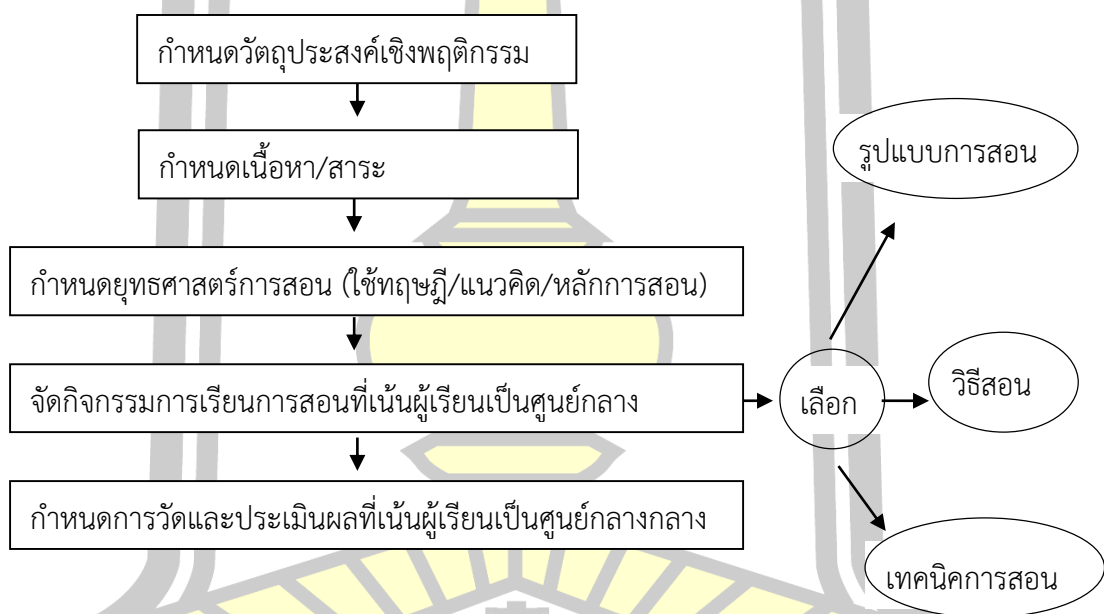

ภาพประกอบ 2 ระบบการจัดการเรียนรู้ของ ทิศนา แคมมณี

พิมพ์นธ์ เตชะคุปต์ (2551) กล่าวว่า การวางแผนหรือการออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางนั้นควรคำนึงถึงการวางแผนตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์หรือจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งควรกำหนดให้ครบทั้งด้านความรู้ (K) กระบวนการ (P) และคุณสมบัติหรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (A)

2. กำหนดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องหรือล้าไปกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในแต่ละวัตถุประสงค์ สาระที่ระบุดังกล่าวอาจเป็นข้อเท็จจริง (Fact) มโนทัศน์ (Concept) คำนิยาม (Definition) หลักการ (Principle) กฎ (law) และทฤษฎี (Theory)
3. กำหนดยุทธศาสตร์การสอนว่า ต้องการใช้หรือเน้นทฤษฎีการเรียนรู้หลักการเรียนรู้หรือแนวคิดใด ที่เหมาะสมกับเนื้อหา เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน บริบทของแหล่งจัดการเรียนการสอน โดยเน้นครูเป็นศูนย์กลางบ้าง เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางบ้าง หรือเน้นสื่อเป็นศูนย์กลางบ้าง โดยถือประโยชน์นักเรียนเป็นสำคัญ จากนั้นจึงเลือกใช้รูปแบบการสอน หรือวิธีสอนเทคนิคการสอน หรือให้ใช้แบบผสมให้เหมาะสมกับเนื้อหาและบริบท
4. กำหนดวิธีวัดผลการเรียนรู้ที่หลากหลายวิธี กำหนดเครื่องมือผู้วัด เป็นการวัดผลที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ดังแสดงในภาพประกอบ

ภาพประกอบ 3 ระบบการจัดการเรียนรู้ของ พิมพันธ์ เดชะคุปต์

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบจัดการเรียนรู้ ปรากฏดังตาราง 3

ตาราง 3 สัณเคราะห้องค้ประกอบการจั้ดการเรี ยนรู้

องค้ประกอบการจั้ดการเรี ยนรู้	พื มพ้ นธ์ เ้ดเช้คุปต์ (2551)	สพฐ. (2553)	ทืศนา แ้ฆมณเี (2555)	ควา มถึ
1. ก้าหนดว้ตถุประสงค้	/	/	/	3
2. ศืกษาคุณลั กษณะผู้เรี ยน		/	/	2
3. ก้าหนดจุดมุ่งหมายของการเรี ยนรู้	/	/	/	3
4. ก้าหนดโ้ครงสร้า งรายวืชา	/	/	/	3
5. ก้าหนดยทุทวืธีในการสอน	/	/	/	3
6. การก้าหนดเน้ือหา		/		1
7. จั้ดกั้จกรร มการเรี ยนรู้		/		1
8. ประเมิ นผล		/		1
9. ปรับปรุ งการเรี ยนรู้	/	/	/	3
10. ช้ือมูลป้ือนกลั บ		/		1

จาก การสั้งเคราะห้ผู้ว้จ้ยได้ น้าการจั้ดบรยาศศเอ้ือต่อ การเรี ยนรู้ การช้ือว้ให้ น้กเรี ยนเกิ ดการเรี ยนรู้ และการประยุกตืใช้สื่ อและเทค โนโลยีมา รวมกั้บการก้าหนดยทุทวืธีในการสอน จะได้ ว่าการจั้ดการเรี ยนรู้ประกอบ 7 องค้ประกอบ คืือ 1. การก้าหนดว้ตถุประสงค้ 2. การศืกษาผู้เรี ยน 3. การก้าหนดเน้ือหา 4. การก้าหนดยทุทวืธีในการสอน 5. การจั้ดกั้จกรร มการเรี ยนรู้ 6. การว้ดและประเมิ นผล และ 7. การใช้ช้ือมูลป้ือนกลั บ ดั้งนั้ (พื มพ้ นธ์ เ้ดเช้คุปต์, 2551; ส้า น้กงานคณะกรร มการศืกษาช้ันพื นฐาน, 2553 และทืศนา แ้ฆมณเี, 2555)

การก้าหนดว้ตถุประสงค้ เป็ นการก้าหนดเป้าหมายที่ต้อ งการให้เกิ ดช้ันกั้บผู้เรี ยนในด้านควา มรู้ ทั กษะ/กระบวนการ และคุณลั กษณะที่พื้ งประสงค้

การศืกษาผู้เรี ยน เป็ นการวืเคราะห้ผู้เรี ยนในลั กษณะวืธีการเรี ยนรู้ ควา มสามารถควา มถนัด ควา มสนใจและควา มต้อ งการของ ผู้เรี ยน เพ็ นน้าช้ือมูลมา ใช้ในการวางแผนการจั้ดการเรี ยนรู้ให้เหมะสม ช้ือว้ให้ผู้เรี ยนเกิ ดการเรี ยนรู้ได้ตืที่สุด

การกำหนดเนื้อหา เป็นการกำหนดสาระสำคัญในเรื่องที่จัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องไปกับวัตถุประสงค์ เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมายการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตร

การกำหนดยุทธวิธีในการสอน เป็นการกำหนดว่าต้องการใช้หรือเน้นในหลักการแนวคิดหรือทฤษฎีการเรียนรู้ใด ที่เหมาะสมกับเนื้อหา เหมาะสมกับผู้เรียน สอดคล้องกับความสามารถ และตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน และช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยผู้สอนเลือกใช้รูปแบบ เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

การวัดและประเมินผล เป็นการตรวจสอบเข้าใจและความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของเนื้อหา และระดับพัฒนาการของผู้เรียน

การใช้ข้อมูลป้อนกลับ เป็นการวิเคราะห์ผลการประเมิน ผลการสอน ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพของผู้เรียนและครูผู้สอน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการช่วยเหลือ ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนในด้านการเรียนรู้ และเพื่อแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูต่อไป

4. บทบาทของบุคลากรในการจัดการเรียนรู้

4.1 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีข้อควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตลอดจนเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้เข้าใจแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้วยวิธีการและรูปแบบต่าง ๆ อย่างเหมาะสม
4. ผู้บริหารสถานศึกษาพึงส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม และลักษณะอันพึงประสงค์

5. ผู้บริหารสถานศึกษาความระดมทรัพยากรในชุมชน พร้อมทั้งแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร
6. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
7. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
8. ผู้บริหารสถานศึกษาพึงเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงให้บุคลากรในสถานศึกษามีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
9. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย พร้อมนำผลการวัดและประเมินผลมาพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ
10. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในสถานศึกษา ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น ประชุมสัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ ศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาบุคลากรครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถนำพาให้สถานศึกษา มีความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน ได้นั้น ต้องอาศัยคุณสมบัติที่สำคัญคือ มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู มีวิสัยทัศน์กว้างไกล ใช้หลักธรรมทางศาสนาเข้ามาประยุกต์ใช้เพื่อการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน และมุ่งแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนางานให้เป็นที่ไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดโดยใช้ระบบการประกันคุณภาพเพื่อการขับเคลื่อนและพัฒนางาน

4.2 บทบาทของครูผู้สอน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) สรุปไว้ว่า ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังมิได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือไม่สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน อีกทั้งยังขาดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการนำกระบวนการวิจัยมาใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ไม่มากนัก ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ไม่บรรลุเท่าที่ควร เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นที่ไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ครูผู้สอนควรได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยยึดหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. ครูต้องศึกษา ทำความเข้าใจเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

2. ครูต้องจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นทักษะความรู้ กระบวนการตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตร ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรม และลักษณะอันพึงประสงค์

3. ครูต้องศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล พร้อมกับนำข้อมูลมาใช้ในการออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่มุ่งตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ความแตกต่างของผู้เรียนและพัฒนาการทางสมอง เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

4. ครูต้องจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ พร้อมทั้งช่วยเหลือดูแลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองท่ามกลางบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นมิตรไมตรี

5. ครูต้องจัดเตรียมและใช้สื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนได้อย่างเหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน

6. ครูต้องประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ อย่างหลากหลายทั้งนี้มุ่งเน้นการประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นสำคัญ นอกจากนี้แล้วควรเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ตลอดจนความสอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาและพัฒนาการของผู้เรียน

7. ครูต้องนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ เพื่อการสอนซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการสอนของตนเองอย่างเป็นระบบ

8. ครูต้องใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอนจะบรรลุผลได้ดีเพียงใด ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ อีกหลายประการ เช่น ความรักและศรัทธาในวิชาชีพครู การแสวงหาความรู้ การใช้หลักจิตวิทยาการใช้สื่อการเรียนรู้ การออกแบบการเรียนรู้ การใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและสิ่งที่สำคัญยิ่งคือ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ให้เป็นไปด้วยความเป็นกัลยาณมิตร

4.3 บทบาทของผู้เรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) ได้กล่าวสรุปบทบาทของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. มีส่วนในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนและผู้ปกครอง เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. แสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม หลากหลาย ด้วยความกระตือรือร้นและใฝ่รู้ใฝ่เรียนอย่างต่อเนื่อง

3. เป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ของตนเอง และสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง

4. นำองค์ความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้เพื่อการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

5. มีส่วนร่วมในการประเมินผลและนำผลการประเมินมาพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ

6. มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อครู เพื่อผู้เรียนและมีการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีลักษณะสร้างสรรค์ด้วยความเป็นมิตรไมตรี กล่าวคือ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อย่างสม่ำเสมอ

7. ร่วมจัดทำ ดูแล รักษา และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ตลอดจนแหล่งเรียนรู้ ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

8. อนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สืบสานวัฒนธรรม ตลอดจนมรดกของชุมชนได้อย่างเป็นระบบ

9. ประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

10. รักษาสิทธิและโอกาสในการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี

4.4 บทบาทของผู้ปกครอง ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552) บทบาทของผู้ปกครองชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรมีบทบาทดังนี้

1. มีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

2. ร่วมส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เน้นความรู้คู่คุณธรรม

3. ร่วมจัดบรรยากาศในบ้านให้เป็นแหล่งเรียนรู้ และเอื้อต่อการพัฒนาศักยภาพของบุตรหลานอย่างต่อเนื่อง

4. ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ร่วมทำกิจกรรมการเรียนรู้กับผู้เรียน ร่วมกิจกรรมกับสถานศึกษา ตลอดจนเป็นวิทยากรในฐานะภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้ความรู้เฉพาะเรื่องตามโอกาสอันควร

5. ร่วมสนับสนุนทรัพยากรเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามความต้องการจำเป็นและเหมาะสม

6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมและต่อเนื่อง พร้อมทั้งเสนอแนะให้มีการนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

7. ร่วมมือกับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับทักษะชีวิต กล่าวคือ มุ่งป้องกันและแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด ไข้หวัดใหญ่ เอชไอวี และโรคติดต่อร้ายแรงอื่น ๆ ตลอดจนการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

8. ส่งเสริมสนับสนุนและมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนร่วมกับสถานศึกษา

9. ปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และถึงพร้อมด้วยความรู้คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับผู้เรียน

10. ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความอุปการะได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี

กล่าวโดยสรุป ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน นักเรียน ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษา ต้องให้ความสำคัญและเอาใจใส่ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนด

5. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผล

การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งสำคัญต่อการศึกษา หากพิจารณาตามแนวคิดของการจัดการศึกษาเชิงระบบ (System Approach) อันประกอบด้วยตัวป้อน (Input) กระบวนการ (Process) และผลลัพธ์ (Output) ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันแล้ว รูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนจัดอยู่ในขั้นตอนของกระบวนการ ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า รูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนนั้นถ้ามีประสิทธิภาพย่อมจะนำมาซึ่งผลลัพธ์ที่ดี

สำหรับรูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพ จะนำเสนอขั้นตอนการสอนในการสอนแบบ Explicit Teaching Model และรูปแบบการสอนของ ฮันเตอร์ (Hunter's Model) ซึ่ง อากิลสัน และ กอล (Acheson and Gall 1997) ได้นำเสนอไว้ซึ่งสามารถนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลกับเด็กนักเรียนทุกคน ทุกชั้นและทุก ๆ สถานการณ์ แต่วิธีสอนหรือรูปแบบการสอนดังกล่าวนี้ใช้ได้เหมาะสมที่สุดสำหรับเด็กเล็ก ๆ ที่เรียนช้าและสำหรับผู้เรียนทุกคน ทุกวัย หรือทุกเนื้อหาวิชา หรือเรื่องนั้นเป็นเรื่องใหม่และยาก มีการจัดเนื้อหาเป็นลำดับขั้นตอน ในสถานการณ์ดังกล่าวควรมีการนำเสนอเนื้อหาสั้น ๆ ตามลำดับความยากง่ายที่สัมพันธ์กันตามด้วยการฝึกหัด แต่อย่างไรก็ตามเมื่อนำไปสอนเด็กที่ค่อนข้างโตและฉลาด หรือเมื่อสอนมาได้ครึ่งทางของหน่วยการสอน แต่ละขั้นตอนอาจจะขยายเวลามากขึ้น เช่น ในขั้นตอนการเสนอเนื้อหาควรจะมีมากขึ้น

ใช้เวลามากขึ้น แต่เวลาในการตรวจเช็คความเข้าใจหรือการนำฝึกอาจจะลดน้อยลง และให้ฝึกปฏิบัติเองมากขึ้น หรืออาจจะเป็นการให้การบ้านไปทำเอง เพราะเด็กในระดับดังกล่าวโตพอสมควรอาจจะไม่ต้องการความช่วยเหลือหรือแนะนำเท่าใดนัก นั่นก็คือ การปรับใช้รูปแบบการสอนควรเหมาะสมกับวัยผู้เรียนและเนื้อหา

1. รูปแบบการสอนแบบเอกซ์พลีซิท (Explicit Teaching Model)

รูปแบบการสอนแบบเอกซ์พลีซิท (Explicit Teaching Model) หรือรูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพรูปแบบหนึ่งที่ประกอบด้วยขั้นตอนตามลำดับ 6 ขั้นตอน ที่ได้มาจากการศึกษาวิจัยและการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพของบาราค โรเซนไชน์ (Rosenshine, 1986) ซึ่ง โรเซนไชน์ (Rosenshine) ได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่า ครูควรใช้รูปแบบการสอนดังกล่าวในทุกขั้นตอนและใช้อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพ โดยสามารถใช้กระบวนการสอนนี้สอนในรายวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศ วิทยาศาสตร์ สังคม หลักไวยากรณ์และคำศัพท์ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดีและสามารถปรับใช้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียนรายวิชาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กระบวนการสอนแบบเอกซ์พลีซิท (Explicit Teaching Model) มีขั้นตอนการสอน ดังนี้

1. การทบทวนประจำวัน (Providing Daily Review) เป็นการทบทวนความรู้ทักษะต่าง ๆ ก่อนเรียนความรู้ใหม่ และให้การบ้านหรือแบบฝึกหัดในภายหลังการทบทวน ในขั้นตอนนี้อาจจะประกอบไปด้วยการอภิปรายเกี่ยวกับการบ้าน แบบฝึกหัด ครูถามปัญหาที่ยุ่งยากในการทำแบบฝึกหัดให้ฝึกเพิ่มเติมในความรู้เดิมที่เรียนไปแล้ว

2. การนำเสนอความรู้และทักษะใหม่ (Presenting New Material) การให้ความรู้ใหม่ ในขั้นตอนนี้ครูใช้เวลาในขั้นนี้มากที่สุด เพื่อให้การให้ความรู้ที่ชัดเจน เป็นที่เข้าใจมากที่สุด ขั้นแรกของการนำเสนอความรู้ใหม่ก็คือ แจกจุดประสงค์การเรียนรู้ในบทเรียนให้ผู้เรียนทราบ ซึ่งอาจนำเสนอเป็นรายการจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมนั้น ๆ และชัดเจนเพื่อดึงความสนใจของผู้เรียน ให้ทำความเข้าใจกับจุดประสงค์การเรียนรู้นั้น ให้การอธิบายที่ชัดเจนพร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ ตรวจสอบและทดสอบความเข้าใจของผู้เรียน และสอนอย่างละเอียดในเนื้อหาสาระและทักษะ ให้แน่ใจว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้พอที่จะทำแบบฝึกหัดได้ด้วยตัวเองในที่สุด ที่สำคัญคือ การสอนเป็นขั้นตอนสอนทีละขั้นตอนจากง่ายไปหายาก การใช้ภาษาพูดอธิบายที่ชัดเจน ให้คำแนะนำตามลำดับขั้น ทำรูปแบบพฤติกรรมให้นักเรียนดูประกอบการใช้สื่อให้แน่ใจ แต่ละจุด แต่ละตอน จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแจ่มแจ้ง

3. การฝึกปฏิบัติโดยครูคอยแนะนำ (Conducting Guided Practice) เป็นขั้นตอนที่ให้นักเรียนฝึกปฏิบัติโดยครูคอยแนะนำการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด โดยที่นักเรียนจะต้อง

สามารถปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ในแต่ละขั้นตอนได้อย่างถูกต้อง การฝึกปฏิบัติโดยครูคอยให้คำแนะนำ อาจเป็นการให้ทำแบบฝึกหัด ตอบคำถามครู ซึ่งควรเป็นคำถามหลาย ๆ แบบ รวมทั้งคำถามที่ใช้ความคิดมากขึ้น และคำตอบของผู้เรียนควรจะถูกต้องอย่างน้อย 70-80% หรืออาจให้ผู้เรียนบอกคำตอบของตัวเองให้กับเพื่อนในชั้น เขียนคำตอบบนกระดานเพื่อตรวจสอบความถูกต้องจากครู ยกมือเมื่อรู้คำตอบหรือยกนิ้วถ้าเห็นด้วยกับคำตอบ การกระทำดังกล่าวเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ช่วยให้ครูทราบว่านักเรียนคนใดตอบถูก และเข้าใจเรื่องที่เรียนกันอยู่เป็นต้น

4. การให้ข้อมูลย้อนกลับและการแก้ไขเพื่อความถูกต้อง (Providing Feedback and Corrections) เป็นขั้นตอนการตอบสนองของครูโดยการให้ข้อมูลย้อนกลับ และการแก้ไขเพื่อความถูกต้อง ถ้านักเรียนตอบคำถามด้วยความไม่มั่นใจ การตอบสนองว่า “ถูกต้อง ...เพราะว่า...” และอธิบายอีกครั้งให้นักเรียนตอบจะช่วยให้ผู้เรียนได้คำตอบที่ชัดเจนถูกต้องมากยิ่งขึ้น การตอบผิดและพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมควรมีการแก้ไขทันทีก่อนที่จะกลายเป็นนิสัย ครูอาจจะถามคำถามให้เข้าใจง่ายขึ้น แนะนำและสอนใหม่อีกครั้ง

5. การให้ฝึกโดยอิสระ (Assigning Independent Practice) เป็นขั้นตอนการให้นักเรียนฝึกโดยลำพัง โดยเรียนฝึกหรือทำแบบฝึกหัดเพิ่มเติมด้วยตนเอง มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาความรู้ทักษะของนักเรียน หรือแก้ไขทักษะที่ยังไม่คล่องแคล่วให้อยู่ในระดับที่สามารถปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่วเป็นไปโดยอัตโนมัติ การให้ฝึกโดยอิสระจะต่อจากการฝึกโดยครูคอยแนะนำ ในเนื้อหาสาระทักษะเดิมแต่ในขั้นตอนนี้ครูจะให้คำแนะนำน้อยมากหรือเกือบไม่มีเลย เช่น การให้การบ้าน การให้ทำงานที่โต๊ะ ถ้างานที่ให้ฝึกปฏิบัติมีความยากมาก ควรให้เริ่มฝึกในห้องก่อนโดยครูคอยแนะนำอย่างใกล้ชิดหรืออาจให้นักเรียนช่วยกันเอง เพราะถ้านักเรียนมีโอกาสเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนมีแนวโน้มที่จะดีขึ้น แทนที่จะให้ครูเป็นผู้อธิบายให้นักเรียนแต่ละคน แต่ให้คนเก่งช่วยเพื่อนอีกทีหนึ่ง

6. การทบทวนประจำสัปดาห์และการทบทวนประจำเดือน (Providing Weekly and Monthly Review) นอกเหนือจากการทบทวนประจำวันแล้วควรมีการทบทวนบทเรียนเป็นรายสัปดาห์และรายเดือนด้วย เพื่อผลประโยชน์ทางการฝึกปฏิบัติเพราะการฝึกปฏิบัติมีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ ซึ่ง Rosenshine ได้เสนอแนะเพิ่มเติมว่า ครูควรจะทบทวนรายสัปดาห์ในทุกวันจันทร์ การทบทวนรายเดือนในวันจันทร์ที่ 4 ของเดือน เป็นต้น

2. รูปแบบการสอนของฮันเตอร์ (Hunter's Model)

เป็นรูปแบบการสอนที่มีประสิทธิภาพอีกรูปแบบหนึ่งที่น่าเสนอโดย เมดีสัน ฮันเตอร์ Madeline Hunter ซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่ส่งผลต่อทฤษฎีการสอนและการปฏิบัติงานด้านการสอนมากในช่วงปี ค.ศ. 1984-1990 ซึ่งเป็นยุคที่มีประสิทธิภาพการสอนของครูในโรงเรียนเป็นที่กล่าวถึงกันมาก รูปแบบการสอนดังกล่าวมาจากแนวคิดของ Madeline Hunter ซึ่งมีความเชื่อ

ว่าการสอนนั้นเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ เช่นเดียวกันกับนักการศึกษาหลายท่านที่ได้กล่าวไว้ในอดีต การสอนเป็นวิทยาศาสตร์ เพราะเป็นเรื่องของจิตวิทยาว่าด้วยเหตุและผล การสอนจึงเป็นเรื่องที่ต้องมีการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นศาสตร์วิทยา เป็นระบบระเบียบ ส่วนการสอนเป็นศิลป์ เพราะผู้สอนต้องมีศิลป์ในการวางแผนการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และกระบวนการสอนจะต้องมีการเสริมแรงและเสริมกำลังใจ รั้งใจผู้เรียน ให้มีความสนใจ ตั้งใจเรียนมากยิ่งขึ้น

เป้าหมายหลักของ ฮันเตอร์ (Hunter) ในการนำเสนอรูปแบบการสอนของตน ก็คือ เพื่อช่วยให้ครูรู้และเข้าใจว่าควรจะใช้อะไรบ้างมาเป็นหลักในการพิจารณาและตัดสินใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของตน ซึ่งรูปแบบการสอนของ ฮันเตอร์ (Hunter) นั้นมีขั้นตอน คล้ายกับรูปแบบการสอนแบบเอกซ์พลีซิท (Explicit Teaching Model) ของ Rosenshine มาก ซึ่ง Hunter's Model จะประกอบด้วย ขั้นตอนการสอน 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การจูงใจผู้เรียน (Anticipatory Set) ดึงความสนใจของผู้เรียน หรือการนำผู้เรียนให้เข้าสู่บทเรียนสู่เรื่องที่จะเรียน
 2. การบอกหรือแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ใหม่ (Objective and Purpose) ให้ผู้เรียนได้รับรู้โดยการอธิบายให้ชัดเจนว่า ผู้เรียนจะต้องเรียนอะไรบ้างหลังจากเรียนแล้ว ต้องปฏิบัติอะไรได้บ้างและสิ่งที่เรียนมีประโยชน์อย่างไร
 3. การนำเสนอสาระข้อมูลที่จะสอน (Input) ซึ่งประกอบด้วยความรู้ ทักษะต่าง ๆ ที่ได้มาจากการวิเคราะห์งาน ซึ่งสาระความรู้และทักษะเหล่านี้ สามารถถ่ายทอดให้ผู้เรียนด้วยวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสม รวมทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ
 4. การแสดงรูปแบบ (Modeling) หรือทำรูปแบบให้ผู้เรียนดู ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจในทักษะต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เช่น กระบวนการหรือผลลัพธ์ที่พวกเขา จะต้องรู้และสามารถปฏิบัติได้
 5. การตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน (Checking for Understanding) ครูควรใช้คำถามแล้วให้นักเรียนตอบหรือให้นักเรียนยกมือหรือยกนิ้ว ถ้าเข้าใจคำสั่งหรือคำแนะนำหรือเห็นพ้องด้วยกับคำตอบของเพื่อนนักเรียน
 6. การให้ฝึกโดยครูคอยแนะนำ (Guided Practice) เป็นการฝึกปฏิบัติ ความรู้หรือทักษะใหม่ ๆ ภายใต้การแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิดของครูผู้สอน
 7. การให้ฝึกโดยอิสระ (Independent Practice) เป็นงานที่ให้ฝึก หลังจากที่คุณแน่ใจว่าผู้เรียนเข้าใจดีในเรื่องที่เรียนไปแล้ว และจะไม่สร้างความผิดพลาดที่รุนแรงขึ้น
3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ (Constructivism)

กระบวนการสร้างความรู้ เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มีความหมายต่อตนเองจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยใช้กระบวนการคิดและการแสวงหาความรู้ควบคู่ไปกับการปฏิบัติจริง ให้ผู้เรียนค้นพบความรู้และประสบการณ์ด้วยตนเอง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้จัดโอกาส บรรยากาศ สิ่งแวดล้อม และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างความรู้ มีขั้นตอน/กระบวนการ ดังนี้

1. ขั้นแนะนำ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะรับรู้ถึงจุดมุ่งหมายของบทเรียน และเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้จากการสร้างของครูผู้สอน
2. ขั้นทบทวนความรู้เดิม เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความรู้ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่ในเรื่องที่กำลังจะเรียนรู้
3. ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด เป็นขั้นที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการสร้างความรู้ตามกระบวนการสร้างความรู้ที่ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้
 - 3.1 สร้างความกระจำและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันและกัน
 - 3.2 สร้างความคิดใหม่จากการอภิปรายร่วมกัน และสาธิตแสดงให้เห็นจนทำให้ผู้เรียนสามารถกำหนดความคิดหรือความรู้ใหม่ขึ้นได้
 - 3.3 การประเมินความคิดใหม่ โดยการทดลองหรือใช้กระบวนการคิดคิดอย่างไตร่ตรอง ลึกซึ้ง และประเมินคุณค่า
 - 3.4 การนำความคิดไปใช้ ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ความคิด หรือความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความหมาย
4. ขั้นทบทวน เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ผู้เรียนจะได้ทบทวนความคิดความเข้าใจ โดยการเปรียบเทียบระหว่างความคิดเดิมกับความคิดใหม่

ผลที่เกิดกับผู้เรียน

กระบวนการสร้างความรู้ เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนได้สังเกตสิ่งที่ตนเองสนใจ อยากเรียนรู้ แล้วจึงศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้เพิ่มเติม นำไปเชื่อมโยงต่อยอดกับความรู้ และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่ เกิดเป็นความรู้ใหม่ ของผู้เรียนเอง อีกทั้งได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิด

4. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning)

การเรียนรู้แบบร่วมมือเป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม มีเป้าหมายร่วมกัน การติดต่อสัมพันธ์กัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของสมาชิก

แต่ละบุคคล ทักษะระหว่างบุคคล ทักษะการทำงานกลุ่มย่อยใช้กระบวนการทำงานที่มีขั้นตอน หรือวิธีการที่จะช่วยให้การดำเนินงานกลุ่มเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้กลุ่มได้รับความสำเร็จ ตามเป้าหมายที่กำหนด

รูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือ ที่ใช้กันในปัจจุบัน มีหลายรูปแบบ

ตัวอย่างเช่น

1. รูปแบบ Jigsaw เป็นการสอนที่อาศัยแนวคิดการต่อภาพ ผู้เสนอวิธีการนี้คนแรก คือ Aronson et.al ต่อมามีการปรับและเพิ่มเติมขั้นตอนให้มากขึ้น แต่วิธีการหลักยังคงเดิม การสอนแบบนี้นักเรียนแต่ละคนจะได้ศึกษาเพียงส่วนหนึ่งหรือหัวข้อย่อยของเนื้อหาทั้งหมด โดยการศึกษาเรื่องนั้น ๆ จากเอกสารหรือกิจกรรมที่ครูจัดให้ ในตอนที่ศึกษาหัวข้อย่อยนั้น นักเรียนจะทำงานเป็นกลุ่มกับเพื่อนที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาหัวข้อย่อยเดียวกัน และเตรียมพร้อมที่จะกลับไปอธิบายหรือสอนเพื่อนสมาชิกในกลุ่มพื้นฐานของตนเอง

แนวการจัดการเรียนรู้ มีดังนี้

ขั้นที่ 1 ครูแบ่งหัวข้อที่จะเรียนเป็นหัวข้อย่อยเท่าจำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่ม ถ้ากลุ่มขนาด 3 คน ให้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน

ขั้นที่ 2 จัดกลุ่มนักเรียนให้มีสมาชิกที่มีความสามารถคละกัน เป็นกลุ่มพื้นฐานหรือ Home Groups จำนวนสมาชิกในกลุ่มอาจเป็น 3 หรือ 4 คน ก็ได้ จากนั้น แจกเอกสารหรืออุปกรณ์การสอนให้กลุ่มละ 1 ชุด หรือให้คนละชุดก็ได้ กำหนดให้สมาชิกแต่ละคนรับผิดชอบอ่านเอกสารเพียง 1 ส่วนที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น หากแต่ละกลุ่มได้รับเอกสารเพียงชุดเดียว ให้นักเรียนแยกเอกสารออกเป็น ส่วน ๆ ตามหัวข้อย่อย คือ ในแต่ละกลุ่ม นักเรียนคนที่ 1 จะอ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 1 นักเรียนคนที่ 2 จะอ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 2 นักเรียนคนที่ 3 จะอ่านเฉพาะหัวข้อย่อยที่ 3

ขั้นที่ 3 เป็นการศึกษาในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert Groups) นักเรียนจะแยกย้ายจากกลุ่มพื้นฐาน (Home Group) ไปจับกลุ่มใหม่เพื่อทำการศึกษาเอกสารส่วนที่ได้รับมอบหมาย โดยคนที่ได้รับมอบหมายให้ศึกษาเอกสารหัวข้อย่อยเดียวกันจะไปนั่งเป็นกลุ่มด้วยกัน กลุ่มละ 3 หรือ 4 คน แล้วแต่จำนวนสมาชิกของกลุ่มที่ครูกำหนดในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ สมาชิกจะอ่านเอกสาร สรุปเนื้อหาสาระ จัดลำดับขั้นตอนการนำเสนอ เพื่อเตรียมทุกคนให้พร้อมที่จะไปสอนหัวข้อ นั้น ที่กลุ่มเดิมของตนเอง

ขั้นที่ 4 นักเรียนแต่ละคนในกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับกลุ่มเดิมของตน แล้วผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันอธิบายให้เพื่อนในกลุ่มฟังทีละหัวข้อ มีการซักถามข้อสงสัย ตอบปัญหา ทบทวนให้เข้าใจชัดเจน

ขั้นที่ 5 นักเรียนแต่ละคนทำแบบทดสอบเกี่ยวกับเนื้อหาทั้งหมดทุกหัวข้อ แล้วนำคะแนนของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม

ขั้นที่ 6 กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด จะได้รับรางวัล หรือการชมเชย

การสอนแบบ Jigsaw เป็นการสอนที่อาจนำไปใช้ในการทบทวนเนื้อหาที่มีหลาย ๆ หัวข้อ หรือใช้กับบทเรียนที่เนื้อหาแบ่งแยกเป็นส่วน ๆ ได้ และเป็นเนื้อหาที่นักเรียนศึกษาจากเอกสารและสื่อการสอนได้

5. รูปแบบ STAD (Student Teams-Achievement Division)

หลักการพื้นฐานของรูปแบบการเรียนรู้แบบเป็นทีม ของ Slavin ประกอบด้วย

1. การให้รางวัลเป็นทีม (Team Rewards) ซึ่งเป็นวิธีการหนึ่งในการวางเงื่อนไขให้นักเรียนพึ่งพากัน จัดว่าเป็น Positive Interdependence

2. การจัดสภาพการณ์ให้เกิดความรับผิดชอบในส่วนบุคคลที่จะเรียนรู้ (Individual Accountability) ความสำเร็จของทีมหรือกลุ่ม อยู่ที่การเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคนในทีม

3. การจัดให้มีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะประสบความสำเร็จ (Equal Opportunities For Success) นักเรียนมีส่วนช่วยให้ทีมประสบความสำเร็จด้วยการพยายามหาผลงานให้ดีขึ้นกว่าเดิมในรูปของคะแนนปรับปรุง ดังนั้น แม้แต่คนที่เรียนอ่อนก็สามารถมีส่วนช่วยทีมได้ ด้วยการพยายาม ทาคะแนนให้ดีกว่าครั้งก่อน ๆ นักเรียนทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อนต่างได้รับการส่งเสริมให้ตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด ผลงานของทุกคนในทีมมีค่าภายใต้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนี้

แนวการจัดการเรียนรู้เป็น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ชั้นสอน ครูดำเนินการสอนเนื้อหา ทักษะหรือวิธีการเกี่ยวกับบทเรียนนั้น ๆ อาจเป็นกิจกรรมที่ครูบรรยาย สาธิต ใช้สื่อประกอบการสอน หรือให้นักเรียนทำกิจกรรมการทดลอง

ขั้นที่ 2 ชั้นทบทวนความรู้เป็นกลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วยสมาชิก 4-5 คน ที่มีความสามารถทางการเรียนต่างกัน สมาชิกในกลุ่มต้องมีความเข้าใจว่า สมาชิกทุกคนจะต้องทำงานร่วมกันเพื่อช่วยเหลือกันและกันในการศึกษาเอกสารและทบทวนความรู้ เพื่อเตรียมพร้อมสำหรับการสอบย่อยครูเน้นให้นักเรียนทำ ดังนี้

1. ต้องให้แน่ใจว่า สมาชิกทุกคนในกลุ่มสามารถตอบคำถามได้ถูกต้องทุกข้อ

2. เมื่อมีข้อสงสัยหรือปัญหา ให้นักเรียนช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม ก่อนที่จะถามครู หรือถามเพื่อนกลุ่มอื่น

3. ให้สมาชิกอธิบายเหตุผลของคำตอบของแต่ละคำถามให้ได้

โดยเฉพาะแบบฝึกหัด ที่เป็นคำถามปรนัยแบบให้เลือกตอบ

ขั้นที่ 3 ขั้นทดสอบย่อย ครูจัดให้นักเรียนทบทวนแบบทดสอบย่อย

หลังจากนักเรียนเรียนและทบทวนเป็นกลุ่มเกี่ยวกับเรื่องที่กำหนด นักเรียนทำแบบทดสอบคนเดียว ไม่มีการช่วยเหลือกัน

ขั้นที่ 4 ขั้นหาคะแนนพัฒนาการ คะแนนพัฒนาการเป็นคะแนนที่ได้จากการพิจารณาความแตกต่างระหว่างคะแนนที่ต่ำสุดการทดสอบครั้งก่อน ๆ กับคะแนนที่ได้จากการทดสอบครั้งปัจจุบัน เมื่อได้คะแนนพัฒนาการของนักเรียนแต่ละคนแล้วจึงหาคะแนนพัฒนาการของกลุ่ม ซึ่งได้จากการนำคะแนนพัฒนาการของสมาชิกแต่ละคนมารวมกัน หรือหาค่าเฉลี่ยของคะแนนพัฒนาการของสมาชิกทุกคน

ขั้นที่ 5 ขั้นให้รางวัลกลุ่ม กลุ่มที่ได้คะแนนปรับปรุงตามเกณฑ์ที่กำหนด จะได้รับคำชมเชย หรือติดประกาศที่บอร์ดในห้องเรียน

6. รูปแบบ LT (Learning Together)

แบบนี้มีการกำหนดสถานการณ์และเงื่อนไขให้นักเรียนทบทวนเป็นกลุ่ม ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแบ่งปันเอกสาร การแบ่งงานที่เหมาะสม และการให้รางวัลกลุ่ม หลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. สร้างความรู้สึกพึ่งพากัน (Positive Interdependence) ให้เกิดขึ้นในกลุ่มนักเรียน ซึ่งอาจทำได้หลายวิธี คือ

1.1 กำหนดเป้าหมายร่วมของกลุ่ม (Mutual Goals) ให้ทุกคนต้องเรียนรู้เหมือนกัน

1.2 การให้รางวัลรวม เช่น ถ้าสมาชิกทุกคนของกลุ่มได้คะแนนคิดเป็นร้อยละ 90 ขึ้นไปของคะแนนเต็ม (Joint Rewards) สมาชิกในกลุ่มนั้นจะได้คะแนนพิเศษอีกคนละ 5 คะแนน

1.3 ให้ใช้เอกสารหรือแหล่งข้อมูล (Share Resources) ครูอาจแจกเอกสารที่ต้องใช้เพียง 1 ชุด สมาชิกแต่ละคนจะต้องช่วยกันอ่านโดยแบ่งเอกสารออกเป็น ส่วน ๆ เพื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ

1.4 กำหนดบทบาทของสมาชิกในการทำงานกลุ่ม (Assigned Roles) งานที่มอบหมายแต่ละงาน อาจกำหนดบทบาทการทำงานของสมาชิกในกลุ่มแตกต่างกัน หากเป็นงานเกี่ยวกับการตอบคำถามในแบบฝึกหัดที่กำหนด ครูอาจกำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่มเป็นผู้อ่านคำถาม ผู้ตรวจสอบ ผู้กระตุ้นให้สมาชิกช่วยกันคิดหาคำตอบและผู้จัดบันทึกคำตอบ

2. จัดให้มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน (Face-To-Face Interaction)

ให้นักเรียนทำงานด้วยกันภายใต้บรรยากาศของความช่วยเหลือและส่งเสริมกัน

3. จัดให้มีการรับผิดชอบในส่วนบุคคลที่จะเรียนรู้ (Individual Accountability)

เป็นการทำให้นักเรียนแต่ละคนตั้งใจเรียนและช่วยกันทำงาน ไม่กินแรงเพื่อน ครูอาจจัดสภาพการณ์ได้ด้วยการประเมิน

ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

1. ผู้เรียนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวกมีการทำงานร่วมกันโดยสมาชิกทุกคน
2. ผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์ส่งเสริมความรู้ซึ่งกันและกัน
3. ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเองและสมาชิกของกลุ่ม
4. ผู้เรียนได้รับการพัฒนาทักษะการเรียนรู้รายบุคคลและรายกลุ่ม
5. ผู้เรียนมีกระบวนการกลุ่มในการพัฒนาการเรียนรู้
6. ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้มีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่ง

ของการเรียนรู้

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

1. ความสำคัญของภาษาไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551) กล่าวถึงความสำคัญของภาษาไทยว่า ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือการแสวงหาความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ กระบวนการคิดวิเคราะห์ วิจัย และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังเป็นสื่อแสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรม ประเพณี สุนทรียภาพ เป็นสมบัติล้ำค่าควรแก่การเรียนรู้อนุรักษ์ และ สืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป

2. ทักษะการเรียนรู้ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การเรียนรู้ต้องมีประสิทธิภาพและเพื่อนำไปใช้ในชีวิตจริงประกอบด้วย 5 ทักษะ ดังนี้

1. การอ่าน การอ่านออกเสียงคำ ประโยค การอ่านบทร้อยแก้ว คำประพันธ์ ชนิดต่าง ๆ การอ่าน ในใจเพื่อสร้างความเข้าใจ และการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ความรู้จากสิ่งที่อ่าน เพื่อนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน
2. การเขียน การเขียนสะกดคำตามอักขรวิธี การเขียนสื่อสารแบบต่าง ๆ การเขียน เรียงความ ย่อความ เขียนรายงานจากการศึกษาค้นคว้า เขียนตามจินตนาการ เขียนวิเคราะห์ วิจารณ์ และเขียนเชิงสร้างสรรค์
3. การฟัง การดู และการพูด การฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ การพูด แสดงความคิดเห็น พูดแสดงความรู้สึก พูดลำดับเรื่องราวต่าง ๆ อย่างเป็นเหตุเป็นผล การพูด ในโอกาสต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการพูดเพื่อนำใจ
4. หลักการใช้ภาษาไทย ศักยภาพธรรมชาติและกฎเกณฑ์ของภาษาไทย การใช้ภาษา ให้ถูกต้องเหมาะสมกับโอกาสและบุคคล การแต่งบทประพันธ์ประเภทต่าง ๆ และอิทธิพล ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย
5. วรรณคดีและวรรณกรรม วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อศึกษาข้อมูล แนวความคิดคุณค่าของงานประพันธ์และเพื่อความเพลิดเพลิน การเรียนรู้และทำความเข้าใจบท บทร้องเล่นของเด็กเพลงพื้นบ้านที่เป็นภูมิปัญญาที่มีคุณค่าของไทย ซึ่งได้ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี เรื่องราวของสังคมในอดีต และความงดงามของภาษาเพื่อให้เกิด ความซาบซึ้งและภูมิใจในบรรพบุรุษที่ได้สั่งสมสืบทอดมาจนปัจจุบัน

3. สารและมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิด เพื่อนำไปใช้ ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีนิสัยรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียนเขียนสื่อสาร เขียนเรียงความ ย่อความ และเขียนเรื่องราวในรูปแบบต่าง ๆ เขียนรายงานข้อมูลสารสนเทศ และรายงานการศึกษาค้นคว้า อย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การดู และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเลือกฟังและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด และความรู้สึกในโอกาสต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์วรรณคดีและวรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

4. คุณภาพผู้เรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดคุณภาพของนักเรียนที่จบการศึกษาระดับต่าง ๆ ดังนี้ (สำนักวิชาการมาตรฐานการศึกษา, 2552)

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

1. อ่านออกเสียงคำ คำคล้องจอง ข้อความ เรื่องสั้น ๆ และบทร้อยกรองง่าย ๆ ได้ถูกต้องคล่องแคล่ว เข้าใจความหมายของคำและข้อความที่อ่านตั้งคำถามเชิงเหตุผล ลำดับเหตุการณ์คาดคะเนเหตุการณ์ สรุปความรู้ข้อคิดจากเรื่องที่อ่านปฏิบัติตามคำสั่ง คำอธิบายจากเรื่องที่อ่านได้ เข้าใจความหมายของข้อมูลจากแผนภาพ แผนที่ และแผนภูมิ อ่านหนังสืออย่างสม่ำเสมอ และมีมารยาทในการอ่าน

2. มีทักษะในการคิดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัด เขียนบรรยาย บันทึกประจำวัน เขียนจดหมายลาครู เขียนเรื่องเกี่ยวกับประสบการณ์ เขียนเรื่องตามจินตนาการและมีมารยาทในการเขียน

3. เล่ารายละเอียดและบอกสาระสำคัญ ตั้งคำถาม ตอบคำถาม รวมทั้งพูด แสดงความคิดเห็นความรู้สึกเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและดู พูดสื่อสารเล่าประสบการณ์และพูดแนะนำ หรือพูดเชิญชวนให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และมีมารยาทในการฟัง ดู และพูด

4. สกศคคำและเข้าใจความหมายของคำ ความแตกต่างของคำและพยางค์ของคำในประโยค มีทักษะการใช้พจนานุกรมในการค้นหาความหมายของคำ แต่งประโยคง่าย ๆ แต่งคำคล้องจอง แต่งคำขวัญ และเลือกใช้ภาษาไทยมาตรฐานและภาษาถิ่นได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

5. เข้าใจและสามารถสรุปข้อคิดที่ได้จากการอ่านวรรณคดีและวรรณกรรม เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน แสดงความคิดเห็นจากวรรณคดีที่อ่านรู้จักเพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ซึ่งเป็นวัฒนธรรมของท้องถิ่น ร้องบทร้องเล่นสำหรับเด็กในท้องถิ่น ท่องจำบทอาขยานและบทร้อยกรองที่มีคุณค่าตามความสนใจได้

จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง อธิบายความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัยของคำ ประโยค ข้อความ สำนวนโวหาร

จากเรื่องี่อ่านเข้าใจคำแนะนำ คำอธิบายในคู่มือต่าง ๆ แยกแยะข้อคิดเห็นและข้อเท็จจริง รวมทั้งจับใจความสำคัญของเรื่องี่อ่าน และนำความรู้ความคิดจากเรื่องี่อ่านไปตัดสินใจแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตได้มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน และเห็นคุณค่าสิ่งี่อ่าน

2. มีทักษะในการคัดลายมือตัวบรรจงเต็มบรรทัดและครึ่งบรรทัด เขียนสะกดคำ แต่งประโยคและเขียนข้อความ ตลอดจนเขียนสื่อสารโดยใช้ถ้อยคำชัดเจนเหมาะสม ใช้แผนภาพ โครงเรื่องและแผนภาพความคิด เพื่อพัฒนางานเขียน เขียนเรียงความ ย่อความ จดหมายส่วนตัว กรอกแบบรายการต่างๆ เขียนแสดงความรู้สึกและความคิดเห็น เขียนเรื่องตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์ และมีมารยาทในการเขียน

3. พุดแสดงความรู้ ความคิดเกี่ยวกับเรื่องี่ฟังและดู เล่าเรื่องย่อหรือสรุปจากเรื่องี่ฟังและดูตั้งคำถาม ตอบคำถามจากเรื่องี่ฟังและดู รวมทั้งประเมินความน่าเชื่อถือจากการฟังและดูโฆษณาอย่างมีเหตุผล พุดตามลำดับขั้นตอนเรื่องี่ต่าง ๆ อย่างชัดเจน พุดรายงานหรือประเด็นค้นคว้าจากการฟัง การดู การสนทนา และพุดโน้มน้าวได้อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการดูและพุด

4. สะกดคำและเข้าใจความหมายของคำ สำนวน คำพังเพยและสุภาพศิตรีและเข้าใจชนิดและหน้าที่ของคำในประโยค ชนิดของประโยค และคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทย ใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างเหมาะสม แต่งประโยค แต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสี่กลอนสุภาพ และกาพย์ยานี 11

5. เข้าใจและเห็นคุณค่าวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านเล่านิทานพื้นบ้าน ร้องเพลงพื้นบ้านของท้องถิ่น นำข้อคิดเห็นจากเรื่องี่อ่านไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง และท่องจำบทอาขยานตามที่กำหนดได้

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง เข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งี่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องี่อ่านและเขียนกรอบแนวคิด ฟังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งี่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจาร์ณ อย่างมีเหตุผล ลำดับความอย่างมีขั้นตอนและความเป็นไปได้ของเรื่องี่อ่านรวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องี่อ่าน

2. เขียนสื่อสารด้วยลายมือที่อ่านง่ายชัดเจน ใช้ถ้อยคำได้ถูกต้องเหมาะสมตามระดับภาษาเขียนคำขวัญ คำคม คำอวยพรในโอกาสต่าง ๆ โฆษณา คติพจน์ สุนทรพจน์ ชีวิตประวัติ อัตชีวประวัติและประสบการณ์ต่าง ๆ เขียนย่อความ จดหมายกิจธุระ แบบกรอกสมัครงาน เขียนวิเคราะห์ วิจาร์ณและแสดงความรู้ความคิดหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผล ตลอดจนเขียนรายงาน การศึกษาค้นคว้าและเขียนโครงงาน

3. พุดแสดงความคิดเห็น วิเคราะห์ วิจาร์ณ ประเมินสิ่งที่ได้จากการฟังและดู นำข้อคิดไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน พุดรายงานเรื่องหรือประเด็นที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า อย่างเป็นระบบมีศิลปะในการพุด พุดในโอกาสต่าง ๆ ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ และพุดโน้มน้าว อย่างมีเหตุผลน่าเชื่อถือ รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพุด

4. เข้าใจและใช้คำราชาศัพท์ คำบาลีสันสกฤต คำภาษาต่างประเทศอื่น ๆ คำทับศัพท์ และศัพท์บัญญัติในภาษาไทย วิเคราะห์ความแตกต่างในภาษาพุด ภาษาเขียน โครงสร้าง ของประโยครวมประโยคซ้อน ลักษณะภาษาที่เป็นทางการ กึ่งทางการและไม่เป็นทางการ และแต่งบทร้อยกรองประเภทกลอนสุภาพ กาพย์ และโคลงสี่สุภาพ

5. สรุปเนื้อหาวรรณคดีและวรรณกรรมที่อ่านวิเคราะห์ตัวละครสำคัญ วิถีชีวิตไทย และคุณค่าที่ได้รับจากวรรณคดีวรรณกรรมและบทอาขยาน พร้อมทั้งสรุปความรู้ ข้อคิดเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

1. อ่านออกเสียงบทร้อยแก้วและบทร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะได้ถูกต้อง และเข้าใจ ดีความ แปลความ และขยายความเรื่องี่อ่านได้ วิเคราะห์วิจารณ์เรื่องี่อ่านแสดงความคิดเห็นโต้แย้งและเสนอความคิดใหม่จากการอ่านอย่างมีเหตุผล คาดคะเนเหตุการณ์จากเรื่องี่อ่าน เขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด บันทึกย่อความ และเขียนรายงานจากสิ่งี่อ่านสังเคราะห์ ประเมินค่าและนำความรู้ความคิดจากการอ่านมาพัฒนาตน พัฒนาการเรียน และพัฒนาความรู้ทางอาชีพ และนำความรู้ความคิดไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิต มีมารยาทและมีนิสัยรักการอ่าน

2. เขียนสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ โดยใช้ภาษาได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ ย่อความจากสื่อที่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลาย เรียงความแสดงแนวคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้โวหารต่าง ๆ เขียนบันทึก รายงานการศึกษาค้นคว้าตามหลักการเขียนทางวิชาการ ใช้ข้อมูลสารสนเทศในการอ้างอิงผลิตผลงานของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งสารคดีและบันเทิงคดี รวมทั้งประเมินงานเขียนของผู้อื่นและนำมาพัฒนางานเขียนของตนเอง

3. ตั้งคำถามและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องี่ฟังและดู มีวิจารณ์ญาณในการเลือกเรื่องี่ฟังและดู วิเคราะห์วัตถุประสงค์ แนวคิด การใช้ภาษา ความน่าเชื่อถือของเรื่องี่ฟังและดู ประเมินสิ่งี่ฟังและดูแล้วนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต มีทักษะการพุดในโอกาสต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยใช้ภาษาที่ถูกต้อง พุดแสดงทรรศนะโต้แย้ง โน้มน้าว และเสนอแนวคิดใหม่อย่างมีเหตุผล รวมทั้งมีมารยาทในการฟัง ดู และพุด

4. เข้าใจธรรมชาติของภาษา อิทธิพลของภาษา และลักษณะของภาษาไทย ใช้คำและกลุ่มคำสร้างประโยคได้ตรงตามวัตถุประสงค์ แต่งคำประพันธ์ประเภท กาพย์ โคลง

ร้ายและฉันทน์ ใช้ภาษาได้เหมาะสมกับกาลเทศะและใช้คำราชาศัพท์และคำสุภาพได้อย่างถูกต้อง
วิเคราะห์หลักการ สร้างคำในภาษาไทย อิทธิพลของภาษาต่างประเทศในภาษาไทยและภาษาถิ่น
วิเคราะห์และประเมินการใช้ภาษาจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

5. วิเคราะห์วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมตามหลักการวิจารณ์วรรณคดี
เบื้องต้น รู้และเข้าใจลักษณะเด่นของวรรณคดี ภูมิปัญญาทางภาษาและวรรณกรรมพื้นบ้าน
เชื่อมโยงกับการเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์และวิถีไทย ประเมินคุณค่าด้านวรรณศิลป์ และนำข้อคิดจาก
วรรณคดีและวรรณกรรมไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

จากหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช
2551 สรุปได้ว่า หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ได้เน้นภาษาไทยให้เป็นเอกลักษณ์ของชาติ
เป็นสมบัติทางวัฒนธรรม และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือ
ในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระกิจ
การงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหา
ความรู้ ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนากระบวนการคิด
วิเคราะห์ วิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทาง
วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

5. แนวทางการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ให้แนวทางเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย
ไว้ว่า การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยให้บรรลุผล ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์จุดหมายของหลักสูตร
และมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อวางแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้สอนจะต้องเปลี่ยน
บทบาทจากผู้บอกความรู้เป็นผู้สนับสนุน เสริมสร้างประสบการณ์เรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน
โดยดำเนินการ ดังนี้

1. หลักในการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

- 1.1 เป็นกิจกรรมที่พัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
- 1.2 ได้หลักฐานการเรียนรู้ ชิ้นงานหรือภาระงานที่แสดงถึงการบรรลุมาตรฐาน
การเรียนรู้และตัวชี้วัด
- 1.3 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบและการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 1.4 เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 1.5 มีความหลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียนและเนื้อหาสาระ
- 1.6 สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์
- 1.7 ช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย
- 1.8 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง

1.9 ผู้เรียนได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

2. แนวการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นแนวความคิดที่มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม และสรุปความรู้ ประเมินผลตนเอง ปรับปรุงตนเองให้พัฒนาก้าวหน้า การจัด การเรียนรู้ควรคำนึงถึงความสำคัญในเรื่องต่อไปนี้

1. การเรียนรู้อย่างมีความสุข เป็นการจัดการเรียนการสอน ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ แต่มีระเบียบวินัย ยอมรับความแตกต่างระหว่างแนวทางในการจัดการเรียนการสอน คือ บทเรียนมีความหมายและเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน กิจกรรมเรียนรู้หลากหลาย ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีสื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับความสามารถและน่าสนใจ การประเมินผลมุ่งเน้นศักยภาพของผู้เรียน เป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม ผู้สอนกับผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

2. การเรียนรู้แบบองค์รวม เป็นการเรียนรู้จากการบูรณาการสาระการเรียนรู้ และกระบวนการเรียนรู้เข้าด้วยกัน สาระการเรียนรู้จะเรียนจากเรื่อง ใกล้ตัวที่อยู่อาศัย ท้องถิ่น ของตน สังคม ประเทศชาติ สิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้ม ที่เกิดขึ้นในสังคมโลก การเรียนรู้แบบองค์รวมเป็นการบูรณาการความรู้ความเข้าใจเรื่องที่เรียนให้ลึกซึ้งครอบคลุมปัญหา และมีความหมายต่อการนำไปใช้ในการดำรงชีวิตและการแก้ปัญหาของสังคม

3. การเรียนรู้จะต้องปรับวัฒนธรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนต้องมีลีลาการเรียนรู้ (Learning Styles) ของตน มีอิสระ ในการเรียนรู้อย่าง มีความรับผิดชอบสูง มีวินัยในตนเอง

4. การเรียนรู้จากการคิดและการปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้โดยการประมวล ข้อมูลความรู้จากประสบการณ์ต่าง ๆ มาวิเคราะห์ให้เป็นความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ เพื่อนำความรู้ และวิธีการไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างเหมาะสมสอดคล้องกัน ผู้เรียนจะแสวงหาข้อมูล จากการอ่าน การสัมภาษณ์ การดูสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ การฟัง แล้วจัดบันทึกข้อมูลนำมาวิเคราะห์ คิดอย่างรอบคอบและนำความรู้ไปปฏิบัติ

3. กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้สอนจะต้องศึกษา วิเคราะห์ จุดหมายของหลักสูตร และมาตรฐานการเรียนรู้ภาษาไทย รวมทั้งเอกสารประกอบหลักสูตร ที่เกี่ยวข้อง เพื่อวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในส่วนบทบาทของผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยน พฤติกรรมจากผู้บอกความรู้แก่ผู้เรียนเป็นผู้สนับสนุน เสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียน โดยดำเนินการดังนี้

1. เลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องเลือกรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะกับผู้เรียน เช่น กิจกรรมเรียนรู้แบบทดลอง กิจกรรมโครงงาน กิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบสวนสอบสวน กิจกรรมอภิปราย กิจกรรมการสำรวจ กิจกรรมศูนย์การเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

2. คิดค้นเทคนิคที่เป็นแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้สอนสามารถคิดค้นรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบอื่นๆ และนำมาใช้อย่างเหมาะสมกับปัจจัยต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความสามารถด้านเนื้อหา ความพร้อมความสนใจและวัยผู้เรียน ความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น เวลา วัสดุอุปกรณ์ สถานที่ และบริบทสภาพแวดล้อมโรงเรียนและชุมชน

3. การจัดกระบวนการเรียนรู้มีหลายแบบ ผู้สอนสามารถเลือกปรับใช้ โดยคำนึงถึงสภาพและลักษณะของผู้เรียน เน้นผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติตามกระบวนการเรียนรู้ อย่างมีความสุข การพัฒนาการเรียนรู้หลักการใช้ภาษาจะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในธรรมชาติของภาษา และวัฒนธรรมการใช้ภาษาไทย ตระหนักว่าภาษามีความสำคัญและมีพลัง กิจกรรมการพัฒนาการเรียนรู้หลักการทางภาษาจำเป็นต้องจัดควบคู่และสัมพันธ์กับกิจกรรมพัฒนาทักษะ การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทุกกิจกรรม

6. การวัดและประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการวัดและการประเมินผล การเรียนภาษาไทยว่า การวัดและประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องดำเนินการควบคู่กับการบูรณาการ หรือผสมผสานการวัดและประเมินผลกับการเรียนการสอน เข้าด้วยกัน จะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาหลายประการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน ซึ่งเป็นศูนย์กลางพัฒนานั้น และการวัดประเมินผลจะเป็นบทบาทสำคัญต่อการเรียนของผู้เรียน ทั้งนี้เพราะ การวัดการประเมินผลและการเรียนรู้ทางตรงก็คือ จะให้ข้อมูลย้อนกลับที่สำคัญเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ ที่มีประสิทธิผล ส่วนผลทางอ้อมคือจะเป็นสิ่งชี้แนะการเรียนการสอน ดังนั้นผู้จัดการศึกษาได้ให้การวัดและประเมินผลด้านการเรียนรู้ด้านภาษาเป็นงานที่ต้องการความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับภาษา และการพัฒนาทางภาษา การวัดผลการเรียนรู้ด้านภาษาไทยจำเป็นต้องเข้าใจหลักการ เพื่อเป็นพื้นฐานดำเนินงาน ดังนี้

1. ทักษะทางภาษาการฟัง พูด อ่าน เขียน ดู มีความสำคัญเท่า ๆ กัน ทักษะเหล่านี้ มีความเกี่ยวเนื่องกัน และความก้าวหน้าของทักษะหนึ่งจะมีผลต่อการพัฒนาอื่น ๆ

2. ผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาความสามารถทางภาษา เช่นเดียวกันกับทักษะการคิด ทักษะทางสังคม เมื่อผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาตามความต้องการที่แท้จริงของตนเองและสถานการณ์จริง ทั้งในบริบทวิชาการในห้องเรียนและชุมชนที่กว้างออกไป

3. ผู้เรียนต้องเรียนรู้การใช้ภาษาพูดและภาษาเขียนอย่างถูกต้องด้วยการฝึกฝน ไม่ใช่การเรียนรู้กฎเกณฑ์ทางภาษาอย่างเดียว การเรียนการใช้ภาษาที่ประกอบด้วยไวยากรณ์ การสะกดคำ และเครื่องหมายต่าง ๆ จะค่อย ๆ เพิ่มขึ้น เมื่อผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทางภาษา เช่นเดียวกันแต่จะแตกต่างกันในจังหวะก้าวและวิธีการเรียนรู้

4. ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านขั้นตอนการพัฒนาทางภาษาเช่นเดียวกันแต่จะแตกต่างกันในจังหวะการก้าวและวิธีการเรียนรู้

5. ภาษาและวัฒนธรรม มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด หลักสูตรที่ให้ความสำคัญให้ความเคารพ และเห็นคุณค่าของเชื้อชาติ วัฒนธรรม ภูมิหลังทางภาษาและความหลากหลายของภาษา จะช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาความรู้สึที่ดีเกี่ยวกับตนเองและกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนการสอนภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ครูผู้สอนต้องมีการวางแผนการสอนที่สอดคล้องเหมาะสมกับหลักสูตร และตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ซึ่งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเปลี่ยนบทบาทของครูจากผู้บอกเป็นผู้สร้างประสบการณ์หรือสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย โดยมีรูปแบบการสอนเทคนิคการเรียนรู้ที่ทันสมัย เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน นอกจากนี้จะต้องมีการวัดประเมินผลที่ครอบคลุมทุกทักษะการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยฟัง การพูด การอ่าน การเขียน การดู รวมถึงทักษะการสื่อสารทางภาษา และวัฒนธรรมต่าง ๆ โดยใช้กระบวนการวัดผลประเมินที่มีความหลากหลาย

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบและการพัฒนารูปแบบ

1. ความหมายของรูปแบบ

คำว่า “รูปแบบ” โดยทั่วไป หมายถึง สิ่งหรือวิธีการที่เป็นต้นแบบของสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งมีนักวิชาการได้ให้ความหมายและสรุปดังนี้

สมาน อัสวภูมิ (2537) ได้ให้ความหมายของรูปแบบ (Model) หมายถึง แบบจำลองอย่างง่ายของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ผู้เสนอรูปแบบพัฒนาขึ้นมาเพื่อแสดงอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ให้เข้าใจง่ายขึ้นและนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในการทำนายหรืออธิบายปรากฏการณ์ ดังนั้น รูปแบบจึงมีหลายรูปแบบตามวัตถุประสงค์และลักษณะของรูปแบบ นอกจากนี้ รูปแบบการบริหาร หมายถึง แบบแผนในการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร เพื่อทำให้การดำเนินงานขององค์กรดำเนินไปในทิศทางที่พึงประสงค์จนบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งรูปแบบการบริหาร ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของรูปแบบ และกลไกของรูปแบบ

จะเห็นได้ว่านักจัดการศึกษาได้ให้ความหมายของรูปแบบทั้งในลักษณะที่คล้ายกัน และแตกต่างกันโดยสรุปความหมายของรูปแบบที่นักวิชาการให้ความเห็นได้ 4 ลักษณะ คือ

1. รูปแบบ หมายถึง รูปแบบของจริง รูปแบบที่เป็นแบบอย่างและแบบจำลองที่เหมือนของจริงทุกอย่าง แต่มีขนาดเล็กลงหรือใหญ่ขึ้นกว่าปกติ

2. รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างของความสัมพันธ์หรือเหตุผลซึ่งกันและกันของปัจจัยตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญ ในเชิงความสัมพันธ์หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

3. รูปแบบ หมายถึง ลักษณะที่พึงปรารถนามีลักษณะอุดมคติหรือเกิดได้ยากในโลกของความเป็นจริง โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิ่งที่เราอยากจะได้กับความสามารถที่จะหาสิ่งที่ต้องการนั้นแตกต่างกันมาก เช่น เมืองในอุดมคติ เป็นต้น

4. รูปแบบ หมายถึง ชุดของทฤษฎีที่ผ่านกระบวนการทดสอบความเที่ยงตรง (Validity) และความน่าเชื่อถือ (Reliability) แล้วสามารถระบุและพยากรณ์ถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยใช้วิธีการทางคณิตศาสตร์หรือทางสถิติได้ด้วย

อุทุมพร จามรมาน (2540) ให้ความหมายของรูปแบบหมายถึง โครงสร้างของความเกี่ยวข้องระหว่างหน่วยต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ดังนั้นรูปแบบจึงมีมากกว่า 1 มิติ หลายตัวแปร และตัวแปรดังกล่าวต่างมีความเกี่ยวข้อง (เชิงความสัมพันธ์หรือเหตุผล) ซึ่งกันและกัน

บุญส่ง หาญพานิช (2546) ได้สรุปความหมายของรูปแบบว่า หมายถึง โครงสร้างโปรแกรม แบบจำลอง หรือตัวแบบที่จำลองสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจากการลดทอนเวลาและทะเลาะ โดยพิจารณาว่ามีสิ่งใดบ้างที่จะต้องนำมาศึกษา เพื่อใช้แทนแนวคิดหรือปรากฏการณ์ใดปรากฏการณ์หนึ่ง โดยอธิบายความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบนั้น ๆ

ทิตินา เขมมณี (2546) ได้กล่าวถึง รูปแบบ คือ รูปธรรมของความคิดที่เป็นนามธรรมที่บุคคลได้แสดงออกในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง อาจอธิบายเป็นแผนผัง แผนภาพ เพื่อช่วยให้ตนเองและบุคคลอื่นสามารถเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น รูปแบบจึงเป็นเครื่องมือทางด้านความคิดของบุคคลที่ใช้ในการสืบสอบหาคำตอบและให้คำนิยามเกี่ยวกับรูปแบบการเรียนการสอน คือ ลักษณะสภาพของการเรียนการสอนที่ครอบคลุมไปถึงองค์ประกอบที่สำคัญ จัดไว้อย่างชัดเจนเป็นระบบตามหลักปรัชญา แนวคิดทฤษฎีหรือความเชื่อต่าง ๆ

บุญชม ศรีสะอาด (2553) ได้ให้ความหมายของคำว่า รูปแบบ (Model) ว่า หมายถึง โครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ผู้วิจัยสามารถใช้รูปแบบอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ หรือตัวแปรต่าง ๆ ที่มีในปรากฏการณ์ธรรมชาติหรือในระบบต่าง ๆ อธิบายลำดับขั้นตอนขององค์ประกอบหรือกิจกรรมในระบบ

Joyce, Weil and Calhoun (2009) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ว่าเป็นแผนหรือแบบซึ่งสามารถใช้เพื่อการพัฒนาทางตรง หรือการพัฒนาเป็นกลุ่มย่อยเพื่อจัดสื่อ การพัฒนาที่เหมาะสมกับผู้เรียน ซึ่งรวมทั้งหนังสือ ภาพยนตร์ เทปบันทึกเสียง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และหลักสูตรรายวิชาแต่ละรูปแบบจะให้แนวทางในการออกแบบการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์แตกต่างกัน

Keeves (1988) ได้ให้ความหมายของคำว่ารูปแบบ สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่แสดงโครงสร้างของความสัมพันธ์ระหว่างชุดของปัจจัยหรือตัวแปรต่าง ๆ หรือองค์ประกอบที่สำคัญในเชิงความสัมพันธ์หรือเหตุผลซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงหรือปรากฏการณ์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ นอกจากนี้ยังได้กล่าวว่า รูปแบบที่ใช้ประโยชน์ได้ควรจะมีข้อกำหนด (Requirement) 4 ประการ คือ

1. รูปแบบ ควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (Structural Relationship) มากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกันแบบรวม ๆ (Associative Relationship)
2. รูปแบบ ควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสามารถถูกตรวจสอบได้โดยการสังเกต ซึ่งเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบบนพื้นฐานของข้อมูลได้
3. รูปแบบ ควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษาดังนั้น นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้อธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย
4. รูปแบบ ควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่ และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายในเรื่องที่กำลังศึกษา

Willer (1976) กล่าวว่า รูปแบบเป็นการสร้างความคิดรวบยอดของชุดปรากฏการณ์ ด้วยวิธีของเหตุผลที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดในนิยาม ส่วน

Smith และคนอื่น ๆ (วิสุทธ์ วิจิตรพิชชาภรณ์, 2547) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง การย่อส่วนของจริงให้เล็กลงเพื่อให้พิจารณาและทำความเข้าใจในข้อเท็จจริงและปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมต่าง ๆ โดยจัดวางแบบแผนให้เข้าใจยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า รูปแบบสามารถอธิบายความหมายได้ตามปรากฏการณ์หรือความจริง ซึ่งเป็นการสร้างขึ้นอย่างมีระบบแบบแผนตามหลักปรัชญา ทฤษฎีหลักการแนวคิดหรือความเชื่อต่าง ๆ แสดงถึงความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ของกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญที่แสดงหรืออธิบายอย่างชัดเจนรวมถึงวิธีการและเทคนิคการพัฒนาต่าง ๆ ที่สามารถช่วยให้สภาพการพัฒนานั้นเป็นไปตามทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดที่ยึดถือมากที่สุด ซึ่งได้รับการพิสูจน์ ทดสอบ หรือยอมรับแล้วว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการพัฒนาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์เฉพาะของรูปแบบนั้น ๆ ได้

2. ประเภทของรูปแบบ

Steiner (1998) แบ่งรูปแบบออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. รูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical Model or Model-of) รูปแบบประเภทนี้เป็นแบบจำลองทางกายภาพ เช่น แบบจำลองรถยนต์ เครื่องบิน ภาพจำลอง
2. รูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model or Model-for) เป็นแบบจำลองที่สร้างขึ้นจากกรอบความคิดที่มีทฤษฎีเป็นพื้นฐาน ตัวทฤษฎีเองไม่ใช่รูปแบบหรือแบบจำลองเป็นตัวช่วยให้เกิดรูปแบบที่มีโครงสร้างต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กัน

Willer (1976) นิยามความหมายของรูปแบบ สรุปได้ว่า รูปแบบเป็นการสร้างมโนทัศน์ (Conceptualization) เกี่ยวกับชุดปรากฏการณ์ โดยอาศัยหลักการ (Rationale) ของระบบรูปร่าง (Formal System) และมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดความกระจ่างชัด ของนิยามความสัมพันธ์ และประพจน์ที่เกี่ยวข้อง

Raj (1996) กล่าวถึงความหมายของคำว่า รูปแบบ (Model) ไว้ 2 ความหมาย ดังนี้

1. รูปแบบ คือ รุ่ยย่อของความจริงของปรากฏการณ์ ซึ่งแสดงข้อความหรือภาพ โดยการลดทอนเวลา ความพอเหมาะ และกาลเทศะ ทำให้เข้าใจความจริงของปรากฏการณ์ได้ดียิ่งขึ้น
2. รูปแบบ คือตัวแทนของการใช้แนวคิดของโปรแกรมที่กำหนดเฉพาะ

Good (1973) ได้รวบรวมความหมายของรูปแบบไว้ 4 ความหมาย คือ

- 1) เป็นแบบอย่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างหรือทำซ้ำ
- 2) เป็นตัวอย่างสำหรับการเลียนแบบ เช่น ตัวอย่างในการออกเสียงภาษาต่างประเทศเพื่อให้ผู้เรียนได้เลียนแบบ
- 3) เป็นแผนภูมิหรือภาพสมมติซึ่งเป็นตัวแทนสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลักการ หรือแนวคิด
- 4) เป็นชุดของปัจจัยหรือองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน รวมตัวเป็นตัวแทนและเป็นสัญลักษณ์ทางระบบของสังคม อาจเขียนเป็นสูตรคณิตศาสตร์หรือบรรยายก็ได้

Keeves (1988) จำแนกรูปแบบออกเป็น 5 ลักษณะ คือ

1. รูปแบบเชิงเปรียบเทียบ (Analogue Models) คือ รูปแบบที่มีความสัมพันธ์กับระบบกายภาพ มักเป็นรูปแบบที่ใช้ในวิทยาศาสตร์กายภาพ เป็นรูปแบบที่นำไปใช้อุปมากับสิ่งอื่นได้ เช่น รูปแบบจำลองระบบสุริยะกับระบบสุริยะที่เกิดขึ้นจริง ธนาคารจำลองกับระบบธนาคารที่เป็นจริง แบบจำลองการผลิตกับการผลิตจริง เป็นต้น
2. รูปแบบเชิงภาษา (Semantic Models) คือ รูปแบบที่ใช้ภาษาในการบรรยาย ลักษณะของรูปแบบ รูปแบบชนิดนี้จะช่วยให้วิธีการอุปมาในการพิจารณาด้วยภาษา มากกว่าที่จะใช้วิธีการอุปมาในการพิจารณาด้วยโครงสร้างกายภาพ เป็นรูปแบบที่ใช้กันมากทางด้านศึกษาศาสตร์
3. รูปแบบเชิงแผนผัง (Schematic Models) คือ รูปแบบแสดงความคิดที่ผ่านทาง แผนผัง แผนภาพ ไต่อะแกรม กราฟ เป็นต้น

4. รูปแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Models) คือ รูปแบบแสดงความคิด ที่แสดงออกทางสูตรคณิตศาสตร์ กำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบในรูปสมการหรือฟังก์ชันทาง คณิตศาสตร์ ส่วนมากจะเกิดขึ้นหลังจากได้รูปแบบเชิงภาษาแล้ว

5. รูปแบบเชิงเหตุผล (Causal Models) คือ รูปแบบที่มีโครงสร้างเป็นสมการเชิง เส้นที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ของสภาพการณ์ ปัญหาส่วนใหญ่ รูปแบบด้านการศึกษาศาสตร์มักเป็นรูปแบบนี้

จากที่กล่าวมาแสดงว่า รูปแบบมีหลายประเภทด้วยกันเป็นสิ่งที่สร้างและพัฒนาขึ้น ของแต่ละสาขาก็มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น รูปแบบทางการศึกษาและสังคมศาสตร์ได้แบ่ง ออกเป็นรูปแบบที่ใช้อุปมาอุปไมยเทียบเคียงปรากฏการณ์ ซึ่งเป็นรูปธรรมเพื่อสร้างความเข้าใจใน ปรากฏการณ์ที่เป็นนามธรรม มีการอธิบายปรากฏการณ์ที่ศึกษาด้วยภาษา แผนภูมิ รูปภาพ เป็นต้น

3. องค์ประกอบของรูปแบบ

องค์ประกอบของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นได้มีนักวิชาการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ กล่าวถึงในลักษณะที่คล้ายกันในภาพรวม แต่จะแตกต่างกันในรายละเอียดย่อยดังต่อไปนี้

สมาน อัสวภูมิ (2545) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบที่ตีว่า น่าจะประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ

1. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ในการพัฒนารูปแบบใด ๆ ก็ตามผู้ออกแบบรูปแบบ ต้องรู้ว่าจะออกแบบรูปแบบการดำเนินงานนี้ขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์ใด ซึ่งโดยทั่วไปก็มักจะพัฒนา รูปแบบขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อให้การดำเนินงานเกิดผลดีอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขึ้นมาก็เพื่อให้การดำเนินงานในสถานศึกษา เป็นไปอย่างมีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นต้น

2. หลักการของรูปแบบ เพื่อให้การดำเนินงานของรูปแบบเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้ออกแบบรูปแบบต้องกำหนดว่าจะออกแบบรูปแบบนั้น ๆ บนฐานคิด ของหลักการใดบ้าง เช่น หลักการประการหนึ่งของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาคือ “หลักร่วมกันรับผิดชอบ” หมายความว่า คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องร่วมกันรับผิดชอบ เป็นต้น

3. ระบบงานและกลไกของรูปแบบ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามหลักการ และบรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ผู้พัฒนารูปแบบต้องออกแบบระบบงานของรูปแบบ เพื่อเป็นกลไกในการดำเนินงานของรูปแบบ เช่น การจัดโครงสร้างองค์กร การตั้งคณะกรรมการ และคณะทำงานต่าง ๆ และที่จำเป็นอื่น ๆ พร้อมกับการกำหนดบทบาทหน้าที่ ความสัมพันธ์ และการทำงานร่วมกันของระบบเหล่านั้น เพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบที่กำหนดไว้

4. วิธีการดำเนินงานของรูปแบบ โดยการกำหนดภารกิจหลัก กระบวนการ วิธีการกิจกรรมและอื่น ๆ ที่ต้องดำเนินการเพื่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

5. แนวการประเมินรูปแบบ หมายถึง การกำหนดแนวทางและเครื่องมือในการ ประเมินผลรูปแบบตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ และการประเมินการดำเนินงานตามรูปแบบว่า เป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบว่าการดำเนินงานรูปแบบทำ หน้าที่ตามที่ออกแบบไว้มากน้อยเพียงใด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด ตลอดจน การกำหนดแนวทางในการพัฒนารูปแบบต่อเนื่องต่อไปได้

6. คำอธิบายประกอบรูปแบบ หมายถึง การอธิบายคำศัพท์เฉพาะที่นำมาใช้ในการ การออกแบบรูปแบบ เพื่อสื่อความให้ตรงกันในการนำรูปแบบไปใช้

7. ระบุเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ เนื่องจากรูปแบบทุกรูปแบบมีข้อจำกัดของ ตนเอง ดังนั้น ผู้ออกแบบรูปแบบควรได้ระบุเงื่อนไขที่จะทำให้การนำรูปแบบไปใช้ประสบผลสำเร็จ และข้อความระมัดระวังเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น เป็นต้น

ธีระ รุญเจริญ (2550) ได้กล่าวถึง รูปแบบมีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
3. กลไกการดำเนินการ
4. วิธีดำเนินการของรูปแบบ
5. แนวทางการประเมินรูปแบบ
6. เงื่อนไขความสำเร็จ

สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์ (2551) ได้กำหนดองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบ การนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานว่ามีจำนวน 7 องค์ประกอบ คือ

1. วัตถุประสงค์
2. เนื้อหาของการนิเทศ
3. กระบวนการนิเทศ
4. วิธีการนิเทศ
5. ผู้นิเทศ
6. ระยะเวลาการนิเทศ
7. ปัจจัยเอื้อและข้อจำกัด

วไลพร เมฆไตรรัตน์ (2555) ได้กำหนดองค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการนิเทศ การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่ามีจำนวน 6 องค์ประกอบ คือ

1. แนวคิด หลักการ
2. วัตถุประสงค์
3. กระบวนการ
4. วิธีการส่งเสริมสมรรถนะ
5. การประเมินผล
6. การให้ข้อมูลย้อนกลับ

วิภาดา ศรีจอมขวัญ (2556) อธิบายถึงองค์ประกอบของรูปแบบไว้ ดังนี้

1. ส่วนนำ ได้แก่ บริบท สภาพแวดล้อม หลักการ แนวคิด ผลลัพธ์ วัตถุประสงค์ ตลอดจนการรวบรวมปัญหาที่แท้จริงเป็นส่วนสำคัญในการพิจารณาเป็นอันดับต้น ซึ่งนำไปสู่การทำนาย (Prediction) และทดสอบได้

2. การจัดร่างโครงสร้างต้องมีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) หมายถึงว่า สามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์ในเรื่องนั้น ๆ ได้ รูปแบบจะต้องสามารถช่วยในการสร้างจินตนาการ (Imagination) ความคิดรวบยอด (Concept) และความสัมพันธ์ (Interrelation) รวมทั้งขยายขอบเขตของการสืบเสาะความรู้ โครงสร้างองค์กร โครงสร้างบริหาร ภารกิจ หน้าที่ หน้าที่บริหาร หรือกระบวนการจัดการ การวางแผนโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ การจัดการเทคโนโลยีต้องมีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural Relationship)

3. การนำไปทดลองเพื่อเปรียบเทียบผลการนำไปใช้ทำให้มีการปรับปรุงคุณภาพในการปฏิบัติงานซึ่งมี 2 ลักษณะ คือ ทดลองย้อนหลัง โดยการใช้ข้อมูลย้อนกลับ และการทดลองใช้ปฏิบัติในปัจจุบัน

4. การติดตามและประเมินผลและตรวจสอบหาความเหมาะสม ความเป็นไปได้ หรือทดลองใช้ต่อไป

5. มีเงื่อนไข คือ มองเห็นภาพแห่งความสำเร็จ

Joyce and Weil (1986) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบร่วมที่สำคัญของรูปแบบการเรียนการสอนโดยทั่วไป ซึ่งผู้พัฒนารูปแบบการสอนควรคำนึง ดังต่อไปนี้

1. หลักการของรูปแบบการสอน เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อและแนวคิดของทฤษฎีที่รองรับรูปแบบการสอน หลักการของรูปแบบการสอนจะต้องเป็นตัวชี้้นำการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา และขั้นตอนการดำเนินการในรูปแบบการสอน

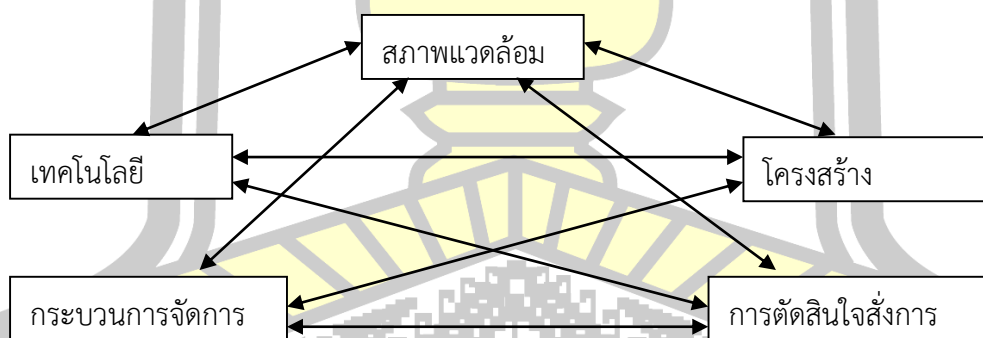
2. จุดประสงค์ของรูปแบบการสอน เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการสอน

3. กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการเป็นส่วนที่ระบุถึงวิธีการปฏิบัติในขั้นตอนหนึ่ง ๆ เมื่อนำรูปแบบไปใช้

4. การวัดและประเมินผล เป็นส่วนที่ประเมินถึงประสิทธิผลของรูปแบบการสอน Keeves (1988) กล่าวว่า รูปแบบโดยทั่วไปมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. รูปแบบจะต้องนำไปสู่การทำนาย (Prediction) ผลที่ตามมาสามารถพิสูจน์ทดสอบได้ กล่าวคือ สามารถนำไปสร้างเครื่องมือเพื่อไปพิสูจน์ทดสอบได้
2. โครงสร้างของรูปแบบจะต้องประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ (Causal Relationship) ซึ่งสามารถใช้อธิบายปรากฏการณ์หรือเรื่องนั้นได้
3. รูปแบบจะต้องช่วยสร้างจินตนาการ (Imagination) ความคิดรวบยอด (Concept) และความสัมพันธ์ (Interrelations) รวมทั้งช่วยขยายขอบเขตของการสืบเสาะความรู้
4. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง (Structural relationship) มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง (Associative relationship)

Brown and Moberg (1980) กล่าวถึงองค์ประกอบของรูปแบบที่ได้สังเคราะห์ขึ้นมาจากแนวคิดเชิงระบบ (Systems Approach) กับหลักการบริหารตามสถานการณ์ (Contingency Approach) ประกอบด้วย 1) สภาพแวดล้อม (Environment) 2) เทคโนโลยี (Technology) 3) โครงสร้าง (Structure) 4) กระบวนการจัดการ (Management Process) และ 5) การตัดสินใจสั่งการ (Decision Making) รูปแบบการศึกษาและการทำความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบและการบริหารของ Brown และ Moberg มีลักษณะปรากฏดังภาพประกอบ 4

ที่มา : Brown and Moberg (1980)

ภาพประกอบ 4 รูปแบบเชิงระบบและสถานการณ์ (Systems/Contingency Model) ของ Brown และ Moberg

Bardo and Hartman (1982) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า การที่จะระบุรูปแบบหนึ่งจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดอย่างน้อยเพียงใด

จึงจะเหมาะสมและรูปแบบควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่ได้มีข้อกำหนดตายตัวทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้น ๆ

Aderson (1997) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบว่า ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ และหลักฐานที่แสดงการยอมรับประสิทธิภาพของรูปแบบนั้น ๆ

Kruse (2004) ได้กล่าวถึง รูปแบบการเรียนรู้ตามแนวทาง ADDIE (ADDIE Model) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ (A : Analysis) เป็นขั้นตอนแรกของรูปแบบการสอน ADDIE คือ การวิเคราะห์และประเมินความต้องการจำเป็น
2. การออกแบบ (D : Design) เป็นขั้นตอนที่ดำเนินการต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยออกแบบบทเรียนตามกลยุทธ์ได้จากขั้นตอนการวิเคราะห์ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการทำงานด้านเอกสารเช่นกัน โดยจะต้องพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของบทเรียน การเรียงลำดับเนื้อหา วิธีการนำเสนอเนื้อหา การเลือกใช้สื่อและแบบทดสอบ เป็นต้น
3. การพัฒนา (D : Development) พัฒนาเครื่องมือที่นำมาประกอบการจัดการเรียนการสอน
4. การทดลองใช้ (I : Implementation) เนื้อหากิจกรรมไปใช้ประกอบด้วยรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น
5. การประเมินผล (E : Evaluation) ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนของประสิทธิผล ของสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบในส่วนขององค์ประกอบของรูปแบบ พบว่า ในการพัฒนารูปแบบจะมีองค์ประกอบอธิบายรายละเอียดได้ คือ

1. การพัฒนารูปแบบการโค้ช (PPCE Coaching Model) องค์ประกอบของรูปแบบประกอบไปด้วย 3 ส่วน คือ องค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์ องค์ประกอบเชิงกระบวนการ และองค์ประกอบเชิงเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ (ธัญพร ชื่นกลิ่น, 2553)
2. การพัฒนารูปแบบการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ (PPMP) องค์ประกอบของรูปแบบประกอบไปด้วยองค์ประกอบเชิงหลักการและวัตถุประสงค์ องค์ประกอบเชิงกระบวนการ และองค์ประกอบเชิงสนับสนุน (กนิษฐา เชาววิวัฒนกุล, 2553)
3. การพัฒนารูปแบบการติดตามช่วยเหลือสำหรับครูที่เลี้ยง องค์ประกอบของรูปแบบประกอบไปด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ แนวคิดในการพัฒนารูปแบบ และเงื่อนไขในการนำรูปแบบไปใช้ (กรัณย์พล วิวรรณมงคล, 2553)

4. การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ องค์ประกอบของรูปแบบ CIPE Model ประกอบไปด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ และเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ (ยุพิน ยืนยง, 2553)

จากเอกสารและงานวิจัยสรุปได้ว่า องค์ประกอบของรูปแบบไม่ได้มีข้อกำหนดของ องค์ประกอบที่ตายตัว แต่ขึ้นอยู่กับลักษณะการศึกษาในแต่ละสถานการณ์ ซึ่งโดยทั่ว ๆ ไป องค์ประกอบของรูปแบบมักจะประกอบไปด้วย การสร้าง การกำหนดรูปแบบให้ชัดเจน หลักการของ รูปแบบ เมื่อสร้างรูปแบบแล้วนำไปตรวจสอบหาคุณภาพของรูปแบบว่ารูปแบบที่สร้างขึ้นนั้นตรงตาม วัตถุประสงค์ ตรงกับหลักการที่จะสร้างขึ้นและสามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่เป็นหลัก ในการวิจัย รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ได้นำแนวคิดในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ ปรากฏดังตาราง 4

ตาราง 4 การสังเคราะห์ห้ององค์ประกอบของรูปแบบ

กระบวนกรจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษาเอกชน	Joyce and Weil (1986)	Brown and Moberg (1980)	สมาน อัครวุฒิ (2545)	ธีระ รุญเจริญ (2550)	สุภาภรณ์ กิตติรัตนานนท์ (2551)	วไลพร เมฆไตรรัตน์ (2555)	วิภาดา ศรีจอมขวัญ (2556)
1. แนวคิด หลักการ	/	/	/	/	/	/	/
2. วัตถุประสงค์	/	/	/	/	/	/	/
3. กระบวนการ ระบบกลไก	/	/	/	/	/	/	/
4. วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินงาน	/	/	/	/	/	/	/
5. การวัดและประเมินผล	/	/	/	/	/	/	/
6. เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้	/	/	/	/	/	/	/
7. สภาพแวดล้อม การสนับสนุน	/	/	/	/	/	/	/
8. บุคคล	/	/	/	/	/	/	/
9. การให้ข้อมูลย้อนกลับ	/	/	/	/	/	/	/
10. การสนับสนุน	/	/	/	/	/	/	/

จากการสังเคราะห์แนวคิดของนักการศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศที่แสดงทัศนะเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดในการวิจัยรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) แนวคิด หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) วิธีดำเนินงาน 4) การวัดและประเมินผล 5) เงื่อนไขความสำเร็จ

4. การพัฒนารูปแบบ

บุญส่ง หาญพานิช (2546) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบเป็นการกำหนดมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบเพื่อชี้ให้เห็นว่า รูปแบบเสนออะไร เสนออย่างไร เพื่อให้ได้อะไร และสิ่งที่ได้นั้นอธิบายปรากฏการณ์อะไร และนำไปสู่ข้อค้นพบอะไรใหม่ ๆ และให้แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างและพัฒนารูปแบบว่า รูปแบบที่จะนำไปใช้ให้ได้ประโยชน์สูงสุดนั้น รูปแบบต้องประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง สามารถทำนายผลได้ สามารถขยายความผลทำนายได้กว้างขวางขึ้น และสามารถนำไปสู่แนวคิดใหม่ๆ

Joyce and Weil (1996) ได้สรุปสาระสำคัญของการพัฒนารูปแบบไว้ 4 ประการ คือ 1) รูปแบบต้องมีทฤษฎีรองรับ เช่น ทฤษฎีด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ และประกอบด้วย เป้าหมายของรูปแบบ ทฤษฎีและข้อสมมติที่รองรับรูปแบบ หลักการและมโนทัศน์สำคัญที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบ 2) เมื่อพัฒนารูปแบบแล้วก่อนนำไปใช้อย่างแพร่หลายต้องมีการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎีและตรวจสอบคุณภาพการใช้สถานการณ์จริง และนำข้อค้นพบมาปรับปรุงแก้ไขอยู่เรื่อย ๆ 3) การพัฒนารูปแบบอาจออกแบบให้ใช้ได้อย่างกว้างขวาง หรือเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ 4) การพัฒนารูปแบบจะมีจุดมุ่งหมายหลักที่ถือเป็นตัวตั้งในการพิจารณาเลือกรูปแบบไปใช้ เช่น ถ้าผู้ใช้นารูปแบบการสอนไปใช้ตรงกับจุดมุ่งหมายหลักจะทำให้เกิดผลสูงสุด แต่ก็สามารถนำรูปแบบนั้นไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่นได้ ถ้าพิจารณาเห็นว่าเหมาะสม แต่ก็อาจทำให้ได้ผลสำเร็จที่ลดน้อยลง

Keeves (1988) กล่าวถึงหลักการอย่างกว้าง ๆ เพื่อกำกับการสร้างรูปแบบไว้ 4 ประการ คือ 1) รูปแบบควรประกอบขึ้นด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (ของตัวแปร) มากกว่าความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดา อย่างไรก็ตามเชื่อมโยงแบบเส้นตรง แบบธรรมดาทั่วไปนั้นก็มีประโยชน์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยในช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบ 2) รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบได้สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกตและหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ 3) รูปแบบควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ ควรใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย 4) รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายองค์ความรู้ในเรื่องที่กำลังศึกษาด้วย

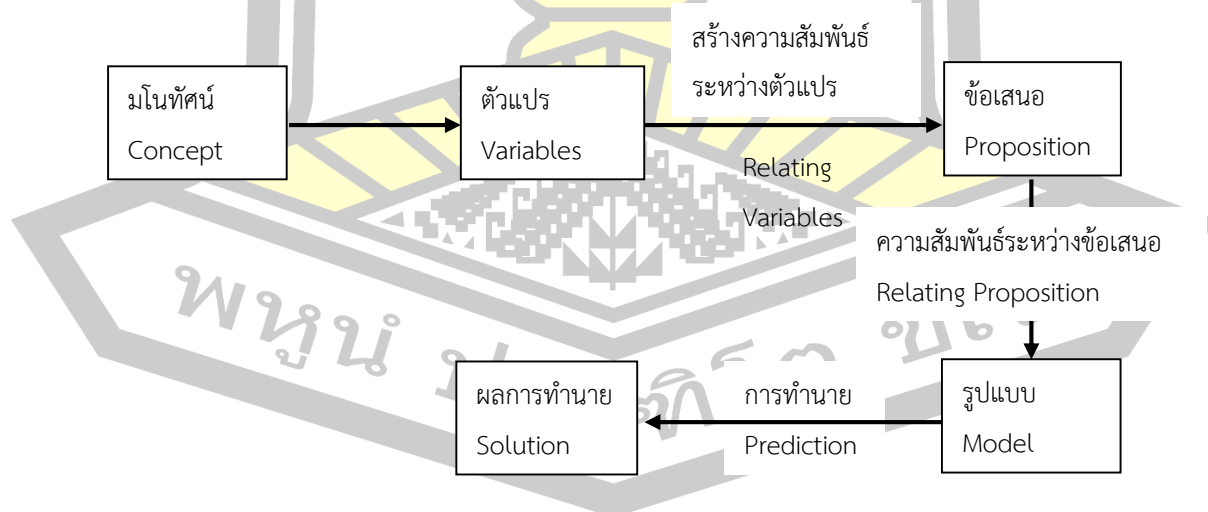
ฉลาด จันทรสุมบัตติ (2550) กล่าวว่า รูปแบบที่จะนำไปใช้ให้ได้ประโยชน์สูงสุดนั้น ต้องประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญคือ มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง สามารถทำนายผลได้สามารถขยายความผลทำนายได้กว้างขวางขึ้น และสามารถนำไปสู่แนวคิดใหม่ ๆ สำหรับการพัฒนารูปแบบนั้นผู้วิจัยจะต้องศึกษาแนวคิดทฤษฎีในการสร้างรูปแบบ นำเอาข้อมูลที่จัดเก็บมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อกำหนดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบของรูปแบบ กำหนดโครงสร้างและข้อเสนอของรูปแบบอย่างชัดเจน เพื่อนำไปสู่ผลสรุปเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่มุ่งหวังของการวิจัย มีการทดสอบและปรับปรุงรูปแบบก่อนนำรูปแบบไปใช้งานจริง ประเมินผลหลังจากการนำรูปแบบไปใช้งานจริง

จากแนวคิดการพัฒนารูปแบบดังกล่าว สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบ คือ กระบวนการกำหนดมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเชิงโครงสร้าง (ตัวแปร) อย่างเป็นระบบ ภายใต้แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มีเป้าหมายและข้อสมมติฐาน มีการทดสอบและปรับปรุงรูปแบบก่อนนำไปใช้งานจริง และประเมินผลหลังจากการนำรูปแบบไปใช้แล้วในสถานการณ์จริง

5. กระบวนการพัฒนารูปแบบ

ได้มีผู้พัฒนารูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ดังนี้

1. กระบวนการพัฒนารูปแบบของ บุญส่ง หาญพานิช (2546) รูปแบบประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ มีความสัมพันธ์เชิงโครงสร้าง สามารถทำนายผลได้สามารถขยายความผลทำนายได้กว้างขวางขึ้น และสามารถนำไปสู่แนวคิดใหม่ ๆ กระบวนการพัฒนารูปแบบ ปรากฏดังภาพประกอบ 5

ภาพประกอบ 5 ขั้นตอนการสร้างรูปแบบของ บุญส่ง หาญพานิช

Meason, Alberts and Khedoumi (1985) การพัฒนารูปแบบและการสร้างรูปแบบ สามารถเสนอได้ 5 ขั้นตอน

1. ขั้นรวบรวมปัญหา (Problem Formulation) เพื่อให้รู้ว่าอะไรคือปัญหาที่แท้จริง

2. ขั้นพัฒนารูปแบบ (Model Construction) ดำเนินการภายหลังจากที่ได้รวบรวมปัญหาต่าง ๆ แล้ว ในการพัฒนารูปแบบต้องพิจารณาวัตถุประสงค์เบื้องต้นของการสร้าง และต้องรู้ถึงลักษณะเฉพาะที่ต้องการของผลผลิต ต้องรู้ข้อมูลสารสนเทศที่จำเป็นและควรคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการสร้างและความสนใจของผู้ใช้ด้วย เพราะถ้ารูปแบบมีค่าใช้จ่ายสูงและไม่เป็นที่ยอมรับของผู้ใช้ ข้อมูลที่รวบรวมมาอาจมีโอกาสบกพร่องได้ในระหว่างการดำเนินการในขั้นต่าง ๆ จึงควรมีการประเมินค่าความแปรปรวนและควรพิจารณาอย่างระมัดระวัง สมควรนำตัวแปรใดบ้างมาไว้ในรูปแบบที่จะสร้าง เมื่อสร้างเสร็จแล้วก็ต้องพิจารณาว่าครอบคลุมตัวแปรหรือไม่ มีความบกพร่องในตัวแปรใดบ้าง

3. การทดสอบรูปแบบ (Testing the Model) เมื่อสร้างรูปแบบเสร็จแล้ว ควรทดสอบโดยพิจารณาถึงองค์ประกอบ ดังนี้

3.1 มีความตรงตามสถานการณ์จริง (Valid) รูปแบบที่สร้างหากมีความใกล้เคียงกับความจริงจะดีมาก เพราะจะช่วยให้การตัดสินใจดีขึ้นไม่ยุ่งยากต่อการนำไปใช้ และควรพิจารณาถึงระดับความสำเร็จของการแก้ปัญหา

3.2 มีการนำไปทดลองใช้เพื่อเปรียบเทียบว่าผลการนำไปใช้ทำให้มีการปรับปรุงคุณภาพในการปฏิบัติงานอย่างไร คือ การทดลองย้อนหลัง (Retrospective Evaluation) โดยใช้กับข้อมูลในอดีตและการทดลองใช้ปฏิบัติในปัจจุบัน

4. การทำให้สำเร็จ (Implementation) เมื่อผ่านการทดสอบแล้ว ควรสามารถที่นำไปใช้ให้เกิดความสำเร็จ เพราะไม่มีรูปแบบใดที่จะเรียกว่าสำเร็จอย่างสมบูรณ์จนกว่าจะได้รับการยอมรับและมีการนำไปใช้

5. การพัฒนาปรับปรุงรูปแบบให้ทันสมัย (Model Updating) แม้ว่าจะมีการนำรูปแบบไปใช้อย่างประสบผลสำเร็จแต่ก็ควรมีการพัฒนาปรับปรุงประยุกต์ให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ขององค์การและสถานการณ์ที่มากกระทบจากภายนอกและภายในองค์กรด้วย

บุญชม ศรีสะอาด (2535) กล่าวถึงงานวิจัยที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบซึ่งอาจกระทำได้ 2 ขั้นตอน คือ

1. การสร้างหรือการพัฒนารูปแบบ ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมติฐานโดยการศึกษาและค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบที่มีผู้พัฒนาไว้แล้วในเรื่องเดียวกันหรือเรื่องอื่น ๆ และผลการศึกษาหรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์

สภาพหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งช่วยให้สามารถกำหนดองค์ ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบในการพัฒนารูปแบบนั้นจะต้องใช้หลักเหตุผลเป็นฐานสำคัญและการศึกษาค้นคว้า ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบเป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยอาจจะคิดโครงสร้างของรูปแบบขึ้นก่อน แล้วปรับปรุงโดยอาศัยข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้าทฤษฎี แนวความคิด รูปแบบหรือผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องหรือทำการศึกษางค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรแต่ละตัวแล้วคัดเลือกองค์ประกอบย่อย หรือตัวแปรที่สำคัญขึ้นเป็นโครงสร้างของรูปแบบก็ได้หัวใจสำคัญของขั้นนี้อยู่ที่การเลือกวง องค์ประกอบในรูปแบบ (ตัวแปรหรือกิจกรรม) เพื่อให้ได้รูปแบบที่ไม่ซับซ้อนสามารถนำไปปฏิบัติ ได้ง่าย ตัวแปรในรูปแบบมีน้อยตัวแต่สามารถอธิบายผลได้มาก ฯลฯ ในการวิจัยบางเรื่องจำเป็นต้องให้ ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความถูกต้องเหมาะสม

2. การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ หลังจากได้พัฒนารูปแบบในขั้นต้น แล้ว จำเป็นต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นนั้นถึงแม้ว่า จะพัฒนาโดยรากฐานจากทฤษฎี แนวความคิดหรือรูปแบบของคนอื่นและผลการวิจัยที่ผ่านมาแล้ว หรือแม้กระทั่งได้รับการกลั่นกรองจากผู้เชี่ยวชาญแล้วก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทำการทดลองนำไปใช้ในสถานการณ์จริง เพื่อทดสอบดูว่ามีความเหมาะสมหรือไม่

วาโร เเพ็งสวัสดิ์ (2553) ได้สรุปการพัฒนารูปแบบออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่

1) การสร้างหรือการพัฒนารูปแบบ และ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างหรือพัฒนารูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะสร้าง หรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ผู้วิจัยอาจจะศึกษารายกรณี หน่วยงานที่ดำเนินการ ในเรื่องนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งผลการศึกษานำมาใช้กำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ ดังนั้นการพัฒนารูปแบบในขั้นตอนนี้จะต้อง อาศัยหลักการของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญซึ่งโดยทั่วไปการศึกษาในขั้นตอนนี้จะมีขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

1.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำสารสนเทศที่ได้มา วิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นร่างกรอบความคิดการวิจัย

1.2 การศึกษาจากบริบทจริงซึ่งในขั้นตอนนี้อาจจะดำเนินการได้หลายวิธี เช่น

1.2.1 การศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินการในปัจจุบันของหน่วยงาน โดยศึกษาความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง (Stakeholder) ซึ่งวิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสอบถาม การสำรวจ และการสนทนากลุ่ม เป็นต้น

1.2.2 การศึกษารายกรณี (Case Study) หรือพหุวิธี หน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จหรือมีแนวปฏิบัติที่ดีในเรื่องที่ศึกษา เพื่อนำมาเป็นสารสนเทศที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบ

1.2.3 การศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ วิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เป็นต้น

1.3 การจัดทำรูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะใช้สารสนเทศที่ได้ในข้อ 1.1 และ 1.2 มาวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดการวิจัยเพื่อนำมาจัดทำรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ ภายหลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบในขั้นตอนแรกแล้วจำเป็นที่จะต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบดังกล่าว เพราะรูปแบบที่พัฒนาขึ้นถึงแม้จะพัฒนาโดยมีรากฐานจากทฤษฎี แนวความคิดรูปแบบของบุคคลอื่น และผลการวิจัยที่ผ่านมาแต่ก็เป็นเพียงรูปแบบตามสมมติฐาน ซึ่งจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ การเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานการณ์จริงหรือทดลองใช้รูปแบบในสถานการณ์จริงจะช่วยให้ทราบอิทธิพลหรือความสำคัญขององค์ประกอบย่อยหรือตัวแปรต่าง ๆ ในรูปแบบ ผู้วิจัยอาจจะปรับปรุงรูปแบบใหม่โดยการตัดองค์ประกอบหรือตัวแปรที่พบว่าไม่มีอิทธิพลหรือมีความสำคัญน้อยออกจากรูปแบบ ซึ่งจะทำให้ได้รูปแบบที่มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นโดยการทดสอบรูปแบบอาจจะกระทำได้ใน 4 ลักษณะ คือ

2.1 การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนด แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ มาตรฐานความเป็นไปได้ (Feasibility Standard) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงมาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standard) เป็นการประเมินการสนองตอบต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standard) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standard) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือและได้ สารครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

2.2 การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การทดสอบรูปแบบในบางเรื่องไม่สามารถกระทำได้โดยข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการประเมินค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบหรือการดำเนินการทดสอบรูปแบบด้วยวิธีการทางสถิติโดยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จะเน้นการวิเคราะห์และวิจารณ์อย่างลึกซึ้งในประเด็นที่พิจารณา

2.3 การทดสอบรูปแบบ โดยการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มักจะใช้กับการพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เมื่อผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟายเสร็จสิ้นเรียบร้อยแล้วผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในรอบสุดท้ายมาจัดทำเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อนำไปสำรวจความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ

2.4 การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบ การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบนี้ผู้วิจัยจะนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมายมีการดำเนินการตามกิจกรรมอย่างครบถ้วน ผู้วิจัยจะนำข้อค้นพบที่ได้จากการประเมินไปปรับปรุงรูปแบบต่อไป

สรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบ (Model) คือ การนำแนวคิดจากการค้นคว้าทฤษฎีหลักการ หลักเหตุผลแล้วแสดงออกมาในเชิงนามธรรมตามหลักการที่กำหนดขึ้น เพื่อพัฒนาขึ้นเป็นรูปแบบ จากนั้นนำรูปแบบไปตรวจสอบตามความเหมาะสมเพื่อให้ได้รูปแบบที่มีคุณภาพ โดยผ่านการทดลองใช้รูปแบบและควรมีการตรวจสอบการทดลองใช้รูปแบบ เพื่อปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพต่อไป ไม่มีข้อกำหนด และขั้นตอนที่ตายตัวแน่นอน ตลอดทั้งองค์ประกอบของรูปแบบก็ขึ้นอยู่กับแนวคิดทฤษฎีที่นำมาเป็นกรอบในการพัฒนารูปแบบ แต่โดยทั่วไปจะเริ่มต้นจากการศึกษาองค์ความรู้ (Intensive Knowledge) เกี่ยวกับเรื่องที่จะสร้างรูปแบบให้ชัดเจน จากนั้นจึงค้นหาสมมติฐานและหลักการของรูปแบบที่จะพัฒนา แล้วสร้างรูปแบบตามหลักการที่กำหนดขึ้น และนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบหาคุณภาพของรูปแบบต่อไป

6. การตรวจสอบรูปแบบ

อุทุมพร จามรมาน (2540) ได้กล่าวถึงการตรวจสอบรูปแบบไว้ว่า จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการสร้างรูปแบบก็เพื่อทดสอบหรือตรวจสอบรูปแบบนั้นด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ การตรวจสอบรูปแบบมีหลายวิธีซึ่งอาจใช้การวิเคราะห์จากหลักฐานเชิงคุณลักษณะ (Qualitative) และเชิงปริมาณ (Quantitative) โดยที่การตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานเชิงคุณลักษณะอาจใช้ผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ ส่วนการตรวจสอบรูปแบบจากหลักฐานเชิงปริมาณใช้เทคนิคจากสถิติ ซึ่งการตรวจสอบรูปแบบควรตรวจสอบคุณลักษณะ 2 ประการ คือ การตรวจสอบความมากน้อยของความสัมพันธ์ ความเกี่ยวข้อง เหตุผลระหว่างตัวแปร และการประมาณค่าพารามิเตอร์ของความสัมพันธ์ดังกล่าว โดยผลของการตรวจสอบนำไปสู่การสร้างรูปแบบใหม่หรือการปรับปรุงหรือพัฒนารูปแบบเดิม

Keeves (1988) ที่กล่าวว่า รูปแบบที่ใช้ประโยชน์ได้ควรจะมีข้อกำหนด (Requirement) 4 ประการ คือ

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างมากกว่าความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องแบบรวม
2. รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่จะเกิดขึ้นซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกต ซึ่งเป็นไปได้ที่จะทดสอบรูปแบบบนพื้นฐานของข้อมูลเชิงประจักษ์ได้
3. รูปแบบควรจะต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกถึงเหตุผลของเรื่องที่จะศึกษาดังนั้นนอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ควรใช้อธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย
4. รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้างมโนทัศน์ใหม่และสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยายเรื่องที่กำลังศึกษา

Eisner (1976) ได้เสนอแนวคิดการตรวจสอบโดยการใช้ผู้ทรงคุณวุฒิในบางเรื่องที่ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเชื่อว่า การรับรู้ที่เท่ากันนั้นเป็นคุณสมบัติพื้นฐานของผู้รู้และได้เสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิไว้ ดังนี้

1. การประเมินโดยแนวทางนี้มีได้เน้นผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามรูปแบบของการประเมิน แบบของเป้าหมาย (Goal-Based Model) การตอบสนองปัญหาและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องตามรูปแบบการประเมินแบบสนองตอบ (Responsive Model) หรือกระบวนการตัดสินใจ (Decision Making Model) อย่างไรก็ตามหนึ่ง แต่การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเป็นการวิเคราะห์หรือวิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่นำมาพิจารณาซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไป แต่อาจจะผสมผสานปัจจัยในการพิจารณาต่าง ๆ เข้าด้วยกันตามวิจรรย์ญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพ ประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน
2. เป็นรูปแบบการประเมินที่เน้นความเชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน โดยพัฒนามาจากรูปแบบการวิจารณ์งานศิลป์ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อน ลึกซึ้ง และต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้นิยาม เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่าไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใด ๆ ได้ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง ต่อมาได้มีการนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ในทางการศึกษาระดับสูง ในวงการการศึกษาขั้นพื้นฐานมากขึ้นในสาขาเฉพาะที่ต้องอาศัยผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นจริง ๆ มาเป็นผู้ประเมินผล ทั้งนี้เพราะองค์ความรู้เฉพาะสาขานั้นผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริง ๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง
3. เป็นรูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรมและมีดุลยพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒิเอง
4. เป็นรูปแบบที่ยอมให้ความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิตามอัธยาศัยและความถนัดของแต่ละคน นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่พิจารณา การบ่งชี้

ข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวม การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูลตลอดจนวิธีการนำเสนอ
ทั้งนี้การเลือกผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นที่สถานภาพทางวิชาชีพประสบการณ์และการเป็นที่เชื่อถือ
(High Credit) ของวิชาชีพนั้นเป็นสำคัญ

นอกจากนี้ Madaus, Scriven and Stufflebeam (1983) ได้นำเสนอมาตรฐาน
การตรวจสอบรูปแบบเอาไว้ ดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมิน
ความเป็นไปได้ในการดำเนินการนำไปปฏิบัติจริง
2. มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมิน
การสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ
3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมิน
ความเหมาะสมทั้งด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา
4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง ครบคลุม (Accuracy Standards) เป็นการประเมิน
ความน่าเชื่อถือและได้สาระครบคลุมครบถ้วนตามกรอบที่ต้องการอย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า การตรวจสอบรูปแบบสามารถทำได้ด้วยการตรวจสอบข้อมูลเชิงประจักษ์
ข้อมูลเชิงคุณลักษณะหรือเชิงคุณภาพ โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญหรือใช้การตรวจสอบเชิงความสัมพันธ์
และเหตุผลระหว่างตัวแปร โดยผลการตรวจสอบจะนำไปสู่การสร้างรูปแบบใหม่หรือการปรับปรุง
พัฒนารูปแบบเดิม เพื่อให้ได้รูปแบบที่สมบูรณ์และมีคุณภาพต่อไป

ซึ่งในการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของ
โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ผู้วิจัยจะนำแนวคิดในการตรวจสอบรูปแบบโดยการตรวจสอบข้อมูล
หาคุณภาพของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยเป็นการตรวจสอบในส่วนของมาตรฐานการใช้ประโยชน์
ทั่วไป มาตรฐานความเป็นไปได้ มาตรฐานด้านความเหมาะสมและมาตรฐานด้านความถูกต้อง
และทำการทดลองใช้รูปแบบเพื่อหาประสิทธิผลและปรับปรุง เพื่อให้ได้รูปแบบที่สมบูรณ์
และมีคุณภาพต่อไป

บริบทโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน

1. บริบทของโรงเรียนเอกชน

โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริม
การศึกษาเอกชนตามประวัติการศึกษาเอกชน เอกชนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษา
นับตั้งสมัยกรุงสุโขทัย โดยจัดในวัด วัง บ้าน ในสมัยต่าง ๆ คณะมิชชันนารีชาวอเมริกันเข้ามาเผยแพร่
ศาสนาและสอนหนังสือให้ประชาชนที่สนใจด้วย ทำให้โรงเรียนราษฎร์เป็นที่กล่าวถึงของชาวไทย

เป็นอย่างยิ่ง ในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้นำกระบวนการศึกษาแบบตะวันตกเข้ามาจัดในประเทศไทย และให้โอกาสเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ในต้นรัชสมัยรัชกาลที่ 6 ได้เปลี่ยนชื่อโรงเรียน เซลยศักดิ์เป็นโรงเรียนบุคคล โดยควบคุมดูแลตรวจการของกระทรวงศึกษาธิการในปี พ.ศ. 2461 (วันที่ 10 กุมภาพันธ์) ได้มีการประกาศพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์ฉบับแรกและมีการเปลี่ยนชื่อ จากโรงเรียนบุคคล เป็นโรงเรียนราษฎร์ (ยังได้มีการออกพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์อีกหลายฉบับ พ.ศ. 2525 ได้เปลี่ยนเป็นโรงเรียนเอกชน) อยู่ภายใต้ความควบคุมดูแลตรวจการของ กระทรวงศึกษาธิการ กรมวิสามัญศึกษา กองโรงเรียนราษฎร์ ในช่วงนี้รัฐได้ให้ความสำคัญแก่ กิจการการศึกษาในระดับสูง ได้เปิดโอกาสให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชาติ การดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนในปัจจุบันอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 และพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

จากความสำคัญของการศึกษาเพื่อพัฒนาประเทศไทย ไม่ได้แบ่งแยกว่า สถานศึกษานั้น ๆ จะเป็นในส่วนของภาครัฐหรือเอกชน เพื่อให้เกิดความเสมอภาคทางการศึกษา ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาของเอกชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ใน ส่วนที่ 3 การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนได้กำหนดสาระสำคัญ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของเอกชน ดังนี้

มาตรา 43 การบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับติดตามการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐ และต้องปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ

มาตรา 44 ในสถานศึกษาเอกชนตามมาตรา 18 (2) เป็นนิติบุคคล และมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 45 ในสถานศึกษาเอกชนจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภท การศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยรัฐต้องกำหนดนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในด้านการศึกษา กำหนดนโยบายและแผนการจัดการศึกษาของรัฐของเขตพื้นที่การศึกษาหรือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้คำนึงถึงผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของ

เอกชน โดยให้รัฐมนตรีหรือคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับฟังความคิดเห็นของเอกชนและประชาชนประกอบการพิจารณาด้วย

ในสถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปริญญาดำเนินการได้โดยอิสระ สามารถพัฒนาระบบบริหารและการจัดการที่เป็นของตนเอง มีความคล่องตัวมีเสรีภาพทางวิชาการและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสถานศึกษาตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน

มาตรา 46 รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุนการลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษีและสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้สถานศึกษาเอกชนมีมาตรฐานและสามารถพึ่งตนเองได้

สรุปได้ว่า ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในส่วนการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนได้กำหนดสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาเอกชนในด้านการบริหารและการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีความเป็นอิสระ โดยมีการกำกับติดตามการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาจากรัฐและต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐสามารถจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด โดยที่รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุนการลดหย่อนหรือการยกเว้นภาษีและสิทธิประโยชน์อื่นเป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่สถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสมและสามารถพึ่งตนเองได้

พระราชบัญญัติการศึกษาเอกชน พ.ศ. 2550 มาตรา 30 ให้โรงเรียนในระบบมีคณะกรรมการบริหาร ประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู และผู้ทรงคุณวุฒิ อย่างน้อยหนึ่งคนแต่ไม่เกินสามคนเป็นกรรมการ และมาตรา 31 ให้คณะกรรมการบริหารของโรงเรียนในระบบมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ 1) ออกระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียน 2) ให้ความเห็นชอบนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน 3) ให้คำแนะนำการบริหารและการจัดการโรงเรียนด้านบุคลากร แผนงาน งบประมาณ วิชาการ กิจกรรมนักเรียน อาคารสถานที่ และความสัมพันธ์ชุมชน 4) กำกับดูแลให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน 5) ติดตามตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการ 6) ให้ความเห็นชอบการกู้ยืมเงินครั้งเดียวหรือหลายครั้งรวมกันเกินร้อยละยี่สิบห้าของมูลค่าของทรัพย์สินที่โรงเรียนมีอยู่ขณะนั้น 7) ให้ความเห็นชอบการกำหนดค่าธรรมเนียมการศึกษาและค่าธรรมเนียมอื่นของโรงเรียน 8) ให้ความเห็นชอบรายงานประจำปี งบการเงินประจำปี และการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบบัญชี 9) พิจารณาคำร้องทุกข์ของครู ผู้ปกครองและนักเรียน 10) ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายระบุให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหาร และมาตรา 36 คณะกรรมการบริหารต้องจัดให้มีการ

ประชุมอย่างน้อยหนึ่งครั้งในแต่ละภาคการศึกษาปกติคณะกรรมการบริหารโรงเรียนเอกชน
 ในมาตรา 37 ให้ผู้รับใบอนุญาตแต่งตั้งผู้อำนวยการคนหนึ่งเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบการบริหารจัดการ
 โรงเรียนในระบบ หรือผู้รับใบอนุญาตจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการโดยไม่แต่งตั้งผู้อำนวยการก็ได้
 โดยมาตรา 39 กำหนดให้ผู้ผู้อำนวยการมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้ 1) ดูแลรับผิดชอบงาน
 ด้านวิชาการของโรงเรียนในระบบ 2) แต่งตั้งและถอดถอน ครู บุคลากรทางการศึกษา และเจ้าหน้าที่
 ของโรงเรียนในระบบตามระเบียบที่คณะกรรมการบริหารกำหนด 3) ควบคุมปกครองครู บุคลากร
 ทางการศึกษา และนักเรียนของโรงเรียนในระบบ 4) จัดทำทะเบียนครู บุคลากรทางการศึกษา
 เจ้าหน้าที่ นักเรียน และเอกสารอื่นที่เกี่ยวกับการให้การศึกษาตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
 5) จัดทำหลักฐานเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการศึกษาตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด
 6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นอันเกี่ยวกับวิชาการตามระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ รวมทั้งตราสาร
 จัดตั้ง นโยบาย ระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน และหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

และในมาตรา 40 ให้ผู้รับใบอนุญาตแต่งตั้งผู้จัดการคนหนึ่ง หรือผู้รับใบอนุญาต
 จะทำหน้าที่ผู้จัดการโดยไม่แต่งตั้งผู้จัดการก็ได้ ผู้จัดการมีหน้าที่และความรับผิดชอบดังต่อไปนี้

1) ดูแลรับผิดชอบงานด้านงบประมาณของโรงเรียนในระบบ 2) ดูแลรับผิดชอบการบริหารงานทั่วไป
 ของโรงเรียนในระบบ 3) ปฏิบัติหน้าที่อื่นอันเกี่ยวกับการบริหารงานตามตราสารจัดตั้ง นโยบาย
 ระเบียบ และข้อบังคับของโรงเรียนในระบบ และหน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

2. การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

การจัดการศึกษาของประเทศไทยนั้น เอกชนได้เข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่ง
 ในการให้บริการการศึกษา เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐมาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่รัฐ
 ไม่สามารถจัดได้หรือจัดได้ไม่เพียงพอ อันเนื่องมาจากข้อจำกัดด้านทรัพยากรของรัฐและนับวัน
 การศึกษาเอกชนจะมีบทบาทมากยิ่งขึ้น เนื่องจากบทบัญญัติทางกฎหมายได้เอื้อต่อการให้ภาคเอกชน
 มาลงทุนทางการศึกษา ซึ่งจะเห็นได้จากในมาตรา 43-46 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ
 พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดการบริหารและการจัดการศึกษา
 ของเอกชนไว้เป็นการเฉพาะ โดยให้เอกชนมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการศึกษา เอกชน
 สามารถจัดการศึกษาได้ทุกระดับทุกประเภท โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล
 มีคณะกรรมการบริหารโรงเรียน รัฐต้องให้การสนับสนุนด้านเงินอุดหนุนการลดหย่อนหรือการยกเว้น
 ภาษี และสิทธิประโยชน์อื่นที่เป็นประโยชน์ในทางการศึกษาแก่โรงเรียนเอกชนตามความ
 เหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้โรงเรียนเอกชนมีมาตรฐานและสามารถ
 พึ่งตนเองได้

2.1 บทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนเอกชน

การจัดการศึกษาของประเทศไทยตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเอกชนได้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประชากรควบคุมคู่กับรัฐอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของการกำกับดูแลการจัดการศึกษาของเอกชนให้มีคุณภาพนั้น รัฐได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์เพื่อใช้ในการควบคุมและดูแล ใน พ.ศ. 2476 ได้มีการประกาศจัดตั้งเป็นกองโรงเรียนราษฎร์สังกัดกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการขึ้น มีหน้าที่ควบคุม ดูแล กำกับ ติดตามและพัฒนาโรงเรียนราษฎร์ทั่วประเทศ และในปี พ.ศ. 2518 ได้ปรับปรุงกองโรงเรียนราษฎร์ขึ้นเป็นหน่วยงานระดับกรม คือ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนโดยให้โรงเรียนดำเนินการตามพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 ซึ่งได้แก่สถานศึกษาหรือสถานที่ที่บุคคลจัดการให้การศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีแก่นักเรียนทุกผลัดรวมกันเกินเจ็ดคนขึ้นไป โดยผู้จัดตั้งโรงเรียนอาจจะเป็นบุคคลทั่วไปหรือนิติบุคคล (บริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วน มูลนิธิสมาคมหรือสหกรณ์) ก็ได้ แต่ทั้งนี้ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 และมาตรา 15 แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 จำแนกลักษณะของโรงเรียนเอกชนไว้ ดังนี้

1. การศึกษาในระดับโรงเรียน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ประเภทสามัญ และประเภทอาชีวศึกษาการศึกษานอกระบบโรงเรียน
2. รูปแบบการศึกษาพิเศษและการศึกษาสงเคราะห์
3. การจัดการศึกษาเอกชนในปัจจุบัน

การจัดการศึกษาเอกชนถือได้ว่าเป็นการจัดการศึกษาที่มีโรงเรียนเอกชนทำหน้าที่ดำเนินการในการขับเคลื่อนกระบวนการทางการศึกษาที่นอกเหนือจากการจัดการของรัฐ โดยบทบาทสำคัญของโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย (1) การแบ่งเบาภาระของรัฐ กล่าวคือ โรงเรียนเอกชนสามารถแบ่งเบาภาระของรัฐในเรื่องการจัดการศึกษาให้เยาวชน ซึ่งมีทั้งการศึกษาในระบบโรงเรียนและการศึกษานอกระบบโรงเรียน ทำให้รัฐสามารถประหยัดเงินงบประมาณในการลงทุนด้านการศึกษาได้เป็นจำนวนมาก (2) เป็นโรงเรียนใกล้บ้านโดยโรงเรียนเอกชนส่วนมากเป็นโรงเรียนที่อยู่ในแหล่งชุมชนเกือบทุกชุมชนถือว่าเป็นโรงเรียนใกล้บ้าน มีการคมนาคมที่สะดวกจึงสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนและผู้ปกครองในเรื่องความสะดวกสบายและการประหยัดเวลารวมทั้งค่าพาหนะในการเดินทางไป-กลับของนักเรียน (3) ให้บริการเด่นเป็นพิเศษโดยโรงเรียนเอกชนสามารถให้บริการที่มีลักษณะเด่นเป็นพิเศษสนองความต้องการของกลุ่มคนได้เป็นอย่างดี เช่น อาหารกลางวัน พาหนะรถรับ-ส่ง หอพักและสามารถจัดหลักสูตรพิเศษทั้งในเรื่องการฝึกอบรมด้านคุณธรรม จรรยาบรรณ การฝึกทักษะทางภาษา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ดนตรี กีฬา และอื่น ๆ (4) ช่วยให้เกิดการแข่งขันด้านคุณภาพการศึกษาโดยโรงเรียนเอกชนสามารถส่งเสริมเสรีภาพทางการศึกษา คือ ช่วยให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีโอกาสในการเลือกสถานศึกษาได้หลากหลายยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ

โรงเรียนเอกชนที่ดีมีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสูงจะเป็นคู่แข่งกับโรงเรียนของรัฐ จึงเป็นการกระตุ้นให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้นและยังเป็นการจัดหรือลดการผูกขาดในการจัดการศึกษา (5) การบริหารจัดการที่มีความคล่องตัวโดยโรงเรียนเอกชนมีการบริหารจัดการที่มีอิสระ บริหารงานด้วยระบบธุรกิจซึ่งคล่องตัวมากกว่าระบบราชการจึงสามารถลดขั้นตอนและระเบียบวิธีการในการสั่งการบังคับบัญชาสามารถตัดสินใจปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการบริหารงานด้านต่าง ๆ ตลอดจนบุคลากรและทรัพยากรอื่น ๆ ที่เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาได้อย่างเต็มที่ ทำให้ประหยัดเวลา งบประมาณและกำลังคน ซึ่งเป็นปัจจัยหลักของการบริหารที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ยังมีความคล่องตัวในการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ดำเนินกิจการโดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านระเบียบข้อบังคับเหมือนโรงเรียนภาครัฐ ทำให้สามารถปรับเปลี่ยนและเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์การศึกษาที่ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนได้อย่างรวดเร็วและทันเหตุการณ์ และ (6) พัฒนาคุณภาพผู้เรียน ซึ่งโรงเรียนเอกชนสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพทัดเทียมกับโรงเรียนของรัฐ โดยพิจารณาได้จากคะแนนผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ของนักเรียนโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาและจากคะแนนการทดสอบมาตรฐานอาชีวศึกษา (V- NET) ของนักศึกษาเอกชนประเภทอาชีวศึกษาพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าโรงเรียนภาครัฐ

3. ประเภทของโรงเรียนเอกชน

โรงเรียนเอกชน ในฐานะเป็นสถานศึกษาของเอกชนที่จัดการศึกษาไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนในระบบหรือโรงเรียนนอกระบบที่มีใช่เป็นสถาบันอุดมศึกษาของเอกชนตามกฎหมายว่าด้วยสถาบันอุดมศึกษาเอกชน สามารถจำแนกประเภทของโรงเรียนเอกชน ดังนี้

1. โรงเรียนในระบบ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยกำหนดจุดมุ่งหมายวิธีการศึกษาหลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและการประเมิน ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอนแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) ประเภทสามัญศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการในระดับต่าง ๆ ได้แก่ ระดับก่อนประถมศึกษา (เตรียมอนุบาลและอนุบาล) ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา (มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย) (2) ประเภทอาชีวศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการหรือหลักสูตรที่ได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการในระดับต่าง ๆ ได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทั้งนี้โรงเรียนประเภทสามัญศึกษาและประเภทอาชีวศึกษา ให้รวมถึงโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในลักษณะโรงเรียนการกุศล โรงเรียนการศึกษาพิเศษหรือโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ และ (3) ประเภทนานาชาติ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยใช้หลักสูตรต่างประเทศหรือหลักสูตรต่างประเทศที่ปรับรายละเอียดเนื้อหาวิชาใหม่ หรือหลักสูตรที่จัดทำขึ้นเองที่ไม่ใช่หลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

และใช้ภาษาต่างประเทศเป็นสื่อในการเรียนการสอนให้กับนักเรียนโดยไม่จำกัดเชื้อชาติ ศาสนา และไม่ขัดต่อศีลธรรมและความมั่นคงของประเทศ

2. โรงเรียนนอกระบบ หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาโดยมีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผลซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา แบ่งออกเป็นประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ประเภทสอนศาสนา ประเภทศิลปะและกีฬา ประเภทวิชาชีพ ประเภทกวดวิชา ประเภทสร้างเสริมทักษะชีวิต นอกจากนี้โรงเรียนนอกระบบยังรวมถึงสถาบันศึกษาปอเนาะ ซึ่งเป็นปอเนาะที่ได้รับการจดทะเบียนอนุญาตให้จัดตั้งเป็นสถาบันศึกษาปอเนาะที่ไม่ประสงค์จะจัดตั้งเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม กำหนดสอนเฉพาะศาสนาอิสลาม การจัดการเรียนการสอนเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองไม่มีหลักสูตร เป็นลายลักษณ์อักษรเป็นการอ่านการอรรถธิบายคัมภีร์อัลกุรอานและวิชาภาษาอาหรับ ไม่มีระบบชั้นเรียน ไม่กำหนดเวลาเรียนที่แน่นอน จะใช้เวลาเรียนเท่าใดก็ได้ขึ้นอยู่กับศักยภาพของผู้เรียน และการประเมินผลของโต๊ะครู ปัจจุบันรัฐบาลได้ส่งเสริมสถาบันศึกษาปอเนาะเหล่านี้เป็นสถาบันสังคมเพื่อการเรียนการสอนตามหลักศาสนาอิสลาม ให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตตามวัฒนธรรมอิสลาม ความต้องการของชุมชน และรวมถึงศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ซึ่งเป็นสถานทีอบรมเด็กเล็กคู่กับมัสยิด เปิดสอนวันเสาร์-อาทิตย์ หรือช่วงเย็นของวันธรรมดา (ยกเว้นวันศุกร์ ซึ่งเป็นวันหยุดของศาสนาอิสลาม) การจัดการเรียนการสอนใช้หลักสูตรอิสลามศึกษาประจำมัสยิด พ.ศ. 2548 ภาษาส่วนใหญ่ใช้ภาษาท้องถิ่นและมลายูกลาง

4. บริบทของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร

ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค และคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 11/2559 เรื่อง การบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการในภูมิภาค สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มีหน้าที่ปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการ เกี่ยวกับการบริหารจัดการตามที่กฎหมายกำหนด การปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ นโยบายและยุทธศาสตร์ของส่วนราชการต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมาย และมีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด และปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัดและตามที่คณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัด เพื่อปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับการบริหารและการจัดการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด การปฏิบัติราชการตามอำนาจหน้าที่ นโยบาย และยุทธศาสตร์ของส่วนราชการต่าง ๆ ที่มอบหมายและให้มีอำนาจหน้าที่ในเขตจังหวัด ดังต่อไปนี้

1. รับผิดชอบงานธุรการของ กศจ. อศจ. คณะอนุกรรมการบริหารราชการเชิงยุทธศาสตร์คณะอนุกรรมการเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษา คณะอนุกรรมการและคณะทำงาน รวมทั้งปฏิบัติงานราชการที่เป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ของ กศจ. และตามที่ กศจ. มอบหมาย

2. จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาและแผนปฏิบัติการ

3. สั่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติงานของ ส่วนราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นไปตามนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการ

4. จัดระบบ ส่งเสริม และประสานงานเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยี ดิจิทัลเพื่อการศึกษา

5. ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาเพื่อคนพิการ ผู้ด้อยโอกาส และผู้มีความสามารถ พิเศษ

6. ดำเนินงานเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษา

7. ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับงานด้านวิชาการ การนิเทศ และแนะ แนวการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท รวมทั้งติดตามและประเมินผลระบบบริหารและการจัด การศึกษา

8. ดำเนินการเกี่ยวกับการตรวจสอบด้านการบริหาร การเงิน และการบัญชีของส่วน ราชการหรือหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

9. ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬา เพื่อการศึกษา

10. ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเอกชน

11. ปฏิบัติภารกิจตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการหรือตามที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งปฏิบัติภารกิจเกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการ และประสานงานต่าง ๆ ในจังหวัด

วิสัยทัศน์ (VISION)

การจัดการศึกษาจังหวัดยโสธร มีคุณภาพและมาตรฐาน สอดคล้องกับวิถีอีสาน บนพื้นฐานความเป็นไทย ก้าวไกลสู่สากล

พันธกิจ (MISSION)

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชากรวัยเรียนทุกคน ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพ

2. ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกคน มีคุณธรรม จริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตร และค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ

3. พัฒนาระบบบริหารจัดการที่เน้นการมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเสริมสร้างความรับผิดชอบต่อคุณภาพการศึกษาและบูรณาการในการจัดการศึกษาทุกระดับ

4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกษตรอินทรีย์ วิถีอีสาน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและพัฒนาสู่สากล

ประเด็นยุทธศาสตร์

ประเทศ

1. ผลิตและพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการและรองรับการพัฒนา
2. หลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้
3. ระบบงบประมาณและทรัพยากรเพื่อการศึกษา
4. ระบบตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษา
5. ระบบสื่อสารและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. พัฒนาระบบการผลิต การสรรหา และการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา
7. ระบบการบริหารจัดการ
8. สร้างโอกาสทางการศึกษา
9. การวิจัยเพื่อพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
10. การจัดการศึกษาทุกระดับมีคุณภาพและมาตรฐาน สอดคล้องกับวิถีอีสาน

บนพื้นฐานความเป็นไทย ก้าวไกลสู่สากล

เป้าประสงค์ (GOAL)

เพื่อให้การจัดการศึกษาจังหวัดยโสธร มีคุณภาพและมาตรฐาน สอดคล้องกับวิถีอีสาน บนพื้นฐานความเป็นไทย และก้าวไกลสู่สากล สำนักงานศึกษาจังหวัดยโสธร จึงกำหนดเป้าประสงค์ ดังนี้

1. ประชากรทุกกลุ่มวัยได้รับโอกาสในการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างทั่วถึง เสมอภาค และเป็นธรรม
2. ผู้เรียนได้รับการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ
3. กำลังคนมีคุณภาพและมาตรฐานสอดคล้องกับยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศ
4. ระบบการตรวจสอบและประเมินคุณภาพศึกษามีประสิทธิภาพ
5. การจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาจัดให้อย่างทั่วถึง เป็นธรรม สอดคล้องกับความต้องการ จำเป็นและนโยบายการผลิตและพัฒนากำลังคนรองรับการพัฒนาประเทศ
6. หน่วยงานมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ตามหลักธรรมาภิบาล
7. ระบบ ICT มีการบูรณาการเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการที่มีคุณภาพ รวดเร็ว และทั่วถึง
8. ครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษาและท้องถิ่น

9. หน่วยงานมีระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ ตามหลักธรรมาภิบาล
10. ผลงานวิจัย นวัตกรรม องค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะ หรือเชิงพาณิชย์
11. ผู้เรียนได้เรียนรู้เกษตรอินทรีย์ วิถีอีสาน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาสู่สากล

ข้อมูลโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธรมีโรงเรียนเอกชนในสังกัดที่เปิดสอนระดับ
อนุบาล-ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้ (สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร, 2560)

ตาราง 5 แสดงข้อมูลจำนวนโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร

ที่	โรงเรียน	เปิดสอนชั้น				รวม
		อนุบาล	ประถม	มัธยมต้น	มัธยมปลาย	
1	ศรีธรรมวิทยา	204	354	293	190	1,041
2	ยโสธรวิทยาการ	329	431			760
3	สันติธรรมวิทยาคม	123	178			301
4	สาธิตอนุบาลพรเพชร	100	91			191
5	อนุบาลอินทร์โฮม	58				58
6	อนุบาลทองขาว	215	50			265
7	เพชรน้ำหนึ่ง	38	5			43
8	พระกุมารยโสธร	1				1
9	อนุบาลแก้วปัญญาคำเขื่อนแก้ว	400				400
10	ทองขาวคำเขื่อนแก้ว		14			14
11	อนุบาลผ่องแผ้วศึกษาปัญญา	390	26			416
12	อนุบาลใหม่ปัญญาสุสรณ์	78	59			137
13	ซ่งแย้พิทยา	113	443	141		697
14	มารีย์นุเคราะห์	134	355			489
15	อนุบาลชื่นใจ	91	48			139
16	อนุบาลการกุศลวัดประชาชุมพล	149	367			516

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	โรงเรียน	เปิดสอนชั้น				รวม
		อนุบาล	ประถม	มัธยมต้น	มัธยมปลาย	
17	มูลนิธิรุ่งนภายโสธร		14	36		50
18	สมนึกพิทยา	161	316	45		522
19	อนุบาลสายสมร	98	207			305
20	อนุบาลจำรูญพุทธรินทร์	123	102			225
21	อนุบาลบ้านเด็กยศวดี	208	113			321

จากตาราง 5 พบว่า โรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร ในปีการศึกษา 2560 มีจำนวนทั้งสิ้น 20 โรงเรียน และมีโรงเรียนที่เปิดสอนระดับการศึกษา ประถมศึกษา จำนวน 18 โรงเรียน ซึ่งเป็นจำนวนที่ผู้วิจัยนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดกลุ่มเป้าหมาย ในการวิจัยในครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศ

1. งานวิจัยในประเทศ

เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย (2552) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการนิเทศการสอนอาจารย์ วิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนา ศักยภาพนักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้กระบวนการวิจัยพัฒนาร่วมกับแนวคิดการออกแบบการสอนเชิงระบบ ขั้นตอนการพัฒนา รูปแบบการนิเทศ การสอน ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก คือ 1) ศึกษาวิเคราะห์สภาพและประเมินความต้องการจำเป็นของ การนิเทศการสอน 2) สังเคราะห์รูปแบบการนิเทศการสอน 3) ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการสอน 4) ประเมินผลและปรับปรุงรูปแบบการนิเทศการสอนกลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์วิทยาศาสตร์ จำนวน 2 คน และนักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้เป็น แบบวิเคราะห์เนื้อหา แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกต แบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบบันทึก การจัดการเรียนรู้แบบพรรณนาความ แบบประเมิน และประเด็นการสนทนากลุ่ม ใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนอาจารย์วิทยาศาสตร์ เพื่อพัฒนา ศักยภาพนักเรียนที่มีแนวความสามารถ

พิเศษทางวิทยาศาสตร์ เรียกว่า “APFIE Model” ประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น (Assessing Need : A) ขั้นตอนที่ 2 จัดการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Providing Information : P) ขั้นตอนที่ 3 การวางแผนการนิเทศ (Formation Plan : F) ขั้นตอนที่ 4 ปฏิบัติการนิเทศ (Implementation : I) ซึ่งประกอบด้วย กระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการก่อนการสอนและการนิเทศ 2) ขั้นสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน 3) ขั้นประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับหลังสังเกตการสอน 4) ประเมินผลการนิเทศ ติดตามดูแล และขั้นตอนที่ 5 ประเมินผลการนิเทศตลอดภาคเรียน (Evaluating : E) ผลการตรวจสอบ ประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของรูปแบบการนิเทศการสอนอาจารย์วิทยาศาสตร์ พบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนมีประสิทธิภาพ อาจารย์วิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่นิเทศมีสมรรถภาพในการนิเทศการจัดการเรียนรู้หลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน อาจารย์วิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้มีสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน นักเรียนที่มีแววความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์มีความรู้และทักษะทางสังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อาจารย์วิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่นิเทศ และอาจารย์วิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนที่มีแววความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์เห็นด้วยกับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแววความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับมากที่สุด

วชิรา เครือคำอ้าย (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพอาจารย์ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียน ประถมศึกษา ได้ทำการวิจัยและพัฒนา มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ข้อ คือ 1. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพอาจารย์ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา 2. เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของรูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพอาจารย์ เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดใช้กระบวนการสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศประกอบด้วย 4 ระยะคือ 1) ศึกษาวิเคราะห์สภาพและข้อมูลพื้นฐานการนิเทศการสอน 2) พัฒนารูปแบบการนิเทศ 3) ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศและ 4) ประเมินผล และปรับปรุงรูปแบบการนิเทศ โดยการวิจัยครั้งนี้ได้ทดลองใช้รูปแบบการนิเทศกับอาจารย์พี่เลี้ยง จำนวน 5 คน นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพอาจารย์ จำนวน 5 คน และนักเรียนจำนวน 180 คนใน 5 โรงเรียน ได้มาโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบวิเคราะห์เนื้อหา แบบบันทึกการสังเกต แบบประเมินตนเองด้านสมรรถภาพการสอนและสมรรถภาพการนิเทศ แบบสังเกตการสอน แบบพรรณนาความแบบสัมภาษณ์แบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบค่าที (t-test) แบบ Dependent และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และพรรณนาความ พบว่ารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพอาจารย์เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษาที่มีชื่อ ว่า “รูปแบบการนิเทศดับเบิลพีไออี (PPIE)” ที่พัฒนาด้วยกระบวนการวิจัยและพัฒนา ร่วมกับแนวคิดของการออกแบบการเรียนการสอนเชิงระบบ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ขั้นเตรียมความรู้/เทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ (Preparing = P) 2. ขั้นเตรียมวางแผนการนิเทศ (Planning = P) 3. ขั้นดำเนินการนิเทศการสอน (Implementing = I) 4. ขั้นประเมิน ผลการนิเทศ (Evaluating = E) โดยรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นนี้มีประสิทธิภาพ โดยการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน และผลการนำรูปแบบการนิเทศไปใช้เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ พบว่า อาจารย์ที่เลี้ยงมีสมรรถภาพการนิเทศการสอนที่ส่งเสริมการคิดหลังใช้รูปแบบการนิเทศสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์มีสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดหลังใช้รูปแบบการนิเทศสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการนิเทศ และนักเรียนมีความสามารถในการคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลจากการศึกษาความพึงพอใจของอาจารย์ที่เลี้ยง และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพอาจารย์ที่มีต่อการใช้รูปแบบการนิเทศ พบว่าทั้งสองกลุ่มมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และนักเรียนเห็นด้วยต่อการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพอาจารย์ในระดับเห็นด้วยมาก นอกจากนี้ผลการสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่มจากผู้เกี่ยวข้องในการใช้รูปแบบการนิเทศพบว่าควรขยายผลการใช้รูปแบบการนิเทศดับเบิลพีไออี (PPIE) ในทุก ๆ กลุ่มสาระการเรียนรู้โดยมีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการนำรูปแบบการนิเทศไปปรับใช้กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพอาจารย์ในรายวิชาอื่นๆ โดยเพิ่มจำนวนโรงเรียนมากขึ้นเพื่อประโยชน์ในการผลิตและพัฒนาอาจารย์

สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์ (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความต้องการการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) เพื่อสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) เพื่อทดลองรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) เพื่อประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวิจัยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาความต้องการรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) สร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ทดลองใช้รูปแบบ

การนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 4) ประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยประเด็นหลัก 7 ด้าน และประเด็นย่อย 23 ประเด็น ดังนี้ 1) ด้านวัตถุประสงค์ของการนิเทศมี 1 ประเด็น คือ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือและร่วมมือกับครูให้สามารถพัฒนาตนเอง พัฒนาวิชาชีพ และพัฒนาการเรียนการสอนที่จะนำไปสู่คุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านเนื้อหาของการนิเทศมี 5 ประเด็น คือ การพัฒนาหลักสูตรอิงมาตรฐานการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้การบริหารจัดการชั้นเรียน 3) ด้านกระบวนการนิเทศมี 6 ประเด็น คือ การสร้างความตระหนักเกี่ยวกับคุณภาพ การวางแผน การนิเทศ การสร้างเครื่องมือสื่อการนิเทศ การนิเทศการเรียนการสอน การประเมินติดตามผล การขยายผลสร้างวัฒนธรรมคุณภาพโดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ 4) ด้านวิธีการนิเทศมี 4 ประเด็น คือ การนิเทศแบบตรวจตรา การนิเทศแบบให้ผลผลิต การนิเทศแบบคลินิก การนิเทศเพื่อพัฒนา 5) ด้านผู้นิเทศมี 3 ประเด็น คือ ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการของโรงเรียน 6) ด้านระยะเวลาการนิเทศมี 1 ประเด็น คือ นิเทศทั้งในและนอกเวลาที่ครูทำการสอน 7) ด้านปัจจัยเอื้อ/ข้อจำกัดในการนิเทศมี 3 ประเด็น คือ การจัดทำระบบรายงานผลการนิเทศภายในของสถานศึกษาที่เข้าใจง่ายถูกต้องและเป็นรูปธรรมเพื่อเป็นการติดตามผลของหน่วยงานต้นสังกัด การพัฒนาความรู้ด้านการนิเทศภายในให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและทีมผู้บริหาร การกำหนดบทบาทการนิเทศภายในของผู้บริหารสถานศึกษาและทีมงานให้ชัดเจนมากขึ้น

2. รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเมื่อนำไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงพบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสามารถปฏิบัติตามรูปแบบได้อย่างเป็นรูปธรรมผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความพึงพอใจในระดับมาก

3. ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมความเป็นไปได้ความเป็นประโยชน์และความถูกต้องอยู่ในระดับมาก

อดุลย์ วงศ์ก้อม (2552) ได้ศึกษารูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อทราบองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และเพื่อทราบรูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขตภาคกลาง 44 แห่ง ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ จำนวน 220 คน พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย

6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การวางแผน 2) ดำเนินการนิเทศ 3) สื่อและเทคโนโลยี 4) ประเมินผล 5) การมีส่วนร่วมและ 6) ปรับปรุงและพัฒนา ส่วนองค์ประกอบรูปแบบการนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นรูปแบบที่ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบที่มีความถูกต้องเหมาะสม เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดทฤษฎีของการวิจัย

สามารถ ทิมนาค (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย และเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของรูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย กลุ่มตัวอย่างคือ ครูภาษาไทย จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4- 6 จำนวน 166 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เนื้อหา แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสังเกตแบบทดสอบ แบบสอบถาม แบบบันทึกการจัดการเรียนรู้แบบพรรณนาความ แบบประเมินและประเด็นการสนทนากลุ่ม พบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทยเรียกว่า “AIPDE Model” ประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การประเมินสภาพและสมรรถนะในการทำงาน (Assessing : A) ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Information : I) ขั้นที่ 3 วางแผนการนิเทศ (Planning : P) ขั้นที่ 4 ปฏิบัติการนิเทศ (Doing : D) และขั้นที่ 5 ประเมินผลการนิเทศ (Evaluating : E) ผลจากการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ 6 คน พบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนมีประสิทธิภาพครูผู้ทำหน้าที่นิเทศมีสมรรถภาพการนิเทศการสอนหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน ครูผู้รับการนิเทศมีสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ทักษะการอ่านหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ครูผู้ทำหน้าที่นิเทศและครูผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการสอนและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสนองต่อครูภาษาไทย

ยุพิน ยืนยง (2553) ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธี เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างครูผู้นิเทศและรับการนิเทศ จำนวน 11 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, 4 และ 6 จำนวน 328 คน จาก 3 โรงเรียนในเขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ จำนวน 5 โรงเรียน พบว่า รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียน

ของครู มีชื่อว่า ซีไอพีอี (CIPE) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1. Classifying (C) 2. Informing (I) 3. Proceeding (P) 4. Evaluating (E) เมื่อนำไปทดลองใช้ พบว่า ครูผู้นิเทศมีสมรรถภาพในการนิเทศแบบหลากหลายวิธีอยู่ในระดับสูงมาก และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนก่อนและหลังใช้รูปแบบการนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูผู้รับนิเทศมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการวิจัยในชั้นเรียนก่อนและหลังใช้รูปแบบการนิเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีสมรรถภาพในการวิจัยในชั้นเรียนอยู่ในระดับสูงมาก และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีอยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีผลการเรียนรู้ก่อนและหลังใช้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีของครูผู้รับการนิเทศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการใช้รูปแบบการนิเทศนักเรียนมีผลการเรียนรู้สูงกว่าก่อนใช้รูปแบบการนิเทศ

ธัญพร ชื่นกลิ่น (2553) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการโค้ชเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์พยาบาลที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุขการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) พัฒนารูปแบบการโค้ช เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์พยาบาลที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาล ในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข และ 2) ตรวจสอบประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของรูปแบบการโค้ชที่พัฒนาขึ้น ดำเนินการวิจัยด้วยวิธีการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์พยาบาล 4 คน นักศึกษาพยาบาล 43 คน และผู้บริหาร 3 คน จากสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุขจังหวัดเพชรบุรี เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบความรู้และแบบประเมินสมรรถนะการโค้ชและการจัดการเรียนรู้แบบบันทึกและแบบสังเกตพฤติกรรมการโค้ชและการจัดการเรียนรู้ แบบสอบถามและประเด็นการสนทนากลุ่มการวิจัย พบว่า 1.รูปแบบการโค้ชที่ได้รับการพัฒนา ถูกเรียกว่า รูปแบบการโค้ชพีพีซีอี ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ 1) หลักการและวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการสร้างความรู้ด้วยตนเอง 2) กระบวนการ 4 ระยะ คือ การเตรียมการ การวางแผน การปฏิบัติโค้ช และการประเมินผลการโค้ช และ 3) เงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ได้แก่ ระบบสนับสนุน ทักษะการโค้ช และการติดตามดูแล 2. การทดลองใช้รูปแบบการโค้ชพีพีซีอีพบว่า สมรรถนะการโค้ชและสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์พยาบาลที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษา ก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลก่อนและหลังกลุ่มเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการโค้ช ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละ การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหาการทดลองแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจารย์พยาบาลและผู้บริหารมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด และนักศึกษาพยาบาลมีความคิดเห็นว่าการจัดการเรียนรู้เหมาะสมในระดับมาก

กนิษฐา เชาววัฒน์กุล (2553) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการดูแลให้ปรึกษา แนะนำเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสอนและการทำวิจัยในชั้นเรียนของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาการสอนคณิตศาสตร์การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการดูแลให้ คำปรึกษาแนะนำเพื่อส่งเสริมสมรรถนะการสอนและการวิจัยในชั้นเรียนของนิสิตฝึกประสบการณ์ วิชาศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการสอนคณิตศาสตร์และ 2) ตรวจสอบประสิทธิภาพเชิงประจักษ์ของรูปแบบที่ พัฒนาขึ้นผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำพีพีเอ็มอี (PPME Mentoring Model) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบกับหลักการและวัตถุประสงค์ องค์ประกอบเชิงกระบวนการ ได้แก่ ระยะเตรียมการ (Preparing) ระยะวางแผน (Planning) ระยะดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ (Mentoring) ระยะประเมินผล (Evaluating) และองค์ประกอบเชิงระบบสนับสนุนของรูปแบบ นอกจากนี้หลังการทดลองพบว่าสมรรถนะการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำของอาจารย์นิเทศ สมรรถนะ การสอนและการวิจัยในชั้นเรียนของนิสิตอยู่ในระดับสูงมาก อาจารย์นิเทศมีความพึงพอใจต่อรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด นิสิตมีความคิดเห็นต่อการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำของอาจารย์นิเทศ ในระดับมากที่สุด และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนก่อนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

อรสา กุลศิลา (2557) ได้วิจัยเรื่อง การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนา ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1- 3 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูคณิตศาสตร์ 2) ศึกษาความคิดเห็นของ ครูคณิตศาสตร์ที่มีต่อการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จากการสอนของครูที่ได้รับการนิเทศและการปฏิบัติ ตามกระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของ ครูที่ได้รับการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสูงขึ้นในระดับมากทุกด้าน 2) ครูมีความคิดเห็นต่อการนิเทศ แบบเพื่อนช่วยเพื่อนอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียน สูงขึ้นหลังจากการจัดการเรียนรู้ของครูที่ได้รับการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน

ดวงหทัย โสมไชยวงค์ (2557) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ที่เน้นการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษาของนักศึกษา วิชาศึกษาศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพรูปแบบการเรียนการสอน ที่เน้นการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษาของนักศึกษา วิชาศึกษาศาสตร์ 2) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษา แนะนำและ 3) ขยายผลรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ

ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครูมีชื่อว่า “3P- CA Model” มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. หลักการการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้างความรู้การเผชิญสถานการณ์ การศึกษาจากตัวอย่าง และการฝึกปฏิบัติร่วมกับการพัฒนาวิชาชีพด้วยการโค้ชและการดูแลให้ คำปรึกษาแนะนำอย่างต่อเนื่องจากผู้เชี่ยวชาญนำไปสู่การส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษา 2. วัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครู ประถมศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู ในด้านความรู้ ความสามารถในการจัดการเรียนรู้และคุณลักษณะเฉพาะของครูประถมศึกษา 3. กระบวนการจัดการ เรียนรู้ประกอบด้วย 4 ขั้น คือ ขั้นเตรียมความพร้อม (Preparing : P) ขั้นเสนอความรู้หรือทักษะ (Presenting Knowledge or Skills : P) ขั้นฝึกปฏิบัติ (Practicing : P) ขั้นสรุปและประยุกต์ใช้ (Concluding and Applying : CA) 4. การวัดและประเมินผล 3 ด้าน คือ ด้านความรู้เกี่ยวกับ สมรรถนะครูประถมศึกษา ด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และด้านคุณลักษณะเฉพาะของครู ประถมศึกษา และ 5. เงื่อนไขสำคัญในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ ด้านผู้สอน มีความเข้าใจองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนและกระบวนการต่าง ๆ ทุกขั้นตอน มีความรู้ในด้านวิธีสอนที่ใช้ในรูปแบบการเรียนการสอนมีความเชี่ยวชาญในรายวิชาที่สอน เป็นอย่างดี เป็นตัวอย่างที่ดีในการจัดการเรียนรู้และคุณลักษณะเฉพาะการเป็นครูประถมศึกษา มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ ด้านอาจารย์พี่เลี้ยง มีความรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวอย่างที่ดีในการจัดการเรียนรู้และคุณลักษณะเฉพาะของครู ประถมศึกษา มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ และด้านผู้เรียน มีความเข้าใจองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนและกระบวนการต่าง ๆ ทุกขั้นตอน มีความเข้าใจเกี่ยวกับการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำโดยพบว่ารูปแบบการเรียน การสอนที่เน้นการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำมีประสิทธิภาพ เท่ากับ 83.96/83.37

2) ประสิทธิภาพผลของรูปแบบ พบว่า 2.1) หลังเรียนตามรูปแบบนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะครู ประถมศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2.2) นักศึกษามีพัฒนาการด้าน ความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับมาก 2.3) คุณลักษณะเฉพาะ ของครูประถมศึกษามีพัฒนาการสูงขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับมากและ 2.4) นักศึกษามีความ พึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก 3) ผลการขยายผลรูปแบบ พบว่า หลังเรียนตามรูปแบบนักศึกษาที่มีความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะครูประถมศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีพัฒนาการด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้คุณลักษณะเฉพาะ ของครูประถมศึกษาสูงขึ้นจากระดับปานกลางเป็นระดับมากและมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

พงษ์ศักดิ์ ทองไชย (2558) ได้ทำวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของ สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 มีความมุ่งหมายเพื่อ

1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการดำเนินงานนิเทศ ภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 และ 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหา การนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ประกอบด้วย 2.1) กระบวนการนิเทศภายใน มีการดำเนินการใน 4 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนมีองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้ ขั้นที่ 1 การวางแผนการนิเทศ ประกอบด้วย 10 องค์ประกอบ ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศและการสร้างเสริมกำลังใจแก่ ผู้ปฏิบัติการนิเทศ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ขั้นที่ 3 การดำเนินการนิเทศ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ขั้นที่ 4 การประเมินผลการนิเทศ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 2.2) ปัจจัยเชิงบวก สนับสนุนการนิเทศภายในประกอบด้วย 3 ประการ คือ 2.2.1) พฤติกรรมของผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับนิเทศ 2.2.2) ความรู้ ทักษะและเจตคติของผู้นิเทศ 2.2.3) สื่อและเครื่องมือในการนิเทศ ซึ่งผลการประเมินรูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่ามีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความประโยชน์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

พินิตา จารย์อุปการะ (2558) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ชของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาคุณภาพรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ชของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ชของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และ 3) ขยายผลรูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ชของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ชของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีชื่อว่า “NPPC Model” มี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.1) หลักการเป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพื่อพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องโดยในระหว่างการดำเนินงานครูมีส่วนร่วมในการเสนอแนะความคิดเห็นและทำงานร่วมกัน 1.2) วัตถุประสงค์ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ชของผู้โค้ชให้สามารถส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้รับการโค้ชพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน 1.3) กระบวนการพัฒนาวิชาชีพ ประกอบด้วย 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น (Needs Analyzing : N) ระยะที่ 2 เตรียมความพร้อมในการพัฒนาวิชาชีพ (Preparing for Professional Development : P) ระยะที่ 3 การดำเนิน การพัฒนาวิชาชีพ (Proceeding : P)

ซึ่งประกอบด้วย 1) การวางแผนการโค้ช (Planning) 2) การร่วมมือกับโค้ช (Collaborating) 3) การสะท้อนการสนทนา (Reflecting Conversation) 4) การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ (action learning) 5) การประเมินผลเพื่อการพัฒนา (Assessing for Improving) ระยะที่ 4 การทำงานร่วมกันในการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (Collaborating Continuous Professional Development : C) และ 1.4) ปัจจัยสนับสนุนในการนำรูปแบบไปใช้ประกอบด้วย นโยบายของหน่วยงานการเห็นความสำคัญของผู้บริหารในการดำเนินงาน ความสนใจของโค้ชและผู้รับการโค้ช มิตรภาพของโค้ชและผู้รับการโค้ชและมีผู้ดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ (Mentor) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในการโค้ชหลักสูตร การออกแบบการสอน และการวัดประเมินผล โดยพบว่ารูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ชมีคุณภาพ 2) ประสิทธิภาพของรูปแบบพบว่า ผู้โค้ชมีสมรรถนะการโค้ชอยู่ในระดับมาก มีพัฒนาการในการโค้ชสูงขึ้นและเห็นว่ารูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ชของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความเหมาะสม ผู้รับการโค้ชมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก และมีพัฒนาการในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้รับการโค้ชอยู่ในระดับมาก 3) ผลการขยายผลรูปแบบพบว่า ผู้โค้ชมีสมรรถนะการโค้ชและมีความสามารถในการโค้ชอยู่ในระดับมาก และเห็นว่ารูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ชของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีความเหมาะสม ผู้รับการโค้ชมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ และมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ของผู้รับการโค้ชอยู่ในระดับมาก

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Dew (1994) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาททางความรู้ทางกระบวนการนิเทศ ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนและวุฒิทางการศึกษาเห็นว่า ความรู้ในการนิเทศการสอนเป็นสิ่งจำเป็น 2) ความเห็นของครูเกี่ยวกับความรู้ด้านการนิเทศการสอนมีความจำเป็น และมีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากวิธีการปฏิบัติการณ์นิเทศความรู้และการนิเทศมีความจำเป็น 3) ครูมีวุฒิสมาชิกต่าง ๆ และสำเร็จการศึกษาสาขาอื่น ๆ มีความเห็นว่าศึกษานิเทศก์ควรมีความรู้ในการพัฒนาเด็กพอ ๆ กับความรู้ในเนื้อหาการนิเทศการสอน 4) ครูที่มีประสบการณ์เห็นว่าศึกษานิเทศก์ควรมีความรู้ในเรื่องที่นิเทศ ตนที่เป็นครูใหม่ต้องมีความสามารถในการปกครองชั้นเรียนซึ่งสิ่งนี้มีความจำเป็นอย่างยิ่ง

Murangi (1996) ได้ทำวิจัยเรื่อง การนิเทศการสอนใน นามิเบียการศึกษาของครูมัธยมศึกษาและการยอมรับการนิเทศการสอน ผลการวิจัยพบว่า การยอมรับการนิเทศการสอนของครูได้รับการยอมรับน้อย ครูไม่ได้รับการนิเทศ จุดหมายหลักที่สำคัญที่สุดสำหรับครู

คือ การได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ครูมีความรู้สึกต้องการความช่วยเหลือในการพัฒนาทักษะเทคนิคการนิเทศการสอน ครูและศึกษานิเทศก์รู้สึกว่าการนิเทศมีความจำเป็น

Cruz (2000) ได้ศึกษา ผลของรูปแบบการทำงานทางสังคมของการนิเทศสำหรับการจัดการศึกษา พบว่า ในปัจจุบันการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและการผลิตครูได้รับความสนใจจากนักการศึกษา นักวิชาการ และผู้กำหนดนโยบายสาธารณะมาตรฐานทางวิชาชีพ การกำหนดโปรแกรมใหม่ รูปแบบใหม่ของการประเมินผล เงินเดือนที่สูงขึ้น การลดบรรยากาศการทำงานระบบราชการ เป็นการพยายามมุ่งเผชิญหน้ากับอาชีพการสอน ซึ่งอยู่ในระยะของการปรับเปลี่ยนระบบดั้งเดิมที่เป็นรูปแบบของการตรวจสอบและการควบคุมถูกตั้งคำถาม โดยศึกษานิเทศก์และครูผู้สอนเช่นกัน นักวิชาการ นำเสนอวิธีการใหม่ที่เน้นไปที่ความต้องการพัฒนาของครูความซับซ้อนของการสอน และความต้องการสำหรับการเจริญเติบโตในวิชาชีพ

Collin (2003) ได้ศึกษา การนิเทศภายในและการประเมินผลครูจุดประสงค์ของการศึกษานี้ เพื่อตรวจสอบผลการนิเทศภายในและการประเมินผลการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษาและครูในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยนำผู้บริหารสถานศึกษาและครูจาก 6 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนผู้บริหารหนึ่งคนและครูสองคนทำการสัมภาษณ์แบบกึ่งทางการ ทำให้ทราบว่า การนิเทศภายในเป็นกระบวนการสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนได้ดี โดยในเร็ว ๆ นี้ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนดีขึ้นมาก อันเป็นผลมาจากการให้ความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีสารสนเทศแก่ครูผู้สอน ดังนั้น การนิเทศภายในจะช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอนของครูให้ดีขึ้น

Tagger (2003) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพโรงเรียนกับการปฏิบัติการนิเทศ มีความมุ่งหมายเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างระดับประสิทธิภาพโดยรวมในการนิเทศกับการปฏิบัติของผู้รับการฝึกอบรม ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 83 คน มีนักศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาโท และปริญญาเอกในสาขาวิชาการบำบัดทางคลินิก การให้คำปรึกษาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา หรือการสมรสและการบำบัดครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า เมื่อผู้รับการฝึกอบรมและผู้นิเทศรู้สึกว่า พวกเขาทำงานด้วยกันได้ดีและสามารถบรรลุเป้าหมาย (ประสิทธิภาพ) โดยรวมแล้วผู้รับการฝึกอบรมมักจะปฏิบัติกับลูกค้าของตนได้ดีขึ้น ระดับการพัฒนาและลักษณะของประชาชน เช่น อายุ กลุ่มชาติพันธุ์หรือจำนวนที่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อผลการปฏิบัติของผู้รับฝึกอบรม

Bergeron (2004) ได้ศึกษาเกี่ยวกับกรณีศึกษา พบว่า การยอมรับจากครูวิชาการและการยอมรับของครูในยุคใหม่เห็นว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่นิเทศเป็นผู้ที่มีความสำคัญทั้งทางด้านวัฒนธรรมและการมีเหตุผล เท่าที่ผ่านมาครูผู้ทำการนิเทศได้ถูกใช้ให้เป็นประโยชน์ในการควบคุมคุณภาพการศึกษาในปัจจุบันได้ออกแบบเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการมองข้าม

บทบาทของครูซึ่งเป็นผู้ให้ความรู้และข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยของการเรียนรู้ การนิเทศเป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูให้เป็นครูมืออาชีพและยังมีผลต่อการเรียนรู้อีกด้วย

Ngwenya (2007) ได้ศึกษาการประเมินการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษาในโรงเรียน Zimbabwean ศึกษาความรู้ความสามารถของครูกับการประเมินการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษา ผลการศึกษา พบว่า การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษามีผลกระทบต่อครูเป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการพัฒนาและทักษะ รูปแบบการสอนของกลุ่มครูและการยกระดับความรู้ความสามารถด้วยการปรับปรุงระบบการศึกษาให้ดีขึ้น กลุ่มครูยังมีความต้องการความร่วมมือความโปร่งใสและการสนับสนุนด้านการเงินในการทำงาน ในทางตรงข้ามรูปแบบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่นิเทศการศึกษาที่มีการติดตามอย่างใกล้ชิดและอย่างมุ่งมั่นจนเกินไปเป็นสิ่งที่น่าเบื่อสำหรับกลุ่มครู

Emilsson and Johnsson (2007) ได้ศึกษาแนวทางการศึกษาในระดับปริญญาเอก ในปี ค.ศ. 1900 หลังจากที่ยุทธศาสตร์ศึกษาควบคู่กับการนิเทศทางการศึกษา หน้าที่ของผู้นิเทศเป็นการเพิ่มโอกาสและความต้องการรับเลือกให้ได้รับคุณวุฒิบัณฑิต การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเกี่ยวกับวิธีดำเนินการนิเทศโดยมีวัตถุประสงค์ของโครงการ คือ การนิเทศในสถานการณ์การนิเทศผ่านโปรแกรมที่ประกอบด้วยรูปแบบกระบวนการนิเทศของกลุ่มผู้นิเทศซึ่งเป็นวิธีการพิเศษเกี่ยวกับการนิเทศทางการศึกษา เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในตนเองในด้านทำให้คำปรึกษาในด้านการอธิบายผลการนิเทศแสดงถึงความสัมพันธ์ของผู้นิเทศและประสบการณ์ในการนิเทศจากการสะท้อนกลับของกระบวนการนิเทศโดยสัมพันธ์กับทฤษฎีการติดต่อสื่อสาร และการดำรงชีพในสังคมซึ่งเป็นการอธิบายรูปแบบการนิเทศได้เป็นอย่างดี เป้าหมาย 5 ประการที่ต้องการ คือ ความน่าเชื่อถือ ทฤษฎีเครื่องมือ การฝึกฝน และเวลา กล่าวโดยสรุปแล้วการนิเทศในสถานการณ์นิเทศเป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของคณาจารย์ในการให้คำปรึกษาอย่างแท้จริง

Williams (2007) ได้ศึกษาการนิเทศและการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูคือกระบวนการ 2 อย่างที่สำคัญที่สุดในงานด้านการจัดการศึกษา วัตถุประสงค์เบื้องต้นของทั้งงานด้านการนิเทศและงานด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานคือ การส่งเสริมความก้าวหน้าทางด้านวิชาชีพครู ซึ่งจะส่งผลให้ระดับการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มสูงขึ้นด้วย ในการศึกษากรณีศึกษา ครั้งนี้จึงทำการสำรวจข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของครูและผู้บริหารจำนวน 21 คน จากโรงเรียน Mountain Valley School District ซึ่งเพิ่งเริ่มดำเนินการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน โดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบคลินิก วัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาประสบการณ์ในช่วงเริ่มแรกของครูและผู้บริหารโรงเรียนในการนิเทศแบบคลินิก คำถามสำหรับการวิจัย คือ “ปัจจัยใดที่ช่วยทำให้เกิดความสะดวกและเป็นอุปสรรคสำหรับครูและผู้บริหาร เมื่อปรับเปลี่ยนจากรูปแบบของการประเมินครูไปสู่รูปแบบของการนิเทศ” คำถามที่ 2 คือ “ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงนี้ ผู้บริหารซึ่ง

เคยมีบทบาทในการเป็นผู้ประเมินเมื่อเปลี่ยนบทบาทมาเป็นนักนิเทศแล้ว สามารถประสบความสำเร็จในกระบวนการนิเทศแบบคลินิกได้หรือไม่ และท้ายสุดสิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์และเกิดประโยชน์ต่อทั้งครูและนักนิเทศหรือไม่” พบว่า กลุ่มตัวอย่างของผู้เข้าร่วมวิจัยระบุว่า จากประสบการณ์ของพวกเขา อุปสรรคเบื้องต้นก็คือ เวลา อุปสรรค ในส่วนนี้มีผลอย่างยิ่งในการขัดขวางการนิเทศซึ่งเป็นการจับคู่กันระหว่างผู้บริหารและครู นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยที่ช่วยทำให้เกิดความสะดวกรุ่นแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ 1) การพัฒนาความสัมพันธ์แบบร่วมมือ 2) การฝึกอบรมที่จัดขึ้นโดยคณะที่ปรึกษาของมหาวิทยาลัย และยังพบว่า กลุ่มตัวอย่างของผู้เข้าร่วมในการวิจัยมีความเห็นพ้องกันในภาพรวมว่า นักนิเทศสามารถประสบความสำเร็จในการแสดงบทบาทในด้านการนิเทศและเลิกแสดงบทบาทด้านการประเมิน แต่อย่างไรก็ตามยังพบด้วยว่า ในภาพรวมของครูก็ไม่ได้รู้สึกว่าเขาสามารถประสบความสำเร็จในการแสดงบทบาทตามลักษณะภาวะผู้นำในกระบวนการนิเทศแบบคลินิก นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างของผู้เข้าร่วมในการวิจัยทั้งหมดซึ่งรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้ประสบความสำเร็จในการจัดการนิเทศแบบคลินิกนั้นแสดงความคิดเห็นว่า พวกเขาได้มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพที่มีคุณค่าสูงสุดเมื่อพวกเขาเข้าร่วมในการวิจัยซึ่งใช้ระยะเวลาที่ยาวนานครั้งนี้

Walton (2008) ต้องการศึกษายบทบาท และความรับผิดชอบของผู้ช่วยครูใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษาพิเศษ จำนวนทั้งหมด 219 คน โดยใช้แบบสำรวจซึ่งมีอยู่ 5 ด้าน คือ ด้านองค์การจัดการความร่วมมือ การสอน การประเมินโครงการและการพัฒนาบุคลากรวิชาชีพ ผลการศึกษาพบว่า ผู้ช่วยครูใหญ่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารองค์การมากกว่าด้านอื่น ๆ และมีความรู้สึกว่าคุณเองต้องเตรียมตัวในการรับผิดชอบงานนี้ เชื่อว่างานนี้มีความสำคัญความรู้ และทักษะมีส่วนสำคัญในการเข้าร่วมประชุมสัมมนาและมีปฏิสัมพันธ์กับครูที่สอนการศึกษาพิเศษ

Britton and Anderson (2009) ได้วิจัยเรื่อง การโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน กับครูก่อนประจำการ : การทดสอบแนวคิด โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อทดสอบผลของการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนที่มีผลต่อการฝึกประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูก่อนประจำการ กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 4 คน ที่ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และเทคนิคของการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน จับคู่สังเกตการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนซึ่งกันและกัน จดบันทึกข้อมูล และร่วมประชุมปรึกษาหารือ ผลการศึกษาพบว่าการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อนส่งเสริมให้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การจัดการเรียนการสอน

Romiszowski (2009) ได้ออกแบบการพัฒนาและประเมินทางการสอนของมหาวิทยาลัย Syracuse ประเทศสหรัฐอเมริกา สรุปการปรับใช้สื่อประเภท Social Networking ดังนี้

1. ผู้ใช้ต้องสร้างและปรับสภาพความสมดุลทางการใช้ให้อยู่ในขอบเขต เพื่อให้เกิดความพอดีกับคำว่า “เครือข่ายทางสังคม” ต้องสร้างให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ในการใช้ให้เหมาะสมกับประโยชน์และเกิดการสร้างสรรค์ไม่ใช้จนเกินขอบข่ายหรือหย่อนยาน ในกฎเกณฑ์ของการใช้เหล่านี้เป็นต้น
2. ต้องมีการศึกษาค้นคว้าอย่างจริงจังในการปรับใช้สื่อทางสังคมประเภทนี้ โดยเฉพาะนักการศึกษาหรือผู้เรียน/ผู้ใช้ โดยทั่วไปต้องกำหนดจุดประสงค์เป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การออกแบบการพัฒนาการปฏิบัติและการสร้างระบบบริหารจัดการจากการสร้าง กฎเกณฑ์ และวิธีการที่จะนำไปใช้ร่วมกันในสังคมโดยรวม
3. ต้องมีการศึกษาในรายละเอียดของกลุ่มผู้ใช้เฉพาะกลุ่มเพื่อศึกษากระบวนการ ใช้สื่อ Social Networking และผลที่เกิดขึ้นเนื่องจากสื่อสังคมดังกล่าวมีกลุ่มผู้ใช้เป็นจำนวนมาก และมีความหลากหลายแตกต่างกันจากหลาย ๆ ปัจจัย ดังนั้นการศึกษาวิจัยเฉพาะกลุ่มเพื่อเป็นกรณี ตัวอย่างจะสร้างประสิทธิภาพการปรับใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดได้

Wallace and others (2010) ได้ศึกษาถึงผลดีและผลเสียจากประสบการณ์นิเทศ และผู้มีส่วนร่วมในการนิเทศ จากการวิจัยพบว่า การนิเทศก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านประสิทธิผล และประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามก็ยังมีบางครั้งที่ผลออกมาอยู่ในด้านที่ล้มเหลว มีการวิเคราะห์จากรายงานที่ได้จากประสบการณ์ของผู้เข้าร่วมการนิเทศต่างก็เห็นว่า วิธีนี้เป็นวิธีที่ยอดเยี่ยมในการแก้ไข ปัญหาต่าง ๆ เป็นการได้มาซึ่งข้อสรุปที่ลงตัวร่วมกัน คุณภาพของงานวิจัยนี้เป็นที่รวบรวมไปด้วยข้อแนะนำ หน้าที่และภาระงานต่าง ๆ ที่สำคัญต่องานด้านการสอนจะส่งผลไปสู่กุญแจแห่งความสำเร็จอีกด้านหนึ่ง สำหรับผลวิเคราะห์จากประสบการณ์ด้านลบของผู้ที่เข้าร่วมการนิเทศ พบปัญหาใหญ่ ๆ อยู่สองประการ ได้แก่ อย่างแรกได้รับคำแนะนำในการแก้ไขจุดบกพร่องน้อยเกินไป อย่างที่สองคือ ความแตกต่างของการปฏิบัติงาน

Alabdulkareem (2011) ได้วิจัยเรื่อง การปฏิบัติการนิเทศตามแนวความคิดเห็นของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนรียาด ประเทศซาอุดีอาระเบีย จุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาแนวความคิดของครูและผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศที่เกิดขึ้นภายในโรงเรียนพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวคิดทางบวกต่อการปฏิบัติการนิเทศ ส่วนครูมีแนวคิดต้องการได้รับการนิเทศและฝึกฝนตนเองให้มากขึ้นจากเดิมจากการสอบถามแบบปลายเปิด ทำให้ทราบปัจจัยที่ส่งผลต่อการนิเทศ ที่ประสบผลสำเร็จประกอบด้วย 1) ประสิทธิภาพการทำงานของครู 2) ความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูและผู้บริหารสถานศึกษา 3) ไม่จับผิดซึ่งกันและกัน และ 4) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงให้เห็นถึงประสบการณ์ในการสอนและการทำงานที่ประสบผลสำเร็จ

Baffour-Awuah (2011) ได้วิจัยเรื่อง การนิเทศการเรียนการสอนในโรงเรียน ประถมศึกษาของรัฐ ในประเทศกานา ตามทัศนะของครูและผู้อำนวยการสถานศึกษา วัตถุประสงค์

ของการศึกษาในครั้งนี้ เพื่อทำความเข้าใจการปฏิบัติงานนิเทศการเรียนการสอนในโรงเรียน โดยตรวจสอบทัศนคติของครูและผู้อำนวยการสถานศึกษา เกี่ยวกับประสบการณ์และแนวคิด การนิเทศการเรียนการสอน พบว่า การนิเทศการเรียนการสอนเน้นด้านการกำกับติดตามการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน และการสร้างความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน ระบบสนับสนุน การนิเทศการเรียนการสอนมีผลกระทบต่อการนิเทศการเรียนการสอนในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐ ครูและผู้อำนวยการโรงเรียนได้รับดำเนินการนิเทศการเรียนการสอนจากประสบการณ์และแนวคิด ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบด้วย “ประเพณี” ในขณะที่ผู้มีส่วนร่วมส่วนใหญ่มีความสุขกับการดำเนินการ แบบเดิมพวกเขายังคิดว่าการนิเทศในสมัยนี้ควรจะได้รับดำเนินการมากกว่าการใช้ประสบการณ์ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน

Risso (2013) ได้วิจัยเรื่อง มุมมองของครูและศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับแนวคิดในการ นิเทศการศึกษาและการติดตามผลในปัจจุบัน โดยใช้แบบสอบถามผลการศึกษา พบว่า ความแตกต่าง ระหว่างแนวคิดของครูและศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับงานนิเทศในปัจจุบันอย่างมีนัยสำคัญ ความคิดเห็น ที่สอดคล้องกันคือ การเข้าใจพื้นที่ดูแล การรู้จักสภาพปัจจุบันและความแตกต่างของโรงเรียน การเป็นที่ปรึกษาที่ชาญฉลาดไว้ใจได้ ใช้ความหลากหลายของการนิเทศ ความสัมพันธ์ของครู และผู้นิเทศ การมีส่วนร่วมของครู ผลที่ออกมาเป็นตัวบ่งชี้ความแตกต่างของการพัฒนาการนิเทศ การเข้าถึงความหลากหลายของโรงเรียน การมาเยี่ยมที่บ่อยครั้งมากขึ้น ทำให้โรงเรียนมองมาตรฐาน การปฏิบัติที่เป็นข้อแตกต่างชัดเจน และดูแลความเป็นอยู่ของครูเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการนิเทศ

Zwart (2008) ได้วิจัยเรื่อง การเรียนรู้ของครูที่เกิดจากการโค้ชแบบเพื่อนช่วยเพื่อน การวิเคราะห์ผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 8 คน ซึ่งจับคู่ซึ่งกันและกันจำนวน 4 คู่ เรียนรู้การจัดการเรียนการสอนด้วยการโค้ชซึ่งกันและกันเป็นเวลา 1 ปี เก็บรวบรวมข้อมูล กระบวนการเรียนรู้ด้วยการบันทึกแบบพรรณนาความเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ และสัมพันธ์ระหว่างโค้ชแต่ละคู่ ผลการศึกษาพบว่า การเรียนรู้ด้านการจัดการเรียนรู้ของครู ได้แก่ การเกิดความคิดโน้ตทัศน์ และความเชื่อใหม่ มีความคิดและตั้งใจในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การเรียนรู้ เกิดการยืนยันความคิดโน้ตทัศน์และความเชื่อเดิม ปรับเปลี่ยนความคิดที่มีต่อตนเอง รวมทั้งการเพิ่มความตระหนักในการจัดการเรียนรู้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้

ชาริณี ตรีวิทย์ (2550) ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียน การสอนของครูประถมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาผ่านบทเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา กระบวนการศึกษาผ่านบทเรียนที่เหมาะสมกับบริบทการทำงานของครูไทย และเพื่อศึกษาผลการ พัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูตามแนวคิดการศึกษาผ่านบทเรียน ผลการวิจัย พบว่า

1. กระบวนการศึกษาผ่านบทเรียนที่พัฒนาขึ้นตามแนวความคิดการศึกษาผ่าน

บทเรียนเป็นกระบวนการทำงานในการพัฒนาวิชาชีพของครูในบริบทการทำงานจริงของตนผ่านการทำงานกลุ่มแบบร่วมมือรวมพลังอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนา การคิดและการเรียนรู้ของนักเรียน กระบวนการศึกษาผ่านบทเรียนมีขั้นตอนสำคัญ 6 ขั้นตอน ซึ่งมีลักษณะเป็นวงจร ได้แก่ (1) การกำหนดเป้าหมายการศึกษาผ่านบทเรียน (2) การวางแผนบทเรียน (3) การสอนและการสังเกตในชั้นเรียน (4) การสืบสอบผลการปฏิบัติงาน (5) การปรับปรุงแก้ไขบทเรียน (6) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทั้งนี้ในการดำเนินงานตามกระบวนการศึกษาผ่านบทเรียน ครูสามารถปรับขั้นตอนการดำเนินงานให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพการปฏิบัติงานจริงของตนได้โดยยังคงรักษาองค์ประกอบสำคัญของกระบวนการไว้ องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ (1) การทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง (2) การกำหนดประเด็นการศึกษาผ่านบทเรียนที่มาจากสภาพปัญหาด้านการคิดหรือด้านการเรียนรู้ในการเรียนการสอนจริงในชั้นเรียน (3) การสังเกตพฤติกรรมที่แสดงถึงการเรียนรู้และการคิดของนักเรียนโดยตรงในชั้นเรียน (4) การให้ผลสะท้อนและการอภิปรายผลการปฏิบัติงาน (5) การดำเนินการในระยะยาวและขับเคลื่อนกระบวนการให้สอดคล้องกับบริบทการทำงานจริง โดยครู และ (6) การมีส่วนร่วมของผู้รู้

2. การดำเนินงานตามกระบวนการศึกษาผ่านบทเรียนสามารถช่วยพัฒนา

สมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูได้ในทุกด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน ด้านทักษะการคิดในการเรียนการสอน และด้านความสามารถในการทำงานแบบร่วมมือรวมพลัง โดยครูผู้ร่วมวิจัยมีการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอนมากที่สุด และครูผู้ร่วมวิจัยประมาณร้อยละ 50 มีการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนมากกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนตัวบ่งชี้ทั้งหมด 11 ตัวบ่งชี้ ทั้งนี้ครูผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอน อย่างน้อย 3 ตัวบ่งชี้ โดยมีการพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างน้อย 1 ตัวบ่งชี้ในแต่ละด้าน

ยอดอนงค์ จอมหงษ์พิพัฒน์ (2553) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา และประเมินประสิทธิผลของโปรแกรมที่มีต่อความรู้ ความเข้าใจ เจตคติ และทักษะการเป็นครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ จำนวน 45 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจจำนวน 30 ข้อ แบบวัดเจตคติที่ดี จำนวน 43 ข้อ แบบประเมินทักษะการเป็นครูผู้นำและแบบประเมินตนเองในการเป็นครูผู้นำการจัดการเรียนรู้รายด้าน จำนวน 10 ด้าน มีรายการประเมิน 73 ข้อ และแบบประเมินโปรแกรม จำนวน 22 ข้อ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการทดสอบความรู้ความเข้าใจ วัดเจตคติ และประเมินระหว่างก่อนและหลังการพัฒนาตามกระบวนการโปรแกรม

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการทดสอบค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) โปรแกรมพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบที่สำคัญ 7 ประการ คือ (1) วิสัยทัศน์ (2) หลักการ (3) วัตถุประสงค์ (4) เนื้อหา (5) กระบวนการ (6) โครงสร้างและ (7) การวัดและประเมินผลกระบวนการของโปรแกรม แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 โปรแกรมการพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จำลอง ซึ่งเป็นการเข้าค่ายฝึกกิจกรรมการเป็นผู้นำในการจัดการเรียนรู้แบบเข้มโดยจำลองสถานการณ์ควบคู่กับการใช้ความรู้เชิงทฤษฎี ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ 1) ขั้นสำรวจประสบการณ์เดิม 2) ขั้นวางแผนร่วมกัน 3) ขั้นสร้างความรู้ความเข้าใจเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอด 4) ขั้นประยุกต์แนวคิด ระยะที่ 2 โปรแกรมการพัฒนาทักษะครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ภาคสนามที่เป็นพัฒนาทักษะการเป็นครูผู้นำในการจัดการเรียนรู้ต่อเนื่องจากระยะที่ 1 ในสถานการณ์การสอนจริงใช้ระยะเวลา 20 สัปดาห์ หรือ 1 ภาคเรียน โดยมีกิจกรรมขั้นตอน คือ 5) ขั้นการปฏิบัติ 6) ขั้นการนิเทศติดตามประเมินผล 7) ขั้นให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง และ 8) ขั้นการสัมมนาเสริมสร้างความเข้มแข็ง

ชรอยวรรณ ประเสริฐผล (2556) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา วิธีดำเนินการวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา โดยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การศึกษาโรงเรียนที่มีการปฏิบัติเป็นเลิศโดยการสัมภาษณ์ จำนวน 12 คน 2) การสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา โดยการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบด้วยเทคนิคการสนทนากลุ่ม การตรวจสอบเอกสารโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน 3) การประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา โดยการสัมมนารับฟังความคิดเห็น กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 80 คน การวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาสมรรถนะและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์การพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา องค์ประกอบที่ 2 แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา องค์ประกอบที่ 3 สมรรถนะ ด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา องค์ประกอบที่ 4 หลักการในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไข

แห่งความสำเร็จในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชน ประเภท
 สามัญศึกษา 2) ผลการสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียน
 เอกชนประเภทสามัญศึกษา พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่ารูปแบบการพัฒนา
 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในภาพรวม
 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า รูปแบบการพัฒนา
 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ประกอบด้วย
 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชน
 ประเภทสามัญศึกษา องค์ประกอบที่ 2 วิธีการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่
 โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา องค์ประกอบที่ 3 เจาะใจแห่งความสำเร็จในการพัฒนา
 สมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา 3) ผลการประเมิน
 รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา
 พบว่า ผลการประเมินด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของ
 ครูใหม่โรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาโดยภาพรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ชญาภา นำบัณฑิตย์ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาครูด้านกระบวนการ
 สอนคิดอย่างมีวิจารณญาณโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
 มหาสารคาม เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบกระบวนการสอนคิดอย่างมี
 วิจารณญาณ 2) เพื่อสร้างรูปแบบกระบวนการสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณ 3) เพื่อประเมินรูปแบบ
 การพัฒนาครูด้านกระบวนการสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณของครูประถมศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก
 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในศูนย์พัฒนากิ่งลาดพัฒนา จำนวน 9 โรงเรียน ๆ ละ
 2 คน รวม 18 คน ซึ่งเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสังเกต
 แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการสนทนากลุ่มย่อย แบบประเมินความพึงพอใจ
 และแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจโดยใช้แบบทดสอบก่อน หลังการอบรม ใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิง
 คุณภาพ นำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์และการวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบกระบวนการสอนคิด
 อย่างมีวิจารณญาณของครูประถมศึกษาโรงเรียนขนาดเล็ก ประกอบด้วย การระบุประเด็นปัญหา
 การรวบรวมข้อมูล การพิจารณาความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูล การตั้งสมมุติฐาน การสรุปอ้างอิง
 และการตัดสินใจ 2) รูปแบบการพัฒนาครูด้านกระบวนการสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณ โรงเรียน
 ประถมศึกษาขนาดเล็ก ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 4 ส่วน คือ หลักการ วัตถุประสงค์ วิธีการพัฒนา
 และการวัดและประเมินผล 3) การประเมินรูปแบบการพัฒนาครูด้านกระบวนการสอนคิดอย่างมี
 วิจารณญาณโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กโดยการจัดอบรม ผลการประเมิน พบว่า ผู้เข้ารับ
 การอบรมมีความรู้ความเข้าใจก่อนและหลังการอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 โดยที่ความรู้ความเข้าใจหลังการอบรมกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณสูงกว่าเกณฑ์การอบรมที่กำหนดไว้ และครูสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปวางแผนจัดการเรียนรู้และสามารถเขียนแผนการเรียนรู้ที่เน้นการคิดอย่างมีวิจารณญาณในระดับคุณภาพดีมาก

นันทกา วารินิน (2557) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู 2) เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบและประเมิน ผลการใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 2 จำนวน 322 คน ผู้เชี่ยวชาญในการสนทนากลุ่มเพื่อพิจารณารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 คน และครูโรงเรียนอนุบาลทรายทอง อำเภอทรายทองวัฒนา จังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม คู่มือการดำเนินการ ตามรูปแบบและแบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ใช้วิธีการวิเคราะห์ โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบัน ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้โดยรวมระดับปานกลาง ปัญหาของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ระดับมาก และมีความต้องการในการพัฒนาระดับมาก 2) รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านเนื้อหาสาระที่สอน ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการใช้และพัฒนา นวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หลักการของรูปแบบมี 4 หลักการ คือ (1) หลักการพัฒนาต้องสนองความต้องการของผู้รับการพัฒนา และสอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน (2) หลักการการยืดหยุ่นของกระบวนการและวิธีการ (3) หลักการมีส่วนร่วมของผู้รับการพัฒนา และ (4) หลักการความแตกต่างระหว่างบุคคล กระบวนการพัฒนา มี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความต้องการในการพัฒนา ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความต้องการในการพัฒนา ขั้นตอนที่ 3 การออกแบบและวางแผนการพัฒนา ขั้นตอนที่ 4 การดำเนินการตามแผนพัฒนา และขั้นตอนที่ 5 การประเมินผลการพัฒนา 3) หลังการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ระดับมากที่สุด

ทิฆัมพร บุญมาก (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 2) เพื่อพัฒนาระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 3) เพื่อศึกษาผลการนำระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปใช้ โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาประกอบด้วย 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ระยะที่ 2 การศึกษาการพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ระยะที่ 3 การศึกษาผลการนำระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปใช้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหาร ครูหัวหน้าวิชาการ และประธานนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 879 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ระยะที่ 2 ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินระบบ 9 คน และระยะที่ 3 ได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่นำระบบไปใช้ จำนวน 16 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกการนิเทศ แบบทดสอบและแบบประเมิน สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยภาพรวม มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ปัญหาการพัฒนาครูโดยภาพรวมระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ความต้องการพัฒนาครูโดยภาพรวมมีความต้องการอยู่ในระดับมาก และความต้องการวิธีการพัฒนาครูจากความต้องการมากที่สุดไปหาน้อยตามลำดับ ดังนี้ การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การนิเทศภายใน การพัฒนาทีมงานครู การอบรมเชิงปฏิบัติการ การให้คำปรึกษา การวิจัย การพัฒนาตนเอง การสัมมนา การช่วยเหลือครูโดยตรง และการศึกษาต่อ 2) ระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วยหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ผู้บริหาร ครู นักเรียน วิทยากร สภาพแวดล้อมในการเรียนรู้และงบประมาณ ด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ การศึกษาคูณลักษณะผู้เรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหา การจัดกิจกรรมเรียนรู้ การประเมินผล และการให้ข้อมูลป้อนกลับ ด้านผลผลิต (Output) ประกอบด้วยครูมีความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้ ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้ และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนของครู ด้านข้อมูลป้อนกลับ (Feedback) ประกอบด้วย การรายงานผลและการปรับปรุงแก้ไข ข้อเสนอแนะ 3) ผลการนำระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปใช้ 3.1) ครูมีความรู้ความเข้าใจในด้าน

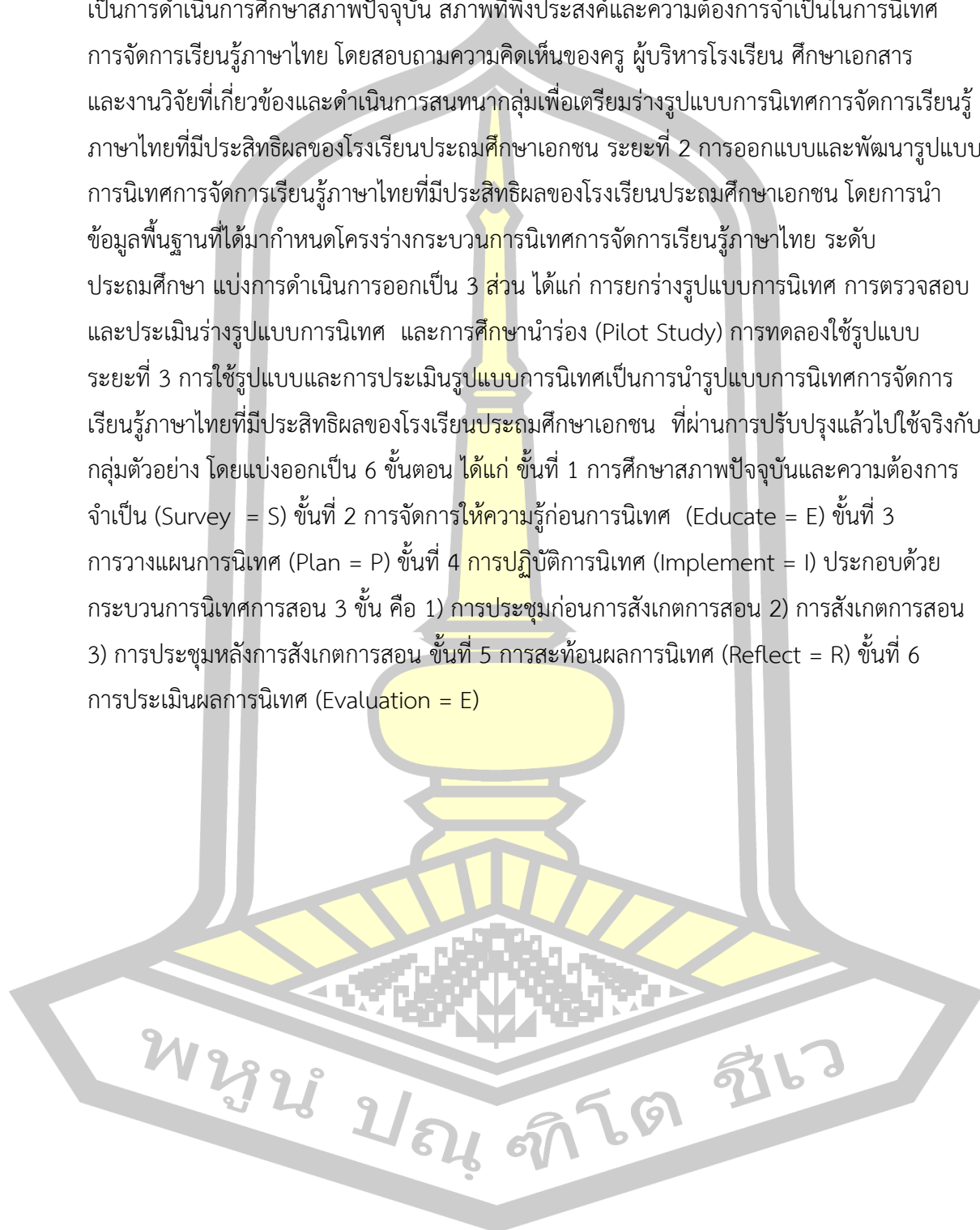
การจัดการเรียนรู้สูงขึ้นจะเห็นได้จากการทดสอบความรู้ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้ของครู โดยมีผลการทดสอบหลังการอบรมสูงกว่าก่อนการอบรม 3.2) ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้ ครูมีความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินการระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาซึ่งได้จากการประเมินการจัดการเรียนรู้ของครู พบว่า ครูมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน 3.3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนของครู ซึ่งได้จากการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสอนของครู จากการใช้ระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน 3.4) ความพึงพอใจของผู้บริหารและครูผู้สอนต่อการใช้ระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาในด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ การศึกษาคุณลักษณะผู้เรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหา การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผล และการให้ข้อมูลป้อนกลับ พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ชนกพร จุฑาสงษ์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 2) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 3) พัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และ 4) ศึกษาผลการนำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไปใช้ การดำเนินการวิจัยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนาแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ระยะที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และวิธีการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จากกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 268 คน และครู จำนวน 268 คน ระยะที่ 3 การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน และระยะที่ 4 การนำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไปใช้กับครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอคำม่วง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 22 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม แบบประเมิน และแบบทดสอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ 30 ตัวชี้วัด ยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการศึกษาตัวชี้วัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยยืนยันโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. สภาพปัจจุบันของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สำหรับวิธีการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เรียงตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยได้แก่ การฝึกอบรม/ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การให้ดูงานนอกสถานที่ การสอนงาน การศึกษาด้วยตนเองการระดมสมอง และการประชุมกลุ่มย่อย 3. โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบโปรแกรม ได้แก่ 1) หลักการและแนวคิดของโปรแกรม 2) วัตถุประสงค์ของโปรแกรม 3) รูปแบบและวิธีการพัฒนา 4) โครงสร้างของโปรแกรม 5) เนื้อหาและสาระสำคัญของโปรแกรม ประกอบด้วย 6 Module คือ 1) การสร้างและพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 2) องค์ความรู้ตามสาระการเรียนรู้ 3) การออกแบบการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ 4) การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย 5) การใช้สื่อและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผลใช้ระยะเวลา 180 ชั่วโมง วิธีการพัฒนาได้แก่ 1) การฝึกอบรม/ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การให้ดูงานนอกสถานที่ 3) การสอนงาน 4) การศึกษาด้วยตนเอง 5) การระดมสมอง และ 6) การประชุมกลุ่มย่อยการดำเนินการพัฒนามี 4 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 การประเมินก่อนการพัฒนา ชั้นที่ 2 การพัฒนา ชั้นที่ 3 การบูรณาการความรู้ และชั้นที่ 4 การประเมินหลังการพัฒนา ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด 4. ผลการนำโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไปใช้ พบว่า 1) ผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู มีคะแนนก่อนพัฒนาได้ค่าเฉลี่ย 16.95 คิดเป็นร้อยละ 56.52 และมีคะแนนหลังการพัฒนาการได้คะแนนเฉลี่ย 24.64 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 82.12 2) ผลการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูก่อนการพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง หลังพัฒนาโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรมโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย การพัฒนารูปแบบ และบริบทของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสังเคราะห์เพื่อนำไปสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล

ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการดำเนินการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นในการนิเทศ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยสอบถามความคิดเห็นของครู ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและดำเนินการสนทนากลุ่มเพื่อเตรียมร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ระยะที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบ การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน โดยการนำ ข้อมูลพื้นฐานที่ได้มากำหนดโครงร่างกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับ ประถมศึกษา แบ่งการดำเนินการออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การยกร่างรูปแบบการนิเทศ การตรวจสอบ และประเมินร่างรูปแบบการนิเทศ และการศึกษานำร่อง (Pilot Study) การทดลองใช้รูปแบบ ระยะที่ 3 การใช้รูปแบบและการประเมินรูปแบบการนิเทศเป็นการนำรูปแบบการนิเทศการจัดการ เรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปใช้จริงกับ กลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ จำเป็น (Survey = S) ขั้นที่ 2 การจัดการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Educate = E) ขั้นที่ 3 การวางแผนการนิเทศ (Plan = P) ขั้นที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศ (Implement = I) ประกอบด้วย กระบวนการนิเทศการสอน 3 ชั้น คือ 1) การประชุมก่อนการสังเกตการสอน 2) การสังเกตการสอน 3) การประชุมหลังการสังเกตการสอน ขั้นที่ 5 การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflect = R) ขั้นที่ 6 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluation = E)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล

ชั้นที่ 2 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ชั้นที่ 3 ศึกษาความต้องการจำเป็นการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การออกแบบและการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการนำข้อมูลพื้นฐานจากระยะที่ 1 มากำหนดโครงสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 3 ชั้น ดังนี้

ชั้นที่ 4 ศึกษาแนวทางการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) จำนวน 3 โรงเรียน

ขั้นที่ 5 การยกร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล
ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นที่ 6 สนทนากลุ่ม (Focus Group) ของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อการตรวจสอบ
และยืนยันรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา
เอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 3 การประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย
ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การนำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน
ประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผ่านการตรวจสอบและยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิ
แล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 7 การนำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของ
โรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผ่านการปรับปรุงแล้วไปใช้กับกลุ่ม
ตัวอย่างที่เป็นโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 1 โรงเรียน โดยดำเนินการตามขั้นตอน
ดังนี้

1. ขั้นการศึกษา และการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Survey = S) เป็นขั้นที่
ผู้บริหาร ครูภาษาไทย ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศจะดำเนินการศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็น
และได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐาน และความต้องการของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนสูงและผลการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ประเด็นที่ต้องการได้รับการพัฒนาหรือแก้ปัญหา
และจัดลำดับการพัฒนาหรือแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนสอนภาษาไทยที่มีประสิทธิผล
เพื่อนำไปสู่การจัดการให้ความรู้ก่อนการนิเทศในขั้นตอนต่อไป

2. ขั้นจัดการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Educated = E) เป็นขั้นตอนของการ
ให้ความรู้ความเข้าใจถึงสิ่งที่จะดำเนินการอย่างชัดเจน ว่าจะต้องอาศัยความรู้ความสามารถ
อย่างไรบ้าง จะมีขั้นตอนในการดำเนินการอย่างไร และจะอย่างไรจึงจะทำให้ได้ผลงานออกมา
อย่างมีคุณภาพ ขั้นนี้จำเป็นทุกครั้งสำหรับการเริ่มการนิเทศที่จัดขึ้นใหม่ และจำเป็นสำหรับงานนิเทศ
ที่ยังเป็นไปอย่างไม่ได้ผล หรือได้ผลไม่ถึงขั้นที่พอใจ ซึ่งจำเป็นต้องทำการทบทวนให้ความรู้
ในการปฏิบัติงานที่ถูกต้อง

3. ขั้นการวางแผนการนิเทศ (Plan = P) ครูภาษาไทยร่วมกันวางแผน
การนิเทศกำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศ การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน กำหนดวิธีการนิเทศ
การวางแผนการดำเนินงาน การกำหนดปฏิทินการดำเนินงาน เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ
โดยระบุขั้นตอนของการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นไว้อย่างชัดเจนว่าจะทำอะไร และทำอย่างไร

4. ขั้นการปฏิบัติการนิเทศ (Implement = I) เป็นกระบวนการในการดำเนินการในการนิเทศการสอนร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ ตามรูปแบบการนิเทศในลักษณะ “กระบวนการ” โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ให้การสนับสนุนในเรื่อง สื่อ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนเครื่องมือใช้ต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างได้ผล ประกอบด้วย

- 4.1 ขั้นเตรียมการก่อนการนิเทศและการสังเกตการสอน (Pre-observation Conference)
- 4.2 ขั้นสังเกตการสอนการสอนในชั้นเรียน (Classroom Observation)
- 4.3 ขั้นประชุมปรึกษาหลังการสังเกตการสอน (Post-observation Conference)

5. ขั้นการสะท้อนผลการนิเทศ (Reflect = R) เป็นกระบวนการดำเนินการในสะท้อนผลจากการนิเทศการสอนระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับ หลังการสังเกตการสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการเรียนรู้

6. ขั้นการประเมินผลการนิเทศ (Evaluate = E) เป็นขั้นที่ผู้นิเทศทำการประเมินผลการดำเนินการที่ผ่านมาแล้วว่าเป็นอย่างไร หลังจากการประเมินผลการนิเทศหากพบว่า มีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างหนึ่งอย่างใดที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผลก็สมควรจะต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งการปรับปรุงแก้ไขอาจทำได้โดยการให้ความรู้ในสิ่งที่ทำใหม่อีกครั้งหนึ่ง สำหรับกรณีที่ผลงาน ออกมายังไม่ถึงขั้นที่พอใจ และหากประเมินผลพบว่าประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ก็มีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 8 การประเมินผลรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มี ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลสำเร็จของรูปแบบที่เป็นไปตามความมุ่งหวัง (Purpose) ที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ (Objective) ในด้านความถูกต้อง ความถูกต้องเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ

โดยมีขั้นตอนการวิจัย มีรายละเอียด ปรากฏดังภาพประกอบ 6

พหุบัณฑิต ชีวะ

ภาพประกอบ 6 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการของการนิเทศการ จัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้ได้ข้อมูลที่จำเป็นในการพัฒนารูปแบบการนิเทศ
การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา ประกอบด้วย
ความหมายของการนิเทศการศึกษา จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษาเทศการศึกษา หลักการ
พื้นฐาน การนิเทศการศึกษา กระบวนการนิเทศการศึกษา ทักษะการนิเทศการศึกษา ทฤษฎี
ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการศึกษา กิจกรรมการนิเทศการศึกษา

1.2 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ประกอบด้วย ความหมาย
ของการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ แนวคิด ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ ประกอบด้วย ความหมายของรูปแบบ
องค์ประกอบของรูปแบบ ประเภทของรูปแบบ การพัฒนารูปแบบ และการตรวจสอบรูปแบบ

1.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย
งานวิจัยในประเทศ และงานวิจัยต่างประเทศ

1.5 สังเคราะห์เอกสารเพื่อหาความเชื่อมโยงของแนวคิดสู่การออกแบบกระบวนการ
นิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ

2. ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการในการนิเทศการจัดการ
เรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การดำเนินการในระยษนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์
และความต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา
เอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน
ภาษาไทยโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจากกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่
พึงประสงค์และความต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน
ประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูโรงเรียนเอกชน

ที่เปิดสอนระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 20 จังหวัด รวมโรงเรียน 435 โรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 435 คน ครูจำนวน 6,006 คน (ระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการบริหาร ปีการศึกษา 2560)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้หน่วยการสุ่มคือโรงเรียนเอกชนประถมศึกษา ประเภทสามัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน และครูภาษาไทยในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 10 จังหวัด ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) และกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การเปรียบเทียบจากตารางกำหนดขนาด ตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970) จำนวน 132 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 264 คน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ชั้นที่ 1 กำหนดประชากร ได้แก่ โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ประเภทสามัญในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีทั้งหมด 20 จังหวัด ปราบกฏดังตาราง 6

ตาราง 6 จำนวนโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และครูโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา ประเภทสามัญ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2560

ชื่อจังหวัด	จำนวนโรงเรียน (โรง)	ผู้บริหาร (คน)	ครู (คน)
1. กาสินธุ์	29	29	407
2. ขอนแก่น	58	58	887
3. ชัยภูมิ	24	24	228
4. นครพนม	7	7	116
5. นครราชสีมา	75	75	1,125
6. บึงกาฬ	3	3	67
7. บุรีรัมย์	18	18	293
8. มหาสารคาม	14	14	199
9. มุกดาหาร	4	4	76
10. ยโสธร	8	8	100
11. ร้อยเอ็ด	27	27	257
12. เลย	10	10	107
13. ศรีสะเกษ	20	20	308

ตาราง 6 (ต่อ)

ชื่อจังหวัด	จำนวนโรงเรียน (โรง)	ผู้บริหาร (คน)	ครู (คน)
14. สกลนคร	19	19	269
15. สุรินทร์	5	5	45
16. หนองคาย	11	11	99
17. หนองบัวลำภู	9	9	59
18. อุตรธานี	30	30	562
19. อุบลราชธานี	59	59	754
20. อำนาจเจริญ	5	5	48
รวม	435	435	6,006

ขั้นที่ 2 สุ่มเลือกจังหวัดมา 50% ของภาค โดยการสุ่มอย่างง่าย ได้มา 10 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ นครพนม มหาสารคาม ยโสธร ร้อยเอ็ด ศรีสะเกษ สกลนคร หนองคาย อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ

ขั้นที่ 3 สุ่มกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนโดยใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) จากโรงเรียนเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 จังหวัด แยกตามจำนวนโรงเรียน หาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางการสุ่มตัวอย่างของ เครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970)

ขั้นที่ 4 สุ่มโรงเรียนเอกชน ระดับประถมศึกษาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งใช้หลักการเลือกให้กระจายทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 10 จังหวัด โดยใช้หน่วยการสุ่มเป็นโรงเรียน ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลคือผู้บริหาร 1 คนและครู 1 คน ปรากฏดังตาราง 7

พจนัน ปณุกิตโต ชีวะ

ตาราง 7 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ชื่อจังหวัด	จำนวน โรงเรียน (โรง)	กลุ่มตัวอย่าง (โรง)	ผู้บริหาร (คน)	ครู (คน)	รวม (คน)
กาฬสินธุ์	29	19	19	19	38
นครพนม	7	5	5	5	10
มหาสารคาม	14	9	9	9	18
ยโสธร	8	5	5	5	10
ร้อยเอ็ด	27	18	18	18	36
ศรีสะเกษ	20	13	13	13	26
สกลนคร	19	13	13	13	26
หนองคาย	11	7	7	7	14
อุบลราชธานี	59	39	39	39	78
อำนาจเจริญ	5	3	3	3	6
รวม	199	132	132	132	264

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการเกี่ยวกับวิธีการนเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจรายการ (Check List) สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามในเรื่อง เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และอายุการทำงาน มีลักษณะเป็นแบบเลือกที่กำหนดไว้ให้เป็นตัวเลือก (Force Choice)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สอบถามถึงสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการเกี่ยวกับการนเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ต (Likert Type) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดซึ่งมีค่าคะแนนและความหมาย ดังนี้

(บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

สภาพปัจจุบัน

- 5 หมายถึง มีระดับการดำเนินการอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับการดำเนินการอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีระดับการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีระดับการดำเนินการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สภาพที่พึงประสงค์

- 5 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีมีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความต้องการพัฒนาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการนิเทศการการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open End)

3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน
2. วิเคราะห์ประเด็นที่สำคัญเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เพื่อใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม
3. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด และวิธีการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถม ศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list)
4. นำร่างแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความครอบคลุมของเนื้อหา แล้วนำข้อเสนอแนะที่ได้ไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

5. ตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยให้ผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาความสอดคล้องระหว่างประเด็นข้อคำถามในแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์หรือข้อมูลที่ต้องการในขั้นตอนนี้ได้ประยุกต์ ใช้การวิเคราะห์ความสอดคล้องแบบ IOC จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ได้แก่

5.1 รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จันทรมบัติ คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพณิชยบัณฑิต เชี่ยวชาญด้านการบริหาร

5.2 รองศาสตราจารย์วิณา วิสเพ็ญ ผู้เชี่ยวชาญประจำสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

5.3 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนงการ ภาควิชาวิจัยและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

5.4 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา กุลสุวรรณ ภาควิชาหลักสูตรการศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้

5.5 ดร.พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาว ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการนิเทศการศึกษา

โดยให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดยการวิเคราะห์ค่า Index of Congruence (IOC) ของแบบสอบถามเป็นรายข้อ แล้วพิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC มากกว่า 0.5 ผู้วิจัยกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

+ 1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนั้นเป็นตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าคำถามนั้นเป็นตัวบ่งชี้ที่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

- 1 เมื่อแน่ใจว่าคำถามนั้นเป็นตัวบ่งชี้ที่ไม่สอดคล้องกับนิยามศัพท์

และเกณฑ์ที่ใช้ตัดสินความตรงเชิงเนื้อหา ค่าที่คำนวณได้ต้องมากกว่า 0.5 จึงถือว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้อง ผลการประเมิน IOC โดยผู้เชี่ยวชาญได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

6. ปรับปรุงแบบสอบถามตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอต่อกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

7. นำแบบสอบถามไป Try Out กับผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้ววิเคราะห์หาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

7.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายชื่อของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Simple Correlation) ด้วยวิธีการ Item–Total Correlation ของ เพียร์สัน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) แบบสอบถามสภาพปัจจุบันมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.50-0.80 แบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.34–0.86

7.2 นำแบบทดสอบ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของ ครอนบาร์ค (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ สภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.93 สภาพที่พึงประสงค์เท่ากับ 0.89

8. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

4.2 ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์และขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับมายังผู้วิจัย และเก็บรวบรวมด้วยตนเอง

4.3 รวบรวมข้อมูลคืนทางไปรษณีย์และเก็บด้วยตนเอง ตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบคำถามแล้วคัดเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ดังนี้

1. การจัดกระทำข้อมูล ตรวจสอบแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ลงรหัสข้อมูล (Coding) แล้วนำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป
2. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งการวิเคราะห์และการนำเสนอเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบคำถามของแบบสอบถาม โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ
การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ โดยดำเนินการดังนี้

1. การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จาก
แบบสอบถาม มาวิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป ในการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (Standard Deviation) นำค่าเฉลี่ยมาแปลผลความหมายของระดับคะแนนความคิดเห็น
เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา
เอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

สภาพปัจจุบัน

4.51-5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติในสภาพปัจจุบันระดับน้อยที่สุด

2. การวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์การนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่มี
ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จาก
แบบสอบถาม มาวิเคราะห์โดยโปรแกรมสำเร็จรูป ในการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน (Standard Deviation) นำค่าเฉลี่ยมาแปลผลความหมายของระดับคะแนนความคิดเห็น
เกี่ยวกับสภาพสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน
ประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

สภาพที่พึงประสงค์

4.51-5.00 หมายถึง มีสภาพที่พึงประสงค์ระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีสภาพที่พึงประสงค์ระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีสภาพที่พึงประสงค์ระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีสภาพที่พึงประสงค์ระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง มีสภาพที่พึงประสงค์ระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็น วิเคราะห์ความต้องการจำเป็น
การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ โดยนำผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาหาค่าความต้องการ
จำเป็น โดยจัดลำดับความสำคัญสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ เป็นการประเมินผลต่าง (Gap)

ของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันกับสภาพที่คาดหวัง แล้วนำมาเรียงลำดับความต้องการจำเป็นใช้วิธีการวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น Modified Priority Need Index (PNI_{modified}) (สุวิมล ว่องวานิช, 2550) ซึ่งเป็นวิธีการหาค่าเฉลี่ยความแตกต่างของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์แล้วหารด้วยสภาพปัจจุบัน ทั้งนี้เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในช่วงพิสัยที่ไม่มากเกินไป มีสูตรดังนี้

$$(PNI_{\text{modified}}) = \frac{(I-D)}{D}$$

เมื่อ PNI_{modified} แทน ดัชนีเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น
 I แทน คะแนนเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง
 D แทน คะแนนเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริง

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 โดยการสร้างข้อสรุปจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล การสังเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี สังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดเพื่อใช้ในการวิจัยและพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กำหนดเป็นโครงร่างขั้นตอนและองค์ประกอบของกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล การดำเนินการในระยะที่ 2 นี้ แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 ส่วน คือ การยกร่าง รูปแบบ และการประเมินโครงร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล โดยผู้เชี่ยวชาญ มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน โดยการศึกษาดูงานโรงเรียนที่มีวิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในประเด็นการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล ในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย จำนวน 3 โรงเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจง ตามเกณฑ์การพิจารณา คือ เป็นโรงเรียนเอกชนที่มีผลการประเมินคุณภาพภายนอกอยู่ในระดับดีมาก เป็นโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน O-NET วิชาภาษาไทยสูงกว่าระดับประเทศ และเป็นโรงเรียนที่มีผลงานดีเด่นเป็นที่
ประจักษ์เป็นที่ยอมรับโดยทั่วกัน ได้แก่

- 1.1 โรงเรียนอนุบาลน้องหญิง อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี
 - 1.2 โรงเรียนเอกปัญญา อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์
 - 1.3 โรงเรียนมีสุข อำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น
- กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ให้ข้อมูล คือ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน โรงละ 1 คน 2) ครูผู้สอนวิชา
ภาษาไทย โรงเรียนละ 1 คน

การสังเกตการสอนของครูผู้สอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนละ 1 คน
โดยการเจาะจง

เก็บข้อมูลเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศและการจัดการเรียนการ
สอนภาษาไทยของโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
โดยประเด็นการสัมภาษณ์ครอบคลุมองค์ประกอบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มี
ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือมีดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิเทศการจัดการเรียนรู้
2. นำผลการวิเคราะห์ PNI ที่มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุดมาสร้างแบบสัมภาษณ์
3. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
4. สร้างแบบสัมภาษณ์ครอบคลุมองค์ประกอบการนิเทศการจัดการเรียนรู้

ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน และนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจ
และให้คำแนะนำปรับปรุงแก้ไข

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์และนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความชัดเจนของภาษา
และความครอบคลุมเนื้อหา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเป็นชุดเดียวกับที่ตรวจแบบสอบถาม

6. ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอคณะกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์อีกครั้งหนึ่ง ก่อนดำเนินการจัดพิมพ์ฉบับจริงเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป
การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นผู้ให้ข้อมูลในขั้นนี้
ผู้วิจัยทำการติดต่อประสานงานกับโรงเรียนที่ได้กำหนดเอาไว้ เพื่อกำหนดวัน เวลาในการให้สัมภาษณ์
ในการนี้ผู้วิจัยได้ส่งแบบสัมภาษณ์และเครื่องมือในการสังเกตการณ์สอนไปให้กับกลุ่มเป้าหมาย
เพื่อให้ศึกษาและทำความเข้าใจในวัตถุประสงค์ของการทำวิจัยในครั้งนี้ ล่วงหน้า 1 สัปดาห์

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการสรุปประเด็นของเนื้อหาและเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการยกร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. การยกร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล

ในการยกร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และการศึกษาวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย มาพิจารณาใช้เพื่อปรับปรุงร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยดำเนินการดังนี้

2.1 ร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยหลอมรวมและจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ออกเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย วิธีดำเนินการ ประเมินรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จ รายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

2.1.1 หลักการ ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายของกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้สอดคล้องกับสภาพความจำเป็น

2.1.2 จุดมุ่งหมาย ผู้วิจัยกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม 2553 กำหนดไว้ โดยมุ่งเน้นให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูภาษาไทยที่เข้ารับการพัฒนามีความตระหนักและเปิดใจ (Open Mind) พร้อมพัฒนาสมรรถภาพจัดการเรียนรู้ภาษาไทยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.3 วิธีการดำเนินการ โครงสร้างกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น (Survey = S)

ขั้นที่ 2 การจัดการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Educate = E)

ขั้นที่ 3 การวางแผนการนิเทศ (Plan = P)

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศ (Implement = I) ประกอบด้วย

กระบวนการนิเทศการสอน 3 ขั้น คือ

1. การประชุมก่อนการสังเกตการสอน
2. การสังเกตการสอน
3. การประชุมหลังการสังเกตการสอน

ขั้นที่ 5 การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflect = R)

ขั้นที่ 6 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluation = E)

2.1.4 การประเมินรูปแบบ โดยกำหนดแนวทางและเครื่องมือในการประเมินผลรูปแบบตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบ และการประเมินการดำเนินงานตามรูปแบบว่าเป็นไปตามที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบว่าการดำเนินงานรูปแบบทำหน้าที่ตามที่ออกแบบไว้มากน้อยเพียงใด และเป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่เพียงใด ตลอดจนการกำหนดแนวทางในการพัฒนารูปแบบต่อเนื่องต่อไปได้

2.1.5 ระบุเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ เป็นการระบุเงื่อนไขที่จะทำให้การนำรูปแบบไปใช้ประสบผลสำเร็จ และข้อความระมัดระวังเพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้น

2.2 นำร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคู่มือรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบให้ข้อเสนอแนะแล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. ตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้และประโยชน์ของร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และคู่มือรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้และประโยชน์พร้อมทั้งข้อคิดเห็นและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข จากนั้นผู้วิจัยได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จนได้ร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในขั้นตอนต่อไป

ในการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างรูปแบบการนิเทศฯ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้เทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายที่เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

กลุ่มเป้าหมาย (Target Group) ที่ร่วมสนทนากลุ่ม ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบการวิจัย ผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ครูผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียน ครูผู้สอนภาษาไทย รวมทั้งสิ้น 10 คน ที่ยินดีให้ความร่วมมือในการตรวจสอบความเหมาะสม ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ หัวหน้าภาควิชาบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ อาจารย์ภาควิชาบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมทรง สิทธิ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา กุลสุวรรณ อาจารย์คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
7. ดร.ธนาศักดิ์ ศิริบุญยพันธ์ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
8. ดร.สัมพันธ์ คำฝอย ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 26
9. ดร.สมหวัง พันธะลี ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดกาฬสินธุ์
10. ดร.ปิยะ อิศรวิริยะกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมปริดาภรณ์ อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น

การเตรียมการก่อนสนทนากลุ่ม

1. กำหนดหัวข้อประเด็นและแนวคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่มตามแบบ บันทึกรสนทนากลุ่ม

2. เตรียมบุคลากรในการจัดสนทนากลุ่ม ดังนี้

- 2.1 ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator)
- 2.2 ผู้จดบันทึกคำสนทนา (Note-Taker)
- 2.3 เจ้าหน้าที่บริการทั่วไป (Provider)
- 2.4 เตรียมเครื่องบันทึกเสียงเพื่อบันทึกคำสนทนา
- 2.5 เตรียมสถานที่จัดสนทนากลุ่ม
- 2.6 ระยะเวลาที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม
- 2.7 ขั้นตอนในการจัดสนทนากลุ่ม ดำเนินการดังนี้
 - 1) นัดหมายสมาชิกกลุ่มสนทนา
 - 2) จัดเตรียมสถานที่จัดสนทนากลุ่ม
 - 3) ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม
 - 4) สังเกตและการจดบันทึก (Observation and Field-Note)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการสนทนากลุ่มที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา คือ กระบวนการการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่มและสร้างแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการศึกษาแล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจและให้คำแนะนำ

2. ปรับปรุงแก้ไขแบบบันทึกการสนทนากลุ่มตามคำแนะนำของคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความสอดคล้องและความครอบคลุมเนื้อหา

3. ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วนำเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจอีกครั้งก่อนดำเนินการจัดพิมพ์ฉบับจริงสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูล โดยการทำหนังสือเชิญผู้เข้าร่วมการสนทนากลุ่ม กำหนด เวลาในการจัดกิจกรรม 1 วัน คือ วันที่ 14 มิถุนายน 2562 ณ ห้องประชุมบุญชม อาคารแปดเหลี่ยม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมี ดร.ธนาศักดิ์ ศิริบุญยพันธ์ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 3 เป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator)

และมีผู้จัดบันทึกการสนทนา (Note-Taker) จำนวน 1 คน ได้แก่ นางพัชนี แตนเสนา ศึกษานิเทศก์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น และผู้ช่วยเหลือทั่วไป (Assistant) จำนวน 3 คน ได้แก่ นางอรวรรณ คำมณี ศึกษานิเทศก์สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระนอง นางอำพา ประทุมชัย ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5 และนางเพียงพิศ ผ่องศรี ครูเชี่ยวชาญโรงเรียนอนุบาลยโสธร

ประเด็นการสนทนากลุ่ม กำหนดประเด็นที่จะศึกษา เป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. การเปิดประเด็น เป็นการกล่าวแนะนำ วัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม
2. ในประเด็น เป็นการสนทนาในประเด็นการพิจารณาความเหมาะสม

ความเป็นไปได้และประโยชน์ของร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. ปิดประเด็น เป็นการกล่าวสรุปผลการสนทนากลุ่มและรับฟังข้อเสนอแนะ

อื่น ๆ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยร่วมกันวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลโดยการสร้าง

ข้อสรุปจากเนื้อหาการสนทนากลุ่ม

4. การประเมินโครงสร้างรูปแบบ

การประเมินโครงสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยผู้เชี่ยวชาญ โดยพิจารณาความเหมาะสมและความสอดคล้องในแต่ละองค์ประกอบของกระบวนการว่ามีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของครูภาษาไทย มากน้อยเพียงใด มีรายละเอียด ดังนี้

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ เป็นผู้ประเมินโครงสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการวัดผล และผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาบุคลากร รวม 10 ท่าน ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินโครงสร้างกระบวนการ ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญ คือ มีวุฒิทางการศึกษาตั้งแต่ปริญญาโทขึ้นไป มีประสบการณ์ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านบริหาร การศึกษา ด้านการจัดทำหลักสูตร ด้านการสอนภาษาไทย ด้านการอบรมหรือพัฒนาครู และยินดีให้ความร่วมมือในการวิจัย ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงร่างกระบวนการ

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินโครงร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 2 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ เหมาะสมมากที่สุด เหมาะสมมาก เหมาะสมปานกลาง เหมาะสมน้อย และเหมาะสมน้อยที่สุด และ 2) แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของโครงร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามที่ต้องการวัด (Index of Consistency : IOC) โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. กำหนดประเด็นการประเมินจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมการจัดการเรียนรู้และการสร้างแบบสอบถาม แล้วเขียนเป็นข้อคำถามตามประเด็นการประเมิน

2. นำแบบประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมทั้งประเด็นการประเมิน ลักษณะของข้อคำถามและภาษาที่ใช้แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

3. นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลและประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญในการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินความเหมาะสมของโครงร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. นำผลจากการประเมินความเหมาะสมของโครงร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มาหาค่าเฉลี่ยแล้วเทียบกับเกณฑ์ เพื่อแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการยอมรับว่ากระบวนการที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสม กำหนดไว้ที่ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

ระยะที่ 3 การประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การใช้รูปแบบการนิเทศและการประเมินผลการนำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผ่านการพิจารณาตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ มี 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. การนำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้

ผู้วิจัยนำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร จำนวน 1 โรงเรียน โดยวิธีการสุ่มคือ โรงเรียนสันติธรรมวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดยโสธร มีการดำเนินการตามขั้นตอนของรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น โดยการใช้การทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) และแบบการทดลองคุณภาพเวลา มีการเก็บคะแนนพัฒนาการต่อเนื่องตามช่วงเวลาที่กำหนด (Equivalent Time-Sample Design) กับครูกลุ่มตัวอย่างโดยทุกขั้นตอน มีการติดตาม ดูแลช่วยเหลือ (Mentoring) ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้ร่วมวิจัยทั้งก่อนและหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. การใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่าง เดือนกรกฎาคม-สิงหาคม 2562 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูวิชาการ และครูผู้สอนภาษาไทยที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการวิจัยตามขั้นตอนที่กำหนด ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น (Survey = S)

ขั้นที่ 2 การจัดการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Educate = E)

ขั้นที่ 3 การวางแผนการนิเทศ (Plan = P)

ขั้นที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศ (Implement = I) ประกอบด้วย

1. การประชุมก่อนการสังเกตการสอน
2. การสังเกตการสอน
3. การประชุมหลังการสังเกตการสอน

ขั้นที่ 5 การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflect = R)

ขั้นที่ 6 การประเมินผลการนิเทศ (Evaluation = E)

3. ประเมินสมรรถภาพการนิเทศการสอนของครูผู้ทำหน้าที่นิเทศ และประเมินสมรรถนะการสอนของครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการวิจัยตามช่วงเวลาที่กำหนด

4. ประเมินความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการและครูผู้สอนที่เป็นผู้ร่วมศึกษาในการนำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้

เครื่องมือที่ใช้

1. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนนำไปใช้และหลังการนำไปใช้ โดยใช้แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

2. แบบประเมินสมรรถภาพการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของครูผู้ทำหน้าที่นิเทศ

3. แบบประเมินสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของครูผู้รับการนิเทศ

4. แบบประเมินความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศและครูผู้ทำหน้าที่นิเทศต่อรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. การสร้างแบบทดสอบวัดความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้แบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ มีขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้

1.1 การศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.2 สร้างแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เพื่อคัดเลือกไว้ 20 ข้อ

1.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประเมินความตรงตามเนื้อหา และภาษาที่ใช้ ประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามที่สร้างขึ้นกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence) หรือดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

1.4 วิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามที่สร้างขึ้นกับวัตถุประสงค์โดยใช้สูตร IOC เพื่อหาผลรวมของคะแนนในแต่ละข้อของผู้เชี่ยวชาญ (ใช้ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม) แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อดูดัชนีความสอดคล้องและพิจารณาคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ .50 ขึ้นไป

1.5 นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำผลการทดสอบมาวิเคราะห์หาคุณภาพ คือ ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ พิจารณาคัดเลือก แบบทดสอบตามเกณฑ์ ค่าความยากตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 และค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.20 ถึง 1.00 และนำแบบทดสอบที่ผ่านการคัดเลือกไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson 20) พบว่า ข้อสอบที่มีค่าความยากและค่าอำนาจจำแนก อยู่ในเกณฑ์ จำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีค่าความยาก ตั้งแต่ 0.32 ถึง 0.75 ค่าอำนาจจำแนก ตั้งแต่ 0.35 ถึง 0.73 และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.81

1.6 พิมพ์แบบทดสอบฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. แบบประเมินสมรรถภาพการนิเทศของครูผู้ทำหน้าที่นิเทศและครูผู้ที่ได้รับการนิเทศโดยใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีขั้นตอนในการสร้างดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและวิธีการสร้างเครื่องมือแบบประเมินสมรรถภาพการนิเทศ

2.2 สร้างแบบประเมินสมรรถภาพการนิเทศของครูผู้ทำหน้าที่นิเทศและครูผู้รับการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ มี 20 ข้อ กำหนดเกณฑ์การวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ

2.3 นำแบบประเมินสมรรถภาพการนิเทศต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาถึงความถูกต้องเหมาะสมของภาษาและกรอบการสร้างข้อคำถาม ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะและนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมของ

ภาษาและข้อความที่ครอบคลุมกับประเด็นคำถาม (ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดียวกับที่ตรวจสอบแบบสอบถามใน
ระยะที่ 2)

2.4 นำแบบประเมินสมรรถนะการนิเทศมาตรวจสอบความถูกต้องและ
ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.5 นำแบบประเมินสมรรถนะการนิเทศตามแนวรูปแบบการนิเทศการจัดการ
เรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. แบบประเมินความพึงพอใจสำหรับของครูผู้รับการนิเทศและครูผู้ทำหน้าที่
นิเทศต่อรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

3.1 ศึกษาแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและวิธีการสร้างเครื่องมือ
แบบประเมินความพึงพอใจ

3.2 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้
ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สำหรับครูผู้ทำ
หน้าที่นิเทศและครูผู้รับการนิเทศ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน
1 ฉบับ มี 20 ข้อ กำหนดเกณฑ์การวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ
ลิเคอร์ท (Likert) 5 ระดับ

3.3 นำแบบประเมินความพึงพอใจต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
เพื่อพิจารณาถึงความถูกต้องเหมาะสมของภาษาและกรอบการสร้างข้อคำถาม ปรับปรุงตาม
ข้อเสนอแนะและนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเหมาะสมของภาษา
และข้อความที่ครอบคลุมกับประเด็นคำถาม (ผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดียวกับที่ตรวจสอบแบบสอบถาม
ในระยะที่ 2)

3.4 นำแบบประเมินความพึงพอใจมาตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุง
แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.5 นำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการ
เรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่เข้า
ร่วมการพัฒนาและเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล ตรวจสอบแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ ลงรหัสข้อมูล (Coding) แล้วนำมาประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป
2. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งการวิเคราะห์และการนำเสนอเป็น 2 ตอน
 - ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
 - ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบคำถามของแบบสอบถาม โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. วิเคราะห์ข้อมูลแบบสังเกต แบบสังเกตเหตุเอกสาร โดยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อเป็นการยืนยันข้อมูล โดยใช้ เวลา สถานที่และบุคคล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 1. การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามโดยใช้เทคนิค (Index of Item Objectives Congruence : IOC)
 2. ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)
 3. การตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก โดยวิธีหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวม (Item-Total Correlation) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
 4. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์ ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป
 5. วิเคราะห์ข้อมูลความรู้ของครู โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test Dependent) และการหาค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

พหุ ประถมศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์แทนความหมายต่าง ๆ ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
D	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I	แทน	ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
PNImodified	แทน	ดัชนีความต้องการจำเป็น
N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ลำดับขั้นตอนในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 3 ตอน ตามระยะของการดำเนินการวิจัย ตามลำดับหัวข้อดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 2 การศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนากระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 3 การศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลการนำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้นไปใช้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตาราง 8 แสดงความถี่ และค่าร้อยละ ข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเบื้องต้น		จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม (N = 260)		หมายเหตุ
		ความถี่	ร้อยละ	
1 เพศ	ชาย	56	21.50	
	หญิง	204	78.50	
2 อายุ	น้อยกว่า 30 ปี	75	28.80	
	30 - 40 ปี	91	35.00	
	41 - 50 ปี	42	16.20	
	51 ปีขึ้นไป	52	20.00	
3 การศึกษา	ปริญญาตรี	192	73.80	
	ปริญญาโท	59	22.70	
	ปริญญาเอก	9	3.50	

ตาราง 8 (ต่อ)

ข้อมูลเบื้องต้น	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม (N = 260)		หมายเหตุ
	ความถี่	ร้อยละ	
4	ประสบการณ์ในการทำงาน		
	น้อยกว่า 10 ปี	73	28.10
	10 - 15 ปี	100	38.50
	16 - 20 ปี	43	16.50
	21 ปีขึ้นไป	44	16.90
5	ตำแหน่ง		
	ผู้บริหารสถานศึกษา	130	50.00
	ครูผู้สอน	130	50.00
6	ขนาดโรงเรียน		
	ขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 120 คน)	54	20.80
	ขนาดกลาง (นักเรียน 121 - 600 คน)	128	49.20
	ขนาดใหญ่ (นักเรียน 601 คนขึ้นไป)	78	30.00

จากตาราง 8 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 264 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 260 คน คิดเป็นร้อยละ 98.48 ส่วนมากผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิง จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 78.50 เพศชาย จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 ส่วนใหญ่มีอายุ 30-40 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 รองลงมาอายุน้อยกว่า 30 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 28.80 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 78.50 รองลงมาได้แก่ ผู้จบปริญญาโท จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 22.70 มีประสบการณ์ในการทำงาน 10-15 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 38.50 รองลงมา มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 28.80 และปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 49.20 รองลงมาปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและเป็นรายด้าน

การนิเทศการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิผล		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	ด้านการสำรวจความต้องการและ จำเป็น	3.36	0.22	ปานกลาง	4.63	0.47	มากที่สุด
2	ด้านการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ	3.37	0.27	ปานกลาง	4.67	0.50	มากที่สุด
3	ด้านการวางแผนการนิเทศ	3.29	0.24	ปานกลาง	4.64	0.51	มากที่สุด
4	ด้านการปฏิบัติการนิเทศ	3.30	0.27	ปานกลาง	4.62	0.56	มากที่สุด
5	ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ	3.26	0.25	ปานกลาง	4.63	0.55	มากที่สุด
6	ด้านการประเมินผลการนิเทศ	3.30	0.21	ปานกลาง	4.57	0.63	มากที่สุด
โดยรวม		3.31	0.15	ปานกลาง	4.63	0.51	มากที่สุด

จากตาราง 9 พบว่า ผลการการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือรายด้าน พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ ($\bar{X} = 3.37$) ด้านการสำรวจ ความต้องการและจำเป็น ($\bar{X} = 3.36$) ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ($\bar{X} = 3.30$) ด้านการประเมินผล การนิเทศ ($\bar{X} = 3.30$) ด้านการวางแผนการนิเทศ ($\bar{X} = 3.29$) และด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ ($\bar{X} = 3.26$) ตามลำดับ สภาพที่พึงประสงค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 3.63$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ ($\bar{X} = 4.63$) ด้านการวางแผนการนิเทศ ($\bar{X} = 4.64$) ด้านการสำรวจความต้องการและจำเป็น ($\bar{X} = 4.64$) ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ ($\bar{X} = 4.63$) ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ($\bar{X} = 4.62$) และด้านการประเมินผล การนิเทศ ($\bar{X} = 4.57$) ตามลำดับ

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายด้านและเป็นรายชื่อ

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
ด้านการสำรวจความต้องการและความจำเป็น							
1	มีการแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบด้าน การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและ ความต้องการในการนิเทศการจัดการ เรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียนอย่าง ชัดเจน	3.15	0.40	ปานกลาง	4.64	0.55	มากที่สุด
2	มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศการ จัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของ โรงเรียนอย่างเป็นระบบ	3.25	0.48	ปานกลาง	4.69	0.46	มากที่สุด
3	มีการกำหนดนโยบายและแนวทางการ นิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ของโรงเรียนที่ชัดเจน	3.43	0.74	ปานกลาง	4.59	0.67	มากที่สุด
4	มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนรู้ของนักเรียนทุกชั้น การ ประเมินคุณภาพการศึกษา NT, O- NET และนำมาใช้ในการวางแผนการ นิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ของโรงเรียน	3.68	0.47	มาก	4.69	0.46	มากที่สุด
5	มีการวิเคราะห์นโยบายของกระทรวง และหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำมา กำหนดเป้าหมายคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียน	3.48	0.50	ปานกลาง	4.65	0.61	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
12	มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ครูด้านการนิเทศ การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยก่อนการดำเนินงาน	3.43	0.63	ปานกลาง	4.70	0.46	มากที่สุด
13	มีการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มทักษะการนิเทศแก่ครูผู้ให้การนิเทศ เช่น ทักษะการสังเกต การตั้งคำถามสะท้อนคิด การให้ข้อมูลย้อนกลับ การสังเกต การสอน	3.19	0.85	ปานกลาง	4.76	0.50	มากที่สุด
14	มีการพัฒนาครูด้านการสร้างสื่อเครื่องมือการนิเทศ และการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย	3.34	0.85	ปานกลาง	4.73	0.52	มากที่สุด
15	มีการพัฒนาครูด้านการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่น	3.17	0.73	ปานกลาง	4.63	0.55	มากที่สุด
16	มีการพัฒนาครูด้านการออกแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชน	3.26	0.74	ปานกลาง	4.66	0.54	มากที่สุด
17	มีการพัฒนาครูด้านการใช้รูปแบบเทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ	3.39	0.72	ปานกลาง	4.63	0.55	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

	รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
18	มีการพัฒนาครูด้านการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ที่หลากหลาย เหมาะสม กับผู้เรียน เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้	3.46	0.67	ปานกลาง	4.69	0.53	มากที่สุด
19	มีการพัฒนาครูด้านการสร้างและ วิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวัดและ ประเมินผลอย่างถูกต้องเหมาะสม	3.41	0.60	ปานกลาง	4.69	0.53	มากที่สุด
20	มีการส่งเสริมให้ครูได้รับโอกาสในการ พัฒนา เช่น เข้าร่วมการอบรม หรือการ เข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ	3.57	0.67	มาก	4.59	0.62	มากที่สุด
	โดยรวม	3.37	0.27	ปานกลาง	4.67	0.50	มากที่สุด
ด้านการวางแผนการนิเทศ							
21	มีการแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบด้าน การนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชา ภาษาไทยของโรงเรียน	3.32	0.73	ปานกลาง	4.66	0.54	มากที่สุด
22	มีการนำข้อมูลจากการสำรวจสภาพ ปัจจุบันปัญหาและความต้องการ มาใช้ วางแผนการดำเนินการนิเทศการจัดการ เรียนรู้วิชาภาษาไทย	3.40	0.68	ปานกลาง	4.56	0.62	มากที่สุด
23	มีการกำหนดแผนการนิเทศการจัดการ เรียนรู้วิชาภาษาไทยให้สอดคล้องกับ สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ ต้องการของโรงเรียน	3.31	0.82	ปานกลาง	4.60	0.56	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

	รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
24	มีการกำหนดบทบาท หน้าที่รับผิดชอบ ของครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศไว้ อย่างชัดเจน	3.21	0.84	ปานกลาง	4.67	0.54	มากที่สุด
25	มีการกำหนดวิธีการ ขั้นตอนการดำเนิน ตามแผนแต่ละขั้นตอนไว้อย่างชัดเจน	3.15	0.64	ปานกลาง	4.66	0.54	มากที่สุด
26	มีการกำหนดโครงการนิเทศการจัดการ เรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียนไว้ อย่างชัดเจน	3.14	0.67	ปานกลาง	4.59	0.62	มากที่สุด
27	มีการจัดให้มีปฏิทินการปฏิบัติงานนิเทศ การจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนอย่าง ชัดเจน	3.35	0.67	ปานกลาง	4.73	0.45	มากที่สุด
28	มีการจัดให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการ วางแผนและจัดทำโครงการนิเทศการ จัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน	3.40	0.63	ปานกลาง	4.59	0.67	มากที่สุด
29	มีการประชุมคณะทำงาน เพื่อออกแบบ จัดทำสื่อ และเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของ โรงเรียน	3.33	0.56	ปานกลาง	4.66	0.54	มากที่สุด
30	มีการทำคู่มือการปฏิบัติงานนิเทศการ จัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ของ โรงเรียนแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน	3.27	0.77	ปานกลาง	4.69	0.59	มากที่สุด
	โดยรวม	3.29	0.24	ปานกลาง	4.64	0.51	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการประเมิน		สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านการปฏิบัติการนิเทศ							
31	มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้ให้การนิเทศและผู้บริหารนิเทศ	3.37	0.67	ปานกลาง	4.57	0.62	มากที่สุด
32	มีการให้ความรู้ หรือสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย	3.33	0.67	ปานกลาง	4.53	0.62	มากที่สุด
33	มีการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เลือกกิจกรรมนิเทศวิธีการนิเทศ สื่อและเครื่องมือการนิเทศที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยร่วมกัน	3.33	0.76	ปานกลาง	4.63	0.61	มากที่สุด
34	มีการเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อให้กำลังใจและสังเกตการสอนของครูเป็นรายบุคคล	3.39	0.71	ปานกลาง	4.67	0.47	มากที่สุด
35	มีการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยตามปฏิทินโดยใช้กระบวนการนิเทศที่ตกลงร่วมกัน	3.13	0.71	ปานกลาง	4.60	0.56	มากที่สุด
36	มีการใช้เครื่องมือในการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยตามที่ตกลงร่วมกันอยู่เสมอ	3.12	0.64	ปานกลาง	4.66	0.54	มากที่สุด
37	มีการติดตาม กำกับ ดูแล การปฏิบัติงานตามปฏิทิน/ แผนงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่กำหนด	3.35	0.54	ปานกลาง	4.60	0.56	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

	รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
38	มีการบันทึกข้อมูล ร่องรอย หลักฐาน การนิเทศและปัญหาอุปสรรคจากการ นิเทศทุกครั้ง	3.31	0.76	ปานกลาง	4.69	0.53	มากที่สุด
39	มีการนำผลที่ได้จากการบันทึกข้อมูล การนิเทศมาวิเคราะห์ อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ นิเทศและผู้รับการนิเทศ	3.30	0.69	ปานกลาง	4.62	0.61	มากที่สุด
40	มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผล ข้อมูลที่ได้จากการนิเทศเพื่อใช้เป็น แนวทางสำหรับการให้ข้อมูลย้อนกลับ	3.33	0.63	ปานกลาง	4.62	0.61	มากที่สุด
	โดยรวม	3.30	0.28	ปานกลาง	4.62	0.52	มากที่สุด
ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ							
41	มีการประชุมหลังการนิเทศการจัดการ เรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อเปิดโอกาสให้ ครูในการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการ จัดการเรียนรู้อาษาไทยร่วมกัน	3.15	.66	ปานกลาง	4.63	.61	มากที่สุด
42	มีการร่วมกันพิจารณาผลการนิเทศ ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศหลัง การนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชา ภาษาไทยทุกครั้ง	3.18	.75	ปานกลาง	4.69	.59	มากที่สุด
43	มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันด้วยความเป็น กัลยาณมิตร	3.22	.76	ปานกลาง	4.66	.54	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

	รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
		\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
44	มีการประเมินผลการนิเทศแต่ละครั้ง และแจ้งให้ผู้รับการนิเทศรับทราบ	3.22	.76	ปานกลาง	4.60	.56	มากที่สุด
45	มีการให้ข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาจุดแข็งและแก้ไขจุดที่ควรพัฒนาในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยร่วมกัน	3.23	.69	ปานกลาง	4.63	.61	มากที่สุด
46	มีการสรุปประเด็นที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไปร่วมกัน	3.22	.60	ปานกลาง	4.59	.62	มากที่สุด
47	มีการเสนอวิธีการและทางเลือกใหม่ๆ ในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยจากการให้ข้อมูลย้อนกลับ	3.27	.57	ปานกลาง	4.62	.61	มากที่สุด
48	มีการนำข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน	3.32	.47	ปานกลาง	4.62	.61	มากที่สุด
49	มีการทบทวนวิธีการนิเทศร่วมกันหลังการประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ	3.35	.48	ปานกลาง	4.62	.61	มากที่สุด
50	มีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศในขณะปฏิบัติการนิเทศและหลังการนิเทศ	3.45	.56	ปานกลาง	4.57	.56	มากที่สุด
	โดยรวม	3.26	.25	ปานกลาง	4.62	.56	มากที่สุด
ด้านการประเมินผลการนิเทศ							
51	มีการดำเนินการประเมินผล 3 ระยะ คือ ก่อนการปฏิบัติงาน ระหว่างการปฏิบัติงาน และหลังการปฏิบัติงาน	3.40	0.60	ปานกลาง	4.63	0.72	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
52	มีการกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลการนิเทศที่เหมาะสมตรงกับสภาพที่เป็นจริง	3.42	0.67	ปานกลาง	4.56	0.72	มากที่สุด
53	มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อประเมินผลการดำเนินงาน	3.21	0.65	ปานกลาง	4.50	0.68	มากที่สุด
54	มีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายประกอบในการประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม	3.38	0.67	ปานกลาง	4.53	0.73	มากที่สุด
55	มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและแจ้งผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	3.20	0.47	ปานกลาง	4.47	0.73	มากที่สุด
56	มีการสรุปผล และรายงานการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยทุกภาคเรียน/ปีการศึกษา	3.19	0.60	ปานกลาง	4.53	0.73	มากที่สุด
57	มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาชีพทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน	3.21	0.57	ปานกลาง	4.56	0.72	มากที่สุด
58	มีการจัดประชุมสัมมนา จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการนิเทศเพิ่มเติมองค์ความรู้และเทคนิคใหม่ๆให้กับครูทุกภาคเรียน/ปีการศึกษา	3.31	0.57	ปานกลาง	4.57	0.67	มากที่สุด

ตาราง 10 (ต่อ)

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	
59	มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลงาน เผยแพร่ผลงานที่เกิดจากการนิเทศ และยกย่องเชิดชูเกียรติครูที่ดีด้วยวิธีการ ที่เหมาะสม	3.33	0.66	ปานกลาง	4.63	0.61	มากที่สุด
60	มีการนำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงาน นิเทศไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุง การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของ โรงเรียน	3.35	0.51	ปานกลาง	4.69	0.53	มากที่สุด
โดยรวม		3.30	0.21	ปานกลาง	4.57	0.63	มากที่สุด

จากตาราง 10 พบว่า ผลการการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการนิเทศ
การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ รายด้านและเป็นรายชื่อ ปรากฏดังนี้

ด้านการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$)
เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการวิเคราะห์ข้อมูล
ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกชั้น การประเมินคุณภาพการศึกษา NT, O-NET
และนำมาใช้ในการวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.68$)
มีการวิเคราะห์นโยบายของกระทรวง และหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำมากำหนดเป้าหมายคุณภาพ
การศึกษาของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.48$) และมีการรับฟังความคิดเห็นของครูผู้สอน เพื่อใช้ประกอบ
การตัดสินใจการดำเนินงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ($\bar{X} = 3.47$) ตามลำดับ
ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เมื่อพิจารณา
เป็นรายชื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการจัดให้ครูมีส่วนร่วม
ในการประชุมวางแผน และจัดทำโครงการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน
($\bar{X} = 4.73$) มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกชั้น การประเมินคุณภาพ
การศึกษา NT, O-NET และนำมาใช้ในการวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของ

โรงเรียน ($\bar{X} = 4.69$) และมีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาไทยของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.69$) ตามลำดับ

ด้านการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการส่งเสริมให้ครูได้รับโอกาสในการพัฒนา เช่น เข้ารับการอบรม หรือการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ ($\bar{X} = 3.57$) มีการสำรวจความต้องการรับการพัฒนาของครูผู้สอนของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.47$) และมีการพัฒนาครูด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียน เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.46$) ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มทักษะการนิเทศแก่ครูผู้ให้การนิเทศ เช่น ทักษะการสังเกต การตั้งคำถามสะท้อนคิด การให้ข้อมูลย้อนกลับ การสังเกตการสอน ($\bar{X} = 4.76$) มีการพัฒนาครูด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือการนิเทศ และการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาไทย ($\bar{X} = 4.73$) และมีการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ครูด้านการนิเทศ การจัดการเรียนรู้อาษาภาษาไทยก่อนการดำเนินงาน ($\bar{X} = 4.70$) ตามลำดับ

ด้านการวางแผนการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการนำข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ มาใช้วางแผนการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาไทย ($\bar{X} = 3.40$) มีการจัดให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำโครงการนิเทศการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาไทยของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.40$) และมีการจัดให้มีปฏิทินการปฏิบัติงานนิเทศการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.35$) ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการจัดให้มีปฏิทินการปฏิบัติงานนิเทศการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.73$) มีมีการทำคู่มือการปฏิบัติงานนิเทศการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาไทย ของโรงเรียน แต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.69$) และมีการกำหนดบทบาท หน้าที่รับผิดชอบของครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.67$) ตามลำดับ

ด้านการปฏิบัติการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อให้กำลังใจ และสังเกตการสอนของครูเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 3.39$) มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศ ($\bar{X} = 3.37$) และมีการติดตาม กำกับ ดูแล การปฏิบัติงานตามปฏิทิน/แผนงานนิเทศการจัดการเรียนรู้อาษาภาษาไทยที่กำหนด ($\bar{X} = 3.35$) ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) เมื่อพิจารณา

เป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการบันทึกข้อมูล ร่องรอยหลักฐานการนิเทศและปัญหาอุปสรรคจากการนิเทศทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.69$) มีการเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อให้กำลังใจและสังเกตการสอนของครูเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.67$) มีการใช้เครื่องมือในการนิเทศ การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยตามที่ตกลงร่วมกันอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.66$) ตามลำดับ

ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศในขณะปฏิบัติการนิเทศและหลังการนิเทศ ($\bar{X} = 3.45$) มีการทบทวนวิธีการนิเทศร่วมกันหลังการประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ ($\bar{X} = 3.35$) และมีการนำข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาวิชาชีพพร้อมกัน ($\bar{X} = 3.32$) ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการร่วมกันพิจารณาผลการนิเทศระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ หลังการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยทุกครั้ง ($\bar{X} = 4.69$) มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันด้วยความเป็นกัลยาณมิตร ($\bar{X} = 4.66$) มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ ในการพัฒนาจุดแข็งและแก้ไขจุดที่ควรพัฒนาในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยร่วมกัน ($\bar{X} = 4.63$) ตามลำดับ

ด้านการประเมินผลการนิเทศ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการกำหนดวิธีการและเครื่องมือ ในการประเมินผลการนิเทศที่เหมาะสมตรงกับสภาพที่เป็นจริง ($\bar{X} = 3.42$) มีการดำเนินการ ประเมินผล 3 ระยะ คือ ก่อนการปฏิบัติงาน ระหว่างการปฏิบัติงาน และหลังการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.40$) และมีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายประกอบในการประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชา ภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.38$) ตามลำดับ ผลการวิเคราะห์สภาพที่พึงประสงค์ โดยรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ มีการนำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานนิเทศไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุง การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน ($\bar{X} = 4.69$) มีการดำเนินการประเมินผล 3 ระยะ คือ ก่อน การปฏิบัติงาน ระหว่างการปฏิบัติงาน และหลังการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.63$) และมีการจัดนิทรรศการ นำเสนอผลงาน เผยแพร่ผลงานที่เกิดจากการนิเทศ และยกย่องเชิดชูเกียรติครูที่ดีด้วยวิธีการที่ เหมาะสม ($\bar{X} = 4.63$) ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดัชนีความต้องการจำเป็นของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาวิเคราะห์

หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น เพื่อศึกษาถึงความต้องการจำเป็น ตามวิธี Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ปรากฏผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตาราง 11 แสดงค่า PNI_{modified} และลำดับความต้องการจำเป็นในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและเป็นรายด้าน

องค์ประกอบการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชา ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล		D	I	PNI _{modified}	ลำดับที่
1	การสำรวจความต้องการและจำเป็น	3.36	4.63	0.38	6
2	การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ	3.37	4.67	0.39	4
3	การวางแผนการนิเทศ	3.29	4.64	0.41	2
4	การปฏิบัติการนิเทศ	3.30	4.62	0.40	3
5	การให้ข้อมูลย้อนกลับ	3.26	4.62	0.42	1
6	การประเมินผลการนิเทศ	3.30	4.57	0.39	5

จากตาราง 11 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรียงลำดับความต้องการ เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การให้ข้อมูลย้อนกลับ (PNI = 0.42) การวางแผนการนิเทศ (PNI = 0.41) การปฏิบัติการนิเทศ (PNI = 0.40) การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (PNI = 0.39) การประเมินผลการนิเทศ (PNI = 0.39) และการสำรวจความต้องการและจำเป็น (PNI = 0.38) ตามลำดับ

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (D) ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ (I) ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายด้านและเป็นรายชื่อ

	รายการประเมิน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับที่
ด้านการสำรวจความต้องการและจำเป็น					
1	มีการแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบด้านการศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการ นิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน อย่างชัดเจน	3.15	4.64	0.47	2
2	มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ ต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชา ภาษาไทยของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ	3.25	4.69	0.44	4
3	มีการกำหนดนโยบายและแนวทางการนิเทศการ จัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียนที่ชัดเจน	3.43	4.59	0.34	7
4	มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนทุกชั้น การประเมินคุณภาพ การศึกษา NT, O-NET และนำมาใช้ในการวาง แผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ของโรงเรียน	3.68	4.69	0.27	10
5	มีการวิเคราะห์นโยบายของกระทรวง และ หน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำมากำหนดเป้าหมาย คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน	3.48	4.65	0.34	8
6	มีการจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน และจัดทำโครงการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชา ภาษาไทยของโรงเรียน	3.20	4.73	0.48	1

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการประเมิน		D	I	PNImodified	ลำดับที่
7	มีการรับฟังความคิดเห็นของครูผู้สอน เพื่อใช้ประกอบ การตัดสินใจการดำเนินงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย	3.47	4.63	0.33	9
8	การวิเคราะห์ปัญหา จุดเด่น จุดด้อย และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน	3.42	4.62	0.35	5
9	มีการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ประสบความสำเร็จเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน	3.15	4.59	0.46	3
10	มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ คู่มือการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	3.35	4.49	0.34	6
	รวม	3.36	4.63	0.38	6
ด้านการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ					
11	มีการสำรวจความต้องการรับการพัฒนาของครูผู้สอนของโรงเรียน	3.47	4.60	0.33	9
12	มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ครูด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยก่อนการดำเนินงาน	3.43	4.70	0.37	6
13	มีการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มทักษะการนิเทศแก่ครูผู้ให้การนิเทศ เช่น ทักษะการสังเกต การตั้งคำถาม สะท้อนคิด การให้ข้อมูลย้อนกลับ การสังเกตการสอน	3.19	4.76	0.49	1
14	มีการพัฒนาครูด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือการนิเทศ และการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย	3.34	4.73	0.42	4

ตาราง 12 (ต่อ)

	รายการประเมิน	D	I	PNImodified	ลำดับที่
15	มีการพัฒนาครูด้านการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่น	3.17	4.63	0.46	2
16	มีการพัฒนาครูด้านการออกแบบ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชน	3.26	4.66	0.43	3
17	มีการพัฒนาครูด้านการใช้รูปแบบ เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ	3.39	4.63	0.37	7
18	มีการพัฒนาครูด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียน เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้	3.46	4.69	0.36	8
19	มีการพัฒนาครูด้านการสร้างและวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างถูกต้องเหมาะสม	3.41	4.69	0.38	5
20	มีการส่งเสริมให้ครูได้รับโอกาสในการพัฒนา เช่น เข้าร่วมการอบรม หรือการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ	3.57	4.59	0.29	10
	รวม	3.37	4.67	0.39	4
ด้านการวางแผนการนิเทศ					
21	มีการแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน	3.32	4.66	0.40	6
22	มีการนำข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ มาใช้วางแผนการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย	3.40	4.56	0.34	10

ตาราง 12 (ต่อ)

	รายการประเมิน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับที่
23	มีการกำหนดแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน	3.31	4.60	0.39	8
24	มีการกำหนดบทบาท หน้าที่รับผิดชอบของครูผู้ นิเทศและครูผู้รับการนิเทศไว้อย่างชัดเจน	3.21	4.67	0.46	3
25	มีการกำหนดวิธีการ ขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน แต่ละขั้นตอนไว้อย่างชัดเจน	3.15	4.66	0.48	1
26	มีการกำหนดโครงการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชา ภาษาไทยของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน	3.14	4.59	0.46	2
27	มีการจัดให้มีปฏิทินการปฏิบัติงานนิเทศการจัดการ เรียนรู้ของโรงเรียนอย่างชัดเจน	3.35	4.73	0.41	5
28	มีการจัดให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนและ จัดทำโครงการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชา ภาษาไทยของโรงเรียน	3.40	4.59	0.35	9
29	มีการประชุมคณะทำงาน เพื่อออกแบบ จัดทำสื่อ และเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทยของโรงเรียน	3.33	4.66	0.40	7
30	มีการทำคู่มือการปฏิบัติงานนิเทศการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทย ของโรงเรียนแต่ละกิจกรรมอย่าง ชัดเจน	3.27	4.69	0.43	4
	รวม	3.29	4.64	0.41	2
	การปฏิบัติการนิเทศ				
31	มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้ให้การ นิเทศและผู้รับการนิเทศ	3.37	4.57	0.36	10

ตาราง 12 (ต่อ)

	รายการประเมิน	D	I	PNImodified	ลำดับที่
32	มีการให้ความรู้ หรือสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย	3.33	4.53	0.36	9
33	มีการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เลือุกกิจกรรมนิเทศ วิธีการนิเทศ สื่อและเครื่องมือ การนิเทศที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศ การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยร่วมกัน	3.33	4.63	0.39	5
34	มีการเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อให้กำลังใจและสังเกตการสอนของครูเป็นรายบุคคล	3.39	4.67	0.38	7
35	มีการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยตามปฏิทินโดยใช้กระบวนการนิเทศที่ตกลงร่วมกัน	3.13	4.60	0.47	2
36	มีการใช้เครื่องมือในการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยตามที่ตกลงร่วมกันอยู่เสมอ	3.12	4.66	0.49	1
37	มีการติดตาม กำกับ ดูแล การปฏิบัติงานตามปฏิทิน/แผนงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่กำหนด	3.35	4.60	0.37	8
38	มีการบันทึกข้อมูล ร่องรอย หลักฐานการนิเทศและปัญหาอุปสรรคจากการนิเทศทุกครั้ง	3.31	4.69	0.42	3
39	มีการนำผลที่ได้จากการบันทึกข้อมูลการนิเทศมาวิเคราะห์ อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ	3.30	4.62	0.40	4
40	มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผลข้อมูลที่ได้จากการนิเทศเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการให้ข้อมูลย้อนกลับ	3.33	4.62	0.39	6
	รวม	3.30	4.62	0.40	3

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการประเมิน		D	I	PNImodified	ลำดับที่
ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ					
41	มีการประชุมหลังการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อเปิดโอกาสให้ครูในการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยร่วมกัน	3.15	4.63	0.47	2
42	มีการร่วมกันพิจารณาผลการนิเทศระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศหลังการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยทุกครั้ง	3.18	4.69	0.48	1
43	มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันด้วยความเป็นกัลยาณมิตร	3.22	4.66	0.45	3
44	มีการประเมินผลการนิเทศแต่ละครั้งและแจ้งให้ผู้รับการนิเทศรับทราบ	3.22	4.60	0.43	5
45	มีการให้ข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาจุดแข็งและแก้ไขจุดที่ควรพัฒนาในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยร่วมกัน	3.23	4.63	0.43	4
46	มีการสรุปประเด็นที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไปร่วมกัน	3.22	4.59	0.43	6
47	มีการเสนอวิธีการและทางเลือกใหม่ๆ ในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยจากการให้ข้อมูลย้อนกลับ	3.27	4.62	0.41	7
48	มีการนำข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน	3.32	4.62	0.39	8
49	มีการทบทวนวิธีการนิเทศร่วมกันหลังการประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ	3.35	4.62	0.38	9
50	มีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศในขณะปฏิบัติการณ์ิเทศและหลังการนิเทศ	3.45	4.57	0.33	10

ตาราง 12 (ต่อ)

รายการประเมิน		D	I	PNImodified	ลำดับที่
รวม		3.26	4.62	0.42	1
ด้านการประเมินผลการนิเทศ					
51	มีการดำเนินการประเมินผล 3 ระยะ คือ ก่อนการปฏิบัติงาน ระหว่างการปฏิบัติงาน และหลังการปฏิบัติงาน	3.40	4.63	0.36	8
52	มีการกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลการนิเทศที่เหมาะสมตรงกับสภาพที่เป็นจริง	3.42	4.56	0.33	10
53	มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อประเมินผลการดำเนินงาน	3.21	4.50	0.40	3
54	มีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายประกอบในการประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม	3.38	4.53	0.34	9
55	มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและแจ้งผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ	3.20	4.47	0.38	5
56	มีการสรุปผล และรายงานการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยทุกภาคเรียน/ปีการศึกษา	3.19	4.53	0.42	2
57	มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาชีพทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน	3.21	4.56	0.42	1
58	มีการจัดประชุมสัมมนา จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการนิเทศ เติมเต็มองค์ความรู้และเทคนิคใหม่ๆ ให้กับครูทุกภาคเรียน/ปีการศึกษา	3.31	4.57	0.38	7
59	มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลงาน เผยแพร่ผลงานที่เกิดจากการนิเทศ และยกย่องเชิดชูเกียรติครูที่ดีด้วยวิธีการที่เหมาะสม	3.33	4.63	0.39	6

ตาราง 12 (ต่อ)

	รายการประเมิน	D	I	PNI _{modified}	ลำดับที่
60	มีการนำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานนิเทศไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน	3.35	4.69	0.40	4
	รวม	3.30	4.57	0.39	5

จากตาราง 12 พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รายด้านและเป็นรายชื่อ ดังนี้

ด้านการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการ เรียงลำดับความต้องการ เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน และจัดทำโครงการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน (PNI = 0.48) มีการแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียนอย่างชัดเจน (PNI = 0.47) และมีการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ประสบความสำเร็จเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน (PNI = 0.46) ตามลำดับ

ด้านการให้ความรู้ความรู้อ่อนการนิเทศ เรียงลำดับความต้องการ เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มทักษะการนิเทศแก่ครูผู้ให้การนิเทศ เช่น ทักษะการสังเกต การตั้งคำถามสะท้อนคิด การให้ข้อมูลย้อนกลับ การสังเกตการสอน (PNI = 0.49) มีการพัฒนาครูด้านการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่น (PNI = 0.46) และมีการพัฒนาครูด้านการออกแบบการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน (PNI = 0.43) ตามลำดับ

ด้านการวางแผนการนิเทศ เรียงลำดับความต้องการ เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการกำหนดวิธีการ ขั้นตอนการดำเนินตามแผนแต่ละขั้นตอนไว้อย่างชัดเจน (PNI = 0.48) มีการกำหนดโครงการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน (PNI = 0.46) และมีการกำหนดบทบาท หน้าที่รับผิดชอบของครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศไว้อย่างชัดเจน (PNI = 0.46) ตามลำดับ

ด้านการปฏิบัติการนิเทศ เรียงลำดับความต้องการ เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการใช้เครื่องมือในการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยตามที่ตกลงร่วมกันอยู่เสมอ (PNI = 0.49) มีการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยตามปฏิทินโดยใช้กระบวนการนิเทศที่ตกลงร่วมกัน (PNI = 0.47) และมีการบันทึกข้อมูล ร่องรอย หลักฐานการนิเทศและปัญหาอุปสรรคจากการนิเทศทุกครั้ง (PNI = 0.42) ตามลำดับ

ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ เรียงลำดับความต้องการเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ มีการร่วมกันพิจารณาผลการนิเทศระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศหลังการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยทุกครั้ง (PNI = 0.48) มีการประชุมหลังการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เพื่อเปิดโอกาสให้ครูในการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยร่วมกัน (PNI = 0.47) และมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันด้วยความเป็นกัลยาณมิตร (PNI = 0.45) ตามลำดับ

ด้านการประเมินผลการนิเทศ เรียงลำดับความต้องการ เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาชีพทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน (PNI = 0.42) มีการสรุปผล และรายงานการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยทุกภาคเรียน/ปีการศึกษา (PNI = 0.42) และ (PNI = 0.40) ตามลำดับ

ระยะที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.1 ผลการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนภาษาไทยจากการศึกษาดูงานโรงเรียน ที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล

1.1.1 สถานศึกษาที่มีวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล จำนวน 3 โรงเรียน คือ

1) โรงเรียนที่ 1 โรงเรียนอนุบาลน่องหญิง อำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี ไปสัมภาษณ์และทำการสังเกต เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2562 เวลา 09.00-16.00 น. ณ ห้องผู้บริหารโรงเรียน

2) โรงเรียนที่ 2 โรงเรียนเอกปัญญา อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์ ไปสัมภาษณ์และทำการสังเกต เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562 เวลา 09.00-16.00 น. ณ ห้องผู้บริหารโรงเรียน

3) โรงเรียนที่ 3 โรงเรียนมีสุข อำเภอกะนวน จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น ไปสัมภาษณ์และทำการสังเกต เมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2562 เวลา 09.00-16.00 น. ณ ห้องผู้บริหารโรงเรียน

1.1.2 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ปรากฏผลดังนี้

ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ

1. มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ
 2. การกำหนดนโยบายและแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียนที่ชัดเจน
 3. มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกชั้น การประเมินคุณภาพการศึกษา NT, O-NET การประเมินการอ่าน การเขียนของนักเรียนและนำมาใช้ในการวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน
 4. มีการวิเคราะห์นโยบายของกระทรวงและหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำมากำหนดเป้าหมายคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
 5. มีการจัดการประชุมวางแผน และจัดทำโครงการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน
 6. การวิเคราะห์ปัญหา จุดเด่น จุดด้อย ของครูผู้สอนเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน
- ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ของผู้บริหารและครูผู้สอนทั้ง 3 โรงเรียน สอดคล้องกันว่า

“...ก่อนที่วางแผนการนิเทศนั้นพวกเราจะมีการเก็บรวบรวมข้อมูล เกี่ยวกับการดำเนินการจัดการเรียนการสอนของครู มีการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ในปีที่ผ่านมา และสอบถามความต้องการในการนิเทศของครูทุกคน เพื่อนำข้อมูลนี้มาประกอบการวางแผนการนิเทศ...”

(ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 1, วันที่ 21 พฤษภาคม 562 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของบุคลากรในโรงเรียนมาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดความต้องการในการนิเทศ มีการสำรวจความต้องการและ

ความจำเป็นเพื่อให้ได้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการนิเทศอย่างแท้จริง เพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาต่อไป...”

(ครูผู้สอนโรงเรียน คนที่ 1, วันที่ 21 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...มีการนำข้อมูลผลการเรียนของนักเรียน ผลการประเมินระดับชาติ เช่น O-NET, NT มาวิเคราะห์เพื่อให้รู้สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของโรงเรียน...”

(ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 2, วันที่ 22 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...มีการศึกษาข้อมูลสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของครูเพื่อร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขและพัฒนา ปรับปรุงผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องโดยทางโรงเรียน ได้สอบถามจากครูผู้สอนในการประชุมและการพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ...”

(ครูผู้สอนโรงเรียน คนที่ 2, วันที่ 22 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...ในแต่ละปีจะมีการวิเคราะห์นโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดมาเป็นแนวทางในพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกัน มีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจแก่ครูและบุคลากรทุกคน...”

(ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 3, วันที่ 23 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...มีการวิเคราะห์จุดเด่น จุดด้อยของครูแต่ละคนตามสภาพจริง สร้างความเข้าใจในการปฏิบัติงานและมีการแบ่งงานไว้อย่างชัดเจนตามความเหมาะสมและบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงาน...”

(ครูผู้สอนโรงเรียน คนที่ 3, วันที่ 23 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ด้านการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ

1. มีการสำรวจความต้องการรับการพัฒนาของครูผู้สอนของโรงเรียน
2. มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ครูก่อนการดำเนินงาน
3. มีการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มทักษะการนิเทศแก่ครูผู้ให้การนิเทศ
4. มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในด้านจัดการเรียนการสอนที่

มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น

5. มีการวางแผนในการพัฒนาครูในด้านการพัฒนาการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน

6. มีการส่งเสริมให้ครูได้รับโอกาสในการพัฒนา เช่น เข้าร่วมการอบรมหรือการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ

ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ของผู้บริหารและครูผู้สอนทั้ง 3 โรงเรียน สอดคล้องกันว่า

“...มีการสำรวจความต้องการของครูว่าต้องการพัฒนาในเรื่องใด โดยสำรวจ 3 เรื่อง แล้วนำมาเรียงลำดับเพื่อให้การสนับสนุนการดำเนินการ...”

(ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 1, วันที่ 21 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการประชุมครูแล้วให้เสนอความต้องการในการพัฒนาตนเองในเรื่องที่ต้องการจะพัฒนา ในการให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศนั้นส่วนมากเราจะให้หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้ให้ความรู้และแนวทางการดำเนินการนิเทศ คล้าย ๆ ว่าเป็นการแจ้งให้ครูทราบว่าเราจะนิเทศกันอย่างไร ส่วนในบางครั้งก็จะมีการเชิญบุคคลภายนอกมาให้ความรู้...”

(ครูผู้สอนโรงเรียน คนที่ 1, วันที่ 21 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...มีการจัดอบรมครูทั้งที่จัดเอง ส่งไปอบรม และสนับสนุนให้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง...”

(ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 2, วันที่ 22 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนมีการอบรมเพิ่มเติมความรู้แก่ครูในเรื่องหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวิจัยในชั้นเรียน บางครั้งก็จะเชิญวิทยากรจากภายนอกมาให้ความรู้และพาท่านอกจากนี้ก็จะส่งครูเข้ารับการอบรมกับหน่วยงานต่าง ๆ...”

(ครูผู้สอนโรงเรียน คนที่ 2, วันที่ 22 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...มีการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายการนิเทศไว้ชัดเจนและมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน มีการมีวางแผนการนิเทศโดยให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหา สร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในโรงเรียนก่อนดำเนินการนิเทศและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศ และร่วมกันวางแผนการนิเทศอย่างเป็นระบบ มีการพัฒนาครูในด้านต่าง ๆ เพื่อให้มีความรู้ความสามารถ เพราะเราเชื่อว่าครูที่เก่งจะสอนนักเรียนได้ดี...”

(ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 3, วันที่ 23 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนจะส่งครูเข้ารับการอบรมและร่วมงานวิชาการที่หน่วยงานต้นสังกัดได้จัดขึ้นอยู่เสมอ...”

(ครูผู้สอนโรงเรียน คนที่ 3, วันที่ 23 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ด้านการวางแผนการนิเทศ

1. มีการแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน
2. มีการกำหนดแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน
3. มีการกำหนดบทบาท หน้าที่รับผิดชอบของครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศไว้อย่างชัดเจน
4. มีการจัดให้มีปฏิทินการปฏิบัติงาน วิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนอย่างชัดเจน
5. มีการออกแบบ จัดทำสื่อ และเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน
6. มีการจัดให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำโครงการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน

ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ของผู้บริหารและครูผู้สอนทั้ง 3 โรงเรียน สอดคล้องกันว่า

“...มีการจัดทำแผนและโครงการเกี่ยวกับการนิเทศตลอดจนการวางแผนจะต้องเกิดจากแนวคิดและความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียนทุกคน และนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการวางแผน ควรมีการแต่งตั้งกรรมการทำงานเพื่อประเมินผลในการนิเทศและกำหนดขอบเขตและความรับผิดชอบของผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ มีการวางแผนการนิเทศโดยให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและสภาพปัญหาโดยจัดทำเป็นตารางการนิเทศภายใน ระบุ วันเวลา สถานที่ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศไว้อย่างชัดเจน มีการประชุมชี้แจงให้ครูทุกคนรับทราบถึงเหตุผลความจำเป็นในการนิเทศ เพื่อให้ครูมีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการนิเทศ...”

(ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 1, วันที่ 21 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...ทีมนิเทศในแต่ละวิชาจะวางแผนในการนิเทศการสอนของครู มีการประชุมชี้แจงให้ครูได้รับรู้ถึงวิธีการ และปฏิทินการดำเนินงานก่อนจะมีการนิเทศเสมอ...”

(ครูผู้สอนโรงเรียน คนที่ 1, วันที่ 21 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...ในเรื่องการวางแผนเราจะใช้วิธีการระดมความคิดจากครูทุกคน ให้ทุกคนร่วมกันกำหนดปฏิทินการนิเทศ ให้ทุกคนแจ้งความต้องการในเรื่องที่ต้องการรับนิเทศ และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบตามความถนัดของแต่ละคน โดยที่ผู้บริหารไม่ได้เป็นคนกำหนดว่าให้ใครรับผิดชอบอะไร คือให้ครูกำหนดกันเอง ผมมีหน้าที่กำกับ ดูแลและอำนวยความสะดวกและมีการจัดโครงการนิเทศและบรรจุไว้ในแผนปฏิบัติการของโรงเรียนทุกปี โดยมีการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง...”

(ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 2, วันที่ 22 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้ที่จะทำการนิเทศของโรงเรียนก็จะมีผู้บริหาร รองวิชาการ และหัวหน้าสายชั้น แต่บางทีก็จะแต่งตั้งครูที่มีความสามารถในการสอนมาร่วมนิเทศครู ...”

(ครูผู้สอนโรงเรียน คนที่ 2, วันที่ 22 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...มีการวางแผนการนิเทศร่วมกับครูที่ได้รับการแต่งตั้ง จากนั้นก็จะกำหนดรูปแบบ วิธีการ เครื่องมือและปฏิทินการนิเทศแล้วแจ้งให้ครูทราบก่อนการนิเทศเสมอ...”

(ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 3, วันที่ 23 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้บริหารจะแจ้งปฏิทินการนิเทศ และเครื่องมือในการนิเทศ ส่วนใหญ่ก็จะเป็นแบบบันทึกพฤติกรรมการสอนของครูในช่วงที่สอน...”

(ครูผู้สอนโรงเรียน คนที่ 3, วันที่ 23 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ด้านการปฏิบัติการนิเทศ

1. มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้ให้การนิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
2. มีการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยร่วมกันก่อนการนิเทศ
3. มีการกำหนดวิธีการนิเทศ สื่อและเครื่องมือการนิเทศร่วมกัน
4. มีการเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อให้กำลังใจและสังเกตการสอนของครูเป็นรายบุคคล

รายบุคคล

5. มีการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยตามปฏิทินโดยใช้กระบวนการนิเทศที่ตกลงร่วมกัน

6. มีการใช้เครื่องมือในการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยตามที่ตกลงร่วมกัน

7. มีการบันทึกข้อมูล ร่องรอย หลักฐานการนิเทศ และปัญหาอุปสรรคจากการนิเทศทุกครั้ง

8. มีการนำผลที่ได้จากการบันทึกข้อมูลการนิเทศมาวิเคราะห์ อภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

9. มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผลข้อมูลที่ได้จากการนิเทศเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการให้ข้อมูลย้อนกลับ

ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ของผู้บริหารและครูผู้สอนทั้ง 3 โรงเรียน สอดคล้องกันว่า

“...การดำเนินการนั้นเรายึดตามแผนที่เราได้ร่วมกันวางไว้ในตอนแรก ผมเองในฐานะผู้บริหารก็จะคอยอำนวยความสะดวก ให้กำลังใจครู กำกับให้การนิเทศเป็นไปตามแผนที่วางไว้ และกระตุ้นให้ครูผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทอย่างเหมาะสม เคาะพั้งกันและกัน...”

(ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 1, วันที่ 21 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...Lead จะวางแผนในการนิเทศการสอนของครู มีการชี้แจงให้ครูได้รับรู้ถึงวิธีการ และดำเนินงานนิเทศการสอนตามปฏิทินที่กำหนด...”

(ครูผู้สอนโรงเรียน คนที่ 1, วันที่ 21 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...มีการนิเทศ เยี่ยมชั้นเรียนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ครูจัดการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น และเป็นการให้กำลังใจครูทุกห้องเรียน โดยไปเยี่ยมทุกครั้งที่มีโอกาสและมีเวลา...”

(ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 2, วันที่ 22 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...จะให้ครูส่งแผนการสอนทุกสัปดาห์ มีการตรวจและวิเคราะห์แผนการสอนโดยผู้รับผิดชอบ และมีการพูดคุยก่อนจะมีการนิเทศทุกครั้ง ...”

(ครูผู้สอนโรงเรียน คนที่ 2, วันที่ 22 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...มีการนิเทศตามปฏิทิน บันทึกร่องรอยหลักฐานเพื่อเป็นข้อมูลมาพูดคุยหลังการนิเทศเสมอ...”

(ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 3, วันที่ 23 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...มีการนำผลข้อมูลจากการนิเทศมาวิเคราะห์ อภิปรายแลกเปลี่ยน
เรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศหลังจากนิเทศการสอนสอนทุกครั้ง...”

(ครูผู้สอนโรงเรียน คนที่ 3, วันที่ 23 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ

1. มีการประชุมหลังการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อเปิด
โอกาสให้ครูในการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยร่วมกัน
2. มีการร่วมกันพิจารณาผลการนิเทศระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ
หลังการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย
3. มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน
ด้วยความเป็นกัลยาณมิตร
4. มีการประเมินผลการนิเทศแต่ละครั้งและแจ้งให้ผู้รับการนิเทศรับทราบ
5. มีการให้ข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาจุดแข็งและแก้ไขจุดที่ควรพัฒนา
ในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยร่วมกัน
6. มีการสรุปประเด็นที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขและแนวทางในการพัฒนา
ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไปร่วมกัน
7. มีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศในขณะปฏิบัติการณ์นิเทศ
และหลังการนิเทศ

ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ของผู้บริหารและครูผู้สอนทั้ง 3 โรงเรียน
สอดคล้องกันว่า

“...หลังการนิเทศจะมีการพูดคุยกันของทีมนิเทศกับครูเพื่อสรุปผล
และเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในครั้งต่อไปร่วมกันเสมอ...”

(ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 1, วันที่ 21 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...จะนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับครูถึงจุดเด่น
จุดด้อยและแนวทางในการพัฒนาในครั้งต่อไปร่วมกัน...”

(ครูผู้สอนโรงเรียน คนที่ 1, วันที่ 21 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...มีการรายงานผลการนิเทศแบบกัลยาณมิตรระหว่างผู้นิเทศและครู
เน้นความเข้าใจ ไม่ใช่การจับผิดครู มุ่งเป้าหมายเพื่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน...”

(ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 2, วันที่ 22 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...มุ่งเน้นการพัฒนาครูให้มีขวัญกำลังใจในการพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการปรับปรุงการสอนของตนให้ดียิ่งขึ้น ...”

(ครูผู้สอนโรงเรียน คนที่ 2, วันที่ 22 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...บรรยากาศการประชุมหลังการสอนมีการให้กำลังใจมากกว่าการตำหนิชี้ให้เห็นจุดบกพร่องเพื่อการพัฒนาและหาทางแก้ไขร่วมกัน...”

(ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 3, วันที่ 23 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...ผู้บริหารจะให้ข้อมูลทั้งในด้านที่เป็นข้อดีในการสอนครั้งนั้นและข้อที่ยังต้องได้รับการแก้ไขในการสอนครั้งต่อไป ชมบ้างติบ้าง และกำลังใจครูในการทำงาน...”

(ครูผู้สอนโรงเรียน คนที่ 3, วันที่ 23 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ด้านการประเมินผลการนิเทศ

1. การดำเนินการประเมินผล 3 ระยะ คือ ก่อนการปฏิบัติงาน ระหว่างการปฏิบัติงาน และหลังการปฏิบัติงาน
 2. มีการสรุปผล และรายงานการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ทุกภาคเรียน/ปีการศึกษา
 3. มีการกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลการนิเทศที่เหมาะสมตรงกับสภาพที่เป็นจริง
 4. มีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายประกอบในการประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม
 5. มีการแจ้งผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ
 6. มีการนำเสนอผลงาน เผยแพร่ผลงานที่เกิดจากการนิเทศ และยกย่องเชิดชูเกียรติครูที่ดีด้วยวิธีการที่เหมาะสม
 7. มีการนำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานนิเทศไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน
- ดังจะเห็นได้จากบทสัมภาษณ์ของผู้บริหารและครูผู้สอนทั้ง 3 โรงเรียน สอดคล้องกันว่า

“...เรากำหนดให้มีการประเมินผลและรายงานผลให้ผู้บริหารทราบทุกครั้ง ที่การนิเทศเสร็จสิ้นลงโดยกำหนดให้มีผู้รับผิดชอบชัดเจน และผลการประเมินนั้นจะแจ้งให้ทุกคนได้รับทราบ ทุกกิจกรรมการนิเทศที่ปฏิบัติอยู่ที่โรงเรียนได้มีการประเมินโดยตลอดเพื่อให้รู้ว่ามี

ความก้าวหน้าหรือประสบความสำเร็จเพียงใด การสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานเป็นวิธีการที่สะดวกในการประเมินผลประเมินผลการปฏิบัติการนิเทศ และมีการบันทึกผลการสังเกตลงในแบบบันทึกผลการสังเกตควบคู่ไปด้วย...”

(ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 1, วันที่ 21 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...ในเรื่องเครื่องมือการประเมินผลการปฏิบัติการนิเทศนั้นส่วนใหญ่จัดทำขึ้นเองเพื่อใช้ในแต่ละกิจกรรมการนิเทศ นอกจากนี้ได้จัดทำเครื่องมือการประเมินผลการนิเทศด้วยตนเอง แต่ในบางกิจกรรมก็ได้เครื่องมือการประเมินผลที่คนอื่นทำไว้แล้วมาใช้ เพราะเป็นลักษณะกิจกรรมที่คล้ายคลึงกัน...”

(ครูผู้สอนโรงเรียน คนที่ 1, วันที่ 21 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...การปฏิบัติการนิเทศการศึกษาทุกกิจกรรมได้ ได้มีการประเมินผลการนิเทศทั้งขณะทำการนิเทศและหลังงานนิเทศ โดยได้ประเมินผลการนิเทศทุกกิจกรรมที่ได้ทำเพื่อจะได้ทราบว่าการดำเนินงานได้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด โดยมีการประเมินตลอดเวลาทั้งระหว่างการดำเนินการเพื่อดูความก้าวหน้าของการทำงานและหลังการดำเนินงานสิ้นสุดลงเพื่อดูสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงาน โดยมีคณะกรรมการในการดำเนินงานในทุกโครงการของโรงเรียนเพื่อสรุปผลและรายงานผลการดำเนินงาน...”

(ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 2, วันที่ 22 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...เรามีการประเมินกันอยู่เรื่อย ๆ ครับ เราไม่ได้ประเมินเฉพาะตอนการนิเทศสิ้นสุดเท่านั้นเราประเมินตั้งแต่เริ่มวางแผนจนสิ้นสุดการนิเทศ เพียงแต่การประเมินที่เป็นทางการจะมีเฉพาะตอนการนิเทศสิ้นสุดเท่านั้น และมีการประชุมคณะกรรมการเพื่อรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินงาน วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานให้ผู้บริหารทราบ ...”

(ครูผู้สอนโรงเรียน คนที่ 2, วันที่ 22 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...สิ้นปีจะมีการนำเสนอผลงานของโรงเรียน ของครูทุกคนโดยจัดนิทรรศการให้ผู้ปกครองได้เห็นว่าครูเราจัดกิจกรรมได้ดีแค่ไหน เป็นการประชาสัมพันธ์ชื่อเสียงของโรงเรียนด้วย...”

(ผู้บริหารโรงเรียน คนที่ 3, วันที่ 23 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

“...มีการรายงานผลการดำเนินงานกับผู้บริหารเป็นรูปเล่ม แจ้งผลการดำเนินงานในที่ประชุมและนำผลจากการรายงานมาวางแผนในการทำงานในปีต่อไป...”

(ครูผู้สอนโรงเรียน คนที่ 3, วันที่ 23 พฤษภาคม 2562 : การสัมภาษณ์)

ตาราง 13 แนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา เอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

แนวทางการนิเทศ	โรงเรียนอนุบาลหนองหิน	โรงเรียนเอกปัญญา	โรงเรียนมีสุข
1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน	มีการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของครู โดยการสำรวจข้อมูลครู นำผลการทดสอบระดับชาติ NT,O-NET และนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดมา กำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาของโรงเรียนและกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิผล	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของครู โดยการสำรวจข้อมูลครู นำผลการทดสอบระดับชาติ NT,O-NET และนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดมา กำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาของโรงเรียนและกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยให้มีประสิทธิผล	มีการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของครู โดยการสำรวจข้อมูลครู นำผลการทดสอบระดับชาติ NT,O-NET และนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดมา กำหนดเป็นแนวทางในการดำเนินงานพัฒนาการเรียนรู้อาษาไทยให้มีประสิทธิผล สอดคล้องกับจุดเน้นของโรงเรียน ในด้านการอ่านออกเขียนได้ลายมือสวย
2. การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ	มีการพัฒนาความรู้ความสามารถของครูในด้านการวิเคราะห์หลักสูตร เทคนิคการจัดการเรียนการสอน	มีการพัฒนาความรู้ความสามารถของครูในด้านการวิเคราะห์หลักสูตร เทคนิคการจัดการเรียนการสอน	มีการพัฒนาความรู้ความสามารถของครูในด้านการจัดการเรียนการสอน เทคนิคการสอนใหม่ๆ เพื่อให้ครูสามารถ

ตาราง 13 (ต่อ)

แนวทางการนิเทศ	โรงเรียนอนุบาลน้องหญิง	โรงเรียนเอกปัญญา	โรงเรียนมีสุข
	<p>ใหม่ๆ เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยวิทยากรจากภายนอก และส่งครูเข้ารับการพัฒนาตามที่หน่วยงานต้นสังกัดจัดขึ้น</p>	<p>ใหม่ๆ เพื่อให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพตามความต้องการของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้โดยจัดภายในโรงเรียน มีการเชิญวิทยากรมาให้การอบรม และส่งเข้ารับการพัฒนาตามที่หน่วยงานจัดขึ้น และส่งเสริมให้ครูพัฒนาตนเองด้วยวิธีการที่หลากหลาย</p>	<p>จัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยพัฒนาอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้งและส่งครูเข้ารับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง</p>
3. การวางแผนการนิเทศ	<p>มีการดำเนินแผนงานโครงการนิเทศภายในที่ชัดเจน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานนิเทศ แต่งตั้งทีม Lead เพื่อทำหน้าที่นิเทศ จัดทำปฏิทินการดำเนินงาน ออกแบบเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และแจ้งให้ครูทราบเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม</p>	<p>มีการดำเนินแผนงานโครงการนิเทศภายในที่ชัดเจน แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานจากบุคคลหลายฝ่าย แต่งตั้งทีมนิเทศจากผู้บริหาร รองผู้บริหาร ทีมวิชาการ จัดทำปฏิทินการดำเนินงาน ออกแบบเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และแจ้งให้ครูทราบเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม</p>	<p>มีการกำหนดแผนงานโครงการนิเทศในแผนปฏิบัติการประจำปี ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ประกอบด้วยผู้บริหารและหัวหน้างานวิชาการ จัดทำปฏิทินการดำเนินงาน ออกแบบเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และแจ้งให้ครูทราบเพื่อปฏิบัติที่ชัดเจน</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

แนวทางการนิเทศ	โรงเรียนอนุบาลน้องหญิง	โรงเรียนเอกปัญญา	โรงเรียนมีสุข
4. การปฏิบัติการนิเทศ	<p>1) ประชุมชี้แจงให้ครูทราบก่อนนิเทศ</p> <p>2) ตรวจสอบและวิเคราะห์แผนการสอนของครู</p> <p>3) ดำเนินการสังเกตการสอนตามปฏิทินที่กำหนดโดยใช้สื่อเครื่องมือที่ได้ตกลงกัน</p> <p>4) บันทึกข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์และให้ข้อมูลสะท้อนผลการนิเทศหลังการสอนทุกครั้ง</p>	<p>1) มีการประชุมชี้แจงให้ครูทราบก่อนนิเทศ</p> <p>ปรึกษาหารือทำความเข้าใจเกี่ยวกับเครื่องมือในการนิเทศ ตรวจสอบและวิเคราะห์แผนการสอนร่วมกันกับครู</p> <p>2) ดำเนินการสังเกตการสอนตามปฏิทินที่กำหนดโดยใช้สื่อเครื่องมือที่ได้ตกลงกัน</p> <p>3) บันทึกข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์และให้ข้อมูลสะท้อนผลการนิเทศหลังการสอนทุกครั้ง</p>	<p>1) มีการประชุมชี้แจงให้ครูทราบก่อนนิเทศ</p> <p>ตรวจสอบและวิเคราะห์แผนการสอนของครู</p> <p>2) ดำเนินการสังเกตการสอนตามปฏิทินที่กำหนดโดยใช้สื่อเครื่องมือที่ได้ตกลงกัน</p> <p>3) วิเคราะห์และให้ข้อมูลสะท้อนผลการนิเทศหลังการสอน</p>
5. การสะท้อนผลการนิเทศ	<p>ประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูหลังการสอนทุกครั้ง โดยนำข้อมูลจากการบันทึกการสังเกตการสอนมาสะท้อนผลให้ครูทราบ</p> <p>ร่วมหาแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาการสอนให้ดียิ่งขึ้นและให้ขวัญกำลังใจแก่ครูใน</p>	<p>ประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูหลังการสอนทุกครั้ง โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลผลการดำเนินงานระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ นำข้อมูลจากการบันทึกการสังเกตการสอนมาสะท้อนผลให้ครูทราบถึงจุดเด่น</p>	<p>คณะกรรมการนิเทศแจ้งผลการสังเกตการสอน โดยให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูหลังการสอนทุกครั้ง</p> <p>โดยนำข้อมูลจากการสังเกตการสอนมาสะท้อนผลให้ครูทราบเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการสอนในครั้งต่อไป</p>

ตาราง 13 (ต่อ)

แนวทางการนิเทศ	โรงเรียนอนุบาลน้องหญิง	โรงเรียนเอกปัญญา	โรงเรียนมีสุข
	การพัฒนาการสอนในครั้งต่อไป	และจุดที่ควรพัฒนา พร้อมทั้งร่วมกันปรับปรุงแก้ไขและหาแนวทางในการพัฒนาเพื่อนำไปใช้ในการสอนในครั้งต่อไป	
6. การประเมินผลการนิเทศ	มีการกำหนดการประเมินทั้งก่อน ระหว่างและหลังการนิเทศ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือที่กำหนด นำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อรวบรวมจัดทำรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทุกภาคเรียน/ปีการศึกษา มีการจัดนิทรรศการผลงานครูและให้ขวัญกำลังใจแก่ครูเป็นเกียรติบัตร งบประมาณสนับสนุนการทำวิจัยและงบประมาณในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ	มีการกำหนดรูปแบบเครื่องมือและวิธีการประเมินผลการดำเนินงาน เป็น 3 ระยะ คือ ประเมินตนเองก่อน ระหว่างและหลังการนิเทศ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือที่กำหนด นำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลร่วมกันเพื่อรวบรวมจัดทำรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทุกภาคเรียน/ปีการศึกษา มีการจัดนิทรรศการผลงานครูเผยแพร่ผลงานทางเวปไซด์ของโรงเรียนและให้ขวัญกำลังใจยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูตามความเหมาะสมด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การชมเชย การมอบรางวัล เกียรติบัตร การสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาตนเอง	มีการกำหนดการประเมินระหว่างและหลังการนิเทศ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือที่กำหนด นำผลมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแจ้งให้ครูทราบ รวบรวมจัดทำรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบทุกปีการศึกษา มีการจัดนิทรรศการผลงานครูและให้ขวัญกำลังใจแก่ครูเป็นเกียรติบัตร ให้รางวัลของขวัญ เป็นต้น

จากตาราง 13 สรุปแนวทางการนิเทศของโรงเรียนทั้ง 3 โรงเรียนสามารถสรุปแนวทางการนิเทศ การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือได้ 6 ขั้นตอน คือ 1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน 2. การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ 3. การวางแผนการนิเทศ 4. การปฏิบัติการนิเทศ ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงาน คือ 1) การประชุม ก่อนการนิเทศการสอน 2) การสังเกตการณ์สอน 3) การวิเคราะห์ข้อมูลผลการนิเทศ 5. การสะท้อน ผลการนิเทศ และ 6. การประเมินผลการนิเทศ

2.2 การยกร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยได้นำผลการศึกษาเอกสาร และผลการวิเคราะห์ข้อมูลระยะที่ 1 การศึกษา สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของ โรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มายกร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการ เรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล มีลักษณะเป็นโครงสร้างแสดง ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบและขั้นตอนกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มี ประสิทธิภาพ ซึ่งโครงสร้างองค์ประกอบของรูปแบบ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการนิเทศ การประเมินรูปแบบ และเงื่อนไขความสำเร็จ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบ

หลักการ หมายถึง หลักหรือสิ่งที่กำหนดเป็นแนวทางในการคิด การปฏิบัติใน การดำเนินงานต่าง ๆ การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลต้องมีหลักการในการ ดำเนินงาน ดังนั้นหลักการของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล จึงเป็นการส่งเสริมสนับสนุนช่วยเหลือและร่วมมือกับครูให้สามารถพัฒนา ความสามารถ หรือ สมรรถภาพในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ด้วยหลักการกัลยาณมิตร หลักการมนุษยสัมพันธ์ หลักการมีส่วนร่วม หลักการทำงานเป็นทีม และหลักการแบ่งปัน ซึ่งประกอบด้วย 5 หลักการ ดังนี้

1.1 หลักการกัลยาณมิตร หมายถึง การดำเนินการใด ๆ ที่เน้นความปลอด โปร่งใจ ไม่บีบบังคับ เน้นความมีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล สร้างความเข้าใจกระจ่างแจ้งแนะแนวทางที่ ถูกต้องด้วยการยอมรับนับถือซึ่งกันและกัน

1.2 หลักการมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง เทคนิคการกระตุ้นให้คนและ กลุ่มคนมาเกี่ยวข้องกันทั้งในเรื่องงาน เรื่องส่วนตัว จนสามารถทำกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ เพื่อที่จะทำกิจกรรมดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการทำงาน เพื่อส่วนรวมนี้ จะเป็นกระบวนการกลุ่มที่จะทำงานร่วมกันด้วยความเต็มใจและเต็มความสามารถ

1.3 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในบทบาทต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น การเป็นผู้นิเทศ หรือการเป็นผู้รับการนิเทศ คณะกรรมการ หรือคณะทำงานต่าง ๆ โดยให้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมเสนอแนะร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบในการที่จะทำให้การดำเนินการนิเทศดำเนินไปสู่วัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

1.4 หลักการทำงานเป็นทีม หมายถึง การสร้างและพัฒนาทีมงานเป็นความร่วมมือ ร่วมใจของผู้บริหาร ครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศ หรือผู้เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน ต้องอาศัยความเข้าใจ ความผูกพัน และความร่วมมือซึ่งกันและกันของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกสามารถทำงานร่วมกันจนประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายสูงสุดของทีมได้

1.5 หลักการแบ่งปัน หมายถึง การที่ผู้บริหารและครูผู้นิเทศให้สิ่งที่มีหรือสิ่งที่สามารถให้แก่ครูผู้รับการนิเทศได้ และเป็นประโยชน์กับครูผู้รับการนิเทศได้ เช่น สารสนเทศ ความรู้และประสบการณ์ระหว่างกัน ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อจัดการเรียนรู้ โดยการแลกเปลี่ยนนั้นสามารถทำได้ในหลายรูปแบบทั้งการบอกเล่าด้วยวาจา หรือการอภิปรายในประเด็นหรือหัวข้อที่สนใจร่วมกันถ่ายทอดเป็นลักษณะอักษรในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ เอกสาร ตำรา ฐานข้อมูลในคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

2.1 เพื่อพัฒนาผู้บริหารและครูผู้นิเทศให้มีความรู้ ความเข้าใจและนำรูปแบบไปใช้ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 เพื่อให้ครูผู้รับการนิเทศนำผลที่ได้จากการดำเนินการตามรูปแบบไปใช้ในการพัฒนาสมรรถภาพในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

3. เนื้อหาการนิเทศภายใน

3.1 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการเสริมสร้างให้ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการวางแผนการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยบูรณาการจุดประสงค์ เนื้อหาสาระการเรียนรู้และสื่อมาผสมผสานกลมกลืนเป็นหนึ่งทำให้เกิดความรู้ที่หลากหลาย

3.2 การจัดการเรียนรู้ เป็นการนำเอาแผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้มาจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่นำเนื้อหาสาระมาเชื่อมโยงผสมผสานเข้ากับกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน มีการใช้สื่อเทคโนโลยี และวัดและประเมินผลอย่างมีความหมาย และสามารถให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 การใช้สื่อเทคโนโลยี เป็นการใช้ ICT เป็นเครื่องมือในการจัดเตรียมสื่อ การเรียนการสอน เช่น นำ ICT มาช่วยในการทำเอกสาร บัตรงาน ใบความรู้ โดยการค้นหาแหล่ง เรียนรู้และข้อมูล จากInternet เป็นต้น

3.4 การวัดและประเมินผล การเสริมสร้างให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถนำแนวทางไปปฏิบัติและพัฒนาการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ สภาพการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนและอิงพัฒนาการของผู้เรียน การนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยน การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

5. กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน (Survey : S)

1. การศึกษาปัญหาและความต้องการด้านการนิเทศ วิเคราะห์ สภาพบริบทต่าง ๆ เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย
2. มีการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ จุดเน้น เพื่อเป็น แนวทางหรือวิธีการดำเนินงานให้การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยบรรลุเป้าหมาย
3. มีการสื่อสารกับครู บุคลากร และกรรมการสถานศึกษา ให้มีความ ตระหนักร่วมกัน เกี่ยวกับความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขั้นที่ 2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Educate : E)

1. มีการจัดสนทนาทางวิชาการ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องน่าสนใจ
2. มีการจัดศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคนและพัฒนางานให้มีคุณภาพ
3. มีการจัดอบรมด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนหรือการพัฒนา คุณภาพการศึกษาอื่น ๆ
4. มีการจัดเอกสารทางวิชาการให้ผู้รับการนิเทศไปศึกษาค้นคว้า แล้วนำเอาความรู้ที่ได้นั้นมาถ่ายทอดให้แก่คณะครูภายในโรงเรียน
5. มีการส่งครูเข้ารับการอบรมหรือร่วมกิจกรรมวิชาการต่าง ๆ ที่จัดโดย หน่วยงานอื่นนอกเหนือจากโรงเรียน

ขั้นที่ 3 วางแผนการนิเทศ (Planning : P)

1. มีการระบุปัญหาสำคัญที่ผู้รับการนิเทศประสบอยู่ มีการตรวจสอบ สภาพปัญหาในการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ และมีการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของปัญหา แล้วคัดเลือกประเด็นปัญหาที่สำคัญในระดับต้น ๆ

2. มีการค้นหาความต้องการนิเทศของครูผู้รับการนิเทศภายในโรงเรียน มีการสอบถามและรับทราบความต้องการนิเทศกับครูผู้รับการนิเทศโดยตรง และมีการประชุม วิเคราะห์ความต้องการนิเทศร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

3. มีการระบุผลหรือพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับการนิเทศ หลังจากการนิเทศสิ้นสุดลง เป็นผลหรือพฤติกรรมที่ผู้รับการนิเทศสามารถปฏิบัติได้และผู้นิเทศ สามารถวัดหรือสังเกตได้

4. มีการระบุและเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้รับการนิเทศได้ เรียนรู้และบรรลุวัตถุประสงค์การนิเทศตามที่กำหนดไว้

5. มีการศึกษาข้อมูลของผู้รับการนิเทศว่า มีความรู้ ทักษะหรือเจตคติ อย่างไรต่อเนื้อหาการนิเทศ

6. มีการระบุวิธีหรือกิจกรรมซึ่งผู้นิเทศจะดำเนินกับผู้รับการนิเทศ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การนิเทศตามที่กำหนดไว้

7. มีการจัดกลุ่มผู้รับการนิเทศให้เหมาะสมกับกิจกรรมการนิเทศ วัตถุประสงค์และเนื้อหาการนิเทศ ซึ่งอาจเป็นกลุ่มรายบุคคล กลุ่มขนาดเล็ก

8. มีการระบุวันหรือช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการนิเทศ โดยกำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา สถานที่ กิจกรรม งบประมาณ และความสนใจของ ผู้รับการนิเทศ และต้องระบุปฏิทินการนิเทศในแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจน

9. มีการกำหนดสถานที่ที่เหมาะสมกับขนาดของกลุ่มผู้รับการนิเทศและ กิจกรรมการนิเทศเพื่อปฏิบัติการนิเทศ

10. มีการคัดเลือกสื่อและเครื่องมือการนิเทศเพื่อใช้ในการปฏิบัติการ นิเทศที่ตรงกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และกลุ่มผู้รับการนิเทศ

ขั้นที่ 4 ปฏิบัติการนิเทศ (Implement : I) ประกอบด้วย กระบวนการนิเทศ การจัดการเรียนรู้ 3 ขั้น คือ

1. การประชุมก่อนการสังเกตการสอน

1.1 มีการประชุมผู้รับการนิเทศ ก่อนการสังเกตการสอน เพื่อให้ ความรู้หรือสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมการนิเทศที่จะปฏิบัติ และภารกิจของแต่ละคนที่จะทำ

1.2 มีการให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูก่อนการสังเกตการสอนเกี่ยวกับการ จัดการเรียนการสอน หรือการปฏิบัติงานด้านวิชาการอื่น ๆ

2. การสังเกตการสอน

2.1 มีการสังเกตการสอนในห้องเรียน และวิเคราะห์พฤติกรรม การจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

2.2 มีการเยี่ยมนิเทศชั้นเรียนโดยการไปพบและสังเกตการทำงานของครูในชั้นเรียนเพื่อร่วมกันพัฒนาการทำงานให้มีคุณภาพ

2.3 มีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศพร้อม ๆ กับการทำงานและหลังจากการทำงานสิ้นสุดลง

2.4 มีการให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อผู้รับการนิเทศในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน

2.5 มีการใช้สื่อและเครื่องมือการนิเทศอย่างเหมาะสมขณะปฏิบัติการนิเทศเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลจากการสังเกตการสอน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอน

3.1 ผู้นิเทศรวบรวมเรียบเรียงข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์สอนให้ชัดเจน เข้าใจง่าย พร้อมทั้งจะนำเสนอให้ครูผู้สอนทราบ โดยที่ผู้นิเทศจะต้องจัดการกับข้อมูลนั้นอย่างสมบูรณ์ที่สุด

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลให้หลีกเลี่ยงความคิดเห็นหรือค่านิยมส่วนตัวอย่างให้มีอิทธิพลในการวิเคราะห์และตัดสินใจ

3.3 แปลผลของข้อมูลจากการสังเกตให้ครูเข้าใจอย่างชัดเจน

3.4 ผลการวิเคราะห์เสนอให้ครูทราบ ว่า จากการสังเกตการณ์สอนนั้น พฤติกรรมที่บันทึกออกมาตามที่เห็นแล้ว ร่วมกันคิดพิจารณาจุดที่ต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือคงไว้

ขั้นที่ 5 การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflect : R) ประกอบด้วยการประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอน

5.1 ผู้นิเทศหรือผู้สังเกตนำเสนอ แสดงข้อมูลที่บันทึกจากการสังเกตการสอนโดยไม่มีการประเมินใด ๆ

5.2 ครูร่วมวิเคราะห์เหตุการณ์ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามที่ปรากฏในแบบบันทึกที่มีการนำเสนอ ผู้สังเกตช่วยอธิบายพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ชัดเจนขึ้น

5.3 ครูตีความหมายพฤติกรรมการสอนของตนเองและการเรียนรู้ของนักเรียนโดยการช่วยเหลือของผู้นิเทศหรือผู้สังเกต ตามที่มีการบันทึกจากข้อมูลที่สังเกต และครูต้องมีการประเมินผลจากการปฏิบัติของตนเอง

5.4 ครูตัดสินใจเลือกวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม และนำมาใช้เพื่อให้เกิดผลที่ต้องการ โดยการช่วยเหลือของผู้นิเทศหรือผู้สังเกต

5.5 ผู้นิเทศหรือผู้สังเกตให้การเสริมกำลังใจในแก่ครู เมื่อครูแสดงความตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงการสอนและผู้สังเกตเห็นด้วยและพร้อมที่จะช่วยเหลือครู

5.6 ผู้นิเทศและครูปรับปรุงการดำเนินงานโดยการนำเอาผลวิเคราะห์
ข้อมูลย้อนกลับไปใช้

ขั้นที่ 6 ประเมินผลการนิเทศ (Evaluating : E)

- 6.1 มีการประเมินผลการนิเทศระหว่างดำเนินงานและหลังดำเนินงาน
- 6.2 มีการประเมินผลการนิเทศโดยใช้วิธีการประเมินหลากหลายที่
สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมการนิเทศ
- 6.3 มีการจัดทำเครื่องมือประเมินขึ้นใช้เอง หรือจัดหาเครื่องมือ
การประเมินจากแหล่งอื่น
- 6.4 มีการสังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้รับการนิเทศ
- 6.5 มีการสนทนาหรือซักถามผู้รับการนิเทศ เพื่อร่วมงานหรือบุคคลที่
เกี่ยวข้อง
- 6.6 มีการตรวจผลการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ
- 6.7 มีการใช้แบบสอบถามเพื่อติดตามผลการดำเนินการ
- 6.8 มีการประชุมพิจารณาร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อ
ประเมินผลการดำเนินการ
- 6.9 มีการสรุปผลการประเมินและรายงานผู้เกี่ยวข้อง
- 6.10 ควรเผยแพร่และขยายผลในลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายใน
และภายนอกโรงเรียน โดยเน้นการสร้างเครือข่าย

6. การประเมินรูปแบบ

ในการนำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลไปใช้
โรงเรียนควรกำหนดแนวทางการประเมิน การดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 6.1 ประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนระหว่างผู้บริหาร
โรงเรียนและครูเกี่ยวกับการดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มี
ประสิทธิผล
- 6.2 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศ
การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล
- 6.3 ประเมินผลการดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้
ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบหรือไม่ โดยมีการประเมินผล
ดังต่อไปนี้

6.3.1 ประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารและครูผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในโรงเรียนเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล โดยการทดสอบหรือสัมภาษณ์

6.3.2 ประเมินความสามารถของผู้บริหารและครูผู้ทำหน้าที่นิเทศในการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล โดยการสัมภาษณ์สังเกตหรือตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน

6.3.3 ประเมินความสามารถของครูในการปฏิบัติงานที่สืบเนื่องจากการดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล โดยการสัมภาษณ์สังเกต หรือตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน

6.3.4 ประเมินความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศและนักเรียน

6.4 สรุปและรายงานผลการประเมิน

6.5 วิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการปรับปรุงหรือพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลต่อไป

7. เงื่อนไขความสำเร็จ

เงื่อนไขความสำเร็จ หมายถึง ปัจจัย เงื่อนไข หรือหลักปฏิบัติสำคัญที่จะทำให้การนำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลไปใช้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีดังต่อไปนี้

7.1 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและโรงเรียนกำหนดนโยบายและแผนการนิเทศที่ชัดเจน เหมาะสม เป็นไปได้ และปฏิบัติตามแผนการนิเทศที่กำหนดอย่างยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

7.2 ผู้บริหาร ศึกษานิเทศก์ และบุคคลที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด ผู้บริหาร และครูในระดับโรงเรียน ตระหนักและให้ความสำคัญของการดำเนินการนิเทศการศึกษา

7.3 ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้นิเทศได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอ และเกิดความพร้อมหรือมั่นใจในการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล

7.4 ครูผู้รับการนิเทศมีวิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

7.5 ครูผู้รับการนิเทศมีการจัดชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมระหว่างการเรียนรู้ภาษาไทย

7.6 ครูผู้รับการนิเทศมีรูปแบบวิธีการวัดผลการเรียนรู้ภาษาไทยที่เน้นการวัดและประเมินตามสภาพจริง

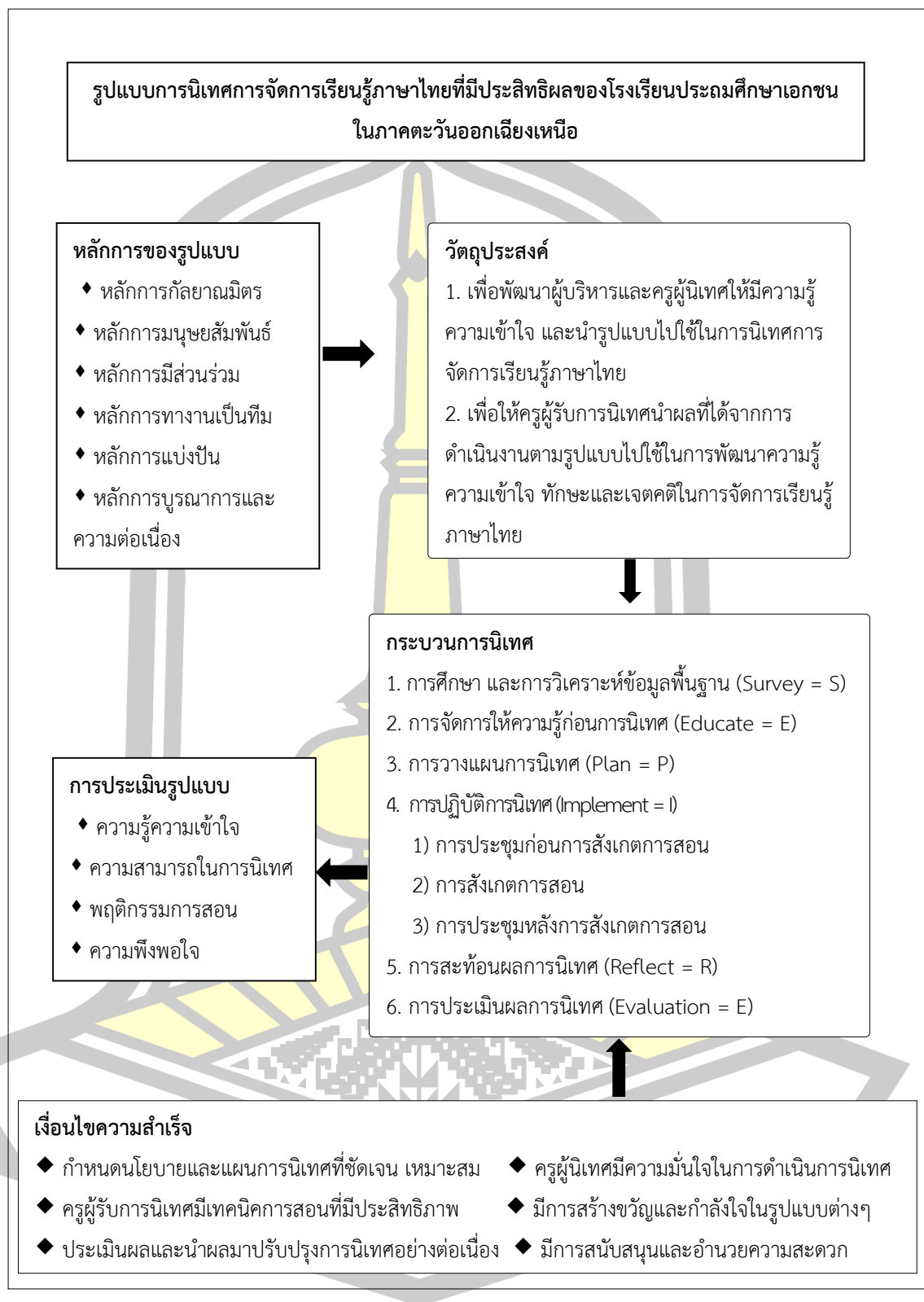
7.7 มีการสนับสนุนงบประมาณสื่อและเครื่องมือสำหรับปฏิบัติการกรรมการนิเทศตามความเหมาะสมจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือแหล่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

7.8 ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศ ได้รับการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

7.9 มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องและนำเอาผลการประเมินมาปรับปรุงการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนอยู่เสมอ

จาก (ร่าง) รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ภาพประกอบ 7 ร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน
ประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากนั้นผู้วิจัยจัดประชุมเพื่อวิพากษ์และตรวจสอบร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยใช้กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน (รายนามดังภาคผนวก ก) ได้แสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จากแบบบันทึกการประชุม ผลปรากฏดังนี้

1. ด้านหลักการของรูปแบบ

1.1 ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า หลักการของรูปแบบมีความชัดเจน ในการนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรมได้

1.2 ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ครอบคลุมแล้ว แต่ให้เพิ่มเติมเรื่อง การขยายคำจำกัดความพฤติกรรมที่ชัดเจน หลากหลาย เพื่อให้เกิดความเป็นไปได้ที่สมบูรณ์ และหลอมหลักการให้เป็นข้อความที่หลอมรวมหลักการจากข้อต่าง ๆ ให้ผสมกลมกลืนเป็นเนื้อความเดียวกัน

1.3 ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยในหลักการที่จะทำให้การนิเทศเป็นกระบวนการที่จะให้เกิดการพัฒนาาร่วมกัน ดังนั้นสิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือ การปรับเปลี่ยนทัศนคติของผู้เกี่ยวข้องกับการนิเทศโดยเฉพาะในโรงเรียนเอกชนที่มีความเป็นเอกเทศในด้านวิชาการและการบริหารจัดการ ต้องสร้างทัศนคติแก่ผู้บริหารโรงเรียนที่จะเข้าร่วมการนิเทศ ให้ทุกฝ่ายเข้าใจร่วมกันว่า เป้าหมายของการนิเทศอยู่ที่การพัฒนาหรือปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้ดีขึ้นและช่วยกันแก้ไขปัญหา

2. ด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบ

2.1 ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า เป็นวัตถุประสงค์ที่สมบูรณ์แล้ว ควรจะมีรูปแบบที่เป็นรูปธรรมในการติดตามผล หลักการนิเทศที่ชัดเจน

2.2 ควรปรับคำให้กระชับและสื่อความหมายที่ชัดเจนในการนำไปใช้จริง

3. กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล

3.1 ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่ากระบวนการนิเทศมีขั้นตอนที่ชัดเจน ควรมีการบูรณาการที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเป็นขั้นตอนที่จะทำให้ประหยัดเวลาและประหยัดค่าใช้จ่าย

3.2 หัวใจของรูปแบบ คือ วิธีการดำเนินการนิเทศ ควรพิจารณาเป็นหลัก

4. การประเมินรูปแบบ

4.1 ควรประเมินรูปแบบ คือ ประเมินในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ

4.2 ควรร่วมกันประเมินโดยนำผลจากการใช้จริงของผู้เกี่ยวข้องแบบกัลยาณมิตรสะท้อนผลทุกแง่ทุกมุม

4.3 การสังเกต การสอบถามนักเรียน ซึ่งเป็นผู้จะได้รับผลจากการพัฒนาการทำงาน ของครู ซึ่งได้รับการเรียนรู้และพัฒนาจากการนิเทศ

5. เงื่อนไขความสำเร็จ

5.1 ชัดเจนและเห็นด้วยในทุกประเด็นโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเงื่อนไขที่เกี่ยวกับ ความตระหนักหรือการให้ความสำคัญของการดำเนินการนิเทศการศึกษา เพราะเป็นปัจจัยเบื้องต้นที่ จะมีผลโดยตรงต่อความสำเร็จของการนิเทศ

5.2 ควรเพิ่มเงื่อนไข การสร้างแรงจูงใจในการกำหนดนโยบายระดับโรงเรียน สำหรับผู้ปฏิบัติงานที่ประสบความสำเร็จ ควรมีการเสริมสร้างขวัญกำลังใจในรูปแบบต่าง ๆ ที่เหมาะสม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มี ประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมา ปรับปรุงรูปแบบ โดยมีองค์ประกอบและรายละเอียดของรูปแบบ ดังต่อไปนี้

1. หลักการของรูปแบบ

หลักการ หมายถึง หลักหรือสิ่งที่กำหนดเป็นแนวทางในการคิด การปฏิบัติในการ ดำเนินงานต่าง ๆ การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพต้องมีหลักการในการ ดำเนินงาน ดังนั้นหลักการของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นการบวนการนิเทศที่เป็นระบบภายใต้วัฒนธรรมองค์กรแห่งความร่วมมือ ช่วยเหลือเกื้อกูลและ ศรัทธาซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย 6 หลักการ ดังนี้

1.1 หลักการกัลยาณมิตร หมายถึง การดำเนินการใด ๆ ที่นำเอาคุณธรรมของ กัลยาณมิตร 7 ประการ มาใช้เป็นหลัก รวมทั้งการเน้นความปลอดโปร่งใจ ไม่บีบบังคับเน้นความมีน้ำใจ ช่วยเหลือเกื้อกูล สร้างความเข้าใจกระจ่างแจ้ง แน่แนวทางที่ถูกต้องด้วยการยอมรับนับถือ ซึ่งกันและกัน

1.2 หลักการมนุษยสัมพันธ์ หมายถึง เทคนิคการกระตุ้นให้คนและกลุ่มคน มาเกี่ยวข้องกับทั้งในเรื่องงาน เรื่องส่วนตัว จนสามารถทำกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยยึดหลักสังคหัตถุธรรม 4 และความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจ เพื่อที่จะทำกิจกรรมดังกล่าว ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการทำงานเพื่อส่วนรวมนี้ จะเป็นกระบวนการกลุ่มที่จะทำงานร่วมกัน ด้วยความเต็มใจและความสามารถ

1.3 หลักการมีส่วนร่วม หมายถึง การให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมใน การดำเนินการต่าง ๆ ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพในบทบาทต่าง ๆ ตามความเหมาะสม เช่น การเป็นผู้นิเทศ หรือการเป็นผู้รับการนิเทศ คณะกรรมการหรือคณะกรรมการ

ต่าง ๆ โดยให้มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูล ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมเสนอแนะ ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบในการที่จะทำให้การดำเนินการนี้เกิดดำเนินไปสู่ วัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

1.4 หลักการทำงานเป็นทีม หมายถึง การสร้างและพัฒนาทีมงานเป็นความ ร่วมมือ ร่วมใจของผู้บริหาร ครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศ หรือผู้เกี่ยวข้อง เพื่อที่จะทำงานให้บรรลุ เป้าหมายร่วมกัน ต้องอาศัยความเข้าใจ ความผูกพัน และความร่วมมือซึ่งกันและกันของสมาชิกใน กลุ่ม เพื่อให้สมาชิกสามารถทำงานร่วมกันจนประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายสูงสุดของทีมได้

1.5 หลักการแบ่งปัน หมายถึง การที่ผู้บริหารและครูผู้นิเทศให้สิ่งที่มีหรือสิ่งที่ สามารถให้แก่ครูผู้รับการนิเทศได้ และเป็นประโยชน์กับครูผู้รับการนิเทศได้ เช่น สารสนเทศ ความรู้ และประสบการณ์ระหว่างกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ โดยการแลกเปลี่ยนนั้น สามารถทำ ได้ในหลายรูปแบบทั้งการบอกเล่าด้วยวาจา หรือการอภิปรายในประเด็นหรือหัวข้อที่สนใจร่วมกัน ถ่ายทอดเป็นลักษณะอักษรในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ เอกสาร ตำรา ฐานข้อมูลในคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

1.6 หลักบูรณาการและความต่อเนื่อง การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มี ประสิทธิภาพ เป็นการปฏิบัติงานร่วมกัน มีการเชื่อมโยงประสานสัมพันธ์กันระหว่างผู้นิเทศการสอน ผู้รับการนิเทศและผู้เกี่ยวข้องการปฏิบัติงานต้องอาศัยการบูรณาการองค์ความรู้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างเหมาะสม คุ่มค่า เพื่อให้การดำเนินการนิเทศการสอนมีการพัฒนาต่อเนื่อง เกิดความยั่งยืน และ เพื่อให้คุณภาพทางการศึกษาเกิด ผลสัมฤทธิ์อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด

2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

2.1 เพื่อพัฒนาผู้รับการนิเทศให้มีสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

2.2 เพื่อพัฒนาผู้นิเทศให้สามารถนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

5. กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน (Survey : S)

1. ศึกษารายงานประจำปีของสถานศึกษา ข้อมูลพื้นฐาน โครงการ/กิจกรรม การประเมินตนเอง ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา NT, O-Net การทดสอบการอ่าน ผลการ ประเมินคุณภาพภายในและภายนอก สภาพปัญหา แนวทางแก้ไข และสิ่งที่ต้องการพัฒนา

2. ศึกษาปัญหาและความต้องการด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย วิเคราะห์ สภาพบริบทต่าง ๆ ด้วยเทคนิค SWOT Analysis เพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการกำหนด นโยบายการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ

3. กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ พันธกิจ กลยุทธ์ จุดเน้นการพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางหรือวิธีการดำเนินงานให้การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยบรรลุเป้าหมาย

4. สื่อสารกับครู และบุคลากรในสถานศึกษา ให้มีความตระหนักเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ขั้นที่ 2 สร้างความรู้ก่อนการนิเทศ (Educate : E)

1. สร้างความตระหนักครูผู้รับการนิเทศถึงความเข้าใจว่า การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลเป็นการทำงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาร่วมงานให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานสูงขึ้น

2. จัดการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ ได้แก่ การจัดสนทนาทางวิชาการ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องที่จะนิเทศ และจัดเอกสารทางวิชาการให้ผู้รับการนิเทศไปศึกษาค้นคว้า

3. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพครูด้วยกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลในเรื่อง การวิเคราะห์ปัญหา การออกแบบจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล

4. จัดศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคนและพัฒนางานให้มีคุณภาพ

5. ส่งครูเข้ารับการอบรมหรือร่วมกิจกรรมวิชาการต่าง ๆ ที่จัดโดยหน่วยงานอื่นนอกเหนือจากโรงเรียนหรือหน่วยงานต้นสังกัดดำเนินการจัดให้

6. สร้างความร่วมมือและให้ขวัญกำลังใจซึ่งกันและกัน ระหว่าง คือ ผู้บริหาร ผู้นิเทศ และผู้รับการนิเทศ ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยให้สำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 3 วางแผนการนิเทศ (Planning : P)

1. กำหนดปัญหาสำคัญเพื่อการนิเทศที่ผู้รับการนิเทศประสบอยู่มีการตรวจสอบสภาพปัญหาในการปฏิบัติงานการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยของผู้รับการนิเทศ และมีการจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังของปัญหา แล้วคัดเลือกประเด็นปัญหาที่สำคัญในระดับต้น ๆ

2. วิเคราะห์ความต้องการนิเทศของครูผู้รับการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยในโรงเรียน มีการสอบถาม การสังเกตสภาพการปฏิบัติงาน การตรวจผลการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศและรับทราบความต้องการนิเทศกับครูผู้รับการนิเทศโดยตรง โดยประชุมวิเคราะห์ความต้องการนิเทศร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ

3. กำหนดวัตถุประสงค์การนิเทศ โดยการระบุผลหรือพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับการนิเทศหลังจากการนิเทศสิ้นสุดลง เป็นผลหรือพฤติกรรมที่ผู้รับการนิเทศสามารถ

ปฏิบัติได้และผู้นิเทศสามารถวัดหรือสังเกตได้ ซึ่งผู้นิเทศสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการการนิเทศของผู้รับการนิเทศ

4. กำหนดเนื้อหาการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย โดยการระบุ และเลือกเนื้อหาที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้รับการนิเทศได้เรียนรู้และบรรลุวัตถุประสงค์การนิเทศตามที่กำหนดไว้ โดยกำหนดเนื้อหาการนิเทศให้สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการ และวัตถุประสงค์การนิเทศ ซึ่งการกำหนดเนื้อหาอาจกำหนดโดยผู้นิเทศร่วมกับผู้รับการนิเทศ ผู้นิเทศกับผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้นิเทศกำหนดเนื้อหาการนิเทศด้วยตนเอง

5. ประเมินพฤติกรรมเบื้องต้นก่อนการนิเทศ โดยศึกษาข้อมูลของผู้รับการนิเทศว่ามีความรู้ ทักษะ หรือเจตคติอย่างไรต่อเนื้อหาการนิเทศ ซึ่งดำเนินการได้โดยการสังเกต พฤติกรรม การตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน การสัมภาษณ์ หรือการทดสอบความรู้ของผู้รับการนิเทศ

6. กำหนดกิจกรรมการนิเทศ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และเนื้อหาการนิเทศโดยการระบุวิธีหรือกิจกรรม ซึ่งผู้นิเทศจะดำเนินกับผู้รับการนิเทศ และกิจกรรมการนิเทศที่สำคัญ เหมาะสมกับการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย คือ การให้คำปรึกษา แนะนำ การประชุม การเยี่ยมนิเทศชั้นเรียน การสังเกตการสอน การสนทนาทางวิชาการ การให้ศึกษาเอกสารทางวิชาการ การอบรมและการส่งครูเข้าอบรมหรือร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การนิเทศตามที่กำหนดไว้

7. กำหนดกลุ่มครูผู้รับการนิเทศ โดยการจัดกลุ่มผู้รับการนิเทศให้เหมาะสมกับกิจกรรมการนิเทศ วัตถุประสงค์และเนื้อหาการนิเทศ ซึ่งอาจเป็นกลุ่มรายบุคคล กลุ่มขนาดเล็ก หรือกลุ่มขนาดใหญ่

8. กำหนดเวลาการนิเทศ โดยการระบุวันหรือช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินการนิเทศ โดยกำหนดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา สถานที่ กิจกรรม งบประมาณ และความสนใจของผู้รับการนิเทศ และต้องระบุปฏิทินการนิเทศในแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจน

9. กำหนดสถานที่ปฏิบัติการนิเทศ โดยการกำหนดสถานที่ที่เหมาะสมกับขนาดของกลุ่มผู้รับการนิเทศและกิจกรรมการนิเทศเพื่อปฏิบัติการนิเทศ

10. เลือกสรรทรัพยากรเพื่อการนิเทศ โดยการคัดเลือกสื่อและเครื่องมือการนิเทศเพื่อใช้ในการปฏิบัติการนิเทศ ให้ตรงกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และกลุ่มผู้รับการนิเทศ ซึ่งต้องเป็นสื่อและเครื่องมือการนิเทศที่เอื้อต่อการนำไปใช้ และสามารถจัดหา จัดทำหรือผลิตได้ง่าย

ขั้นที่ 4 ปฏิบัติการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพ

(Implement : I) ประกอบด้วย กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ 3 ขั้น คือ

1. การประชุมก่อนการสังเกตการสอน

1.1 ประชุมปรึกษาหารือและสร้างความเข้าใจร่วมกัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันในเรื่องขั้นตอนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล ทบทวนเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรมการเรียนรู้ วิธีการวัดประเมินผลการเรียนรู้

1.2 ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูในประเด็นการสังเกตการสอนและการใช้เครื่องมือสังเกตการสอน

2. การสังเกตการสอน

2.1 ดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ตามกำหนดแผนการนิเทศการสอนและบันทึกการสังเกตการสอนตามประเด็นการสังเกตการสอนจากเครื่องมือที่ได้ตกลงและทำความเข้าใจร่วมกัน

2.2 สังเกตการสอนด้วยการเยี่ยมชั้นเรียน โดยมีการวิเคราะห์พฤติกรรม การจัดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้น และร่วมกันพัฒนาการทำงานให้มีคุณภาพ

2.3 สร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศพร้อม ๆ กับการทำงาน และหลังจากการทำงานสิ้นสุดลง

2.4 ให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อผู้รับการนิเทศในการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและเท่าเทียมกัน

2.5 ใช้สื่อและเครื่องมือการนิเทศอย่างเหมาะสมขณะปฏิบัติการนิเทศเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลจากการสังเกตการสอน

2.6 ประเมินผลการดำเนินงานเป็นระยะขณะปฏิบัติการนิเทศด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือการประเมินผลที่สัมพันธ์กับวิธีการประเมิน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการสอน

3.1 ผู้นิเทศรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสังเกตการณ์สอนให้ชัดเจน เข้าใจง่าย พร้อมทั้งจะนำเสนอให้ครูผู้สอนทราบ โดยที่ผู้นิเทศจะต้องจัดการกับข้อมูลนั้นอย่างสมบูรณ์ที่สุด

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลให้หลีกเลี่ยงความคิดเห็นหรือค่านิยมส่วนตัวอย่าให้มีอิทธิพลในการวิเคราะห์และตัดสินใจ

3.3 แปลผลของข้อมูลจากการสังเกตให้ครูเข้าใจอย่างชัดเจน

3.4 เสนอผลการวิเคราะห์ให้ครูทราบ ว่า จากการสังเกตการณ์สอนนั้น พฤติกรรมที่บันทึกออกมาตามที่ได้เห็นแล้ว ร่วมกันคิดพิจารณาจุดที่ต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือคงไว้

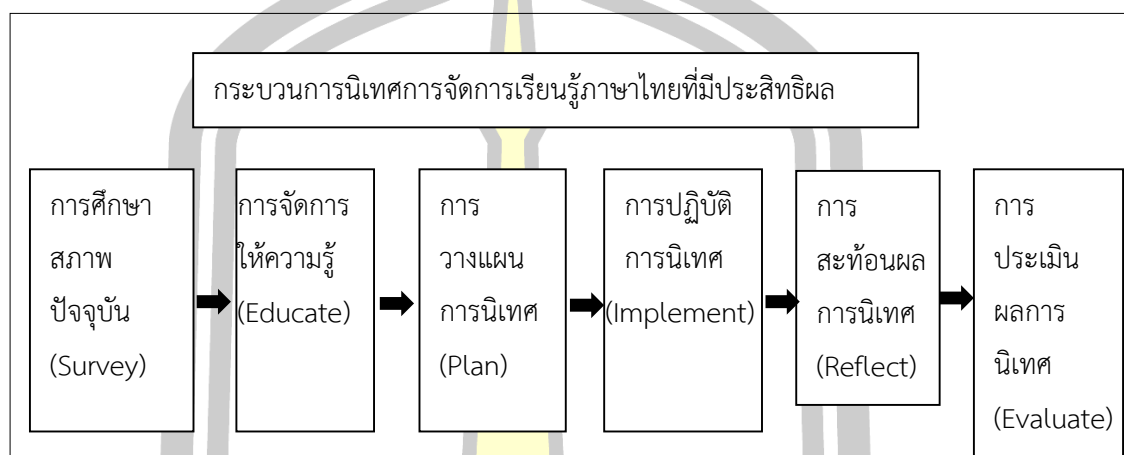
ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้ (Reflect : R) ประกอบด้วย

- 4.1 ผู้นิเทศหรือผู้สังเกตนำเสนอ แสดงข้อมูลที่บันทึกจากการสังเกตการณ์ สอนโดยไม่มีการประเมินใด ๆ
- 4.2 ครูร่วมวิเคราะห์เหตุการณ์ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นตามที่ปรากฏในแบบ บันทึกที่มีการนำเสนอ ผู้สังเกตช่วยอธิบายพฤติกรรมต่าง ๆ ให้ชัดเจนขึ้น
- 4.3 ครูตีความหมายพฤติกรรมการสอนของตนเองและการเรียนรู้ของนักเรียน โดยการช่วยเหลือของผู้นิเทศหรือผู้สังเกต ตามที่มีการบันทึกจากข้อมูลที่สังเกตและครูต้องมีการ ประเมินผลจากการปฏิบัติของตนเอง
- 4.4 ครูตัดสินใจเลือกวิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม และนำมาใช้เพื่อให้เกิดผลที่ ต้องการ โดยการช่วยเหลือของผู้นิเทศหรือผู้สังเกต
- 4.5 ผู้นิเทศหรือผู้สังเกตเสริมกำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ให้เกียรติ ให้รางวัล หรือเกียรติบัตรแก่ครูผู้รับการนิเทศ เมื่อครูผู้รับการนิเทศแสดงความตั้งใจที่จะเปลี่ยนแปลงการสอน และผู้สังเกตเห็นด้วยและพร้อมที่จะช่วยเหลือครูผู้รับการนิเทศ
- 4.6 ผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศปรับปรุงการดำเนินงานโดยการนำเอา ผลวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับไปใช้

ขั้นที่ 5 ประเมินผลการนิเทศ (Evaluating : E)

- 5.1 ประเมินผลการนิเทศระหว่างดำเนินงานและหลังดำเนินงาน โดยใช้วิธีการประเมินหลากหลายที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมการนิเทศ
- 5.2 จัดทำเครื่องมือประเมินขึ้นใช้เอง หรือจัดหาเครื่องมือการประเมินจาก แหล่งอื่น
- 5.3 สังเกตพฤติกรรมปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ
- 5.4 สนทนาหรือซักถามผู้รับการนิเทศ เพื่อนร่วมงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง
- 5.5 ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ
- 5.6 ใช้แบบสอบถามเพื่อติดตามผลการดำเนินการ
- 5.7 ประชุมพิจารณาร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศเพื่อประเมินผล การดำเนินการ
- 5.8 สรุปผลการประเมินและรายงานผู้เกี่ยวข้อง
- 5.9 เผยแพร่และขยายผลในลักษณะการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน โดยเน้นการสร้างเครือข่าย

ดังนั้น วิธีดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถอธิบายได้ปรากฏดังแผนภาพ ดังนี้

ภาพประกอบ 8 วิธีการดำเนินงานตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล

6. การประเมินรูปแบบ

ในการนำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลไปใช้ โรงเรียนควรกำหนดแนวทางการประเมิน การดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

6.1 ประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจอย่างชัดเจนระหว่างผู้บริหารโรงเรียน และครูเกี่ยวกับการดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลเพื่อพัฒนา การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

6.2 แต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

6.3 ประเมินผลการดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบหรือไม่ ดังนี้

6.3.1 ประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารและครูผู้นิเทศเกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลโดยการทดสอบหรือสัมภาษณ์

6.3.2 ประเมินความสามารถของผู้บริหารและครูผู้ทีนิเทศในการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลโดยการสัมภาษณ์สังเกตหรือตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน

6.3.3 ประเมินความสามารถของครูผู้รับการนิเทศในการปฏิบัติงานที่สืบเนื่องจากการดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล โดยการสัมภาษณ์ สังเกต หรือตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน

6.3.4 ประเมินความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศและนักเรียนที่ได้รับการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล

6.4 สรุปและรายงานผลการประเมินการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล

6.5 วิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลย้อนกลับในการปรับปรุงหรือพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลต่อไป

7. เงื่อนไขความสำเร็จ

เงื่อนไขความสำเร็จ หมายถึง ปัจจัย เงื่อนไข หรือหลักปฏิบัติสำคัญที่จะทำให้การนำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลไปใช้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีดังต่อไปนี้

7.1 สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดและโรงเรียนกำหนดนโยบายและแผนการนิเทศที่ชัดเจน เป็นไปได้ และปฏิบัติตามแผนการนิเทศที่กำหนดอย่างยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

7.2 ผู้บริหารโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ และบุคคลที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด ผู้บริหาร และครูในระดับโรงเรียน ตระหนักและให้ความสำคัญของการดำเนินการนิเทศการศึกษา

7.3 ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้นิเทศได้รับการพัฒนาอย่างเพียงพอ และเกิดความพร้อมหรือมั่นใจในการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล

7.4 ครูผู้รับการนิเทศมีวิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

7.5 ครูผู้รับการนิเทศมีการจัดกิจกรรมการใช้ภาษาไทยในการปฏิสัมพันธ์ และการสื่อสารระหว่างเรียน และมีการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนและสิ่งแวดล้อมระหว่างการเรียนรู้

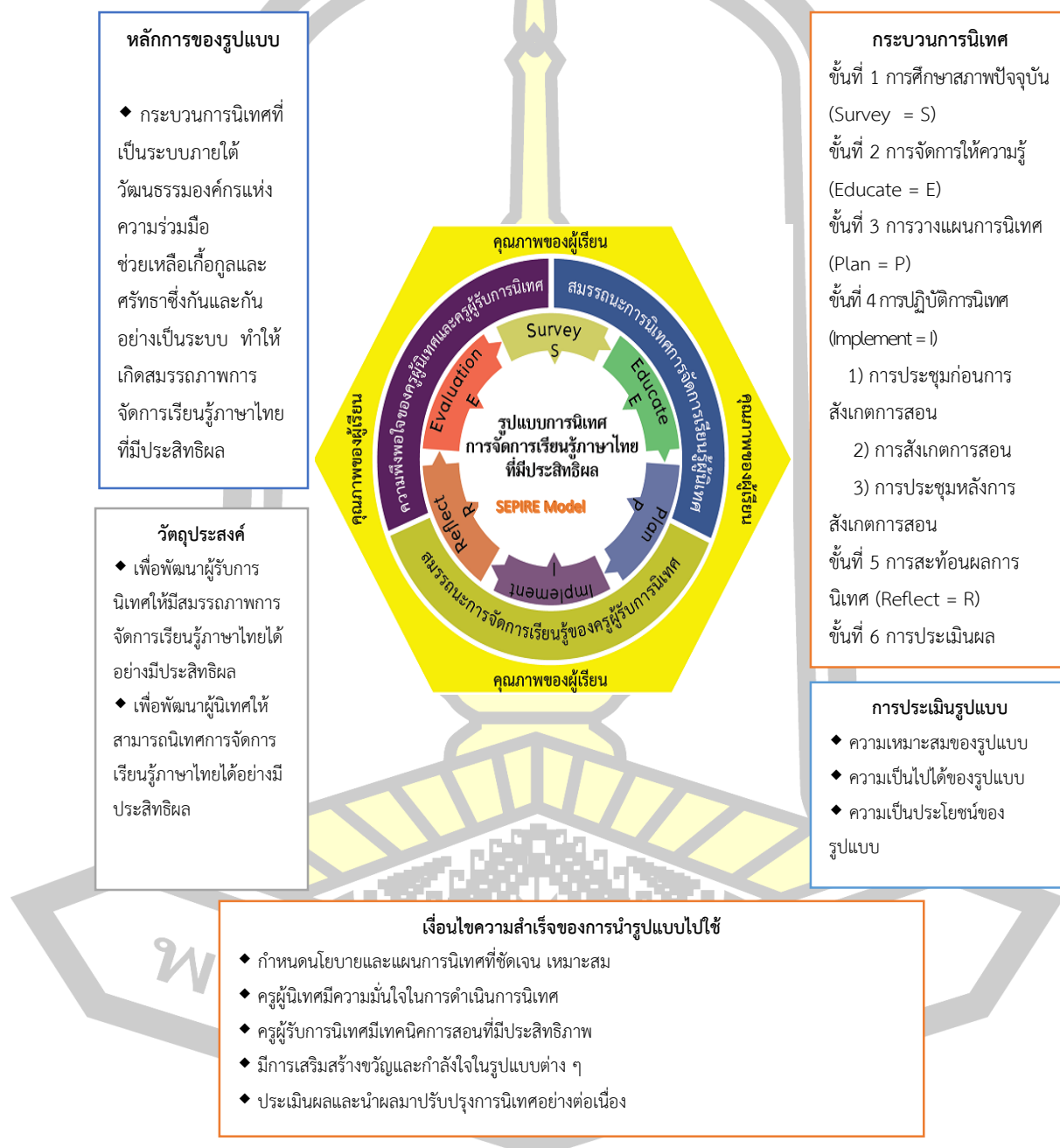
7.6 ครูผู้รับการนิเทศมีรูปแบบวิธีการวัดผลการเรียนรู้ภาษาไทยที่เน้นการวัดและประเมินตามสภาพจริง

7.7 มีการสนับสนุนงบประมาณสื่อและเครื่องมือสำหรับปฏิบัติการกิจกรรมการนิเทศตามความเหมาะสมจากหน่วยงานต้นสังกัดหรือแหล่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

7.8 ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้นิเทศ และครูผู้รับการนิเทศ ได้รับการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

7.9 มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องและนำเอาผลการประเมินมาปรับปรุง
การนิเทศการศึกษาในโรงเรียนอยู่เสมอ

จากที่ได้ปรับปรุงรูปแบบตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ได้รูปแบบการนิเทศ
การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล ปรากฏดังภาพประกอบ 19 ดังนี้

ภาพประกอบ 9 รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.3 จัดทำคู่มือการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มี ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ดำเนินการจัดทำคู่มือ การนิเทศเพื่อใช้ในการอบรมให้ความรู้สำหรับผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศ ประกอบด้วย

หลักการ

1. เป็นหลักสูตรฝึกอบรมผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนาให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดการนิเทศและจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล
2. เป็นหลักสูตรให้ผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศนำความรู้จากการฝึกอบรมไป ปฏิบัติงานในโรงเรียนของตนเอง
3. เพื่อให้ผู้นิเทศและครูร่วมกันจัดการนิเทศได้

เนื้อหาหลักสูตรการฝึกอบรม

เนื้อหาของหลักสูตรฝึกอบรมเรื่อง รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วยเนื้อหา จำนวน 6 หน่วย รวมจำนวน 14 ชั่วโมง ดังนี้

หน่วยที่ 1 ความหมาย ความสำคัญการนิเทศ	เวลา 1 ชั่วโมง
หน่วยที่ 2 ทักษะการนิเทศ	เวลา 1 ชั่วโมง
หน่วยที่ 3 เทคนิคการนิเทศ	เวลา 2 ชั่วโมง
หน่วยที่ 4 กระบวนการนิเทศ	เวลา 3 ชั่วโมง
หน่วยที่ 5 การสังเกตการสอน	เวลา 6 ชั่วโมง
หน่วยที่ 6 การวิเคราะห์การสังเกตการสอน	เวลา 1 ชั่วโมง

กิจกรรมการฝึกอบรม

กิจกรรมการฝึกอบรม ได้แก่ การบรรยายให้ความรู้ การอภิปราย การฝึก การปฏิบัติกิจกรรม การระดมสมอง และการนำเสนอผลงาน

สื่อการอบรม

สื่อประกอบการอบรม ได้แก่ เอกสารใบความรู้ ใบงาน เครื่องฉายโปรเจคเตอร์ การวัดและประเมินผล

1. ทดสอบความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรม (Pretest-Posttest)
2. สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรฝึกอบรม

2.4 ประเมินความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศ และหาคุณภาพของคู่มือการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพและประเมินร่างรูปแบบและคู่มือก่อนนำไปใช้จริง ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศ เพื่อปรับปรุงแก้ไข ผลการตรวจพิจารณาความเหมาะสมของคู่มือการนิเทศโดยใช้แบบประเมินเพื่อตรวจสอบความเหมาะสม

ตอนที่ 3 การประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้จัดสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) โครงร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในวันที่ 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2562 ณ ห้องบุญชม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน เพื่อร่วมวิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขร่างรูปแบบให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และนำร่างรูปแบบการนิเทศให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 คน ประเมินว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความมีประโยชน์มากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการวิเคราะห์การประเมินโครงร่างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏดังตาราง 14

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. หลักการของรูปแบบ	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
3. กระบวนการนิเทศ SEPIRE	4.60	0.55	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
4. การประเมินรูปแบบ	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
5. เจ็อนใจความสำเร็จ	4.80	0.45	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.72	0.49	มากที่สุด	4.84	0.36	มากที่สุด	4.92	0.18	มากที่สุด

จากตาราง 14 ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความมีประโยชน์ โดยภาพรวมระดับด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความมีประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านความเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ด้านความเป็นไปได้มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.84 และด้านความมีประโยชน์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.92

ตาราง 15 แสดงระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคู่มือการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (N = 10)

ประเด็น	เหมาะสม		เป็นไปได้		เป็นประโยชน์		สรุป	
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.
ส่วนที่ 1 บทนำ								
1. หลักการของคู่มือ	4.50	0.53	4.60	0.52	4.50	0.53	4.53	0.51
2. วัตถุประสงค์ของคู่มือ	4.60	0.52	4.60	0.52	4.60	0.52	4.60	0.50
โดยรวม	4.55	0.52	4.60	0.52	4.55	0.52	4.57	0.37
ส่วนที่ 2 เนื้อหา								
3. ความหมาย ความสำคัญ การนิเทศ	4.70	0.48	4.80	0.42	4.80	0.42	4.77	0.43
4. ทักษะการนิเทศ	4.80	0.42	4.80	0.42	4.80	0.42	4.80	0.41
5. เทคนิคการนิเทศ	4.70	0.48	4.80	0.42	4.80	0.42	4.77	0.43
6. การบวนการนิเทศ	4.70	0.48	4.80	0.42	4.80	0.42	4.77	0.43
7. การสังเกตการสอน	4.60	0.52	4.70	0.48	4.80	0.42	4.70	0.47
8. การวิเคราะห์การสังเกตการสอน	4.50	0.53	4.70	0.48	4.70	0.48	4.63	0.49
โดยรวม	4.67	0.49	4.77	0.44	4.78	0.43	4.74	0.18
ส่วนที่ 3 การวัดและประเมินผล								
9. กิจกรรมการอบรม	4.70	0.48	4.70	0.48	4.60	0.52	4.67	0.48
10. สื่อประกอบการอบรม	4.50	0.53	4.60	0.52	4.50	0.53	4.53	0.51
10. การวัดและประเมินผล	4.50	0.53	4.60	0.52	4.50	0.53	4.53	0.51
โดยรวม	4.57	0.51	4.63	0.51	4.53	0.52	4.58	0.30
รวมเฉลี่ย	4.62	0.50	4.70	0.47	4.67	0.47	4.66	0.16

จากตาราง 15 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่า คู่มือการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.62$) มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$) และมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$)

ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับคู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรุปได้ดังนี้

1. ควรเลือกใช้คำที่ตรงกัน ให้ผู้นำไปใช้เข้าใจชัดเจน
2. ควรกำหนดบทบาทหน้าที่ ได้แก่ ผู้นิเทศ ผู้รับการนิเทศ นักเรียน ให้ชัดเจน
3. ควรกำหนดเป้าหมายการพัฒนาผู้นิเทศให้มีสมรรถภาพการนิเทศและผู้รับการนิเทศให้มีสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนให้ชัดเจน
4. ควรกำหนดการนิเทศให้ชัดเจน เช่น การสังเกตชั้นเรียน ผู้นิเทศจะดูอะไร ประเด็นของการนิเทศ เรื่องที่สะท้อนผล หลังจากสะท้อนผลจะนำเอาวิธีการสอนที่ดีที่สุดของครูไปทำอย่างไร
5. ปรับหลักการของการนิเทศ ให้ครอบคลุมถึงหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
6. การนิเทศควรให้รายละเอียดกระบวนการ/ขั้นตอนของการนิเทศแบบ SEPIRE ให้ชัดเจน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูลการนำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้นไปใช้

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ นำไปใช้กับโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายที่สมัครใจเข้าร่วมการวิจัย คือ โรงเรียนสันติธรรมวิทยาคม ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญ สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร มีการดำเนินการตามขั้นตอน ของรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น โดยใช้การทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) และแบบการทดลองดูสภาพเวลา มีการเก็บคะแนนพัฒนาการต่อเนื่องตามช่วงเวลาที่กำหนด (Equivalent Time-Sample Design) กับครูกลุ่มตัวอย่างโดยทุกขั้นตอน มีการติดตามดูแลช่วยเหลือ (Mentoring)

ผลการประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กลยุทธ์ในการดำเนินการพัฒนาคือการอบรมเชิงปฏิบัติการครูภาษาไทย ตามกิจกรรมที่กำหนดขึ้น เพื่อพัฒนาครู

ภาษาไทยให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล ซึ่งผลการประเมินและสรุปผลการประเมิน ปรากฏดังนี้

1. ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูผู้รับการนิเทศ

การทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูผู้รับการนิเทศในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ดำเนินการวิจัยตามกระบวนการวิจัยเชิงทดลอง แบบแผนการทดลองที่ใช้เป็นแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อน-หลัง วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความรู้ของครูภาษาไทย โดยใช้สถิติ t-test และหลังจากทดลองใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของครูภาษาไทย ตามวันเวลาที่กำหนดแล้ว ปรากฏดังตาราง 16

ตาราง 16 ผลการทดสอบรายบุคคลก่อนและหลังการพัฒนาด้วยรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คนที่	คะแนนก่อนการพัฒนา (20 คะแนน)	ร้อยละ	คะแนนหลังการพัฒนา (20 คะแนน)	ร้อยละ
1	8	40.00	15	75.00
2	10	50.00	17	85.00
3	9	45.00	16	80.00
4	12	60.00	16	80.00
5	7	35.00	14	70.00
\bar{X}	9.20	46.00	15.60	78.00
S.D.	1.92		1.14	
%	46.00	46.00	78.00	78.00

จากตาราง 16 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้ร่วมวิจัย พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ก่อนการพัฒนา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.20 คิดเป็นร้อยละ 46.00 และหลังการพัฒนามีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.60 คิดเป็นร้อยละ 78.00 โดยมีความรู้เพิ่มขึ้น 6.40 คิดเป็นร้อยละ 32.00

จากข้อมูลที่มีการทดสอบก่อนและหลังนำมาเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังการพัฒนา โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test Dependent) ปรากฏดังตาราง 17

ตาราง 17 ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของ
ของผู้ร่วมวิจัยก่อนและหลังการพัฒนา

กลุ่มตัวอย่าง	N	\bar{X}	S.D.	t	Sig.(1-tailed)
ก่อนได้รับการพัฒนา	5	9.20	1.14	10.667*	0.000
หลังได้รับการพัฒนา		15.60	1.92		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 17 แสดงให้เห็นว่า ครูผู้รับการนิเทศก่อนได้รับการนิเทศ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล มีค่าเฉลี่ยระดับความรู้เท่ากับ 9.20 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.14 และหลังได้รับการนิเทศ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.60 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.92 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียนพบว่า คะแนนสอบหลังได้รับการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้สูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า การใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจมากขึ้น

2. ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของครูผู้รับการนิเทศ

หลังจากผู้วิจัยดำเนินงานนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานได้มีการสะท้อนและสรุปผลโดยการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้รับการนิเทศ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยี และด้านการวัดและประเมินผล หลังจากดำเนินกิจกรรมการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปรากฏดังตาราง 18

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 18 ผลการประเมินความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ระหว่างการใช้รูปแบบการ
 นิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลที่พัฒนาขึ้นของครูผู้สอนภาษาไทย คนที่ 1

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) สัปดาห์ที่				ค่าเฉลี่ย	แปลค่า
	1	2	3	4		
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้	3	4	4	5	4.00	ดี
2. สารระสำคัญ	3	3	4	5	3.75	ดี
3. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	3	3	4	4	3.50	ดี
4. การวัดประเมินผลการเรียนรู้	2	3	4	4	3.25	ดี
5. จุดประสงค์การเรียนรู้	3	4	5	5	4.25	ดี
6. สารการเรียนรู้	3	3	4	4	3.50	ดี
7. กระบวนการเรียนรู้/ กิจกรรมการเรียนรู้	3	3	4	5	3.75	ดี
8. สื่อการจัดการเรียนรู้หรือแหล่งการเรียนรู้	3	3	4	5	3.75	ดี
เฉลี่ย	2.88	3.25	4.13	4.63	3.72	ดี
แปลค่า	ปานกลาง	ดี	ดี	ดีมาก	ดี	ดี

จากตาราง 18 พบว่า ครูผู้สอนภาษาไทย คนที่ 1 ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ระหว่างการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลที่พัฒนาขึ้นในระดับดี ($\bar{X} = 3.72$) เมื่อจำแนกเป็นรายสัปดาห์ พบว่าเมื่อครูได้รับการนิเทศตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ครูมีความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นทุกสัปดาห์ คือ สัปดาห์ที่ 1 ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$) สัปดาห์ที่ 2 อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.25$) สัปดาห์ที่ 3 อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.13$) และสัปดาห์ที่ 4 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.63$)

พูน ปณ ทิโต ชิว

ตาราง 19 ผลการประเมินความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ระหว่างการใช้รูปแบบการ
 นิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลที่พัฒนาขึ้นของครูผู้สอนภาษาไทย คนที่ 2

รายการประเมิน	สัปดาห์ที่				ค่าเฉลี่ย	แปลค่า
	1	2	3	4		
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้	2	3	4	5	3.50	ดี
2. สาระสำคัญ	3	3	4	4	3.50	ดี
3. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	2	3	4	5	3.50	ดี
4. การวัดประเมินผลการเรียนรู้	3	3	4	4	3.50	ดี
5. จุดประสงค์การเรียนรู้	3	4	5	5	4.25	ดี
6. สาระการเรียนรู้	3	3	4	4	3.50	ดี
7. กระบวนการเรียนรู้/ กิจกรรมการเรียนรู้	3	3	4	5	3.75	ดี
8. สื่อการจัดการเรียนรู้หรือแหล่งการเรียนรู้	3	3	4	5	3.75	ดี
เฉลี่ย	2.75	3.13	4.13	4.63	3.66	ดี
แปลค่า	ปานกลาง	ดี	ดี	ดีมาก	ดี	ดี

จากตาราง 19 พบว่า ครูผู้สอนภาษาไทย คนที่ 2 ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ระหว่างการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลที่พัฒนาขึ้นในระดับดี ($\bar{X} = 3.66$) เมื่อจำแนกเป็นรายสัปดาห์ พบว่าเมื่อครูได้รับการนิเทศตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ครูมีความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นทุกสัปดาห์ คือ สัปดาห์ที่ 1 ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$) สัปดาห์ที่ 2 อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.13$) สัปดาห์ที่ 3 อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.13$) และสัปดาห์ที่ 4 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.63$)

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 20 ผลการประเมินความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ระหว่างการใช้รูปแบบการ
นิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลที่พัฒนาขึ้นของครูผู้สอนภาษาไทย คนที่ 3

รายการประเมิน	สัปดาห์ที่				ค่าเฉลี่ย	แปลค่า
	1	2	3	4		
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้	3	3	4	5	3.75	ดี
2. สาระสำคัญ	2	3	3	4	3.00	ปานกลาง
3. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	3	3	4	5	3.75	ดี
4. การวัดประเมินผลการเรียนรู้	2	3	4	4	3.25	ปานกลาง
5. จุดประสงค์การเรียนรู้	3	3	4	5	3.75	ดี
6. สาระการเรียนรู้	3	3	4	4	3.50	ดี
7. กระบวนการเรียนรู้/ กิจกรรมการเรียนรู้	3	4	4	5	4.00	ดี
8. สื่อการจัดการเรียนรู้หรือแหล่งการเรียนรู้	2	3	4	4	3.25	ปานกลาง
เฉลี่ย	2.63	3.13	3.88	4.50	3.53	ดี
แปลค่า	ปานกลาง	ปานกลาง	ดี	ดีมาก	ดี	ดี

จากตาราง 20 พบว่า ครูผู้สอนภาษาไทย คนที่ 3 ความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ระหว่างการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลที่พัฒนาขึ้นในระดับดี ($\bar{X} = 3.53$) เมื่อจำแนกเป็นรายสัปดาห์ พบว่าเมื่อครูได้รับการนิเทศตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ครูมีความสามารถในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นทุกสัปดาห์ คือ สัปดาห์ที่ 1 ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$) สัปดาห์ที่ 2 อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.13$) สัปดาห์ที่ 3 อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.88$) และสัปดาห์ที่ 4 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.50$)

พูน ปณ ทิโต ชิว

ตาราง 21 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้รับการนิเทศระหว่างการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลที่พัฒนาขึ้นของครูผู้สอนภาษาไทย คนที่ 1

รายการประเมิน	สัปดาห์ที่				ค่าเฉลี่ย	แปลค่า
	1	2	3	4		
1. การเตรียมความพร้อมก่อนสอน	3.00	3.75	4.25	4.50	3.88	ดี
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.00	3.10	4.00	4.50	3.65	ดี
3. การใช้สื่อเทคโนโลยี	3.00	3.33	4.00	5.00	3.83	ดี
4. การจัดบรรยากาศและบริหารชั้นเรียน	3.00	3.50	4.25	4.75	3.88	ดี
5. การประเมินผล	3.00	3.60	4.00	4.80	3.85	ดี
เฉลี่ย	3.00	3.56	4.03	4.72	3.83	ดี
แปลค่า	ปานกลาง	ดี	ดี	ดีมาก	ดี	ดี

จากตาราง 21 พบว่า ครูผู้สอนภาษาไทย คนที่ 1 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลระหว่างการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้นในระดับดี ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อจำแนกเป็นรายสัปดาห์ พบว่า เมื่อครูได้รับการนิเทศตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นทุกสัปดาห์ คือ สัปดาห์ที่ 1 ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) สัปดาห์ที่ 2 อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.56$) สัปดาห์ที่ 3 อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.03$) และสัปดาห์ที่ 4 อยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.72$)

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 22 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้รับการนิเทศระหว่างการใช้
รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลที่พัฒนาขึ้นของครูผู้สอน
ภาษาไทย คนที่ 2

รายการประเมิน	สัปดาห์ที่				เฉลี่ย	แปลค่า
	1	2	3	4		
1. การเตรียมความพร้อมก่อนสอน	3.00	3.50	4.25	4.25	3.75	ดี
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.00	3.00	3.90	4.20	3.53	ดี
3. การใช้สื่อเทคโนโลยี	3.00	3.67	4.00	4.00	3.67	ดี
4. การจัดบรรยากาศและบริหารชั้นเรียน	3.00	3.58	4.00	4.25	3.71	ดี
5. การประเมินผล	3.00	3.60	4.00	4.40	3.75	ดี
เฉลี่ย	3.00	3.35	4.00	4.27	3.65	ดี
แปลค่า	ปานกลาง	ปานกลาง	ดี	ดี	ดี	ดี

จากตาราง 22 พบว่า ครูผู้สอนภาษาไทย คนที่ 2 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้
ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลระหว่างการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล
ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้นในระดับดี ($\bar{X} = 3.65$)
เมื่อจำแนกเป็นรายสัปดาห์ พบว่า เมื่อครูได้รับการนิเทศตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ครูมีความสามารถ
ในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นทุกสัปดาห์ คือ สัปดาห์ที่ 1 ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) สัปดาห์ที่ 2
อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.35$) สัปดาห์ที่ 3 อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.00$) และสัปดาห์ที่ 4 อยู่ในระดับดีมาก
($\bar{X} = 4.27$)

พูน ปณ ภิโต ชีเว

ตาราง 23 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้รับการนิเทศระหว่างการใช้
รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลที่พัฒนาขึ้นของครูผู้สอน
ภาษาไทย คนที่ 3

รายการประเมิน	สัปดาห์ที่				เฉลี่ย	แปลค่า
	1	2	3	4		
1. การเตรียมความพร้อมก่อนสอน	3.00	3.25	4.00	4.50	3.69	ดี
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.00	3.20	4.00	4.20	3.60	ดี
3. การใช้สื่อเทคโนโลยี	3.00	3.00	4.00	4.00	3.50	ดี
4. การจัดบรรยากาศและบริหารชั้นเรียน	3.00	3.00	4.00	4.25	3.56	ดี
5. การประเมินผล	3.00	3.40	4.00	4.20	3.65	ดี
เฉลี่ย	3.00	3.25	4.00	4.16	3.60	ดี
แปลค่า	ปานกลาง	ปานกลาง	ดี	ดี	ดี	ดี

จากตาราง 23 พบว่า ครูผู้สอนภาษาไทย คนที่ 3 ความสามารถในการจัดการเรียนรู้
ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลระหว่างการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล
ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่พัฒนาขึ้นในระดับดี ($\bar{X} = 3.60$)
เมื่อจำแนกเป็นรายสัปดาห์ พบว่า เมื่อครูได้รับการนิเทศตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ครูมีความสามารถ
ในการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นทุกสัปดาห์ คือ สัปดาห์ที่ 1 ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) สัปดาห์ที่ 2
อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.25$) สัปดาห์ที่ 3 อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.00$) และสัปดาห์ที่ 4 อยู่ในระดับดีมาก
($\bar{X} = 4.16$)

พูน ปณ ภิโต ชีเว

ตาราง 24 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้รับการนิเทศหลังได้รับการนิเทศ
การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
	การเตรียมความพร้อมก่อนสอน			
1	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบถูกต้องครบถ้วน	3.83	0.14	ดี
2	จัดสื่ออุปกรณ์การสอนครบถ้วน สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	3.58	0.14	ดี
3	จัดทำแบบประเมินผลการเรียนรู้ไว้สอดคล้องกับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	3.50	0.00	ดี
4	มีการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของผู้เรียนกับความรู้ใหม่	4.17	0.14	ดี
	เฉลี่ย	3.77	1.89	ดี
	การจัดการจัดการเรียนรู้			
5	จัดกิจกรรมสอดคล้องกับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้	3.58	0.14	ดี
6	จัดกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้	3.58	0.14	ดี
7	เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง	3.75	0.25	ดี
8	จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะต่าง ๆ	3.50	0.00	ดี
9	ใช้เทคนิคการตั้งคำถาม นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น	3.42	0.14	ปานกลาง
10	เลือกใช้เทคนิคการสอนที่ตอบสนองกับความต้องการของนักเรียน	3.50	0.00	ดี
11	จัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนที่เป็นกลุ่มเก่ง	3.58	0.14	ดี
12	เลือกใช้กิจกรรมซ่อมเสริมนักเรียนที่เป็นกลุ่มอ่อนเพื่อให้ทันเพื่อน	3.58	0.14	ดี
13	ใช้การเสริมแรงตลอดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.83	0.14	ดี
14	ตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนระหว่างเรียนอย่างต่อเนื่อง	3.58	0.14	ดี
	เฉลี่ย	3.59	0.06	ดี

ตาราง 24 (ต่อ)

ที่	รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
	การใช้สื่อเทคโนโลยี			
15	ใช้สื่อเทคโนโลยีสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	3.67	0.14	ดี
16	สื่อเร้าใจและกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้	3.58	0.14	ดี
17	ใช้สื่อการสอนเหมาะสมถูกต้อง คุ่มค่า	3.75	0.25	ดี
	เฉลี่ย	3.67	0.17	ดี
	การจัดบรรยากาศและบริหารชั้นเรียน			
18	จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนการสอน	4.00	0.25	ดี
19	กระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยี			
	สารสนเทศ	3.58	0.14	ดี
20	ครูให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาแก่ผู้เรียน	3.83	0.29	ดี
21	ใช้เทคนิคหลากหลายในการควบคุมชั้นเรียน	3.50	0.00	ดี
	เฉลี่ย	3.72	0.16	
	การประเมินผล			
22	ประเมินศักยภาพนักเรียนก่อนเรียน	3.50	0.00	ดี
23	ประเมินศักยภาพนักเรียนระหว่างเรียน	3.67	0.14	ดี
24	ประเมินศักยภาพนักเรียนหลังเรียน	3.92	0.14	ดี
25	ใช้เทคนิคการประเมินผลตามสภาพจริง	3.75	0.25	ดี
26	ผลการเรียนทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ทักษะ และ			
	คุณลักษณะอันพึงประสงค์	3.92	0.14	ดี
	เฉลี่ย	3.75	0.14	ดี
	โดยรวม	3.68	0.14	ดี

จากตาราง 24 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้รับการนิเทศพบว่า โดยรวม ครูผู้รับการนิเทศ มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 3.68$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่

ด้านการเตรียมความพร้อมก่อนสอน ($\bar{X} = 3.77$) รองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ($\bar{X} = 3.75$) และด้านการจัดบรรยากาศและบริหารชั้นเรียน ($\bar{X} = 3.72$) ตามลำดับ

2.1 ผลการประเมินสมรรถภาพการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการประเมินทุกวันที่มีการนิเทศโดยผู้ประเมินประกอบด้วยผู้วิจัย เพื่อนครู และตัวผู้นิเทศประเมินตนเอง ผลการประเมินนำเสนอรายละเอียดปรากฏดังตาราง 25

ตาราง 25 ผลการประเมินสมรรถภาพการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รายการประเมิน	ประเมินครั้งที่	ผู้ประเมิน			\bar{X}	S.D.	แปลผล
		เพื่อนครู	ผู้นิเทศ	ผู้วิจัย			
การประชุมก่อนการนิเทศ	1	4	3	4	3.67	0.58	ดี
	2	4	5	3	4.00	1.00	ดี
	3	5	5	4	4.67	0.58	ดีมาก
	4	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
เฉลี่ยรายด้าน		4.50	4.50	4.00	4.33	0.29	ดี
การปฏิบัติการนิเทศ	1	4	4	4	4.00	0.00	ดี
	2	4	5	4	4.33	0.58	ดี
	3	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
	4	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
เฉลี่ยรายด้าน		4.50	4.75	4.50	4.58	0.14	ดีมาก
การวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศ	1	4	4	3	3.67	0.58	ดี
	2	4	4	3	3.67	0.58	ดี
	3	5	5	4	4.67	0.58	ดีมาก
	4	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
เฉลี่ยรายด้าน		4.5	4.5	3.75	4.25	0.43	ดี

ตาราง 25 (ต่อ)

รายการประเมิน	ประเมิน ครั้งที่	ผู้ประเมิน			\bar{X}	S.D.	แปลผล
		เพื่อนครู	ผู้นิเทศ	ผู้วิจัย			
การสะท้อนผลการนิเทศ	1	4	4	3	3.67	0.58	ดี
	2	4	4	4	4.00	0.00	ดี
	3	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
	4	5	5	5	5.00	0.00	ดีมาก
เฉลี่ยรายด้าน		4.50	4.50	4.25	4.42	0.14	ดี
เฉลี่ย (\bar{X})		4.50	4.56	4.13	4.40	0.32	ดี
แปลค่า		ดีมาก	ดีมาก	ดี	ดี		ดี

จากตาราง 25 พบว่า สมรรถภาพการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพที่ฝึกปฏิบัติการนิเทศทั้งหมด 4 สัปดาห์ตามรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น มีผลการประเมินสมรรถภาพการนิเทศอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.40$) เมื่อจำแนกรายด้านที่มีผลการประเมินสมรรถภาพการนิเทศของผู้นิเทศที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีผลการประเมินเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านการปฏิบัติการนิเทศ มีผลการประเมินความสามารถในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.58$) รองลงมาเป็นด้านการสะท้อนผลการนิเทศ มีความสามารถในระดับดี ($\bar{X} = 4.42$) ด้านการประชุมก่อนการนิเทศมีความสามารถในระดับดี ($\bar{X} = 4.33$) และสุดท้ายเป็นด้านการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศมีความสามารถในระดับดี ($\bar{X} = 4.25$) ตามลำดับ

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 26 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อรูปแบบการนิเทศการจัดการ
เรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ

ด้าน/ประเด็นสอบถาม	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อรูปแบบ/กระบวนการนิเทศ			
1.1 ขั้นตอนการนิเทศชัดเจน	4.60	0.55	มากที่สุด
1.2 รูปแบบ/กระบวนการนิเทศ ตรงกับวัตถุประสงค์	4.80	0.45	มากที่สุด
1.3 ระยะเวลาในการนิเทศเหมาะสม	4.40	0.55	มาก
1.4 รูปแบบ/กระบวนการนิเทศ มีความหลากหลาย	4.80	0.45	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.65	0.50	
2. ความพึงพอใจต่อบุคลากรผู้ให้การนิเทศ			
2.1 ความรู้ความสามารถในเรื่องที่ทำการนิเทศ	4.60	0.55	มากที่สุด
2.2 ความเป็นกัลยาณมิตร	5.00	0.00	มากที่สุด
2.3 ทักษะและเทคนิคการนิเทศ	4.60	0.55	มากที่สุด
2.4 การมีภาวะผู้นำ	4.80	0.45	มากที่สุด
2.5 การเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.72	0.42	
3. ความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวก			
3.1 เครื่องมือในการนิเทศ	4.40	0.55	มาก
3.2 วัสดุ/อุปกรณ์ การนิเทศ	4.60	0.55	มากที่สุด
3.3 การใช้สื่อและเทคโนโลยีการนิเทศ	4.60	0.55	มากที่สุด
3.4 นวัตกรรมการนิเทศ	4.60	0.55	มากที่สุด
3.5 เครือข่ายการนิเทศ	4.60	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.56	0.55	

ตาราง 26 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็นสอบถาม	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
4. ความพึงพอใจต่อคุณภาพ/ผลลัพธ์ ของการนิเทศ			
4.1 ผู้รับการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจ	4.60	0.55	มากที่สุด
4.2 ได้รับการนิเทศตรงกับความต้องการ	4.80	0.45	มากที่สุด
4.3 การนิเทศช่วยให้ผู้รับการนิเทศมีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน	5.00	0.00	มากที่สุด
4.4 การนิเทศช่วยให้ผู้รับการนิเทศปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.60	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ย	5.00	0.00	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.68	0.44	มากที่สุด

จากตาราง 26 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริการโรงเรียนและครูผู้สอนผู้ร่วมวิจัยต่อการนิเทศรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า โดยรวมผู้ร่วมวิจัยมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พึงพอใจต่อบุคลากรผู้ให้การนิเทศในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$) รองลงมา ได้แก่ พึงพอใจต่อรูปแบบ/กระบวนการนิเทศ ($\bar{X} = 4.65$) พึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{X} = 4.56$) และพึงพอใจต่อผลลัพธ์การนิเทศ ($\bar{X} = 4.50$) ตามลำดับ

ตาราง 27 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ด้าน/ประเด็นสอบถาม	ระดับความพึงพอใจ		
	เฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1. ความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้			
1.1 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย	4.67	0.54	มากที่สุด
1.2 กิจกรรมการเรียนรู้น่าสนใจ	4.70	0.46	มากที่สุด

ตาราง 27 (ต่อ)

ด้าน/ประเด็นสอบถาม	ระดับความพึงพอใจ		
	เฉลี่ย	S.D.	แปลผล
1.3 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน	4.60	0.67	มากที่สุด
1.4 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสมและหลากหลายวิธี	4.70	0.46	มากที่สุด
1.5 จัดกิจกรรมการเรียนรู้จากง่ายไปหายากตามลำดับ	4.67	0.60	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.64	0.46	มากที่สุด
2. ความพึงพอใจต่อครูผู้สอน			
2.1 มีความสนุกสนานเป็นมิตรต่อผู้เรียน	4.60	0.61	มากที่สุด
2.2 ครูให้ความสนใจต่อผู้เรียนทุกคน	4.70	0.46	มากที่สุด
2.3 ครูให้คำอธิบายต่อข้อซักถามด้วยความเต็มใจและถูกต้อง	4.77	0.50	มากที่สุด
2.4 ครูมีความเป็นกลาง ยุติธรรมไม่เลือกปฏิบัติ	4.73	0.51	มากที่สุด
2.5 ครูมีความรอบรู้และสามารถถ่ายทอดให้เกิดความเข้าใจได้ดี	4.63	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.67	0.50	มากที่สุด
3. ความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอน			
3.1 สื่อการเรียนการสอนมีความหลากหลายสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น	4.67	0.54	มากที่สุด
3.2 บรรยากาศห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้	4.57	0.62	มากที่สุด
3.3 แหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย	4.60	0.56	มากที่สุด
3.4 สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมและเพียงพอ	4.67	0.54	มากที่สุด
3.5 สื่อการเรียนรู้มีความทันสมัย	4.67	0.54	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.65	0.50	มากที่สุด
4. ความพึงพอใจต่อคุณภาพการเรียนรู้			
4.1 นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้	4.57	0.62	มากที่สุด
4.2 นักเรียนมีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้น	4.53	0.62	มากที่สุด
4.3 นักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้	4.63	0.61	มากที่สุด
4.4 นักเรียนได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์และชัดเจน	4.67	0.47	มากที่สุด
4.5 นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	4.60	0.56	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.62	0.51	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.63	0.51	มากที่สุด

จากตาราง 27 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า โดยรวมผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$) เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ พึงพอใจต่อครูผู้สอนในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) รองลงมา ได้แก่ พึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.65$) พึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.64$) และพึงพอใจต่อคุณภาพการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.62$) ตามลำดับ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผู้วิจัยขอนำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
3. เพื่อประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

สรุปผล

รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่าสภาพปัจจุบันของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน อยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีองค์ประกอบหลัก 5 ประการ คือ 1. หลักการของรูปแบบ 2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3. กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล มี 6 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน (Survey = S) 2) การจัดการให้ความรู้ (Educate = E) 3) การวางแผนการนิเทศ (Plan = P) 4) การปฏิบัติการนิเทศ (Implement = I) 5) การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflect = R) และ 6) การประเมินผล (Evaluation = E) 4. การประเมินรูปแบบ และ 5. เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้

3. ผลการประเมินการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า 1) ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้ความเข้าใจของในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลสูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น 2) ครูผู้รับการนิเทศมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลสูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น 3) ครูผู้นิเทศมีความสามารถในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลอยู่ในระดับดี 4) ครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในระดับมากที่สุด 5) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นในระดับมากที่สุด และ 6) ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สภาพปัจจุบันของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนโดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ ด้านการสำรวจความต้องการและจำเป็น ด้านการปฏิบัติการนิเทศ ด้านการประเมินผลการนิเทศ ด้านการวางแผนการนิเทศ และด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ ตามลำดับ และสภาพที่พึง

ประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการสำรวจความต้องการและจำเป็น ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการประเมินผลการนิเทศ ตามลำดับ ส่วนผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ลำดับความต้องการจำเป็น ในการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรียงลำดับความต้องการ เรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การให้ข้อมูลย้อนกลับ การวางแผนการนิเทศ การปฏิบัติการนิเทศ การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ การประเมินผลการนิเทศ และการสำรวจความต้องการและจำเป็น ตามลำดับ ผลการวิจัยปรากฏ เช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในด้านต่าง ๆ ของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งนวัตกรรมต่าง ๆ ทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนา และปรับปรุงอยู่เสมอ ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์นั้น การนิเทศจึงมีความจำเป็น ดังที่ กิติมา ปรีดีติลล (2543) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการนิเทศภายในไว้ ดังนี้ 1) พัฒนาคอนเป็นการแนะนำช่วยเหลือให้บุคลากรในการรับความรู้ และมีความสามารถปฏิบัติงานมากยิ่งขึ้น 2) พัฒนางานเป็นการสร้างสรรค์การทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 3) ประสานสัมพันธ์ เป็นการร่วมมือเพื่อให้เกิดความเข้าใจในการทำงาน 4) สร้างขวัญและกำลังใจ เป็นการสร้างความมั่นใจ ความสบายใจและมีกำลังใจในการทำงาน และในปัจจุบันเป็นยุคของการปฏิรูปการศึกษา ผู้นิเทศเป็นบุคลากรหลักของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระและหัวหน้าฝ่ายหรือหัวหน้างานของสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่เนื่องจากสถานศึกษาเอกชนมีจำนวนบุคลากรน้อยแต่มีงานประจำค่อนข้างมากจึงทำให้การดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ขาดความต่อเนื่องส่งผลให้สภาพการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนืออยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โสภณ ทองจิตร (2554) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศ ในโรงเรียนในเครือข่ายบางกุ่ม จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมปฏิบัติในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การประเมินผลการนิเทศมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา ได้แก่ การดำเนินการนิเทศการวางแผนการนิเทศ การปรับปรุงแก้ไข และการสำรวจความต้องการจำเป็นของโรงเรียนตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริ จันทะผล (2552) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า

สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับน้อยและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับน้อยทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการปฏิบัติตามแผนการนิเทศ ด้านการเตรียมการนิเทศ ด้านการปรับปรุงแก้ไขการนิเทศ และด้านประเมินผลการนิเทศตามลำดับ และสอดคล้องกับ กัญญา เจริญถ้อย (2553) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้การสอนงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 2 พบว่า สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการทดสอบและติดตามผลการนิเทศ ด้านการเตรียมการนิเทศ ด้านการปฏิบัติการนิเทศ และด้านการปฏิบัติให้ดู ตามลำดับ และสอดคล้องกับ ยุพิน ยืนยง (2553) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู พบว่า ครูผู้นิเทศมีสมรรถภาพในการนิเทศสูงมากขึ้น เนื่องจากก่อนการทดลองใช้รูปแบบได้มีการให้ความรู้ตามความต้องการของครูผู้นิเทศ มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ การติดตามดูแล ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด ทำให้ครูผู้นิเทศเกิดความรู้ ความเข้าใจและทักษะตรงตามที่ต้องการและยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Joyce and Shower (1988) ที่พบว่า การพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีผสมผสาน ทั้งการบรรยาย การฝึกปฏิบัติ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการช่วยเหลือแนะนำระหว่างการฝึก เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้บุคลากรได้รับความรู้ในระดับที่สูงขึ้นอีกทั้งยังสอดคล้องกับ Glickman and others (2010) และ Pask and Joy (2007) ที่ศึกษาพบว่า การเตรียมความรู้และทักษะที่จำเป็นก่อนการนิเทศจะช่วยให้การนิเทศเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเงื่อนไขในการเป็นที่เลี้ยง (Mentoring Program) จะเกิดผลสูงสุดอยู่ที่ผู้เข้าร่วมมีความต้องการการเรียนรู้ ต้องการการพัฒนาตนเอง

2. ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการนิเทศจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีองค์ประกอบหลัก 5 ประการ คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ เป็นกระบวนการนิเทศที่เป็นระบบภายใต้วัฒนธรรมองค์กรแห่งความร่วมมือ ช่วยเหลือเกื้อกูลและศรัทธาซึ่งกันและกันอย่างเป็นระบบ ทำให้เกิดสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล โดยใช้หลักการกัลยาณมิตร หลักการมนุษยสัมพันธ์ หลักการมีส่วนร่วม หลักการทำงานเป็นทีม หลักการแบ่งปัน และหลักการบูรณาการและต่อเนื่องมาเป็นแนวทางในการดำเนินงาน องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เพื่อพัฒนาครูผู้สอนให้มีสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อพัฒนาผู้นิเทศให้สามารถนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล มี 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน (Survey = S)

ขั้นที่ 2 การจัดการให้ความรู้ (Educate = E) ขั้นที่ 3 การวางแผนการนิเทศ (Plan = P) ขั้นที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศ (Implement = I) ขั้นที่ 5 การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflect = R) และขั้นที่ 6 การประเมินผล (Evaluation = E) องค์ประกอบที่ 4 การประเมินรูปแบบ โดยการประเมินความรู้ความเข้าใจ ความสามารถ พฤติกรรมการสอน ความพึงพอใจ และความคิดเห็น และองค์ประกอบที่ 5 เงื่อนไขความสำเร็จของการนำรูปแบบไปใช้ ได้แก่ กำหนดนโยบายและแผนการนิเทศที่ชัดเจนเหมาะสม ครูผู้นิเทศมีความมั่นใจในการดำเนินการนิเทศ ครูผู้รับการนิเทศมีเทคนิคการสอนที่มีประสิทธิภาพ มีการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจในรูปแบบต่าง ๆ และการประเมินผลและนำผลมาปรับปรุงการนิเทศอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็น เพราะ ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบ รูปแบบการนิเทศ รวมทั้งการพิจารณาตรวจสอบ ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการนิเทศให้มีความ ถูกต้อง เหมาะสมตามกรอบแนวคิดการนิเทศเพื่อพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีประสิทธิผลในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้รูปแบบการนิเทศ มีความเหมาะสมก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย (2553) ที่ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแ้ว ความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์พบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนา ศักยภาพนักเรียนที่มีแ้วความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ที่พัฒนาขึ้นผ่านการตรวจสอบ ประสิทธิภาพโดยผู้เชี่ยวชาญเรียกว่า “APFIE Model” ประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการจำเป็น (Assessing Needs : A) ขั้นตอนที่ 2 จัดการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Providing Information : P) ขั้นตอนที่ 3 วางแผน การนิเทศ (Formulating Plan : F) ขั้นตอนที่ 4 ปฏิบัติการนิเทศ (Implementing : I) ประกอบด้วยกระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเตรียมการก่อนการสอนและการนิเทศ 2) ขั้นสังเกต การสอนในชั้นเรียน 3) ขั้นประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอน 4) ประเมินผลการนิเทศ ติดตามดูแล และขั้นตอนที่ 5 ประเมินผลการนิเทศตลอดภาคเรียน (Evaluating : E) และสอดคล้อง กับงานวิจัยของ สามารถ ทิมนาค (2553) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิด ของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย พบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้าน ทักษะการอ่านของครูภาษาไทยเรียกว่า “AIPDE Model” ประกอบด้วยกระบวนการดำเนินงาน 5 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 การประเมินสภาพและสมรรถนะในการทำงาน (Assessing : A) ขั้นที่ 2 การให้

ความรู้ก่อนการนิเทศ (Information : I) ขั้นที่ 3 วางแผนการนิเทศ (Planning : P) ขั้นที่ 4 ปฏิบัติการนิเทศ (Doing : D) และขั้นที่ 5 ประเมินผลการนิเทศ (Evaluating : E) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยูพิน ยืนยง (2553) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครูเขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ พบว่ารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียน มีชื่อว่า ซีไอพีอี (CIPE Model) ประกอบด้วยกระบวนการนิเทศ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 Classifying : C การคัดกรองระดับความรู้ ความสามารถ ทักษะที่สำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อจัดกลุ่มครูและเลือกวิธีการนิเทศที่เหมาะสมสำหรับครูแต่ละกลุ่ม ขั้นตอนที่ 2 Informing : I การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ ขั้นตอนที่ 3 Proceeding : P การดำเนินงาน ได้แก่ 3.1 การประชุมก่อนการสังเกตการสอน (Pre Conference) 3.2 การสังเกตการสอน (Observation) 3.3 การประชุมหลังการสังเกตการสอน (Post Conference) ขั้นตอนที่ 4 Evaluating : E การประเมินผลการนิเทศโดยมีการกำกับ ติดตาม (Monitoring) อย่างต่อเนื่องทุกขั้นตอน ดังที่ Joyce, Weil and Calhoun (2009) กล่าวว่า รูปแบบคือตัวแทนของกรอบความสัมพันธ์ของตัวแปรให้เห็นรูปธรรมหรือหมายถึงแผนการทำงาน ซึ่งใช้ในการอธิบายกระบวนการสำคัญในเชิงปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้ ทิศนา แคมมณี (2555) ได้ให้ความหมายว่า รูปแบบเป็นรูปธรรมทางความคิดที่เป็นนามธรรม มีลักษณะเป็นโครงสร้างทางความคิดที่แสดงองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สำคัญของสิ่งที่ศึกษาหรือสิ่งที่บุคคลใช้ในการหาคำตอบ ความรู้ และความเข้าใจในปรากฏการณ์ต่าง ๆ สอดคล้องกับ Keeves (1988) กล่าวว่า รูปแบบการนิเทศที่นำไปสู่การทำนายผล ซึ่งสามารถตรวจสอบได้ด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์สามารถพยากรณ์และอธิบายปรากฏการณ์ได้และนำไปสู่การสร้างแนวคิดใหม่หรือความสัมพันธ์ใหม่ในเรื่องที่ศึกษามา และได้ผ่านการตรวจสอบรูปแบบการนิเทศ และคู่มือการใช้รูปแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านความเหมาะสม และการใช้ประโยชน์ สอดคล้องกับ Stufflebeam and Shinkfield (2007) และศิริชัย กาญจนวาสี (2550) ได้กล่าวถึงมาตรฐานการประเมินที่จัดได้เป็น 4 หมวด ดังนี้ 1) มาตรฐานการใช้ประโยชน์ 2) มาตรฐานความเป็นไปได้ 3) มาตรฐานความเหมาะสม 4) มาตรฐานความถูกต้อง จนได้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัณทิรา สุภาร (2558) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การบริหารจัดการ 2) การมีส่วนร่วม 3) การนิเทศ 4) การใช้เทคโนโลยีและ 5) การประเมินผล และรูปแบบมีความเหมาะสม เป็นไปได้ ถูกต้องและนำไปใช้ประโยชน์ได้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด ทฤษฎีของการวิจัย ดังนั้น รูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้นตามกรอบแนวทางและออกแบบบนพื้นฐานแนวคิดหลักการ

ที่น่าเชื่อถือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยมนพร เอกปชชา (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของครูปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูปฐมวัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 มีความต้องการในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ในด้านความรู้และทักษะเกี่ยวกับการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับมาก 2) รูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลัง เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของครูปฐมวัย ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาการนิเทศ กระบวนการนิเทศ วิธีการนิเทศและระยะเวลาการนิเทศผลการประเมินรูปแบบโดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ในการปฏิบัติและเป็นประโยชน์ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธิดา ชันดาวงศ์ (2557) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการนิเทศแนวใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศแนวใหม่ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ/แนวคิดการนิเทศแนวใหม่ เพื่อพัฒนาครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบการนิเทศแนวใหม่เพื่อพัฒนาครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์ประกอบที่ 3 เนื้อหาการนิเทศแนวใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์ประกอบที่ 4 ขั้นตอนการนิเทศแนวใหม่ เพื่อพัฒนาคุณภาพครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์ประกอบที่ 5 การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และองค์ประกอบที่ 6 ปัจจัยที่เอื้อต่อการนำรูปแบบการนิเทศแนวใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานไปใช้ให้เกิดประสิทธิผล ในแต่ละองค์ประกอบจะมีรายละเอียดเกี่ยวกับองค์ประกอบย่อย ขั้นตอน วิธีการที่จะนำรูปแบบไปใช้ให้เกิดประสิทธิผล

3. ผลการประเมินการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า 1) ผลการทดสอบความรู้ความเข้าใจของครูผู้รับการนิเทศในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้สูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น 2) ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้รับการนิเทศ หลังได้รับการนิเทศตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนได้รับการนิเทศตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และครูผู้รับการนิเทศมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลอยู่ในระดับดี และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมก่อนสอน รองลงมาคือ ด้านการประเมินผล ด้านการจัดบรรยากาศและบริหารชั้นเรียน ด้านการใช้สื่อเทคโนโลยี

และด้านการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ 3) ผลการประเมินความพึงพอใจของครูผู้รับการนิเทศที่มีต่อรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด 4) ผลการประเมินความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยตามรูปแบบการนิเทศที่พัฒนาขึ้น โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และ 5) ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้านทุกข้อมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านกระบวนการศึกษา วิเคราะห์ สร้าง พัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นขั้นตอนอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง มีการสอบถาม สัมภาษณ์ข้อมูลจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อนำมาจัดทำเป็นร่างรูปแบบ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขจนได้รูปแบบที่มีความถูกต้องเหมาะสม และสามารถนำไปใช้ได้จริง นอกจากนั้นแล้วยังมีผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในการนิเทศในสถานศึกษาเป็นอย่างดี เมื่อเห็นกระบวนการนิเทศทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Survey : S) การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Educate : E) การวางแผนการนิเทศ (Planning : P) การปฏิบัติการนิเทศ (Implement : I) การสะท้อนผลการนิเทศ (Reflect : R) และการประเมินผลการนิเทศ (Evaluating : E) ที่เป็นระบบต่อเนื่อง สัมพันธ์กัน มีการกำหนดขอบข่ายการพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติของครูกระบวนการในการพัฒนาที่เป็นระบบ ส่งผลให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ทำหน้าที่นิเทศได้รับการฝึกปฏิบัติ ได้รับคำแนะนำ ช่วยเหลือ สอนงานให้มีความสามารถในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครูอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของครูผู้รับการนิเทศ ครูผู้รับการนิเทศจึงมีความรู้ ทักษะ และเจตคติการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประเมินออกมาได้ว่ารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุภาภรณ์ กิตติรัชดานนท์ (2551) ได้วิจัยรูปแบบเรื่องการพัฒนา รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนโดยสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และความถูกต้องอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณพร สุขอนันต์ (2550) ได้วิจัยการพัฒนา รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายมีความเหมาะสมและเป็นไปได้อยู่

ในระดับมาก สอดคล้องกับ ยูพิน ยืนยง (2553) ที่ได้ศึกษาผลของการใช้รูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการ เพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการวิจัยในชั้นเรียนของครู พบว่า ครูผู้นิเทศมีสมรรถภาพในการนิเทศสูงมากขึ้น เนื่องจากก่อนการทดลองใช้รูปแบบได้มีการให้ความรู้ตามความต้องการของครูผู้นิเทศ มีการให้ข้อมูลย้อนกลับ การติดตามดูแล ให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดทำให้ครูผู้นิเทศเกิดความรู้ความเข้าใจและทักษะตรงตามที่ต้องการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย (2553) ที่ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนครูวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแววความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ พบว่า ครูวิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่นิเทศมีสมรรถภาพการนิเทศการจัดการเรียนรู้หลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน ครูวิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้มีสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน นักเรียนที่มีแววความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์มีความรู้และทักษะทางสังคมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูวิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่นิเทศและครูวิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนที่มีแววความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์เห็นด้วยกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนของครูวิทยาศาสตร์ผู้ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สามารถ ทิมนาค (2553) ที่ได้ศึกษา การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมน เพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย พบว่า รูปแบบการนิเทศการสอนมีประสิทธิภาพ ครูผู้ทำหน้าที่นิเทศมีสมรรถภาพการนิเทศการสอนหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน ครูผู้รับการนิเทศมีสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ทักษะการอ่านหลังการใช้รูปแบบการนิเทศการสอนสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการนิเทศการสอน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านทักษะการอ่านหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ครูผู้ทำหน้าที่นิเทศและครูผู้รับการนิเทศมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการสอน และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อครูภาษาไทย อยู่ในระดับมากที่สุด และยังสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ Joyce and Shower (1988) ที่พบว่า การพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีผสมผสาน ทั้งการบรรยาย การฝึกปฏิบัติ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการช่วยเหลือแนะนำระหว่างฝึก เป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้บุคลากรได้รับความรู้ในระดับที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1.1 โรงเรียนที่ต้องการนำรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือไปใช้ ควรพิจารณาถึงบรรยากาศและวัฒนธรรมขององค์กรก่อนว่า มีความเหมาะสมสอดคล้องกับการนำรูปแบบการนิเทศนี้ไปใช้ในการพัฒนาครูหรือไม่ ทั้งนี้เพราะความสำเร็จของการนิเทศขึ้นอยู่กับตัวบุคคลและบริบทขององค์กร ดังนั้นโรงเรียนที่มีความเหมาะสมในการนำแนวทางนี้ไปใช้ในการพัฒนาครู ผู้บริหารควรมีความเชื่อในหลักประชาธิปไตยในการทำงาน และให้ความสนับสนุนส่งเสริมให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และควรมีการบริหารงานแบบเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมอย่างจริงจังในการพัฒนาการเรียนการสอน

1.2 รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ที่เรียกว่า “SEPIRE Model” มีหลายขั้นตอน ดังนั้น เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการนำรูปแบบการนิเทศการสอนไปใช้ ควรพิจารณาในประเด็นต่อไปนี้

1.2.1 ขั้นการศึกษา และการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Survey = S) ซึ่งเป็นขั้นตอนแรกของการดำเนินการตามรูปแบบการนิเทศการสอน ผู้ที่จะนำรูปแบบการนิเทศการสอนไปใช้ ต้องสร้างความเข้าใจ ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งทำหน้าที่ หากผู้ประเมินทุกฝ่ายมีความเข้าใจไม่ตรงกัน จะนำไปสู่ผลที่ได้นั้น คือ ประเด็นที่ต้องการพัฒนาหรือแก้ปัญหาที่ไม่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา

1.2.2 ขั้นจัดการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ (Educated = E) ต้องดำเนินการพัฒนาผู้รับการนิเทศด้วยวิธีการอบรมเชิงปฏิบัติการตามสภาพจริงในโรงเรียน มีทั้งการให้ความรู้เชิงทฤษฎี และทดลองปฏิบัติกับนักเรียนที่ครูรับผิดชอบ ด้านการนิเทศการสอนและการใช้เครื่องมือสังเกตการสอน การจัดการเรียนรู้ และการเขียนแผนจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศมีความรู้ความสามารถในเรื่องที่จะนิเทศอย่างเพียงพอ เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในห้องเรียนได้ด้วยความมั่นใจ

1.2.3 ขั้นการวางแผนการนิเทศ (Plan = P) ต้องให้ความสำคัญในการร่วมกันวางแผนการนิเทศกำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศ การกำหนดเป้าหมายร่วมกัน กำหนดวิธีการนิเทศ การวางแผนการดำเนินงาน การกำหนดปฏิทินการดำเนินงาน เครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศ โดยระบุขั้นตอนของการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นไว้อย่างชัดเจนว่าจะทำอะไร และทำอย่างไร

1.2.4 ขั้นการปฏิบัติการนิเทศ (Implement = I) ต้องให้ความสำคัญกับปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ทำหน้าที่นิเทศกับผู้รับการนิเทศ โดยเฉพาะการสร้างบรรยากาศการทำงานแบบกัลยาณมิตร

และผู้ที่จะนำรูปแบบการนิเทศการสอนไปใช้ ต้องช่วยเหลือ ดูแล (Mentoring) ให้การดำเนินการนิเทศการสอนในแต่ละวิธีการให้เป็นไปตามหลักการและบรรลุดัชนีประสงคของการนิเทศการสอน

1.2.5 ขั้นการสะท้อนผลการนิเทศ (Reflect = R) ต้องให้ความสำคัญกับการให้ข้อมูลย้อนกลับหลังการสังเกตการสอนเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้แบบกัลยาณมิตร เพื่อให้เกิดผลในการแก้ไข ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้รับการนิเทศ

1.2.6 ขั้นการประเมินผลการนิเทศ (Evaluate = E) ต้องทำการประเมินผลการดำเนินการเพื่อการค้นพบปัญหาหรืออุปสรรคที่ทำให้การดำเนินงานไม่ได้ผล เพื่อการปรับปรุงแก้ไข และการส่งเสริมให้มีการพัฒนาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น หากพบว่าประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

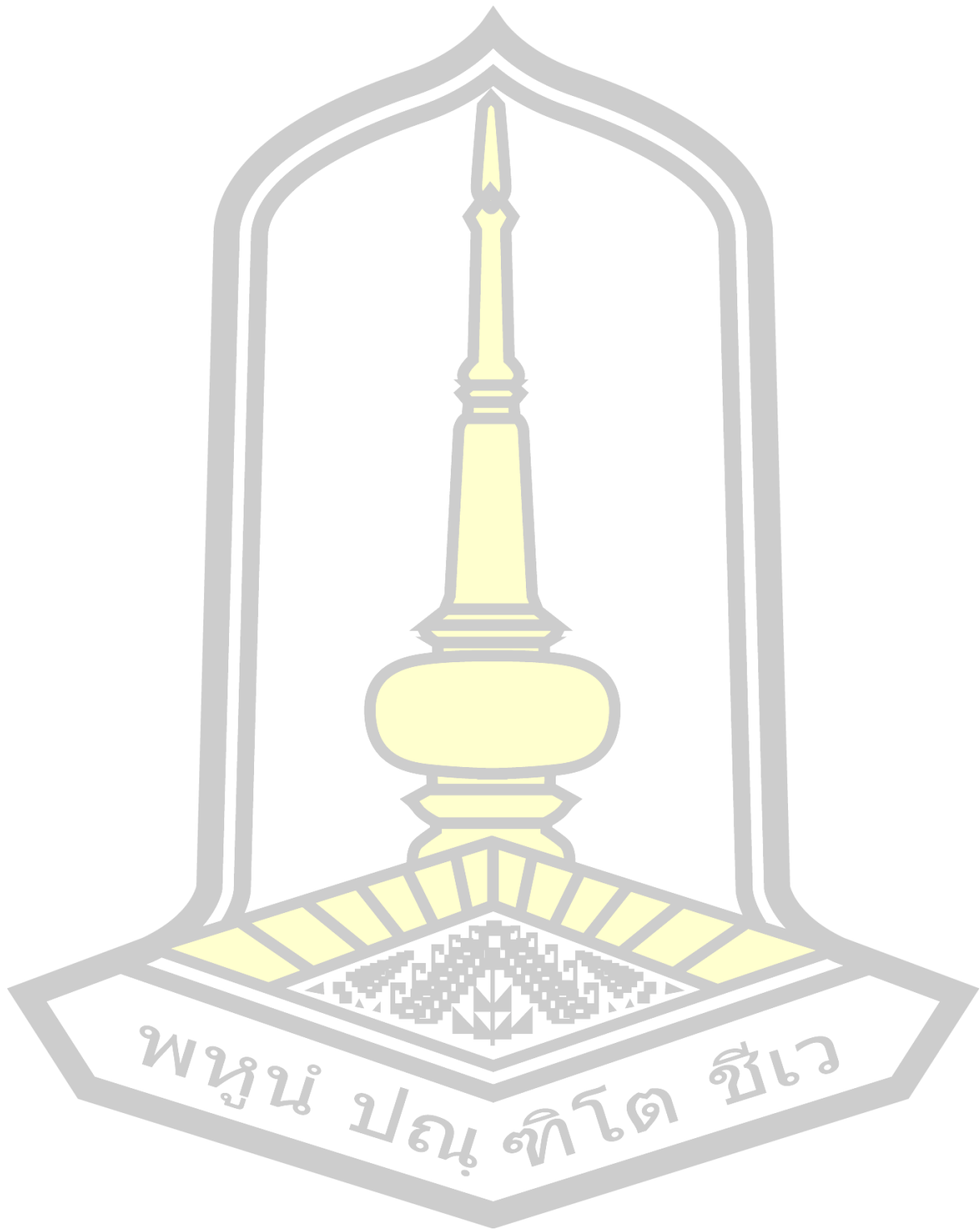
1.3 จากรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนี้ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ควรใช้ผลการวิจัยเป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบาย ส่งเสริมสนับสนุนและช่วยเหลือในโรงเรียนในด้านการนิเทศการศึกษาให้มากขึ้น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ควรนำผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางกับโรงเรียนเอกชนทุกแห่งในภาคภายในโรงเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น และโรงเรียนควรนำรูปแบบการนิเทศนิเทศภายในประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของชุมชนหรือสังคม เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยได้ ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากกลุ่มสาระต่าง ๆ ต่อไป

2.2 จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สามารถนำไปใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยได้ ดังนั้น จึงควรมีการศึกษาวิจัยรูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคต่าง ๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนิษฐา เขาวัวพัฒนกุล. (2553). การพัฒนารูปแบบการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำเพื่อส่งเสริมสมรรถนะ การสอนและการทำงานวิจัยในชั้นเรียนของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสาขาการสอน คณิตศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กรมวิชาการ. (2543). แนวทางการบริหารโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : ศุภสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการ. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- กรองทอง จิระเดชากุล. (2550). คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ชารอักขร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). แนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : ที.เอส.พี. โปรดักส์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรัณย์พล วิวรรณมงคล. (2553). การพัฒนารูปแบบการติดตามช่วยเหลือสำหรับครูพี่เลี้ยงเพื่อการนำ กรอบหลักสูตรระดับท้องถิ่นสู่การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของนักศึกษาครู. วิทยานิพนธ์ ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กันยา เจริญถ้อย. (2553). การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโดยใช้การสอนงานของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- กาญจน์ เรืองมนตรี. (2554). การบริหารงานวิชาการและ นวัตกรรมจัดการเรียนรู้. มหาสารคาม : อภิชาติ.

- กิตติกร คัมภีร์ปรีชา. (2557). รายงานการวิจัยการพัฒนาแนวทางการนิเทศแบบผสมผสานการเป็นพี่เลี้ยงและการชี้แนะทางปัญญา โดยใช้กลุ่มสำหรับการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (แนวทางการนิเทศแบบแมคคา). นครศรีธรรมราช : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1.
- กิตติศักดิ์ อังคนาวิน และอภิสรณ์ ภาชนะวรรณ. (2560). การนิเทศการศึกษาให้เจริญก้าวหน้าสู่ยุคไทยแลนด์ 4.0. วารสารสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 4(1), 193-206.
- กิติมา ปรีดีติลล. (2543). การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : อักษรวิพัฒน์.
- เก็จกนก เอื้อวงศ์. (2555). รายงานการวิจัยประเมินผลการจัดการศึกษาของเทศบาล. วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย. 7(22), 51-62.
- เกรียงศักดิ์ สังข์ชัย. (2552). การพัฒนารูปแบบการนิเทศการสอนครุศึกษาศาสตร์เพื่อพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีแนวความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฉลาด จันทสมบัติ. (2550). การวางแผนแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. มหาสารคาม : อภิชาติ.
- ชญาภา นำบัณฑิตย์. (2556). รูปแบบการพัฒนาคู่มือกระบวนการสอนคิดอย่างมีวิจารณญาณ โรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ชนกพร จุฑาสงษ์. (2559). การพัฒนาโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนาธิป พรกุล. (2551). การออกแบบการสอน การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์ และการเขียน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนิดา ยินดีเขต. (2550). การพัฒนาการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน. พระนครศรีอยุธยา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2.
- ชรอยวรรณ ประเสริฐผล. (2556). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่ โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- ชวลิต จันทร์ศรี. (2556). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเพื่อจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 7(3), 117-128.
- ชัต บัญญา. (2546). *หลักการและแนวคิดในการนิเทศการศึกษายุคใหม่*. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- ชาโรณี ตรีรัฐบุญ. (2550). รายงานการวิจัย การพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษาตามแนวคิดการศึกษาผ่านบทเรียน. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชารี มณีศรี. (2542). *การนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาคาร.
- ทิฆัมพร บุญมาก. (2558). การพัฒนาระบบพัฒนาครูในด้านการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดวงหทัย โสมไชยวงค์. (2557). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการโค้ชและการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะครูประถมศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดิเรก วรรณเศียร. (2545). *การพัฒนาแบบจำลองแบบสมบูรณ์ในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานสำหรับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิศนา แคมมณี. (2546). *14 วิธีสอนสำหรับครูมืออาชีพ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิศนา แคมมณี. (2547). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิศนา แคมมณี. (2548). *รูปแบบการเรียนการสอนทางเลือกที่หลากหลาย*. กรุงเทพฯ : ด่านสุทธา.
- ทิศนา แคมมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญพร ชื่นกลิ่น. (2553). *การพัฒนารูปแบบการโค้ชเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของอาจารย์พยาบาลที่ส่งเสริมการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาพยาบาลในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธิดา ชันดาวงค์. (2557). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศแนวใหม่เพื่อพัฒนาคุณภาพครูปฐมวัยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ธีระ รุญเจริญ และคณะ. (2554). *กลยุทธ์การพัฒนาความเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.

ธีระ รุญเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูป การศึกษา*.

พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.

ธีระ รุญเจริญ. (2553). *การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.

นันทกา วารินิน. (2557). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 7(2), 1-13.

นิเวศน์ คิตยาว. (2542). *ความต้องการการนิเทศภายในโรงเรียนของครูผู้สอนเกี่ยวกับงานวิชาการในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2549). *การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บุญส่ง หาญพานิช. (2546). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการความรู้ในสถาบันอุดมศึกษาไทย*.

วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). *การนิเทศการสอน*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.

พงษ์ศักดิ์ ทองไชย. (2558). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

พนิดา จารย์อุปการะ. (2558). *รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการโค้ชของครูหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พัชรี ศรีสังข์. (2551). *การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้วิชาจิตวิทยาสังคมโดยใช้ชุมชนและประสบการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2551). *ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้และการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ไพลิน สุ่มังคละ. (2559). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในด้านการจัดการเรียนการสอนสำหรับครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- ภัณฑิรา สุปการ. (2558). รูปแบบการบริหารจัดการการนิเทศการศึกษา สำหรับศตวรรษที่ 21.
วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์และศิลปะ, 8(2), 1126-1140, พฤษภาคม-สิงหาคม.
มณฑาทิพย์ ชันแก้ว. (2554). รายงานการวิจัยกระบวนการเสริมสร้างพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อ
องค์กรตามหลักพุทธจิตวิทยาของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. (2553). การบริหารความเสี่ยง. ปทุมธานี : มหาวิทยาลัยราชภัฏ
วไลยอลงกรณ์.
- มารุต พัฒนาผล. (2557). การจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างการรู้คิดและความสุขในการเรียนรู้.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- ยมนพร เอกปัสชา. (2557). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบเสริมพลังเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ของครูปฐมวัย. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุตรดิตถ์, 9(2), 221-236.
- ยอดอนงค์ จอมหงส์พิพัฒน์. (2553). การพัฒนาโปรแกรมพัฒนาครูผู้นำการจัดการเรียนรู้ตาม
แนวทางปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชา
ภาวะผู้นำทางการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ยุพิน ยืนยง. (2553). การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหลากหลายวิธีการเพื่อส่งเสริมสมรรถภาพการ
วิจัยในชั้นเรียนของครู เขตการศึกษา 5 อัครสังฆมณฑลกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศิลปากร.
- รัชภูมิ สมสมัย. (2557). รายงานการวิจัยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. เชียงใหม่ : โรงเรียนบ้านหนองเขี้ยว ตำบลเมืองนะ
อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : นานมีบุคส์.
วชิรา เครือคำอ้าย. (2552). การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อ
พัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- วไลพร เมฆไตรรัตน์. (2555). *การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมสมรรถนะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดทฤษฎีปัญหาสำหรับครูปฐมวัยโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือตอนล่าง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการศึกษาและการเรียนรู้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- วรรณพร สุขอนันต์. (2550). *รูปแบบการนิเทศภายในสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรวิทย์ วศินสรากร. (2554). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษาวิทย์.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2550). *เอกสารประกอบการบรรยายการนิเทศการสอน*. นครปฐม : ภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2553). *การนิเทศการสอน*. นครปฐม : ภาควิชาหลักสูตรและวิธีการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชรา เล่าเรียนดี. (2556). *ศาสตร์การนิเทศการสอนและการโค้ช : การพัฒนาวิชาชีพ กลยุทธ์ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2553). การวิจัยพัฒนารูปแบบ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 2(4), 1-16.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิชัย ต้นศิริ. (2550). *อุดมการณ์ทางการศึกษา ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อาร์แอนด์ปริน.
- วิภาดา ศรีจอมขวัญ. (2556). รูปแบบบริหารการพัฒนาสมรรถนะครูอาชีพศึกษาไทย. *วารสารดุษฎีบัณฑิตทางสังคมศาสตร์*, 3(3), 68-81.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2553). *นวัตกรรมตามแนวคิดแบบ Backward Design*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กทม. : ประสานการพิมพ์.
- วิลาวลัย ไพโรจน์. (2541). *การบริหารโรงเรียนของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์. (2547). *การพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศิริ จันทะผล. (2552). *แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). *การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สงัด อุทรานันท์. (2530). *การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ ฉบับปรับปรุงเพิ่มเติม*. กรุงเทพฯ : มิตรสยาม.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2560). *สรุปผลการวิจัย PISA 2015*. [ออนไลน์]. ได้จาก : <https://drive.google.com/file/d/0BwqFSkq5b7zScUJOOV9ldUNfTlk/view>. [สืบค้นเมื่อ วันที่ 22 พฤษภาคม 2562].
- สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ. (2544). *การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และการประเมินตามสภาพจริง*. พิมพ์ครั้งที่ 4. เชียงใหม่ : แสงศิลป์.
- สมาน อัสวภูมิ. (2537). *การพัฒนา รูปแบบการบริหารการประถมศึกษาระดับจังหวัด*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมาน อัสวภูมิ. (2545). *การบริหารงานบุคคล*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สามารถ ทิมนาค. (2553). *การพัฒนา รูปแบบการนิเทศการสอนตามแนวคิดของกลี๊กแมนเพื่อพัฒนาสมรรถภาพการจัดการเรียนรู้ด้านทักษะการอ่านของครูภาษาไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สามารถ ผ่องศรี. (2548). *การศึกษาสภาพและความคาดหวังในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2533). *การนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2534). *ชุดอบรมศึกษานิเทศก์การนิเทศการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก*. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2545). *คู่มือผู้บริหารโรงเรียนการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *คู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ : การศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ : สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *คู่มือการประเมินสมรรถนะครู*. กรุงเทพฯ : สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2541). *คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียนเอกชน โดยการสังเกตการสอน*. กรุงเทพฯ : ครูสภา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2530). *การกำกับติดตามนิเทศและการประเมินผลการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร. (2560). *รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2558-2560*. ยโสธร : สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2552). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุทธนู ศรีไสย์. (2549). *หลักการนิเทศการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพรณ์ กิตติรัชดานนท์. (2551). *การพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิตสาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุมน อมรวิวัฒน์. (2546). *ปรัชญาและแนวคิดของการพัฒนาครูและเครือข่าย*. *สวนปฎิรูป*, 6(65), 79-80, กันยายน.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ธรรมดาเพรส.

- โสภณ ทองจิตร. (2554). การปฏิบัติงานตามกระบวนการนิเทศการศึกษาภายในของผู้นิเทศในโรงเรียน
ในเครือข่ายบางกุ่ม จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- อดุลย์ วงศ์อม. (2552). รูปแบบการนิเทศของสำนักงานเขตการศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญา
ดุุษบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อรสา กุณศิลา. (2557). การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้ของ
ครูคณิตศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อัญชลี ธรรมะวิสิฎ. (2552). เทคนิคการนิเทศ : ระบบพี่เลี้ยงและการให้คำปรึกษา (Mentoring).
[ออนไลน์]. ได้จาก : <http://panchalee.wordpress.com/2009/03/30/supervision/2552>.> [สืบค้นเมื่อ วันที่ 12 มิถุนายน 2560].
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธ์. (2548). *Career Development in Practice*. กรุงเทพฯ : เอช อาร์ เซ็นเตอร์.
- อารมณ ฉนวนจิตร. (2551). *นวัตกรรมการศึกษา : การนิเทศแบบเชิงชุมชน แนวคิดการจัดการศึกษา
แบบเชิงชุมชน*. กรุงเทพฯ : มิตรภาพการพิมพ์และสตีวดีโอ.
- อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภังควัฒน์. (2528). *หลักการและแนวทางในการจัดการนิเทศภายใน
สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์น.
- อุทุมพร จามรมาน. (2540). การจัดอันดับมหาวิทยาลัย กับการประกันคุณภาพการศึกษา.
จุฬาลงกรณ์วารสาร, 10(37), 97-133.
- Acheson, K.A. and M.D. Gall. (1997). *Techniques in The Clinical Supervision of
Teachers Pre-service and In-service Applications*. 4th ed. New York :
Longman.
- Acheson, K.A. and M.D. Gall. (2003). *Techniques in The Clinical Supervision of
Teachers Pre-service and In-service Applications*. 5th ed. New York :
Longman.
- Aderson, B.L. (1997). A Theory of Illusory Lightness and Transparency in Monocular
and Binocular Images. *Perception*, 26(4), 419-453.
- Alabdulkareem, R. (2011). Supervisory Practices as Perceived by Teachers and
Supervisors in Riyadh Schools, Saudi Arabia. *Improving School Leadership in
Saudi Arabia Journal of Research*, 4(3), 186-192, March.

- Allen, R. (1996). *Performance Assessment*. [online]. Available from : <http://www.weae.org /resource/ may96/perform.htm>. [accessed 23 July 2017].
- Baffour-Awuah, L. (2011). Supervision of Instruction in Public Primary Schools in Ghana : Teachers and Head Teachers Perspectives. *Journal of Education and Training Studies*, 5(2), 208–210, August.
- Bardo, J.W. and J.J. Hartman. (1982). *Principles of Urban Sociology : A Systematic Introduction*. New York : F.E. Peacock.
- Bellon, M. and O. Huffman. (1976). *Method of Clinical Supervision*. New York : McGraw-Hill.
- Bergeron, K. (2004). Supervisors' Perceptions of the Process off Supervision with Counselors Who Utilize Play Therapy. *Dissertation Abstracts International*, 65(4), 1259-A, October.
- Boyan, N.J. and W.D. Copleland. (1978). *Instructional Supervision Training Program*. Columbus Ohio : Chaeles E. Merrill Publishing Company.
- Briggs, T.H. and J. Justman. (1982). *Improving Instruction through Supervision*. New York : Macmillan.
- Britton, L.R. and K.A. Anderson. (2009). Peer Coaching and Pre-service Teacher : Examination an Underutilized Concept. *Journal of Education and Training Studies*, 4(7), 1-9, July.
- Brown, W.B. and D.J. Moberg. (1980). *Organization Theory and Management : A Macro Approach*. New York : John Wiley and Sons.
- Bulach, C., Boothe, D. and P. Michael. (1999). *Supervisory Behaviors That Affect School Climate*. [online]. Available from : <https://eric.ed.gov/%3Fid%3DDED430282+%&cd=1&hl=th&ct=clnk&gl=th>. [accessed 23 July 2017].
- Burton, W.H. and L.J. Bruckner. (1955). *Supervision : A Social Process*. 3rd ed. New York : Appleton-Century-Crofts.
- Cogan, L.M. (1973). Distributions of Durations of Perception in the Binocular Rivalry of Contours. *J. Gen. Psychology*, 89, 297-304.

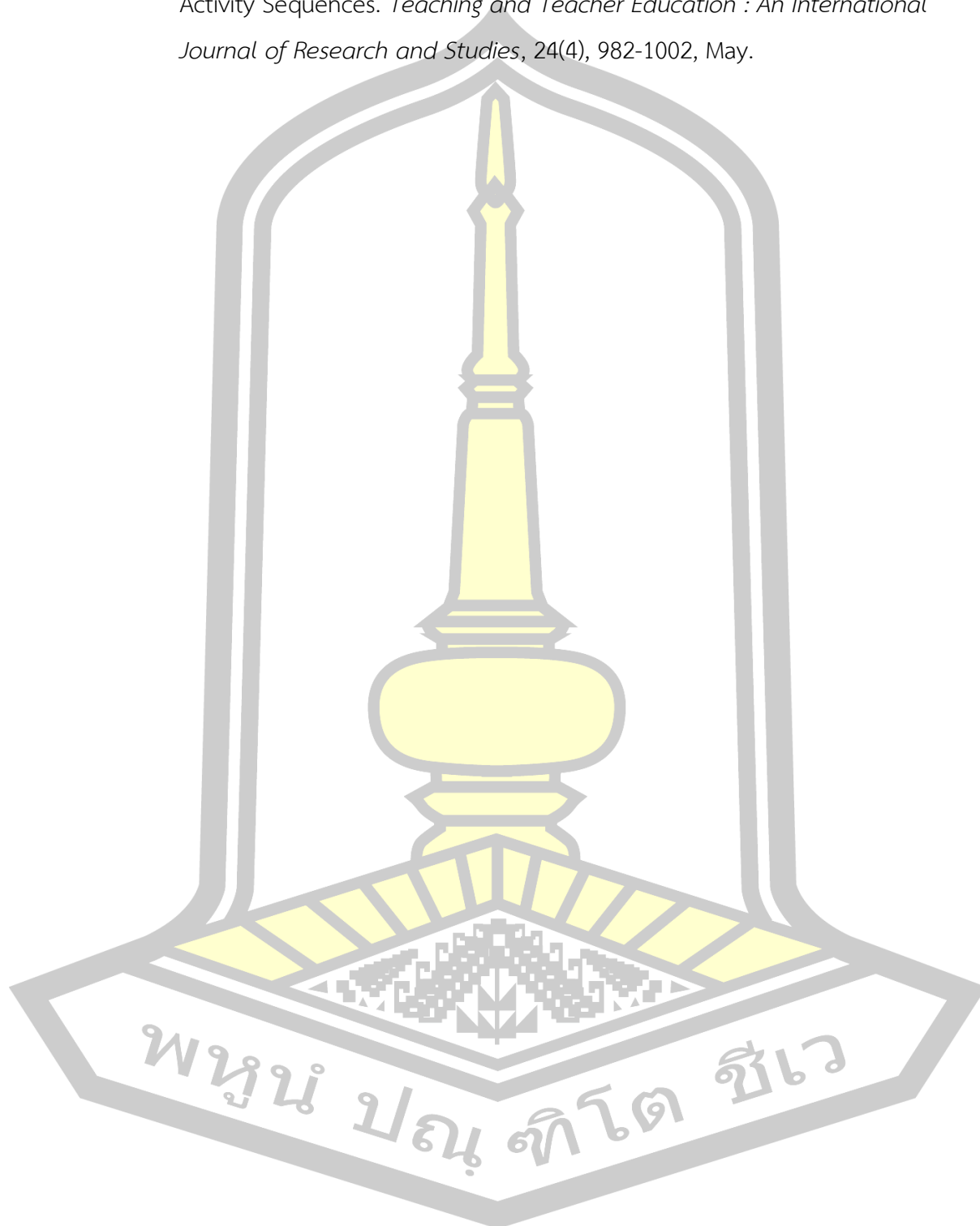
- Collin, J.J. (2003). Modern and Postmodern Teacher Supervision and Evaluation : Perception of Secondary School Principals and Teacher. *Dissertation Abstracts International*, 64(1), 33-A, July.
- Cruz, J.O. (2000). *The Efficacy of Social Work Model of Supervision for Education*. Ed.D. Thesis, University of Illinois at Urbana-Champaign.
- Dew, D.R. (1994). *Teacher's Perceptions of the Role of Content Knowledge in the Supervisory Process*. Ph.D. Thesis, Southern Illinois University at Carbondale.
- Eisner, E.W. (1976). Education Connoisseurship and Criticism: Their Form and Functions in Educational Evaluation. *Journal of Aesthetic Education*, 10(3/4), 135-50.
- Emilsson, U.M. and E. Johnsson. (2007). Supervision of Supervisors : On Developing Supervision in Postgraduate Education. *Higher Education Research and Development*, 26(2), 1-32.
- Garubo, R.C. and S. Rothstein. (1988). *Supportive Supervision in School*. London : Greenwood Press.
- Glatthorn, A.A. (1984). *Differentiated Supervision*. Washington D.C. : Association for Supervision and Curriculum Development.
- Glickman, C.D. (1995). Social Research : An International Quarterly. *Social Research*, 62(3), 501-537
- Glickman, C.D. and other. (2013). *The Basic Guide to Supervision and Instructional Leadership*. 3rd ed. Boston : Pearson.
- Glickman, C.D. and others. (2010). *Super Vision and Instruction : A Developmental Approach*. 7th ed. Massachusetts : Allyn and Bacon.
- Glickman, C.D., Gordon, S.P. and J.M. Ross-Gordon. (2004). *Supervision and Instructional Leadership : A Developmental Approach*. New York : Pearson.
- Glickman, C.D. Gordon, S.P. and J.M. Ross-Gordon. (2010). *Super Vision and Instructional leadership*. 8th ed. Boston : Pearson Education.
- Goldhammer, R. and others. (1980). *Clinical Supervision*. 2nd ed. New York : Holt Rinehart and Winston.

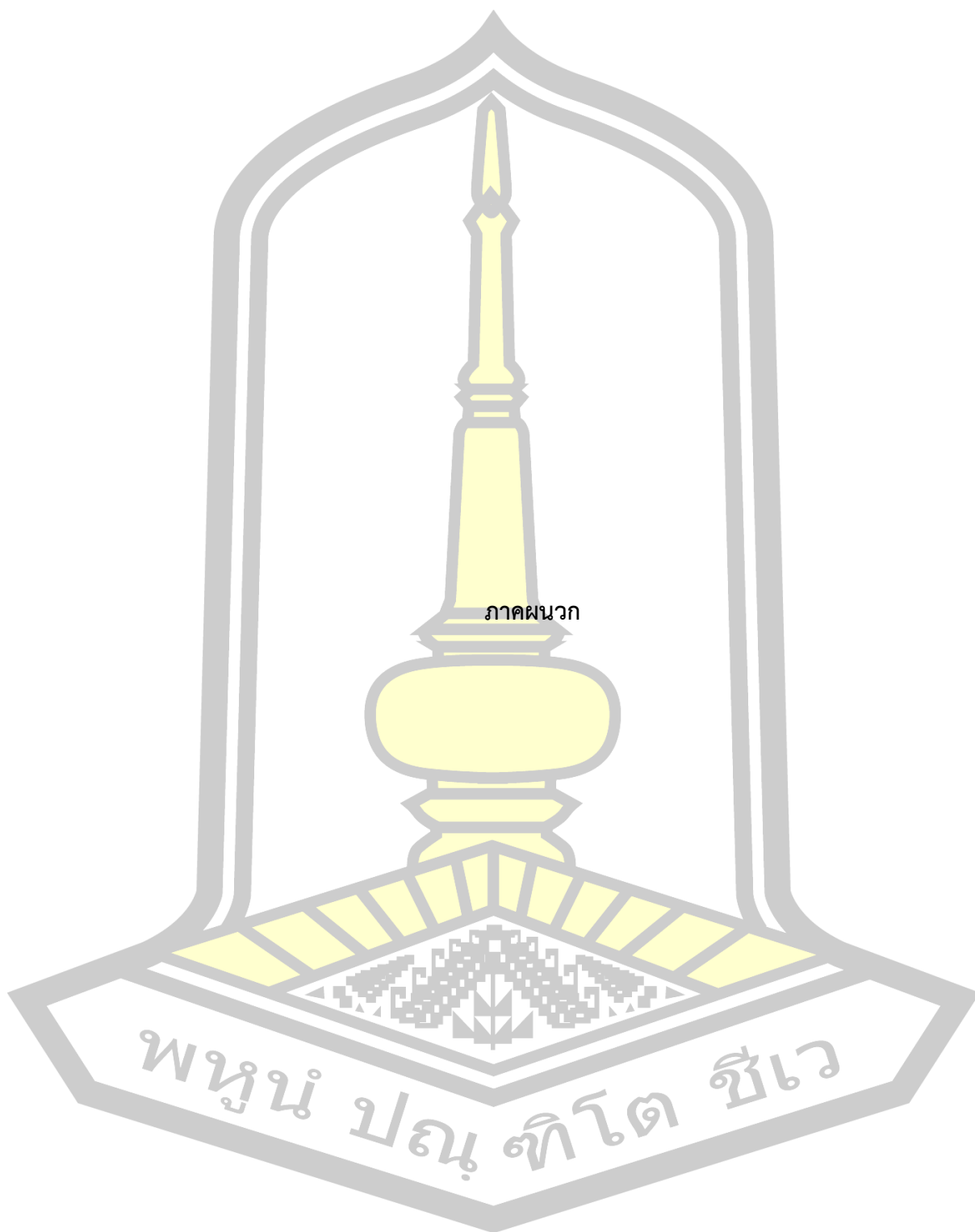
- Goldhammer, R., Anderson, R.H. and J.R. Krajewski. (1980). *Clinical Supervision ; Special Methods for the Supervision of Teacher*. 2nd ed. New York : Holt, Rinehart and Winston.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill.
- Gwynn, M.J. (1964). *Theory and Practice of Supervision*. New York : Dodd, Mead.
- Harris, B.M. (1985). *Supervisory Behavior in Education*. New Jersey : Prentice-Hall.
- Harris, B.M. (1990). *Testing English as a Second Language*. New York : McGraw Hill.
- Henson, R.K. (2001). The Effects of Participation in Teacher Research on Teacher Efficacy. *Teaching and Teacher Education*, 17(7), 819-836.
- Hills, P.J. (1982). *Dictionary of Education*. London : Routledge and Kegan Payi.
- Hough, J.B. and K. Duncan. (1970). *Teaching Description and Analysis*. s.n. : Addison-Westlu.
- Hoy, W.K. and C.G. Miskel. (2001). *Educational Administration : Theory, Research and Practice*. 4th ed. Boston : McGraw-Hill.
- Joyce, B. and B. Showers. (1988). *Student Achievement through Staff Development*. New York : Longman.
- Joyce, B., Weil, M. and E. Calhoun. (2009). *Model of Teaching*. 8th ed. London : Allyn and Bacon.
- Joyce, B.R. and M. Weil. (1986). *Model of Teaching*. 3rd ed. New York : Prentice Hall.
- Joyce, B.R. and M. Weil. (1996). *Models of Teaching*. 5th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Kagan, S. (1994). *Cooperative Learning*. California : Resources for Teachers.
- Katz, D. and R.L. Kahn. (1978). *The Social Psychology of Organization*. New York : John Wiley Son.
- Keeves, P.J. (1988). *Educational Research, Methodology and Measurement : An International Handbook*. Oxford : Pergamon Press.
- Krejcie, R.V. and D.W. Morgan (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Kruse, K. (2004). *Instruction to Instructional Design and the ADDIE Model.* [online]. Available from : http://www.e-learningguru.com/articles/art2_1html. [accessed 22 January 2018].

- Madaus, G.F., Scriven, M.S. and D.L. Stufflebeam, D.L. (1983). *Evaluation Models Viewpoints on Educational and Human Services Evaluation*. 8th ed. Boston : Kluwer-Nijhoff.
- Marks, J.R. (1980). *Emery Stoops, and Joyce King Stoops, Handbook of Education Supervision : A Guide for the Practitioner*. Boston : Allyn and Bacon.
- McGregor, W. (1993). *Languages of the World/Materials*. 11. München : Lincom Europa.
- Meason, M.H., Albert, M. and F. Khedoumi. (1985). *Management : Individual and Organization Effectiveness*. 2nd ed. New York : Haper and Row.
- Moore, K.D. (1992). *Classroom Teaching Skills*. New York : McGraw-Hill.
- Mosher, P. and A. Purpel. (1972). *Principles of Supervision*. New York : McGraw-Hill.
- Murangi, V.K. (1996). *Instructional Supervision in Namibia : A Study of High School Teacher and Supervisor Perceptions*. Ed.D. Thesis, Columbia University Teachers College.
- Ngwenya, V.C. (2007). Performance Appraisal as a Model of Staff Supervision in Zimbabwean Schools with Special Reference to the Makokoba Circuit. *Masters Abstracts International*, 45(6), unpagged} December.
- Nodelman, P. and M. Reimer. (2003). *The Pleasure of Children Literature*. Boston, MA : Allyn and Bacon.
- Pask, R. and B. Joy. (2007). *Mentoring-Coaching : A Guide for Education Professionals*. Maidenhead : McGraw-Hill.
- Raj, M. (1996). *Encychopadic of Psychology and Education*. New Delhi : ANMOL Publications PVT.
- Reimer, B. (2003). *A Philosophy of Music Education : Advancing the Vision*. New Jersey : Prentice Hall.
- Risso, J.F. (2013). *Teachers and Supervisors Perceptions of Current and Ideal Supervision and Evaluation Practices*. [online]. Available from : <<http://scholarworks.umass.edu/dissertations/AAI3118327/>>. [accessed 22 January 2018].

- Romiszowski, A. (2009). Fostering Skill Development Outcomes. in Reigeluth, Charles M. (Eds.), *Instructional-design theories and models* (pp. 199-224). New York : Routledge.
- Rosenshine, B. (1986). Unsolved issues in teaching content: A critique of a lesson on Federalist Paper No. 10. *Teaching and Teacher Education*, 2(4), 301–308.
- Steiner, E. (1988). *Methodology of Theory Building*. Sydney : Educology Research Associates.
- Stufflebeam, D.L. and A.J. Shinkfield. (2007). *Evaluation Theory, Models, and Applications*. San Francisco : Jossey-Bass.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development : Theory and Practice*. New York : Brace and World.
- Tagger, L.S. (2003). The Relationship of Collective Efficacy and Performance in Supervision. *Dissertation Abstracts International*, 63(8), 3942-B, February.
- Wallace, M.J. and others. (2010). Productive and Nonproductive Counselor Supervision : Best and Worst Experiences of Supervisees. *Alabama Counseling Association Journal*, 35(2), 4-13.
- Walton, V. (2008). The Assistant Principal's Role in Special Education : An Inquiry into the Supervision of Special Education at the Building Level. *Dissertation Abstracts International*, 69(03) : 211.217, September.
- Wiles, J. and B. Joseph. (2004). *Supervision : A Guide to Practice*. 6th ed. New Jersey : Pearson Prentice-Hall.
- Wiles, K. (1967). *Supervision for Better School*. 3th ed. New Jersey : Prentice-Hall.
- Wiles, K. (1983). *Supervision for Better School*. 5th ed. New Jersey : Prentice-Hall.
- Willer, D. (1976). *Scientific Sociology Theory and Method*. New Jersey : Prentice-Hall.
- Williams, R.L. (2007). A Case Study in Clinical Supervision : Moving From an Evaluation to a Supervision Mode. *Dissertation Abstracts International*, 68(05), 1804-A, November.
- Zepeda, S.J. (2008). *Professional Development: What Work*. New York : Eye on Education.

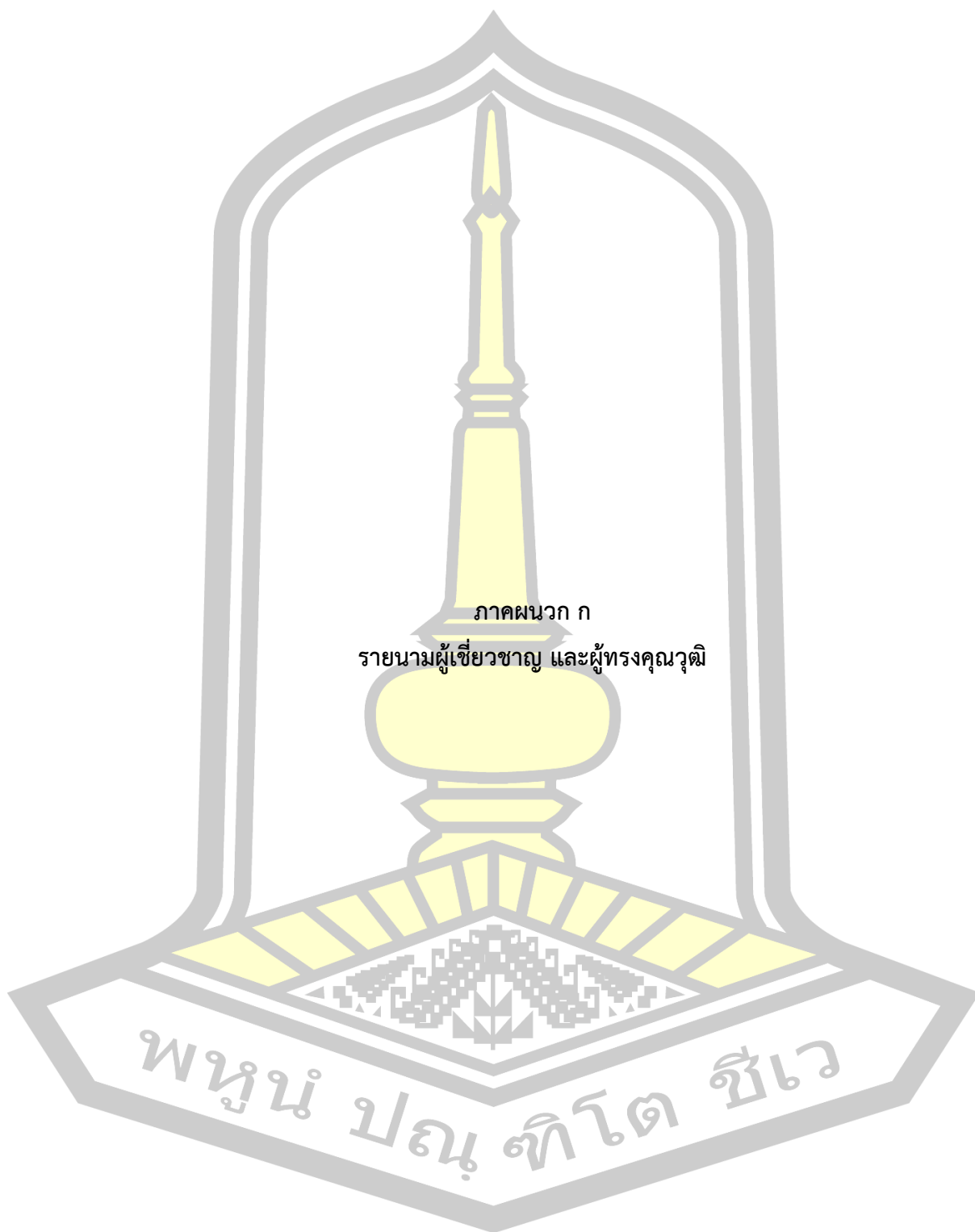
Zwart, D. (2008). Teacher Learning Through Reciprocal Peer Coaching : An Analysis of Activity Sequences. *Teaching and Teacher Education : An International Journal of Research and Studies*, 24(4), 982-1002, May.

ภาคผนวก

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

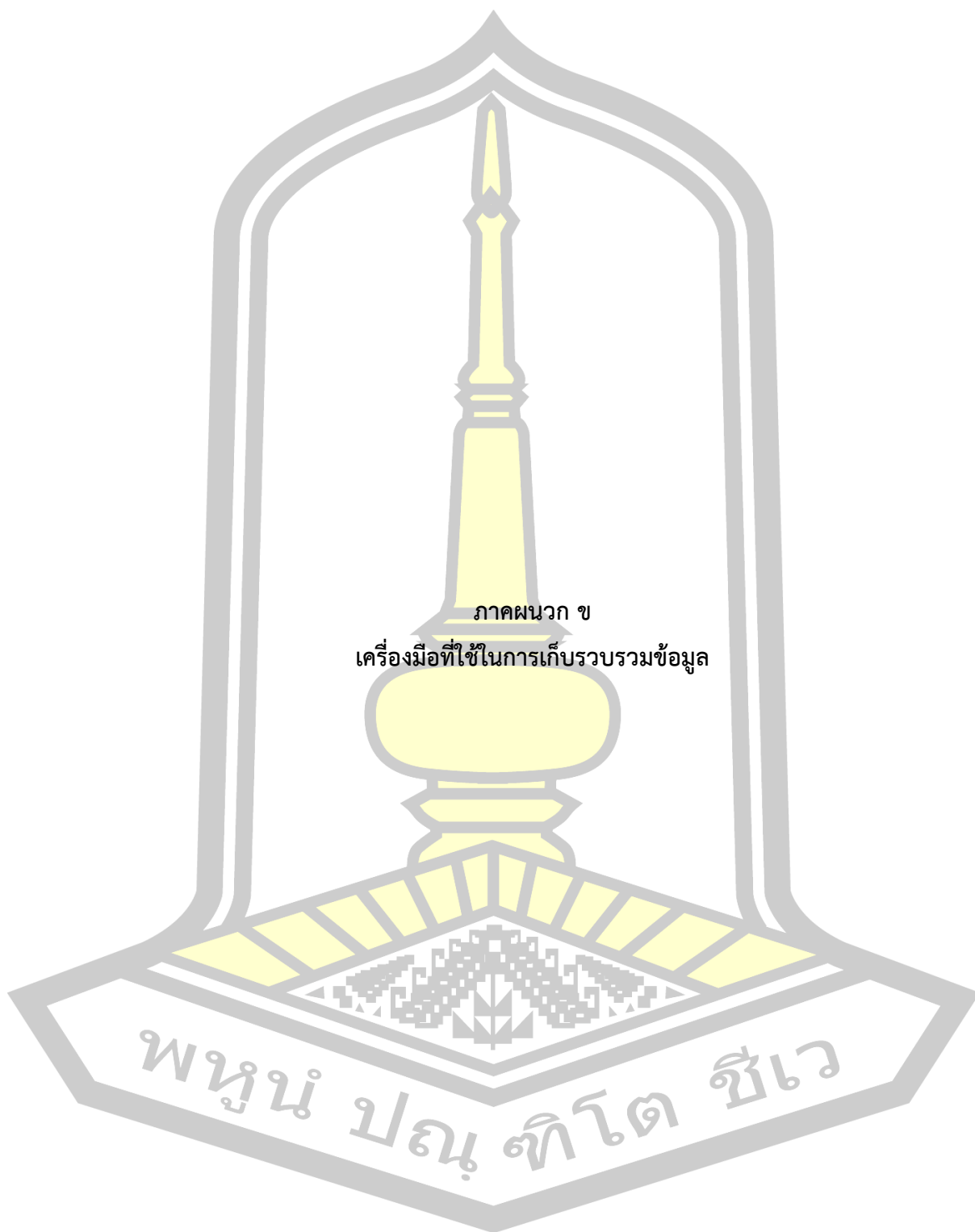
- 1) รศ.ดร.ฉลาด จันทรสุมบัติ รองคณบดีคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพิษณุภัณฑ์
ผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหาร
- 2) รศ. วิณา วิสเพ็ญ ผู้เชี่ยวชาญประจำสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย
- 3) ผศ. ดร.ประเสริฐ เรือนนงการ อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล
- 4) ผศ.ดร.กัลยา กุลสุวรรณ อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรการศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้
- 5) ดร.พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาวศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดกาฬสินธุ์
ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการนิเทศการศึกษา

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบและยืนยันความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็น
ประโยชน์ของรูปแบบ คู่มือและเอกสารประกอบคู่มือการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มี
ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1) รศ.ดร.พชรวิทย์ จันทร์ศิริสิริ	คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2) รศ. ดร.ธรินธร นามวรรณ	หัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3) รศ. ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ	อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4) ผศ. ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี	อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5) ผศ. ดร.สมทรง สิทธิ	อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
6) ผศ. ดร.กัลยา กุลสุวรรณ	อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
7) ดร.ธนาศักดิ์ ศิริบุญนันท	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1
8) ดร.สัมภาษณ์ คำมุย	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 26
9) ดร.สมหวัง พันธะลี	ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด
กาฬสินธุ์
10) ดร.ปิยะ อิศรวิริยะกุล	ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมปริดาภรณ์ จังหวัดขอนแก่น

พูน ปณ ทัโต ชีเว

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

พหุบัน ปณฺ ทิโต ชีเว

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล
ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์ สาขาวิชา การนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอนคือ
 - ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 - ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ
3. ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ความคิดเห็นของท่านมีคุณค่าและความสำคัญต่อการพัฒนาวิชาชีพครูของประเทศเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น จึงขอความกรุณาตอบตามเป็นจริงหรือความต้องการที่แท้จริงของท่านให้ครบทุกข้อ เพื่อผู้วิจัยสามารถนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาวิชาชีพครูของประเทศให้มีคุณภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ซึ่งการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ไม่มีผลกระทบต่อหน้าที่การงานของท่านแต่อย่างใด เพราะคำตอบจากแบบสอบถามนี้ใช้เป็นข้อมูลเพื่อการวิจัยเท่านั้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
 นายสามารถ ผ่องศรี
 นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา

เอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ น้อยกว่า 30 ปี 30 - 40 ปี
 41-50 ปี 51-60 ปี
3. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี ปริญญาโท
 ปริญญาเอก
4. ประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 10 ปี 10 - 15 ปี
 16 - 20 ปี 21 ปีขึ้นไป
5. ตำแหน่งหน้าที่ในการปฏิบัติงาน
 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน
 อื่นๆ ระบุ.....
6. ขนาดของโรงเรียน (ตามเกณฑ์ สพฐ.)
 ขนาดเล็ก นักเรียนไม่เกิน 120 คน
 ขนาดกลาง นักเรียน 121 - 600 คน
 ขนาดใหญ่ นักเรียน 601 คน ขึ้นไป

พหุบัณฑิต ชีวะ

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย
ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2. แบบสอบถามเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โปรดใช้ดุลยพินิจของท่านพิจารณาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลตามที่คั่นของท่าน โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในระดับความคิดเห็นของท่านตามความเป็นจริง ซึ่งแต่ละข้อมีความหมายดังนี้

ความหมายของคะแนนของระดับของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์

- 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ที่	การนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ที่มีประสิทธิผล	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่ พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1.	ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ										
1.	มีการแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชา ภาษาไทยของโรงเรียนอย่างชัดเจน										
2.	มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการ นิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียนอย่างเป็น ระบบ										
3.	มีการกำหนดนโยบายและแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้ วิชาภาษาไทยของโรงเรียนที่ชัดเจน										

ที่	การนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ที่มีประสิทธิผล	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่ พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4.	มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกชั้น การประเมินคุณภาพการศึกษา NT, O-NET และนำมาใช้ในการวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน										
5.	มีการวิเคราะห์นโยบายของกระทรวง และหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำมากำหนดเป้าหมายคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน										
6.	มีการจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน และจัดทำโครงการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน										
7.	มีการรับฟังความคิดเห็นของครูผู้สอน เพื่อใช้ประกอบ การตัดสินใจการดำเนินงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย										
8.	การวิเคราะห์ปัญหา จุดเด่น จุดด้อย และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน										
9.	มีการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่ประสบความสำเร็จเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียน										
10.	มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ คู่มือการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง										
2. ด้านการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ											
11.	มีการสำรวจความต้องการรับการพัฒนาของครูผู้สอนของโรงเรียน										
12.	มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ครูด้านการนิเทศ การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยก่อนการดำเนินงาน										
13.	มีการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มทักษะการนิเทศแก่ครูผู้ให้การนิเทศ เช่น ทักษะการสังเกต การตั้งคำถามสะท้อนคิด การให้ข้อมูลย้อนกลับ การสังเกตการสอน										
14.	มีการพัฒนาครูด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือการนิเทศ และการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย										

ที่	การนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ที่มีประสิทธิผล	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่ พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
15.	มีการพัฒนาครูด้านการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่น										
16.	มีการพัฒนาครูด้านการออกแบบ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชน										
17.	มีการพัฒนาครูด้านการใช้รูปแบบ เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ										
18.	มีการพัฒนาครูด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียน เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้										
19.	มีการพัฒนาครูด้านการสร้างและวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างถูกต้องเหมาะสม										
20.	มีการส่งเสริมให้ครูได้รับโอกาสในการพัฒนา เช่น เข้าร่วมการอบรม หรือการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ										
3. ด้านการวางแผนการนิเทศ											
21.	มีการแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบด้านการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน										
22.	มีการนำข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ มาใช้วางแผนการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย										
23.	มีการกำหนดแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน										
24.	มีการกำหนดบทบาท หน้าที่รับผิดชอบของครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศไว้อย่างชัดเจน										
25.	มีการกำหนดวิธีการ ขั้นตอนการดำเนินการตามแผนแต่ละขั้นตอนไว้อย่างชัดเจน										

ที่	การนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ที่มีประสิทธิผล	สภาพปัจจุบัน					สภาพที่ พึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
38.	มีการบันทึกข้อมูล ร่องรอย หลักฐานการนิเทศ และปัญหาอุปสรรคจากการนิเทศทุกครั้ง										
39.	มีการนำผลที่ได้จากการบันทึกข้อมูลการนิเทศมา วิเคราะห์ อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ										
40.	มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผลข้อมูลที่ได้จากการนิเทศเพื่อ ใช้เป็นแนวทางสำหรับการให้ข้อมูลย้อนกลับ										
5. ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ											
41.	มีการประชุมหลังการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อ เปิดโอกาสให้ครูในการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการ เรียนรู้วิชาภาษาไทยร่วมกัน										
42.	มีการร่วมกันพิจารณาผลการนิเทศระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการ นิเทศหลังการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยทุกครั้ง										
43.	มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความเข้าใจ ที่ตรงกันด้วยความเป็นกัลยาณมิตร										
44.	มีการประเมินผลการนิเทศแต่ละครั้งและแจ้งให้ผู้รับการนิเทศ รับทราบ										
45.	มีการให้ข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาจุดแข็งและแก้ไขจุดที่ควร พัฒนาในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยร่วมกัน										
46.	มีการสรุปประเด็นที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ในครั้งต่อไปร่วมกัน										
47.	มีการเสนอวิธีการและทางเลือกใหม่ๆ ในการจัดการเรียนรู้วิชา ภาษาไทยจากการให้ข้อมูลย้อนกลับ										
48.	มีการนำข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาวิชาชีพ ร่วมกัน										
49.	มีการทบทวนวิธีการนิเทศร่วมกันหลังการประชุมให้ข้อมูล ย้อนกลับ										

แบบประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา
เอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง

แบบประเมินนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแบบประเมินและตรวจสอบคุณภาพ
ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item
Objective Congruence :IOC) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาดังนี้

การประเมินความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence :IOC)

1. ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้จริงให้คะแนน +1
2. ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้จริงให้คะแนน 0
3. ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่ วัดจุดประสงค์ที่ระบุไว้จริงให้คะแนน -1

โปรดพิจารณาข้อความในแต่ละข้อคำถาม และกรุณาตอบให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง
เพื่อให้การวิจัยนี้ได้เครื่องมือที่ถูกต้องเหมาะสม มีผลสรุปที่น่าเชื่อถือและสามารถนำไปใช้ได้
แท้จริง อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จาก
ท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณอย่างสูงในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นายสามารถ ผ่องศรี

นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต

สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

วัตถุประสงค์	ข้อความ	การพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
<p>เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศการจัดการเรียนรู้อาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</p>	1. การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการ				
	1. มีการแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนรู้อาษาไทยของโรงเรียนอย่างชัดเจน				
	2. มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการในการนิเทศการจัดการเรียนรู้อาษาไทยของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ				
	3. มีการกำหนดนโยบายและแนวทางการนิเทศการจัดการเรียนรู้อาษาไทยของโรงเรียนที่ชัดเจน				
	4. มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทุกชั้น การประเมินคุณภาพการศึกษา NT, O-NET และนำมาใช้ในการวางแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้อาษาไทยของโรงเรียน				
	5. มีการวิเคราะห์นโยบายของกระทรวง และหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำมากำหนดเป้าหมายคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน				
	6. มีการจัดให้ครูมีส่วนร่วมในการประชุมวางแผน และจัดทำโครงการนิเทศการจัดการเรียนรู้อาษาไทยของโรงเรียน				
	7. มีการรับฟังความคิดเห็นของครูผู้สอน เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจการดำเนินงานนิเทศการจัดการเรียนรู้อาษาไทย				
	8. การวิเคราะห์ปัญหา จุดเด่น จุดด้อย และจัดลำดับความสำคัญของปัญหา เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงานนิเทศการจัดการเรียนรู้อาษาไทยของโรงเรียน				
	9. มีการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้อาษาไทยที่ประสบความสำเร็จเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนรู้อาษาไทยของโรงเรียน				
	10. มีการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ คู่มือการปฏิบัติงานของครูในการจัดการเรียนรู้อาษาไทยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง				

วัตถุประสงค์	ข้อความ	การพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
		1	0	-1	
เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษา เอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2. การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ				
	11.	มีการสำรวจความต้องการรับการพัฒนาของครูผู้สอนของโรงเรียน			
	12.	มีการสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ครูด้านการนิเทศ การจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยก่อนการดำเนินงาน			
	13.	มีการจัดกิจกรรมเพื่อเพิ่มทักษะการนิเทศแก่ครูผู้ให้การนิเทศ เช่น ทักษะการสังเกต การตั้งคำถามสะท้อนคิด การให้ข้อมูลย้อนกลับ การสังเกตการสอน			
	14.	มีการพัฒนาครูด้านการสร้างสื่อ เครื่องมือการนิเทศ และการวิเคราะห์ข้อมูลการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย			
	15.	มีการพัฒนาครูด้านการวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อวางแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและท้องถิ่น			
	16.	มีการพัฒนาครูด้านการออกแบบ การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และชุมชน			
	17.	มีการพัฒนาครูด้านการใช้รูปแบบ เทคนิควิธีการสอนอย่างหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาเต็มตามศักยภาพ			
	18.	มีการพัฒนาครูด้านการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ที่หลากหลาย เหมาะสมกับผู้เรียน เนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้			
	19.	มีการพัฒนาครูด้านการสร้างและวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือวัดและประเมินผลอย่างถูกต้องเหมาะสม			
20.	มีการส่งเสริมให้ครูได้รับโอกาสในการพัฒนา เช่น เข้ารับการอบรม หรือการเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ				

วัตถุประสงค์	ข้อความ		การพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
			1	0	-1	
เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3. ด้านการวางแผนการนิเทศ					
	21	มีการแต่งตั้งคณะทำงานรับผิดชอบด้านกรนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน				
	22	มีการนำข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ มาใช้วางแผนการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย				
	23	มีการกำหนดแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของโรงเรียน				
	24	มีการกำหนดบทบาท หน้าที่รับผิดชอบของครูผู้นิเทศและครูผู้รับการนิเทศไว้อย่างชัดเจน				
	25	มีการกำหนดวิธีการ ขั้นตอนการดำเนินตามแผนแต่ละขั้นตอนไว้อย่างชัดเจน				
	26	มีการกำหนดโครงการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียนไว้อย่างชัดเจน				
	27	มีการจัดให้มีปฏิทินการปฏิบัติงานนิเทศการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนอย่างชัดเจน				
	28	มีการจัดให้ครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการวางแผนและจัดทำโครงการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน				
	29	มีการประชุมคณะทำงาน เพื่อออกแบบ จัดทำสื่อ และเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน				
	30	มีการทำคู่มือการปฏิบัติงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ของโรงเรียนแต่ละกิจกรรมอย่างชัดเจน				
	4. ด้านการปฏิบัติการนิเทศ					
	31.	มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้ให้กรนิเทศและครูผู้รับการนิเทศ				
	32.	มีการให้ความรู้ หรือสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานตามแผนการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย				

วัตถุประสงค์	ข้อความ		การพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
			1	0	-1	
เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษา เอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	33.	มีการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เลือกกิจกรรมนิเทศ วิธีการนิเทศ สื่อและเครื่องมือ การนิเทศที่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยร่วมกัน				
	34.	มีการเยี่ยมชั้นเรียนเพื่อให้กำลังใจและสังเกตการสอน ของครูเป็นรายบุคคล				
	35.	มีการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยตามปฏิทิน โดยใช้กระบวนการนิเทศที่ตกลงร่วมกัน				
	36.	มีการใช้เครื่องมือในการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยตามที่ตกลงร่วมกันอยู่เสมอ				
	37.	มีการติดตาม กำกับ ดูแล การปฏิบัติงานตามปฏิทิน/แผนงานนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่กำหนด				
	38.	มีการบันทึกข้อมูล ร่องรอย หลักฐานการนิเทศ และปัญหาอุปสรรคจากการนิเทศทุกครั้ง				
	39.	มีการนำผลที่ได้จากการบันทึกข้อมูลการนิเทศมา วิเคราะห์ อภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้ นิเทศและผู้รับการนิเทศ				
	40.	มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปผลข้อมูลที่ได้จากการ นิเทศเพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับการให้ข้อมูล ย้อนกลับ				
	5. ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ					
	41.	มีการประชุมหลังการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยเพื่อเปิดโอกาสให้ครูในการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยร่วมกัน				
	42.	มีการร่วมกันพิจารณาผลการนิเทศระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศหลังการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยทุกครั้ง				
	43.	มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันด้วยความเป็นกัลยาณมิตร				
	44.	มีการประเมินผลการนิเทศแต่ละครั้งและแจ้งให้ผู้รับการนิเทศรับทราบ				

วัตถุประสงค์	ข้อความ		การพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
			1	0	-1	
เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษา เอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	45.	มีการให้ข้อมูลย้อนกลับในการพัฒนาจุดแข็งและแก้ไขจุดที่ควรพัฒนาในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยร่วมกัน				
	46.	มีการสรุปประเด็นที่จะนำไปปรับปรุงแก้ไขในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในครั้งต่อไปร่วมกัน				
	47.	มีการเสนอวิธีการและทางเลือกใหม่ๆ ในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยจากการให้ข้อมูลย้อนกลับ				
	48.	มีการนำข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลย้อนกลับมาพัฒนาวิชาชีพร่วมกัน				
	49.	มีการทบทวนวิธีการนิเทศร่วมกันหลังการประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ				
	50.	มีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้รับการนิเทศในขณะปฏิบัติการนิเทศและหลังการนิเทศ				
	6. ด้านการประเมินผลการนิเทศ					
	51.	มีการดำเนินการประเมินผล 3 ระยะ คือ ก่อนการปฏิบัติงาน ระหว่างการปฏิบัติงาน และหลังการปฏิบัติงาน				
	52.	มีการกำหนดวิธีการและเครื่องมือในการประเมินผลการนิเทศที่เหมาะสมตรงกับสภาพที่เป็นจริง				
	53.	มีการประชุมร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศเพื่อประเมินผลการดำเนินงาน				
54.	มีการใช้ข้อมูลที่หลากหลายประกอบในการประเมินผลการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม					
55.	มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและแจ้งผลการประเมินให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ					
56.	มีการสรุปผล และรายงานการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยทุกภาคเรียน/ปีการศึกษา					
57.	มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาชีพทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน					

วัตถุประสงค์	ข้อความ		การพิจารณา			ข้อเสนอแนะ
			1	0	-1	
เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ประถมศึกษา เอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	58.	มีการจัดประชุมสัมมนา จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการนิเทศ เติมเต็มองค์ความรู้และเทคนิคใหม่ๆ ให้กับครูทุกภาคเรียน/ปีการศึกษา				
	59.	มีการจัดนิทรรศการนำเสนอผลงาน เผยแพร่ผลงานที่เกิดจากการนิเทศ และยกย่องเชิดชูเกียรติครูที่ดีด้วยวิธีการที่เหมาะสม				
	60.	มีการนำข้อมูลที่ได้จากการดำเนินงานนิเทศไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยของโรงเรียน				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้เชี่ยวชาญ

พูน ปณ ทิโต ชีเว

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา

เอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์ เรื่อง รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล

ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลในการสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์..... อายุ..... ปี

ตำแหน่งปัจจุบัน..... โรงเรียน.....

สังกัด.....

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....

เริ่มการสัมภาษณ์เวลา..... น. สิ้นสุดการสัมภาษณ์เวลา..... น.

ตอนที่ 2 ข้อมูลในการสัมภาษณ์

คำชี้แจง โปรดให้ผู้สัมภาษณ์ได้ตอบหรือแสดงความคิดเห็นตามหัวข้อการสัมภาษณ์ ดังนี้

1. แนวทางการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน

1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.2 ด้านการให้ความรู้ก่อนการนิเทศ

.....

.....

.....

.....

.....

1.3 ด้านการวางแผนการนิเทศ

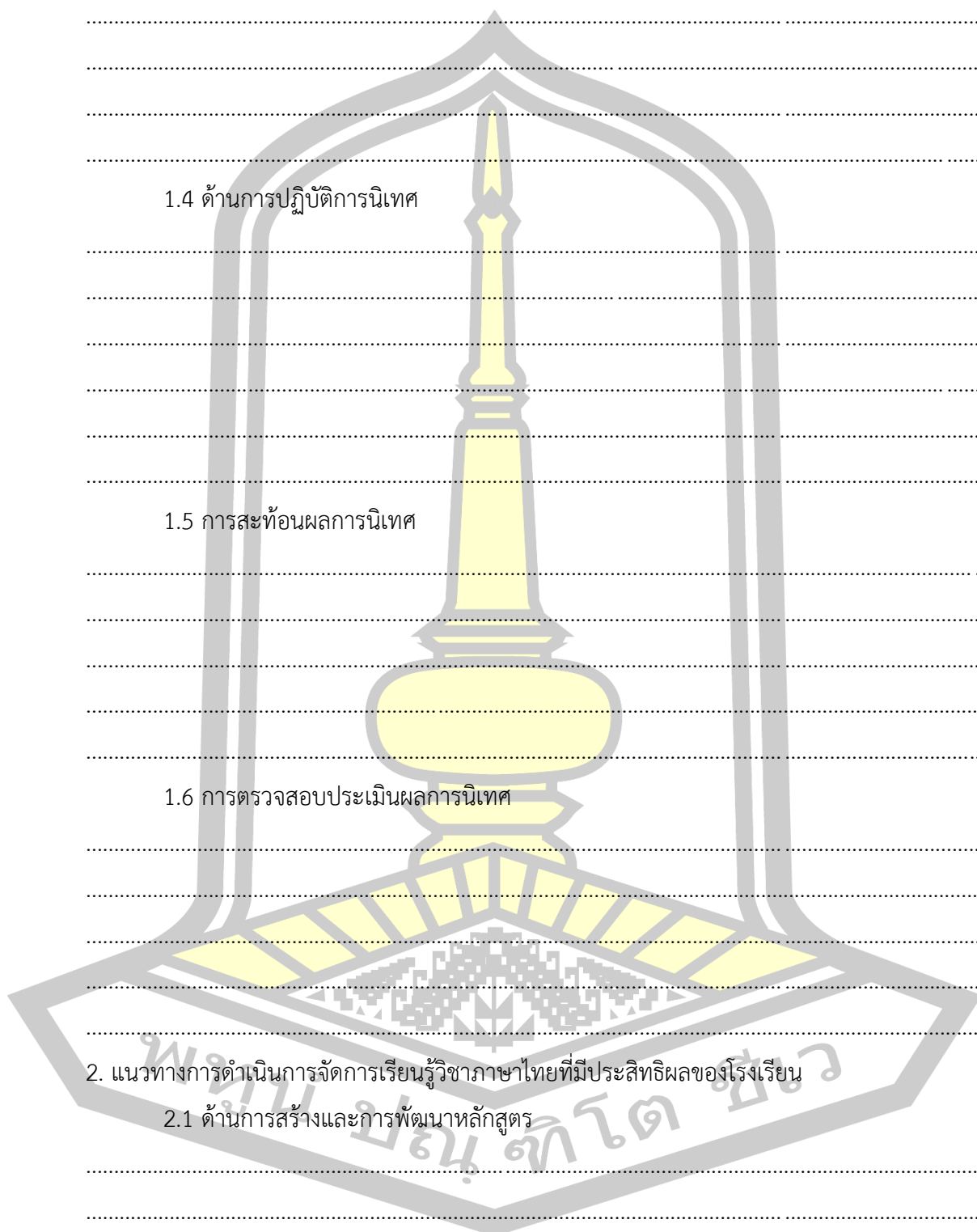
1.4 ด้านการปฏิบัติการนิเทศ

1.5 การสะท้อนผลการนิเทศ

1.6 การตรวจสอบประเมินผลการนิเทศ

2. แนวทางการดำเนินการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน

2.1 ด้านการสร้างและการพัฒนาหลักสูตร

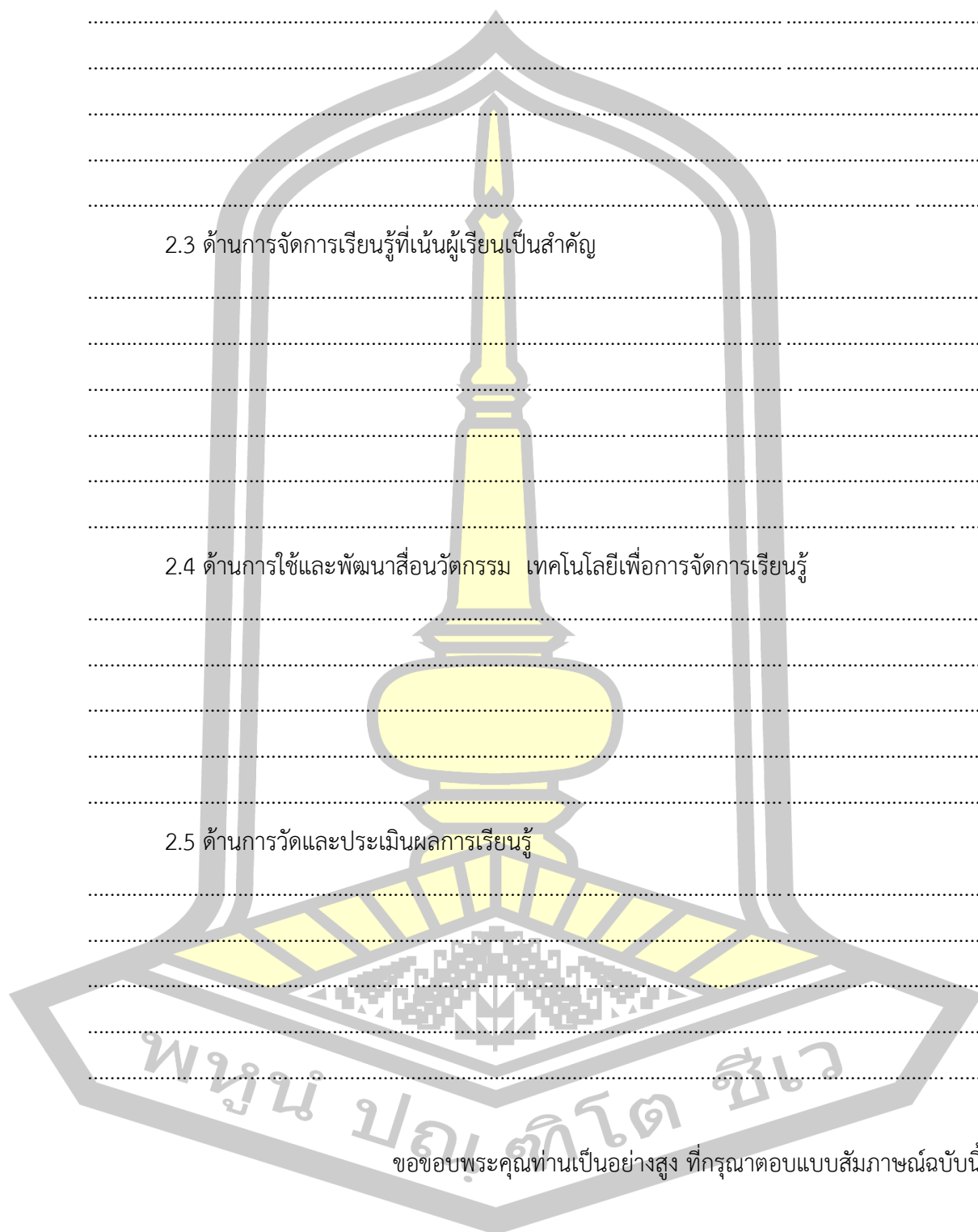

2.2 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้

2.3 ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.4 ด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

2.5 ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

ขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณาตอบแบบสัมภาษณ์ฉบับนี้

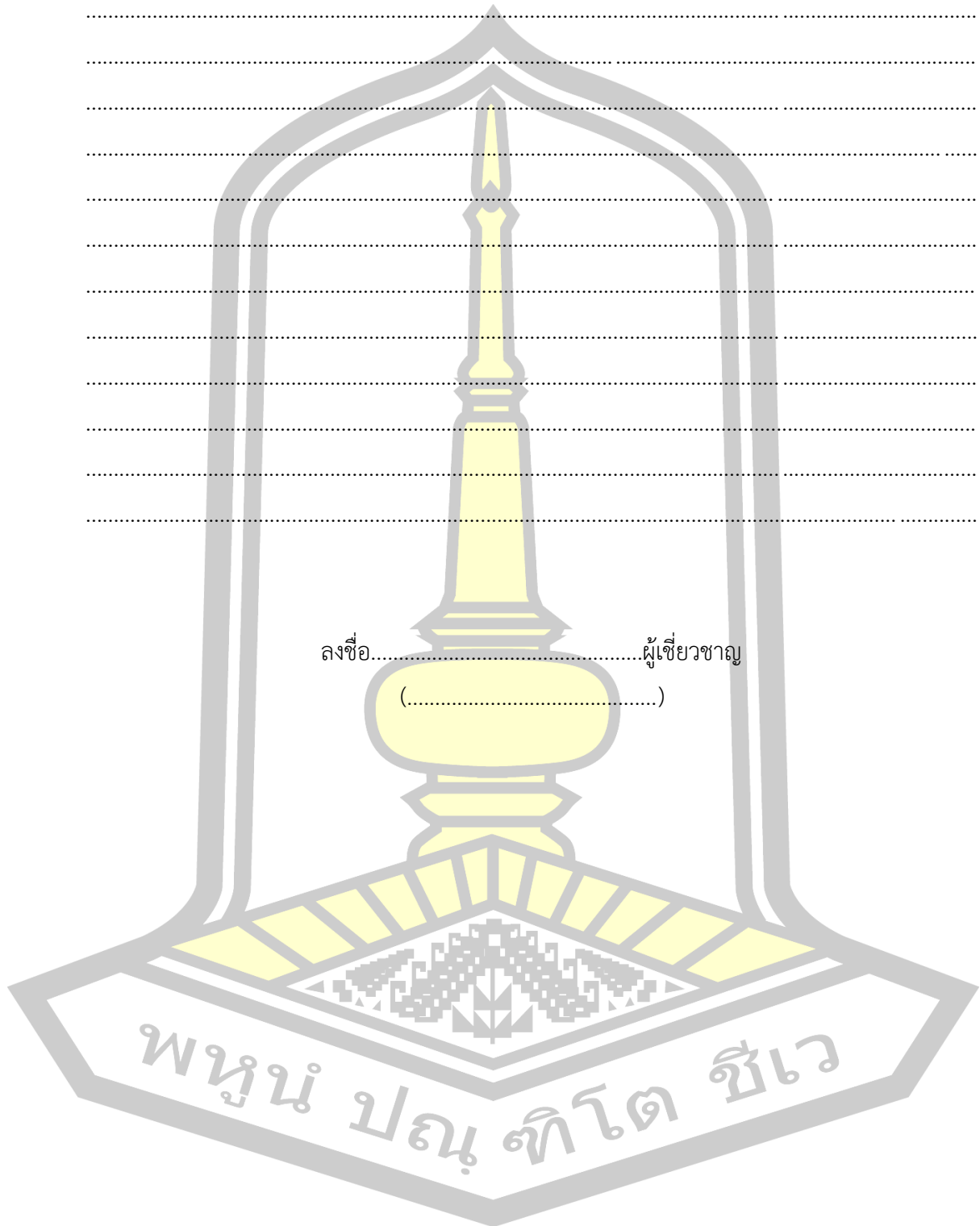
แบบประเมินสำหรับผู้เชี่ยวชาญ
เพื่อประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของภาษาแบบสัมภาษณ์
วิธีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มี
ประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความสอดคล้องของเนื้อหาหรือข้อความกับวัตถุประสงค์ว่ามีความสอดคล้อง
 อย่างไร โดยพิจารณาจาก

- 1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาหรือข้อความกับวัตถุประสงค์
 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาหรือข้อความกับวัตถุประสงค์
 -1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาหรือข้อความกับวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์	ข้อความ	ความสอดคล้อง			ความคิดเห็นเพิ่มเติม
		1	0	-1	
เพื่อศึกษารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1. แนวทางการดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน				
	1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ				
	1.2 การให้ความรู้ก่อนการนิเทศ				
	1.3 การวางแผนการนิเทศ				
	1.4 การปฏิบัติการนิเทศ				
	1.5 การทบทวนและสะท้อนผลการนิเทศ				
	1.6 การตรวจสอบประเมินผลการนิเทศ				
	2. แนวทางการดำเนินการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน				
	2.1 การสร้างและพัฒนาหลักสูตร				
	2.2 การออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้				
	2.3 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ				
	2.4 การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้				
	2.5 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

**แบบประเมินรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล
ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ)**

คำชี้แจง

การตอบแบบประเมิน ขอความอนุเคราะห์ท่านได้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับ
ความคิดเห็นของท่านว่า รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน
ประถมศึกษาเอกชน มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความมีประโยชน์อย่างไร และท่าน
สามารถกรอกข้อมูล ความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม ระดับคะแนนที่ให้
มีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความมีประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความมีประโยชน์ อยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความมีประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความมีประโยชน์ อยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง มีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้/ความมีประโยชน์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้					ความมีประโยชน์				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
1. หลักการของรูปแบบ															
2. วัตถุประสงค์ของรูปแบบ															
3. การระบวนการนิเทศ															
4. การประเมินรูปแบบ															
5. เจ็อนไขความสำเร็จ															

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน
ประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง แบบทดสอบนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ดำเนินการทดสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าร่วมการดำเนินงานตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ก่อนและหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการด้วยคู่มือนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล ท่านจงเลือกคำตอบที่ถูกที่สุดแล้ว × ลงในกระดาษคำตอบที่จัดให้

1. การยอมรับและให้เกียรติครูผู้รับการนิเทศหรือทีมงาน เป็นทักษะที่ใช้ในขั้นตอนใดของการนิเทศการเรียนรู้
 - ก. ขั้นการประเมินการนิเทศ
 - ข. ขั้นการสร้างความจริงใจ
 - ค. ขั้นการทบทวนสรุปผลการนิเทศ
 - ง. ขั้นการประชุมปฏิบัติการ
2. การวิเคราะห์จุดพัฒนาทำเพื่ออะไร
 - ก. เพื่อเลือกนวัตกรรมการนิเทศ
 - ข. เพื่อนิเทศการศึกษาให้เป็นระบบ
 - ค. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการ
 - ง. เพื่อการจัดทำรายงานผลการนิเทศได้สะดวก
3. กระบวนการนิเทศการศึกษาแบบเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอนคืออะไร
 - ก. การเยี่ยมชั้นเรียนและสังเกตการสอนสมัยใหม่
 - ข. การสังเกตการสอนที่มีขั้นตอนและต่อเนื่อง
 - ค. การสังเกตการสอนอย่างง่ายที่ไร้รูปแบบ
 - ง. การปฏิบัติการเยี่ยมชั้นเรียนที่มีการนัดหมายล่วงหน้า
4. ข้อมูลจากแบบสังเกตการสอนนำมาใช้อย่างไร
 - ก. ตีความ สรุป เทียบผลการเรียนรู้และความพึงพอใจของครูและนักเรียนกับแผนการเรียนรู้ที่ออกแบบ
 - ข. ทบทวน อภิปราย เทียบความพึงพอใจและมาตรฐานการเรียนรู้ที่ต้องการ
 - ค. วิเคราะห์ บุคลิกภาพการสอน วิธีการเรียนและการบรรยายในการจัดการเรียนการสอน
 - ง. ถูกทุกข้อ

5. ประสบการณ์และบันทึกของครูผู้ใจข้อใดที่นำมาใช้กับเทคนิคการนิเทศ “เทคนิคการสังเกตการสอนและเยี่ยมชั้น” ทำให้ผู้นิเทศมองเห็นพฤติกรรมการสอนของครู และความน่ารักตามที่นักเรียนเป็น”

- ก. น้องสันติ เจียบขริม นั่งหลังห้อง คอยหลบตาครู
- ข. น้องสมชาย พุดจาไพเราะ เรียนภาษาไทยเก่งมาก
- ค. น้องปู้ ขยันเรียน ทำงานช้า มองโลกในแง่ดี
- ง. ถูกทุกข้อ

6. ข้อมูลใดในแผนการเรียนรู้ ชี้ออกและควรตระหนักให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการเรียนการสอนมากที่สุด

- ก. มาตรฐานการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัดและคุณค่าที่แผนการสอนต้องการ
- ข. ประจักษ์พยานการสอน การยอมรับในหลักเกณฑ์ข้อทดสอบ ชิ้นงานและหลักการสังเกตการสอน
- ค. กิจกรรมและประสบการณ์ที่จัดให้ผู้เรียนเรียนรู้ฝึกฝน คิดค้นและทบทวน นำเสนอ
- ง. ถูกทุกข้อ

7. ข้อใดสร้างความมั่นใจให้ผู้นิเทศ ชี้แนะ สอนงานและสังเกตการสอนของครูได้ดีที่สุด

- ก. แผนการนิเทศการศึกษาที่ออกแบบอย่างละเอียดรอบคอบ
- ข. เครื่องมือการนิเทศที่หลากหลายและครบสาระการเรียนรู้
- ค. ความรู้ ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญในเรื่องการนิเทศและทักษะมนุษยสัมพันธ์ในการสร้างทีมงาน
- ง. การช่วยครูให้ประสบความสำเร็จในสิ่งที่เขาต้องการแม้ว่าไม่สอดคล้องกับสิ่งที่เราต้องการ

8. ข้อใด ไม่ใช่ นวัตกรรมการนิเทศการสอน

- ก. นวัตกรรมแบบทีมวิจัยชั้นเรียนโรงเรียนที่ใกล้กัน
- ข. โหนด นิเทศสังเกตการสอนครูสมยศใช้ชุดการฝึกอ่านคำควบกล้ำ
- ค. หนังสือแนะครูประยงค์ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์เด็ก ป.2 โดยใช้กระดาน กระดาษทราย และไหมพรมหลากสี
- ง. นุชชวนครูสมพร ประดิษฐ์ตุ๊กตาผักตบชวาขายส่งร้าน OTOP

9. ครูคนใดควรได้รับการปรับปรุงการสอนมากที่สุด

- ก. ครูอ้น สั่งให้นักเรียนวาดภาพตามจินตนาการ
- ข. ครูโจ้ แบ่งกลุ่มนักเรียนทดลองการศึกษา Indicator ความเป็นกรด - เบส จากวัชพืช
- ค. ครูแอ๊ด พานักเรียนไปดูโรงงานผลิตนมพาสเจอร์ไรด์
- ง. ครูจิว ให้จดตามคำบอกเรื่อง การหาความจุของถังข้าวสาร

10. ปัจจัยภายใน (Intrinsic Factors) ที่ผู้นิเทศควรสร้างแรงจูงใจภายในให้ครู คือข้อใด
- ความสำเร็จของงานที่ปฏิบัติ
 - การยอมรับจากครูและเพื่อนร่วมงาน
 - ความก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่งาน
 - มีโอกาสดำเนินการใหม่ ๆ
11. ขั้นตอนสุดท้าย (Post Coaching) ของเทคนิคการนิเทศแบบชี้แนะ ผู้นิเทศมีบทบาทอย่างไร
- สรุปผลชี้แนะ ยอมรับความสามารถของครูและให้โอกาสครู สรุปเพื่อปรับปรุงงาน
 - ตกลงวางแผนร่วมกันในการกำหนดคำถามและประเด็นชี้แนะสอนงาน
 - ชี้แนะ บอก ชักถาม พิจารณาผลงานแผนการสอนของครู
 - ชี้แนะ รับฟัง ทำท้ายและให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับครูและโรงเรียน
12. ผู้นิเทศคนใดนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ศรีผ่อง นิเทศแบบชี้แนะตามความต้องการของตน
 - จันทร์เพ็ญ นิเทศแบบคลินิกอย่างเป็นกระบวนการ 3 ครั้ง
 - ศรธรรม รายงานจุดเด่นและจุดด้อยของโรงเรียนแต่ละแห่งทุกเดือน
 - ศรีผ่อง ทำแผนการนิเทศเสนอต่อ คณะกรรมการการนิเทศฯ (กต.ปน.เขตพื้นที่) ทุกปี
13. การทำงานโดยตรงกับครูของผู้นิเทศโดยใช้เทคนิคการนิเทศแบบคลินิก (Clinical Supervision) ในขั้นแรกคือทำอะไรอย่างไร
- พูดคุยกับครูก่อนเข้าสังเกตการสอนเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย จุดเด่น แบบวิธีการบันทึกและแบบสังเกตการสอน
 - วิเคราะห์และตีความผลงานของครู เช่น แผนการสอน ผลการทดสอบ แบบสังเกตการสอน เครื่องมือวัดผล
 - การติชม ทบทวน อภิปราย สะท้อนผล สรุปอะไรคือจุดเด่น จุดด้อย และข้อเสนอแนะ
 - สังเกตการสอนและบันทึกพฤติกรรมการสอน พฤติกรรมการเรียนและศึกษาข้อมูลบริบทของชั้นเรียนและสาระการเรียนรู้
14. การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการวิจัยประเภทใด
- การวิจัยเชิงสำรวจ
 - การวิจัยเชิงทดลอง
 - การวิจัยกึ่งทดลอง
 - ถูกทุกข้อ

15. ขั้นตอนแรกของกระบวนการนิเทศการจัดการเรียนรู้คือข้อใด
- การวางแผน
 - การอภิปราย
 - การสะท้อนผลบทเรียน
 - การนำไปใช้และการสังเกต
16. ข้อใดเป็นขั้นตอนกระบวนการพื้นฐานของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง
- วางแผน ==>นำไปใช้ ==>สังเกต ==>อภิปราย ==>สะท้อนผล
 - วางแผน ==>สังเกต ==>อภิปราย ==>สะท้อนผล ==>นำไปใช้
 - วางแผน ==>สังเกต ==>อภิปราย ==>นำไปใช้ ==>สะท้อนผล
 - วางแผน ==>นำไปใช้ ==>สังเกต ==>สะท้อนผล ==>อภิปราย
17. วงจรของการนิเทศการศึกษาเริ่มต้นจากข้อใด
- การกำหนดจุดมุ่งหมาย (Selecting a Focus)
 - การวิเคราะห์และวางแผน (Planning the Lesson study)
 - การสนทนาและทบทวน (Revision Based on the Group's Reflection)
 - สอนและสังเกตการสอน (Teaching & Focused Observation of Lesson Based on the Group's Goals)
18. จะเริ่มต้นอย่างไรกับการวางแผนปฏิบัติการนิเทศการจัดการเรียนรู้
- พิจารณาเลือกบทเรียนที่จะพัฒนาร่วมกันเป็นเบื้องต้น
 - เริ่มจากความสนใจของครูกลุ่มเล็ก ๆ ที่กระทำในประเด็นง่าย ๆ
 - เริ่มเลือกหน่วยการสอนและวิเคราะห์ความต้องการของครูเป็นสำคัญ
 - เริ่มจุดประสงค์/สาระที่มีปัญหาและความต้องการของนักเรียนเป็นสำคัญ
19. กุญแจสำคัญสู่ความสำเร็จของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนคือข้อใด
- การวางแผน (Planning)
 - ความร่วมมือ (Collaboration)
 - การเรียนรู้การสอน (Learning & Teaching)
 - การทบทวนและสะท้อนผล (Revise & Reflection)

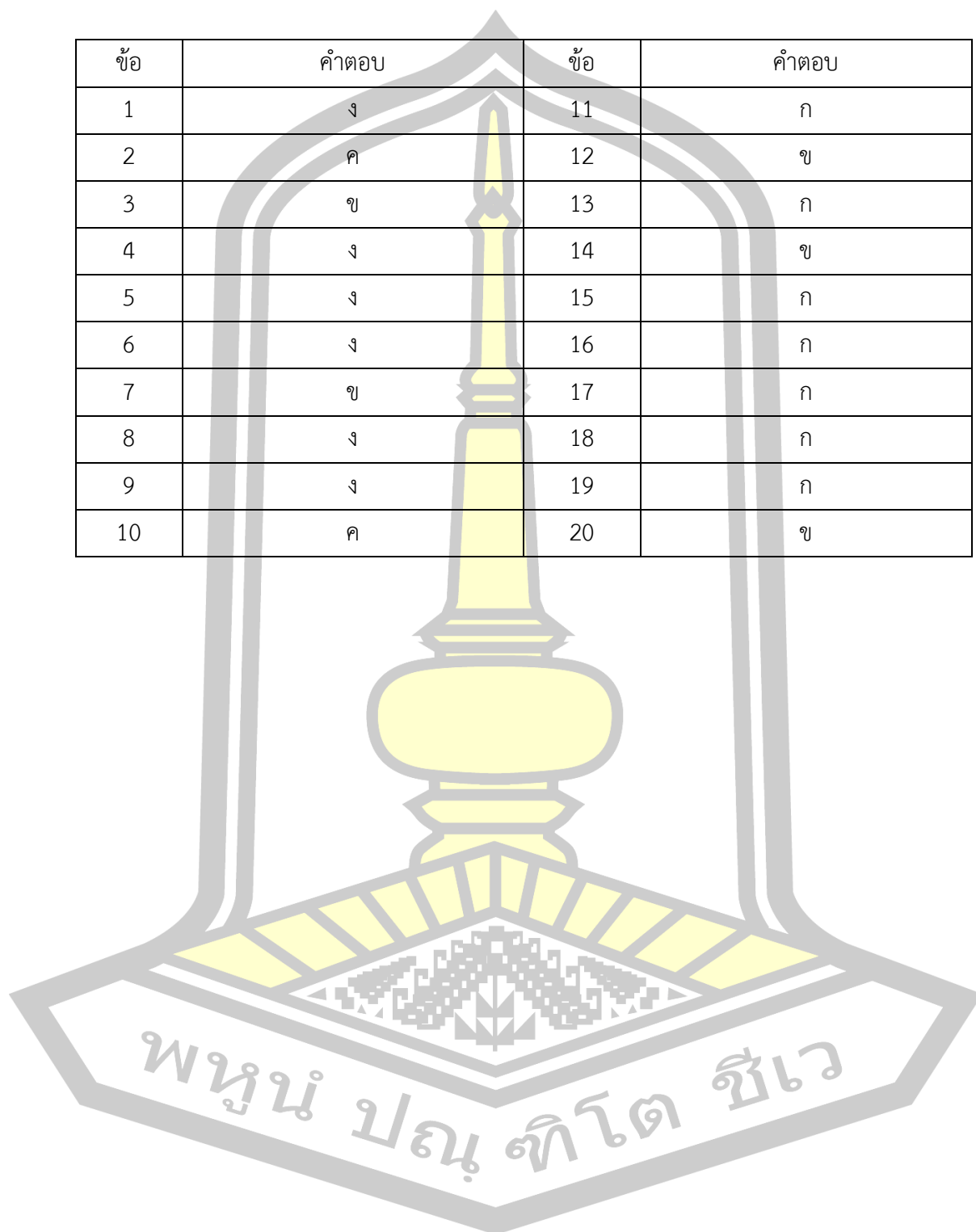
20. ประโยชน์สูงสุดที่เป็นคุณค่าของการนิเทศการศึกษาคือข้อใด

- ก. เป็นหนึ่งกระบวนการร่วมมือครูเพื่อพัฒนางานและเลื่อนวิทยฐานะ
- ข. การพัฒนาการเรียนการสอนในหน้าที่ครูอย่างต่อเนื่องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงร่วมกัน
- ค. การสร้างวัฒนธรรมใหม่ในการเรียนการสอนที่เน้นความร่วมมือและพัฒนาศาสตร์การสอนให้เข้มแข็ง
- ง. ยกระดับคุณภาพการสอนของครูและเพิ่มสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้สูงขึ้นด้วยกระบวนการวิจัย

เฉลยแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ

ข้อ	คำตอบ	ข้อ	คำตอบ
1	ง	11	ก
2	ค	12	ข
3	ข	13	ก
4	ง	14	ข
5	ง	15	ก
6	ง	16	ก
7	ข	17	ก
8	ง	18	ก
9	ง	19	ก
10	ค	20	ข

แบบประเมินความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้
ตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ครูผู้สอน ชั้น..... กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
 หน่วย/ เรื่อง วันที่ประเมิน.....
 โรงเรียน..... อำเภอ..... จังหวัด.....

คำชี้แจง ประเมินตามสภาพจริงตามรายการและให้ระดับคุณภาพตามคำอธิบาย ดังนี้

5 หมายถึง มีความชัดเจน/สอดคล้อง/ครอบคลุม/เหมาะสมมากที่สุด

4 หมายถึง มีความชัดเจน/สอดคล้อง/ครอบคลุม/เหมาะสมมาก

3 หมายถึง มีความชัดเจน/สอดคล้อง/ครอบคลุม/เหมาะสมปานกลาง

2 หมายถึง มีความชัดเจน/สอดคล้อง/ครอบคลุม/เหมาะสมน้อย

1 หมายถึง มีความชัดเจน/สอดคล้อง/ครอบคลุม/เหมาะสมน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
1. องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้					
2. สาระสำคัญ					
3. มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด					
4. การวัดประเมินผลการเรียนรู้					
5. จุดประสงค์การเรียนรู้					
6. สาระการเรียนรู้					
7. กระบวนการเรียนรู้/ กิจกรรมการเรียนรู้					
8. สื่อการจัดการเรียนรู้หรือแหล่งการเรียนรู้					
คะแนนเฉลี่ย					
คะแนนเฉลี่ยร้อยละ					
ระดับคุณภาพ					

เกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้

คะแนนเฉลี่ยร้อยละ น้อยกว่า 50 ปรับปรุง

คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50.00 – 59.00 พอใช้

คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 60.00 – 69.00 ดี

คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70.00 – 79.00 ดีมาก

คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 80.00 – 100 ดีเยี่ยม

ลงชื่อ..... ผู้ประเมิน
 (.....)
 ตำแหน่ง.....

แบบประเมินประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้
ตามรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.เวลา.....
 โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....
 ชื่อผู้สอน.....ชั้น.....ชื่อหน่วย.....แผนจัดการเรียนรู้ที่.....

คำชี้แจง ให้ผู้สังเกตการสอนทำเครื่องหมาย / ลงในช่องเพื่อเป็นการระบุความคิดเห็น พร้อมทั้งให้
 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในกรอบที่กำหนดให้ให้พิจารณาและให้คะแนนตามเกณฑ์ดังนี้

- คะแนน 5 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ถูกต้อง/คุ้มค่า/เกิดประโยชน์ในระดับมากที่สุด
 คะแนน 4 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ถูกต้อง/คุ้มค่า/เกิดประโยชน์ในระดับมาก
 คะแนน 3 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ถูกต้อง/คุ้มค่า/เกิดประโยชน์ในระดับปานกลาง
 คะแนน 2 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ถูกต้อง/คุ้มค่า/เกิดประโยชน์ในระดับน้อย
 คะแนน 1 คะแนน หมายถึง มีความเหมาะสม/ถูกต้อง/คุ้มค่า/เกิดประโยชน์ในระดับน้อยที่สุด

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
1. การเตรียมความพร้อมก่อนสอน					
1.1 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบถูกต้องครบถ้วน					
1.2 จัดสื่ออุปกรณ์การสอนครบถ้วน สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน					
1.3 จัดทำแบบประเมินผลการเรียนรู้ไว้สอดคล้องกับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้					
1.4 มีการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมของผู้เรียนกับความรู้ใหม่					
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
2.1 จัดกิจกรรมสอดคล้องกับตัวชี้วัด/ผลการเรียนรู้					
2.2 จัดกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้					
2.3 เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างทั่วถึง					
2.4 จัดกิจกรรมให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะต่างๆ					
2.5 ใช้เทคนิคการตั้งคำถาม นักเรียนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น					
2.6 เลือกใช้เทคนิคการสอนที่ตอบสนองกับความต้องการของนักเรียน					
2.7 จัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนที่เป็นกลุ่มเก่ง					

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ				
	5	4	3	2	1
2.8 เลือกใช้กิจกรรมซ่อมเสริมนักเรียนที่เป็นกลุ่มอ่อนเพื่อให้ทันเพื่อน					
2.9 ใช้การเสริมแรงตลอดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
2.10 ตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียนระหว่างเรียนอย่างต่อเนื่อง					
3. การใช้สื่อเทคโนโลยี					
3.1 สื่อเทคโนโลยีสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้					
3.2 สื่อเร้าใจและกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้					
3.3 ครูใช้สื่อการสอนเหมาะสมถูกต้อง คุ่มค่า					
4. การจัดบรรยากาศและบริหารชั้นเรียน					
4.1 จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนการสอน					
4.2 กระตุ้นให้เกิดความสนใจในการเรียนรู้ผ่านสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ					
4.3 ครูให้คำแนะนำและแก้ไขปัญหาแก่ผู้เรียน					
4.4 ใช้เทคนิคหลากหลายในการควบคุมชั้นเรียน					
5. การประเมินผล					
5.1 ประเมินศักยภาพนักเรียนก่อนเรียน					
5.2 ประเมินศักยภาพนักเรียนระหว่างเรียน					
5.3 ประเมินศักยภาพนักเรียนหลังเรียน					
5.4 ใช้เทคนิคการประเมินผลตามสภาพจริง					
5.5 ผลการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์					

ความคิดเห็น/ ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. การเตรียมการก่อนสอนและแผนการจัดการเรียนรู้

.....

.....

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน

.....

.....

3. การใช้สื่อและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

.....

.....

4. การจัดบรรยากาศและการบริหารชั้นเรียน

.....

.....

5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

.....

.....

เกณฑ์การประเมิน

คะแนน 26-41 ปรับปรุง

คะแนน 42-57 พอใช้

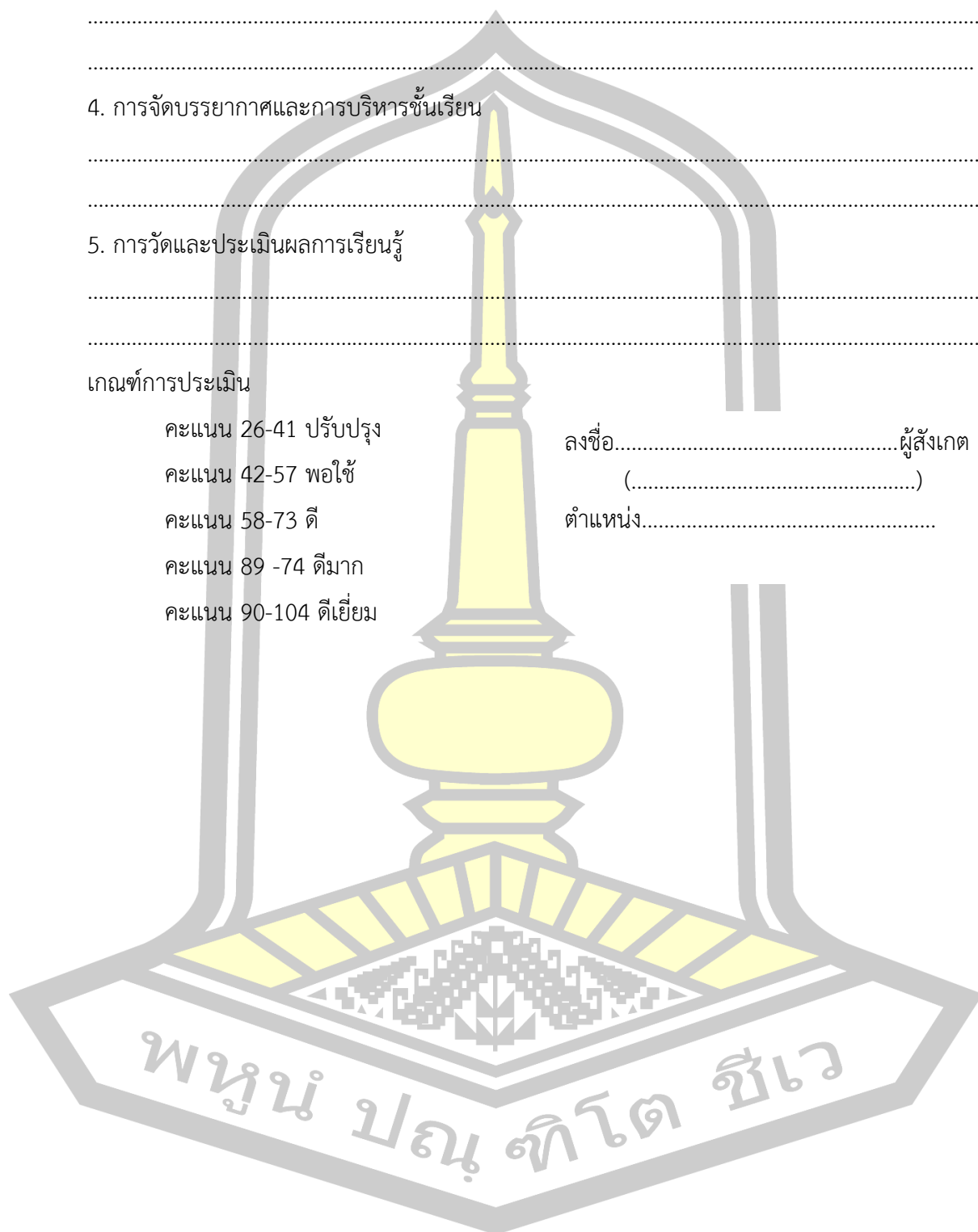
คะแนน 58-73 ดี

คะแนน 89 -74 ดีมาก

คะแนน 90-104 ดีเยี่ยม

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต
(.....)

ตำแหน่ง.....

**แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการดำเนินงาน
รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

คำชี้แจง :

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผลที่ได้จากการตอบของท่านจะนำไปพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพต่อไป ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสอบถาม โดยใส่เครื่องหมาย ลงใน ตามความเป็นจริง หรือเติมข้อมูลลงในช่องว่าง

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1.1 เพศ ชาย หญิง
- 1.2 อายุ.....ปี
- 1.3 ตำแหน่ง ผู้บริหาร ครูผู้สอน อื่นๆ (โปรดระบุ).....
- 1.4 ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

ตอนที่ 2 : ความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ท่านมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในประเด็นต่างๆ ในระดับใด โปรดพิจารณาและทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้
5 = พึงพอใจมากที่สุด 4= พึงพอใจมาก 3 = พึงพอใจปานกลาง 2 = พึงพอใจน้อย 1= พึงพอใจน้อยที่สุด

ด้าน/ประเด็นสอบถาม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ความพึงพอใจต่อรูปแบบ/กระบวนการนิเทศฯ					
1.1 ขั้นตอนการนิเทศฯ ชัดเจน					
1.2 รูปแบบ/กระบวนการนิเทศฯ ตรงกับวัตถุประสงค์					
1.3 ระยะเวลาในการนิเทศฯ มีความเหมาะสม					
1.4 รูปแบบ/กระบวนการนิเทศฯ มีความหลากหลาย					
2. ความพึงพอใจต่อบุคลากรผู้ให้การนิเทศฯ					
2.1 ความรู้ความสามารถในเรื่องที่ทาการนิเทศฯ					
2.2 ความเป็นกัลยาณมิตร					
2.3 ทักษะและเทคนิคการนิเทศฯ					

ด้าน/ประเด็นสอบถาม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
2.4 การมีภาวะผู้นำ					
2.5 การเปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศฯ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้					
3. ความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวก					
3.1 เครื่องมือในการนิเทศฯ					
3.2 วัสดุ/อุปกรณ์ การนิเทศฯ					
3.3 การใช้สื่อและเทคโนโลยีการนิเทศฯ					
3.4 นวัตกรรมการนิเทศฯ					
3.5 เครือข่ายการนิเทศฯ					
4. ความพึงพอใจต่อคุณภาพ/ผลลัพธ์ ของการนิเทศฯ					
4.1 ผู้รับการนิเทศฯ มีความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนหรือออกแบบกิจกรรม เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา					
4.2 ได้รับการนิเทศฯ ที่ตรงกับความต้องการ					
4.3 การนิเทศฯ ช่วยให้ผู้รับการนิเทศฯ มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน					
4.4 การนิเทศฯ ช่วยให้ผู้รับการนิเทศฯ ปฏิบัติงานได้ดียิ่งขึ้น					
4.5 วิธีการนิเทศฯ สามารถช่วยยกระดับคุณภาพการศึกษาได้					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

**แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษา
เอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

คำชี้แจง :

แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งผลที่ได้จากการตอบของท่านจะนำไปพัฒนาและปรับปรุงการปฏิบัติงานให้มีคุณภาพต่อไป ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์ท่านตอบแบบสอบถาม โดยใส่เครื่องหมาย ลงใน ตามความเป็นจริง หรือเติมข้อมูลลงในช่องว่าง

ตอนที่ 1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 เพศ ชาย หญิง

1.2 ระดับการศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 4 ประถมศึกษาปีที่ 5 ประถมศึกษาปีที่ 6

ตอนที่ 2 : ความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ท่านมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในประเด็นต่างๆ ในระดับใด โปรดพิจารณาและทำเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

5 = พึงพอใจมากที่สุด 4= พึงพอใจมาก 3 = พึงพอใจปานกลาง 2 = พึงพอใจน้อย 1= พึงพอใจน้อยที่สุด

ด้าน/ประเด็นสอบถาม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้					
1.1 ขั้นตอนการจัดการจัดการเรียนรู้ไม่ซับซ้อน เข้าใจง่าย					
1.2 กิจกรรมการเรียนรู้น่าสนใจ					
1.3 ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน					
1.4 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้เหมาะสมและหลากหลายวิธี					
1.5 จัดกิจกรรมการเรียนรู้จากง่ายไปหายากตามลำดับ					
2. ความพึงพอใจต่อครูผู้สอน					
2.1 ครูมีความสุภาพเป็นมิตรต่อผู้เรียน					
2.2 ครูให้ความสนใจต่อผู้เรียนทุกคน					
2.3 ครูให้คำอธิบายต่อข้อซักถามด้วยความเต็มใจและถูกต้อง					
2.4 ครูมีความเป็นกลาง ยุติธรรมไม่เลือกปฏิบัติ					

ด้าน/ประเด็นสอบถาม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
2.5 ครูมีความรอบรู้และสามารถถ่ายทอดให้เกิดความเข้าใจได้ดี					
3. ความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวก					
3.1 สื่อการเรียนการสอนมีความหลากหลายสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น					
3.2 บรรยากาศห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนรู้					
3.3 แหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย					
3.4 สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมและเพียงพอ					
3.5 สื่อการเรียนการสอนมีความทันสมัย					
4. ความพึงพอใจต่อคุณภาพ/ผลลัพธ์ ของการนิเทศฯ					
4.1 นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้					
4.2 นักเรียนมีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้น					
4.3 นักเรียนสามารถนำความรู้และทักษะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้					
4.4 นักเรียนได้รับคำแนะนำที่เป็นประโยชน์และชัดเจน					
4.5 นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้					

ตอนที่ 3 เสนอแนะเพื่อการปรับปรุง

.....

.....

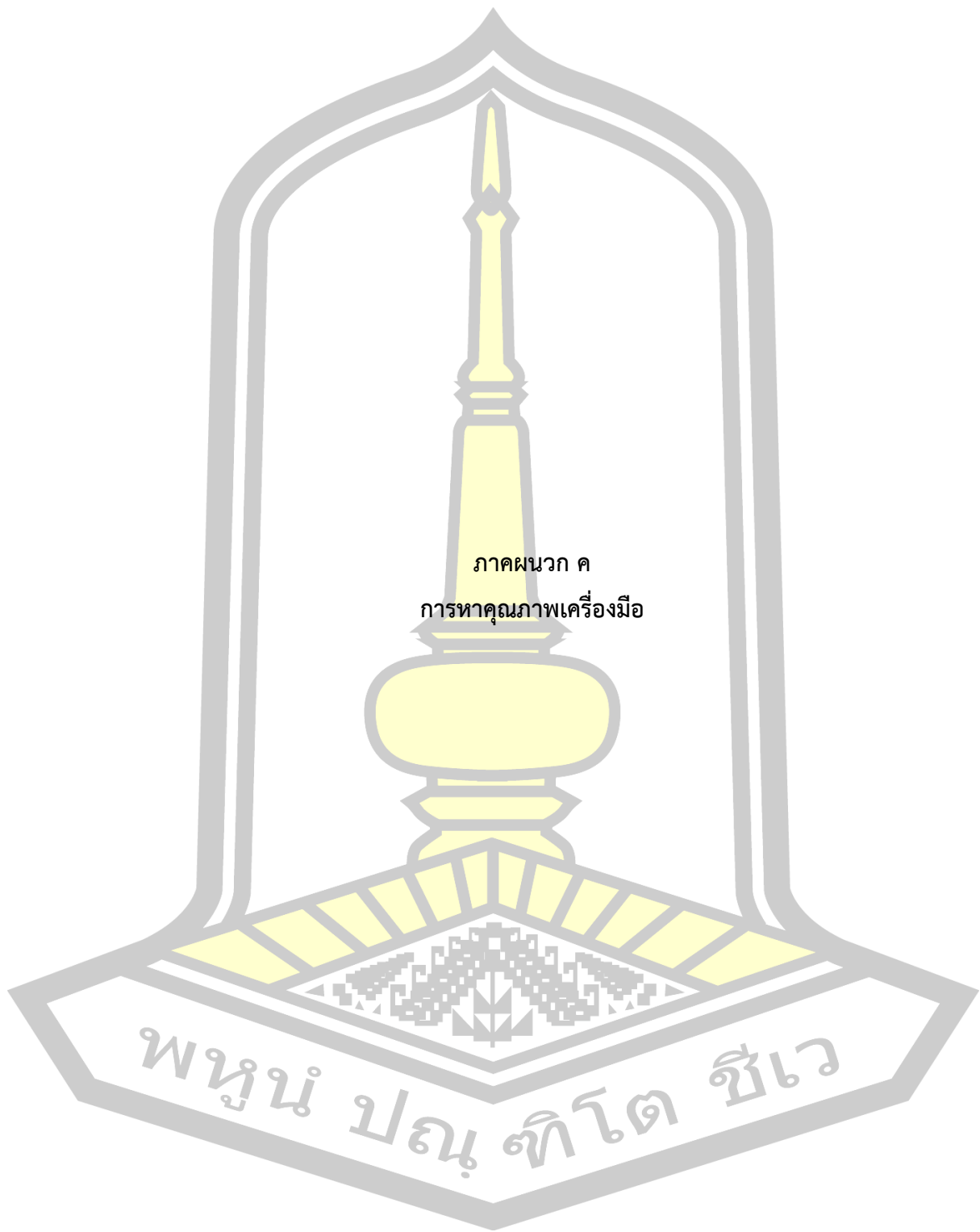
.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

พูน ปณ ทัโต ธิว

ภาคผนวก ค
การหาคุนภาพเครื่องมือ

พหุบัน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 28 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

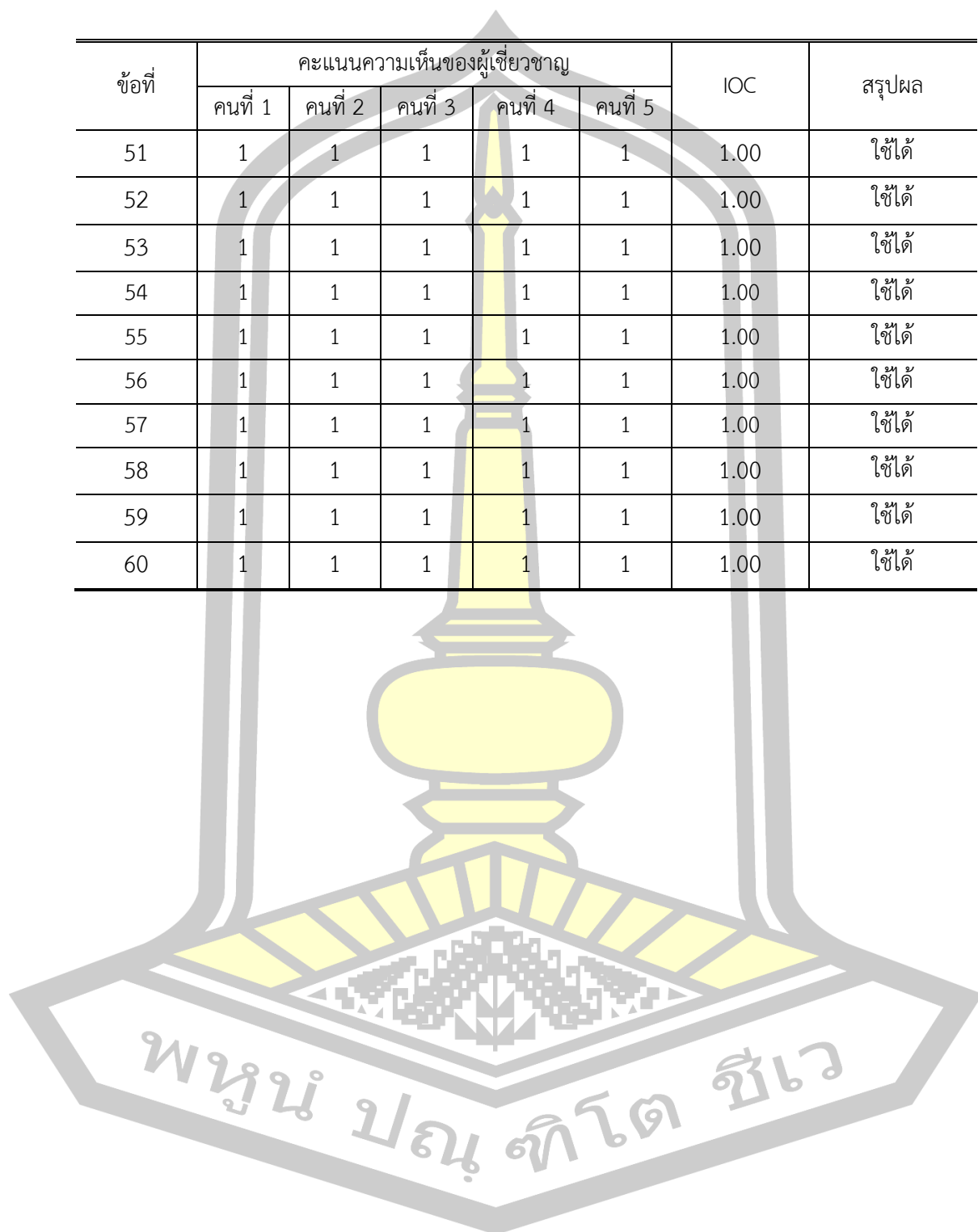
ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
12	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
13	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
14	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
15	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
16	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
17	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
18	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
19	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
20	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
21	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
22	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
23	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
24	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 28 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
25	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
26	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
27	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
28	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
29	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
30	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
31	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
32	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
33	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
34	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
35	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
36	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
37	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
38	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
39	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
40	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
41	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
42	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
43	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
44	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
45	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
46	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
47	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
48	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
49	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
50	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตาราง 28 (ต่อ)

ข้อที่	คะแนนความเห็นของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
51	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
52	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
53	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
54	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
55	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
56	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
57	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
58	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
59	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
60	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

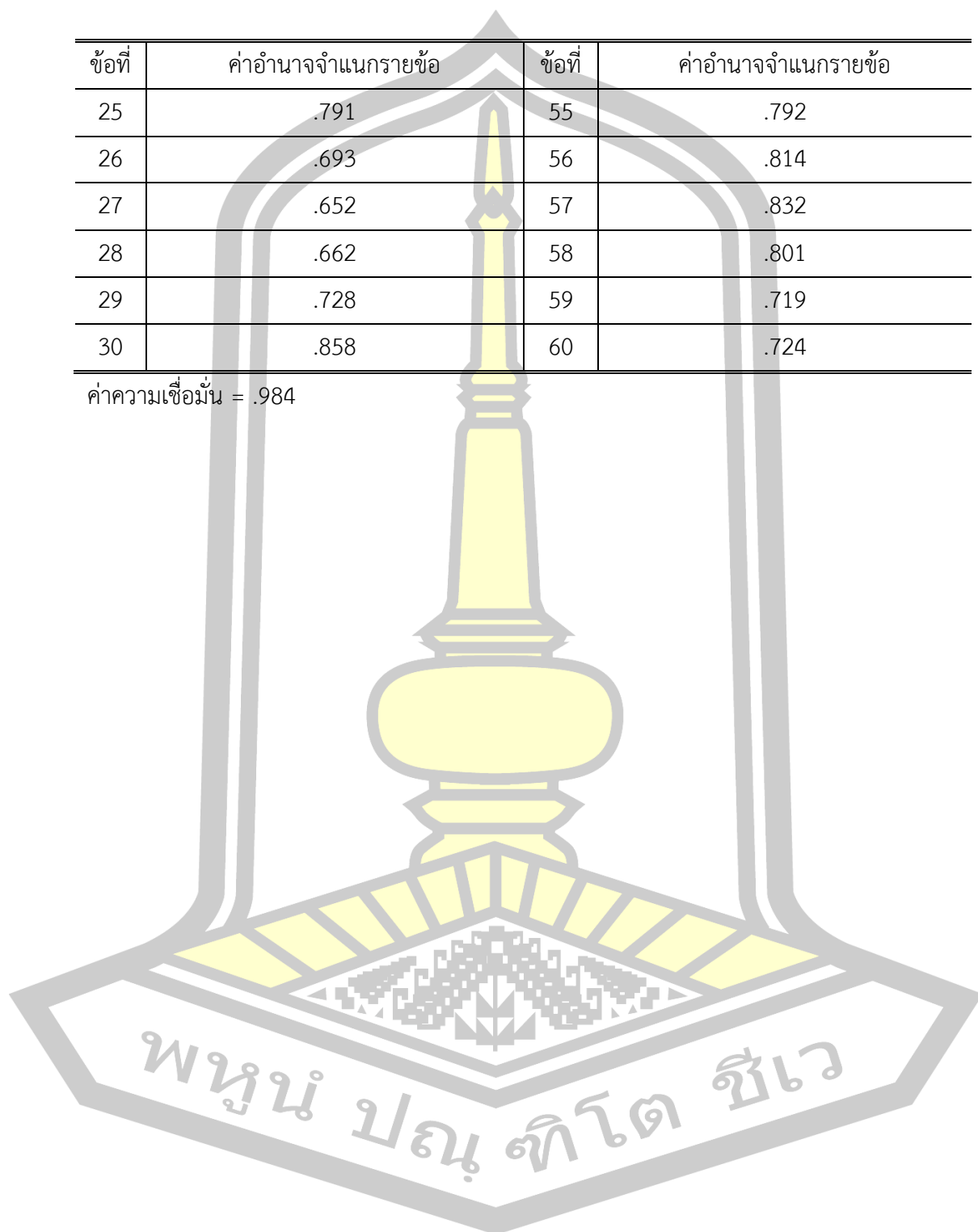
ตาราง 29 การหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือวิจัย ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นของ
แบบสอบถามสภาพปัจจุบันของการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิภาพของ
โรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
1	.645	31	.703
2	.609	32	.708
3	.550	33	.578
4	.591	34	.552
5	.652	35	.682
6	.636	36	.851
7	.581	37	.723
8	.700	38	.667
9	.581	39	.832
10	.663	40	.785
11	.749	41	.700
12	.757	42	.813
13	.659	43	.698
14	.674	44	.743
15	.852	45	.752
16	.915	46	.674
17	.588	47	.708
18	.777	48	.826
19	.640	49	.854
20	.559	50	.842
21	.513	51	.826
22	.561	52	.834
23	.550	53	.720
24	.554	54	.783

ตาราง 29 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
25	.791	55	.792
26	.693	56	.814
27	.652	57	.832
28	.662	58	.801
29	.728	59	.719
30	.858	60	.724

ค่าความเชื่อมั่น = .984

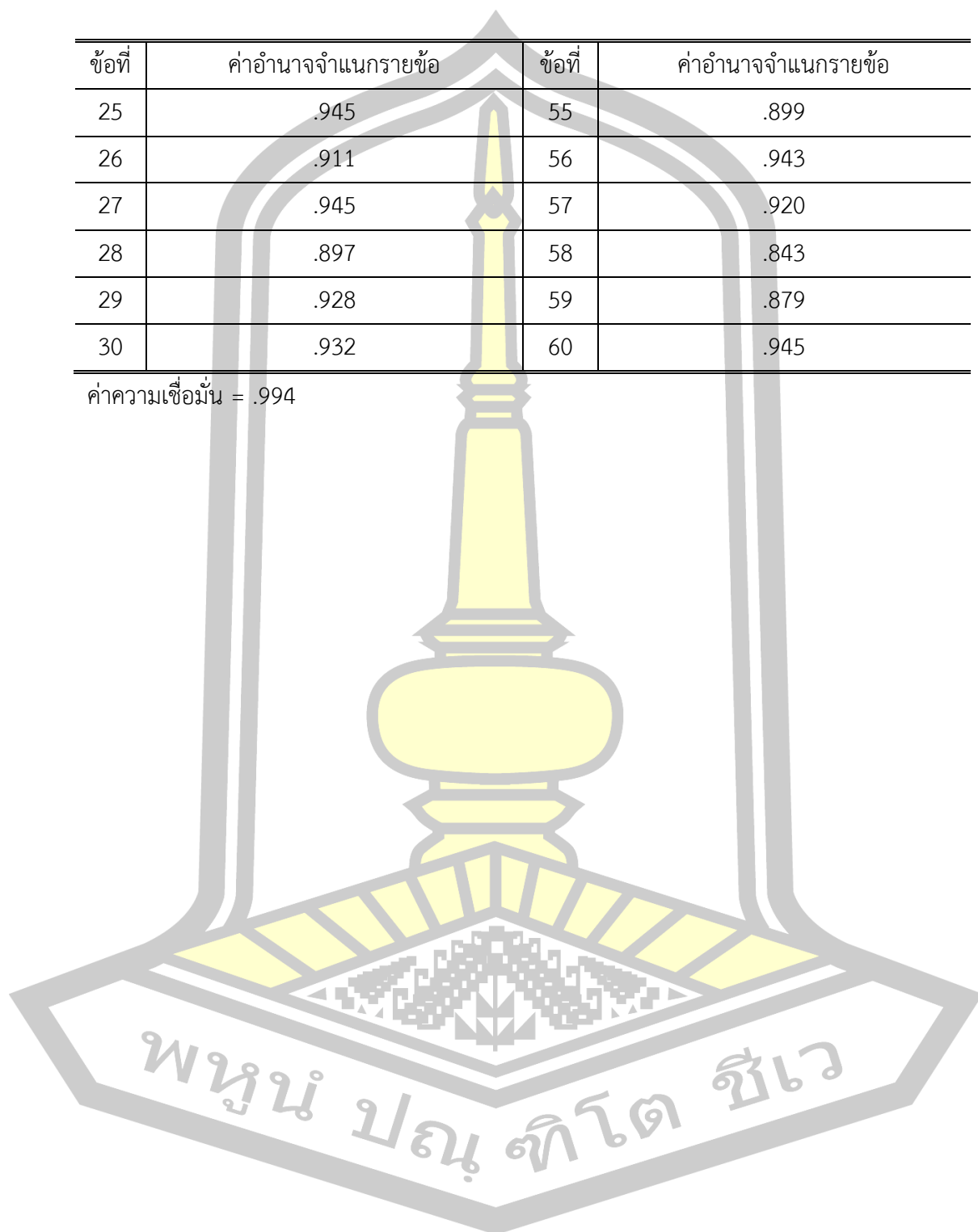
ตาราง 30 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ของการ
 นิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาค
 ตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
1	.808	31	.886
2	.727	32	.858
3	.689	33	.935
4	.815	34	.691
5	.603	35	.911
6	.645	36	.871
7	.870	37	.887
8	.845	38	.912
9	.568	39	.884
10	.744	40	.884
11	.877	41	.899
12	.877	42	.903
13	.727	43	.957
14	.822	44	.905
15	.957	45	.935
16	.955	46	.897
17	.770	47	.962
18	.945	48	.962
19	.856	49	.962
20	.829	50	.864
21	.876	51	.828
22	.857	52	.920
23	.814	53	.879
24	.839	54	.880

ตาราง 30 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ
25	.945	55	.899
26	.911	56	.943
27	.945	57	.920
28	.897	58	.843
29	.928	59	.879
30	.932	60	.945

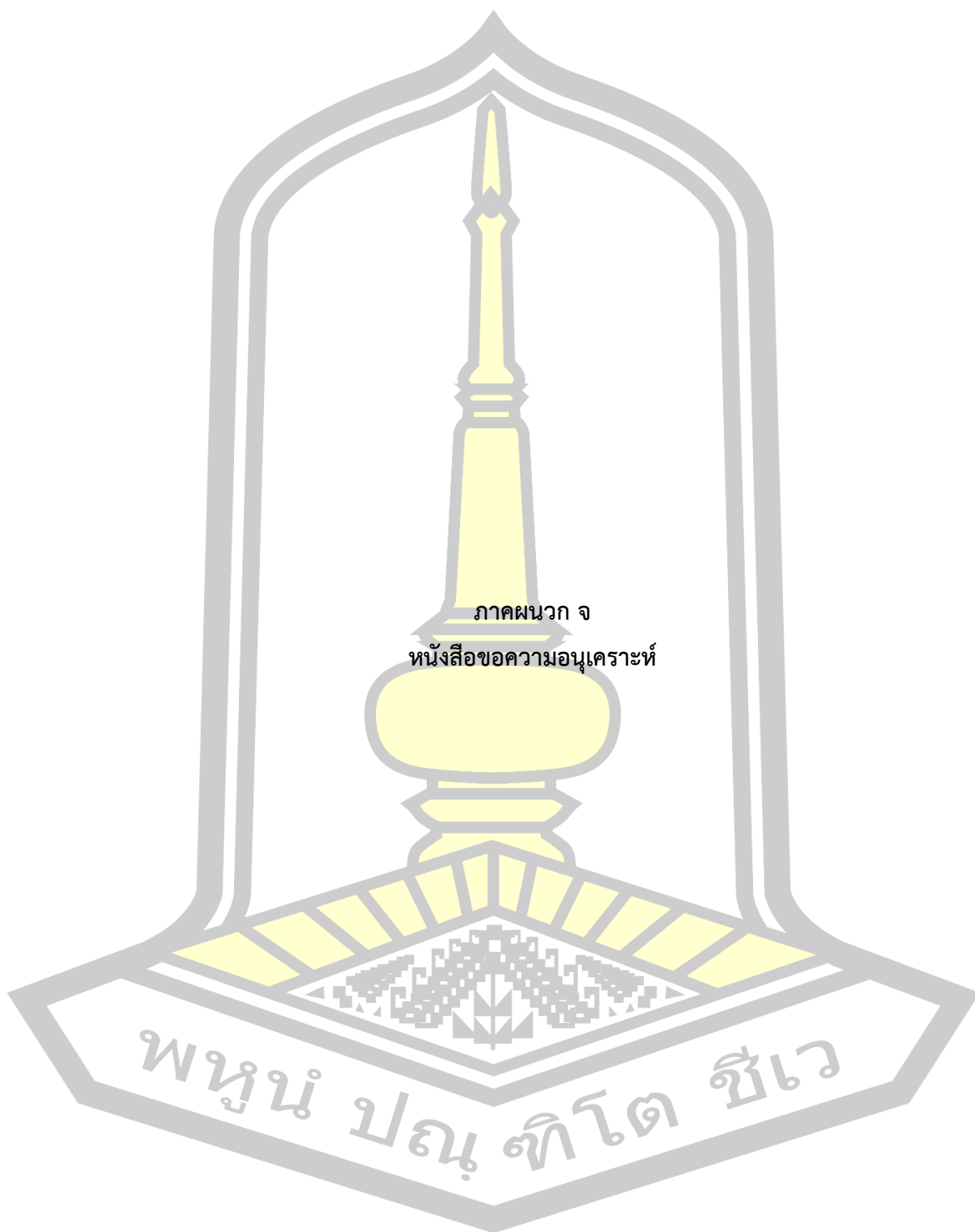
ค่าความเชื่อมั่น = .994

ตาราง 31 วิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัยเรื่อง รูปแบบการนิเทศ
การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือ

ข้อที่	ผลการพิจารณา ของผู้เชี่ยวชาญ					IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
การนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล							
1	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
4	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
5	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
6	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผล							
7	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
8	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
9	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
10	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
11	1	1	1	1	1	1.00	ใช้ได้

พหุ ประถมศึกษา

ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์

พหุบัณฑิตยาลัย

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว592

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์วิณา วิสเพ็ญ

ด้วย นายสามารถ ม่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ศูนย์ ปณฺ ทั โตะ ข

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว592

วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ เรือนนระการ

ด้วย นายสามารถ ผ่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ศูนย์ ปณู ทิโต ข

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว593

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

14 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา กุลสุวรรณ

ด้วย นายสามารถ ม่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ศ.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896309470

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ๖593

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

14 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขออนุญาตเพราะเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.ฉลาด จันทร์สมบัติ

ด้วย นายสามารถ ผ่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขออนุญาตเพราะจากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896309470

ที่ ศษ. 0530.5(2) / ๖593

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

14 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**เรียน** ดร.พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาว

ด้วย นายสามารถ ผ่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โอมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896309470

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
 ที่ อว 0605.5(2) / ว996 วันที่ 10 มิถุนายน 2562
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ

ด้วย นายสามารถ ผ่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
 รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานศูนย์ ประชุม ทักษะ โทษะ ชีวะ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
 ที่ อว 0605.5(2) / ว996 วันที่ 10 มิถุนายน 2562
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณณ์

ด้วย นายสามารถ ผ่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ค.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เวียงมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
 รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
 ที่ อว 0605.5(2) / ๑996 วันที่ 10 มิถุนายน 2562
 เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.เพชรวิทย์ จันทร์ศิริวิสิฐ

ด้วย นายสามารถ ผ่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
 รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216

ที่ อว 0605.5(2) /

วันที่ 10 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี

ด้วย นายสามารถ ผ่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งสรรค์ โฉมยา)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

๙๙ ปณฺ ๓๓๓

ที่ อว 0605.5(2) / ว997

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์ ดร.ปิยะ อิศรวิริยะกุล

ด้วย นายสามารถ ผ่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขอความอนุเคราะห์ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896309470

ที่ อว 0605.5(2) / ว997

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัลยา กุลสุวรรณ

ด้วย นายสามารถ ม่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ศ.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขอความอนุเคราะห์ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โนมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174

เบอร์โทรนิสิต 0896309470

ที่ อว 0605.5(2) / ว997

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)**เรียน** อาจารย์ ดร.สมหวัง พันทะลี

ด้วย นายสามารถ ผ่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำหลักสูตร (กศ.ด.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขอความอนุเคราะห์ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896309470

ที่ อว 0605.5(2) / ว997

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์ ดร.สัมพันธ์ คำมุย

ด้วย นายสามารถ ผ่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขอความอนุเคราะห์ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896309470

ที่ อว 0605.5(2) / ว997

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

10 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์ ดร.ชนาศักดิ์ ศิริบุญยวัฒน์

ด้วย นายสามารถ ผ่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ศ.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้อย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขอความอนุเคราะห์ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896309470

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทร 6216
 ที่ อว 0605.5(2) / 1070 วันที่ 22 มิถุนายน 2562
 เรื่อง ขออนุมัติเคราะห้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

เรียน อาจารย์ ดร.สมทรง สิทธิ

ด้วย นายสามารถ ม่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิขอความ อนุเคราะห์ในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการใน ขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โฉมยา)
 รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ว610

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

15 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเอกปัญญา

ด้วย นายสามารถ ผ่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ศ.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.ภาณุจณ์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โค้งขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นายสามารถ ผ่องศรี เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โอมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896309470

ที่ ศธ. 0530.5(2) / ๖610

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

15 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลน่องหญิง

ด้วย นายสามารถ ม่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โค้รขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นายสามารถ ม่องศรี เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไป ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งสรรค์ โฉมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4374-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896309470

ม.น. ๕/๖

ที่ อว 0605.5(2) / ว1071

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

22 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสันติธรรมวิทยาคม

ด้วย นายสามารถ ผ่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โค้รขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายสามารถ ผ่องศรี ทำการทดลอง ใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โนมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896309470

มณู ที ๖๗

ที่ อว 0605.5(2) / ว1071

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

22 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนช่งแย้พิทยาศาสตร์

ด้วย นายสามารถ ผ่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โค้ชขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายสามารถ ผ่องศรี ทำการทดลอง ใช้เครื่องมือเพื่อ นิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โนมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896309470

ที่ อว 0605.5(2) / ว1071

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

22 มิถุนายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนศรีธรรมวิทยา

ด้วย นายสามารถ ผ่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ด.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.กาญจน์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โค้ดขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นายสามารถ ผ่องศรี ทำการทดลอง ใช้เครื่องมือเพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมาก ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โอมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896309470

บัณฑิตศึกษา

ที่ ศษ. 0530.5(2) / ว610

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

15 กุมภาพันธ์ 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมีสุข

ด้วย นายสามารถ ผ่องศรี นิสิตปริญญาเอก สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ศ.) การนิเทศการศึกษา โดยมี ผศ.ดร.ภาณุจณ์ เรืองมนตรี เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ในครั้งนี้ เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โค้รขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นายสามารถ ผ่องศรี เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

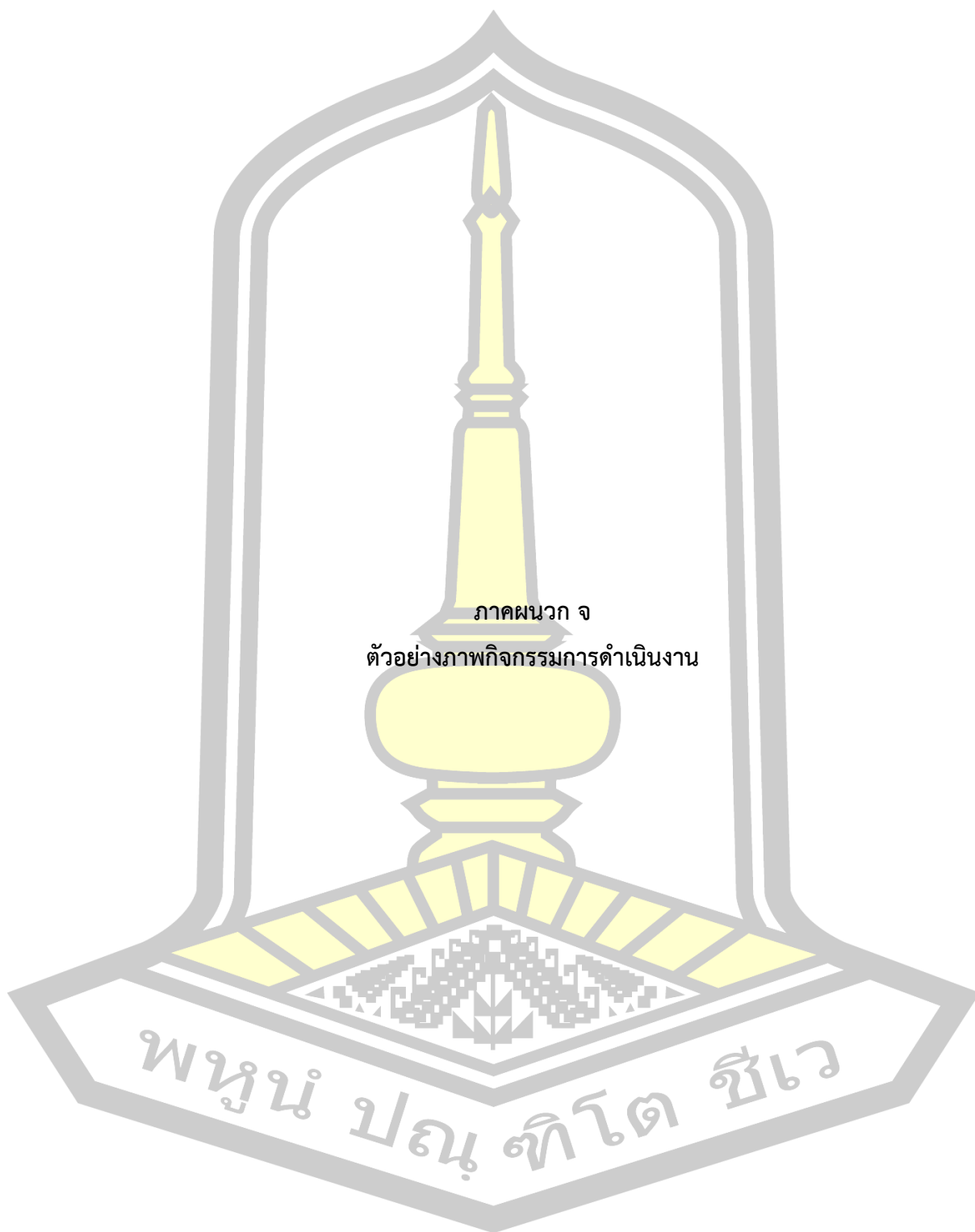
จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.รังสรรค์ โนมยา)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

งานวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์, โทรสาร 0-4371-3174
เบอร์โทรนิสิต 0896309470

ม.นุ.ศ.บ.

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างภาพกิจกรรมการดำเนินงาน

พหุ ประทีป ชัยเว

การศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี

การสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion)

การนำรูปแบบการนิเทศฯ สู่การปฏิบัติ

การนำรูปแบบไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายวิจัย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายสามารถ ผ่องศรี
วันเกิด	วันที่ 30 สิงหาคม พ.ศ. 2512
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 199 หมู่ที่ 9 ตำบลตาตทอง อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร รหัสไปรษณีย์ 35000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดยโสธร อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2524 ประถมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนบ้านโคกสว่าง จังหวัดนครนายก พ.ศ. 2527 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนปราจิณราษฎรอำรุง จังหวัดปราจีนบุรี พ.ศ. 2529 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนปราจิณราษฎรอำรุง จังหวัดปราจีนบุรี พ.ศ. 2534 ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ พ.ศ. 2548 ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี พ.ศ. 2563 ปริญญาการศึกษาดุष्ฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาวิชาการนิเทศการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปรณ ทิโต ชีเว